Digitized by Google

COMMENTARIA

IN

REGVLAS CANCELLARIÆ APOSTOLICÆ:

SIVE

IN GLOSSEMATA ALPHONSI

Sotto, Gloſſatoris nuncupati.

AVCTORE

IOANNE A CHOKIER, ECCLESIÆ

Cathedralis Leodienſis CANONICO.

OPVS OMNIBVS CVM IVRIS CANONICI, TVM PRAXEOS beneficiariæ, & Cancellariæ Romanæ ſtudioſis utiliſſimum.

AD S. D. N. GREGORIVM XV. PONTIFICEM MAXIMVM.

EDITIO TERTIA.

COLONIÆ AGRIPPINÆ,

...bus IOANNIS WILHELMI FRIESSEM junioris.

ANNO M. DC. LXXV.

Cum Privilegio Sacræ Cæſareæ Majeſtatis.

Digitized by Google

10 4 cost

Digitized by Google

GREGORIO XV.
PONTIFICI OPT. MAX.

Ioannes à Chokier F.

INTER ſumma, BEATISSIME PATER, Summorum Pontificum erga Rempublicam Chriſtianam nedum Romanam merita, inclytæ Vrbi, ac potiùs Orbi ſic frequentia, ut fando recenſeri explicarive non poſsint, illud non in poſtremis videtur eſſe, quòd non ſolum eidem Reip. Chriſtianæ ſummam ſecuritatem, pacemque adverſus peſtiferos barbarorum hæreticorum conatus, verùm etiam lites, quoad ejus fieri poſſet, ab Eccleſia Dei exterminare, Dicaſteriis omnibus eliminare, Sanctuarium verò Domini illibatum maximè conſervare uſque adhuc voluerint. Quod ipſum in Vrbe tentavit primùm quoad CANCELLARIAM APOSTOLICAM IOANNES ejus nominis XXII. dum ſapientiſsimis conſtitutionibus, quas Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ nuncupavit, exercitium eorum, qui eidem Cancellariæ operam darent, moderatus eſt; ne quæ erat, fuitque ſemper Pontificiæ vocis organum, Cancellaria litium atque contentionum inſtrumentum redderetur. Poſteà gliſcentibus, ut aſſolet, erroribus, dumque Cancellaria redivivis laboraret moribus, aliis atque aliis immutatis, NICOLAUS V. novas compoſuit Regulas, aut certè aptiorem in methodum priores redegit, quæ ad uſque tempora INNOCENTII VIII. exactè ubique obſervatæ fuère. Qui rurſum, ut eſt rerum humanarum incredibilis varietas magnaque inconſtantia, novis emergentibus cauſsis, partim Regulas illas auxit, partim immutavit, partim etiam, ſicubi æquitas & ratio ferret, circumſcri-

Digitized by Google

pſit. Neque id quidem mirum: Quotus enim quiſque, Pater Sancte, neſciat, civilem ipſam ſapientiam, quam Iuriſprudentiam nuncupamus, pro rerum & temporum varietate, mutationi maximè obnoxiam? cùm illa verſetur inter undas actionum rerum humanarum; quæ cum tantùm non infinitæ immenſæque ſint, haud fieri poteſt, ut vel certis generibus & cancellis concludantur, vel ad ſtabilem aliquam normam atque regulam, quæ ſemper uniformis ſit, referantur. Idem prorſus dicere liceat in Regulis Cancellariæ: quarum ut aliquæ interdum juxta occurrentium varietatem cauſſarum immutentur, ac potiùs certis formulis & clauſulis, ut loquimur, explicentur, ſuadet ac potiùs cogit plerumque neceſsitas. Nam quemadmodum ferro agnaſcitur rubigo, lignis vermiculi ac teredines, qui ſenſim illa exedunt, perniciemque etiam ſine ullo externo nocumento afferunt: ita bonæ leges rubigine malorum morum ſiniſtraque hominum interpretatione plerumque depravantur. Qui igitur, Pater Sancte, hoc ipſum his in Regulis, quod aliis humanis in rebus accidiſſe ex accuratâ illarum inſpectione & examine deprehenderam, curæ pretium me facturum exiſtimavi, ſi non ſolùm quibus in rebus antiquis Innocentii Regulis abrogatum derogatumque eſſet, planiùs exponerem, quidque diſcriminis inter illas, & Regulas æternæ memoriæ Pauli V. & nunc Sanctitatis Vestrae eſſet, ad ſingulas ejuſdem Innocentii VIII. Regulas curioſè oſtenderem, verùm etiam iſtas Alphonſi Sotto gloſſematis ante ſeſqui ferè ſeculum enucleatas, propriis commentariis pro virili explicarem. Quod ſanè ut commodiùs fieret, enixiore equidem ſtudio advertere debui ad diverſas poſteriorum Pontificum conſtitutiones, diverſa decreta, Rotæ deciſiones ultimas, Notabilia Cancellariæ, ut taceam S. Concilii Trident. interpretationes explicationeſque, quæ interdum vel explanant, vel illuſtrant noviſsimas Romanæ Cancellariæ Regulas. Hanc verò quantulamcunque

lucu-

lucubrationem ut eidem Veſtræ Sanctitati inſcriberem, duæ potiſsimùm cauſſæ animum meum induxerunt. Imprimis, quòd toto jam applaudente & exultante Orbe in adepto Virtutibus Tuis debito dignitatum culmine, nō poteram non in lætitiam & gratulationem erumpere, cui præſertim datum aliquando fuit illas affari ac venerari. Tanta enim præſtantiſsimarum virtutū Tuarum in Remp. Chriſtianam merita viſa ſunt, ut Tua ad Pontificatū Max. electio, divino potiùs quam humano cōſilio accidiſſe prorſus homines exiſtiment, dum nimirum non moroſâ ſuffragiorum cunctatione Pontificales infulæ Tibi delatæ ſunt, ſed impetu, ut ſic dicam, atque inſtinctu Numinis impoſitæ, adeò ut ſacrum Collegium, ac potiùs divina Providentia tempus diſpoſuiſſe videatur, in quo liqueret Reip. Chriſtianæ dandum eſſe Pontificem, qui antè opinione, ſenſu, voce omnium erat. Ita ſummū inter homines faſtigium aſſecuturum Te neſciebas, & tamen jam aſſecutus eras, eras inquam Pontifex, & eſſe Te neſciebas. Ergo jure omnes SANCTITATI TUAE gratulantur, ſed nos Leodienſes propriâ quadam cauſsâ. Eſt enim Eccleſia Epiſcopalis Leodienſis velut primogenita filia Eccleſiæ Romanæ, ut quæ primùm Tungeris, anno ſalutis primo ſupra centeſimum, à B. Materno Petri Apoſtolorum Principis diſcipulo ſtabilita; deinde per S. Servatium Chriſti ſecundùm carnem conſanguineum Trajectum translata; demum, circiter annum DCLXXVII. per S. Hubertum Aquitaniæ Ducis filium Epiſcopum Leodienſem Leodium delata: quâ in civitate loco martyrii S. Lamberti ejus in Epiſcopatu deceſſoris, & Eccleſiæ Leodienſis Patroni, templum excitari curavit auguſtiſsimum, in quo ad noſtra uſque tempora, vacillante nihilo ſecùs ubique in Belgio fide, & tantùm non in conterminis excuſsâ, Sanctorum illorum qui vicini temporibus Apoſtolorum fuêre, exemplo & ritu ſacris continuis fuit operatum. Vt ſanè mirum videri non debeat, ſi Eccleſia hæc Cathedralis eò honoris atque amplitudinis pervenerit,

ut uno eodemque tempore fuerint Canonici Regum filii novem, Ducum quatuordecim, Comitum viginti novem, Baronum ſeptem. Cujus etiam Collegii majeſtas in eo ſe pandit, quòd diverſis temporibus ex illo ad Pontificatum maximum aſſumpti ſint nonnulli Canonici, nimirum Stephanus IX. Vrbanus IV. Gregorius X. quorum poſtremi Archidiaconi etiam ejuſdem Eccleſiæ fuêre Neque ingrato involvere poſſum ſilentio, eximia quidem profectò & diverſa à diverſis Pontificibus conceſſa huic Eccleſiæ Leod. indulta, qualia Eugenii IV. Nicolai V. Pii II. Sixti IV. Pii IV. Sixti V. aliaque aliorum privilegia Pontificum, quibus Eccleſiam hanc ab amplitudine, pietate, atque ſingulari in S. Sedem devotione celebrem, aliis nationibus celebriorem reddere voluerunt. Poterant igitur hæc movere ad gratulandum: ſed & materia ipſa provocare ad dedicandum. Cui enim alteri Commentaria in Regulas Cancellariæ deberentur, niſi illarum Conditori? Conditori inquam, qui ſic ab uſu, exercitatione, doctrina conſpicuum ſe olim in Sacro Rotæ Auditorio præſtitit, ut jura tanquam ex Delphico Oraculo reddi viderentur: ut ſanè nihil fuerit mihi vel ad patrocinium decentiùs, vel ad operis immortalitatem præſtantius, quàm glorioſiſsimo Sanctitatis Veſtræ nomini hæc inſcribere atque dedicare. Suſcipe igitur, Beatissime Pater, vultu ſereno, animoque benigno qualeſcumque lucubrationes iſtas ſub primis ac fœlicibus Tuis Auſpiciis prodeuntes: quæ ſi minùs dignæ ſint & idoneæ, ut certè ſunt, quæ Sacris Tuis luminibus ſubjiciantur, velim exiſtimes non voluntate me, ſed facultate impediri, ne majora præſtantioraque eruditis Tuis virtutibus dedicem conſecremque. Deus Opt. Max. eandem Sanctitatem Veſtram, quam Eccleſiæ ſuæ arduis difficillimiſque hiſce temporibus præeſſe voluit ac diſpoſuit, quàm diutiſsimè conſervet, boniſque omnibus cumulatam in dies & annos fœliciorem præſtet. Leodii XIX. Kal. Aprilis, M. DC. XXI.

LECTO-

Digitized by Google

LECTORI.

SI quod unquam veriloquium legi, *benigne Lector*, iſtud quidem eſt Plinii Secundi: *Quemadmodum terræ variis mutatiſque ſeminibus, ita ingenia noſtra nunc hac, nunc illâ meditatione recoluntur.* Gaudet enim mens humana, diverſa circumagi lectione, quando multos reperias à politiori humanitate ad graviora ſtudia, & rurſus ab iſtis ad amœniora exercitia deflectere, ut ſic alternante opera & certantibus, ut ita dicam, ſtudiis, mox ad unum, exindè ad alterum ſcientiæ genus vegetior alacriorque reddatur. *Alit enim lectio ingenium*, inquit Seneca, *& ſtudio fatigatum, non ſine ſtudio tamen reficit. Apes debemus imitari, quæ vagantur, & flores ad mel faciendum idoneos carpunt, deinde quicquid attulêre diſponunt, ac per favos digerunt, & ut Virgilius noſter agit;*

Lib 7 ep. 9 Fuſco

Epiſt. 84.

---------------------------- Liquentia mella
Stipant, & dulci diſtendunt nectare cellas.

Eapropter cùm ante decennium, & quod excurrit, in urbe viderem, nihil & ætati & profeſſioni meæ magis pudendum, quàm otium, quod, auctore Flacco, diſtendit imis oblivionem ſenſibus, cœpi ſic imperare mihi, ut à negotiis tum propriis, tum alienis, litteris involverem me, nuncque in una, mox in altera meditatione animum reficerem recrearemque. Quod ſanè inſtitutum licèt non in gratiis ſuſceptum, grave tamen in alieno ſolo negotiis diſtricto videbatur: ſed poſtea conſuetudine, ut ſolent omnia, ita facile reddidi, ut gratius jucundiuſque viſum ſit mihi, quàm quantalibet inertiæ laſciviæve dulcedo. Quid enim, ſodes, honeſtius laudabiliuſque, quàm ab ordinariis neceſſariiſque curis amore accendi litterarum, & quod in nobis divinitus datum eſt, in commune referre? Hac igitur accenſus cupiditate, cùm undequaque materiarum ſegetem chartis & ſchedis indigeſtam tandem haberem, cœpi omnia diſponere, ac primùm civilia quædam ſcripta in artem redigere, quam Libris ſex Politicorum Aphoriſmorum cum exemplis cujuslibet ævi circumſcriptam, ſanctiſſimæ memoriæ PAULO V, Pontifici Max. dicavi: quæ porrò ſuperant,

perant, puero deſcribenda dedi, in queis (ut omittam tractatum de Permutationibus beneficiorum, quem Romæ partim affectum, in Eburonibus, ut potui, perfectum reddidi & vulgavi) Commentaria ſunt in Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſive etiam in illarum antiquum Gloſſographum vulgò Gloſſatorem dictum, nomine Alphonſum Sotto Hiſpanum, virum ſanè quàm ſua ætate (vixit autem circiter annum Chriſti 1475.) non ſolùm doctum, & ut de ſe ipſe teſtatur, nobilem, verùm etiam in diſciplina juris praxiſque Romanæ admodum verſatum, ut qui, teſte Mandoſio, pleroſque terminos præclaris etiam Doctoribus ignotos declaraverit pluresque nodos inſolubiles ſolvendi viam oſtenderit, cujus proinde auctoritatem Rota ſemper maximi fecit, uti teſtatur D. Garcia vir in hoc genere ſtudii apprimè verſatus. Neque errore certe labitur: Satis enim & ſuper conſtat illum per duos & viginti annos praxim in Rom. Curia exercuiſſe, in qua etiam annis pluſculis jus civile, & canonicum profeſſus eſt, ut legimus in ipſius gloſſematis ad Regulam de Triennali. Sed enim ut qualeſcumque noſtras Lucubrationes & Commentaria in tanto doctiſſimorum virorum conſeſſu, quibus alma Vrbs magis magiſque præ cæteris circumfluit, publicarem nequaquam animum ſæpè reluctantem inducere poteram; Siquidem *ardua res eſt*, ut Plinius inquit, *vetuſtis novitatem dare, novis auctoritatem, obſoletis nitorem, obſcuris lucem, faſtiditis gratiam, dubiis fidem.* Verùm enim verò, cùm tacitus mecum expenderem, *grati eſſe animi plenique ingenui pudoris*, ut idem Plinius ſubjicit, *fateri per quos profeceris*, ſimul etiam cogitarem *inter homines ſummum certamen eſſe debere, ne quid ſeculis profuturum diu lateat*, audaciam tandem ſumpſi, non tam mea ut publicarem, quam ut familiarem meum Alphonſum, cujus exemplaria, ſicut à Bibliopolis Romanis acceperam, intermortua erant, meo ſtudio atque opera jam renatum, Vrbi & Orbi potius communicarem. Neque meam interim ſcriptionem remorata eſt par conſimiliſque induſtria quorumdam doctiſſimorum Juriſconſultorum, qui ante me, id eſt, poſt Alphonſum diu multumque in has ac potius Julii III. Regulas inſudarunt. Nam ut B. Auguſtinus inquit, etſi in diſſimili re: *non omnia quæ ab omnibus ſcribuntur in omnium manus veniunt, & fieri poteſt, ut nonnulli qui etiam hæc noſtra intelligere valeant, etiam illos planiores inveniant libros, & in iſtos ſaltem incidant; ideoque utile eſt plures à pluribus fieri tractatus*

In Reg. Iudi II. 3. par. pr. Ad Reg. XXXII.

Tract. de Benef. par. 5 c. 1. § 5. n. 275.

Num. 13.

Præfat. Hiſt. Nat.

Lib. 1. de Trinit. c. 3. tom. 3.

ctatus

ſtatus diverſo ſtylo, & non diverſa fide, etiam de quæſtionibus iiſdem, ut ad plurimos res ipſa perveniat, ad alios ſic, ad alios autem ſic. Itaque mihi, ut opinor, Lector vitio non dabit, ſi poſt tot præſtantiſſimorum meſſorum terga ſpicas haſce collegi pro uſu hodierni juris & fori: præſertim cum eas non ineptè, ut mea eſt ſententia, diſpoſuerim, atque adeò in ipſum Alphonſi horreum recondiderim; ipſum quod non nemo fatebitur, qui horum lectione Commentariorum cognoverit poſt illius, Innocentiique VIII. tempora, pleraque eſſe immutata abrogata, innovata; ut certè ſolent Regulæ Cãcellariæ (quod in progreſſu operis oſtendam) *juxta occurrentium varietatem cauſſarum & negotiorum immutari*, ut habetur in Regula XXVI. Neque eo tamen inutilia cenſere debes, quæ inter tot celebres Regulas alicubi fortè abrogatum cenſueris: Siquidem Leges & conſtitutiones abrogatæ allegari poſſunt pro interpretatione & declaratione juris communis, vel in argumentum; vel inductionem, ut memoriæ prodidit Hieronymus Gonzalez. Sed neque te moveat, quod ſingulis Regulis numerum etiam Regularum Pauli V. æternæ memoriæ Pontificis Max. adjecimus, non etiam S. D. N. Gregorii XV. quia è humanis ereptus eſt optimus Pontifex opere iſto paulò minùs excuſo, præterquam ut nemini non notum eſt, quòd nihil modò diſſent Regulæ Gregorii XV. (cujus pios conatus bene ſecundet Deus propitius) à Regulis ſanctæ memoriæ Pauli V. & aliquot ejus deceſſorum. Veruntamen ut tibi conſtet, in quibus poſteriores iſtæ Regulæ differant ab Innocentii VIII. Regulis, hoc eſt, in quibus auctæ, vel immutatæ, aut abrogatæ ſint, textui illarum interpoſuimus aſteriſcos, qui te ad commentariorum textum remittent: ex quo ex facili ediſces, quid Pontifices noviſſimos induxerit, ut vel auxerint, vel alias immutaverint ſuorum Regulas deceſſorum. Porrò, ſi quæ minùs culta aut rectè digeſta fortè repereris, non tam errori ſtudiorum, quàm tempori, quod mihi parciſſimum eſt, imputabis putabiſque inventu difficilem eſſe Juriſconſultum, qui ſic ad ſalivam eru litorum ſcribat, ut nullam de ſe querendi materiam præbeat, aut qui ita omnibus numeris ſit perfectus, ut nullam reprehenſionem mereatur. ut poſt Angelum ſcriptum reliquit Socinus. Cæterùm quod Alphonſus, ſive etiam ego, rudiori, quod ajunt, minerva & inelegantiori ſtylo haſce in Regulas Cancellariæ Apo-

Ad Reg. VIII. Proœm. num. 155.

Conſil. 150.

ſtolicæ

Digitized by Google

ſtolicæ explanationes ſcripſerimus, parvi quidem, ſi æquus es Lector, referes, ſique exiſtimes nihilo plus commodi afferre praxi floridam comptamque dictionem, quam morbis curandis eloquentiam. Nam ecce, ſi vel ipſum eloquentiæ Principem Ciceronem audis, *imprudentiam magnam, aut ſtultitiam ſingularem putabis in verborum amore verſari, rem verò, & cauſſam, & utilitatem communem relinquere.* Vnde ſæpiſſimè reprehenſionem meruerunt, teſte Didaco, multi juris Pontificii & Cæſarei commentarii, quòd dum integro conatu latinitati & eloquētiæ opera ab auctoribus impenditur, ipſa Canonum, Juris Conſultorum & Legum interpretatio negligitur, aut denique ita expolitis verbis, ne dicam affectatis exponitur, ut quandoque magis Lectorem ipſum impediat dictionum ſignificatio, quàm propoſiti tractatus & materiæ proprius intellectus integraque cognitio. Accedit, quòd hodierna praxis, ipſaque forenſis cauſſarum tractatio præſertim quæ materiam concernit beneficiorum, tametſi magno judicii acumine explicetur, inculto tamen impolitoque ſermone delectatur, Muſaſque ipſas humaniores præ ſuo rudi & impolito ſtylo deſpicatui habere videatur: id quod facilè excuſat circumfuſa illa negotiorum multitudo, queis Pragmatici in Dicaſterio aut Curia Romana obſeſſi, nequeunt ad verborum Lenocinia animum applicare. Quin, ſi res ipſa admitteret ornamenta dicendi, ne vacabat quidem mihi ſic impedito in tot evolvendis ejuſdem ſtyli libris, tot annotandis locis, tot excutiendis Rotæ deciſionibus, tot denique S. Concilii Tridentini declarationibus expendendis, quarum magnam tibi penum allaturum opus iſtud, vel in ipſius veſtibulo facilè deprehendes. Satis itaque mihi viſum fuit vulgato Canoniſtarum ſive etiam Curialiſtarum, ut ſic dicam, ſcribendi genere uti, & eum denique ſtylum ſumere, qui ſuſcepto inſtituto & ſermoni Gloſſographi plebeio reſponderet: ratus abundè eſſe, ſi velut rudi ædificio firmum ac duraturum parietem, licèt non ſatis expolitum & variegatum ſtabilirem. Pleraque etiam dicta illius minùs honeſta, aut certè civilia, quæ non ſine riſu interdum legebantur, meritò induxi: non enim ſatis magnificè & modeſtè de ea Sede ſentire & ſcribere debemus, ad cujus auctoritatem ſe cernuos exhibent Reges terræ. Porrò breviloquum me fecêre ſcripta aliorum, utpote ex quibus pleniori manu depromere licebit, quæ

Orat. pro Cæcina.

In Præfat. Lib. Var. Reſol.

hic

hic obiter & κατὰ κεφάλαιον à Gloſſographo examinata , à me autem non indiligenter retractata ſunt : multa enim aſſumere aut ſublegere nequaquam ſuſtinui, ne alieni ſudoris viderer plagiarius: præterquam quòd intercedebat temporis brevitas, ac conditio Curialium, quibus hæc potiſſimùm vulgabantur. Enimverò, ſi quæſtionum beneficialium copia, quæ circa Regulas iſtas incidunt , huc produci & ſigillatim diſcuti debuiſſet, multorum voluminum lucubratio fuiſſet, cui parem tamen, ut opinor, reddet hæc noſtra, quod permulta analyticos, & per ſatyram ſcripſerim, contentus Lectorem benè de re libraria conſtitutum ad claſſicos auctores remiſiſſe. Regulis quoque & commentationibus argumenta ſive ſummaria præfixi, ut materiarum ſede ob oculos poſita primo lector aſpectu videat, num quid conducere ſibi putet. Porrò Innocentii Regulis adjecimus nonnullas aliorum Pontificum ſucceſſorum Regulas, qualis Clementis VIII. de Alternativa menſium pro Epiſcopis reſidentibus, item Revocationis facultatum conferendi beneficia reſervata ; item Regulam de malè promotis, &c. Quæ verò ex iiſdem Innocentii VIII. Regulis expunctæ, qualis eſt de Publicandis, aliæque non paucæ , & cur Regulis Poſteriorum Pontificum , ac Moderni, minùs excuſæ, aut ſi quæ aliæ ſint, quibus iiſdem Succeſſores Pontifices nonnihil derogarunt , ſuis ad eas locis ſcribens, obiter Lectori indicavi. Atque hæc omnia adeò facili, ut ſpero, methodo , ut qui legerint beneficiorum & Rom. Cancellariæ praxeos ſtudioſi inficiaturi ſint, non ſolùm non mediocre levamen à me allatum, verùm etiam magnam Gloſſographo lucem , intermortuo jam, & tenebris involuto, attuliſſe, qui ſi eruditioribus adhuc in pretio fuerit, erit, ut ſpero , nunc multò magis, utpote nedum emendatus, ſed etiam Commentariorum dote locupletatus. Porrò, quàm neceſſaria ſit harum cognitio Regularum iis, qui praxi Rom. id eſt, beneficiali animum intendunt, hinc licet colligere, quòd illarum uſus nedum in urbe, ſed in omnibus provinciis, quæ Catholicam agnoſcunt religionem , frequentiſſimus ſit : ita quidem ut in univerſo orbe jus certum atque exploratum conſtituant, ſi à paucis tamen diſceſſerimus, quæ expeditiones litterarum concernunt, ut poſteà in illarum proœmio dicemus. Fruantur itaque his laboribus noſtris, quibus erit curæ ſtudium iſtud; ſin faſtidiant,

aut clanculum hæc mordeant aliqui, non Hercle movebor, aut mirabor, qui cum Salomone *animadverti omnes hominum labores, & induſtrias patère invidiæ proximi.* Id quod revera in hac brevi vita deterrimum eſt; nam quò quiſque plus laboribus de Republ. mereri ſatagit, eò magis telis patet invidiæ, quæ alioqui averſa minus eſſet, ſi cogitaret Lectorem lapſu ſemihorulæ plures legere quæſtiones, quàm Auctorem unam diſpari longè intervallo magno cum labore diſcuſſam ſtylo mandare, & ſuper hæc lucubrationes ipſius nedum plerumque in irritum cadere, verùm etiam in damno luculento eſſe. Sed enim hodie tantum quiſque probat, quantum ſe capere poſſe confidit; quod quia laboris eſt, à quo plerique mortalium ſunt alieni, fit ferè, ut quiſque id contemnat, à quo propter rerum varietatem atque copiam excellere ſe poſſe diffidit. *Alit enim livorem,* inquit Seneca, † *infælix inertia, & omnes deſtrui cupiunt, quia non potuerunt ſe provehere.* At qui meliore genio nati ſunt, M. Tullium imitantur, qui ſummis licet vigiliis Majores ſuos longè eruditione ſuperaret, tamen multa ubique de Nævio, Cecilio, Ennio, Lucilio, aliiſque magnifice, atque honorate prædicat, neque arroganti ſupercilio dedignatus eſt eorum interdum ſcripta ad uſum ſuum aſſumere, qui tamen omnes etſi antiquorum hominum homines fuerint, minùs tamen in ſcribendo terſos illos & à natura parum inſtitutos, atque adjutos fuiſſe ſcimus. Itaque vellicent alii iſta, & carpant, equidem inſuper habebo, ut qui illud etiam Epicteti jam diu imbibi, ἀνέχου καὶ ἀπέχου quod etiam tibi, *amice Lector*, ad vitam neceſſarium ſuggero, teque, donec ibi ſis, ubi dilectio eſt ſine ſimulatione, fœliciter valere opto.

Eccleſ. 4.

† Lib. de tranquil. animi c. 2.

Suſtine & abſtine.

PRIVI

PRIVILEGIUM CÆSAREUM.

LEOPOLDUS Divinâ favente Clementiâ electus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, ac Germaniæ, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ, &c. Rex, Archidux Auſtriæ, Dux Burgundiæ, Brabantiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ & Wirttembergæ, Comes Tyrolis, &c. Agnòſcimus & notum facimus tenore præſentium univerſis; Quod cum nobis fidelis nobis dilectus JOANNES WILHELMUS FRIESSEM Bibliopola Colonienſis humillimè exponi curârit, ſtatuiſſe ſe Honorabilis devoti nobis dilecti JOANNIS à CHOKIER de SURLET Cathedralis Eccleſiæ Leodienſis Canonici & in Spiritualibus Vicarii Generalis, *Cõmentaria in Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ pro utilitate tum juris Canonici tum praxeos Beneficiariæ & Cancellariæ Romanæ ſtudioſorum* propriis ſuis ſumptibus præli beneficio ſub forma quarti in lucem edere; vereri autem, ne alii etiam Typographi ſeu Bibliopolæ quæſtus causâ eandem editionem magno ſuo imitentur damno; Ac idcircò demiſsè nobis ſupplicarit, ut indemnitati hoc loci ſuæ Privilegio noſtro Cæſareo conſulere clementer dignaremur, Nos iſtiusmodi precibus uti æquitate nitentibus benignè cenſuerimus annuendum: Proinde omnibus & ſingulis Bibliopolis, Typographis, Bibliopegis aliiſque quibuſcunque rem ſeu negociationem Librariam exercentibus mandantes ſeriò atque diſtrictè, & ſub pœna trium marcarum auri inhibentes, ne quiſquam eorum intra ſexennium proximum à prima editionis die computandum præfatum Commentariorum opus intra Sacri Romani Imperii Regnorumque & Dominiorum noſtrorum hæreditariorum fines præter prædictum JOANNEM WILHELMUM FRIESSEM ejusvè hæredes, eodem aut alio typo vel formâ integre aut pro parte edere, recudere, vel alio recudendum dare, invehere, venum dare, aut clam vel palam diſtrahere præſumat; quatenus comminatam pœnam ex ſemiſſe Cameræ Noſtræ Imperiali, & pro reliquo parti læſæ irremiſſibiliter pendendam incurrere, & omnibus exemplaribus quocunque loco repertis (quorum ſibi vel propriæ authoritate vel Magiſtratus loci auxilio vindicandorum antedicto Impetranti ejusve hæredibus vigore præſentium liberum ſit) privari noluerit; dummodo tamen dicta Commentaria orthodoxæ noſtræ Religioni ac Sacri Imperii conſtitutionibus boniſque moribus contrarii nihil contineant, & tenorem Privilegii hujus noſtri in fronte impreſſum exhibeant, quaternaque ad minimum eorum exemplaria ad Cancellariam noſtram Imperialem impetrantis ſumptibus quamprimum tranſmittantur. Mandamus ergò univerſis noſtris & Imperii Sacri Regnorumque & Ditionum noſtrarum hæreditariarum ſubditis, cujuſcunque Status, Gradus, Ordinis, Conditionis aut Dignitatis exiſtant, tam Eccleſiaſticis, quàm Sæcularibus, præſertim verò iis, qui in Magiſtratu conſtituti vel proprio vel ſuperiorum nomine & loco, jus ac juſtitiæ adminiſtrationem exercent, ne quenquam Privilegium hoc noſtrum Cæſareum temerè & impunè tranſgredi aut violare patiantur; quin potius contumaces, quos compererint, præſcripta pœnâ mulctari, aliiſque modis idoneis coerceri curent; quatenus & ipſi eandem mulctam evitare voluerint. Harum teſtimonio Litterarum manu noſtrâ ſubſcriptarum & Sigilli noſtri Cæſarei appreſſione munitarum. Quæ dabantur in Civitate noſtra Viennæ die tertiâ Menſis Aprilis, Anno milleſimo ſexcenteſimo ſeptuageſimo quarto, Regnorum Noſtrorum Romani decimo ſexto, Hungarici decimo nono, Bohemici vero decimo octavo, &c.

LEOPOLDUS

Vidit Leopoldus Wilhelmus Comes in Kinigsegg, m.p.

Ad mandatum Sac. Cæſ. Majeſtatis proprium.
CHRISTOPHORUS BEÜER m. p.

SYLLABVS REGVLARVM.

PRoœmium. pag. 5

Regula I. de Reſervationibus generalibus & ſpecialibus. pag. 15

Reg. II. de Reſervation: Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum valorem 200 flor. excedentium. pag. 28

Reg. III. de Reſervatione dignitatum, nec non ſuorum & S. R. E. Cardinalium familiarium beneficiorum. pag. 36

Reg. IV. de Reſervatione benef. collectorum & ſubcollectorum. pag. 54

Reg. V. de Reſervatione benef. Curalium, dum Curia transfertur. pag. 58

Reg. VI. de Reſervatione benef. Cubiculariorum & Curſorum. pag. 61

Reg. VIII. de Reſervatione beneficiorum Eccleſiarum S. Petri & S. Ioannis Lateranen. ac B. Mariæ Majoris de Vrbe, ac beneficiorum titulorum Cardinalium à Curia abſentium. pag. 64

Reg. VII. de Reſervatione menſium Apoſtolicorum, & Alternativa pro Epiſcopis reſidentibus. pag. 71

Innocentii VIII. Reg. IX. de litteris in forma Rationi congrui expediendis. pag. 145

Reg 8. Reg. X. Declaratiō reſervationis Eccleſiarum & beneficiorum per Prædeceſſores reſervatorum. pag. 154

Innoc. 9.

Innoc. 10. Reg. XI. Revocatio expectativarum, & reſervationum de quibuſcunque beneficiis. pag. 162

Innoc. 11. Reg. XII. de Revocatione unionum. pag. 167

Innoc. 12. Reg. XIII. Revalidatio litterarum Prædeceſſoris Gratiæ & Iuſtitiæ infra annum conceſſarum. pag. 171

Innoc. 13. Reg. XIV. Revocatio facultatum quibuſvis conceſſarum de diſpenſatione ſuper matrimonio, ſuper defectu natalium, ætatis, & aliis hic expreſſis. pag. 174

Innoc. 14. Reg. XV. de dictionibus numeralibus. pag. 177

Innoc. 15. Reg. XVI. de Concurrentibus in data. pag. 182

Innoc. 16. Reg. XVII. de non tollendo jus quæſitum. pag. 194

Innoc. 17. Reg. XVIII. de ætate Canonicorum Cathedralium & Collegiatarum Eccleſiarum. pag. 200

Innoc. 18. Reg. XVIII. de Viginti, ſive de infirmis beneficia ſua reſignantibus. pag. 208

Innoc. 19. Reg. XIX. de Idiomate. pag. 222

Innoc. 20. Reg. XX. de non impetrando beneficium per obitum viventium. pag. 226

Innoc. 21. Reg. XXI de Vnionibus, & Vnionum confirmatione. pag. 232

Innoc. 22. Reg. XXII. de Mendicantibus transferendis. pag. 241

Reg. XXIII. de male promotis. pag. 224

Innoc. 23. Reg. XXIV. de moneta. pag. 246

Reg.

Reg. XXV. de Beneficiis vacaturis per promotionem ad Eccleſias & monaſteria. pag. 249 Innoc. 24.
Reg. XXVI. de non Iud. juxta formam ſupplicationum. pag. 258 Innoc. 25.
Reg. XXVII. de Regulis Cancellariæ producendis. pag. 270 Innoc. 26.
Reg. XXVIII. de ſurrog. collitigantibus. pag. 276 Innoc. 27.
Reg. XXIX. de Veriſimili notitia. pag. 291 Innoc. 28.
Reg. XXX. non valeant Commiſſiones cauſarum niſi litteris expeditis. pag. 298 Innoc. 29.
Reg. XXXI. & XXXII. de Impetrantibus beneficia per obitum familiarium Cardinalium. Innoc. 30. pag. 302.
Reg. XXXIII. Signatura per Fiat præfertur alteri per Conceſſum. pag. 315 Innoc. 31.
Reg. XXXIV. de Annali poſſeſſore. pag. 320 Innoc. 32.
Reg. XXXV. de Triennali poſſeſſore. pag. 341 Innoc. 33.
Reg. XXXVI. de Publicandis reſignationibus. pag. 366 Innoc. 34.
Reg. XXXVII. de non appellando ante diffinitivam. pag. 384 Innoc. 35.
Reg. XXXVIII. Non ſtetur Commiſſioni poſt concluſionem. pag. 387 Innoc. 36.
Reg. XXXIX. de litteris Religioſorum expediendis. pag. 389 Innoc. 37.
Reg. XL. de Clauſula ponenda in litteris permutationum beneficiorum. pag. 292 Innoc. 38.
Reg. XLI. de ſupplendis defectibus. pag. 396 Innoc. 39.
Reg. XLII. de derogatione Iuriſpatronatus. pag. 398 Innoc. 40.
Reg. XLIII. de Commendis. pag. 407 Innoc. 41.
Reg. XLIV. de Reformationibus. pag. 410 Innoc. 42.
Reg. XLV. de Conſenſu in reſignationibus & penſionibus. pag. 412 Innoc. 43.
Reg. XLVI. de Ingreſſu religionis. pag. 436 Innoc. 44.
Reg. XLVII. non valeat Impetratio facta per modum in Cancellaria exprimendum. pag. 439 Innoc. 45.
Reg. XLVIII. de Executione facienda. pag. 442 Innoc. 46.
Reg. XLVIII. de Diſpenſationibus in gradibus conſanguinitatis, vel affinitatis. pag. 444 Innoc. 47.
Reg. XLIX. de diſpenſationibus ſuper defectu natalium. pag. 448 Innoc. 48.
Reg. L. de diſpenſatione ſuper defectu ætatis. pag. 451 Innoc. 49.
Reg. LI. de diſpenſatione ſuper defectu natalium ex nobilibus & Graduatis. pag. 456 Innoc. 50.
Reg. LI. de diſpenſatione ad incompatibilia. pag. 469 Innoc. 51.
Reg. LII. de diſpenſatione ad duas Parochiales vel dignitates. pag. 475 Innoc. 52.
Reg. LIII. Non ſuffragetur diſpenſatio niſi litteris confectis. pag. 480 Innoc. 53.
Reg. LIV. de non promovendis ad S. Ordines. pag. 483 Innoc. 54.
Reg. LV. de fructibus in abſentia percipiendis. pag. 485 Innoc. 55.
Reg. LVI. de Indulgentiis. pag. 478 Innoc. 56.
Reg. LVII. de clauſulis ponendis in litteris Indulgentiarum. pag. 488 Innoc. 57.
Reg. LVIII. de indulgentiis conceſſis ad inſtar. pag. 490 Innoc. 58.
Reg. LIX. de Temporibus Indulgentiarum. pag. 491 Innoc. 59.
Reg. LX. de Beneficiis vacantibus & certo modo vacaturis. pag. 493 Innoc. 60.
Reg. LXI. de Exprimendo valore benef. in impetrationibus. pag. 495 Innoc. 61.

Reg.

Innoc.62.	*Reg. LV. de clauſulis in benef. vacantibus ponendis.*	*pag.* 502
Innoc.63.	*Reg. LVI. de Expreſſione qualitatum beneficiorum in impetrationibus.*	*pag.* 509
Innoc.64.	*Reg. LVII. de Beneficiis vacantibus per contractum matrimonii.*	*pag.* 512
Innoc.65.	*Reg. LVIII. de clauſulis ponendis in litteris religioſorum.*	*pag.* 516
Innoc 66	*Reg. LIX. de Translatione religioſorum.*	*pag.* 520
Innoc.67.	*Reg. LX. de clauſula: Si eſt ita.*	*pag.* 521
Innoc.68.	*Reg. LXI. Petenti provideri de vacaturo dentur litteræ de vacanti.*	*pag.* 524
Innoc.69.	*Reg. LXX. de mandatis Apoſtolicis & executorialibus.*	*pag.* 525
Innoc.70.	*Reg. LXXI. Revocatio facultatum & aliarum impoſitionum.*	*pag.* 535

Regulæ ſequentes habentur in Regulis Gregorii XV.

Reg. Greg. XV. Revocatio facultatum percipiendi pretium officiorum. *pag.* 536

Reg. Greg. XV. Quod fructus in tertia parte augeri poſſint. *pag.* 537

Reg. de Inſordeſcentibus. *pag.* 538

Reg. Officiales nihil exigant ultra debitum. *pag.* 538

Reg. Quod Cardinales non comprehendantur ſub Regulis faciendis. *pag.* 539

Reg. de poteſtate Reverendiſſimi Domini Vicecancellarii & Cancellariam Regentis. *pag.* 539.

APPROBATIO.

EGo infraſcriptus legi Commentaria Joannis Chokier Canonici Leodienſis in Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ, ſive in Gloſſemata Alphonſi Sotto, in quibus multa ſcitu digniſſima, omnibuſque juris & praxeos beneficiariæ ſtudioſis maximè utilia inveni, quàm plurimaque alia variâ eruditione plena: proindeque digna judico, quæ pro communi utilitate in lucem dentur. Datum Leodii 17. Martii, 1621.

Petrus Stevartius Vicarius Leodienſis, &c.

COMMENTARIA
JOANNIS A CHOKIER
ECCLESIÆ CATHEDRALIS LEODIENSIS CANONICI.

In

Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ, ſive in illarum antiquum Gloſſographum Alphonſum Sotto.

IN RVBRICAM ARGVMENTA.

1. Rubricæ ſunt de textu, ſeu ad textum referuntur.
2. Valet Argumentum à ſignificatione Rubricæ.
3. Rubricæ decretaliũ nõ ſunt authẽticæ quãdo ſunt contrariæ textui.
4. Diſcrimen eſt inter Regulas, Ordinationes & Conſtitutiones.
5. Regulæ Cancell. nedum Romæ ſeu in Cancellaria, ſed in toto orbe ſervandæ ſunt, exceptis his quæ ſunt dandæ.
6. Gaudent brevitate Romani.
7. Rubricæ reſtrictionem ac declarationem ab ipſo textu patiuntur.
8. Una pars legis aliam declarat.
9. Ex præcedentibus ſequentia explicantur.
10. Ex Rubrica lex interpretationem accipit.
11. Quando textus generalior eſt Rubrica non debet reſtringi per Rubricam.
12. Omnes Rubricæ conſonantes textui poſſunt allegari.
13. A Rubricis Decretorum non licet arguere.
14. Regulæ appellatione quid veniat, & quid voce Ordinationis, & n. 16.
15. Regula quid?
16. Ordinationes Cancellariæ quid deſignent.
17. Regulæ iſtæ quare Regulæ Cancellariæ nuncupentur.
18. Excluſio unius eſt incluſio alterius.
19. Regulæ Cancellar. an ligent extra Curiam, ſeu an inducant jus univerſale.
20. Regulæ Cancel. debent impetrari à Vicecancellario ſeu Cancellariæ Regente, ut faciant jus in judiciis extra Curiam, alias ſententia vigore illarum lata nullitati non ſubjaceret.
21. Limita, niſi ſint, illæ ſolemnes quæ variis Doctorum Commentariis ſunt explicatæ.
22. Regulæ de dandis jus univerſale non conſtituunt.

SANCTISSIMI DOMINI NOSTRI
DOMINI INNOCENTII A
DIVINA PROVIDENTIA
PAPÆ VIII.

Regulæ, Ordinationes, & Conſtitutiones Cancellariæ, ſcriptæ & correctæ in Cancellaria Apoſtolica.

HÆc Rubrica in quolibet verbo deberet ponderari;
1. quia Rubrica eſt de textu *Bart. in l. Imperat. ff. de in diem* B
addict. glo. in verb. Titulis in Proœmio Sexti. Ideo valet ar-
2. gumentum à ſignificatione Rubricæ *l. 1. §. Hæc verba ff.*
quod quisq; jur. Hoc tamen non eſt verum in Rubricis
3. Decretorum: quia non ſunt authenticæ *ſecundum DD.* C
in diverſis locis, & ſufficiat glo. in Rub. cap. charta 3. 4. 9. quod
intelligo verum quando eſt contraria textui, ut ibi, alias ſecus, & ſic intelligo
gloſſ. in cap. ſacrificium de Conſecrat. diſt. 2. & c. volumus 89. diſt. Et circa
Rub. poſſem allegare tam de jure Canonico, quam Civili multas gloſſ. &
dicta Doctorum: ſed quia non faciunt ad propoſitum, pro nunc omitto.
4. Sed hæc volui dixiſſe; quia hic ponuntur ut diverſa, ſcilicet, Regulæ, Or-
dinationes & Conſtitutiones, quarum ſignificationes ſunt diverſæ, licet vi- D
deantur idem ſignificare *arg. l. Si idem C. de Condicill. cum gloſſ.* Nam ſimilia vo-
cabula quæ ad invicem differunt, nunquam differunt ſine magno myſterio,
ut dicit Baldus *in l. ex legato C. de legat. per d. l Si idem.*

Sed ex iſta Rub. ſequitur, quod Conſtitutiones hic contentæ non ſo- E
5. lum debent obſervari in Cancellaria & in Curia, ſed in univerſo Orbe: ex-
ceptis illis quæ concernunt expeditiones litterarum, quæ non ſunt dandæ
indiſtinctè, ut infrà dicam. Et dicuntur Cancellariæ, id eſt Juſtitiæ, ut latius
infrà ſubjiciam & unumquodque verbum hic poſitum deberet pondera-
ri. Tametſi nolo multa allegare, ſed tantum aliqua facientia ad caſum, &
omittam ſuperflua, ac imitabor Juriſconſultum in l. ſi quis obrepſerit ff. de
Falſis & glo. in cap. tales 23. diſt. & cap. fin. de ætat. & qual. maximè pro
6. tanta Curia, ubi verba inter litteratos dicuntur pauca & compendioſa; &
ſic debet fieri de jure *arg. cap. diffinimus in fi. 27. queſt. 2.*

COM-

COMMENTARIA IOANNIS A CHOKIER.

A S.D.N. Dom. Innocentii D.P. Papæ VIII.) *Adverte Lector non tam eſſe Re-*
gulas Innocentii VIII. quas hiſce Commentariis ſive Scholiis illuſtro, quam Pau-
li V. *Optimi Maximi Pontificis hodie Remp. Chriſtianam ſumma cum pru-*
dentia & laude gubernantis: quippe quod in plerumq; receſſum eſt ab Innocentii Re-
gulis de quo jam te præmonui Epiſtola liminari, & porrò ſigillatim oſtendam operis
progreſſu.

B Rubrica eſt de textu) *Rubrica ſui natura, inquit Alciatus, ad ſubſequentem* 7.
textum referuntur, & ideò in dubio reſtrictionem declarationemq; ab eo patiuntur
l. aſſe. ff. de hær. inſtit. *ſicuti enim una pars legis aliam declarat,* l. ſed & 8.
poſteriores ff. de leg. *& ex præcedentibus ſequentia explicantur* l. ſi ſervus plu- 9.
rium §. fin. ff. de legat. 1. *ita ex titulo ſive ex Rubrica lex ipſa interpretationem*
accipere poteſt Alciat. ad l. 1. ff. ſi. cert. pet. *quando tamen lex vel textus generalior* 10.
eſt Rubro, non debet reſtringi per rubrum gloſſ. in Auth. de Inceſt. nupt. in pr. 11.
verb. Illicitas col. 3. Præſes in locis leg. in loco à Rubro ad nigrum, *ubi*
etiam ſcribit quod omnes Rub. conſonantes textui allegari poſſunt. Bald. in Rub. 12.
tit. Cod. An ſervus ex ſuo facto *& quidem allegari pro deciſione* Bart. in Rub.
quod quiſque ſa. glo. in Proœm. Sexti §. nos ad apicem Roma. conſ.
32. n. 6. l. 1. ubi glo. & Bart. C. de cap. civi. cen. exi. l. 11. alex. conſil. 1.
col. 2. vol. 4. & conſil. 89. col. 2. vol. 6.

C Quia non ſunt Authenticæ) *& ideo ab illis non licet arguere* Anto. de but. 13.
& Pavor. in Proœm. Decret. Præſes dicto loco.

D Sunt diverſæ) *Non deſunt qui Regulas ad expeditiones litterarum in Can-*
cellaria faciendarum referant: Ordinationes verò & Conſtitutiones ad ea quæ
forum contentioſum reſpiciunt. Ego, tam ea quæ litterarum expeditionibus, quam
quæ judiciis modum & normam dant, Regulæ appellatione contineri puto. Nam 14.
Regula nihil aliud, quam norma quâ lineæ diriguntur, quaſi ad menſuram regens,
quo in ſignificato Regulam capit Columella, Vitruvius, aliiq; Metaphoricos, 15.
pro ordine: ex eo quod regat, & ordinem modumq; præbeat cap. Regula diſt. 3.
& ideò omnis lex & Conſtitutio Regula dici poteſt, utpote quia regit & bene vi-
vendi ordinem dat. Quid verò Ordinationes deſignent ſi quæris, dicam ipſas Con- 16.
ſtitutiones & Regulas appellari jam in ordinem certum redactas. Ordinatum enim
dicitur τεταγμένον, *quod eſt rectè atq; ordinatè conſtitutum: quod & in his Regu-*
lis deprehendimus, ut rectè noſter notat Alphonſus. Nam prima earum parte tra-
ctatur maximè de Reſervationibus Apoſtolicis tam generalibus quam ſpecialibus ad
Reg. uſq; XXVII. *à qua Regula ad* XLVII. *agitur de litteris Apoſtolicis expe-* 17.
diendis, tum à dicta Reg. XLVII. *uſq; ad Reg.* LVI. *continentur varia Conſtitu-*

tiones de diſpenſationibus Apoſtolicis impetrandis : & poſtea à Reg. LVI. uſq; ad LX. tractatur de Indulgentiis Apoſtolicis concedendis & obtinendis. Deniq; à LX. Reg. uſq; ad finem de beneficiis vacantibus & certo modo vacaturis per Papam conferendis.

E Sed ex iſta Rub.) Conſiderata ſcilicet perſona Innocentii VIII. Regulas has conſtituentis. Nam ex perſona Conditoris metimur legem eſſe generalem vel ſpecialem cap. fin. de Conſtit. in 6. Nec obſtat quod dicantur Regulæ Cancellariæ, quaſi ponderata voce Cancellariæ, Regulæ iſtæ ſint locales, ſive certo loco, utpote Cancellaria Rom. circumſcriptæ. Quia reſpondeo hic appellari Regulas Cancellariæ, vel quia bona illarum pars concernit litterarum expeditionem quæ in Cancellaria expediuntur, vel quia ejuſmodi Regulæ in Cancellaria publicantur & regiſtris conſignantur, idq; auctoritate ejus qui legis in ipſo terrarum Orbe poteſtatem habet : atq; ideo vim obtinent legis univerſalis l. 1. ff. de Conſtit. Princip. Geminia. in cap. fin. per illum text. de hær. in 6. ſtatim poſt publicationem in Curia, Capella Tholoſ. quæſt. 444. Felii. in cap. quod ſuper his n. 11. de fide inſtrum. ubi etiam ſcribit Regulis Cancellariæ non comprehendi Cardinales, ergo alios, quia excluſio unius, eſt incluſio alterius, l. Cum prætor ff. de Judic. 17. 18.
Et quanquam non deſint qui exiſtiment Regulas iſtas inducere tantum jus particulare, quos latè recenſet Lud. Gomes: in Prooem. Reg. Cancellariæ cujus rationes reaſſumit Maſcard. tractat. de Probat. concluſ. 257. incip. Cancellariæ Regulas probare, attamen crebrior certiorq; eſt opinio exiſtimantium illas inducere jus univerſale: quod ipſum probat idem Gomeſius Rota auctoritate ac diverſis juris Auctoribus, quos ipſe recenſet in d. Prooem. quæſt. 2. verſ. In contrarium num. 4. Ut tamen hujuſmodi Regulæ ligent & in judiciis faciant jus extra Curiam, debent prius impetrari à Vicecancellario ſeu Cancellariæ Regente & extat Regula 27. infra de Regulis Cancell. producendis ; & deinde produci in actis, Maſcard. tractat. de Probat. dicta concluſ. 257. nu. 13. aliàs ſecundum ordinationem Papæ non ligarent, & ſententia lata vigore earum eſſet nulla quantumcumq; notæ eſſent, ut ſcribit noſter Alphonſus ad Reg. 26. etiam ſi haberent Decretum irritans & creberrimè Judicibus allegentur, ut ex Felii. in c. 1. de Re. jud. reſpondit Gomeſ. ad Regul. de Annali quæſt. 4. quod demum præter Alphonſum concedit Auctor Analiſt. Commentarii ad Regul. de Idiomate ſive de Annali poſſeſſore n. 136. de dubiis & ignotis Regulis, non ijs autem quæ gloſſis variorum Doctorum ſunt illuſtratæ & explicatæ, per not. Panor. Felii. & DD. in cap. Paſtoralis de fide inſtrum. quales ſunt Regulæ de Annali, Triennali, de Publicandis, & ſimiles, quæ à pluſculis Juriſconſultis diſcuſſæ & Commentariis explanatæ ſunt. Unde non videntur egêre alia productione adinſtar extravagantium publicarum & notarum, quas ignorare non licet, & contra quas lata ſententia eſt nulla Bald. in l. leges ſacratiſſimæ num. 4. C. de legib. Mandoſ. ſecundum unam opinionem ad Reg. 28. de Reg. Cancellar. produc. quæſt. 1. verſ. 19. 20. 21.

Tertia

Tertia opinio. *Licet idem Mandoſ. poſtea* nu. 4. *priorem opinionem veriorem ſcribat, nimirum quod indiſtinctè Regulæ ſive notiores, ſive non, producendæ ſunt forma in dicta Reg.* 28. *ſervata, alias ſententiæ contra eas latæ ſubſiſtunt, ut probat auctoritate Anchor. Felii. Caſſad. Gomeſ. & aliorum.*

Regulæ vero quæ non ſunt de dandis & quæ litterarum tantum expeditionem in cu- 22
ria faciendam reſpiciunt, jus univerſale non conſtituunt, nec ſolent impetrari aut pro-
A *duci & partibus petentibus dari, utpote quæ reſtricta ſunt ad certum & particularem*
effectum & locum; taleſque vim conſtitutionis ſpecialis obtinent, nec extrà curiam ligant
quæ de re ſupra, & latius ſcribit noſter Gloſſographus ad Regul. XXVI. de Regu-
lis Cancellariæ producendis. *Intereà non exiſtimandum eſt dictas Regulas, quæ*
minus celebres ſunt, quæq; Doctorum Commentariis haud illuſtratæ ſunt, planè inu-
tales & ſpernendas eſſe: ſiquidem quatenus in commune vel ordinarium juvant, ra-
tionabiliter admittendæ ſunt; & in cauſis decidendis uſurpandæ, quo minus à jure
communi, & diſciplina Eccleſiaſtica recedatur, Auctor Analijt. Comment. ad
Reg. de Annali num. 112.

IN PROOEMIUM
ARGUMENTA.

1. Dictio *videlicet*, quid importet, & nu. 18.
2. Recurrendum ad Regiſtrum ubi dubitatur de aliqua Decretali.
3. Papa dicitur aſſumptus tempore electionis etiam ante coronationẽ, quod limita ut nu. 4.
5. Non dantur ſupplicationes ſignatæ per Papã in Conclavi, niſi poſt coronationem. hodie non ſignat amplius in Conclavi ſupplicationes, nec ante coronationẽ ut n. 19.
6. Regulæ Cancell. quando incipiant ligare, & nu. 19.
7. Verbum *extunc* quid denotet.
8. Regulæ Cancell. an durent poſt obitum Conditoris.
9. Beneficia familiariũ Card. vel Papæ, quæ per illorum obitum vacãt ſede vacante, an ſint reſervata?
10. Reſervatio Papæ & Legati differunt.
11. Quid ſi vacante beneficio expectãs illud acceptarit, & poſt moritur Papa intra tres menſes ad inſinuandũ, vel ſactam ipſi proviſionem?
12. Vicecãcell. poteſtas & auctoritas.
13. Vicecancellarius alias Bibliothecarius, aliàs Quæſtor nuncupatur.
14. Vicecancellarius dicitur Præſes Juſtitiæ.
15. S. Laurentius fuit Camerar. Papæ.
16. Papa ſolus Cancellarius Chriſti & num. 22.
17. Vicecancellarius ſignat bullas uno L. & quare? & num. 22.
18. Poteſtas dictionis *videlicet*.
19. Pontifices non amplius ſignant ſupplicationes in Conclavi.
20. Regulæ Cancellar. quando inci-

piant ligare, & quando extinguantur.

21. Sede Apoſtolica vacãte an ceſſent Regulæ Reſervatoriæ.

22. Pontifex noviter electus declarare ſolet non expirare Reſervationes beneficiorum, quæ aliter expirant mortuo Pontifice, quod maximè verum, quandoſedes diu vacavit.

23. Beneficia recepti in familiam Cardinalis poſt obitum Papæ an ſint reſervata, ſi moriatur in familiaritate extra Curiam.

24. Antiquitas familiæ Caſarellorũ,

25. Dignitas Vicecancel. quando originem ſumpſerit.

26. Zabarellæ opinio reprobatur.

27. Cancellarii etymon & munus.

28. Veteres rem inter legendum notatu dignam L. littera ſignabant.

29. Vicecancellarius major Camerario Papæ.

30. Effectus Decreti irritantis, ejuſq; origo.

31. An in generali derogatione Conſtitutionum & ordinationum Apoſtolicarum comprehendantur Regulæ Cancellariæ.

32. An per clauſulam *Non obſtan. Regulis Cancell.* poſitam in litteris Apoſt. cenſeatur derogatum Regulis judicialibus notoriis? & quid de privilegiis & indultis?

33. Stylus Curiæ ſervandus; & facit jus univerſale etiam in partibus.

TEXTUS PROOEMII

SAnctiſſimus in Chriſto Pater & Dominus noſter D. Innocentius Divina providentia Papa VIII. ſuorum prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, normam & ordinem gerendis dare volens in craſtinum aſſumptionis ſuæ ad Summi Apoſtolatus apicem, videlicet die xxx. menſis Auguſti, anni à Nativitate Domini M.CCCCLXXXIIII. Reſervationes, Conſtitutiones & Regulas infraſcriptas quas etiam extunc ſuo tempore obſervari voluit, & quas de ejus mandato, nos Rodericus miſeratione divina Epiſcopus Portuen. S. R. E. Vicecancellarius die lunæ xiiii. menſis Septembris, in Cancellaria Apoſtolica fecimus publicari.

GLOSSEMA ALPHONSI.

HIc unus curioſus dubitabit ubi ego non dubito, ſed pro ſimplicibus Curialibus ſubjungam quod aut forte eſſet vitium Impreſſoris, aut vitium Ordinatoris hujus Prooemii: quia Papa fuit creatus die Dominica 29. Auguſti, ergo ſequitur quod hic malè dicitur de xxx. die. Sed certè ſalva auctoritate illius qui hoc aſſereret, benè poſſumus

ſalvare

ſalvare hanc litteram: quia ſi dictio *videlicet* hic poſita referatur ad iſtud verbum *in craſtinum*, tunc bene ſtat: quaſi dicat, quod licet Papa fuerit electus 29. tamen in craſtinum, id eſt alia die ſequenti, quæ fuit xxx. fecit iſtas Regulas, & ſic non eſt vitium Impreſſoris. Sed ſi referatur iſta dictio *videlicet* ad verba *ſuæ aſſumptionis* quod eſt prope, ita quod ſit intellectus quod ea die xxx. fuit aſſũptus, tunc eſſet mala ſententia: quia non fuit factus niſi die 29. & hoc eſſet bene punctuare: quia dictio *videlicet* eſt reſtrictiva termini cui adjungitur, *ut not. per glo. & Bart. in L. quæſitum ff. de fundo inſtructo.* Et ſemper debemus virgulare & punctuare diſpoſitionem ſalva ratione recti ſermonis cum illo verbo cui magis congruit, *ut notanter dicit Bald. in l. 1. C. de liber. præt.* Sed ut evitemus incongruitatem ſententiæ, melius eſt punctuare primo modo per jura vulgaria, *ſufficiat cap. Marcion & Baſilides 1. quæſt. 1.* Tamen in Reg. Sixti, ubi quaſi eadem verba dicuntur, dicitur de decima die qua fuit electus Sixtus; & dictio *Videlicet* ibi poſita refertur ad verbum aſſumptionis, & non ad verbum in craſtinum ibi poſitum. Sed in hoc non eſt facienda vis, quia infinitæ leges habent orationem negativam in littera textus, & in aliis libris eædem leges habent verba affirmativa, & tamen utraq; lectura ſalvatur, ut ſæpè videmus, ergo ſic in propoſito noſtro utraq; lectura poteſt ſalvari. Sed ſi ſecunda ſit vera poſſumus dicere quod fuit vitium ſcriptoris, ſive vitium Impreſſoris, quia ubi debeat dicere xxix. dixit xxx. & potius volo hoc dicere, ſcilicet fuiſſe vitiũ ſcriptoris, quam ſuperbè reprobare conditorem legis *arg c. ego ſolis 9. diſt.* & de hoc non eſt mirum: quia in multis libris impreſſis eſt iſte error: quia aliquãdo ponitur in eis aliquod ſuperfluum, aliquando aliquid diminutũ, ut ſæpenumero vidimus, maximè in prima impreſſione Decret. & etiam in Feudis & in aliis: & circa hoc deberet provideri: quia infinita menda ſunt in impreſſionibus, tam in grammatica, quam in ſententia, ut etiam in iſtis Regulis Innocentii infrà videbimus, & licet deberemus recurrere ad regiſtrum quando dubitatur de aliqua Decretali vel de lege, *ut dicit glo. 29. diſt. in ſum. per cap. ut veterum 9. diſt.* & ſi multi libri habent aliquam legem vel decretalem, præſumitur lex vel decretalis, *ut dicit gl. prædicta* tamen hoc intelligo verum, quando multi libri ſunt diverſis temporibus ſcripti vel impreſſi, ſecus ſi in una impreſſione: quia tunc etiamſi una lex eſſet in mille libris impreſſis in una impreſſione, non valeret magis, quam ſi in uno libro tantum foret *fa. glo. not. in l. Si convenerint 4. in fi. ff. de 1. 9. act.* cum unico actu imprimantur mille libri, & error unius ſit etiam in aliis; ſed utcumq; ſit, ponderanda ſunt in hoc verba Procemii.

Ex quibus ſequitur, quod Papa dicitur aſſumptus tempore electionis etiam ante coronationem *& hoc vult glo. in c. fin. de conceſſ. præbend. in 6. quam notab*

notat ibi Geminia. licet glo. in data ſexti libri & in Procem. clement. voluit contrarium: tamen quoad Jurisdictionalia, credo hoc fore verum de jure *arg. cap.* 1. 23. *diſt.* ubi probatur quod ſtatim quando Papa eſt electus, poteſt adminiſtrare, & ita communiter tenetur *in cap. licet de electio.* & de coronatione Papæ quod debeat fieri, non memini me legiſſe alibi quam in d. c. 1. 23. diſt. ubi dicitur de Intronizatione, & quid operetur non eſt meum nunc dicere, ſed alibi dico in tract. Jubilæi, quem direxi Sixto, & cum hoc Procemio concordat Procemium Sixti: ſed Procemium Pauli dicit contrarium, ſcilicet à tempore coronationis, & hoc eſt utile ſcire propter datas bullarum: quia licet Papa Innocentius fuiſſet coronatus 12. Septemb. tamen ea quæ ante ſignavit, debent datari tempore quo ſignavit, etiam ante coronationem & ſtatim cum Papa fuit creatus in conclavi de nocte quod potuit fieri *arg. c. licet de electio* tunc ſignavit aliquas ſupplicationes. Et per prædicta dico, quod ſi fuit electus tunc die Sabathi de nocte & ante mediam noctem, tunc dicitur aſſumptus die XXVIII. & ſi poſt mediam noctem, tunc dicitur aſſumptus XXIX. *arg. l. more Romano ff. de feriis, & c. conſulit cum ibi not. ff. de offi c. deleg.* & extunc deberet poni data: & ſi Datarius poneret aliam, tunc poſſet probari contrarium per teſtes ibid.
B existentes ad hoc rogatos *fa. g o. in c. duobus ibi Geminia. de Reſcript. in 6.* 5.
Sed hodie uſitatur in Curia quod non datantur ſupplicationes ſignatæ etiam in Conclavi, niſi poſt coronationem, licet poſſint datari extunc, per ea quæ ſuperius dixi.

Item ponderanda hic arbitror illa verba ibi, *quas etiam extunc ſuo tempore obſervari voluit, &c.* Nam in aliis Regulis prædeceſſorum ſuorum dicebatur, *quas etiam extunc ſuo tempore duraturas, &c.* & iſtud verbum *duraturas* fuit hic cancellatum, & neſcio an fuit ex deliberatione, ſed credo quod eadem ſit ſententia. Sed propter aliqua dubia Juvenilia, dico breviter, quod ſi illud verbum *extunc* referatur ad illud *obſervari voluit*, intelligitur quod à tempore compoſitionis Regularum incipiunt ligare, & etiam ante publicationem, & tunc videretur quod eſſet abſurdus intellectus *arg. l. leges C. de leg. & c. cognoſcentes, & c. ſui de Conſtit.* Nam lex non incipit ligare niſi poſt duos menſes *ut in Auth. ut facta nova Conſtit.* vel ſaltem poſt publicationem, &c. ut jura apertè loquuntur, ſed iſtæ Conſtitutiones fuerunt factæ XXX. Auguſti, & publicatæ XIII. Septemb. ergo ſequitur quod ille intellectus eſſet abſurdus. Salvo tamen meliori Judicio, dico quod iſtud verbum *Extunc* denotat hic maximam ſententiam. Nam licet regulariter debet attendi tempus duorum menſium, vel ſaltem publicatio Conſtitutionis, ut liget, tamen hoc verum niſi Princeps velit quod ſtatim liget, &c. & hoc quoad retractationem actus, ſecus quoad pœnam, hoc vult notanter gloſ. *in verbo extunc in clem. 2. de bar. & hoc tenet Abb. in d. c. cognoſcentes*

de quo

de quo per Bald. in d. l. leges & ſic iſte eſt verus intellectus hujus dictionis *Extunc*, hic poſitæ: nam vult Papa quod ſtatim incipiant ligare.

C Et ex hoc ſolvo unam quæſtionem quæ eſt nunc in Rota de Hiſpania, quia Regul. infra x. revocat expectativas quæ aliquo modo ſunt ſortitæ effectum, &c. & vacavit beneficium iſtud die qua fuerunt conditæ iſtæ Regulæ, ſed nondum erant publicatæ & unus amicus meus acceptavit vigore gratiæ in aliquo ſortitæ effectum; dico quod gratia ſua ſit revocata etiam ante publicationẽ revocationis, & hoc per verbum iſtud *Extunc* hic poſitũ de quo doleo, ſed iſta videtur mihi veritas: & hoc intelligo verũ niſi acceptatio & proviſio præcederet etiam per horam hanc publicationem: quia hæc conſtitutio non extenditur ad præterita ſed tantum ad futura *arg. d. jurium*: ſed ſi non conſtat, præſumitur hanc conſtitutionem præceſſiſſe, propter potentiam Papæ, *arg. eorum quæ dicit Geminia. in c. ſi à ſede in 2. col. de prabend. in 6. Innocent. in c. præterea requiſit. de appell.* Si verò dicimus *extunc ſuo tempore* &c. iſte intellectus videretur abſonus, & quia hoc noluit ſentire compilator, ideo non inſiſto.

D Sed dubium facio an per iſta verba durent iſtæ Conſtitutiones poſt obitum 8
Innocentii, & certè dico quod non, quia voluntas expirat cum Conditore *arg. l. 3. ff. d. Reg. jur. c. ſi gratioſe de Reſcript. in 6.* ergo ſequitur, quod cum hic dicatur qud *obſervare voluit ſuo tempore, &c.* quod eo mortuo ejus

E voluntas expiret, & ſic etiam leges iſtæ expirant. Et propter iſtud verbũ vidi altercari in Curia: ſi familiaris Card. vel Papæ cujus beneficia ſunt re- 9
ſervata per Regulas Cancell. ut infra videbimus, mortuo Papa antequam alius ſit factus moriatur etiam in familiaritate Cardinalis extra Curiam, an beneficia ſua ſint reſervata? Et videbatur quod non, per iſtud Procœmium *& per c. præſenti 1. reſp. de off. leg. in 6. & ibi tenet Dominicus per illum text.* Tamen Papa Paulus declaravit contrarium propter deciſiones duas in Novis, dicentes quod beneficia ſemel affecta, ſemper manent affecta, *videlicet deciſ. 177. incip. Item ſi benef. collect. & 214. incip. Item ſi juxta ordinationem Greg. &c.* Et ad cap. Præſenti poſſem reſpondere, quod aliud eſt quando Legatus reſervat, aliud eſt quando ipſemet Papa reſervat, fa: quod dicit Bald. *in cap.* 10
naturalis, ſi de feudo fue. contro. col. 10.

Item per hoc Procœmium practicat Rota hodie, quod ſi à tempore Sixti 11
vacaverit beneficium, & acceptans acceptavit illud, & fecit ſibi provideri & infra tres menſes ad inſinuandum ſecundum Reg. Sixti vel infra annum ad experiendum cum adverſario, mortuus fuit Papa, quod non tenetur inſinuare vel experiri, quia Regula expiravit ut hic, & ſic vidi primò pronunciari tempore Pauli per D. Antonium de Graſſis qui eſt fidelis relator ac doctiſſimus, & ſemper ſequitur vota Dominorum, anno 66. Feb. 3.

F & tunc practicavi cum Caſarello maximo Advocato, & dixit mihi totum

B oppoſitum

oppoſitum per rationes juridicas, maximè quia ex quo lex incipit ligare, &c. & replicavi quod Rota ea die pronunciavit contrarium : at reſpondit mihi quod Rota aliquando rotat. tamen iſta ſententia Rotæ videtur mihi verior, de quo faciat pro & contra gloſſ. in verb. De cætero, & quod ibi dicit Dominus *in c. licet canon de electio. in 6.* & idem tenui hoc legendo hic Romæ. Et ad contraria reſpondeo, quia illud eſt verum ſi incipit ligare conſtit. &c. ſi in aliquo individuo incepiſſet ligare *arg. l. furioſa cum gloſſ. B. qui teſt. fa. poſſ* alias ſecus in dividuis, ut iſto caſu, *arg. c. utile per inutile de Reg. jur. in 6. ibiq; gloſſ.* Et idem dico ſi unus tantum acceptaverit & ante proviſionem ſibi factam moreretur Papa, quod etiamſi non faceret ſibi provideri per menſem; poſtea gratia ejus non eſt nulla per prædicta: nam non eſt tempus ſtatutum à jure expectanti infra quod debeat ſibi facere provideri, niſi per Regulas Cancell. ergò, &c.

Item in quantum hic dicitur de *Vicecancellario* qui publicavit has Regulas in Cancellaria Apoſtolica, &c. Sciendum neceſſarium puto, quod 12
Vicecancellarius eſt ille qui has regulas regit, & ad ejus diſpoſitionem dantur in Curia & extra eam, cum ſubſcriptionibus duorum Abbreviatorum, ut dicit una regula de qua infra dicemus, & iſte eſt Judex in pertinentibus ad expeditiones juridicas bullarum, & eſt in Curia major poſt
G Papam *ut dicit Card. in d. clem. 2. de electio. quæſt. 4.* & vocatur de jure an- 13
tiquo *Bibliothecarius*, *63. diſt. cap. Adrianus juncta glo.* & arbitror quod propterea vocatur Bibliothecarius, quia debet cuſtodire libros bullarum, & libros Regull. extravag. & ex hoc in Curia practicatur, quod habet de regiſtro bullarum certam partem: quia tenetur reddere rationem de omnibus ibidem contentis. Item vocatur *Quæſtor* de jure communi *textus eſt cum glo. in l. omnem C. de petit. bon. ſubl. l. 10. & in l. fin. C. de diverſ. reſcript.* & poſſem allegare multa Jura ad hoc, ſed de jure Cano. eſt caſus mihi unicus quod vocetur *Quæſtor* in c. Forus de Verb. ſignif. & ſic infero, quod Vicecancellarius poteſt ſtare cum Auditoribus Rotæ in deciſionibus cauſarum etiam in præſentia Papæ. Nam ipſe eſt Præſes Juſtitiæ in Curia: & hoc nomen Vicecancellarius non reperitur in Decretis, nec in Decretalibus quod meminerim; ſed in Procemio Sixti ſic: tamen bene reperitur Cancellaria in cap. ad hæc de reſcript. in cap. cum dilecta juncta glo. eod. tit. & c. dura de Crim. falſ. & c. porrecta de Confir. util. vel inut. omitto clem. 2. de electio. & c. ſtatutum de reſcript. in 6. ibiq; glo. Ex eo ſequitur quod Vicecancel. debeat appellari Cancellarius & non Vicecancel. Tamen
H Zabar. *in d. clem. 2.* dicit quod antiquitus contendebat de paritate cum Papa ſaltem de facto, & propterea vocatur Vicecancellarius, & allegat Laurentium ibi. Et licet aliqui Curiales dicant quod propter S. Laurentium

non vo-

non vocatur Cancellarius, tamen hoc non eſt verum ſecundum Card *ib. col.*
12. quia S. Laurentius non fuit niſi Camerarius quod apparet ibi cum dixit 15
Tyranno, Theſauros quos quæris manus pauperum deportaverunt, &c.
I Ex quibus infero quod ſolus Papa vocatur Cancellarius Chriſti, à Can-
cello as, id eſt, tollo tollis, ſcilicet id quod injuſtè petitur. 16

Item infero contrà vulgares Curiales dicentes, quod quando præſen-
tantur bullæ Vicecancellario, quod propterea ponit ante unum L. magnū 17
K ad denotandum, quod gerit officium ſancti Laurentii, quia illud eſt falſiſ-
ſimum per ſupradicta. Sed ipſe ponit ibi unum L. ideò quod ſignificat bul-
lam eſſe lectam, & poſtea ponit ex alia parte unum R. magnum quod ſigni-
ficat nomen ſuum, vel mandat quod regiſtretur, &c. Quis tamen ſit
L major vel Vicecancellarius, vel Camerarius Papæ, dixi latè in tractatu
Camerariatus. Et omitto hic inſerere, an poteſtas Vicecancellarii reſtrin-
gatur hodie per Regulas Cancellariæ poſitas infrà, de poteſtate Vicecan-
cellarii, & ibi dicam contra ſomnium Joannis Franciſci Pavini, qui dixit
quod ſic. Item quo Jure poteſt Vicecancellarius derogare Regulæ Can-
cellariæ qua cavetur quod executoriales dentur ſub plumbo, &c. aliàs non
valent. Item quomodo poteſt dare in forma humilibus reſcriptum ſine
ſupplicatione cum derogatione c. ſtatutum de reſcript. in 6. quoad dietas.
M Item quo jure cavetur, quod Cancellaria ponit in bullis Decretum irritans
& alias clauſulas non petitas in ſupplicatione, & de multis aliis de quibus
infrà aliquid dicam, & quid per ſignaturam per *placet* in Com-
miſſionibus, an ſit neceſſaria, vel ſufficeret poteſtas Vicecancellarii, & an
non eſſet melius, quod non eſſet niſi poteſtas Vicecancellarii, & non da-
rentur aliæ commiſſiones per *placet*, hoc dixi in tractatu quem feci D.
Tiraſcon. & non in alio quem direxi Domino Sixto de futuro Concilio,
& fortè aliquid dicam infrà. Venio ad primam Regulam de Reſerva-
tionibus.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER

DIctio videlicet eſt reſtrictiva) *Imò non eſt declarativa ſimul, & re-ſtrictiva* l. cum quidam §. 1. ff. de uſur. l. ſi in venditione poſt pr. ff. Commun. præd. l. videlicet ff. ex quib. Cauſ. major. c. 2. ibi, Canonici videlicet; & Civili, de privileg. in 6. gloſſ. & bart. in lib. 1. num. 2. ff. ad l. aquil. *& nonnunquam non reſtringit: ſed juxta materiam ſubjectam diverſimodè capitur* c. Romana §. caveat ibi Geminia. in 2. not. de ſent. exco. Jaſ. in l. filio quæ patet num. 19. in fin. verſ. puto quod iſta dictio, & c. ff. de liber. & poſthu.

B Sed hodie viſitatur in Curia) *Receſſum eſt ab illo uſu hodiernis temporibus ,* 19
C *quia Pontifices electi non amplius aut rariſsimè ſignant ſupplicationes in Conclavi ; ut* 20
nec ante coronationem.

Statim incipiunt ligare) *Controvertitur inter DD. à quo tempore Reg. Cancellariæ incipiant ligare ? v. g. Papa aſſumitur , ſeu creatur 2. Martii deinde 10. facit Regulas , poſtmodum die 15. eas publicat , quæritur à quo die incipit currere reſervatio ? Geminia.* Conſil. 92. incip. In cauſa Canonicatus , & præbendæ, *reſpondit quod à die publicationis. Ant. verò de Falcon.* tract. de Reſer. 4. part. pr. effectu 21. *dicit quod à die editionis , ſeu compoſitionis Regularum ? alii à die aſſumptionis ad Pontificatum , hancq; ſententiam probare Rotam in una S. Mariæ majoris de Urbe docet Gomeſ.* in Procœm. Regul. quæſt. 2. ſub fi. *cui adde Curtium ,* conſ. 1. num. 27. lib. 1. *Ego cum Zerola in praxi Epiſcopali* in verbo Regulæ Cancellariæ *probo Geminiani opinionem : Ratio n. eſt ab omnibus recepta quod lex incipiat demum currere à die promulgationis , quæ eſt cauſa formalis legis ſancita ,* Soto de Juſt. & Jur. lib. 1. quæſt. 1. art. 4. D. Tho. quæſt. 99. & habetur in cap. 1. ibi glo. verb. publicè de poſtul. prælat. *hancq; Geminiani opinionem probat noſter Alphonſus hic. Verum , contrariantes opiniones conciliat idem Ant. de Falcon. ut ſtatim incipiant ligare , quoad effectum nullitatis actus in Contrarium geſti, non tamen niſi poſt publicationem quoad pœnas incurrendas* Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. in Procœm. §. 5. n. 56.

Ligant itaq; ſtatim quoad collationem à die promulgationis , & extinguuntur morte cujuſlibet Papæ illas promulgantis ; quando enim Papa non exprimit in Conſtitutione quod ſit perpetua ſed quod duret certo tempore limitato , talis conſtitutio non ſe extendit ultra illud tempus , Simonetta de Reſervat. q. 58. Wameſ. conſil. 245. n. 4. vol. 1.

Unde infertur , quod Sede Apoſtolica vacante ceſſant Regulæ Reſervatoriæ , & omnes menſes ſunt ordinarii , poſſuntq; Epiſcopi tanquam ad jus commune redeuntes (exceptis tamen iis , qui concordatis nationis Germanicæ ſubſunt , quorum beneficia etiam Sede Papali vacante in menſibus Papæ vacantia Succeſſori remanent affecta) providere de beneficiis vacantibus in quolibet menſe , Caput Aquen. deciſ. 86. part. 1. & 214 part. 2. atque ita fuit dictum in una Albulen. Parochialis de la Calcada 28. Jan. 1594. Gonſalez ad Reg. 8. §. 5. procœm. num. 46. *ubi ait quod non ſolum erunt omnes menſes ordinarii ante aſſumptionem novi Papæ ; ſed etiam antequam faciat Reg. Cancellariæ , quæ ſemper fieri ſolent de immediate ſequenti d. aſſumption. ita quod ſi etiam in illo medio tempore ab aſſumptione uſq; ad editionem Regularum vacaret aliquod beneficium in menſibus aliàs reſervatis , nullum obſtaculum Ordinarius habere dicatur , & allegat Geminia* d. conſil. 92. num. 1. *niſi aliàs beneficia ſint affecta , aut Papa poſtea electus declaret non expiraſſe Reſervationem , aut illa de novo reſervet , prout fecit* S. D. N. *Paulus V. de om-*

de omnibus beneficiis tempore ſuæ aſſumptionis non proviſis in bulla ad ſavorem Conclaviſtarum data prid. Calend. Auguſti 1605. Nicol. Garcia in ſuo copioſiſſ. 22
tract. de Benef. part. 5. cap. 1. §. 11. num. 645. & 646. *Ut ut ſit, aſſentior* Zerolæ d. loco. *Geminiano ſubſcribenti, & ſcribenti Regulas iſtas incipere ligare à die publicationis illarum; ſic quod ſi vacet beneficium aliquod ab obitu Papæ uſq; ad promulgationem, Epiſcopus poßit de illo diſponere, quia tunc non currit alternativa, nec reſervatio per ſupradicta*, Zerola d. loco adde Rebuffum hic verbo ſuo tempore.

Interim nota bene, quod quandoq; ſolent Romani Pontifices, ut dixi in Paulo V. reſervare omnia beneficia quæ vacaverint in menſibus Apoſtolicis Sede vacante, & de quibus ordinarii collatores tempore aſſumptionis ad ſummi Apoſtolatus apicem non diſpoſuerunt; præſertim quando Sedes diu vacavit, ut fuit in illa Fœl. re. Urbani VII. quæ vacavit per duos menſes, quibus exactis fuit aſſumptus Gregorius D XIIII.

Et certè dico quod non) *Et cum illo Pet. de Anchor. aliiq; quos appellat Aufrer.* ad quæſt. 444. Capellæ Tholoſ. *quibus adde Gonzalem* ad d. §. 5. n. 2. & ſeqq. Felii in cap. ex parte 1. num. 46. de Reſcript. *Geminia.* conſ. 93. num. 7. *Nicol. Garciam* de benef. part. 5. c. 1. §. 11.

E Si familiaris Cardinalis) *Qui tamen ſede vacante non ſit receptus in familiam Cardinalis. Nam eo caſu beneficia iſtius non ſunt reſervata, ex quo Regula reſervatoria quæ eſt tertia, ut & reliquæ moriantur cum perſona Conditoris ut prædiximus, & latè ſcribit Mandoſ.* ad Reg. 32. quæſt 11. per tot. *& Anaſt. Germonius* de Indultis Cardin. §. Per quæ ſublatis num. 99. 23

F Caſarello Maximo Advocato) *Nota antiquitatem familiæ Caſarellorum, quæ generis nobilitati juris peritiam ſumma cum laude miſcuit. Ex ea porrò paternum genus ducit illuſtriß. Cardinalis Burgheſius, qui adeo fœlici ſidere natus fuit ut Paulum V. habuerit Avunculum, omnium quidem ſenſu circumſpectiſſimum, & prudentiſſimum Pontificem: à quo meritis ſuis ita poſtulantibus creatus fuit ſummus in Urbe Pœnitentiarius, & poſtea Bononienſis Archiepiſcopus, &c. Cardinalis omni laude digniſſimus.* 24

G Major poſt Papam) *Qui hujus eminentiſſimæ dgnitatis originem ex antiquis hiſtoriarum monumentis diſquiſierunt, tradunt illam demum poſt tempora Innocentii III. inventam, & rectam fuiſſe, eamq; etiam exercuiſſe privatæ ſortis homines, ſed probitate, & Eruditione ſpectatiſſimos: poſtea ſub Bonifacio VIII. dignitatem hanc uni ex Illuſtriſſ. Cardinalibus tributam; idq; ex congruentia rationis, ut quoniam Juſtitiæ regimen penes Vicecancellarium reſidebat, par erat munus illud commendare perſonis Illuſtribus, in quibus maximè excellunt familiamq; ducunt Illuſtriß. Cardin.* 25

H Tamen Zabarella) *Ejus opinionem velut anile quoddam ſomnium jure* 26

optimo elevat ſubjicitq́; Gomeſ. in Procem. Regularum : *adſtruitq́; Vicecancellarium inde appellatum , quod ſolus Pontifex in Eccleſia Dei ſit Cancellarius , ut ſicut Moyſes in regno & Synagoga Judæorum pro Deo Vicecancellarius erat , ita in Eccleſia Dei ſolus Papa , cujus unum & idem Conſiſtorium cum Deo eſt ,* Hoſtien. in c. quanto de Tranſl. Epiſ. Guil. Bened. in c. Raynutius verſ. Uxorem nomine Adalaſiam n. 205. de Teſtam.

Cancellarius à Cancello as) *Significantius Græcis Cancellarii dicuntur*
νομοφύλακες: quaſi legum præſides & cuſtodes ? & νομοφυλακία legum mo- 27
rumq́; regimen & tutela. Juſtiniani & poſteriorum Principum ævo, quem nunc Cancellarium dicimus , Quæſtorem Palatii appellabant , ut notat Cujacius ad No. 35. *Tametſi etymon Cancellarii non inſcite deducat noſter à Cancello as arc. utpote quia Cancellat & corrigit reſcripta , diplomata , & privilegia Principis , de quo Poeta apud Lucam de penna,*

Hic eſt qui leges regni cancellat iniquas ,
Et mandata pii Principis æqua facit.

Plura hac de dignitate vide Boerium tract. de Auctor. magni Conſilii, & Parlamentorum Galliæ n. 8. 10. & 23.

Bullam lectam) *Conjectura probabilis. Nam & veteres ſi quid lectum vel laudabile inter legendum animadverterent, littera L. in margine ſignabant, quod rectè nota-* 28
vit Auctor Conjectaneorum in l. 1. Var. de Re. ruſt.

Vel Cancellarius) *Satis conſtat hodie Camerarium Vicecancellario non eſſe*
anteferendum : cum penes hunc conſiſtat Juſtitia & legum exercitium ; penes Ca- 29
merarium autem, Urbis tantum regimen quæ profanas res concernit. Unde Patrimonio Petri ſeu Fiſco præeſt : ideoq́; Præfecto ærarii vel Procuratori Cæſaris comparari poteſt. Porrò de illius dignitate & Juriſdictione. v. g. in clem. ne Romani de electio. *& ex profeſſo Veſtrium* in ſua paxi l. 2. c. 1. & 2.

Decretum irritans) *De origine hujus Decreti , ejuſq́; effectibus videat ad* 30
M *nauſeam qui volet Hieron. Gonzalez* ad Regul. 8. Cancell. gloſſ. 67. *per tot. & quæ ſcripſi infrà* ad Regul. VIII. in glo. verbi, au[illegible]orum ſub Concordatis. vide quoq; *Marcheſanum* de Commiſſionibus , & præſertim de apertione oris & Decreti irritantis *adde Mandoſ.* ad Regul. 31. quæſt. 11. & ad Regul. 7. quæſt. 4. *ubi ſcribit Decretum irritans in fine Regulæ appoſitum referri ad omnes Regulas præcedentes : an autem etiam ad ſequentes extendatur eleganti diſputatione ipſe determinat* in Rub. q. 3. per tot.

Porrò non alienæ ſunt à propoſito duæ quæſtiones Doctoribus tractatæ , quarum
prima eſt , an in generali & vulgari derogatione Conſtitutionum & Ordinationum A- 31
poſtol, comprehendantur Regulæ Cancellariæ? hanc quæſtionem Gomeſius in fine hujus Procemii reſolvit negativè : quod ita ſervet ſtylus Cancellariæ à Rota receptus , qui quidem ſtylus diſponit ſub clauſula generali. Non obſtantibus Conſtitutionibus

& Ordi-

& Ordinationibus Apoſtolicis, *non comprehendi Regulas Cancellariæ, niſi ſpecialiter ſit iis derogatum*, *vel niſi ejuſmodi derogatio fieret non per viam Reſcripti, ſed legis, quo caſu per prædictam generalem clauſulam* Non obſtantibus Conſtitutionibus *cenſeretur derogatum iſtis Regulis Cancellariæ non facta illarum mentione, per ea quæ ſcribit Geminia.* in cap. cum non deceat de Electio. in 6.

Altera eſt, an per d. clauſulam Non obſtantibus Regulis Cancellariæ *poſitam* 32
A *in litteris Apoſtolicis, cenſeatur derogatum Regulis judicialibus notoriis, videlicet de Annali, Triennali, de Publicanis, de ſurrogandis, & ſimilibus? Ad eam reſpondit Gomeſ. dicto loco cenſeri derogatum Regulis tam judicialibus, quam litterarum expeditionem concernentibus, quibus gratiæ origo, vel effectus facto perſonæ non interveniente impediretur: quia per dictam clauſulam non cenſerentur ſublatæ: licet enim quibuſdam Regulis diſpoſitio Papæ differatur, non tamen penitus tollitur*, Geminia. in c. ſi propter num. 9. in fin. de reſcript. *niſi tamen in litteris diceretur* Non obſtantibus Regulis per quas noſtra gratia impediri, vel differri poſſet. *Quinimò certum eſt, de ſtylo Cancellariæ illud indiſtinctè ſervari, per d. clauſulam non cenſeri ſublatas Regulas niſi earum expreſſa fiat mentio, atq; adeò earum tenor in principio litterarum narretur: quod quidem limitat Gomeſ. dicto loco niſi in gratia vel ſupplicatione poneretur clauſula generalis.* Quarum tenores habeantur pro expreſſis: *nam tali caſu cenſeretur dictis Regulis derogatum ex deciſ. Rotæ* in una Caurien. Canonicatus de anno 1538. & in una Ferrarien. Archipræsb. 9. Julii 1535. *ut & privilegiis & indultis quibuſcumq; ut poſt Gravettam* conſil. 126. num. 7. lib. 1. *Ripam* ad c. 2. num. 55. de reſcript. *Mandoſ.* ad regul. 19. num. 19. *tradit Anaſt. Germonius* tract. de Indultis Card. §. ac irritum, *& hunc eſſe Curiæ ſtylum aſſerunt Ant. de But.* conſil. 2. 10. *And.* ad cap. unicum de exceſſ. prælat. *Alex.* conſ. 216. col. 7. lib. 2. *Felit.* in cap. nonnulli num. 6. verſ. addatis primò de reſcript. *ſtylus autem Curiæ ſervandus eſt,* 33
quia pro lege habetur cap. tam gravi, de crim. falſi, DD. ad cap. ex litteris de Conſuet. Anaſt. Germonius d. §. n. 2. & 3. Marcheſan. in tract. de Commiſſio. & reſcript. utriuſq; ſignaturæ p. 1. c. 5. n. 176. *& ſic facit jus univerſale etiam in partibus* Jo. Gutierrez l. 1. Canon. quæſt. c. 33. n. 35. in fi. Nicol. Garcia tract. de ben. p. 1. c. 5. n. 88. Jo. Petrus moneta tract. de Optio. canon. c. 8. quæſt. 1. num. 10.

IN REGVLAM I.

ARGUMENTA.

Conſtitutio Ad regimen, de Præbend. & dig. in extravag. com. & Conſtitutio execrabili eod. tit. in extravag. Joannis 22. ſunt

ſunt Conſtitutiones perpetuæ.

2. Conſtitutio nova, re eadem cum antiqua, ſed quæ clarius diſponit, ſuperflua dici non poteſt.

3. Statutum particulare quod alias jure communi ſtatutum eſt quid operetur.

4. Reſervationes de quibus in dictis Conſtitutionibus ad regimen, & execrabiles, an ſint generales vel ſpeciales.

5. Verbum generaliter debet aliquid operari, etiam in diſpoſitione odioſa, & n. 7.

6. Non eſt omnino idem quod habetur pro eodem.

7. Reſervationes de quibus in Conſtit. ad regimen, an ſint temporales.

8. Aucta eſt hæc Regula per Clementem VIII. & Paulum V. & in quo?

9. Beneficia per Scriptores Apoſtolicos acquiſita poſt dimiſſum officium ſcriptoriæ, an ſint reſervata ſtante quod dimiſſo officio deſinant eſſe Protonotarii.

10. Reſervantur beneficia quæ conferuntur per ordinarios contra formam Concilii Triden. quod limita ut n. 11.

12. Reſervationis definitio.

13. Reſervationis diviſio.

14. Reſervatio habens Decretum irritans quid operetur.

15. Ordinarii collatio de beneficio reſervato nihil prodeſt ne quidem ad titulum coloratum ut nec Permutatio illius auctoritate facta num 16.

17. Papa dans facultatem conferendi Omnia & quæcumque beneficia, non tamen includentur reſervata.

18. Obtinens beneficium reſervatum ſi ſpoliatur non poteſt agere ſpolio.

19. Poſſeſſio ſive etiam detentio beneficii reſervati caret omni juris adminiculo.

20. Decretum irritans inficit titulum & poſſeſſionem.

21. Opponens ſe adverſus reſtitutionem ſpolii admitti debet ad probandum in continenti de dicta reſervatione. Item, quibus modis probetur Reſervatio.

22. Reſervationes non admittuntur in Germania & Gallia.

23. Vacante ſede ordinarius confert omnia beneficia etiam reſervata

24. Reſervationum 35. caſus obiter enumerantur.

25. Optio an habeat locum in beneficiis quomodocumq; reſervatis.

REGVLA I.

RESERVATIONES GENERALES ET SPECIALES.

IMprimis Reſervationes fecit ſimiles illis quæ in Conſtit. Fœl. re. Benedicti Papæ XII. quæ incipit: Ad regimen continentur

inentur , & illas locum habere voluit , etiamſi Officiales in
ädem Conſtit. expreſſi Apoſtolicæ Sedis Officiales ante obitum
orum eſſe deſierint quoad Beneficia , quæ tempore quo Officiales
rant, obtinebant. Ac reſervavit beneficia quæ per Conſtitutio-
em piæ mem. Io. Papæ XXII. quæ incipit Execrabilis vacant , vel
acare contigerit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Sta Regula dicit quod facit Papa ſimiles Reſervationes illis quas fecit Papa Be-
nedictus XII. *in conſtitutione quæ incipit* Ad Regimen. *Etiamſi Officia-
les eſſe deſierint , &c. Item reſervat beneficia vacantia per Conſtitutionem* Execra-
ilis , *&c. Diceret quiſpiam ad quid fuit facta iſta Regula , cum conſtitutio* Ad
egimen. *& etiam* Execrabilis , *reſervent illa beneficia & illa Conſtitutiones ſunt* 1
*rpetuæ ergò , &c. Reſpondeo quia aliàs ego quæſivi in Cancellaria ab Abbreviato-
bus de Parco majori : & dixerunt quod illa* Ad Regimen , *fuit aliàs Regula Can-
llariæ , ſed certè iſtud eſt ſomnium : quia illa & etiam* Execrabilis , *ſunt Con-
tutiones ad perpetuam rei memoriam, ut ibi dicitur , ergò &c. ſed unus alius dixit
ibi quod fuit hoc uſitatum , ne viderentur ſublata illæ Extravagantes , &c.* pro
io facit quod notatur in cap. paſtoralis de fide inſtrum. per doct. & per
ald. in l. cum prolatis ff. de re judi. & iſta aliquantulum placet. *Sed poſ-
dicere quod quando Conſtitutio nova idem diſponit quod antiqua , tamen clarius* 2
ponit , tunc etiam dicitur neceſſaria & non ſuperflua ut vult Ang. in Auth.
omnes obediant judi. *in* princ. col. v. pro quo facit gloſſ. in c. licet de
ec. lib. 6. *& ſic eſt hic , vel aliter dico , quod licet aliquid ſit ſtatutum de jure com-
uni , poteſt iterum ſtatui etiam à ſtatuto particulari ut tollatur facultas ſuppli-* 2
*ndi. Item ut magis puniatur tranſgreſſor , ut eſt caſus in jure canonico mihi no-
ilis* in cap. nullus lv. diſt. in princ. *& ſic eſt in caſu noſtro. Sed non credo
od licet hic renoventur iſtæ Conſtitutiones , quod mortuo Papa dicantur expiraſſe
e Reſervationes ibidem contentæ , cum ſint Conſtitutiones generales & ligant ,* arg.
p. 1. de Conſtitut. & l. leges C. de legi. *Item non credo quod Reſervationes
dem contentæ ſint ſpeciales tanquam factæ per Regulas Cancellariæ , ex eo quod hic* 4
*probantur. Nam licet Reſervationes inductæ per Regulas Cancellariæ ſint ſpecia-
, tamen contentæ in extravag.* Ad regimen , *ſunt generales ,* ut dicit deciſ.
ot. CCC. xxxiiii. quæ incipit. Item ſi mandetur mihi provideri. *&
m intelligo de Reſervatione contenta in extravaganti Execrabilis. Et licet Jo.
lis dicat quod hoc verum eſt de contentis in Extravaganti* Ad Regimen *quæ
tinentur in jure communi* ut in cap. 2. & in cap. præſenti de præbend. l.
alias dicit quod ſunt ſpeciales : tamen ſalva ſua gratia deciſio loquitur indiſtinctè.

Item dico aliud, ſi Regula dicat quod generaliter reſervat Papa, &c. & tunc dico 5
illam reſervationem generalem propter illud verbum generaliter *quod etiam in*
diſpoſitione odioſa habet aliquid operari: faciunt notata in cap. cum dilectus.
de conſuetud. *& licet* Joannes *Milis* in verbo Reſervatio. *dicat quod eſt gene-*
ralis quantum ad verba, ſed ſpecialis quantum ad reſervationem mentalem; certè
credo quod malè dicat & ſic practicat Rota, & hoc facit ad regulam infrà poſitam;
dicentem quod de generali reſervatione debet ſpecifica mentio fieri, &c. Item ad
prædicta facit verbum ſimiles *hic poſitum: quaſi dicat quod non tollit Papa iſtas*
C *Conſtitutiones* Ad regimen, *&* Execrabilis, *ſed quod facit ſimiles, &c. & de-*
bet intelligi de non contentis ibidem, ſed de aliis officialibus. Nam non eſt omninò
idem quod habetur pro eodem ut eſt glo. notabilis in L. mercis appellatione 6
ff. de verbo. ſignifi. quam allegat Bald. ſæpe, maximè in cap. 1. de con-
ſuetudine recti Feudi, colla. 10. 3. 2. colum. ubi notat quod non eſt om-
ninò idem quod habetur pro eodem, *ergò &c. vel poteſt dici quod in eo quod*
hic additur videlicet quod etiam ſi deſinant eſſe Officiales, &c. tunc videtur quod iſta
Conſtitutio non ſit ſuperflua ex quo addit. Sufficiat ad hæc quod etiam notat Angelus
in dicta authent. ut omnes obedi. judi. &c. colla. 5. *qui etiam ſubjicit quod*
ſi conſtitutio nova dicens idem quod antiqua, ſi addit, non obſtante privilegio, &c.
quod tunc non dicetur ſuperflua. Sed quia vidi poſtea extravagantem Ad regimen. 7
credo quod prima opinio ſit vera: nam reſervationes ibi contentæ ſunt temporales
uſque ad obitum Benedicti xii. *& hoc patet ex verbis in fine poſitis, ibi:* or-
dinationi, diſpoſitioni, ac proviſioni noſtræ donec divina clementia nos
univerſalis Eccleſiæ regimen poſſidere concellerit, &c. *& ibi:* auctoritate
Apoſtolica reſervamus, *& hoc eſt clarum per c.* ſi gratiosè de reſcript. lib. 6.
& per concordantias ibi, &c. *& tunc mirandum eſt de deciſione Rotæ quam ſu-*
perius allegavi, quomodo loquitur ſcilicet affirmando quod ſit generalis reſervatio:
ſed quod Extravagantem Execrabilis, *ubi dicitur* ſedis Apoſtolicæ diſpoſitio-
ni, &c. reſervamus, *dicendum arbitror, quod ſuperius dixi: aliquid tamen infrà*
dicam de ambabus.

COMMENTARIA IOANNIS A CHOKIER

A *Iſta Regula)* Hæc prima Innocentii Regula nonnihil aucta eſt 8
per Sixtum v. quem ſecuti ſunt Clemens viii. & noviſſimè Paulus
v. dum ultrà Reſervationes beneficiorum Benedicti xii. & Joannis
xxii. de quibus in dictis Conſtitutionibus *Ad regimen*, & *Execrabilis*,
ampliationem hanc attexuerunt: *Declarans nihilominus beneficia*
quæ dictæ Sedis Officiales, qui ratione officiorum ſuorum hujuſmodi
ejuſ-

ejuſdem Sedis Notarii erant, etiam dimiſſis ipſis officiis, & quandocumq; aſſecuti fuerint, ſub hujuſmodi Reſervationibus comprehendi. Et poſtea: *Quam Conſtitutionem* (Jo. XXII. quæ incipit Execrabilis) *& reſervationem ſua Sanctitas tam ad Beneficia obtenta, quam ad alia quacumq; de quibus Ordinarii, & alii Collatores contra Concilii Triden. decreta diſpoſuerunt, & diſponent in futurum extendit, & ampliavit, & ea etiam beneficia diſpoſitioni ſuæ reſervavit, de quibus per prædictos Ordinarios, aut alios Collatores contra ejuſdem Concilii Decretorum formam diſpoſitum fuerit.* Quæ quidem appendiculæ non habentur in Regulis aliorum Pontificum ante tempora Sixti V. qui primam appendiculam adjecit, ad tollendum dubium de quo fuit actum in Rota una Hiſpalen. beneficii 14. Jan. 1572 coram Illuſtriſ. Cardin. Lancelloto, & habetur 1. part. diverſ. deciſ. 70. an nimirum Scriptores Apoſtolici dimiſſo officio ſcriptoriæ deſinerent eſſe tales, & ſic beneficia per eos acquiſita poſt dimiſſum officium ſcriptoriæ non eſſent 9
reſervata per *d. Extravag. Ad Regimen, & hanc regulam*, in quo tunc fuit reſolutum deſiviſſe eſſe tales, & ſic talia beneficia non eſſe reſervata, à qua deciſione poſteà receſſit Rota *in una Palentina ſcolaſteria de Villadolid. 9. 13. Aprilis 1574.* Itaq; quò has omnes difficultates tolleret Sixtus V. declaravit ſub reſervatione cadere ejuſmodi officia, ut rectè obſervavit Nicol. Garcia *tract. de beneficiis 5. part. cap. 1. num. 200.* Quo verò ad ſecundam 10
appendiculam, eò fuit adjecta, ut præter dictas Reſervationes, etiam hæc induceretur, ob non ſervatam Conſtitutionem Pii V. *de data 16. Maji 1566.* quam explicat Gonzalez *Ad Reg. VIII. Cancell. gloſſ. 6.* juxta quam Cancellaria & Rota paſſim judicat, licet Brabanti illam non admiſerint; quæ tamen Conſtitutio eſt conformis Concilio Trid. *in cap. 18. Seſſ. 24.* ubi ſancta Synodus mandat curata beneficia provideri per ordinarios per concurſum, de qua reſervatione illiuſq; reſtrictione vide Hieron. Gonzalem *ad Reg. 8. Cancel. gl. 6. n. 111. 112. & ſeq. & n. 158.* Adde Nicolaum Garciam *d. p. 5. c. 1. n. 209.* ubi dictam Concilii Trident. Conſtitutionem exemplificat in beneficiis collatis non habentibus ætatem à S. Concilio requiſitam, *ut in ſpecie c. 6. Seſſ. 23. & c. 4. Seſſ. 22. & c. 8. & 12. Seſſ. 24. de reformat.* aut non habentibus habilitates, & qualitates requiſitas, *ut in c. 10. Seſſ. 14. & d. c. 4. Seſſ. 22. & c. 18. verſ. de cætero Seſſ. 23. & d. c. 8. & 12. Seſſ. 24. & c. 5. Seſſ. 25. de reformat.* aut non ſecuta forma à Concilio præſcripta *ut in c. 18. Seſſ. 1. & c. 18. Seſſ. 24. de reformat.* aut contrà diſpoſitionem cap. 15. Seſſ. 25. de Reformation. &c.

Hæc tamen intellige, quando ordinarius ſciens, aut ſcire debens (paria 11
enim

enim hæc ſunt in jure *l. quod te ff. ſi cert. pet.*) diſponeret de Beneficiis contra decreta Concilii, ſecus ſi per juſtum errorem facti, ſeu ignorantiam facti probabilem diſponeret, ut quia facta debita diligentia exiſtimavit proviſum habere ætatem, aut alias qualitates à Conclio requiſitas, &c. Nam iſta Reſervatio facta eſt in odium ordinariorum diſponentium de beneficiis contra decretaConcilii, quod odium ceſſat tum, cum ceſſat culpa *ad c.2.de Conſt.Nicol.Garcia de benef.p.5.c.1.§.3.in fi.*

B *Similes Reſervationes illis*) Quoniam multiplices ſunt Reſervationum ſpecies, earumq; in his Regulis crebertima fit mentio, notabilia aliquot non pœnitendæ, ut ſpero, lectionis præmittemus in gratiam tyronum, tum dictas Reſervationum ſpecies ſigillatim ex dictis Conſtitutionibus BENEDICTI XII. & JOANNIS XXII. aliorumq; Pontificum decretis ſubnectam.

Exordiar itaq; ab ipſa definitione Reſervationis, quæ talis eſt: *Reſervatio* eſt alicujus beneficii Eccleſiaſtici vacaturi per habentem poteſtatem ad ſe facta avocatio *Aene. de Falcon. tract. de Reſervat. quaſt. 1. Jacobus Simonetta eod. tract. quaſt.* 1. Secundò, *Reſervationem* aliam eſſe *Generalem*, aliam *Specialem*. *Generalis eſt*, quando ſub una oratione plures inducuntur reſervationes; ut quando Papa reſervat beneficia quæ tali modo vacabunt. v. g. quæ per adeptionem ſecundi, ut in d. Conſt. Execrabilis, vel quæ in Curia vacabunt, vel beneficia officialium & familiarium Papæ & Cardinalium, ut in Conſtit. ad regimen, *Simonetta de Reſervat.q.* 4. Deniq; quoties reſervatio eſt in corpore Juris clauſa, vel per Extravagantem inducta, aut per Regulas Cancellariæ ea generalis dici poteſt. *Ægid. Bellam. conſ. 34. incip. ſtatuto col. 5. verſ. ad tertium iſtud Simonetta de Reſervat. quaſt. 4. num. 3. & 14.* *Specialis* Reſervatio ea eſt, quando certum corpus beneficii reſervatur, non tamen pro certa perſona, ut quando reſervat certam Præpoſituram, vel Eccleſiam Cathedralem ſuæ diſpoſitioni, *ut in cap. ſi eo tempore de Electio: in 6. Aene. de Falcon. dicto tract. quaſt. 2. quem latius ibi videto.* 12 13

Notandum Secundò, ſive Reſervatio generalis ſit, ſive etiam ſpecialis habens decretum irritans, eundem fere operari effectum, ut probat. Mandoſ. *in Rub Cancell. quaſt.* 4. & utroq; caſu beneficia dicuntur vacare in Curia *glo. & DD. in Clem. 1. ut lite pend. Anaſt. Germon. tract. de Indultis Card. §. etiam ex eo num.* 5. Nec ordinarii collatio quicquam præſtat, ne quidem titulum colaratum, adeò ut proviſi per Ordinarios dicantur intruſi, *Felii in c. in noſtra in fi. de Reſcript. Simonetta de Reſervat. quaſt.* 48. & quemadmodum Collatio per Ordinarium facta de beneficio reſervato non tenet; ita nec permutatio *Aeneas de Falcon. de Reſerv. 4. q. pr. 3. effect. Simonetta quaſt. 46. in addit.* 14 15 16

in addit. num. 4. Renunciatio tamen beneficii reſervati poteſt fieri in mani-
bus ordinarii, licet illud ordinarius non poſſit conferre: ſed ad Papam re-
currendum ſit pro collatione, *Rota de renunciat. deciſ.*14 *in antiq. in fi. & 4. eod.*
tit. in antiquo Simonetta de Reſerv. quæſt. 46. Idemq; dicendum de permutatio-
ne *Rota deciſ.*10. *de renunciat. in antiq. alias* 398. *Granuccius in addit. ad Simonet. n.*3.
*qua de re latius ſcripſi in tract. de perm. ben. p.*2. *c.*3. 17

Tertiò notandum Reſervationis tantam vim eſſe, ut etiamſi Papa da-
ret alicui facultatem conferendi omnia, & quæcunq; beneficia, non tamen
includerentur reſervata *Rota deciſ.*3. *de off. leg. in Nov. Geminia. in cap. ſi cui nulla*
num. 8. *de Prabend. in* 6. *Aen. de Falcon. de reſerv. ben. effectu* 6. Ratio eſt quod
requiratur ſpecialis, & expreſſa mentio ad hoc, ut in conceſſione confe-
rendi beneficia, veniant reſervata *cap.* 2. *de Prabend. in* 6. *Anaſt. Germonius*
de Indulc. Card §. *etiam ex eo num.* 2. qua de ſcripſi ad Reg. de Triennali
in glo. verbi videlicet in vacantibus. Idem etiam in expectativis: Reſervatio
enim impedit expectantes: quia beneficia reſervata non poſſunt per eos
acceptari, niſi etiam ad reſervata expectativa concederetur *Lud. Rom. conſ.*
260. *incip. In propoſito caſu, Simon. tract. de reſerv. ben. q.* 41. *per tot.*

Quartò, hunc etiam effectum Reſervationis eſſe, ut qui contra eam bene-
ficium retinet, ſi ſpolietur non poſſit agere ſpolio, *ut tenet Rota deciſ.*16. 18
in No. incip. ſi contra agentem, & latè docet Simonetta d. tract. de Reſerv. quæſt.
40. *per tot.* & ratio eſt, quia poſſeſſio beneficii reſervati non ſolum eſt 19
nulla, ſed etiam detentio caret omni adminiculo juris, *Rota deciſ.*17. *in No. Go-*
meſ. ad Reg. de annali q. Mandoſ. ad Reg. 1. *q.*3. *Mochedan. deciſ.*15. *de Cauſſa poſſ. &*
prop. Siquidem decretum irritans quod in omnibus reſervationum Regulis 20
apponi ſolet, non modo titulum inficit: ſed etiam poſſeſſionem, præſertim ſi
ea reſervatio proponatur, quæ in corpore juris ſit clauſa, *Ant. Faber. l.* 1. *definit.*
forenſium tit 2. *defin.*21. opponens autem de tali reſervatione ad impedien- 21
dam reſtitutionem ſive aliud remedium poſſeſſorium admitti debet ad pro-
bandum incontinenti de dicta reſervatione *Put. deciſ.*193. *n.*2. *l.*3. *Menoch. do*
*Recup. poſſ. remed.*16. *n.*453. licet autem collatio facta per Ordinarium de be-
neficio per Regulas reſervato infecta ſit, tamen percipiens fructus ex eo non
eſt inhabilis. Alios effectus Reſervationis vide apud Aene. de Falco. d. tr.
de Reſerv. & apud Jac. Simonettam. eod. tract. de reſerv. Porrò, quibus mo-
dis probetur ejuſmodi Reſervatio conſule *Maſcard. tr. de prob. concl.*1277. *n.*13.
ut & Falcon. d. tr.

Quintò, Reſervationes iſtas ceſſare in Gallia, & Germania teſte Re-
buffo *ad* Reg. 4. *Cancell. in pr.* & Simonetta *tract.* Reſervat. *benef. quæſt.* 1.
*num.*3. quibus in locis plurium Juriſconſ. auctoritate docent id ex eo pro-
cedere, quia habent facultates beneficia conferendi, reſervationibus, &
expectativis non obſtantibus, Galli ſcilicet à LEONE X. Anno 1516. Ger- 22

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

mani autem à dicto Nicolao v. ut Burſatus oſtendit *ib. n.85 & ſeqq.* de quibus Concordatis latius ſcripſi infrà ad Reg. VIII.

Sextò, Sede Apoſtolica vacante beneficia quovis modo vacantia etiam reſervata Epiſcopus liberè confert: Reſervationes enim regul. Cancellariæ cum fiant ad beneplacitum Papæ expirant ipſius morte, nec impediunt tunc Ordinarium Collatorem *cap. Si gratioſa de prebend. in 6. Mandoſ. ad Reg. 1. Cancell. quæſt. 1. & 10. Gonzal. ad reg. VIII. gloſſ. 12.* quod intellige dummodo Papa tempore aſſumptionis ad ſummi Apoſtolatus apicem dicta beneficia & de quibus ordinarii collatores tum minimè diſpoſuerunt, non reſervaverit, ut diximus ſuprà ad Proœmium n.21. 2 3

Nunc venio ad reſervationum ſpecies quas compendiò referam ex dictis conſtitutionibus Ad regimen, & Execrabilis, quas etiam ſigillatim habes explicatas apud D. Gonzalem *ad reg. 8. §. 15.*

Prima igitur & præcipua reſervatio eſt de beneficiis vacantibus in Ro. Curia ſeu apud Sedem *ut in cap. 2. de prebend. in 6.* atq; hæc ſola Reſervatio dicitur in corpore Juris clauſa teſte noſtro Alphonſo *ad Regul. de Triennali poſt. princip. & Anaſt. Germonio tract. de Indult. Cardin. §. per quæ ſublatis num. 34.* De his tamen beneficiis apud Sedem vacantibus Pontifex intra menſem à die vacationis providere debet, alioqui dicto tempore elapſo valebunt collationes ab Ordinariis factæ poteſtate ordinaria, perinde atq; ſi nulla unquam reſervatio obſtitiſſet *cap. ſtatutum de Reſcript. in 6. Ant. Faber lib. 1. definit. foren. tit. 2. definit. 32.* Quod verum eſt in vacationibus apud Sedem: nam in cæteris nullum eſt præfinitum tempus ad conferendum *Æn. de Falcon. 4. quæſt. princip. effectu 20. Gaſpar de Peruſ. tract. de Reſervat. quæſt. 5.* Menſis autem de quo ſupra incipit currere à die vacationis non ſcientiæ *gloſſ. in d. c. ſtatutum, verbo numerandum, Ant. Faber d. tit. 2. definit. 35.* Itaq; reſervatio iſta non durat, niſi uno menſe à die vacationis computando, quo elapſo Ordinarii collatores illa conferre poterunt, quod ſic interpretatur gloſſa *in d. c. ſtatutum: verbo per ſeipſos, verſ. Papa enim,* ut poſt menſem illum Papa etiam conferre poſſit ſi velit, quam diu res eſt integra, hoc eſt quamdiu Ordinarii intra tempus à jure præfixum non contulerunt, & ſic reſtrictio ad menſem non hoc operatur, quaſi poſt menſem omnimodo excludatur Pontifex ut conferre non poſſit, ſed hoc tantum (*teſte Pet. de Anchorano in d. cap. ſtatutum*) ut poſt hunc menſem manus ordinariorum ulterius non cenſeantur ligatæ, qua reſtrictione non interveniente perpetuò manſiſſent ligatæ, *Wameſ. conſil. 239. num. 3. de Præbend. & dig. vol. 1.*

Secunda Reſervatio eſt de beneficiis conſiſtentibus in Urbe, in quibus ſoli Papæ eſt reſervata collatio, veluti Epiſcopo Romano *cap. ſi quis Epiſcopus 7. quæſt. 1. Æneas, de Falcon. tract. de reſerv. 2. quæſt. princip. num. 9. Mandoſ ad reg.*

ad regul. 7. de qua reſervatione vide Jo. Petrum Monetam *in ſuo tract. de Optione canonica cap.* 3. *quæſt.* 3. Gonzalez *ad d. reg.* 8. *glo.* 13. *in pr. & glo.* 3. *num.*19. ubi tamen ſcribit non cadere reſervationem in Eccleſiis titularibus Cardinalium, ſed illos habere jus conferendi & ordinariam Juriſdictionem *cap. his quæ ubi plenè Felii Abb. & Ant. de But. de Major. & obed.* quod intellige quando ſunt Cardinales in Urbe: nam in abſentia ſolus Papa confert, ut habetur infrà Reg. 7. Nam licet tituli in Urbe ſint, & eorum Beneficia jure ordinario ad Pontificis Max. veluti ad proprii Epiſcopi collationem & proviſionem ſpectent, ut tamen Pontifices oſtenderent Cardinales ſibi verè filios & fratres eſſe, & ut eos ſuorum titulorum ſtudioſos per reſidentiam magis allicerent, pleniorem eiſdem dederunt conferendi facultatem, *ut d. cap. his quæ* Rom. *Conſil.* 498. *Hierony. Albanus Cardinalis in tract. de Cardinal. quæſt.* 46. *Anaſt. Germonius tract. de Indultis Cardin.* §. *Tam ratione, num.* 14. Quam tamen reſtrinxerunt Pontifices, dummodo in Urbe reſiderent; ut dictum eſt, aliàs enim cadunt beneficia ſub reſervatione Regulæ VII. de qua ibi dicemus.

Tertia eſt de beneficiis vacaturis per obitum S. R. E. Cardinalium & officialium S. Apoſtolicæ, videlicet Camerarii, Vicecancellarii, Notariorum, Auditorum litterarum contradictarum & Apoſt. Palatii cauſſarum Auditorum, Correctorum & Scriptorum Apoſtolicorum, ac Pœnitentiarii S. Sedis ac Abbreviatorum necnon Commenſalium & aliorum quorumcumq; Capellanorum Sedis ejuſdem, ac etiam quorumcumq; Legatorum ſive Nunciorum ac in terris Eccleſiæ Rom. Rectorum & Theſaurariorum per Rom. Pontifices ſpecialiter deputatorum ſeu miſſorum aut deputandorum, aut mittendorum in poſterum ubicumq; dictos Legatos vel Nuncios ſeu Rectores aut Theſaurarios antequam ad Rom. Curiam redierint mori contigerit, ut diſponitur in dicta Conſtit. ad regimen, quæ per hanc 1. Reg. renovata eſt, & per Conſtit. Julii III. incip. Sanctiſſimus Anno 1553. Anno 4. Pontificatus, de perſonis autem ſupratactis vide quo te remittat Gonzalez *in d. gl.* 51. *n.* 7. *& ſeqq.* & quæ dixi infrà ad reg. III.

An autem officia Protonotariorum ſint reſervata conſule Card. Seraphinum *deciſ.* 1251. *n.* 18. & Simonettam *de reſerv. q.* 10.

Quartus caſus reſervationis eſt in beneficiis Familiarium & continuorum Commenſalium Papæ, etiamſi non ſint ex contentis in caſu præcedenti, ut ultra d. extravag. ad regimen diſponitur in Reg. 3. Cancell. Qui ſint autem veri familiares Papæ vide Flam. Pariſ. *tr. de reſig. ben. l.* 2. *q.* 16, *n.* 36. *& me ad d. reg.* 3.

Quintus caſus eſt in beneficiis vacaturis per depoſitionem, privationem tranſlationem aut muneris conſecrationis ſuſceptionem, auctoritate Apoſtolica factas & fiendas *ut in d. Conſtit. ad regimen, poſt pr. verſ. Necnon per depo-*

ſitionem

optimo elevat ſubjicitq; Gomeſ. in Procem. Regularum : adſtruitq; Vicecancellarium inde appellatum , quod ſolus Pontifex in Eccleſia Dei ſit Cancellarius , ut ſicut Moyſes in regno & Synagoga Judaorum pro Deo Vicecancellarius erat , ita in Eccleſia Dei ſolus Papa , cujus unum & idem Conſiſtorium cum Deo eſt , Hoſtien. in c. quanto de Tranſl. Epiſ. Guil. Bened, in c. Raynutius verſ. Uxorem nomine Adalaſiam n. 205. de Teſtam.

Cancellarius à Cancello as) Significantius Græcis Cancellarii dicuntur νομοφύλακες: quaſi legum præſides & cuſtodes ? & νομοφυλακία legum morumq; regimen & tutela. 27
Juſtiniani & poſteriorum Principum ævo, quem nunc Cancellarium dicimus , Quæſtorem Palatii appellabant , ut notat Cuiacius ad No. 35. Tametſi etymon Cancellarii non inſcite deducat noſter à Cancello as arc. utpote quia Cancellat & corrigit reſcripta , diplomata , & privilegia Principis , de quo Poeta apud Lucam de penna,

Hic eſt qui leges regni cancellat iniquas ,
Et mandata pii Principis æqua facit.

Plura hac de dignitate vide Boerium tract. de Auctor. magni Conſilii, & Parlamentorum Galliæ n. 8. 10. & 23.

Bullam lectam) Conjectura probabilis. Nam & veteres ſi quid lectum vel laudabile inter legendum animadverterent littera L. in margine ſignabant, quod rectè nota- 28
vit Auctor Conjectaneorum in l. 1. Var. de Re. ruſt.

Vel Cancellarius) Satis conſtat hodie Camerarium Vicecancellario non eſſe
anteferendum : cum penes hunc conſiſtat Juſtitia & legum exercitium ; penes Ca- 29
merarium autem, Urbis tantum regimen quæ profanas res concernit. Unde Patrimonio Petri ſeu Fiſco præeſt : ideoq; Præfecto ærarii vel Procuratori Cæſaris comparari poteſt. Porrò de illius dignitate & Juriſdictione. v.g. in clem. ne Romani de electio. & ex profeſſo Veſtrium in ſua paxi l. 2. c. 1. & 2.

Decretum irritans) De origine hujus Decreti , ejuſq; effectibus videat ad 30
M nauſeam qui volet Hieron. Gonzalez ad Regul. 8 Cancell. gloſſ. 67. per tot. & quæ ſcripſi infrà ad Regul. VIII. in glo. verbi, au[illegible]orum ſub Concordatis. vide quoq; Marcheſanum de Commiſſionibus , & præſertim de apertione oris & Decreti irritantis adde Mandoſ. ad Regul. 31, quæſt. 11. & ad Regul. 7. quæſt. 4. ubi ſcribit Decretum irritans in fine Regulæ appoſitum referri ad omnes Regulas præcedentes : an autem etiam ad ſequentes extendatur eleganti diſputatione ipſe determinat in Rub. q. 3. per tot.

Porrò non aliena ſunt à propoſito duæ quæſtiones Doctoribus tractata , quarum
prima eſt , an in generali & vulgari derogatione Conſtitutionum & Ordinationum A- 31
poſtol, comprehendantur Regulæ Cancellariæ ? hanc quæſtionem Gomeſius in fine hujus Procmii reſolvit negativè : quod ita ſervet ſtylus Cancellariæ à Rota receptus , qui quidem ſtylus diſponit ſub clauſula generali. Non obſtantibus Conſtitutionibus & Ordi-

& Ordinationibus Apoſtolicis, *non comprehendi Regulas Cancellariæ, niſi ſpecialiter ſit iis derogatum*, *vel niſi ejuſmodi derogatio fieret non per viam Reſcripti, ſed legis, quo caſu per prædictam generalem clauſulam* Non obſtantibus Conſtitutionibus *cenſeretur derogatum iſtis Regulis Cancellariæ non facta illarum mentione, per ea quæ ſcribit Geminia.* in cap. cum non deceat de Electio. in 6.

Altera eſt, an per d. clauſulam Non obſtantibus Regulis Cancellariæ *poſitam* 32
A *in litteris Apoſtolicis, cenſeatur derogatum Regulis judicialibus notoriis, videlicet de Annali, Triennali, de Publicanis, de ſurrogandis, & ſimilibus? Ad eam reſpondit Gomeſ. dicto loco cenſeri derogatum Regulis tam judicialibus, quam litterarum expeditionem concernentibus, quibus gratiæ origo, vel effectus facto perſona non interveniente impediretur : quia per dictam clauſulam non cenſerentur ſublatæ : licet enim quibuſdam Regulis diſpoſitio Papæ differatur, non tamen penitus tollitur*, Geminia. in c. ſi propter num. 9. in fin. de reſcript. *niſi tamen in litteris diceretur* Non obſtantibus Regulis per quas noſtra gratia impediri, vel differri poſſet. *Quinimò certum eſt, de ſtylo Cancellariæ illud indiſtinctè ſervari, per d. clauſulam non cenſeri ſublatas Regulas niſi earum expreſſa fiat mentio, atq; adeò earum tenor in principio litterarum narretur : quod quidem limitat Gomeſ. dicto loco niſi in gratia vel ſupplicatione poneretur clauſula generalis.* Quarum tenores habeantur pro expreſſis : *nam tali caſu cenſeretur dictis Regulis derogatum ex deciſ. Rotæ* in una Caurien. Canonicatus de anno 1538. & in una Ferrarien. Archipræsb. 9. Julii 1535. *ut & privilegiis & indultis quibuſcumq; ut poſt Gravettam* conſil. 126. num. 7. lib. 1. *Ripam* ad c. 2. num. 55. de reſcript. *Mandoſ.* ad regul. 19. num. 19. *tradit Anaſt. Germonius* tract. de Indultis Card. §. ac itritum, *& hunc eſſe Curiæ ſtylum aſſerunt Ant. de But.* conſil. 2. 10. *And.* ad cap. unicum de exceſſ. prælat. *Alex.* conſ. 216. col. 7. lib. 2. *Felin.* in cap. nonnulli num. 6. verſ. addatis primò de reſcript. *ſtylus autem Curiæ ſervandus eſt, quia pro lege habetur* cap. tam gravi, de crim. falſi, DD. ad cap. ex litteris de Conſuet. Anaſt. Germonius d. §. n. 2. & 3. Marcheſan. in tract. de Commiſſio. & reſcript. utriuſq; ſignaturæ p. 1. c. 5. n. 176. *& ſic facit jus univerſale etiam in partibus* Jo. Gutierrez l. 1. Canon. quæſt. c. 33. n. 35. in fi. Nicol. Garcia tract. de ben. p. 1. c. 5. n. 88. Jo. Petrus moneta tract. de Optio. canon. c. 8. quæſt. 1. num. 10. 33

IN REGVLAM I.

ARGUMENTA.

Conſtitutio Ad regimen, de Præbend. & dig. in extravag. com. & Conſtitutio execrabili eod. tit. in extravag. Joannis 22.

ſuns

ſunt Conſtitutiones perpetuæ.
2. Conſtitutio nova, re eadem cum antiqua, ſed quæ clarius diſponit, ſuperflua dici non poteſt.
3. Statutum particulare quod alias jure communi ſtatutum eſt quid operetur.
4. Reſervationes de quibus in dictis Conſtitutionibus ad regimen, & execrabiles, an ſint generales vel ſpeciales.
5. Verbum generaliter debet aliquid operari, etiam in diſpoſitione odioſa, & n. 7.
6. Non eſt omnino idem quod habetur pro eodem.
7. Reſervationes de quibus in Conſtit. ad regimen, an ſint temporales.
8. Aucta eſt hæc Regula per Clementem VIII. & Paulum V. & in quo?
9. Beneficia per Scriptores Apoſtolicos acquiſita poſt dimiſſum officium ſcriptoriæ, an ſint reſervata ſtante quod dimiſſo officio deſinant eſſe Protonotarii.
10. Reſervantur beneficia quæ conferuntur per ordinarios contra formam Concilii Triden. quod limita ut n. 11.
12. Reſervationis definitio.
13. Reſervationis diviſio.
14. Reſervatio habens Decretum irritans quid operetur.
15. Ordinarii collatio de beneficio reſervato nihil prodeſt ne quidem ad titulum coloratum ut nec Permutatio illius auctoritate facta num 16.
17. Papa dans facultatem conferendi Omnia & quæcumque beneficia, non tamen includentur reſervata,
18. Obtinens beneficium reſervatum ſi ſpoliatur non poteſt agere ſpolio.
19. Poſſeſſio ſive etiam detentio beneficii reſervati caret omni juris adminiculo.
20. Decretum irritans inficit titulum & poſſeſſionem.
21. Opponens ſe adverſus reſtitutionem ſpolii admitti debet ad probandum in continenti de dicta reſervatione. Item, quibus modis probetur Reſervatio.
22. Reſervationes non admittuntur in Germania & Gallia.
23. Vacante ſede ordinarius confert omnia beneficia etiam reſervata
24. Reſervationum 35. caſus obiter enumerantur.
25. Optio an habeat locum in beneficiis quomodocumq; reſervatis.

REGVLA I.

RESERVATIONES GENERALES ET SPECIALES.

IMprimis Reſervationes fecit ſimiles illis quæ in Conſtit. Fœl. re. Benedicti Papæ XII. quæ incipit: Ad regimen continentur

tinentur, & illas locum habere voluit, etiamſi Officiales in eadem Conſtit. expreſſi Apoſtolicæ Sedis Officiales ante obitum eorum eſſe deſierint quoad Beneficia, quæ tempore quo Officiales erant, obtinebant. Ac reſervavit beneficia quæ per Conſtitutionem piæ mem. Io. Papæ XXII. quæ incipit Execrabilis vacant, vel vacare contigerit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Iſta Regula dicit quod facit Papa ſimiles Reſervationes illis quas fecit Papa* Be-
nedictus XII. *in conſtitutione quæ incipit* Ad Regimen. *Etiamſi Officia-*
B *ales eſſe deſierint, &c. Item reſervat beneficia vacantia per Conſtitutionem* Execra-
bilis, *&c. Diceret quiſpiam ad quid fuit facta iſta Regula, cum conſtitutio* Ad
Regimen. *& etiam* Execrabilis, *reſervent illa beneficia & illæ Conſtitutiones ſunt* 1
perpetuæ ergò, &c. Reſpondeo quia aliàs ego quæſivi in Cancellaria ab Abbreviato-
ribus de Parco majori: & dixerunt quod illa Ad Regimen, *fuit aliàs Regula Can-*
cellariæ, ſed certè iſtud eſt ſomnium: quia illa & etiam Execrabilis, *ſunt Con-*
ſtitutiones ad perpetuam rei memoriam, ut ibi dicitur, ergò &c. ſed unus alius dixit
mihi quod fuit hoc uſitatum, ne viderentur ſublata illæ Extravagantes, &c. pro
quo facit quod notatur in cap. paſtoralis de fide inſtrum. per doct. & per
Bald. in l. cum prolatis ff. de re judi. & iſta aliquantulum placet. *Sed poſ-*
ſet dicere quod quando Conſtitutio nova idem diſponit quod antiqua, tamen clarius 2
diſponit, tunc etiam dicitur neceſſaria & non ſuperflua ut vult Ang. in Auth.
ut omnes obediant judi. in princ. col. v. pro quo facit gloſſ. in c. licet de
elec. lib. 6. *& ſic eſt hic, vel aliter dico; quod licet aliquid ſit ſtatutum de jure com-*
muni, poteſt iterum ſtatui etiam à ſtatuto particulari ut tollatur facultas ſuppli- 2
candi. Item ut magis puniatur tranſgreſſor, ut eſt caſus in jure canonico mihi no-
tabilis in cap. nullus lv. diſt. in princ. *& ſic eſt in caſu noſtro. Sed non credo*
quod licet hic renoventur iſtæ Conſtitutiones, quod mortuo Papa dicantur expiraſſe
illæ Reſervationes ibidem contentæ, cum ſint Conſtitutiones generales & ligant, arg.
cap. 1. de Conſtitut. & l. leges C. de legi. *Item non credo quod Reſervationes*
ibidem contentæ ſint ſpeciales tanquam factæ per Regulas Cancellariæ, ex eo quod hic 4
approbantur. Nam licet Reſervationes inductæ per Regulas Cancellariæ ſint ſpecia-
les, tamen contentæ in extravag. Ad regimen, *ſunt generales*, ut dicit deciſ.
Rot. CCC. xxxiiii. quæ incipit. Item ſi mandetur mihi provideri. *&*
idem intelligo de R*eſervatione contenta in extravaganti Execrabilis. Et licet Jo.*
Milis dicat quod hoc verum eſt de contentis in Extravaganti Ad Regimen *quæ*
continentur in jure communi ut in cap. 2. & in cap. præſenti de præbend. l.
6. *alias dicit quod ſunt ſpeciales: tamen ſalva ſui gratia deciſio loquitur indiſtinctè.*

C *Item*

Item dico aliud , ſi Regula dicat quod generaliter reſervat Papa , &c. & tunc dico 5
illam reſervationem generalem propter illud verbum generaliter *quod etiam in*
diſpoſitione odioſa habet aliquid operari : faciunt notata in cap. cum dilectus.
de conſuetud. *& licet Joannes Milis* in verbo Reſervatio. *dicat quod eſt gene-*
ralis quantum ad verba , ſed ſpecialis quantum ad reſervationem mentalem ; certè
credo quod malè dicat & ſic practicat Rota , & hoc facit ad regulam infrà poſitam ,
dicentem quod de generali reſervatione debet ſpecifica mentio fieri , &c. Item ad
prædicta facit verbum ſimiles *hic poſitum : quaſi dicat quod non tollit Papa iſtas*
C *Conſtitutiones* Ad regimen , & Execrabilis, *ſed quod facit ſimiles , &c. & de-*
bet intelligi de non contentis ibidem ; ſed de aliis officialibus. Nam non eſt omninò
idem quod habetur pro eodem ut eſt glo. notabilis in L. mercis appellatione 6
ff. de verbo. ſignifi. quam allegat Bald. ſæpe, maximè in cap. 1. de con-
ſuetudine recti Feudi, colla. 10. 3. 2. colum. ubi notat quod non eſt om-
ninò idem quod habetur pro eodem. *ergò &c. vel poteſt dici quod in eo quod*
hic additur videlicet quod etiam ſi deſinant eſſe Officiales , &c. tunc videtur quod iſta
Conſtitutio non ſit ſuperflua ex quo addit. Sufficiat ad hoc quod etiam notat Angelus
in dicta authent. ut omnes obedi. judi. &c. colla. 5. *qui etiam ſubjicit quod*
ſi conſtitutio nova dicens idem quod antiqua , ſi addit , non obſtante privilegio , &c.
quod tunc non dicetur ſuperflua. Sed quia vidi poſtea extravagantem Ad regimen. 7
credo quod prima opinio ſit vera : nam reſervationes ibi contentæ ſunt temporales
uſque ad obitum Benedicti XII. *& hoc patet ex verbis in fine poſitis , ibi* : or-
dinationi, diſpoſitioni, ac proviſioni noſtræ donec divina clementia nos
univerſalis Eccleſiæ regimen poſſidere conceſſerit, &c. *& ibi* : auctoritate
Apoſtolica reſervamus, *& hoc eſt clarum per c.* ſi gratioſè de reſcript. lib. 6.
& per concordantias ibi, &c. *& tunc mirandum eſt de deciſione Rotæ quam ſu-*
perius allegavi , quomodo loquitur ſcilicet affirmando quod ſit generalis reſervatio :
ſed quod Extravagantem Execrabilis, *ubi dicitur* ſedis Apoſtolicæ diſpoſitio-
ni, &c. reſervamus, *dicendum arbitror , quod ſuperius dixi : aliquid tamen infrà*
dicam de ambabus.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER

A *Iſta Regula)* Hæc prima Innocentii Regula nonnihil aucta eſt 8
per Sixtum V. quem ſecuti ſunt Clemens VIII. & noviſſimè Paulus
V. dum ultrà Reſervationes beneficiorum Benedicti XII. & Joannis
XXII. de quibus in dictis Conſtitutionibus *Ad regimen* , & *Execrabilis* ,
ampliationem hanc attexuerunt : ***Declarans nihilominus beneficia***
quæ dictæ Sedis Officiales , qui ratione officiorum ſuorum hujuſmodi
ejuſ-

ejuſdem Sedis Notarii erant, etiam dimiſſis ipſis officiis, *& quando-*
cumq; aſſecuti fuerint, *ſub hujuſmodi Reſervationibus comprehendi.*
Et poſtea: *Quam Conſtitutionem* (Jo. XXII. quæ incipit Execrabilis)
& reſervationem ſua Sanctitas tam ad Beneficia obtenta, *quam*
ad alia quæcumq; de quibus Ordinarii, *& alii Collatores contra Conci-*
lii Triden. decreta diſpoſuerunt, *& diſponent in futurum extendit*,
& ampliavit, *& ea etiam beneficia diſpoſitioni ſuæ reſervavit*, *de*
quibus per prædictos Ordinarios, *aut alios Collatores contra ejuſdem*
Concilii Decretorum formam diſpoſitum fuerit. Quæ quidem appen-
diculæ non habentur in Regulis aliorum Pontificum ante tempora Sixti V.
qui primam appendiculam adjecit, ad tollendum dubium de quo fuit
actum in Rota una Hiſpalen. beneficii 14. Jan. 1572 coram Illuſtriſ.
Cardin. Lancelloto, & habetur. 1. part. diverſ. deciſ. 70. an nimirum
Scriptores Apoſtolici dimiſſo officio ſcriptoriæ deſinerent eſſe tales, &
ſic beneficia per eos acquiſita poſt dimiſſum officium ſcriptoriæ non eſſent 9
reſervata per *d. Extravag. Ad Regimen*, *& hanc regulam*, in quo tunc fuit
reſolutum deſiviſſe eſſe tales, & ſic talia beneficia non eſſe reſervata, à
qua deciſione poſteà receſſit Rota *in una Palentina ſcolaſteriæ de Villadolid. 9.*
13. Aprilis 1574. Itaq; quò has omnes difficultates tolleret Sixtus V. de-
claravit ſub reſervatione cadere ejuſmodi officia, ut rectè obſervavit Ni-
col. Garcia *tract. de beneficiis 5. part. cap. 1. num.* 200. Quo verò ad ſecundam 10
appendiculam, eò fuit adjecta, ut præter dictas Reſervationes, etiam
hæc induceretur, ob non ſervatam Conſtitutionem Pii V. *de data 16. Maji*
1566. quam explicat Gonzalez *Ad Reg.* VIII. *Cancell. gloſſ. 6.* juxta quam
Cancellaria & Rota paſſim judicat, licet Brabanti illam non admiſerint;
quæ tamen Conſtitutio eſt conformis Concilio Trid. *in cap. 18. Seſſ. 24.* ubi
ſancta Synodus mandat curata beneficia provideri per ordinarios per con-
curſum, de qua reſervatione illiuſq; reſtrictione vide Hieron. Gonzalem *ad*
Reg. 8. Cancel. gl. 6. n. 111. 112. & ſeq. & n. 158. Adde Nicolaum Garciam *d. p. 5.*
c. 1. n. 209. ubi dictam Concilii Trident. Conſtitutionem exemplificat in
beneficiis collatis non habentibus ætatem à S. Concilio requiſitam, *ut in*
ſpecie c. 6. Seſſ. 23. & c. 4. Seſſ. 22. & c. 8. & 12. Seſſ. 24. de reformat. aut non ha-
bentibus habilitates, & qualitates requiſitas, *ut in c. 10. Seſſ. 14. & d. c. 4.*
Seſſ. 22. & c. 18. verſ. de cætero Seſſ. 23. & d. c. 8. & 12. Seſſ. 24. & c. 5. Seſſ. 25. de refor-
mat. aut non ſecuta forma à Concilio præſcripta *ut in c. 18. Seſſ. 1. & c. 18. Seſſ.*
24. de reformat. aut contrà diſpoſitionem cap. 15. Seſſ. 25. de Reformation.
&c.

Hæc tamen intellige, quando ordinarius ſciens, aut ſcire debens (paria 11
enim

enim hæc ſunt in jure *l. quod te ff. ſi cert. pet.*) diſponeret de Beneficiis contra decreta Concilii, ſecus ſi per juſtum errorem facti, ſeu ignorantiam facti probabilem diſponeret, ut quia facta debita diligentia exiſtimavit proviſum habere ætatem, aut alias qualitates à Conclio requiſitas, &c. Nam iſta Reſervatio facta eſt in odium ordinariorum diſponentium de beneficiis contra decreta Concilii, quod odium ceſſat tum, cum ceſſat culpa *ad c. 2. de Conſt. Nicol. Garcia de benef. p. 5. c. 1. §. 3. in fi.*

B *Similes Reſervationes illis*) Quoniam multiplices ſunt Reſervationum ſpecies, earumq; in his Regulis crebertima fit mentio, notabilia aliquot non pœnitendæ, ut ſpero, lectionis præmittemus in gratiam tyronum, tum dictas Reſervationum ſpecies ſigillatim ex dictis Conſtitutionibus BENEDICTI XII. & JOANNIS XXII. aliorumq; Pontificum decretis ſubnectam.

Exordiar itaq; ab ipſa definitione Reſervationis, quæ talis eſt: *Reſervatio* eſt alicujus beneficii Eccleſiaſtici vacaturi per habentem poteſtatem ad ſe facta avocatio *Aenc. de Falcon. tract. de Reſervat. quæſt. 1. Jacobus Simonetta eod. tract. quæſt. 1.* Secundò, *Reſervationem* aliam eſſe *Generalem*, aliam *Specialem*. *Generalis eſt*, quando ſub una oratione plures inducuntur reſervationes; ut quando Papa reſervat beneficia quæ tali modo vacabunt. v. g. quæ per adeptionem ſecundi, ut in d. Conſt. Execrabilis, vel quæ in Curia vacabunt, vel beneficia officialium & familiarium Papæ & Cardinalium, ut in Conſtit. ad regimen, *Simonetta de Reſervat. q. 4.* Deniq; quoties reſervatio eſt in corpore Juris clauſa, vel per Extravagantem inducta, aut per Regulas Cancellariæ ea generalis dici poteſt. *Ægid. Bellam. conſ. 34. incip. ſtatuto col. 5. verſ. ad tertium iſtud Simonetta de Reſervat. quæſt. 4. num. 3. & 14.* *Specialis* Reſervatio ea eſt, quando certum corpus beneficii reſervatur, non tamen pro certa perſona, ut quando reſervat certam Præpoſituram, vel Eccleſiam Cathedralem ſuæ diſpoſitioni, *ut in cap. ſi eo tempore de Electio. in 6. Aene. de Falcon. dicto tract. quæſt. 2. quem latius ibi video.* 12 13

Notandum Secundò, ſive Reſervatio generalis ſit, ſive etiam ſpecialis habens decretum irritans, eundem fere operari effectum, ut probat. Mandoſ. *in Rub Cancell. quæſt. 4.* & utroq; caſu beneficia dicuntur vacare in Curia *glo. & DD. in Clem. 1. ut lite pend. Anaſt. Germon. tract. de Indultis Card. §. etiam ex eo num. 5.* Nec ordinarii collatio quicquam præſtat, ne quidem titulum colaratum, adeò ut proviſi per Ordinarios dicantur intruſi, *Felit in c. in noſtra in fi. de Reſcript. Simonetta de Reſervat. quæſt. 48.* & quemadmodum Collatio per Ordinarium facta de beneficio reſervato non tenet; ita nec permutatio *Aeneas de Falcon. de Reſerv. 4. q. pr. 3. effect. Simonetta quæſt. 46. in addit.* 14 15 16

in addit. num. 4. Renunciatio tamen beneficii reſervati poteſt fieri in mani-
bus ordinarii, licet illud ordinarius non poſſit conferre: ſed ad Papam re-
currendum ſit pro collatione, *Rota de renunciat. deciſ.14 in antiq. in fi. & 4. eod.
tit. in antiquo Simonetta de Reſerv. quaſt.* 46. Idemq; dicendum de permutatio-
ne *Rota deciſ.10. de renunciat. in antiq. alias* 398. *Granuccius in addit. ad Simonet. n.3.
qua de re latius ſcripſi in tract. de perm. ben. p.2.c.3.* 17

Tertiò notandum Reſervationis tantam vim eſſe, ut etiamſi Papa da-
ret alicui facultatem conferendi omnia, & quæcunq; beneficia, non tamen
includerentur reſervata *Rota deciſ.3, de off. leg. in Nov. Geminia. in cap. ſi cui nulla
num 8. de Prabend. in 6. Aen. de Falcon. de reſerv. ben. effectu 6.* Ratio eſt quod
requiratur ſpecialis, & expreſſa mentio ad hoc, ut in conceſſione confe-
rendi beneficia, veniant reſervata *cap. 2. de Prabend. in 6. Anaſt. Germonius
de Indult. Card §. etiam ex eo num. 2.* qua de ſcripſi ad Reg. de Triennali
in glo. verbi videlicet in vacantibus. Idem etiam in expectativis: Reſervatio
enim impedit expectantes: quia beneficia reſervata non poſſunt per eos
acceptari, niſi etiam ad reſervata expectativa concederetur *Lud. Rom. conſ.*
260. *incip. In propoſito caſu, Simon. tract. de reſerv. ben. q. 41. per tot.*

Quartò, hunc etiam effectum Reſervationis eſſe, ut qui contra eam bene-
ficium retinet, ſi ſpolietur non poſſit agere ſpolio, *ut tenet Rota deciſ. 16.* 18
in No. incip. ſi contra agentem, & latè docet Simonetta d. tract. de Reſerv. quaſt.
40. *per tot.* & ratio eſt, quia poſſeſſio beneficii reſervati non ſolum eſt 19
nulla, ſed etiam detentio caret omni adminiculo juris, *Rota deciſ.17. in No. Go-
meſ. ad Reg. de annali q. Mandoſ. ad Reg. 1. q.3. Mochedan. deciſ.15. de Cauſſa poſſ. &
prop.* Siquidem decretum irritans quod in omnibus reſervationum Regulis 20
apponi ſolet, non modo titulum inficit: ſed etiam poſſeſſionem, præſertim ſi
ea reſervatio proponatur, quæ in corpore juris ſit clauſa, *Ant. Faber. l.1. definit.
forenſium tit 2. defin. 21.* opponens autem de tali reſervatione ad impedien-
dam reſtitutionem ſive aliud remedium poſſeſſorium admitti debet ad pro- 21
bandum incontinenti de dicta reſervatione *Put. deciſ. 193. n.2. l.3. Menoch. de
Recup. poſſ. remed. 16. n. 453.* licet autem collatio facta per Ordinarium de be-
neficio per Regulas reſervato infecta ſit, tamen percipiens fructus ex eo non
eſt inhabilis. Alios effectus Reſervationis vide apud Aene. de Falco. d. tr.
de Reſerv. & apud Jac. Simonettam. eod. tract. de reſerv. Porrò, quibus mo-
dis probetur ejuſmodi Reſervatio conſule *Maſcard. tr. de prob. concl. 1277. n. 13.
ut & Falcon. d. tr.*

Quintò, Reſervationes iſtas ceſſare in Gallia, & Germania teſte Re-
buffo *ad* Reg. 4. *Cancell. in pr.* & Simonetta *tract. Reſervat. beneſ. quaſt. 1.
num.3.* quibus in locis plurium Juriſconſ. auctoritate docent id ex eo pro-
cedere, quia habent facultates beneficia conferendi, reſervationibus, &
expectativis non obſtantibus, Galli ſcilicet à L E O N E X. Anno 1516. Ger- 22

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ad regul. 7. de qua reſervatione vide Jo. Petrum Monetam *in ſuo tract. de Optione canonica cap.* 3. *queſt.* 3. Gonzalez *ad d. reg.* 8. *glo.* 13. *in pr. & glo.* 3. *num.* 19. ubi tamen ſcribit non cadere reſervationem in Eccleſiis titularibus Cardinalium, ſed illos habere jus conferendi & ordinariam Juriſdictionem *cap. his quæ ubi plenè Felii Abb. & Ant. de But. de Major. & obed.* quod intellige quando ſunt Cardinales in Urbe: nam in abſentia ſolus Papa confert, ut habetur infrà Reg. 7. Nam licet tituli in Urbe ſint, & eorum Beneficia jure ordinario ad Pontificis Max. veluti ad proprii Epiſcopi collationem & proviſionem ſpectent, ut tamen Pontifices oſtenderent Cardinales ſibi verè filios & fratres eſſe, & ut eos ſuorum titulorum ſtudioſos per reſidentiam magis allicerent, pleniorem eiſdem dederunt conferendi facultatem, *ut d. cap. his quæ* Rom. *Conſil.* 498. *Hierony. Albanus Cardinalis in tract. de Cardinal. queſt.* 46. *Anaſt. Germonius tract. de Indultis Cardin.* §. *Tam ratione, num.* 14. Quam tamen reſtrinxerunt Pontifices, dummodo in Urbe reſiderent; ut dictum eſt, aliàs enim cadunt beneficia ſub reſervatione Regulæ VII. de qua ibi dicemus.

Tertia eſt de beneficiis vacaturis per obitum S. R. E. Cardinalium & officialium S. Apoſtolicæ, videlicet Camerarii, Vicecancellarii, Notariorum, Auditorum litterarum contradictarum & Apoſt. Palatii cauſſarum Auditorum, Correctorum & Scriptorum Apoſtolicorum, ac Pœnitentiarii S. Sedis ac Abbreviatorum necnon Commenſalium & aliorum quorumcumq; Capellanorum Sedis ejuſdem, ac etiam quorumcumq; Legatorum ſive Nunciorum ac in terris Eccleſiæ Rom. Rectorum & Theſaurariorum per Rom. Pontifices ſpecialiter deputatorum ſeu miſſorum aut deputandorum, aut mittendorum in poſterum ubicumq; dictos Legatos vel Nuncios ſeu Rectores aut Theſaurarios antequàm ad Rom. Curiam redierint mori contigerit, ut diſponitur in dicta Conſtit. ad regimen, quæ per hanc 1. Reg. renovata eſt, & per Conſtit. Julii III. incip. Sanctiſſimus Anno 1553. Anno 4. Pontificatus, de perſonis autem ſupratactis vide quo te remittat Gonzalez *in d. gl.* 51. *n.* 7. *& ſeqq.* & quæ dixi infrà ad reg. III.

An autem officia Protonotariorum ſint reſervata conſule Card. Seraphinum *deciſ.* 1251. *n.* 18. & Simonettam *de reſerv. q.* 10.

Quartus caſus reſervationis eſt in beneficiis Familiarium & continuorum Commenſalium Papæ, etiamſi non ſint ex contentis in caſu præcedenti, ut ultra d. extravag. ad regimen diſponitur in Reg. 3. Cancell. Qui ſint autem veri familiares Papæ vide Flam. Pariſ. *tr. de reſig. ben. l.* 2. *q.* 16. *n.* 36. *& me ad d. reg.* 3.

Quintus caſus eſt in beneficiis vacaturis per depoſitionem, privationem tranſlationem aut muneris conſecrationis ſuſceptionem, auctoritate Apoſtolica factas & fiendas *ut in d. Conſtit. ad regimen, poſt pr. verſ. Necnon per depo-*

ſitionem

ſitionem, ſlam. Par iſ. de Reſig. ben. lib. 2. *q.* 16. quod etiam obtinet vigore Concordatorum Nationis Germanicæ, ut notat Simonetta *de reſervat. ben. q.* 99. *num.* 6.

Sextus caſus eſt in beneficiis de quibus in concordia vel diſcordia electi vel poſtulati fuit facta electio vel poſtulatio, quæ poſtmodum fuit caſſata ſeu repulſa vel renunciata admiſſaq; reſervatio, *ut in d. Extrav. Ad regimen, v. Necnon ſi forſan Gomeſ. ad reg. de Triennali q.* 13. *n.* 10. 25

Septimus caſus eſt de beneficiis vacantibus & vacaturis per promotionem ad Patrarchialium, Archiepiſcopalium & Epiſcopalium Eccleſiarum, vel Monaſteriorum regimina, item per aſſecutionem pacificam quorumcumq; Prioratuum, Dignitatum, Perſonatuum, officiorum Canonicatuum & aliorum beneficiorum auctoritate Apoſtolica proviſorum ſeu providendorum, *ut in d. Extravag. Ad regimen. verſ. Necnon etiam per aſſecutionem*, de qua v. Aen. de Falcon. *de Reſervat. quæſt.* 2 *princip. num.* 12. *verſ. quarta eſt.* Jacob. Simonettam *tract. de Reſervation. quæſt.* 27. Ubi P. Granuccius in additione oſtendit promoti beneficia poſt conſecrationem dundaxat vacare etiam poſſeſſione necdum adepta. Quod non æquè dicendum eſt, in promotis ad Epiſcopum titularem: quia illi non amittunt priora beneficia, niſi per adeptionem poſſeſſionis dicti Epiſcopatus per not. Achil. de Graſſis *deciſ.* 2. *de electio.* qua de re dicam infra *ad Reg.* XXIV. *de ben. vacant. per promot.*

Octavus caſus eſt in beneficiis vacantibus per execrabilitatem juxta formam extravag. Execrabilis §. qui verò deinceps & §. quæ omnia & cap. de multas de Præbendis. Nempe quando quis aſſecutus fuit ſecundum beneficium incompatibile cum primo, quia non ſolum vacat primum & eſt reſervatum Sedi Apoſt. per d. extravag. quæ quoq; renovata eſt per hanc 1. Reg. ut dictum eſt, ſed etiam ſecundum, ſi iſtud ſtatim non dimittit ſed retinere contendit, vel pergit retinere, idq; ipſo jure & ſine ulla monitione, ut nuper reſolvit S. Congregatio Ill. Cardinalium Interpretum Concilii Trid. *in cap.* 4. *Seſſ.* 7. in uno qui cum parochiali Canonicatum erat aſſecutus: Huic enim obſtare Decretum Concilii reſpondit dicta S. Congregatio Anno 1611. in Martio. quod intellige primò, juxta limitationem quam poſui infra ad Reg. VIII. glo. VII. in fine ſecundo quando poſſeſſio ſecundi beneficii eſt pacifica de facto, & de jure, *Maſcard. de probat. concluſ.* 183. *num.* 12. *Garcias tract. de benef. part.* 11. *c.* 5. *num.* 105. & cum commodo fructuum. Nam ſi fructus vel majoris partis ſecundi beneficii non percipiat, nec percipere poſſit, non vacat primum *Garcias ibidem num* 123. Sed adverte, quod nonnunquam S. Sedes ob benè merita perſonarum ſolet in his diſpenſare *d. cap. de multa*, & ut propter tenuitatem proventuum, unde in ejuſmodi diſpenſatione ſolet adjici clauſula hæc: Et quoad diſpenſationem

petitam

petitam dummodo fructus tam Parochialis Eccleſiæ quam Canonicatus & præbendæ prætactorum juxta illorum verum annuum valorem non excedant quantitatem ſuperius expreſſam, & dictus Orator apud dictam Parochialem Eccleſiam perſonaliter reſideat, & nihil ex neceſſario & debito illius ſervitio & officio relinquat, ac pro illis diebus & horis, quibus majori Eccleſiæ prædictæ ratione illius Canonicatus & præbendæ hujuſmodi non inſervierit, diſtributiones quotidianas amittat. In diſpenſatione verò retinendi Canonicatum cum Præpoſitura ejuſdem Eccleſiæ, adjicitur hodie clauſula hæc: Et de diſpenſatione retinendi Canonicatum & præbendam prætactos una cum Præpoſitura ad triennium tantum. Et cum Decreto quod Orator infrà dictum triennium vel Præpoſitura aut Canonicatu & Præbenda hujuſmodi quod maluerit dimittere, omninò teneatur, alioquin tam Canonicatus & Præbend. quàm Præpoſitura hujuſmodi vacent ipſo jure. Sic in diſpenſatione retinendi duos Canonicatus in diverſis Eccleſiis, hæc reſtrictiva adjici ſolet: Et ad biennium tantum; & quoad perceptionem fructuum Canonicatus & Præbendæ dictæ Collegiatæ Eccleſiæ, exceptis diſtributionibus quotidianis, & cum decreto quod finito dicto biennio, Orator infrà duos menſes à fine illius computando, Canonicatum & Præbendam dictæ collegiatæ Eccleſiæ teneatur dimittere.

Porrò, quibus modis probetur beneficii vacatio per aſſecutionem alterius conſule Maſcardum *tr. de Prob. Concluſ. 183. per tot. quem vide.*

Nonus caſus eſt in beneficiis exemptorum ab ordinariis & ſoli Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectis *cap. ult. de Renunciat. Æn. de Falcon. dicto tract. quæſt. 46. n. 5.* Quanquam ejuſmodi beneficia non eſſe reſervata latè contendit Gonzalez *d. loco* quem ſequitur Eraſmus à Chokier frater meus in ſuo tr. de exemptio. à Juriſ. ordinarii *l. 3. q. 28.*

Decimus de beneficiis de quibus Ordinarii, vel alii collatores contrà Conc. Trid. decretum *in Seſſ. 24. c. 18.* diſpoſuerint & diſponent in futurum, de qua reſervatione, nonnihil initio ſuprà ſcripſi.

Undecimus, de omnibus Eccleſiis Patriarchalibus, Primatialibus, Archiepiſcopalibus & Epiſcopalibus ubicumq; & quomodocumq; vacaverint *ut in reg. 2. Cancel. infrà, ubi vide quæ ſcripſi.*

Duodecimus, eſt de Monaſteriis virorum valorem annuum 200. flor. auri communi extimatione excedentibus, *ut in ead. 2. reg. infrà diſponitur verſ. Necnon omnia Monaſteria* de qua quoq; reſervat. in d. 2. reg. dicetur.

Decimus tertius, eſt de beneficiis vacaturis Sede Patriarchali, Primatiali, Archiepiſcopali, aut Abbatiali vel alterius collatoris ſeu collatricis vacante per obitum aut dimiſſionem ſeu amiſſionem vel privationem uſque ad promotionem vel proviſionem ſucceſſorum, & pacificam illorum poſſeſſionem adeptam; quando collatio ſeu diſpoſitio ad quemlibet illorum

vel illarum pertinet: dummodo non ſit ſimultanea cum alio vel aliis, aut etiam ad alterius præſentationem vel electionem pertineat, *ut in ultima parte d. Reg. 1. continetur, & in conſtitutione 116. Pii V. quæ incipit Sanctiſſimus de Anno* 1567. de qua v. Hierony. Gabrielem *conſ.* 197. *lib.*1. & Gonzalem *ad Reg.*8.*gl.*24.*poſt pr.n* 7. *& in q.*6. *n.*3. *& in gl.*45. §. 3. *q.* 4. & Ant. Fabrum *l.* 1. *definit. forenſ. tit.* 2. *definit.* 21. *in addit.*

B Decimus quintus caſus eſt de dignitatibus majoribus poſt Pontificiales in Eccleſiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis & Patriarchalibus valorem annuum 10. flor. excedentibus, necnon de dignitatibus principalibus in Collegiatis, *ut habetur in R. g.* 3. *Cancell. quæ* poſteà fuit extenſa per Julium 3. & alios ad dignitates etiam majores, &c. de qua *reſervatione vide præter noſtrum Gloſſographum*, noſtra Commentaria ad d. reg. 3. in pr.

Decimus ſextus caſus eſt de Prioratibus Præpoſituris & aliis dignitatibus conventualibus ordinum quorumcumq́; , ſed non militarium, *ut diſponitur in d. Reg.* 3. *verſ. reſervavit etiam.*

Decimus ſeptimus caſus eſt de beneficiis familiarium & continuorum Commenſalium S.R.E. Cardinalium quæ obtinuerint & obtinebunt (eorum familiaritate durante) quamvis prius illa adepti fuiſſent, etiamſi ab ipſa familiaritate per obitum dictorũ Card. vel aliàs receſſerint, *ut diſponitur in d. Reg.* 3. *verſ. ac quacunq; beneficia de qua reſerv. ibi plura & in Reg.* 23.

Decimus octavus caſus eſt de beneficiis quorumcũq; Collectorum (in quacunq; civitate vel Diœceſi qui ſuo tempore officia exercuerunt) & ſub collectorum, fructuũ, & proventuũ Cam. Apoſtolicæ debitorum, dum illis videlicet beneficiis duntaxat quæ durante eorũ officio obtinebãt & in quibus ſeu ad quæ eis jus cõpetebant, *ut probatur in d. reg.* 4. *infrà, ubi ſcripſi & in extrav, ad Rom. de præb. Caputaq. deciſ.* 138. *p. Jac. Sim. tr. de Reſerv. ben. q.* 32.

Decimus nonus caſus eſt de omnibus beneficiis Curialium, quos dum Curia Rom. transfertur, eo loci ubi Curia eſt decedere contigerit, *ut in reg.* 5. *Canc. infrà.*

Vigeſimus caſus reſet. eſt de beneficiis Cubiculariorum & Curſorum ſedis Apoſtolicæ, *ut in Reg.* 6. *Canc. ad quam v Gloſſographum & quem ibi ſcripſi.*

Vigeſimus primus & vigeſimus ſecundus caſus eſt de iis beneficiis Eccleſiarum *de quibus in* 7. *Reg. Canc.*

Vigeſimus tertius caſus eſt de beneficiis Germanicæ vacantibus in menſibus. Jan. Martii, Maji, Julii, Sept. & Novemb. *juxta Conſtitutionem Nicolai V. de qua ſcribam ad Reg.* 8. *infrà.*

Vigeſimus quartus caſus eſt de beneficiis receptis in confidentiam. Nam vacant ipſo jure & ſunt Sedi Apoſtolicæ reſervata per conſtit. 109. Pii IV. incip. Intolerabilis de Data anni 1569. de quibus Conſtit. v. flam. Pariſ. *tr. de confid. q.* 7. *&* 58. *& l.* 2. *de reſig. q.* 16. *n.* 28.

Vige-

Vigeſimus quintus caſus eſt de beneficiis vacantibus propter crimen hæreſis *per Conſtit. 29. Pii V. incip. cum ex Apoſtolatus de data anni 1566. &* Greg. xiii. *incip. in Eccleſiis* : de qua Reſervat. vide Simonett. *d. tract. quæſt. 99.* ubi tract. an ideò ſint reſervata in Germania hæreticorum beneficia ut Ordinarii in eorum menſibus illa conferre non poſſint ? & reſolvit pro affirmativa, videlicet ordinarios in ſuis menſibus conferre poſſe, quibus argumentis eum video: ſed magis placet opinio negativa Gregorii Branden *ad Concordata quæſt. 10. per tot.* plura hac de re vide infrà *Ad Regul. VIII. gl. 7. caſu 18.*

Vigeſimus ſextus caſus eſt de beneficiis collatis perſonis prohibitis ratione alicujus particularis ſtatuti à Sede Apoſtolica confirmati vel Conceſſionis aut privilegii veluti deſcendentibus ex ſanguine infecto , vel ex genere aut ſtirpe de hæreſi condemnato : nam tales collationes ſunt nullæ, & remanent Sedi Apoſtolicæ reſervatæ, *ut in Conſtit. 66.* Gregorii xiii. *incip. in Eccleſiis de data anni 1580. de qua Gonzalez ad Regul. 8. Gloſſ. 4. num. 161. & ſeq.*

Vigeſimus ſeptimus caſus eſt de beneficiis vacan. in Abbatia S. Crucis Camaldulen. Dioceſis Eugubinæ *per Conſtit.* Greg. xiii. 107. *incipiente ut Apoſtolica Anno 1578. Anno Pontificatus 7.* Nam illa Abbatia fuit unita Collegio Germanico in Urbe pro ſuſtentatione nobilium Germanorum qui in dicta Urbe litteris ac Theologiæ aſſiduè operam navant.

Vigeſimus octavus caſus eſt de beneficiis vacantibus per delictum offendentis litigantes in Rom. Curia, eorum Judices, Advocatos, Procuratores, teſtes & Notarios, *ex Conſt. Alex. vi. de qua Puteus deciſ. 102. & ſeq. l. 1.*

Vigeſimus nonus caſus eſt de beneficiis vacantibus ob non factam publicationem reſignationis *per Conſt.* 87. Greg. xiii. *de data anni* 1583. de qua v. flam. Pariſ. *de Reſig. ben. lib. 11. q. 8. n. 1.* & ea quæ infrà ſcripſi ad Reg. de Publicandis.

Trigeſi. caſus eſt de beneficiis illorum qui ſeipſos pro aliis examini ſupponunt vel annuas penſiones offerunt pro conſequendis beneficiis, aut impetrant pro aliis , ut ab iis aliquid conſequantur , vel quando pro ſeipſis beneficia impetrant cum intentione illa Reſignandi, nam beneficia illorum vacant ipſo jure . & ſunt reſervata ſoli Sedi Apoſtolicæ *ex Conſtitut.* 33. Pauli iv. quam Conſtitutionem vide apud Hieron. Gonzalez *ad Reg. 8. gl. 15. n. 89.*

Trigeſ. primus caſus eſt de beneficiis collatis à Cardin. vigore ſuorum Indultorum , quando proviſi intrà ſex menſes à die ſibi factæ proviſionis computandos novas proviſiones à Sede Apoſt. non impetraverint , & jura Cameræ Apoſtolicæ & aliis propterea debita non perſolverint; unde lapſo dicto tempore vacant ipſo jure & poſſunt per alios à Sede Ap. duntaxat

liberè impetrari, dummodo proviſi de legitimo impedimento non docuerint, de qua reſervatione vide Gonzalem *ad d. regul.* 8. *gloſſ.* 51. *num.* 109. *& ſeqq.*

Trigeſimusſecundus caſus eſt de beneficiis litigioſis, nam quamvis beneficium litigioſum propriè non dicatur reſervatum, tamen ad effectum, ut Ordinarius non poſſit providere idem importat litigium quod reſervatio, *Gonzales d. loco n.* 111. *Lancellotus de Atten. p.* 1. *c.* 3. *n.* 99. *& ſeq.* quod ſingulariter limitandum eſt in beneficiis litigioſis per obitum vacantibus, nam in beneficiis impetratis propter crimen, beneficia non ſunt litigioſa, ſed perſona accuſata: unde beneficio collitigatoris vacante per ejus obitum in menſe Ordinarii, poterit Ordinarius liberè conferre. *Sim de reſ. q.* 10. *n.* 5.

Trigeſimus tertius caſus eſt de beneficiis devolutis ad Papam, de quibus Flam. Pariſ. *de reſi. ben. l.* 2. *q.* 16. *n.* 21. quamquam ejuſmodi beneficia non dici reſervata, non malè aſſerit Gonzalez *in gl.* 51. *n.* 109.

Trigeſimus quartus caſus eſt de beneficiis affectis de quibus idem latiſſ. Gonzales *d. tr. gl.* 52. *per tot.*

Trigeſimus quintus caſus eſt de Canonicatibus & Præbendis Eccleſiæ Metropol. Cæſarauguſtanæ, utpote quarum collatio in menſibus Januar. Aprilis, Julii, & Octobris Papæ reſervata eſt de qua reſervat. vide eundem Gonzalem *d. loco. n.* 116. Atq; hactenus dictum ſit de Reſervationum modis in quibus an cadat Optio Canonica videndus Jo. Pet. Moneta Mediolan. *in ſuo tract de Opt. canon. c.* 3. *q.* 3. *n.* 41.

C *De non contentis*) contrarium verius videtur Mandoſio, aſſerenti omnia in Extravaganti ad regimen comprehenſa, repetita eſſe, id quod pluribus auctoritatibus & rationibus probat *q.* 2. *& q.* 12. *per tot.* cui adde Anaſt. Germ. *in tr. de Indult. Card.* §. *Si verò illa n.* 2. ubi ſcribit quod d. Extrav. confirmatur per reg. reſervationis,

IN REGULAM II.

ARGUMENTA.

1. Per reſervationem nihil juris habet Ordinarius ad beneficia.
2. An in expeditione litterarum ſit facienda mentio reſervationis, & quid in proviſione conſiſtoriali, n. 14.
3. Valor 200. flor. de quo in regul. refertur tantum ad Monaſteria, & non ad alias Eccleſias in illa nominatas.
4. Quid ſi monaſterium valeat 200. & in camera minus ſit taxatum, an tunc erit reſervatum?
5. Quid juris ſi dignitates de quibus in hac regula vacent poſt mortem Papæ,

6. Mo-

6. Monaſteria quæ cõpoſita ſunt viris & fœminis, an ſint etiam per hanc Reg. reſervata?
7. Hæc Inno. regula nonnihil aucta eſt per Pium v. alioſq; uſq; ad modernum Pontificem, & in quo.
8. Per hanc Reg. reſervantur omnia beneficia & dignitates quæ per obitum Patriarcharum, Primatũ, Archiepiſc. & Epiſcop. vel dimiſſionem per illos factam, vel privationem aut tranſlationem vacarẽt uſq; ad proviſionem ſucceſſorum: limitatur, dummodo non ſint ſimultaneæ collationis, ut n. 13.
9. Reſervatione huic regulæ non ligantur Germani nec Galli; ſed quadantenus.
10. Vacare quando deſinat ſedes Epiſcopalis vel Abbatialis, & reſpon. quod demum litteris expeditis & præſentatis: ſecus autẽ eſt in Diœceſi & patria Leod. ut. n. 11. & 12. ibi habetur de eo conſtitutio Sixtina.
12. Vacante Sede Epiſcopali vel Archiepiſcopali Rex Galliæ fructus interim excretos percipit, beneficia confert, atq; ita ceſſat etiam ibi dicta reſervatio.
14. Conſtito ſummariè de reſervatione Judex debet quamprimum ſequeſtrum apponere.
15. An reſervationes dignitatum electivarum ſint revocatæ per Concilium Baſilenſe.
16. Reſervationes dignitatum electivarum ſunt hodie per Concordata ſublatæ, & hic ponitur ſumma Concordatorum.
17. Sub hac reg. non comprehenduntur Eccleſiæ quæ ſunt ad præſentationem Regum & Principum, &c.
18. De Concordatis Galliæ obiter dictum.
19. Reſervationis mentio an ſit facienda in expeditione litterarum?
20. De quibus Monaſteriis hic textus loquatur.

REGVLA II. INNOCENTII.

RESERVATIO CATHEDRALIUM ECCLES. ET MONASTERIORUM VALOREM 200. FLOR. EXCEDENTIUM.

ITem reſervavit ſpecialiter omnes Eccleſias etiam Patriarchales, * Archiepiſcopales, Epiſcopales, necnon omnia Monaſteria virorum valorem 200. flor. auri communi extimatione excedentia, * quotieſcumque illis uti voluerit. *

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN iſta Reg. dicit Papa quod reſervat ſpecialiter omnes Eccleſias Cathedrales, etiam Patriarchales, & Monaſteria virorum excedentia valorem 200. flor. auri: quoties illa uti voluerit, &c. Hic poſſet quæri, quid eſt ſpecialis reſervatio, &* B *quid ſonet? ad hoc ſciendum arbitror, quod ſive ſit ſpecialis reſervatio, ſive generalis*

ralis, amplius Ordinarius ſe non poteſt intromittere in conferendo, ſed ſolus Papa 1
etiamſi ignoret, &c. cap. ſi eo tempore de Electio. in 6. Sed reſervatio gene-
ralis valet ad hoc ut in expeditione litterarum fiat expreſſa mentio de ea, aliàs non
veniſſet, ut ait Regula infrà LXII. Sed in ſpeciali facta a Papa ex quo beneficium 2
C reſervatum eſt, ſatis eſt quod Papa ſit certus de vacatione & provideat: quia tunc
non eſt opus quod ponatur in bullis generalis reſervatio, ſed ſpecialis; & hoc eſt quod
vult dicere de ſpeciali, & de iſtis ſolet Papa providere conſiſtorialiter. Sed ſi ſine
conſiſtorio faceret, valeret, argument. c. cuncta per mundum IX. quæ III.
maximè quia nulla Conſtitutione cavetur quod debet fieri proviſio conſiſtorialiter;
tamen ex quo ſolet fieri, an habeat locum in gratia ſi neutri? & allegavi & obti-
nui in Curia quod non, licet deciſio Rotæ dicat quod omnia quæ debent ſervari in provi-
ſione debent ſervari in gratia, Si neutri: & dixi deciſionem habere locum in ſurreptione,
& ſic loquitur deciſio.

Item in quantum textus dicit hic de excedentibus CC. flor. &c. vidi in curia 3
dubitari an intelligatur etiam hoc de Cathedralibus puta in Italia quæ non valent
C. florenos, certè dico quod iſtud adjectivum excedentia tantum debet conſtrui cum
Monaſteriis & non cum Cathedralibus: ideò ſecundum hoc iſtud adjectivum debet
intelligi de Monaſteriis & non de cathedralibus, facit gloſſ. fin. in cap. ſi Papa
de Privileg. lib. VI. facit quod dicit Bald. in l. I. C. de libe. præte. ex quo
infero quod etiamſi cathedralis non valeat niſi XX. duca. tamen cenſetur re-
D ſervata. Sed ponamus quod Monaſterium valet CC. ſed in camera eſt taxatum 4
minus, an cenſeatur reſervatum, & dico quod ſic: & hoc propter verbum hic ap-
poſitum ibi, communi æſtimatione. Ex quo ſequitur quod etiamſi ſit taxatum in ca-
mera in CC. Ducatis & communi æſtimatione non valet centum quod non eſt reſerva-
tum, ut hic. arg. L. de prætio ff. de public. tamen in iſto ſecundo caſu debito prop-
ter ſtylum curiæ: quia Papa dicit in bullis quod dudum reſervaverat diſpoſitioni ſuæ tale
Monaſterium, &c. & credendum eſt ſibi per cl. I. de proba. ſed ſi non poſuiſſet iſta ver-
ba credendum quod dixi.

Item iſta Reg. dicit, quotieſcumq; illis uti voluerit, &c. Ex qua ſequitur
E quod cum voluntate Papæ cenſetur expiraſſe per ejus obitum arg. c. ſi gratio- 5
sè de reſcript. lib. VI. & facit l. III. ff. de Reg. jur. ubi dicitur quod ejus eſt
velle, cujus eſt nolle, & è converſo: & quod ſi Papa INNOCENTIUS qui fecit
has Regulas moreretur, & antequam eligeretur alius Pontifex vacaret Epiſcopatus,
vel Monaſterium de quo hic, quod ſi unus eligeretur, & confirmaretur in partibus
valeret electio & confirmatio illius, per iſta verba: vel ſi eligeretur & antequam
confirmaretur eligeretur alius, & faceret Regulas quod tunc valeret electio, ſed
confirmatio illius poſteà ſecuta non valeret, per iſta verba, ut eſt caſus notabilis
in d. c. ſi eo tempore de elect. lib. VI. & ſi dicatur quod illa cathedralis cen-
ſetur reſervata per Extravagantem Ad regimen. dico quod non eſt verum: quia illa
expiravit

expiravit mortuo Benedicto XII. *qui fecit illam : ut ſupra dixi in regula proxima : & hoc apparet ibi in fine. Quinimò plus dicerem, quod ſi vacaſſet Epiſcopatus, vel Monaſterium tempore* Innocentii, *& antequam provideretur de eo, moreretur Papa. quod eo mortuo poſſet fieri electio, & confirmatio de jure: tamen propter hoc venit una Regula infrà poſita, quæ eſt decima : quæ diſponit quod eo caſu cenſetur reſervatum cujuſcumq; ſit valoris, à contrario cenſu hic. Sed poſſet dubitari quid de Monaſterio ubi* 6
ſunt fœminæ & viri permixti, de quo in c. indemnitatibus. §. ſupradicta, per doct. de elect. lib. VI. *licet de jure non deberent eſſe talia Monaſteria*, ut in c. diffinimus cum tribus ſeq. XVIII. q. II. *ſed ſi ſit de facto tale Monaſterium, an illud foret reſervatum vigore hujus Regulæ ? & certè dicendum arbitror quod ſi legeretur per maſculos, ſit reſervatum : ſed ſi per fœminas ſecus*, argum. l. Hermaphroditus ff. de teſti. canonizata IIII. q. III. & in l. quærit. ff. de ſta. 50. *licet in rei veritate foret ſatis dubitandum : quia appellatione ſimplicis non venit compoſitum & mixtum*, l. II. ff. de verb. obl. ubi per doct. c. ſtatutum de elect. lib. VI. *ubi bonus caſus: tamen primum credo verius, maximè quia declararet Papa pro ſua reſervatione.*

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

IN *iſta Regula*) Hæc Regula congruit cum Regulis aliorum poſteriorum Pontificum, ſalvo quod in modernis Regulis cauſſa majoris lucis, 7
& ut Eccleſia Primatialis comprehenderetur, fuit addita vox *Primatialis* poſt dictionem *Patriarchales*. & loco clauſulæ *quotieſcumq;*, &c. repoſita eſt iſta ? *& voluit quod exceſſus ejuſmodi in litteris exprimatur :* quæ non idcirco inutilis eſt, quod extet iſta Regula infrà de Valore: cum illa quæ non comprehendat Monaſteria, ut not Lapus *alleg.* 84. *D. Papa gratioſè n.* 11. *& ſeq.* vel ſaltem oriri poterat dubium ; quod ut penitus amoveretur addita fuit, dicta clauſula. Poſteà verò Pius V. Anno *III.* ſui Pontificatus, aliam adjecit reſervationem, quam alii ipſius ſucceſſores ad noſtra uſque tempora laudarunt, ſuiſque Regulis inſeruerunt; & eſt ejuſmodi :
Ac etiam reſervavit dignitates & Beneficia omnia, ad collationem 8
præſentationem, electionem & quamcumq; aliam diſpoſitionem Patriarcharum, Primatuum, Archiepiſcoporum & Epiſcoporum, necnon Abbatum & aliorum quorumcumq; Collatorum, & Collatricum, ſecularium, & regularium quomodolibet, non tamen ad collationem cum alio vel aliis, aut etiam ad ulterius præſentationem vel electionem pertinentia, quæ poſt obitum illorum aut Eccleſiarum ſeu Monaſte-

Digitized by Google

naſteriorum , vel aliarum dignitatum ſuarum dimiſſionem , ſed
amiſſionem, vel privationem ſeu translationem, vel alias quomodo-
cumq; vacaverint , uſq; ad proviſionem ſucceſſorum ad eaſdem Ec-
cleſias ſeu Monaſteria vel dignitates Apoſtolica auctoritate facien-
dam & adeptam ab eiſdem ſucceſſoribus pacificam illorum poſſeſſio-
nem quomodocumq; vacaverint, & vacabunt in futurum: Ut nimi-
rum ſub hac generali reſervatione comprehenderentur etiam prætactæ
dignitates & beneficia, quæ per obitum Patriarcharum, Primatum,&c.
vel dimiſſionem per illos factam de dictis dignitatibus ſeu amiſſionem, aut
privationem vel tranſlationem vacarent , uſq; ad proviſionem Succeſſo- 9
rum & adeptam aliorum pacificam poſſeſſionem, quæ reſervatio eluci-
dat textum & glo. in cap. Generali 31. de Electio. Verum, huic re-
ſervationi non ligantur Galli & Germani per Concordata inter illos & S.
Sedem inita, ſervatis tamen modificationibus in illis comprehenſis, ut nec
priori parti Regulæ,niſi quatenus facta electione in dictis Eccleſiis debeant
electi confirmationem petere à S.Sede; alioquin ſunt reſervata,ſeu electio-
nes devolvuntur ad S.Sedem. juxtà Nicolai III. Conſtitutionem repetitam
ſeu mentionatam in Concordatis Nationis Germanicæ, ſeu Conſtitutione
Nicolai V. *in §. Item placet nobis quod in Metropolitanis,&c.*

Porrò, ceſſantibus ejuſmodi Concordatis, prætactæ dignitates & be-
neficia vacatura,caſu jam in præſcripta appendice præmiſſo,hoc eſt per di-
miſſionem, amiſſionem, vel privationem, ſeu etiam Sede Epiſcopali, vel
Abbatiali vacante, ſunt reſervata S. Sedi, ea tamen quæ ſunt liberæ col-
lationis,ut patet in verbis: *non tamen ad collationem cum alio, vel aliis,*
de qua paulò poſt dicemus; & hoc quidem uſq; ad promotionem ſucceſ-
ſorum ad eaſdem Eccleſias, aut Monaſteria, vel dignitates Apoſtolica au-
ctoritate faciendam, duratq; ejuſmodi vacatio Sedis Epiſcopalis, vel Ab- 10
batialis donec & quouſq; litteræ confirmationis, inſtitutionis aut provi-
ſionis Apoſtolicæ ſint expeditæ, & præſentatæ Capitulo, ſeu Conventui,
cujus Prælati Sedes vacabat,ut doctè notavit Hieron. Gonzalez *ad Reg. 8.*
Cancell.gl. 51.n.52.

Cæterum, ceſſante hac Reſervatione, in Germania ut diximus, ubi
libera relinquitur collatio in menſibus, &c. & electio quibus competit
notandum quod nedum electi ante confirmationem, non debent admini-
ſtrare per ſe vel alium , alioqui jure ſibi ex electione quæſito privati ex-
iſtant, *de quo eſt textus in cap. Avaritia, de electio. in 6.* verum etiam recipien-
tes talem electum abſq; litteris confirmationis, efficerentur ſuſpenſi à ſuis
beneficiis *per Extravagantem Injunctæ de Electio. in Extravag. commu.* quam
poſtea

poſteà Julius III. renovavit, & ampliavit in ſua conſtitut. *de data anni* 1555. *Maji* 17. quæ tamen conſtitutio & Extravagans ceſſat in patria & ditione Leodienſi, in qua electus habet ſex menſes ad obtinendam electionis confirmationem, quibus pendentibus, nihilominus poterit adminiſtrare, &c. ut habetur in conſtitutione Sixti V. *de Anno* 1588. *die* 4. *Decembris Pontificatus ſui anno IV*, cujus tenor talis eſt.

Ad perpetuam rei memoriam. Ea quæ executionem Juriſdictionis Eccleſiaſticæ impedire, ac ad bonorum Eccleſiaſticorum diſpoſitionem tendere, perhibentur, neceſſe eſt pro noſtri Paſtoralis officii debito è medio removere. Cum itaq; initio Pontificatus noſtri quadam Concordia inter Sedem Apoſtolicam ac dilectos filium Clerum Eccleſiæ Leodien. ut videlicet Capitulis permittatur electio ad præpoſituras hujuſmodi pro tempore vacantes, ad Sedem verò prædictam pertineat dictarum electionum confirmatio inita, & contracta extiterit, prout in litteris Apoſtolicis ſub datum Romæ apud S. Petrum Nonis Maji Pontificatus noſtri anno primo expeditis latius contineri dicitur, & in Concordia hujuſmodi caveatur expreſſe quod pro tempore electi ante confirmationem Apoſtolicam nullo modo in adminiſtratione Præpoſiturarum prædictarum, earumq; fructuum & bonorum ſe ingerere poſſint, compertumq; fuerit reipſa, ſicut nuper accepimus, prohibitionem prædictam valde eſſe damnoſam, pro eo quod omnes Præpoſituræ hujuſmodi habent annexam Juriſdictionem temporalem, etiam privativè quoad alios, & contingit nonnunquam labi multos menſes antequam confirmationes Apoſtolicæ deſuper expediantur: unde evenit quod ceſſante Juriſdictione Præpoſiti nemo ſit qui intereà Juriſdictionem miniſtret, aut bonorum proventuum & redditúum dictarum Præpoſiturarum curam gerat, Cupientes itaq; hujuſmodi incommodis obviare per præſentes perpetuò ſtatuimus, ordinamus, & permittimus, quod Præpoſiti ad dictas Præpoſituras pro tempore electi à die electionis ſuæ ad ſex menſes immediatè ſequentes computandos, Juriſdictionem prædictam exercere, necnon bona, res, fructus, redditus, & proventus Præpoſiturarum exigere, percipere, levare & adminiſtrare liberè & licitè poſſint; præſtita tamen prius cautione idonea in manibus noſtri & Sedis Apoſtolicæ Nuntii pro tempore in illis partibus exiſtentis, de fideliter adminiſtrando, necnon quatenus eorum electiones intra dictos ſex menſes non fuerint confirmatæ, de reddendo fideli computu adminiſtrationis hujuſmodi ac de reſtituendo redditus, fructus, & proventus quoſcumq; per eoſdem Præpoſitos, ut præfertur, exactos & perceptos, in manibus dicti Nuntii, Non obſtantibus dictæ Concordiæ quoad illius partem, cæteriſq; in contrarium facientibus, Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die IX. Novembris M. D. LXXXIII. *Pontificatus noſtri anno quarto.* 12

Cæterum, advertat quoq; Lector hanc reſervationem ceſſare etiam in Gallia, propter concordata, ac jus Regaliæ, quo jure vacante Sede Epiſc. vel Archiep. Rex Eccleſiæ vacantis proventus adminiſtrat, beneficiaq; ipſo facto, vel jure vacantia quamdiu Eccleſia ſuo Paſtore viduata eſt, confert: 13

Sed huic videntur obſtare Canones, *ut eſt textus in cap. generali 13. de Electio. in 6. Jo. Monach. in cap. 2. de Prabend. in 6.* verum Galli antiquiſſimâ conſuetudine, & Pontificum Indulgentiâ, privilegioq; ſeſe fundant, qui meritò inquiunt, jus iſtud, quod eſt ſpecies juris patronatus excellentior illis permiſerant, ob ingentes donationes, & fundationes Eccleſiarum per ipſorum Reges factas. De hoc jure pleraq; habes apud Chopinum *in libris de ſacra Politia*, Arreſtographum Paponem *lib. 2. tit. 3. per tot.* Ægidium le Maiſtre Curiæ Pariſ. Præſidem *in ſuis deciſ. tract. de jure Regalium*, & apud Boëtium Epo *tract. de Regalibus* & obiter apud apud Wameſ. *in c. bona memoriæ de appell.* Eo verò jure ceſſante in aliis locis, Papa providebit de beneficiis vacantibus in menſibus non reſervatis Sede Epiſcopali vacante, ut reſolvit Cong. Interpp. Concilii Trident. *ad cap. 18. Seſſ. 24. de Reformat.*

Sed ut ad ſupraſcriptam reſervationem Pii v. revertar, dubitatum fuit, an comprehenderet beneficia ſpectantia ad collationem Epiſcopi, & Capituli ſimul? & quidem non comprehendere reſpondit Hiero. Gab. *Conſ. 197. lib. 1.* & ſatis evincunt verba Pii v. ibi, ***non tamen ad collationem cum alio, vel aliis, &c.*** Nam cum tunc deficiente Epiſcopo, ille, vel illi ad quos collatio pertinebat, poſſent de jure talia beneficia conferre, *ut in Salmantina portionis 30. Aprilis 1599. coram illuſtriſſ. Mellino*, in qua etiam dictũ fuit dictam reſervationem non comprehendere ſimultaneam collationem, quæ diviſa eſt per turnos, quia non habebit locum non ſolum quando beneficium vacat in turno Capituli, ſed etiam in turno Epiſcopi *cap. unico §. cum verò ne Sede vacanti in 6, Nicol. Garcia de benef. part. 5, cap. 7. n. 235. ubi plura hac de re.*

B *Sive ſit ſpecialis Reſervatio*) Quid ſit ſpecialis Reſervatio, quid item Generalis diximus ſupra *ad Regul. 1. in 2. Notabili.* Quod verò ſubjicit noſter Alphonſus, conſtito de Reſervatione ſeu ſpeciali, ſeu generali, Ordinarii manus eſſe ligatas, id adeò verum eſt, ut ſi proviſus Auctoritate Apoſtolica contra proviſum ab Ordinario litem moveat ſuper benefi cio reſervato, Judex debeat ſtatim, conſtito ſibi ſummariè de dicta Reſervatione, ſequeſtrum in fructibus apponere, quod cautum eſt in Conſtitutione Pii IV. *de data anni 1560. Octob. 26. quæ in bullario eſt 142. quam eruditè & explicatè aperit Gonz. ad Reg. 8. Canc. §. 7. per tot.* 14

Porrò, nec illud omittendum eſt, quod licet ſint qui exiſtiment dignitatum electivarum reſervationes eſſe per Conſilium Baſilienſe ſublatas, *ut conſtat ex pragm. Sanctio. tit. de Electio. & reſervat.* attamen verior eſt contraria opinio, dignitatum nimirum electivarum reſervationes, non eſſe 15

revo-

revocatas, ut multis probat auctoritatibus Mandoſius *ad hanc Reg. quæſt. 2. num. 6. & ſeqq.* ubi num. 12. ſubjicit non obſtare Conſilium illud Baſilienſe, utpote quod nō fuerit receptum niſi in Gallia, & poſteà eo non obſtante, reliqui Pontifices fecerunt Regulas ſuas Reſervatorias, à quibus non ſolent recedere, niſi per Concordata aliud ſtatuatur, cujuſmodi ſunt dicta Germaniæ Concordata inita inter Fridericum Imper. alioſq; Principes Germaniæ, quibus ſtatuitur quod in Metropolitanis & Cathedralibus, & Monaſteriis immediatè ſubjectis Sedi Apoſtolicæ, fiant canonicæ electiones, quæ ad d. Sedem pro obtinenda confirmatione deferantur intrà tempus conſtitutum per Conſtit. Nicolai III. In cæteris verò dignitatibus, & beneficiis quibuſcumq; ſæcularibus, quam Regularibus (exceptis majoribus dignitatibus poſt Pontificalem in Cathedralibus & Principalibus in collegiatis Eccleſiis) Papa ſibi reſervat omnia prædicta beneficia vacatura in Menſibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septemb. Novembris. Si tamen Pontifex intrà tres menſes à die notæ vacationis in loco beneficii computandos (quos tamen tres menſes Gregorius XIII. ſpeciali ſua conſtitutione extendit ad alios tres & ſic ſex menſes idq; certis ex cauſſis tunc expreſſis, ſed natione Germanica inconſulta, quæ proinde dictam conſtitutionem non attendit, ut docet experientia) non providerit alicui de dicto beneficio vacante, tum Ordinarius vel alius ad quem illius diſpoſitio pertinet de illo liberè diſponere poterit. 16

Similiter ſub hac reſervatione non comprehenduntur illæ Eccleſiæ, quæ ſunt ad præſentationem Regum & aliorum Principum, uti quoq; animadvertit noſter Alphonſus *ad Reg. 40. infrà num. 14.* quos quotidie videmus præſentare viros idoneos & Pontificem Maximum poſteà conferre; quale Indultum conceſſum eſt per Adrianum VI. Carolo V. Regi tunc Hiſpaniarum, ejuſq; ſucceſſoribus, quo indulto dedit facultatem præſentandi in ſuis Hiſpaniis Abbates, alioſq; Prælatos Eccleſiarum conventualium, & Collegiatarum ſæcularium: qua conceſſione idem Carolus & ipſius ſucceſſores huc uſq; uſi ſunt, ut rectè notavit Navar. *de Reg. Comment. 3. pag. mei 78. & 54.* Abbatiales tamen quæ ſunt electivæ & durant ad triennium, ut pleræq; in Hiſpania, non ſubſunt dicto Indulto, neq; Rex in iis nominandi habet facultatem. 17

Itidem in Gallia ſunt Concordata non abſimilia cum Sede Apoſtolica, quibus ſtatuitur quod Rex poſſit nominare ad Archiepiſ. Epiſ. Abbatias Prioratus, & Monaſteria, & Papa poſtea conferat. In aliis verò dignitatibus inferioribus, & beneficiis quibuſcumq; conceditur Ordinariis Collatoribus libera collatio in omnibus menſibus, juxta juris communis diſpoſitionem: Ita tamen quod unum Canonicatum, & præbendam conferre teneantur in unaquaq; Cathedrali, & Metropolitana, uni graduato, 18

cum onere prædicationis & S. Scripturæ lectionis: & tertiam partem omnium dignitatum, & beneficiorum vacantium in quatuor anni menſibus, videlicet primo, quarto, ſeptimo & decimo menſe, poſt acceptationem Concordatorum, ſimiliter viris graduatis & per univerſitates nominatis conferre debeant. Denique quod non ſolum nullæ gratiæ exſpectativæ, nec reſervationes ſpeciales, vel generales ad beneficia d. regni à Papa emere poſſunt, ſed nec lites, & cauſſæ beneficiales in Rom. Curia tractari & agitari valeant, & aliàs ut pleniſſimè legitur in Conſt. Leonis x. ad quam latiſſimè ſcripſit Petrus Rebuffus.

C *Non eſt opus*) Tutius tamen eſt illam exprimere, ut docet Rebuffus *in praxi, tit. forma ſignaturæ ſimplicis proviſionis, in verbo, ſpecialiter, vel generaliter.* 19

D *Quod Monaſterium*) Cave intelligas de quolibet Monaſterio. Nam textus iſte loquitur de Monaſteriis ſolitis commendari, quæ Monaſteria hic reſervata, aliàs Conſiſtoria dicuntur, eò quia de ijs conſiſtorialiter per viam ſcedulæ provideri ſolent, ut tradit præter Gomeſium *in ſi. 15. quæſt. de ſurrog. Collitig.* Mandoſius *ad hanc Reg. q. 3. n. 3.* & Anaſt. Germonius *in tr. de Indultis Car. §. Regularia n. 7.* 20

E *Expiraſſe per ejus obitum*) Aliud dicendum in beneficiis affectis, ut noſter Gloſſographus probat, & exemplis illuſtrat ad Proœmium verſ. *& propter iſtud.*

IN REGVLAM IIII.

ARGUMENTA.

1. Major dignitas quæ dicatur in Eccleſia Collegiata.
2. Monachi & Fratres, quî differant remiſſivè.
3. Beneficia ut ſint reſervata debent eſſe perpetua.
4. Præceptoriæ quatuor, ut hic, non ſunt reſervatæ.
5. Lex ſeu Conſtitutio non debet eſſe obſcura.
6. Non publicata hac Reg. utpote mortuo Papa ſi familiaris Cardinalis recedat à familiaritate, an ipſius beneficia ſint reſervata?
7. Beneficia ſemel affecta manent affecta.
8. Curialis qui habet partem ſeu portionem ut loquuntur, à Cardinali, ut aſſociet eum, &c. an illius beneficia ſint reſervata.
9. Reſervatio eſt odioſa quoad Ordinarios & Curiales.
10. Aliud eſt eſſe de familia, aliud eſſe familiarem.
11. Beneficia familiarium aliorum familiarium Papæ, aut Cardinalium an ſint reſervata? & n. 29.
12. Familiaritas eſt quædam ſocietas.
13. Habens portionem pro ſe & uno familiari ab uno Cardinali, & tenebat

nebat tres aut quatuòr familiares, an beneficia omnium ſint reſervata?
14. An beneficia familiaris Cardinalis exiſtentis de familia Papæ ſint reſervata?
15. Regula hæc non comprehendit Cardinales.
16. Hæc Reg. in quo differat à modernorum Pontificum Regulis? & an ſit ei derogatum per Concordata.
17. Reſervatio hujus Regulæ ſublata eſt per Concordata.
18. Sixtina cõſtitutio Leodicẽſibus data tollit hanc Reſervationem, & concedit Præpoſitis electis adminiſtrationem Præpoſiturarum toto tempore ſex menſium datorum ad petendam confirmationem à S. Sede.
19. Quæ conſiderãda, ut dignitas major poſt Pontificalem dicatur.
20. Præpoſitus an ſit major Decano? Tenor Conſtitutionis SIXTI V. de Præpoſituris Leodien. Diœceſis.
21 Dignitates majores poſt Pontificales ut includantur ſub hac reg. debent eſſe principales actu.
22. Dignitas ſi tẽpore proviſionis eſſet actu major, licet non tempore vacationis & à contra, ſub hac reſerv. comprehenditur.
23. Dignitates majores poſt Patriarchales an ſint ſub hac reſervatione comprehenſæ?
24. An una tantũ major dignitas poſt Pontificalem, an verò plures ſub hac Regula ſint comprehenſæ?
25. In hac Reg. reſervantur tantum Prioratus conventuales.
26. Prioratus eſt dignitas.
27. Regula hæc an intelligatur de dignitatibus ſæcularibus, an autem de Regularibus?
28. Dignitates ordinum militiarum, an ſub hac Regula includantur.
29. Vacante beneficio familiaris cardinalis in Curia exiſtentis, cõſenſus illius requiritur, ut per Papam conferatur.
30. Vacante beneficio familiaris cardinalis, conſenſus illius requiritur ut conferri poſſit per Legatum.
31. Familiares cardinalium, de quibus hic agitur, qui dicantur, & quo temporis interſtitio contrahatur ejuſmodi familiaritas.
32. Feudum de Caneva, & de Camera.
33. Familiares familiarium Papæ, vel Cardinaliũ an ſub hac Reg. comprehendantur, & quid dicendum de eorum abſentibus? & quid de fictis familiaribus.
34. Veri familiares Papæ ad effectum hujus Regulæ qui ſint.
35. An beneficia Vicariorum Cardinalium Papæ ſub hac Regula includantur?
36. Cardinales partem ex Palatio capientes non dicuntur continui commenſales, ideoq; familiarium ipſorum beneficia non ſunt reſervata.
37. Habens partem è Palatio Cardinalis, an is jus Commenſalitatis conſequatur?

REGVLA III. INNOCENTII.

RESERVATIO DIGNITATVM NECNON SUORUM ET S.R.E. CARDINALIUM FAMILIARIUM BENEFICIORUM.

ITem reſervat generaliter diſpoſitioni ſuæ omnes dignitates majores poſt Pontificales in Cathedralibus etiam Metropolitanis*, ac Principales in Collegiatis Eccleſiis valorem x. flor. auri communi æſtimatione exceden. necnon Prioratus, Præpoſituras, & Præpoſitatus, ac alias Dignitates conventuales, & Præceptorias generales Ordinum quorumcumq;, ſed non militiarum. Necnon quæcumque Beneficia quæ ſui & S. R. E. viventium, tunc & qui erunt ſuo tempore Cardinalium Familiares continui commenſales obtinent, & inpoſterum obtinebunt, eorum Familiaritate durante: & in quibus ſeu ad quæ jus eis competit, etiamſi ab ipſa Familiaritate per Obitum Cardinalium eorundem vel alias receſſerint.*

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula reſervat Papa majores poſt Pontificales dignitates in Cathedra-
A *libus & Metropolitanis*, *& Principales in Collegiatis Eccleſiis excedentes x. flor.*
aureos communi æſtimatione. *Item reſervat Prioratus Præpoſituras generales or-*
dinum quorumcumq;. *Sed non Militiarum*, *& beneficia ſuorum familiarium*, *&*
Cardinalium, *&c.* *& iſta Regula habet tres Partes*: *& circa primam partem*, *in* 1
qua reſervantur majores dignitates poſt Pontificalem, *eſt dubium*, *quæ dicatur ma-*
jor dignitas etiam in Eccleſia collegiata: Et in hoc deciſio Rotæ laborat CCCC
xLIIII. quæ incipit: Item fuit dubitatum utrum præpoſitura, & Oldra.
Conſil. ccxxvII. quod incipit: De toto themate quæſtionis in penult.
& ult. col. & per Io. And. & Doct. in c. deliberatione de offic. leg. lib. vI.
Breviter tamen credo ſtandum fore conſuetudini, *ut vult glo.* in d. c. de liberatio-
B *ne*, *& recompilator deciſionum in dict. deciſ.* *& ſi non appares*, *quæ eſſet major*,
tunc crederem quod ſuperius dixi, per multa jura in ſimili & per d. l. *& in hoc*
quo ad principalitatem debet attendi illud, *quod principaliter reputatur*, *& non ac-*
C *ceſſorium.* facit glo. juncto text. in c. ſciant cuncti de elect. lib. vI. & in cap. II.
de pact.

de pact. eod. lib. *ex quo ſequitur quod cum in Hiſpania , & in Gallia , & credo*
quod alibi ſint dignitates habentes ſub ſe canonicos in collegiatis , tamen habent ſedes in
Cathedralibus , quod iſtæ dignitates ſunt reſervatæ , ex quo ſunt principales in collegia-
tis , licet ſint minores in Cathedralibus ; & ſic fuit in Rota pronunciatum in una Abbatia
Burgen. & in quantum hic non ſit mentio de Patriarchalibus forte non cenſetur major
D *dignitas poſt Patriarchalem reſervata.* arg. c. quamvis I. de præbend. lib. VI. &
in c. II. pac. eli.

Quoad ſecundam partem , ego non intelligo hanc reſervationem ; quia ſupra re-
gula proxima reſervavit monaſteria valoris CC. ducatorum , & hic principales in
E *collegiatis &c. niſi intelligatur regula proxima de monaſteriis Monacharum tantum ,*
& iſta ſecunda pars de monaſteriis Fratrum , vel de Eccleſiis conventualibus puta
leproſorum , vel alterius cujuſcunque ordinis , & quæ ſit differentia inter Monachos , 2
& Fratres plenè per Doct. modernos in c. cauſam quæ de judic. *ſed ſatis eſt quod*
conventualis dicitur , ubi collegialiter vivitur , ut ait gl. in cle. I. §. cæterum de
ſta. rel. de quo per doct. in cap. nobis de jure pat. *ex quo ſequitur quod Prio-*
ratus ordinis ſancti Auguſtini , & ſancti Dominici ſunt reſervati , quia collegialiter ,
& conventualiter vivunt Fratres ibidem exiſtentes : Sed quia non ſunt beneficia per-
petua , non videntur reſervata ; nam beneficia debent eſſe perpetua cap. præcepta 3
I. V. diſtinct. & notatur in cap. veniens de filiis præsbyt. & gloſſ. in cap. I.
de capel. mon. lib. VI. *maximè quia illi fratres ſunt mendicantes , & non habent*
beneficia. Ergo. &c. & in hoc dico cogitandum fore : Tamen circa Præceptorias
F *eſt hic notandum , quod Præceptoriæ ordinis ſancti Jacobi de Spata , nec de Alcan-*
tara , nec etiam de Calaturba , aut ſancti Joannis Hieroſolimitani , non ſunt re- 4
ſervatæ , ex quo ſunt militiarum ut hic : Nam ſunt inſtitutæ contra Saracenos ut
patet in eorum privilegiis , maximè in Hiſpania , & circa illud , quod dixit de Præ-
poſitura , &c. Poſtea interrogavi unum doctiſſimum virum , & dixit mihi , quod
erat verum illud , quod dixi , & allegavit mihi exemplum in fratribus ſanctæ Ceci-
liæ trans tyberim , & de ſimilibus : Et quod Prioratus ſancti Auguſtini , & ſancti
Dominici non comprehendebantur ſub iſta regula , quia erant temporales. Poſtea
conſului Dominum Nicolaum de Caſtello utriuſque cenſuræ monarcham , & abbre-
viatorem benè ſtylatum : & reſpondit mihi in effectu quod regula præcedens loquitur
tantum de Abbatialibus monaſteriis , & in illis ſolet poni in bullis , Dudum tali præſi-
denti &c ſpecialiter reſervamus : & iſta loquitur de aliis monaſteriis , quæ reguntur per
Priores &c. etiamſi ſint aliis ſubjecta , vel per ſe reguntur , etiam per Abbatem , &
non valerent CC libras , quod non eſſent reſervata , nec per regulam proximam , nec
per iſtam : & ita dicit quod ſervatur in Cancellaria. Sed certè in Rota neſcio ſi ſer-
varetur : Quia iſta regula non diſtinguit , ergo nec nos diſtinguere debemus. l. III.
cum gloſſ. de offic. præſ. *ideo oportet conſulere Papam , quia lex non debet eſſe*
obſcura c. erit autem lex 4. diſt. 5

G *Quoad tertiam partem , in qua dicitur quod reſervat beneficia familiarum ſuo-*
rum ,

H rum, & Cardinalium continuorum commenſalium, &c. quæ obtinent durante fa-
miliaritate, ſuper hac regula, juncto Proœmio, ibi, ſuo tempore duraturas, &c. vi-
di valde altercari in curia, & fuit ſententiatum pro & contra, videlicet ſi ante- 6
quam eſſet iſta Regula facta, vel publicata, unus familiaris Cardinalis receſſerat à
familiaritate Cardinalis, an beneficia ſua eſſent reſervata? & allegabatur dictum
Dominici in c. præſenti de offic. leg. lib. VI. quod non; per illum textum jun-
cto proœmio Regularum: tamen Papa Paulus declaravit contrarium, quod beneficia
I ſemel affecta, ſemper manent affecta, & incipit illa declaratio, ad Romani Pon-
tificis, &c. Calen. Sebtembris anno tertio ſui Pontificatus ſcilicet anno XVII. & de
hoc ſufficiant quæ dixi ſuperius in Proœmio.

Item quæro hic, an Curialis, qui habet certam portionem à Cardinali, ut aſſo-
ciet eum, non tamen facit guardiam, nec alia ſervitia familiarium, an beneficia 8
iſtius ſint reſervata? & certè dici poſſet non eſt familiaris continuus commen-
K ſalis, ut hic requiritur, ſed potius poſſet appellari vaſallus ratione Feudi, quod ha-
bet ex canapa, vel Camera juxta cap. ſciendum & quod ibi exponit Bald. de
Feudi cognitione coll. x. in verbo ad tempus, & exponit ibi Bald. ad tem-
pus ſi de pane & vino, &c. facit quod dicit Bald. in c. 1. reſponſo 1. in verb.
quid de feudis ſcutiferorum & advocatorum, & capellanorum, de feudo
guardiæ, collatione x. maximè quia eſt reſervatio odioſa quoad Ordinarios, & 9
quoad curiales, ergo reſtringenda, per regulam Odia, de regul. jur. in VI.
maximè quia aliud eſt eſſe de familia, & aliud eſſe familiarem, ut dicit Joannes 10
de Milis, in verbo familiarium, qui ſic intelligit l. pronunciato ff. de verb.
ſignific. Et ſic ego fui cum Domino Montisferrati, & cum Domino Ulixbonen.

L Item quid de beneficiis familiarium aliorum familiarium Papæ, aut Cardina-
lium, an ſint reſervata? & per textum in l. 1. C de Epiſc. & cler. & per ea quæ 11
dicit ibi Salic. videtur reſpondiſſe Papam in conſiſtorio public. quod ſic. Sed cre-
derem de jure juncta iſta regula, quod ſi Papa vel Cardinalis daret ſibi expenſas
ſicut patrono, tunc eſſent reſervata, alias non per hanc Regulam, maximè quia fa- 12
miliaritas non eſt niſi quædam ſocietas, ut dicit Jo. Andr. in c. ſicut, de verb.
ſig. lib. 6. Sed ego habeo, quod ſocius mei ſocii, ſocius meus non eſt, ut in l. nam ſocii ff.
pro ſocio, &c.

Sed ego volo unam ſubmittere quæſtionem, caſu quo beneficia illius, qui habet
portionem à Cardinali, eſſent reſervata, ſi habet pro ſe, & uno familiari, & ipſe 13
tenebat tres vel quatuor familiares, an beneficia illorum ſint reſervata, vel nullius?
& breviter dico quod nullius arg. l. duo ſunt Titii ff. de teſt. tut. & l. ſi fue-
rit ff. de rebus dub. & facit gloſſ. nota in c. nolite recedere. XI. q. III. quæ
M dicit, quod ſi unus eſt interfectus ab uno ex tribus, & neſcitur à quo quod in dubio poſſunt
omnes promoveri.

Item hic moveo unam quæſtionem quæ eſt nunc in practica: quia D. T. R. an-
te Cardinalatum fuit familiaris ante ſanctæ memoriæ Pauli, & poſt Cardinala-
tum

tum fertur quod habebat expenſas ab eo, an beneficia familiarium ſuorum dicantur reſervata Papæ? & certe licet Oldradus dicat in conſil. xlviii. quod incipit Jus commune, quod poſuit in tit. de cler. non reſid. *quod nullus eſt magis familiaris Papæ quam Cardinalis: tamen fateor quoad ejus favorem, ut ipſe loquitur, ſecus in ſuum odium. Item licet ſit familiaris, non tamen continuus commenſalis, ut hic dicitur & eſt etiam de jure* c. licet de privil. lib. 6. & in c. fin. de verb. ſig. eod. libro. *Item quaſi fuiſſet* D. T. R. *familaris continuus commenſalis Papæ, tamen iſta Conſtitutio non comprehendit Cardinales, ex quo de eis non facit* 15
expreſſam mentionem arg. cap. fin. de offic. de leg. lib. vi. & c. ne aliqui de privil. lib. 6. & dixi latius in quæſtionibus Cardinalium quæſt. xvii. *Ex quo infero quod etiamſi Papa dediſſet* D. T. R. *expenſas & etiam tuis familiaribus, tamen etiam beneficia* D. T. R. *familiarium non comprehenderentur ſub iſta Regula, ex quo perſona tua non comprehendatur, ergo nec familiares tui tanquam acceſſorii* arg. c. acceſſorium de reg. juris in 6.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

A IN *iſta Regula)* Hæc Innocentii Regula in aliquo mutata eſt ac potius aucta per poſteriores ad noſtra uſq; tempora Pontifices, quatenus 16
nimirum iſti poſt dictionem *Metropolitanis*, addiderunt *& Patriarchalibus*, & poſt dictionem finalem *vel alias receſſerint*, Julius III. & alii exinde Pontifices ſubjecerunt: *Declarans dignitates quæ in Cathedralibus etiam in Metropolitanis poſt Pontificales non majores exiſtunt, & quæ ex Apoſtolicæ Sedis indulgentia, vel ordinaria auctoritate, aut conſuetudine præſcripta, vel alias quovis modo in Collegiatis Eccleſiis principalem præeminentiam habere noſcuntur, ſub reſervatione prædicta comprehendi debere.* Quæ clauſula ampliativa eſt hujus III. Regulæ Innocentii per quam ſolum reſervantur dignitates majores poſt Pontificales in Cathedralibus & Metropolit. & principales in Collegiatis: nam per hanc appendicem reſervantur quoq; dignitates quæ non majores exiſtunt in Cathed. & Metropolitanis. Sed ut hæc reſervatio erat olim generalis, vireſq; habebat in omni, & quocumq; tempore; ita per Reg. VIII. de alternatura menſium reſtrictior facta eſt, utpote quæ locum demum obtineat in menſibus Apoſtolicis, & deniq; multo reſtrictior facta eſt, imò ſublata eſt in Germania per Concordata, quibus jure ordinario de prædictis dignitatibus erit providendum per illos inferiores, ad quos alias collatio, proviſio, Præſentatio, electio, ſeu

quævis alia diſpoſitio pertinet, *ut conſtat per Conſtitutionem* Nicolai V. *ſuper concordatis in verſ. de cæteris verò dignitatibus, &c. & infrà latius oſtendemus ad d. Regul. 8. in glo. ver. Aut aliorum ſub Concordatis.* Quinimo nos Leodienſes ſpeciali Concordato, privilegio, & prærogativa cohoneſtavit Sixtus V. Pontifex Maximus, anno ſalutis 1585. Pontificatus ſui primo, dum prætactas dignitates electivas, tam in Civitate, quam tota Diœceſi Leodienſi voluit non comprehendi ſub hac, & quibuſcumq; Regulis reſervatoriis, aut aliis in corpore juris non clauſis; ſed relinquit liberæ electioni inferiorum, dummodo tamen intra 30. dies à die vacationis computandos electio fiat, & confirmatio petatur à S. Sede infrà ſex menſes à die electionis numerandos, alias ejuſmodi electiones nullas declarat, ſuæq; & ſucceſſorum ſuorum diſpoſitioni reſervat: nec ejuſmodi electioni voluit præjudicium aliquod afferri per quaſcumq; collationes, proviſiones, commendas, vel quaſvis alias in contrarium auctoritate Apoſtolica factas diſpoſitiones, etiam cum ſpeciali derogatione horum privilegiorum & concordatorum, ut ex illius tenore, qui ſequitur, videre eſt.

„ Sixtus Epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Venerabili Archiepiſcopo Colonienſi, & dilectis Filiis Sancti Jacobi Leodienſis, & Sancti Laurentii prope, & extrà muros Leodienſes, Monaſteriorum Abbatibus Salutem, & Apoſtolicam benedictionem. Hodie à nobis emanarunt litteræ tenoris ſubſequentis. Sixtus Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam ſuper gregem Dominicam noſtræ vigilantiæ divinitus creditam, prout nobis conceditur, intenti ad ea quæ ad dignitates quaſcumq; præſertim in Cathedralibus poſt Pontificales majores, & in collegiatis Eccleſiis principales, perſonæ dignæ & idoneæ, ſublatis litium anfractibus eligi valeant, libenter intendimus & in hoc noſtræ ſollicitudinis partes favorabiliter impertimur. Exhibita ſiquidem nobis pro parte dilectorum filiorũ Winandi à Wingarde Præpoſiti majoris, & illius necnon ſæcularium & collegiatarum Eccleſiarum Civitatis & Diœceſis Leodien. petitio continebat, quod cum ipſa Capitula prætextu litterarum felicis recordationis Eugenii Papæ quarti prædeceſſoris noſtri quas vim concordatorum inter ipſas Eccleſias & Sedem Apoſtolicam habere prætendunt, ac quibus inter alia caveri dicitur expreſſè Electiones ad dignitatem majorem poſt Pontificalem, & principales in Collegiatis electivas, per tempora à jure ſtatuta expectari, illaſque approbari & confirmari vel infirmari debere, prout Juſtitia, & æquitas ſuadebit, ac prætextu etiam litterarum piæ memoriæ Pii ſecundi & Sixti quarti & forſan aliorum etiam Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quibus inter alia idem etiam de novo indultum & conceſſum eſſe dicitur, quibus etiam litteris prædicti Sixti præde-

„ prædeceſſoris antiqua conſuetudo approbata prætenditur, quod tam
„ majoris, quam etiam fere omnium aliarum prædictarum Eccleſiarum
„ Civitatis, & Diœceſis hujuſmodi, major, & principales dignitates præ-
„ fatæ aliis quam Canonicis actu præbendatis ipſius majoris Eccleſiæ con-
„ ferri, aut commendari nequirent: Quodq; ab iiſdem dignitatibus om-
„ nes aliæ præter certas in dictis prætenſis concordatis, & indultis ac pri-
„ vilegiis expreſſas reſervationes, ſunt excluſæ, occurrentibus pro tempo-
„ re vacationibus dignitatum tam majoris, quam principalium dignita-
„ tum in hujuſmodi perſonarum idonearum ad illas electiones ad ſe legi-
„ timè pertinere prætendant, ac poſteà inter proviſos de illis auctoritate
„ Apoſtolica, & electos à prætactis Capitulis ad eaſdem dignitates, variæ
„ ſæpè lites, & controverſiæ oriantur, prout nuper cum de Tongrenſi per
„ quendam Joannem Witten de Martii, Amanienſis, & Viſetenſis loco-
„ rum dictæ Diœceſis Eccleſiarum Præpoſituris, per quendam Philippum
„ à Corſwaremia ipſarum Eccleſiarum Tongrenſis & Amanienſis, & Vi-
„ ſetenſis reſpectivè Præpoſitorum, de Aprilis menſibus anni Domini 1584.
„ extrà Romanam Curiam defunctorum obitus vacantibus, dilectus filius
„ magiſter Franciſcus Oranus clericus Leodienſis, cauſarum Palatii Apo-
„ ſtolici Auditor, & Capellanus noſter, ſibi per recolendæ memoriæ
„ GREGORIUM Papam XIII. ſimiliter prædeceſſorem noſtrum provi-
„ deri obtinuerit, & earundem Tungrenſis, Amanienſis, & Viſetenſis Ec-
„ cleſiarum Capitula Winandum prætactum, dilectos filios Conrardum
„ à Gaver, & Joannem de Oersbach dictæ majoris Eccleſiæ Canonicos ad
„ præpoſituras hujuſmodi, ut præfertur, vacantes elegerunt; ac dictus
„ Franciſcus Auditor eoſdem Winandum, Conrardum, & Joannem aut
„ jam moleſtare cœpit, aut certè periculum eſt, ne inter eos occaſione præ-
„ miſſorum lites, & controverſiæ oriantur. Quare ut litibus, contro-
„ verſiis, & moleſtiis hujuſmodi finis aliquando imponatur, & impoſte-
„ rum ſuſcitandis controverſiis via præcludatur, pro parte tam Winandi,
„ qui hac de cauſa à Capitulis prædictis ad nos, & ſedem prætactam miſ-
„ ſus, magnis etiam ſumptibus, & laboribus pro conſervandis & tuendis
„ juribus eorundem Capitulorum ad Urbem acceſſit, & dicto Gregorio
„ prædeceſſori noſtro jura, privilegia, & concordata, quæ pro eiſdem
„ Capitulis jam pridem, ut præfertur, à prædicta Sede impetrata fuiſſe
„ prætendit, exhibuit & pro parte Capitulorum ac Conrardi, & Joannis
„ prætactorum, nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus in præmiſſis
„ opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igi-
„ tur, qui eccleſiaſticarum perſonarum quarumlibet quieti libenter con-
„ ſulimus, Winandum, Conrardum, & Joannem, & Capitula hujuſmo-
„ di, & illorum ſingulares perſonas, à quibuſvis excommunicationis

,, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſq; Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœ-
,, nis, à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus
,, quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium duntaxat
,, conſequendum; harum ſeriè abſolventes, & abſolutos fore cenſentes,
,, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, quaſcumq; lites, controverſias,
,, moleſtias & cauſas hujuſmodi ſuperpræmiſſis, vel aliis Præpoſituris præ-
,, dictis, vel illarum occaſione coram quibuſcumq; Judicibus ordinariis,
,, vel delegatis tam in dicta Curia, quam extra eam, inter prætactos Wi-
,, nandum, Conrardum, Joannem; ac quovis alios ad dignitates hujuſ-
,, modi ab iiſdem Capitulis electos ex una, & dictum Franciſcum Audi-
,, torem vel alios auctoritate Apoſtolica proviſos, partibus ex altera, in
,, quacumq; inſtantia pendentes, aut ſi quas impoſterum moveri contige-
,, rit, quoad hoc dumtaxat, an jus eligendi perſonas idoneas ad illas dum
,, pro tempore vacant, ipſis Capitulis competat, & an ſub reſervationibus
,, Apoſtolicis ipſæ dignitates comprehendantur, ad nos avocantes, illaſ-
,, que quoad præmiſſa dumtaxat penitus caſſantes, & extinguentes, ac par-
,, tibus collitigantibus deſuper ſilentium imponentes, & iiſdem Judicibus
,, ne in illis ad ulteriora procedant, diſtrictius inhibentes, electiones, à
,, Capitulis prætactis alias ritè & Canonicè factas validas, & efficaces in
,, ſuo robore permanere, neq; dignitates ipſas electivas hujuſmodi ſub
,, Cancellariæ Apoſtolicæ Regula, dignitatum hujuſmodi reſervatoria, aut
,, aliis in corpore juris non clauſis reſervationibus Apoſtolicis comprehen-
,, ſas eſſe: Ita ut neq; per Regulam hujuſmodi, neq; per quaſcumq; alias
,, reſervationes in corpore juris non clauſas ipſæ electiones jam factæ in-
,, firmari, aut minus validè dici aut cenſeri poſſint, dicta auctoritate te-
,, nore præſentium decernimus. Præterea eadem prætenſa concordata,
,, ſeu indulta, & prædeceſſorum noſtrorum hujuſmodi litteras in hac par-
,, te moderantes & amplíantes, loco illorum, impoſterum iiſdem Capi-
,, tulis omnium tam majoris, quam aliarum Eccleſiarum Civitatis, & Diœ-
,, cæſis prætactorum, & illarum ſingulis occurrentibus vacationibus præ-
,, poſiturarum, ſeu Abbatialium ſæcularium nuncupatarum earundem Ec-
,, cleſiarum principalium dignitatum, niſi illæ per reſervationes in cor-
,, pore juris clauſas, aut ex Perſonis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium
,, Notariorum Sedis Apoſtolicæ de numero participantium nuncupato-
,, rum, Auditoris Contradictarum Correctoris litterarum Apoſtolica-
,, rum, Auditorum Cauſarum Palatii prætacti, Curiæ cauſarum, Came-
,, ræ Apoſtolicæ Auditoris, & ejuſdem cameræ clericorum accolitorum,
,, Cubiculariorum, Abbreviatorum, Scriptorum Apoſtolicorum ad nu-
,, merum centum & unius, & aliorum Scriptorum minoris gratia numero

vigin ti

„ viginti quatuor, ac omnium verorum familiarium & continuorũ com-
„menſalium noſtrorum; & Romanorum Pontificum pro tempore exiſten-
„tium ac prætactorum Cardinalium quamdiu illorum vera familiaritas
„ duraverit illas obtinentium, pro tempore vacantes diſpoſitioni Apo-
„ ſtolicæ reſervatæ fuerint, ad liberam electionem perſonarum idonea-
„ rum ad dignitates ejuſmodi procedere liberè, & licitè valeant, auctori-
„ tate, & tenore præmiſſ. concedimus, & indulgemus, necnon quod e-
„ lectio ipſa intrà triginta dies à die vacationis ejuſmodi cõputandos om-
„ ninò fieri, & confirmatio intrà ſex menſes à die electionis numerandos
„ à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, à quo confirmari, vel in-
„ firmari debeat, prout æquitas, & juſtitia ſuadebit, petenda ſit: ac electio-
„ nes ipſas poſt triginta dies factas, vel quarum confirmatio intra ſex men-
„ ſes hujuſmodi petita non fuerit, nullas & invalidas, nulliuſq; roboris,
„ & momenti eo ipſo eſſe, ita ut de ipſis dignitatibus per Romanum Pon-
„ tificem pro tempore exiſtentem dumtaxat, liberè diſponi poſſit, etiam
„ decernimus. Proviſo tamen quod ſic confirmati, Ordinariis ipſis de-
„ bita præſtent juramenta, obſequia & alia ad quæ de conſuetudine, &
„ jure tenentur. Inſuper ne ad præpoſituram majoris Eccleſiæ prætactæ
„ quæ inibi dignitas major eſt poſt Pontificalem, vel ad Sanctorum Pe-
„ tri, Martini, Pauli, Sanctæ Crucis, Joannis, Dyoniſii, & Bartholomei Ci-
„ vitatis, necnon Tungrenſis, Huyenſis, & Foſſenſis, Beatæ Mariæ Tra-
„ jectenſis, & Eychenſis, Viſetenſis, Amanienſis, Cinacenſis, Dionanten-
„ ſis, Tudinenſis locorum dictæ Diocæſis, & Beatæ Mariæ Namurcenſis
„ Eccleſiarum Præpoſituras; ſeu Abbatias ſæculares, quæ inibi principa-
„ les ſunt dignitates, alicui perſonæ præterquam Canonici ejuſdem majo-
„ ris Eccleſiæ actu præbendati, & perſonaliter in ea reſidentes, etiamſi
„ dignitatem aliam in Eccleſia majori ad cujus dignitatem majorem, vel
„ principalem electi fuerint, vel in prætacta majori, aut aliis Eccleſiis præ-
„ tactis obtinuerint, eligi poſſint, aut debeant, & ne quis illorum plures
„ quam unam ex præpoſituris, ſeu Abbatiis ſæcularibus, vel dignitatibus
„ ejuſmodi inſimul retinere poſſint, ita ut (ſine præjudicio eorum qui
„ plures illarum ad præſens Canonicè obtinent) ſi qui unam ex illis ob-
„ tinentem ad alteram impoſterum eligi contingat, electio quidem alias
„ ritè & canonicè facta valeat, ſed intrà ſex menſes numerandos à die
„ acceptæ poſſeſſionis, ſecunda prius obtenta eo ipſo vacare, cenſeatur,
„ perpetuò inhibemus, & interdicimus; decernentes alias, quam prædi-
„ ctas in corpore juris clauſas, & ratione perſonarum ſuperius nominatim
„ expreſſarum à nobis, vel prædeceſſoribus, ſeu ſucceſſoribus noſtris pro
„ tempore factas & faciendas ſpeciales, vel generales de vacãtibus, & vaca-
„ turis beneficiis Eccleſiaſticis & dignitatibus ejuſmodi reſervationes etiam
per

„ per Cancellariæ præfatæ Regulas, vel alias quaſcumque conſtitutiones,
„ vel ordinationes Apoſtolicas etiam perpetuas vel temporales, etiamſi in
„ eis electivæ & dignitates nominatim, & in ſpecie reſervatæ, ac Indulta
„ & gratiæ ejuſmodi in ſpecie fuerint reſervatæ, ad dictas dignitates mini-
„ mè extendi, ſed quoties illæ emanaverint, toties ipſa Capitula in ſuum
„ priſtinum jus reſtituta, & integra cenſeri: nenon quaſcumque colla-
„ tiones, proviſiones, commendas, vel quaſvis alias diſpoſitiones etiam
„ cum ſpeciali derogatione præſentium, & etiam aliorum prætactorum con-
„ cordatorum privilegiorum & indultorum prætactis dignitatibus aucto-
„ ritate Apoſt. prætacta quibuſvis perſonis faciendis, nullum omnino per-
„ ſonis canonicè ad illas & infra tempus præſcriptum electis, & ut præfer-
„ tur, confirmatis, & petentibus præjudicium adferre, eaſdemq; præſentes
„ vim concordatorum, & efficacis ac validi contractus, ſeu pacti per nos, &
„ Sedem prætactam cum dictis Capitulis initi, obtinere, & de ſurreptic-
„ nis, vel obreptionis vitio, etiam ex eo quod ii, quorum intereſt, vocati,
„ & auditi non fuerint, intentionis noſtræ, aut alio quovis defectu no-
„ tari, vel impugnari, ſeu invalidari, & conventionem hujuſmodi, per-
„ inde ac ſi conſiſtorialiter, & de conſenſu dictæ Romanæ Eccleſiæ, Car-
„ dinalium, & ex cauſa oneroſa facta eſſet, ſine expreſſo conſenſu eorum,
„ quorum intereſt, aut alio quovis prætextu, ac quæſito colore revocari aut
„ reſcindi non poſſe, nec Capitula ipſa ad exhibendum ulterius præmiſſa
„ concordata, privilegia, quæ aſſerunt ſibi à prædictis noſtris prædeceſſo-
„ ribus conceſſa, & verificandum ſe eſſe in quaſi poſſeſſione juris eligendi
„ hujuſmodi, ullo tempore teneri, ſed iiſdem præſentibus uti liberè & li-
„ citè poſſe, ſicq; quoſcumq; Judices ordinarios & delegatos, ac etiam
„ Romanæ Eccleſiæ Cardinales & cauſarum dicti Palatii Auditores, ſub-
„ lata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facul-
„ tate & auctoritate, judicari & definiri debere: Irritum quoque & inane
„ quidquid ſuper his à quocunque, quavis auctoritate, ſcienter vel igno-
„ ranter contigerit, attentari; non obſtantibus Regula de non tollendo
„ jure quæſito, ac aliis ejuſdem Cancellariæ Regulis ac Conſtitutioni-
„ bus, & ordinationibus Apoſtolicis, nec non dictarum Eccleſiarum jura-
„ mento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſta-
„ tutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoq; indultis, & litteris Apoſtolicis,
„ quibuſvis perſonis, necnon prætenſis concordatis, & indultis prætactis
„ quatenus præmiſſis in aliquo adverſentur, quomodolibet conceſſis, ap-
„ probatis, & innovatis, quibus omnibus etiamſi de illis, eorumq; totis te-
„ noribus ſpecialis ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis
„ alia expreſſa ad hoc ſervanda foret, illorumque tenores etiamſi de verbo
„ ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter inſertis habentes,

illis

„ illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice duntaxat, harum ſeriè
„ ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſq; contrariis quibuſcunque.
„ Voluntas autem quod ad dignitates prætactas pro tempore electi ante
„ illorum electionis confirmationem, ſeu proviſionem à Sede Apoſtolica
„ habendam, nullo modo in Præpoſituris, ſeu Abbatiis prætactis, earumq;
„ fructibus, rebus, & bonis, aut adminiſtratione ſeſe ingerere nullo modo
„ poſſint, alias eorum electio hujuſmodi nulla ſit eo ipſo. Nulli ergo om-
„ nium hominum liceat paginam hanc noſtræ abſolutionis, avocationis
„ ceſſationis, extinctionis, impoſitionis, moderationis, ampliationis,
„ conceſſionis, indulti, interdicti, derogationis, voluntatis, inhibitionis,
„ & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis au-
„ tem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac
„ Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.
„ Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Mille-
„ ſimo quingenteſimo octuageſimo quinto, Nonis Maii, Pontificatus
„ noſtri anno primo. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica Scripta
„ mandamus, quatenus vos vel duo, aut unus veſtrum, per vos, vel alium
„ ſeu alios præinſertas litteras, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quan-
„ do opus fuerit, ac quoties pro parte Capitulorum, ſeu alicujus ſingula-
„ ris perſonæ eorum, aut aliorum, quas litteræ hujuſmodi concernunt fue-
„ ritis requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defen-
„ ſionis præſidio aſſiſtentes faciatis, Capitula hujuſmodi necnon illorum
„ ſingulares perſonas, ac alios, quos litteræ ipſæ concernunt, ut præfertur,
„ noſtris extinctione, inhibitione, interdicto, decretis, aliiſque præmiſſis
„ pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos, vel eorum aliquem, per
„ quoſvis quavis auctoritate fungentes quomodolibet moleſtari, pertur-
„ bari, vel inquietari, contradictores quoſlibet, & rebelles per ſententias,
„ cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas aliaque opportuna juris, & facti remedia,
„ appellatione poſtpoſita compeſcendo, legitimiſque ſuper his habendis
„ ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas ipſas etiam iteratis vi-
„ cibus aggravando, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit brachii ſæcularis
„ auxilio, non obſtantibus felicis recordationis BONIFACII Papæ
„ VIII. prædeceſſoris noſtri, qua cavetur ne quis extra ſuam Civi-
„ tatem, ſeu diœceſim, niſi in certis expreſſis caſibus, & in illis ultra
„ unam diætam à fine ſuæ Diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à
„ Sede prætacta deputati extra Civitatem, vel Diœceſim, in quibus depu-
„ tati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas
„ committere quoquo modo præſumant, & de aliis duabus diætis in con-
„ cilio generali edita, dummodo ultra tres diætas quis auctoritate præſen-
„ tium ad judicium non trahatur, aliiſque conſtitutionibus, & ordina-

tionibus

„ tionibus Apoſtolicis, necnon omnibus ſupradictis, ſeu ſi aliquibus com-
„ muniter, vel diviſum ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici,
„ ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per litteras Apoſtolicas non
„ facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de hujuſmodi
„ mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domi-
„ nicæ Milleſimo quingenteſimo octuageſimo quinto, Nonis Maji, Pontifi-
catus noſtri anno primo.

Imò, Idem Sixtus v. Anno 1588. die 9. Novembris; Anno ejus 4. con-
ceſſit eiſdem præpoſitis electis, ut à die electionis eorundem, ad ſex men-
ſes Juriſdictionem omnimodam exercere, necnon fructus, &c. dictarum
Præpoſiturarum exigere, &c. poſſint, dummodo præſtent cautionem in ma-
nus S. vel ejus Nuncii, de fideliter adminiſtrando, quatenus eorum electio-
nes hujuſmodi infirmari contigerit, ut ex ejus conſtitutione videre eſt,
quam ſuprà habes in Reg. 2. ſub n. 12.

Standum fore conſuetudini) Idem ſentit Mandol. *ad hanc Reg. quæſt. 3. per not.
glo in cap. deliberatione, ante ſi ibi: licet inſpicienda conſuetudo* & *de Conſilio* 451. *col.
8. verſ. ego verò.* Alex. *conſ.* 142. *viſo proceſſu, per tot. l* 6. *Rota in una Tuden. Abbatiæ
citata Mandoſio d. loco.*

C *Illud quod principalior reputatur)* & in hoc conſiderari debet ordo, ordi-
nemque & adminiſtrationem reſpicientia per ea, quæ allegat Ma[…]dol. 19
d. q. 3. quibus adde Rotam *d. deciſ.* 451. *in No.* in pr. ubi dicitur illam eſſe dig-
nitatem majorem in quo concurrant hæc tria: 1. quod ſit electiva, 2. quod
habeat adminiſtrationem bonorum temporalium, 3. quod habeat præro-
gativam in ſtallo chori, & loco, ac voce capitulari: indeq; concludit,
quod licet Præpoſitus collegiatæ Eccleſiæ haberet ſeſſionem ſupra Deca-
num, tamen quia Decanus haberet alias præeminentias, videlicet Juri- 20
dictionem, & curam in eligentes & cæteros clericos dictæ Eccleſiæ, di-
ctum fuit Decanatum majorem, & principaliorem dignitatem eſſe, quia
præeminentiæ illæ plus arguunt prælationem, & majoritatem, quam aliæ
præeminentiæ, de quibus ſuprà, adde Boerium *deciſ.* 286. *n.* 8. 9. quam reſolu-
tionem hactenus pro vera & certa putaverim, dummodo conſuetudo
loci, vel provinciæ aliud non ſtatuerit, Innocentius in cap. de multa de
Præbend. ſed in Eccleſia Leod. Præpoſitura major eſt dignitas poſt Pon-
tificalem.

Porrò, ceſſantibus Indultis & concordatis, notandum, ut reſervatio ca- 21
piat dignitates majores poſt Pontificalem requiri, ut ſint principales actu:
quia non ſufficeret, ut intret hæc reſervatio; quod dignitas ſit erecta in
majorem poſt Pontificalem in poſterum poſt mortem obtinentis nunc
primam; *ut fuit practicatum in Decanatu Valliſoletano vacante per obitum io. de*

la Tarre

la Torre anno 1600. *Decemb.* 11. *coram D. Mellino teſte Nicol. Garcia de benef. part.* 5.
cap. 1. § 5. *n.* 257. *&* 258. ubi inquit, quod ſi tempore vacationis Dignitas 22
non eſſet actu major, ante proviſionem verò eſſet talis effecta, intraret re-
ſervatio: quia eo ipſo, & in ipſo puncto quo facta eſt major actu, eam capit
reſervatio, & è converſo videtur, quod Reg. comprehenderet illam digni-
tatem, quæ tunc eſſet actu prima, licet jam eſſet ordinatum, quòd cum pri-
mum vacare contigerit, deſineret eſſe talis; ſtatim enim Regula eam effi-
D cit, & ſatis eſt, quod vigente clauſula ſemel ſit actu prima.

Non cenſetur) Contrariam tamen opinionem velut juri & rationi
magis conſonam defendit, variiſque tuetur argumentis, Quintil. Mando- 23
ſius *ad hanc Regul.* 3. *quæſt.* 2. ubi probat affirmativam, videlicet ſub hac
reſervatione etiam comprehendi majores dignitates poſt patriarchales.
Cæterum, an per iſtam primam hujus Regulæ partem, cenſeatur reſervata, 24
etiam una tantum dignitas major poſt Pontificalem, & una Principalis in
collegiata? Gonzales *ad Reg.* VIII *infrà glo.* 9. 4. *num.* 11. Cardinalis *conſi.* 30.
num. 7. Geminia. *conſil* 36. & Mandoſius *hic quæſt.* 5. exiſtimant non com-
prehendi ſub hac reſervatione, quod Papa non præſumatur voluiſſe pri-
vare Collatores uno ſuo lumine, *ut per glo. in Clem.* 1. *verbo incerta de Præ-
bend.* deinde quia non debemus à proprietate verborum recedere *l. non
aliter de leg.* 3. Regula autem iſta de pluribus Principalibus loquitur; & ma-
joritas ſeu principalitas non poteſt demonſtrari in Eccleſia, ubi una
tantum eſt dignitas. Hancq; opinionem probant quoque Milis *in Repert.
verbo gratia, per quam mandatur alicui*, Felii: *in cap. in noſtra de Reſcript.* Æ-
neas de Falcon. tract. *Reſervat. quæſt.* 3. *in pr. n.* 3. Nihilominus ſtant pro
contraria opinione validiſſima argumenta, quæ copiosè producit Simo-
netta *tract. de Reſervat. benef. quæſt.* 85. *num.* 5. 6. 7. 8. *& ſeqq. quæ ſi uſus poſtulat*
E *videto.*

Reſervavit Monaſteria) Ita quidem, ſed conſiſtorialia, quæ nimi-
rum conſiſtorialiter per viam ſcedulæ provideri ſolent; in hac autem re- 25
gula reſervantur tantum Prioratus conventuales, & Præpoſituræ Regu-
lares propter ſubjectam regulæ clauſulam, *Ac alias dignitates conventua-
les*, & quidem Prioratus, ut dixi, Regulares & perpetuas, non etiam
ſæculares, & temporales *per not. Mandoſ. quæſtio.* 10. *num.* 8. *& ſeqq.* & quod
Prioratus ſit dignitas docet Abb. *in cap. niſi eſſent de præbend. & in cap. cum* 26
terra de electio. quo in loco appellat congregationem religioſorum, Con-
ventum: ſæcularium verò, Capitulum. Itaq; ſub hac reſervat. compre- 27
hendentur dignitates principales Regularium conventualium, ſeu Mona-
ſteria fratrum, quæ non reguntur per Abbates, de quibus in Reg. præced.
ſed per Priores, Præpoſitos, &c. & ita Mandoſ. intelligendus, licet poſteà

videatur noſter Sotto dubitare, eò quod ejuſmodi Prioratus non ſint beneficia perpetua: Papa enim reſervando beneficia videtur intelligere perpetua, nec mutare beneficiorum naturam, *ut not. Nicol. Garcia de benefic. part. 5. cap. 1. §. 11. num. 510.*

F *Tamen circa Praeceptorias*) Regula tantum excipit præceptorias ordinum,
quorum ſuppoſiti pro fide Catholica militant, quales ſunt ii qui ſunt 28
ordinis S. Mariæ Theutonicorum, S. Jacobi de Spata, & aliorum hic
expreſſorum: nam Præceptoriæ religioſorum, quæ dantur in titulum perpetuum, ſeu in adminiſtrationem perpetuam, eæ non ſunt exceptæ, ſed ſub regula comprehenduntur, *Aen. de Falcon. tract. de Reſervat. & Pariſ. Conſil. 36. lib. 4. num. 14. & ſeqq.* Verum dubitari poteſt an ſicut præceptoriæ, de quibus hic agitur, ſunt exceptæ ab hac Regula, ſint etiam exceptæ ſeu comprehendantur ſub regul. VIII. de Reſervatione menſium, & alternativa Epiſcoporum; & non comprehendi docet Gonzalez *ad dictam Reg. glo. 8. nu. 61. Caſar de Graſſis deciſ. 1. nu. 5. & 6. de privilegiis.*

G *Familiarium ſuorum*) De his ago infra in gloſſa verbi, Beneficiis familiarum.

H *Et Cardinalium*) Notandum tamen eſt requiri Cardinalis, (cujus fuit
familiaris ille, cujus beneficium vacat) in Curia tamen exiſtentis conſen- 29
ſum in collatione talis beneficii reſervati per obitum vacantis facienda per Papam, quamvis beneficium vacet apud Sedem *ut in Reg. 30. de Impet. benef. per obit. famil. Card. Caſſiad. deciſ. 9. in fin. de prabend.* ſi autem alius Cardinalis ſit collator beneficii vacantis ob familiaritatem, tunc dictum conſenſum non requiri, niſi vacatio in curia contingat, *ut ſtatuitur in d. Reg. 30. de impet. ben. vacan. per obitum fam. Card.* Sed hodie ex conſtitutione Gregoriana 14. *de anno 1591. incipiente, Sanctiſſimus §. volentes*, beneficia familiarium Cardinalium ſemper ſunt Papæ reſervata, quamvis collator ordinarius ſit Cardinalis, neque requiritur illius conſenſus; ſed dumtaxat illius Cardinalis, cujus fuerit familiaris ille, per quem beneficia vacare contingit, ſi vivat, & in curia præſens de tempore vacationis fuerit. Porrò, quemadmodum requiritur conſenſus illius Cardinalis in collatione per Papam facienda de beneficio vacante per obitum familiaris ipſius cardinalis: Ita quoque, imò majori cum ratione intervenire debet dictus con-
ſenſus in proviſione facienda per Legatum vel alium inferiorem haben- 30
tem facultatem conferendi tale beneficium reſervatum. Nam iſta poteſtas fuit in eum tranſlata, & devoluta (mediante tali conceſſione) cum omnibus oneribus & qualitatibus inhærentibus & proinde non debet eſſe melioris conditionis, quam ipſe Papa concedens *Gonzalez ad d. Reg. 8. glo. 51 Rebuff. in praxi tit. de devolut. nu. 40. & ſeqq. & tract. de Nominat. quæſt. 8. n. 21.*

An

An autem familiares, de quibus hic agitur, accipi debeant juxta limitationem, de qua in dicta reg. 30. de Impet. benef. per obitum familiarium cardinalium, datam per Julium III. & exinde confirmatam? nimirum quod tales fuerint per quatuor menſes, videre Quintil. Mandoſ. *ad hanc Regul. quæſt. 20. per tot.* & Nicol. Garciam *tract. de benef. part. 5. cap. 1. §. 5. nu. 276.* ubi ſcribit ad effectum hujus reſervationis id non eſſe neceſſarium, ſed ſufficit, quod durante familiaritate beneficia obtinuerit, ſeu in illis jus ei competierit quantumcunque parvo tempore duret familiaritas. Et procedit hæc reſervatio & diſpoſitio dictæ Reg. 30. etiamſi poſtea familiaris eſſe deſierit, ut tam in hac, quam illa Reg. habetur, probatque Paulus Gran. ad Simonettam *quæſt. 35. num. 40. & 41.* Cæterum, hæc Reſervatio includit etiam beneficia ad quæ familiaris habebat jus ad rem *teſte eodem Garcia num. 278.* ex quo reſervat beneficia, quæ familiares obtinent familiaritate durante, & in quibus ſeu ad quæ jus eis competit *Æn. de Fak. de reſer. quæſt. 4. effectu 47.* ubi ſubjicit 10 modos, quibus quæritur jus ad rem. 51

Sed an familiaritas finiatur per abſentiam à Civitate Romana? Negativam ſuſtinet Achilles de Graſſis *deciſ. 276.* & quid in familiaribus Auditoris rotæ proficiſcentibus cum Cardinale legato vide Creſcentium, *deciſ. 5. de Prebend.* ubi ſcribit familiarem iſtum Auditoris, non cenſeri contrahere familiaritatem cum Cardinali, licet in Tinello comedat cum aliquibus familiaribus Cardinalis. 52

I *Ex canapa*) Opinor legendum caneva: Quod Feudum, ut & Feudum de Camera, in annonis, nummiſque conſiſtit ſub onere fidei & ſervitii, vide Cujac. *de Feud. lib. 1. tit. 1. ad §. notandum eſt autem.* Et tales dicuntur continui commenſales, quicquid hic dicat noſter: Nam licet partem accipiat etiam extra domum, dummodo domi Cardinalis inſerviat, continuus commenſalis dicendus eſt, illiuſque beneficia ſunt reſervata, *Simonetta de Reſervat. quæſt. 35. nu. 23.* alioquin ubi non adeſt iſta commenſalitas continua, ceſſat reſervatio hujus Regulæ, *Illuſtriſ. Cardin. Seraphinus deciſ. 1251 nu. 6. & 12.*

K *Manent affecta*) Auctoris noſtri ſententiam probat, & ſequitur Simonetta *de reſervat. quæſt. 35. num. 18. & ſeqq & quæſt. 17. in pr. Rota deciſ. 616. & 699. & 552. in Antiq. & deciſ. 1251. apud Seraphinum de anno 1597. Decemb. 15.*

L *Beneficiis familiarium aliorum familiarium*). Hanc quæſtionem multum eſſe notandam ad intelligentiam Regularum reſervatoriarum notat 53
Æneas de Falcon. *tract. de reſervat. in 30. effectu*, & tandem probat affirmativam ſententiam, quam nec repudiant alii Mandoſio citanti *ad hanc Reg. quæſt.*

quæſt. 17. *per text. in lib.* 2. *ibi, ſcilicet, ſub finem C. de Epiſcop. & cler.* qui in terminis concludit Reſervationem Papæ de beneficiis ejus familiarium cõprehendere etiam beneficia ſuorum familiarium. Nam ſerviendo familiari Papæ vel Cardinalis dicitur & ipſe familiaris Papæ vel Cardinalis, ut in ſimili quæſito voluit Oldrat. *Conſil.* 11. & poſt eum Simonetta *tract. de Reſervat. benef. quæſt.* 35. *num.* 11. *&* 12. ubi ſubjicit quod etiam abſentes poſſunt dici familiares, & continui commenſales, quando pro negotiis Domini animo redeundi ſe abſentant *juxta text. in cap. fin. in ſi. de Verb. ſignific. in* 6. quem textum ibi glo. fi. ampliat. poſt Archidia. quem alii ſequuntur, etiamſi pro ſuis negotiis ſe abſentent, & expenſis ſuis vivant, quia præſumuntur animo redeundi abeſſe: ſi tamen abſint ultrà quinquennium præſumitur animi mutatio, *ut not. Simonetta in tract. de Reſervat. quæſt.* 35. *num.* 15. atque iſta hactenus intellige de veris familiaribus Papæ, vel Cardinalis non fictis, quales ſunt illi qui ex privilegio, & gratia Papæ familiaritatem conſequuntur: quia familiares iſtorum non comprehenduntur ſub hac regulâ per ea, quæ tradit noſter Alphonſus *in* 7. *parte Regula Julii* 2. *de prærogativis expectantium in fine gloſſæ.* Veri autem familiares Papæ quoad effectum hujus 34
ſeptimæ Regulæ (ut conſtat ex conſtitutione 78. & 79. PAULI III. & in conſtit. 44. JULII III.) ſunt omnes Referendarii, & alii Officiales ex Palatio Apoſtolico panem habentes, Protonotarii, Subdiaconi, Auditores Rotæ, Acolyti, Scutiferi, Secretarii, litterarum Apoſt. Scriptores, Cubicularii, Conclaviſtæ ex conſtit. SIXTI V. ac milites S. Petri, & reliqui Officiales Rom. Pontifici deſervientes. Sed quid de cubiculariis honoris? vide infrà Reg. VI. Adverte tamen quod ſi Papa vel Cardinalis daret ſuo familiari portionem, ſeu expenſas pro ſe, & duobus familiaribus, & ille haberet plures, puta tres vel quatuor, & non nominaret illos duos, qui vivunt expenſis Papæ, vel Cardinalis, nullius beneficia erunt reſervata quod hic probat Gloſſographus, ante finem num. 12. An autem comprehendantur ſub hac Regulâ beneficia Vicariorum, Cardinalium in Archiepiſcopatibus, Archidiaconatibus, vel Abbatiis? diſtingue cum Rota Mandoſii *quæſt.* 19. ad hanc Regul. nimirum, aut ille qui conſtitutus fuit Vicarius, erat prius Cardinalis conſtituentis continuus commenſalis, & familiaris propter aſſumptum Vicariatum *arg. c. fin. de verb. ſignif. in* 6. aut nunquam fuerat in familiaritate, & continua Commenſalitate Cardinalis illum Vicarium conſtituentis, & tunc nullo modo cenſetur fuiſſe continuus commenſalis ſeu familiaris, id eſt ſervitor ſeu famulus, ſed Officialis & tanquam talis, & non tanquam familiaris recipit expenſas, ſed potius ſtipendium à Cardinali, & ejus beneficia ex conſequenti erunt reſervata. Hæc diſtinctiuncula quæſtionem hanc terminavit Rota Mandoſio probata *dicta quæſt.* 19. quibus alludunt ea quæ ſcribit Gomeſius *ad Regul. de impetrand. ben. ſ.* 35

benef. vacan. per obitum familiarium Cardinalium, quaſt. 14. per totum. Tametſi Seguta de Avalos *in directorio Judicum Eccleſiaſtici fori* 1. *part. c.* 14. *num.* 34. dicat Judices ordinarios, vel delegatos Epiſcoporum venire appellatione famulorum, & ex communi uſu loquendi famulos nuncupari. Atq; ita in propoſito tenuit Rota, ut per Simonettam *d. quaſt.* 35. *n.* 21. Mandoſ. ad hanc Reg. *quaſt.* 19. quod tamen ſic intelligunt, niſi ille, qui conſtitutus fuit Vicarius, eſſet ex familiaribus continuis commenſalibus Cardinalis, ut notat Gonzalez *glo.* 51. *num.* 66. & idem dicendum de Viſitatoribus & aliis Officialibus hujuſmodi, licet tam Vicarius, quam iſti ſi ſint ſine ſalario aut expenſis non dicantur continui commenſales ut notat Garcia ubi ſuprà.

M *Omnes promereri*). Textus eſt elegans in l. Item Mela & ibi DD. ff. ad l. Aquil.

N. *In ſuum Odium*). Scilicet ut beneficia ipſorum ſint reſervata.

O *Non tamen continuus*) Et licet panem ex Palatio capiant, non idcirco ſunt continui commenſales, quia panis ille non recipitur cauſſa familiaritatis, ſed honoris: nam ad commenſalitatem aliud requiritur quã ſolus panis. *Gomeſ. ad Reg. de impet. benef. vac. per obitum famil. Card. quaſtion.* 13. Hinc dicitur quod familiares Cardinalium, qui haberent expenſas victus, ſeu partem ut loquuntur, non ut familiares & ſervitores, ſed ut amici aut conſanguinei, vel ex eleemoſyna, vel alia de cauſſa, non ſunt iſti familiares, ne eorum beneficia ſunt reſervata. *Bonif. in clem. fin. de celeb. miſſar. num.* 34. *Simonetta d. q.* 35. *num.* 6. *Maſcard. quaſt.* 755. *num.* 3. atq; ita in terminis de Ferdin. Mexia de Mendoca nepote ex ſorore Card. D. Jo. de Mendoca fuit reſolutum in una Salmantina & Albulen. Benef. 9. Junii 1596. coram D. Pegna, his verbis: Rota cenſuit Don-Ferdinandum non fuiſſe familiarem Bo. mem. Cardinalis de Mendoca ad effectum, ut beneficia per ejus obitum vacantia remanſerint reſervata, nam cum ad iſtum effectum requiratur mens & dens, *Sarnen in d. Regul.* 30. *quaſtion.* 13. & ex qualitate perſonæ receptæ, & intentione ſerviendi colligatur, quis ſit vel non ſit familiaris, in caſu propoſito hæc omnia excludebant familiaritatem, quia cum is eſſet nepos Cardinalis, licet ei conviveret, non intendebat illi inſervire tanquam familiaris, nec ut talis receptus erat. *vide ſum. Pariſ. de Reſerv. lib.* 10. *&* 3. 36. 37

IN REGVLAM IV.

ARGUMENTA.

1. Oratio ſeu diſpoſitio diſtinguenda ſalva ratione recti ſermonis.
2. Subcollectorum beneficia à Collectoribus ſubſidiorum Papæ deputatorum an ſint reſervata?
3. Id quod ſuccedit loco debit. Cameræ, eſt ejuſdem naturæ.
4. Si Papa cõcedit alicui privilegium ut ejus beneficia non ſint reſervata etiamſi foret Collector, vel ſubcollector Apoſtolicus & is poſtea fiat Collector, vel Sublect. an illius beneficia ſint reſervata? & n. 17.
5. Hæc regula tollit leges generales, vel ſpeciales loquentes in contrarium.
6. Collectoris & Subcollectoris facultas quomodo probetur?
7. Collectorum, & Subc. facultas nedum inducit reſervationem, ſed etiam exemptionem.
8. Collectores ſunt inſtar Nunciorũ Apoſtolicorum, & gaudent nonnullis privilegiis, & honoribus ſicut Capellani Papæ, illorumq́; beneficia ſunt reſervata, etiamſi Collectores eſſe deſierint.
9. Subcollector unicus quis dicatur, aut qualis eſſe debeat ad effectum hujus Regulæ?
10. Unicitatis probatio cui incũbat.
11. Mandoſii reprobatur opinio aſſerẽtis beneficia Subcollectoris officium ſibi datum ignorantis eſſe reſervata.
12. Probatur illius opinio, dummodo Subcollectoris officium acceptaverit, quamvis actu non exerceat.
13. Limitatur, dummodo talis Subcollector ſit perſona qualificata juxtà formam cap. ſtatutum, de Reſer. in 6.
14. Beneficia cujuſcumq; Subcollectoris pro tempore unici ſucceſſivè deputati ſunt reſervata.
15. Quid juris ſi plures eodem tempore in una Civitate vel Diœceſi ſint conſtituti?
16. An Subcollector Subcollectorem ſubſtituere poſſit, ita ut iſtius etiã beneficia ſint reſervata?
17. Gloſſographi opinionem infrà n. 4. reprobat Mandoſius.
18. Plurium Collectorum in una Civitate vel Diœceſi beneficia ſunt reſervata, dummodo durante eorum officio adepta ſint; ſecus ſi finito officio.
19. Collectorum beneficia ſunt reſervata etiam antequam officiũ exerceant, vel illud acceptent.
20. Beneficia familiarium non ſunt reſervata antequam acceptent familiaritatem.

REGVLA

REGULA IV. INNOCENTII.

RESERVATIO BENEFICIORUM COLLECTORUM ET SUBCOLLECTORUM.

ITem reſervavit generaliter omnia beneficia eccleſiaſtica quorumcumque Collectorum, unicorum in quacumque Civitate vel Diœceſi, qui ſuo tempore eorum officia exercuerint, Subcollectorum Fructuum & Cameræ Apoſtolicæ debitorum, illa videlicet beneficia duntaxat, quæ durante eorum officio obtinebant, & in quibus ſeu ad quæ jus tunc eis competebat.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN iſta Regula reſervat Papa beneficia Collectorum, & Subcollectorum unicorum*
B *in una Civitate, vel Diœceſi &c. & circa hanc Reſervationem ſciendum eſt; quod beneficia Collectorum deputatorum per Papam ſunt reſervata*, & ſic concludit deciſio CCIII. quæ incipit. Item ſi juxtà ordinationem Domini noſtri Greg. *& tunc debet intelligi noſtra Regula ibi* : qui ſuo tempore eorum Officia 1
C exercuerint, *id eſt de Subcollectoribus tantum; & non de Collectoribus, ita quod ſiat punctus ibi*: Collectorum : *nam debemus punctuare, ſive virgulare diſpoſitiones ſalva ratione recti ſermonis*, ut dicit Bald. in l. I. C. de lib. præter. *Et iſti Subcollectores licet debeant eſſe unici in civitate, vel diœceſi, ut hic dicitur, tamen ſi uno remoto ſuccedit alter, beneficia utriuſque ſunt reſervata, ut hoc etiam vult dicta deciſio.*

Et circa hanc regulam vidi dubitari in curia & conſului, neſcio tamen quid fuit deciſum, ſcilicet ſi Papa impoſuit ſubſidium in aliquo regno contra Turcas, & poſuit 2
D *ibi Collectores, & illi deputarunt Subcollectores, an beneficia illorum ſint reſervata? & tandem poſt multa concluſi quod non: Quia iſti fructus, vel proventus non ſunt debiti Cameræ Apoſtolicæ, ſed in ſubſidium, &c. Et quia verba regulæ debent intelligi propriè, & non impropriè, vel fictè* l. III. §. hæc verba, de negot. geſt. *quia exorbitat à jure* c. quæ contra jus. de reg jur. lib. VI. l. jus ſingulare ff. de legibus, *ergo, &c. Et ſi dicatur, quod illud quod ſuccedit loco debiti Cameræ, debet eſſe ejuſdem naturæ* ut vult Bart. in Rab. C. de jure fiſci lib. XI. *Fateor quando eſſet omnimoda ſimilitudo Arg. eorum quæ dicit Joan. And.* in regula qui 3
ſentit

ſentit. de reg. jur. lib. VI. & doct. in c. quando de cenſ. *Sed de familiaribus ſubrogatis locò aliorum, an gaudeant eodem privilegio? ſic conſului: neſcio tamen an fuerit decìſum.*

Item vidi dubitari, ſi Papa dedit alicui privilegium quod etiam ſi foret Collector, vel Subcollector Apoſtolicus, quod ejus beneficia non forent reſervata: tamen poſtea fuit Collector: an ejus beneficia ſunt reſervata? & credo fuiſſe concluſum quod ſic: quia iſta Regula tollit omnes leges generales, vel ſpeciales loquentes in contrarium, & fuit allegatum tunc dictum doct. in c. fin. 6. in præbend. de conſuet. lib. 6. *neſcio quid fuit concluſum, ſeu deciſum in una cauſa Legionenſis.* 4

5

E *Item notandum eſt, quod ſi ſint multi Collectores ſimul in una Diœceſi, vel Civitate, tamen eorum beneficia ſunt reſervata, ut hic,* quorumcumq; &c. *& illud verbum Unicorum refertur ad conſtructionem ſuam, & ibi inferius Subcollectorum.*

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

A *Collectorum*) Collectoris, & Subcollectoris facultas quomodo probetur vide latè Maſcardum *tract. de probat. concluſ.* 317. *per tot.* & Simonettam *tract. de Reſervat. quæſt.* 34. *fol. mei* 111. ubi ſcribit Collectoris facultatem probari per litteras, non etiam per illarum tranſumptum, quem ſequitur Petrus Moneta *tract. de Decimis cap.* 9. *quæſt.* 5. *num.* 212. ubi limitat niſi ſumptum fuerit nulla lite pendente, ſervata forma cap. fin. de Fide inſtru. aut ſumptum fuerit ex regiſtris Bullarum Papæ. *Maſcardus dicta concluſ.* 317. *num.* 7. & 8. Subcollectoris verò facultas probatur per teſtes qui tempore commiſſionis illi injunctæ præſentes fuerunt *per not. Rota deciſ.* 10. *de off. deleg. in no. Bellem. de charit. ſubſid. quæſt.* 110. non tamen probatur per communem hominum exiſtimationem *Moneta d. quæſt.* 5. *num.* 234. 6

Notandum autem illorum facultatem nedum inducere Reſervationem, de qua in hac Regula, verum etiam exemptionem à juriſdictione ordinaria, ut reſolvit S. Congregatio Illuſtriſs. Cardinalium Concilii Trident. *ad cap.* 6. *ſeſſionis* 25. *de Reſervat.* ſunt enim iſti præſertim Collectores inſtar Nunciorum Apoſtolicorum, & gaudent nonnullis privilegiis & honoribus ſicut Capellani Papæ *Rota deciſ.* 207. *in No. num.* 1. *Staphileus in ſignatura fol.* 116. ubi tales Capellanos honoris, & Officiales, exemptos etiam dicit ab Ordinariis. De iſtis Collectoribus, & Subcollectoribus vide multa apud Alex. Monetam d. tract. *de decimis cap.* 9. Horum itaque beneficia ſunt reſervata, adeò ut etiamſi Collectores eſſe deſierint, ut quia remoti, vel privati, vel aliàs officium eorum expiraverit, nihilominus reſervata cenſe- 7

8

cenſeantur, quia beneficium ſemel affectum manet affectum, *Rota deciſ. 11. 13.14.15. de præb. in antiq. Simonetta tract. de Reſerv. q. 33. n. 4.* Sed in Francia ceſſat hæc reſervatio ut notat *Rebuff. in addit. ad hanc reg.*

B *Subcollectorum*) Satis eſt ad effectum hujus Regulæ unum eſſe in una 9
Civitate vel Diœceſi, & non unum in illa, & alium in iſta: nam aliàs non eſ-
ſet unicus, ſed plures contrà mentem diſponentis, atque ita reſolvit *Rota in
una Calagurita beneſ. 2. Decembris 1602. coram Illuſtriß. Lancelloto*, *teſte Gonza-
lez ad Regul. 8. glo. 4. num. 197.* quamquam ſi plures ſucceſſivè deputentur, be-
neficia ipſorum erunt reſervata, quia Regula expreſsè dicit *quorumcumq.
Bellec. de charit. ſubſid. quæſt. 118. Simonetta tract. de Reſervat. quæſt. 33. num. 1.*
Unicitatis verò probationem incumbere aſſerenti pluralitatem, ſeu mul- 10
tiplicitatem multis probat auctoribus Mandoſius *ad hanc Regul. quo in loco e-
tiam adſtruit quæſt. 4.* beneficia ſubcollectoris eſſe affecta, & reſervata etiãſi
ipſe officium ſibi datum eſſe ignoraverit, vel aliàs illud non acceptaverit,
vel exercuerit ut poſt dicam, quam tamen opinionem rejicit Hieronym. 11
Gonzalez *ad Regul. 8. glo. 51. num. 71.* probatque negativam variis Rotæ deci-
ſionibus, quarum noviſſima fuit coram Rdo. Orano de Anno 1594. in una
caſtellana beneficii: eamq; ſic temperat, ut ſufficiat quod tali Subcolle-
ctori ſit datum officium, illudq; acceptaverit, quamvis actu non exercu-
erit, aliquo utpote impedimento detentus: dummodo tamen talis Subcol- 12
lector ſit perſona qualificata juxtà formam c. ſtatutum in §. in nullo in fin. 13
de Reſcr. in 6. aliàs ejuſmodi officii collatio nulla erit, & reſervatio ceſſabit
DD. in d. c. ſtatutum §. fin. & in terminis ita docet *Bellencinus Rotæ Auditor d. tr. de
char. ſubſidio q. 108. n 1.*

C *Iſti Subcollectores*) Atque ita in terminis, quod beneficia cujuſcumque 14
ſubcollectoris pro tempore unici, ſucceſſivè deputati ſint reſervata: con-
cluſit Bellencinus *tract. de charit. ſubſid. quæſt. 124. Rot. deciſ. 411. in antiq. &
deciſ. 207. in No.* At verò, quid juris ſi plures eodem tempore in una Civi-
tate, vel Diœceſi ſint conſtituti? vide Mandoſ. quæſt. 10. & quæſt. 3. quo 15
in loco quærit, an Subcollector Subcollectorem ſubſtituere poſſit, ita ut 16
iſtius etiam beneficia ſint reſervata? & reſolvit pro negativa, quam tamen
variis limitat modis n. 3. & ſeqq.

D *Et concluſi quod non*) Ab illo diſſentit idem Mandoſ. *quæſtion. 6. num. 3.*
hac potiſſimum ratione, quod appellatione Collectoris fructuum, & pro- 17
ventuum Cameræ Apoſtolicæ, veniat etiam Collector, & Subcollector
ſubſidiorum contrà infideles: cum illa imponantur ſuper fructibus bene-
ficiorum, ſintq; onera quæ ſpectant ad Cameram Apoſtolicam, id quod
pluribus ibi probat rationibus.

E *Sint reſervata*) Dummodo durante eorum officio, ut in Regula
ſtatuitur 18

ſtatuitur, illa adepta fuerint, ſecus enim de beneficiis poſtea obtentis, *ut decidit Rota deciſ.* 181. *incip. Beneſ. Collectorum in No.* & Bellencin. d. *tract. de Charit. ſubſid. quæſt.* 119. *in fi. & Simonetta de Reſervat, quæſt.* 32. Non tamen 19
requiritur exercitium officii Collectoris, vel Subcollectoris, ut ejus beneficia ſint reſervata *Felin in cap. In noſtra de Reſcript. col.* 21. *Flam. Pariſ. de reſign. beneſ. lib.* 2. *quæſt.* 16. *num* 26. *dicens communem*, *Zerola in Praxi Epiſcopali part.* 1. *verbo Beneficia* §. 2. *Fallen.* 8. *&* 2. *part. verbo exempti* §. 6. *Simonetta quæſt.*
33. qui dicunt ſolam deputationem ſufficere etiã abſq; acceptatione & exer- 20
citio: *atq; ita fuit reſolutum in cauſſa Urgalen. Canonicatus* 7. *Maji* 1593. *coram ill. Cardinali Blanchetto*, cujus deciſionem profert Nicol. Garcia *tract. de beneſ. part.* 5. *cap.* 1. §. 6. *num.* 346. *&* 347. ubi ampliat dictam doctrinam, ut ſola deputatio ſufficiat, etiam antequam ſuam poteſtatem videat vel recipiat *per not. Rota deciſ.* 12. *de præbend. in No. Mandoſ. hic quæſt.* 4. *Æn. de Falcon. de Reſerv.* 3. *quæſt. Prical. num.* 16. licet aliud dicendum ſit in familiaritate: quia illa conſenſu utriuſq; partis tantum contrahitur, ſicut ſocietas, *Simonetta d. q.* 33.

IN REGULAM V. ARGUMENTA.

1. Hæc Reg. ampliat cap. præſenti de Præbend. in 6. nimirum, ut non ſolum vacent beneficia Curialis intrà duas dietas morientis, ſed etiam ultrà, ſi ſequendo Curiam moriatur.
2. Quid ſi Curia non mutatur, ſed tẽpore peſtis vel ſolatii cauſſa proficiſcatur ultrà duas dietas.
3. Curia Romana ibi dicitur, ubi Papa.
4. Curialium appellatione veniunt etiam Cardinales.
5. Cardinales magis ſunt familiares Papæ quàm alii, non tamen quod ad reſervationes beneficiorũ, niſi ſint continui commenſales Papæ juxtà reg. 3.
6. beneficia Cardinalium Curiam hoc eſt Papam ſequentiũ ſub hac Reg. comprehenduntur.
7. Beneficia Cardinalium ſunt reſervata Papæ per Extravag. ad regimen.
8. Beneficia familiarium Cardinaliũ ſub hac Reg. comprehenduntur, familiarium tamen convictorum, & n 9.
10. Quod verum de beneficiis acceptatis.
11. Benef. non dicitur collatum abſẽti ante illius acceptationem.
12. Quando dicatur acceptatum beneficium.
13. Acceptatio debet fieri vel per ſeipſum vel per procuratorem ad id ſpeciale mandatum habentem.
14. Tacita benefi cii acceptatio quæ?
15. Curia Rom. quando transferri dicatur.

RE-

REGULA INNOCENTII V.

RESERVATIO BENEFICIORUM CURIALIUM DUM CURIA TRANSFERTUR.

ITem reſervavit omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica quorumcumque Curialium, quos, dum Curia Romana de loco ad locum transfertur, eam ſequendo, decedere contigerit, & quovis loco quantumcumq; etiam à dicta Curia remoto.

GLOSSEMA ALPHONSI.

I*N iſta Regula reſervat Papa omnia beneficia quorumcumq; Curialium dece-* 1
dentium ubicumq; ſequendo Curiam. Iſta Regula etiam continetur in Extra-
vag. ad Regimen. & venit ad extenſionem c. præſenti de præbend. lib. 6. ubi dici-
tur quod beneficia dicuntur vacare in Curia, cum vacant infrà duas dietas à Curia
&c. tamen hic dicitur quod ubicumq; moriatur Curialis, etiam ultrà duas Dietas,
cenſentur ejus beneficia reſervata, ſi ſequendo Curiam moriatur &c. Ex quo ſequi- 2
tur quod ſi curia Romana non mutatur, ſed tempore peſtis, vel alias curialis vadit ad
ſolatium ultrà duas Dietas, & ibi moriatur, quod ejus beneficia non ſunt reſervata.
Nam non eſt recedendum à verbis hujus regulæ arg. l. non aliter & l. ille aut ille
ff. de legat. III. *maximè, quia quod non mutatur, quare ſtare prohibetur.* l. præ-
cipimus C. de app. cum ſimilibus. *Et ex hoc conſului, quod ſi curialis recedens*
ad partes in via mortuus fuit ultra duas dietas, quod ejus beneficia poterant accep-
tari vigore expectativæ. arg. hujus regulæ juncto cap. præſenti de præbend.
lib. 6. *& in hoc caſu crederem quod curia dicatur ubi eſt Papa, & non ubi eſt audi-*
entia Rotæ, & contradictarum, quia cle. intelligitur tantum de electione Pontificis, li- 3
cet verba ibi poſita de curia transferendo &c. tamen arbitror Rotam ſic pronunciaſſe
tempore PII *nam ipſe* PIUS *receſſit in æſtate ad balnea; & audientia manſit in Urbe*
& curiales tunc ſequentes Papam moriebantur ibi, vel infra dietam tamen viſum fuit
gratias expectativas non habere ibi locum, ſecundum regulam iſtam, quæ egeret tamen
declaratione, meo ſenſu.

Item in quantum textus dicit, de quibuſcunque curialibus, ſequitur etiam quod
intelligatur de cardinalibus: nam curiales ſunt, quia curia dicitur à cura: & illi 4
A *potiſſimè curiales dici debent per quorum curam & conſilia Reſpublica expeditur:*

tales ergo ſunt Cardinales: ergo, &c. verba ſunt Oldrati in Conſil. CCXI. quod
incipit, ad propoſitum fratrum Sancti Antonii, verſi. circa ſecundam. *Et*
ſi dicatur quod beneficia Cardinalium ſint reſervata, quia ſunt familiares ut vult
Oldrat. conſil. XLVIII. quod incipit, Jus commune, *ubi dicit quod Cardi-*
nales magis ſint familiares Papæ, quam alii, tamen quod ad reſervationem benefi- 5
ciorum, non eſt verum: quia Regula tertia ſupra, non dicit de familiaribus conti-
nuis Commenſalibus. Sed Cardinales non ſunt tales, ergo, &c. Et ideo dico
quod in Beneficiis Cardinalium habet locum iſta Regula, ſi ſequuntur Papam, ca-
B *piendo curiam hic, ut dixi, pro loco ubi eſt Papa, & per hoc verbum* quorum- 6
cumque *hic poſitum quod eſt univerſale, ergo etiam Cardinales comprehendit*
arg. c. ſolitæ. de majo. & obedien. & de hoc latius dico in XVII. quæſt.
Cardin. *ubi dico iſtam quæſtionem an Regulæ Cancellariæ comprehendant Cardi-*
nales: Sed de hoc etiam clarè diſponit extravagans Ad Regimen: quæ reſervat be-
neficia Cardinalium etiam ubicumque decedentium & quorumcumque officialium Sedis 7
Apoſtolicæ.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

DE *Cardinalibus*) Non ſolum Cardinalium beneficia per hanc Regul.
A & per extravag. ad Regimen ſunt reſervata dum ſcilicet Curia tranſ- 8
fertur: verum etiam illorum familiarium, Oldra. *Conſ. 211. num. 6.* quippe
qui propriè ſunt Curiales, licet magis eos à Cura, quàm à Curia appellari
dixerim juxtà illud:

Si Curiam cures, dabit tibi Curia curas.
Vivit ſecurè, cui non eſt Curia curæ.

Nec tantum beneficia, quæ tempore Cardinalatus dignitatis, vel familia-
ritatis adepta ſunt; ſed etiam quæ ante, cum qualitas ipſa beneficii, perſonæ
mutatione immutetur. *Ant. Faber lib. 1. definit. Forenſium tit. 2. definit. 16.*
Adverte tamen, ut familiares Cardinalium comprehendantur ſub hac
Regula, requiri ut ſint verè & propriè familiares, hoc eſt qui ſint in con- 9
tubernio Cardinalium *cap. fin. ubi DD. & præſertim Dominic. de verb. ſignif.*
Anaſt. Germonius tract. de Indultis §. Præterquam num. 2. & ſeq. non etiam ut
officii & honoris tantum cauſſa illos ſecteutur: cum iſti propriè non di-
cantur familiares, licet quadantenus dicantur Curiales. De illis tamen 10
qui verè & propriè ſunt familiares, hactenus capienda Regula, ut demum
eorum beneficia ſint reſervata, ſi illa acceptarint: nam de non acceptatis
Regula hæc non obtinet: cum beneficium non dicatur collatum abſenti
ante

ante illius acceptionem, ſeu ratificationem *cap. ſi tibi abſenti, ibi, ut tuum* 11
dici valeat non acquiras de prabend. in 6. & ibi Francus. Ant. Faber d. lib. 1. definit. 19.

Declaratur autem hæc acceptatio expreſsè & tacitè, ut latè apud Mandoſium *in Reg 32. quæſt. 27. num. 3.* & Hieronym. Gonzalez *ad Regul. 8. gloſſ.* 12
47. num. 23. & ſeqq. Sed illis omiſſis, dicitur expreſsè fieri acceptatio, quando is cui facta eſt collatio illam certò acceptat, vel per ſeipſum, ſuamque propriam declarationem, vel per ſuum procuratorem ad id ſpeciale mandatum habentem. Requirunt enim hoc caſu DD. mandatum ſpeciale ad 13
acceptandum, propter onus & gravitatem negotii, quo contrahitur matrimonium ſpirituale inter beneficiatum, & Eccleſiam, ad inſtar matrimonii carnalis, in quo opus eſt ſpeciali mandato *cap. ult. de Procur. Conar. Var. reſol. lib. 3. cap. 16.* Tacitè verò declaratur beneficii acceptatio, ſi be- 14
neficiatus poſt obtentam canonicam collationem, inceperit beneficium adminiſtrare, illius bona elocare contrà poſſeſſores bonorum agere, ſic enim cenſetur ſatis ſuum animum & conſenſum manifeſtare, & collatum beneficium amplecti, *Tiraquel. in tract. de jure conſti. poſſ. limit. 30. num. 11. & ſeqq.*

B *Pro loco ubi eſt Papa*) Curiam Romanam hic nonnulli accipiunt pro loco ubi eſt Papa *ut hic noſter, & cum illo Sarnen. ad regul. de Triennali quæſt. 13. verſ. Sed antequam Rebuff. in Concord. forma Mand. Apoſt. verbo Extra Romanam* 15
Curiam, alii verò Curiam ibi eſſe dicunt, ubi eſt cauſſarum & litterarum Apoſt. audientia licet ibi non ſit Papa *Sarnen. in reg. de Veriſimili quæſtione 7. Clem. ne Romani §. ſanè de Electio. ibi Bonifac. & Card.* Verùm Nicol. Garcia. *tract. de benef. part. 5. cap. 5. §. 7.* poſtpoſita iſtorum opinione dicit in terminis hujus Reg. tunc dici transferri Curiam cum Papa vadit cum Cancellaria & tribunalibus ſuis ad aliquem locum; Nam quando Papa tantum aliquò vadit, non dicitur transferri Curia, ſed Papam ire ad talem locum ſicut quando Clemens VIII. petiit Ferrarium; & ſic beneficia illorum qui Papam ſequentes ultrà duas Diætas decederent non eſſent reſervata inquit Garc. per hanc regul.

IN REGULAM VI. ARGUMENTA.

1. Beneficia Officialium Papæ etiam cauſſa honoris, an cenſeantur Papæ reſervata? & n. 4.

2. Capellanus Papæ eſt exemptus ab Ordinario etiamſi actu non exerceat officium ſuum.

3. Cubi-

3. Cubicularii extra muros, nec curſores ſunt continui Commenſales Papæ.
4. Cubiculares extra muros ſive honoris an ſub hac reg. comprehendantur.
5. Reſervatio eſt odioſa nec inducitur niſi in caſibus expreſſis.
6. Conclaviſtrarum beneficia ſunt reſervata.
7. Officiales Papæ & curiales an ſint exempti à juriſd. ordinaria.
8. Curſores ad effectum hujus Regulæ qui?

REGVLA VI. INNOCENTII.

RESERVATIO BENEFICIORVM CVBICVLARIUM ET CURSORUM.

ITem reſervavit omnia officia Cubiculariorum & Curſorum ſuorum.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta regula dicit quod reſervat Papa beneficia cubiculariorum & curſorum ſuorum: Et debet intelligi de cubiculariis extra muros qui non ſunt commenſales ſui, quia alias non eſſet dubium: Nam regula tertia dicit de familiaribus continuis commenſalibus, &c. ex quo ſequitur quod beneficia officialis Papæ etiam cauſſa honoris* 1
B *cenſentur reſervata* & ad hæc allego gloſſam mihi ſingularem juncto text. in auth. Ut ordinariæ præfecturæ §. 1. col. v. *perquam glo. alias dixi quod Capellanus honoris Papæ eſt exemptus ab ordinario, etiamſi non exerceat actu* 2
officium ſuum, & idem dico de cubiculario ut hic *& hoc etiam vult deciſio Rota in novis* CCIIII. quæ incipit: Item licet juxta ordinationem. *Item ex iſta*
C *regula juncta regula tertia ſequitur quod nec Cubicularii extra muros nec curſores ſunt continui commenſales Papæ: quod valet ad prærogativas familiarium continuorum commenſalium & quo-ad expeditionem gratis, & quod valeat argum. à conjunctione duorum jurium vel duarum regularum facit glo. notabilis* in l. proſpexit ff. qui & à quib. & not. Bald. in l. Gallus §. penult. ff. de liber. & poſth. ergò &c.

COM-

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

C*Ubicularii extra muros*) Aliud hodierno jure. Nam poſt conſtitutio-
A nem Leonis x. editam anno 1415. de qua in Bullario num. 14. in §. 4
Et ne Apoſtolicorum, &c. qua ad certum numerum redacti ſunt cubicu-
larii Papæ, ſuntque circumſcripti alii Cubicularii extra muros ſive honoris,
certum eſt ad effectum hujus Regulæ non comprehendi iſtos Cubicula-
rios prout etiam reſolvit Rota, *apud Mohedanum deciſ. 90. alias 2. num. 10.
de Probation. & Put. deciſ. 13. tit. de Præbendis in M. S.* ex quibus etiam dixit
Rota quæ extat apud Farinacium *deciſ. 691. coram* R. P. D. *Lancellotto* S. R. E.
Cardinali meritiſſimo in una Seguntina Archidiaconatus & Canonicatus 19. Martii
1601. non eſſe reſervatos Archidiaconatum & Canonicatum vacantes in
Eccleſia Seguntina de Menſe Auguſti (Epiſcopo alternativa gaudente)
per obitum quondam D. Petri ſylva extra curiam defuncti, quamvis con-
ſtabat dictum Petrum fuiſſe Cubicularium honoris Sixti v. & Feudum
de caneva, ſive partem (ut loquimur) in Palatio habuiſſe. Nam cum re- 5
ſervatio ſit odioſa *glo. in. cap. præſenti, verbo, finitur de off. leg. in 6. Caſſad. de-
ciſ. 2. num 5. de reſervat.* eaque non inducatur niſi in caſibus expreſſis *Caſ-
ſad deciſ. 2. num. 9. de Reſervat.* non poteſt dici Cubiculariorum ejuſmodi
beneficia eſſe reſervata, cum id nullibi cautum reperiatur: non in conſtit.
Pauli III. non in bulla Julii III. non denique in hac Reg VI. & in di-
cta deciſione Seguntina fuit etiam dictum non intrare in caſu prætacto
reſervationem Reg. III. ut nec conſtitutiones 78. & 79. Pauli III. &
Conſtitutionem 44. Julii III. qua de re plura videto apud Farinacium *di-
cta deciſ.* 691. & Nicolaum Garciam *in tract. de benef. part. 5. cap. 1. §. 5. num.
331.* ubi producit dictam Rotæ deciſionem: juxta quam cum de menſe
Decembri 1603. vacaſſet Archipræsbyteratus Segobien. per obitum D. Al-
phonſi Perez, qui fuerat Cubicularius, ſeu Camerarius honoris Clemen-
tis VIII. fuit per D. Petrum de Caſtro Epiſcopum Segobien. datus
ipſius nepoti D. Petro de Caſtro, qui adhuc eſt in illius poſſeſſione, &
ita fuit obſervatum in impetratione Concordatorum Germaniæ, ut in una
Placentina Mirabel coram R. P. D. Orano, de data 31. Januar. 1594. fuit
deciſum, teſte D. Seraphino deciſ. 1251. num. 2. qui tamen ſcribit Concla-
viſtarum beneficia, etiamſi non ſint continui Papæ commenſales, cenſeri 6
reſervata, & cadere ſub reſervatione Reg. III. ſupra, idque propter bul-
lam Sixti V. qua declaravit dictos Concla viſtas veros, indubitatoſque,
& non fictos familiares continuos, idque cum decreto irritanti, & clauſula

ſublata

ſublata &c. & proinde illorum beneficia. Spectare ad liberam collationem Papæ ſine conſenſu Cardinalis cujus ſunt familiares. Verum dicta Sixti conſtitutio loquitur de Conclaviſtis Conclavis, in quo ipſe Sixtus aſſumptus eſt ad S. Apoſtolatus apicem; unde in aliis non habebit locum, niſi adſit alia ſimilis conſtitutio, quam etiam de ſuis Conclaviſtis fecit S.D.N. Paulus v. & Leo xi. pridie Kal. Auguſti 1605.

B *Eſt exemptus ab ordinario*) Officiales Papæ, & Curiales utrum exempti, & quid de Capellanis Legiis conſule Eraſmum à Chokier fratrem meum in ſuo tr. de Exemptionibus *p.* 1. *q.* 32. & quæ ſcripſi ſuprà *ad reg. iv. n.* 7. *& ſeqq.* 7

C *Nec Curſores*) Curſores intelligi poſſunt Apparitores, qui in Judiciis mandata officialium exequuntur, *ut tit. C. de Apparitoribus libr.* 12. latius verò ſollicitatores litterarum Apoſtolicarum, quos Janixarios appellant, qui per Cancellariam curſitant pro expeditionibus Bullarum Apoſtolicarum: Propriè autem Papæ curſores illi ſunt, qui ſuum habent in urbe banchum, ſuntque omnes penè clerici, & in clericali habitu incedunt, atque de his maximè loquitur hæc Reg. teſte Mandoſ. *hic quæſt.* 2. *num.* 5.

IN REGULAM VII. ARGUMENTA.

1. Eccleſiæ Patriarchales in Urbe ſunt quatuor, & cur ita nuncupentur.
2. Eccleſia S. Petri an ſit potior, ſeu principalior Lateranenſi.
3. Papa cur Epiſcopus nuncupetur.
4. Baſilica quî differat ab Eccleſia.
5. In Eccleſia non conſecrata poſſunt eſſe beneficia.
6. Romæ ſex ſunt ſedes, ſeu tituli Cardinalium.
7. Beneficia Eccleſiarum Urbis quia non ſunt de titulis Cardinalium non ſunt reſervata.
8. Papa proprio jure confert beneficia in urbe exiſtentia, niſi ſubſint titulis Cardinalium.
9. Hæc regula cur condita fuerit.
10. Abſentia de qua in hac Reg. quî intelligatur.
11. Differentia inter Reſervationem hujus Regulæ, & reſervationem ſequentis Regulæ.
12. Hujus Regulæ reſervatio non cõprehendit beneficia vacant. in aliis diœceſibus ubi Cardinales accidentaliter, ſunt Epiſcopi.
13. Eccleſia S. Jo. Lateranenſis prima totius Urbis & Orbis; & à quo condita.
14. Decretũ irritans in fine hujus reg. appoſitum refertur etiam ad omnes Regulas præcedentes.

RE-

REGVLA VII. INNOCENTII III.

RESERVATIO BENEFICIORVM ECCLESIARUM S. PETRI ET S. JO. LATERAN. AC B. Mariæ Majoris de Urbe, ac beneficiorum titulorum Cardinalium à Curia abſentium.

ITem reſervavit diſpoſitioni ſuæ generaliter, quoſcumque Canonicatus & præbendas, dignitates, perſonatus, & officia in Baſilica principis Apoſtolorum, & Sancti Ioannis Lateranenſis, ac beatæ Mariæ Majoris de Vrbe Eccleſiis, necnon ad collationem, proviſionem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium à Romana Curia abſentium ratione ſuorum Epiſcopatuum Cardinalatus, ac ipſorum Cardinalium titulorum, ac Diaconiarum ſpectantia, quamdiu abſentia ſua duraverit, Canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia cæteraque beneficia Eccleſiaſtica cum cura vel ſine cura, vacantia & in antea vacatura, tam in eadem Vrbe, quam in Eccleſiis, Civitatibus, & Diœceſibus dictorum Epiſcopatuum conſiſtentia; decrevit ac irritum, &c.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula habet duas partes. Prima dicit quod Papa reſervat beneficia Sancti Joannis Lateranēn. & Sancti Petri, & Sanctæ Mariæ Majoris. Secunda dicit quod reſervat omnia beneficia ſpectantia ad collationem, &c. alicujus Cardinalis ratione Epiſcopatus ſive Cardinalatus, & ratione titulorum ſuorum Cardinalatus quamdiu Cardi-*
B *nales fuerint abſentes à ſuis Epiſcopatibus vel à ſuis titulis & apponit decretum, &c. Et*
C *ratio dubitandi in prima parte eſt: quia ut dicunt Doctores in* c. fundamenta de elect. lib. VI. *quatuor ſunt Eccleſiæ Patriarchales in Urbe, ſicut in orbe: ſcilicet Sancti Petri, Sancti Pauli, Sancti Laurentii extra muros, Sanctæ Mariæ Majoris, & Sancti Joannis, quæ eſt principalior in Urbe; & propterea vocantur Patriarchales ſecundum aliquos quia unaquæq; illarum Eccleſiarum eſt quaſi Cathedralis, & fertur (licèt jure non fundetur) quod nullus poteſt celebrare in altari majori cujuſlibet ipſarum, niſi ſolus Papa, vel de ejus ſpeciali mandato pendente bulla apud altare: ideo videbatur quod in iſtis tribus*

Eccleſiis habentibus Archipreſbyterum poſſet ipſe Archipreſbyter ſe intromittere: tamen Papa dicit hic contrarium: cujus diſpoſitioni in iſtis maximè ſtandum eſt; & nullus poteſt ei dicere, cur ita facis, ut dicit gl. mihi notabilis in cap. v. de tranſl.
Epiſc. vel electi, *& non poſuit hic de aliis duabus ſcilicet Sancti Pauli, & S. Laurentii qui ſunt Monachorum & non ſæcularium, & poſuit hic* dignitates, perſonatus, *&c. & tamen in nulla earum eſt aliqua dignitas nec perſonatus, niſi principalis ſcilicet Præsbyteratus: & illa cenſetur reſervata tanquam principalis in collegiata ut ſupra in regula tertia. Sed poſuit hoc ad oſtendendum quod in illis Eccleſiis ſint dignitates ſicut in aliis Cathedralibus: alias neſcio ad quid poſuit: Item ponit hic primo Eccleſiam Sancti Petri. quam ſancti Joannis: ex quo videtur quod ſit principalior in Urbe & in orbe, ab ordine litteræ*, arg. l. quoties. de uſu fruct. c. mandato de præbend.
lib. VI. Et quod ibi notatur. *ſed contrarium eſt verum, & communiter tenetur in d. cap. fundamenta.* & in c. II. de præſcriptionibus lib. VI. & in cle. II. eod.
tit. de elect. *licet cap. futura* XII. *q.* I. *velit contrarium* & *c. ſanctorum x. q.* I, *tamen*
D *gl. in d. c. futura, vult contrarium, ſi bene intelligatur, nam Eccleſia Lateranenſis eſt principalior in Urbe & in orbe: quia fuit primò fundata, &c. & ultra doctor. allego legem civilem* in l. cum diver. ff. de relig. & ſumpt. fu. *ubi dicitur quod ubi eſt caput, ibi eſt locus religioſus, & non ubi ſunt corporum membra: Sed in S. Joanne ſunt capita beatorum Petri & Pauli, ergo, &c. & non curo de alia ratione, quod Eccleſia S. Petri eſt in Diœceſ. Portuen. &c. quia dico non eſſe verum: nam Papa dicit in bullis, datum Romæ apud Sanctum Petrum, &c. ſi dicatur unde dicitur Papa Epiſcopus: certè poſſet dici quod non habet Eccleſiam certam: ſed dicitur Epiſcopus ratione ordinis, & cenſetur habere dignitatem Urbis Romæ vel univerſalis Eccleſiæ. Nam non reperitur illud quod dicunt vulgares quod eſt Epiſcopus Lateranenſis quod de jure fundetur, ſed bene reperio quod vocetur Urbis Romæ Epiſcopus vel Rom. Eccleſiæ Præſul: ut de primo dicit Anaſtaſius in ſupraſcriptione* in c. transmarinos 98. diſt. & de ſecundo Gregorius inſupraſcriptione in c. aphros. ead. diſt. *Sed nunquam reperi quod vocaretur Later. Epiſcopus, poteſt tamen fundari ex ſupradictis: quia ſi Eccleſia S. Joan. eſt principalior, ergo, &c. & quod ſupraſcriptio ſit de textu ſufficiat gl.* in c. ad Apoſtolicæ. de reg. jur. l. 6. in prin. & in clemen. II. de reſcript. & de jure civili in l. propter inſidias C. qui accuſ. non poſ.

Ex quibus ſequitur quod omnia beneficia Urbis de mero jure pertinent Papæ, tanquam Diœceſano: ideò habent locum expectativæ in eis, niſi in hac reſervatione: & hæc eſt ratio decidendi hic. Item Eccleſia ſancti Petri vocatur hic baſilica, & S. Joannis, & ſancta Maria vocantur Eccleſiæ: & certe de hoc alias dubitavi: quia baſilica vocatur ante conſecrationem propriè, glo. notabilis in c. I. de relig. do. *ergò ſequitur quod Eccleſia* 4
ſancti Petri non eſt conſecrata & quod debet vocari Baſilica per prædicta: ex quo ſequitur quod in Eccleſia non conſecrata poſſunt eſſe beneficia. Ex quo infertur quod veræ 5
indulgentiæ debent intelligi propriè, ut vult glo. in cle. I. de reliq. & venera ſanct. o.
quod indulgentia illa conceſſa in die Corporis Chriſti audientibus officia in Eccleſia quod

non

non extendatur ad Baſilicam ſancti Petri : ſed dicendum eſt quod aliquando ponitur baſilica pro Eccleſia, vel è converſo, ut dicit Sicul. in Rub. de conſ. ec. vel alt. & in d. c. 1. & ad hoc allego text. in cap. omnes baſilicæ, XVI. q. VII. juncto c. omnes baſilicæ, de conſec. diſt. 1. *de quo dico* latius in tractatu Jubilæi in verbo Baſilicas vel Eccleſias.

Quoad ſecundam partem hujus regulæ, fuit ratio dubitandi, quia Cardinales Epiſcopi ratione Cardinalatus qui ſunt ſex videlicet, Hoſt. Portuenſis, Albanen. Sabinen. prœneſtinus, & Tuſculanus, & olim erat ſancta Rufina, & fertur quod illa Eccleſia eſt unita portuen. & iſti Epiſc. etiamſi eſſent abſentes, habent juriſdictionem Epiſc. & etiam collationem in dictis Epiſc. ſuis, & poſſunt habere Vicarios, ut per totum titulum de officio Vicarii. Item etiam alii Cardinales habent titulos ſuos in quibus habent juriſdictionem Epiſc. 6

E & eſt textus unicus in jure in c. his quæ. de major. & obed. & ibi doctores, *& ſic videbatur, quod poſſent dimittere Vicarios ad confitendum, &c. tamen papa vult contrarium hic, propter excellentiam Cardinalatus, & ut non ſint abſentes.*

Et ex iſta Regula ſequitur quod beneficia illarum Eccleſiarum Urbis Rom. quæ non ſunt de titulis Cardinalium quod non ſunt reſerrata : ideo etiam in eis haberet locum gratia expectativa etiam in præſentia Papæ : quia eſt ipſemet qui confert : ergò, &c. 7

Item ſequitur ex verbis iſtius regulæ, quod ſi ſit aliqua Eccleſia Romæ quæ non habeat Cardinalem pro tunc, ſed aliàs eſt titulus Cardinalis, quod beneficia illius Eccleſiæ non ſunt reſervata per hanc regulam ibi à Ro. Curia abſentium &c. *& ideo haberet locum tunc expectativa, puta in Eccleſia S. Laurent. in Damaſo, ubi ſunt boni Canonicatus, & hoc maximè ſi Papa eſſet abſens.*

COMMENTARIA IOANNIS A CHOKIER

A *Iſta Regula*) Videri poterat prima fronte quod Regula hæc ſuperflua eſſet quatenus reſervat beneficia trium Eccleſiarum in ea expreſſarum aliaq; beneficia in urbe exiſtentia : cum illa omnia (niſi ſubſint titulis cardinalium quia in illis Cardinales ordinariam habent juriſdictionem & jus conferendi *c. his quæ ibi Felii. n. 1. de major. & obed. Gom. ad reg. de triennali q. 31. n. 17. verſ. & eodem modo* : dummodo tamen ſint in urbe præſentes, alias non: cum papæ ſint reſervata in illorum abſentia: ut in hac regul. diſponitur) Papa conferat proprio jure & ordinario, tanquam Epiſcopus Romanus *cap. ſi quis Epiſcopus ibi dignetur Epiſcopus Romanus quæſt. 16. cap. multùm 3. q. 6.* Propius tamen eam conſideranti patet, neceſſariam fuiſſe Reg. hanc propter dubitationem, quæ enaſci poſſet in beneficiis vacantibus in dictis tribus Eccleſiis: quæ cũ ſuos habeãt Archipræsbyteros & Decan. qui ſunt Cardinales, potuiſſet dubitari, 9
an jus collationis dictorũ beneficiorũ in iis vacantium ad illos pertinuiſſet:

ideò neceſſaria fuit de iis certa diſpoſitio, ut rectè notavit poſt noſtrũ Gloſſographum Gomeſius *in reg. de triennali q.31.num.16.verſ. tamen videtur quod hodie non ſit ſuperflua. Æneas de Falcon.tract. de Reſervat. 2. part. principali num.9.verſ. dico quod facta fuit ad cautelam.* Inſuper fuit neceſſaria diſpoſitio hujus Regulæ, quò tollerentur varia indulta à diverſis Pontificibus conceſſa Archipræsbyteris, & Capitulis dictarum Eccleſ. conferendi majora illarum beneficia. Itaque ne poſſent vigore dictorum Indultorum ejuſmodi beneficia conferre, inducta fuit reſervatio hujus regulæ. Quo verò ad inferiora beneficia, Papa nihil innovare voluit, ſi ejuſmodi privilegia ſe extendant ad omnia beneficia inferiora; ſin aliter ſervetur juris communis diſpoſitio, ut fuit reſolutum in una Romana Capellania S. Petri 9. *Decemb.* 1602 *coram illuſtriſſ. D. Mellino, informante Hieron. Gonzalez* ut de ſe ipſe ſcribit *ad Reg.* 8. *Cancell. Glo.* 13.*n.*26. Cæterum hodie Cardinales obtinentes Epiſcopatus, ſeu Archiepiſcopatus, & in iis reſidentes, ſolent obtinere à Papa, ut omnibus gratiis prærogativis, favoribus, &c. conceſſis Cardinalibus præſentibus in Curia gaudeant, ac ſi præſentes. &c. 10

B *Fuerint abſentes)* Intellige à Romana Curia, aut à ſuis Epiſcopatibus, vel ſuis titulis ut hic etiam vult Gloſſographus. Neq; dicendum eſt quod hæc Reg. corrigatur per ſequentem de Alternativa Menſium, quæ non reſervat 11 beneficia ad collationem, proviſionem, &c. Cardinalium ſpectantia, quia loquitur de Cardinalibus reſidentibus in ſuis Diœceſibus, non etiam de iis de quibus hæc Reg. loquitur, videlicet qui poſſident Eccleſias titulares de Urbe, vel Epiſcopatus qui annexi ſunt Cardinalatibus ut dicam infra *ad Reg. ſeq. in glo. verbi quorumcumq; collatorum, &c.* Ideò non comprehendet hæc Reg. beneficia vacantia in aliis Diœceſibus, ubi Cardinales accidentaliter ſunt Epiſcopi & Archiepiſcopi ut ſunt in Hiſpan. Archiepiſcopi Toletanus, 12 & Hiſpalen. in Italia Neapol. & Mediolanen. & ſimiles, qui ordinariè abſunt à Curia, & in ſuis Eccleſiis reſident. *Gonzalez ad Reg.* 8 *Canc glo.*24.*n.*145.

C *Et apponit Decretum irritans)* Decretum iſtud in fine hujus Reg. appoſitum 13 refertur, non ſolum ad omnia contenta in hac Reg. ſed etiam ad omnes Regulas præcedentes, *Caſſad. deciſ.1. de Reſtit. ſpol. Put. deciſ.108.nu.2.lib.3. Nicol. Garcia de beneſ. part.5. cap.1. glo.9. nu.* 470. quod te velim Lector meminiſſe. Porrò de effectu Decreti irritantis vide Grabrielium *tract. commu. concluſ. tit. de Clauſulis Concluſ.3.* Gonzalez. *ad Reg.* VIII, *de Alternativa, &c. in fi.* & noviſſimè Nicol. Garcia *tract. de Beneſ. part.5. cap.1.§.9. per tot.* Mandoſ. *ad Reg. 7. quæſt.4. per tot.* Wameſ. *Conſil.256.n.14. & alibi vol.1.*

D *Eſt principalior)* Idem adſtruit Zerola in praxi Epiſcopali *verbo Eccleſia* §.6. 14 qui laudat bullam Pii V. 94. & ratio eſt, quia prima omnium Urbis, & orbis Eccleſiarum, cauſis ubiq; idolorum templis erecta, fundataq; fuit; ideòque juxta verſiculum vulgarem qui legitur in ipſa Eccleſiæ porticu caput eſt omnium

nium Eccleſiarum: *Per Decreto Papale, & Imperiale, D'ogni Chieſa me dato che ſia capo.* Fuit autem à Conſtantino, poſteaquam baptizatus fuit à Silveſtro Papa in Cœliomonte in ædibus nobiliſſimæ familiæ Lateranenſis mira munificentia, teſte Damaſo & Beda exornata, & dotata, & ab eodem Silveſtro v. Id Novembris conſecrata, quo die imago Salvatoris, quæ etiamnum conſpicitur in tabulato ſupra altare majus opere Moſaico depicta populo Romano miraculosè apparuit, jamque à mille trecentis annis multorum incendiorum victrix perdurat.

E *Jurisdictionem Epiſcop.*) Plura hac de re vide apud Franciſcum de Pavinis *tract. de officio & pot. c. Sede vac. in 6. præludio. num. 9. Gomeſ. ad Regulam de Triennali quæſtione* 31. *num.* 14.

REGVLA VIII. CANCEL. CLEMENTIS VIII. ET PAVLI V.

RESERVATIO MENSIVM APOSTOLICORUM ET ALTERNATIVA PRO EPISCOPIS reſidentibus.

ITem cupiens idem D. N. Papa pauperibus clericis & aliis benemeritis perſonis providere, A omnia beneficia Eccleſiaſtica B cum cura & ſine cura; C ſecularia & quorumvis ordinum Regularia, D qualitercunque qualificata & ubicunque exiſtentia, in ſingulis Januarii, Februarii, Aprilis, Maii, Julii, Auguſti, Octobris & Novembris menſibus, E uſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum F extra Ro. Curiam, alias quam per reſignationem G quocumque modo vacatura ad collationem, proviſionem, H præſentationem, I electionem & quamvis aliam diſpoſitionem, K quorumcumque collatorum & collatricum ſecularium & quorumvis ordinum Regularium (non tamen S. R. E. Cardinalium, L aut aliorum ſub Concordatis inter Sedem Apoſtolicam & quoſcumque alios initis, & per eos qui illam acceptare & obſervare debuerant, acceptatis & obſervatis, quæ lædere non intendit compræhenſorum) quomodolibet pertinentia, M diſpoſitioni ſuæ generaliter reſervavit. N Volens in ſupplicationibus ſeu conceſſionibus gratiarum,

quæ de dictis beneficiis tunc vacantibus, etiam motu proprio fient, de menſe in quo vacaverint, diſpoſitivè mentionem fieri, alioqui gratias nullas eſſe. o Ac conſuetudines etiam immemorabiles optandi majores & pinguiores præbendas. necnon privilegia (*etiam in limine erectionis conceſſa*) & indulta Apoſtolica circà ea, ac etiam diſponendi de hujuſmodi beneficiis, aut quod illa ſub hujuſmodi reſervationibus nunquam comprehendantur, etiam cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis & fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, (*quorum tenores pro expreſſis haberi & latiſſimè extendi voluit*) quibuſvis perſonis & collegiis, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis & conditionis exiſtentibus quomodolibet conceſſa, adverſus reſervationem hujuſmodi minimè ſuffragari. p Inſuper Sanctitas ſua ad gratificandum Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis intenta, ipſis quamdiu apud Eccleſias aut Diœceſes ſuas verè ac perſonaliter reſederint dumtaxat, q de omnibus & quibuſcumq; beneficiis Eccleſiaſticis cum cura & ſine cura, Secularibus, & Regularibus ad liberam ipſorum duntaxat, non autem aliorum cū eis diſpoſitionem, ſeu præſentationem, vel electionem, r nec etiam cum conſilio, vel conſenſu ſeu interventu Capitulorum vel aliorum aut alias pertinentibus, s quæ in antea in menſibus Februarii, Aprilis, Junii, Auguſti, Octobris & Decembris extrà Curiam ipſam vacare contigerit (t dummodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ reſervata, vel affecta non fuerint) liberè diſponendi facultatem conceſſit: v ac etiam voluit, ut ſi ipſi in collatione aut alia diſpoſitione beneficiorum in aliis ſex menſibus, videlicet Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris vacaturorum (quæ etiam diſpoſitioni ſuæ, ut præfertur, reſervavit) ſeu etiam aliorum diſpoſitioni ſuæ & dictæ Sedis alias quomodolibet reſervatorum vel affectorum, ſeſe intromiſerint; aut quominus proviſiones & gratiæ Sanctitatis ſuæ de illis debitum effectum conſequantur, impedimentum quoquomodo præſtiterint, uſu & beneficio prædictæ facultatis eo ipſo privati exiſtant: ac collationes & aliæ diſpoſitiones de beneficiis illius prætextu deinceps faciendæ, nullius ſint roboris vel momenti. x Illi verò qui gratiam alternativæ prædictæ

ctæ acceptare voluerint, acceptationem hujusmodi per Parentes litteras manu propria ſcriptas ſuoque ſigillo munitas, & in ſua quiſque Civitate vel Diœceſi datas, declarare, & litteras ipſas huc ad Datarium Sanctitatis ſuæ transmittere teneantur, quibus ab eo receptis & recognitis, tunc demum & non antea, uti incipiant gratia ſupradicta. y Decernens ſic in prædictis omnibus per quoſcumque, &c. judicari debere, z ac irritum, &c.

ARGVMENTA IN PROOEMIVM.

REGVLA VIII.

1. Hæc Regula doctiſſimis Commētariis explanata eſt per Hieron. Gonzalem.
2. Res obſcuræ & magnæ ſub breviloquio non facile explicantur.
3. Omnis juriſdictio & poteſtas diſponendi de beneficiis à principio non Apoſtolis, ſed ſoli Petro à Chriſto data fuit.
4. Solus Papa initio naſcentis Eccleſię ordinavit & inſtituit dignitates & beneficia Eccleſiaſtica.
5. Poſteà conceſſit Epiſcopis & Archiepiſ. facultatem conferendi beneficia in ſua Diœceſi exiſtētia.
6. Ante impedimentum hujus reg. Epiſcopi & Archiep. communi jure conferebant beneficia in utroque menſe.
7. Per reſervatorias regulas Ordinariis nulla fit injuria.
8. Pontifices de jure ſuo nonnihil decedere voluerint in gratiam ordinariorum, quibus quatuor menſes ad conferendum permiſerunt.
9. Ratio reſervationis Papalis.
10. Menſis Apoſtolicus quando incipiat & finiatur.
11. Impetrans tenetur probare narrativam vacationis in qua ſe fundat.
12. Ratio alternativæ per Pontifices conceſſæ locorum ordinariis.
13. Pontifices poſterioris ævi ſuſtulerunt omnes expectativas & mandata de providendo & reſervationes in favorem.
14. Papa concurrit cum ordinariis in menſibus ipſis cōceſſis, eſtq; præventioni locus, ſi velit, licet nolit, niſi expreſſè derogethuic regulæ.
15. Ratio cur in ſupplicationibus de beneficiis reſervatis vacantibus exprimi debeat diſpoſitivè menſis in quo vacaverint.
16. Papa non præſumitur velle conferre beneficia ad collationem ordinariorum, niſi ex tenore gratiæ conſtaret de præventione.
17. Expreſſio vacationis in menſe ordinario declarat intentionē præveniendi ſi ſupplicatio ſignatur.
18. Hæc aliæq; regulæ reſervatoriæ expirant morte Papæ, ideoq; ſede vacante Epiſcopi conferent beneficia in utroq; menſe vacantia.
19. Hæc regula bimēbris eſt: ſub qua

diſtinctio-

distinctione clarè pateſcit ſenſus illius.
20. Diſcrimen inter utrumque membrum hujus regulæ.
21. Hæc Regula quatenus favorabilis ſit & odioſa.
22. Sequeſtrum imponendum ubi lis oritur ratione beneficii reſervati.
23. Regula hæc locum habet in quacumque vacatione.
24. Conditor hujus Reg. CLEMENS VIII.
25. Cauſſæ impulſivæ hujus Regulæ duæ.
26. Auctor horum Commentariorũ libros ſex politicorum dicavit PAULO V.
27. Præſentibus potius in Curia, quam abſentibus conferri debent beneficia.

COMMENTARIA IOANNIS ACHOKIER.

HÆc regula antequã elucubratis Hieronymi Gonzalei Icti Hiſpani, Advocati curiæ Romanæ Commentationibus enodata, & elucidata eſſet, non planè perſpicua erat, ſed multis involucris obſcura, & ſinuoſa, ita ut plerumq; imò ſæpiſſimè, animi pragmaticorum in multis adhæreſcerent, & velut in bivio, quod dicitur, conſtituti, in diverſis illius locis dubitarent. 1
Hinc juſta, & utili motus ratione idem D. Gonzalez, magno ſtudio, cura, vigiliis ante annos circiter XVI. ea ſub acumen doctiſſimi ſui calami in Urbe comiſit, quæ hujus regulæ viam alioqui ſalebroſam, & difficilẽ, planã, apertam, tritã redderẽt. Ergo vero materiæ hujus (quæ alioqui neceſſariò influit in hunc tractatum) utilitate accenſus, utpote quæ toto in terrarum orbe frequẽtiſſima eſt, non pauca ad uſũ memoriæ, & exercitationis meæ, ac me magis, quam ut alios inſtruerem, non ſolum è ſcriptis ejuſdem D. Gonzalei, ſed etiam è diverſis aliorũ DD. voluminibus diverſa ſuccinctè compilavi, quorum, ut ſpero, lectione, Epiſcopi, aliiq; locorum Ordinarii qui gratiam alternativæ acceptare voluerint, ex facili videbunt, quæ ſit illis conceſſa facultas per hanc regulam conferendi beneficia in ſua Diœceſi. Cæterũ, non potui non interdum prolixior eſſe, qui alioqui multiloquiũ vitare ſoleo: quia ut alicubi ſcribit Præſul Salesbrienſis *l. 5. de nugis curialium*, res magnæ ſuccin- 2
ctè quidem à Sapiente proponuntur, ſed nunquã perfectè ſub anguſtia ſermonis explanantur. Omittam tamen, ac præcidam quamplurimas ambages ut & ſinuoſas, longeq; petitas quæſtiones, quæ lectoris mentem onerant magis, quam inſtruunt. Præmittam nihilominus certas quaſdam concluſiones priuſquam ad regulæ explanationem me conferam. Imprimis notandũ, quod omnis juriſdictio & poteſtas diſponendi de beneficiis à principio 3
non Apoſtolis, ſed Petro illorum Principi, à Chriſto data fuit *c. ita Dominus §. hunc enim 19. diſt. c. fin. 11. diſt. c. in novo 21. diſt. Jo. And. in c. cum ex eo n. 13. de Pœn. & rem. ibi. Gomeſ. tract. de expectativis num.* 10. Ideo ſolus Papa initio naſcentis

Eccleſiæ 4

Eccleſiæ ordinavit & inſtituit dignitates & alia Eccleſiaſtica beneficia *c.1. &*
diſt. 22. Jo. Selva tract. de benef. part 2. q.22. n. 3. & conſequenter ad ſolum Pa-
pam ſpectabat collatio omnium beneficiorum in Urbe & in toto Orbe
Flam. Pariſ. de reſig. benef. lib. 1. q.10. n.47. arg. text. in d. cap. admonet Jo. Selva. d. n. 3.
Deinde S. Pontifex conceſſit Archiepiſcopis & Epiſcopis facultatem ut qui- 5
libet in ſua Diœceſi beneficia ibidem conſiſtentia conferre poſſet *c. decreto ibi*
quæ vices ſuas &c. cap. qui ſe ſcit in pr. 2. quæſt. 6. Hier. Gabriel. conſ. 197. num. 3 &
9. l. Simonetta tract. de Reſervation. quæſt. 3. Flam. d. quæſt. num. 49. per quam qui-
dem facultatem ſeu conceſſionem Archiepiſcopi & Epiſcopi de jure commu-
ni habent fundatam intentionem in jure conferendi omnia beneficia Eccleſ.
in ſuis Diœceſibus exiſtentia *cap. regenda 10. q. 1. cap. Nullus omnino 16. q. 7. Gonz.*
§. 1. proœm. in pr. ubi ſubjicit: quod ante impedimentum hujus regulæ VIII. 6
reſervatoriæ octo menſiũ, aliis reſervationibus ceſſãtibus Epiſcopi poterant
conferre beneficia in quolibet menſe vacantia, & habebant omnes menſes
liberos, *Gomeſ. d. tr. de Expect. n. 20. Creſcen. deciſ. 3. num. 4. de Privil.* Unde morte
Papæ conferrent omnia beneficia in utroq; menſe vacantia; cum reſervati-
ones expirent illius morte *Nicol. Garc. in tr. de benef. p. 5. c. 1. § 11. n. 645.* Attamen
nulla eſt Epiſcopis & Archiepiſcopis facta injuria, aut præjudicium per 7
hanc, aliaſq; præcedentes reſervatorias Regulas Papales: cum res ad ſuam
primævam naturam & originem revertatur, *ut tradit Æn. de Falcon. in tr. de re-*
ſervat. 2. prælud. n. 2. verſ. unde ſi contingeret, Mandoſ. in reg. 2. q. 2. n. 12. ante finem &
Staphileus de litt grat. tit. Papa an gravet Eccleſ. &c. n. 5.

Verum, quia per ejuſmodi reſervationes & gratias expectativas ad vaca-
tura abdicabatur quodammodo jus jam ante conceſſum ab ordinariis coll.
(quamquã non cenſetur id auferri quod precariò conceſſum eſt, non aliter
atq; ſi Epiſcopus poteſtatem conferendi beneficia Vicario ſuo tribuat: nam
nihilominus ipſe, ſi volet, conferet, & ejuſmodi facultatem Vicario datã po-
terit revocare, *Rebuff. in praxi tit. de forma Vicariatus n. 89.*) Pontifices ne de ſe
quererentur Ordinarii, dividere voluerunt menſes, videlicet Martium, Ju- 8
nium, Septembr, ac Decembrem, communiter dicti Ordinarii; & ſibi reli-
quos octo menſes reſervarunt, propter curam ſuam majorem, & poteſtatem
quam alioqui à ſe abdicare non potuerunt *Felii in c. dilecti n. 1. de Major. & ob.*
Covar. in c. quamvis pactum 2. p. § 2. n. 4. de pactis in 6.

Sed & alia ſubeſt ratio ejuſmodi reſervationis, quam promit Simon. *in tr.*
de reſerv. q. 3. num. 5. quæ ſimilis eſt gloſſæ *in extravag. Joannis 22. Execrabilis §.*
quæ omnia, verbo reſervamus de præbend. ſic inquientis: ſi quæris à me quæ po-
tuit eſſe cauſſa rationabilis, quod Papa ad ſe talia beneficia revocaverit cõ- 9
ferenda, poſſum reſpondere, quod cum ad ejus ſedem confluant undecumq;
clerici indigentes, quibus paterna proviſione ſubvenire tenetur, juſtũ fuit &

æquum adinvenire modum,per quem Papa poſſit de multis beneficiis providere. Aliam cauſſam non inſcitam addit Leſſius *tr. de juſt. & jure l.2.c.34. dub.*10.*n.*48.ut nimirum Eccleſiaſticorum & Eccleſiarum,quæ ſunt per orbẽ major ſit communicatio & conjunctio cum Eccleſia Rom. matre ſua, dum non ſolum,in ſpiritualibus quæ ſæpè parum curantur,ſed etiã in temporalibus,& proventibus Eccleſiaſticis ab ea dependent. Quò enim in pluribus ab ea dependent,& ad eam confugere debent,eò magis reverentur, amant, & in iis quæ ad fidem ,mores,& ſacra miniſteria pertinent, ſe illi ſubmittunt: quod ſi in nullo ab ea dependerent , facilè unio Eccleſiæ per ſchiſmata diſſolveretur. Meritò ergò menſes anni partitus eſt inter ſe , & Ordinarios.

Intereà hic velim notes,menſem Apoſtolicum,ſeu reſervatum , terminari in media nocte ultimi diei , & ex illa dimidia nocte incipere menſem ordinarium,*l. more Romano ubi Jaſ. & DD. de Feriis Gomeſ. ad reg. de infirmis 4.38.per tot.* qua de re, & cui incumbat onus probandæ vacationis de momento,vide præter Nicol.G.*in ſuo tr. de benef.p.5.c.1.§.11.ubi fuſiſſimè* Gonzalem *in gl. 11. per tot.* ubi etiam n.101. ſubjicit quod impetrans tenetur plenè, & concludenter probare narrativam vacationis , in qua principaliter ſe fundat ad indu- 11
cendam reſervationem,vel vacationem ipſo jure *Rota deciſ. 16. de præbend. in No. Egid. deciſ.211. Simonetta de Reſerv. q. 24.* quod limita per not. Gonzalei, *ubi ſuprà.*

Rurſum,quominus Pontifices recederent à facultate per eos data locorũ 12
Epiſcopis , quoq; magis iſti allicerentur ad reſidentiã,æqualiter diviſerunt omnes menſes cum dictis Epiſc.alternativamq;reſidentibus(quoad beneficia liberæ duntaxat collationis acceptare volentibus)conceſſerunt,ut in hac R.habetur:præterquam quod ſuſtulerint omnes expectativas,& mandata de providendo , ut & reſervationes ad favorem certarum perſonarum , quod diſertè etiam cavetur in Concil.Trid.*ſeſſ.24. de refor.c.19.*Flam.Pariſ. *de reſig. ben.l.2. q.16.* exceptis tamen primar. precibus Imp. ad quas ſcripſi opuſ.ſep. 13

Secundò notandum,quod etiamſi ordinarii habeant quatuor menſes,vel ſex ut dictum eſt,ad conferendum beneficia ſuæ Diœceſis, nihilo ſecùs tamẽ poterit Papa providere, & cũ ordinariis concurrere in dictis menſ. contin- 1
gentibus , cum ipſe ſit ordinarius Ordinariorũ *c. cuncti per mundum c. 1.n.4. de conceſſ. præb. Staphil. de litteris Grat. in prælud.n.8. Put. deciſ. 48. n. 8. l. 3. Rebuſſ. in concord. Rub. de mandat. apoſt. verbo jure præventionis, & in praxi tit. de Expectativis n.2.in fi.* ſic quidem ut illa proviſio procedat,& teneat,quæ prius facta fuerit ſive à Papa ſive ab Epiſcopo , ita ut præventioni locus ſit *c. dudum 14. §. nos igitur de præbend. in 6. cap. ſi à ſede 31.d.tit.* quod ut ſit verum, non ſolet tamen nec intendit Papa ejuſmodi proviſiones facere , nec etiam expectativas concedere,ut quoad ejus fieri poſſit, minimum recedat à facultate Epiſcopis per eum ſemel conceſſa , *text. in c. pervenit in c. ſi.11. q.1. ibi ſi ſua unicuiq; &c.*

Imò

Imò quoad effectum alternativæ, coarctatur Papa ad non conferendum in menſibus ordinariis, obſtante decreto irritanti, *Mohed. deciſ. 1. n. 4. Put. deciſ. 492. n. 2. in fi. l. 2.* niſi expreſſe Papa huic regulæ derogaverit, vel aliàs provisioni adjecerit verbum univerſale *quomodolibet, Put. deciſ. 48. n. 2. l. 3. & deciſ. 215. & 222. lib. 1. Caſſad. deciſ. 15. n. 4. & 5. de præbend. qua de re latius infrà gl. XI. not. 4.* Hinc factum ut in noſtra regula 8. expreſſè diſponatur, teſte D. Gonzalez, §. 4. *proœm. n.* 7. quod in ſupplicatione gratiæ, etiamſi motu proprio fiat, exprimatur diſpoſitivè menſis vacationis: & hoc ideò, ut Papa ſciat, ſi beneficium ſit reſervatum ex eo quod vacaverit in ſuis menſibus: nam vacaturum in menſibus ordinariis non intendit conferre. *Put. deciſ. 53. n. 5. l. 2. & deciſ. 25. n. 1.* nec etiam præſumitur velle, *Rota deciſ. 30. n. 2. de præb. in antiq. Gomeſ. in tr. de expectativis n. 16. circa med. Achilles deciſ. 6. n. 1. de privileg.* niſi tamen ex tenore gratiæ conſtaret de præventione: quia tunc ceſſaret dicta præſumptio, quæ non habet locum quando de veritate apparet *l. nuptura 57. in fi. ff. de jure dot. l. fi. in pr. ff. de neg. geſt.* & dicitur conſtare de præventione ex tenore gratiæ, ut ſi quis v. g. narret vacaſſe beneficium in aliquo menſe ordinario, nec expreſſerit aliquam reſervationem, quia tunc eo ipſo quod Papa concedit gratiam, vult alium quemcumq; collatorem inferiorem prævenire, in eventum quo alia proviſio anterior facta non fuerit, quoniam multò melius declaratur voluntas factis, quàm verbis, *l. ſi tamen 48. ff. de ædilit. edicto l. de quibus ff. de leg. Gonz. §. 4. proœm. n. 67. & ſeq. qui citat Put. in terminis deciſ. 59. l. 3.* ſed hodie nunquam confert Papa per præventionem, debetq; Datarius reſpondere, Adeat Ordinarium. 16 17

Tertiò notandum eſt, quia hæc aliæq; regulæ reſervatoriæ expirant morte Papæ earum Conditoris, ut patet ex proœm. Reg. ibi: *Extunc ſuo tempore duraturas:* ibiq; notavi, quod ceſſet reſervatio menſium per hanc reg. inducta: ſic quod vacante ſede, Epiſcopi liberè poſſint conferre beneficia vacantia in omnibus menſibus, ſine aliqua diſtinctione, quia tunc ſunt obſtacula ſublata, & omnes menſes dicuntur ordinariorum, *Milis in verb. reſerv. verb. ultima, Simon. de reſerv. q. 58. n. 14. Caputaquen. deciſ. 214. n. 3. l. 2. & deciſ. 86. l. 1. Creſcent. deciſ. 3. n. de privileg.* idq; donec & quouſque novus Papa fuerit aſſumptus ad apicem Pontificatus, ac potius, donec is regulas Cancellariæ publicaverit, quod ſolet poſtridie ſuæ aſſumptionis, ut notat noſter Alphonſus *in proœm. Regulæ verſ. Item ponderandum,* & latiſſimè hac de re Gonzalez §. 5. *proœm. n. 53. & ſeqq.* ubi tractat, qualiter, & quando Epiſcopi conferant beneficia reſervata ſede Apoſtolica vacante. 18

Quartò, præmitto reg. hanc duas habere diſtinctas partes principales, prima eſt; à principio uſq; ad verbum *Inſuper:* reſervatq; iſta pars, (& quidē non obſtantibus quibuſcumq; conſuetudinibus, etiam immemorialibus, & privile-

privilegiis datis quibuſcumq; perſonis) omnia & quæcumq; beneficia vacantia in octo menſibus, & quidē vacantia quocumq; modo, & qualiacūq; ſint beneficia, ſive curata, ſive non curata, ſæcularia, & regularia, collativa, vel electiva, & patronata, & qualitercumq; qualificata, ſive ſint ad proviſionem virorum, ſive mulierum tàm ſæcularium, quàm regularium, dummodo tamen non ſint vacantia per reſignationē, vel vacantia in Rō. Curia, aut non ſint comprehenſa ſub Concordatis factis inter Sedem Apoſt. & alios quoſcumq; : his enim caſibus exceptis, ſunt reſervata dicta benef. per 1. hanc regulæ partem: modo in impetratione, & gratia etiam motus proprii fiat mentio clara, plana & diſpoſitiva de menſe, in quo beneficia vacaverint, atq; hæc omnia ſub nullitatis pœna. Secunda pars eſt à §. *Inſuper*: uſq; ad finem : & iſta concedit Epiſcopis, Archiepiſcopis, Patriarchis reſidentibus, alternativā in ſex menſibus, videlicet Februarii, Aprilis, &c. conferendi beneficia quæcumq; cum cura & ſine cura, regularia, & ſæcularia, dummodo vacent extrà curiam, ſintq; Epiſcopi, Archiepiſcopi, & Patriarchæ reſidentes, & ſint beneficia ad liberam illorum duntaxat collationem, citrà aliorum diſpoſitionem, præſentationem, ſeu electionem pertinentia : deniq; dummodo non ſint beneficia aliàs diſpoſitioni Apoſtolicæ reſervata, vel affecta.

Notandum quoq;, quālibet partem iſtius reg. fuiſſe olim regulam de per ſe diſtinctam, & ſeparatam; nunc verò unicam eſſe regulam utramq; partem 20 complectentem: attamen diſcrimen intereſſe inter utramq;. Nam prima cōtinet reſervationē, & manibus ordinariorum ligamen imponit: ſecunda verò, dictā reſervationem & vinculum moderatur, & partim relaxat, ac impedimentum removet, prima eſt Epiſcopis & Ordinariis præjudicialis, & detrahitur poteſtati ordinariæ, & corrigit jus commune, & eatenus regula hæc odioſa eſt, quatenus tamē facta eſt ut pauperibus clericis, & aliis benemeritis 21 perſonis provideatur, favorabilis eſt & extendenda, Creſcentius *deciſ. 20. n. 6. de preb.* Nam reſervationes omnes factæ ſunt ad alendos litteratos, & ut obviaretur abuſibus Ordinariorum, qui plerumq; non viris idoneis, ſed amicis conſanguineis, familiaribus beneficia ut plurimum conferebant, aut ſi aliis, id precibus aut illicitis laicorum fraudibus fiebat, quare Jo. XXII. *in extrav. ex debito,* dicit ſe illā beneficiorum reſervationem feciſſe ut facilius & utilius Eccleſiis provideretur, quarū diutina vacatio pernitioſa pariter eſſet & dānoſa propter frequentes in electionibus & proviſionibus diſcordias. *Anaſt. Germ. tr. de Ind. Card. §. per quæ ſublata n. 35.* Secunda eſt Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac aliis Eccleſiis favorabilis, & proinde etiā amplianda: cum innitatur jure communi, *Caſſad deciſ. 3. n. 6. de prebend. & deciſ. 4. n. 2. de Privileg. Mandoſ. ad Reg. 11. cancell. quæſt 11. num. 2. 3. 4.* Quam diſtinctionem, ad multa in progreſſu hujus Commentarii, proderit ſcire, & retinere.

Quintò,

Quintò, præmitto quod quotieſcumq; lis intentatur, inter proviſum Apoſtolicum & proviſum ab Ordinario ſuper quocumq; beneficio reſervato ratione menſium, Judex, parte citata, & citatione reproducta, ſtatim ubi ſũmariè, & etiam extrajudicialiter cognoverit dictam reſervationem, fructus & emolumenta dictorum beneficiorum ſequeſtrari mandabit, & faciet, ſuper quo eſt conſtitutio Pii v. de data 1560. Octob. 26. Cujus Conſtitutionis memini, ad Reg. 69. infrà, ſed obiter & curſim. 22

Sextò, alternativã non ſolum habere locum in vacatione per obitum, ſed etiam per aſſecutionẽ ſecundi incompatibilis, per renunciationẽ, privationem, matrimonium contractum, & ingreſſum religionis *Zerola in praxi Epiſc. p. 2. verbo Alternativa* §. 1. ubi ſcribit ſi vacet beneficium per aſſecutionem ſecundi incompatibilis in menſe Papæ quod valeat alternativa & non poterit Epiſcopus conferre. Ideò Epiſcopus qui vult privare aliquem beneficio, ſit cautus, ut faciat cadere privationem in menſe ſuo, ut ad hoc poſſit de illo diſponere, Zer. d. loco. Adeſt tamen Conſtitutio Pii iv. in Bull. fol. 682. de privationibus, quam vide: dat enim modum & formam quomodo beneficia vacantia per privationem conferri debeant. 23

His ità expeditis; venio ad textum noſtræ regulæ, quæ ex præmiſſis ſatis ſummata eſt. Illius Auctor fuit Clemens viii. Pontifex Max. quà virtute, quà integritate, quà animi modeſtia, quà deniq; eruditione, rerumq; multarum experientia, in maximis Pontificibus numerandus eſt. Cauſſa illi fuit impulſiva primò, ut pauperibus clericis de beneficiis reſervatis providere poſſet; ut patet ex principio regulæ, & eſt juri communi conforme, *cap. Eccleſiaſticis 12. q. 2. c. ſecundum Apoſtolum de preb.* Nam conferre beneficium pauperi clerico potius dicitur juſtitia, quàm gratia, cùm illi ſit debitum: & propterea reſcripta in forma pauperum dicuntur, reſcripta juſtitiæ, *gl. in cap. ſi pauper de Reſcript. in 6.* Secundò ut benemeritis beneficia conferret: quippe quibus beneficia & dignitates propriè debeantur, ut docet *cap. grave 29. de prabend. & c. ex parte in fi. de Conſtit. c. nihil eſt. cap. cauſſam quæ de electio.* Cum Eccleſia indigeat viris doctis & litteratis: *cap. cum ex eo 34. ibi Jo. Monachi num. 1. de election.* qui adinſtar ſtellarum in firmamento fulgent in Eccleſia Dei *c. fin. de magiſt. Mandoſ. ad reg. 16. q. 15. num. 3.* modo tamen ſint docti quoq; moribus, *c. cum in cunctis 6. ibi ætatis maturitas, gravitas morum & litterarum ſcientia inquirenda & c. innotuit 20. de elect. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de reform. c. 18.* Atq; tales meritò remunerandi, & honoribus à Principibus afficiendi ſunt, ut habetur in l. 1. C. de Privil. eor. qui in ſacro pal. mil. lib. 12. & l. 1. C. de Præpoſ. agen. qua de re etiam pluſcula ſcripſi in libris Politicorũ, quos magno cum ſudore in gratiã Principum & Palatinorum, decurſo tandem decennio confectos dicavi ter Max. Pontifici Paulo v. litteratorum fautori eximio, & nunc in Eccleſia Dei Petri vices maximo Reipub. Chriſtianæ bono, gerenti. Licet autẽ attendatur 24 25 26

tur, in conferendo, Clerici paupertas, ætas, eruditio, morum honeſtas, attamen conſideratur quoq; qualitas reſidentiæ in Curia, ut ſcilicet in conferendis beneficiis, præſentibus potius in Curia conferantur, quàm abſentibus *arg. eorum quæ dicit gl. in d. extrav. Execrabilis, §. quæ omnia*: notatq; noſter Alphon. ad reg. 15. verſ. venio nunc ad quartam. 17

ARGVMENTA IN GLOS. I.

1. Quæ qualitates requirantur ut beneficium Eccleſiaſt. dicatur.
2. Altaria, oratoria, & capellaniæ, quę fundatæ abſq; Epiſc. vel aliûs ſuperioris auctoritate, non ſunt beneficia Eccleſiaſtica, nec ſub hac reg. comprehenduntur.
3. Beneficia juris patronatus mixti, vel etiam laicalis non comprehenduntur ſub hac reg.
4. Limita ut n. 4.
5. Juris patronatus beneficia ex præſcript. vel conſuetudine competen. an ſub hac reg. comprehendantur? & quid de Jure patronatus Eccleſiaſtico, certis duntaxat perſonis debito, aut filiis patrimonial. cujuſmodi pleraq; ſunt in Hiſpania.
6. Prębēdæ quæ cōſiſtunt in mera tēporalitate, an ſub hac Reg. includantur.
7. Vicariæ temporales, & non perpetuæ quæ non dantur in titulum non ſubſunt diſpoſitioni hujus R.
8. Vicariæ perpetuæ quæ dantur in titulū ſunt beneficia Eccleſiaſtica.
9. Hoſpitalia etiamſi conferantur in titulum, non ſunt per hanc reg. reſervata: limita, ut ibi.
10. Penſiones an cadant ſub diſpoſitione hujus regulæ.
11. Penſio eſt quid temporale.
12. Pēſio extinguitur pēſionarii morte
13. Penſio quando dicatur beneficium Eccleſiaſticum.
14. Præſtimonia an ſub hac reg. comprehendantur.
15. Quid in beneficiis manualibus?
16. Quid in beneficiis de menſa?
17. Uniones an veniant ſub diſpoſitione hujus reg.
18. Reſervationes expectativarum nō capiunt beneficia unita, nec unienda cum vacaverint per ceſſum, vel deceſſum: quod limita, ut ibi.
19. Decretum Concilii Trid. circa uniones beneficiorum, &c.
20. Reg. hæc non habet locum in cōmenda, ſeu temporali, ſeu perpetua ad favorē cōmendatarii duntaxat.
21. Quid in Coadjutoriis?
22. Coadjutoria non inducit incompatibilitatem.
23. Materiam Coadjutoriæ qui tractent?
24. An ſub reſervatione hujus Reg. cadant officia, quæ non dantur in titulum.

GLOS.

GLOSSA I.

A OMnia beneneficia Eccleſiaſtica) *Advertendum in primis eſt, ut beneficium Eccleſiaſticum dicatur, requiri qualitates iſtas: Primò, quod ſit fundatum auctoritate Epiſcopi*, Cæſar de Graſſis decıſ. 13. num. 4. & ſequentibus: *Secundò quod* 1
habeat quid ſpiritualitatis annexum Abb. Conſ. 47. incip. illud. de jure num. 1.
verſ. Tertium conſideratur. *Tertiò, quod ſit conferendum clerico, non laico*. c. dum adeò de Reſcript. *Quartò, quod conferri non poſſit niſi ab Eccleſiaſtica perſona, puta Epiſcopo vel Prælato, non verò à laico*, c. ſi quis deinceps, c. ſi quis nullus 16. quæſt. 7. *niſi ſint beneficia Regalia, quæ ex privilegio Apoſtolico pertinent ad collationem Regum*. Archid. & Jo. And. in c. 2. de Præbend. in 6. *de quibus diximus quædam ſuprà ad Reg. 11. Quintò, quod ſit perpetuum, hoc eſt: quod non conferatur ad certum tempus, ſed perpetuò, & ad vitam ejus, cui confertur, hoc enim proprium beneficiorum eſt* c. Sanctorum 7. diſt. c. pen. de cler. ægrot. Achill. de Graſſ. deciſ. 1. de Off. Vic. *Sextò, quod conferens non ſibi ſed alteri conferat & quidem purè, & ſine aliqua extrinſeca conditione* c. ſi quis dator & ſeq. capit. ſi quis objecerit 1. q. 3. c. ex p. 1. de offic. deleg. c. 2. de elect. in 6.

Ex quibus conſequitur primò, quod altaria, oratoria & capellania, quæ ſunt fundatæ abſq; Epiſcopi, vel alterius Superioris auctoritate, ut ſunt permulta in Hiſpania, non ſint 2
beneficia Eccleſiaſtica, nec incidant in reſervationem hujus regulæ, ex quo primum, & quartum requiſitum deficiant, etiamſi cætera adſint, Guido Papæ q. 187. n. 1. cum ſeq. Navar. conſ. 5. de præb. Greg. Tholoſ. in inſtit. rei benef. c. 12. n. 10. *ſecus ſi eſſent erecta auctoritate Epiſcopi, & in titulos creata: tunc enim caderent ſub reſervationem noſtræ reg. quia eſſent Eccleſiaſtica beneficia* gl. in Clem. ſi. verbo beneficiorum de decimis, Selua de beneficio 1. p. q. 3. n. 29. Rebuff. in praxi tit. ſeculare beneficium quotuplex n. 13. & ſeq.

Quod fallit, niſi eſſent juriſpatronatus laicalis, vel mixti, quia ejuſmodi beneficia ſub 3
hac Regula, non comprehenduntur, ſicut nec ſub aliis reſervationibus generalibus gl. in c. 2. verbo collatio, de præb. in 6. ubi Gemin. n. 11. Caſſad. deciſ. 6. n. 5. de jurepatr. Gomeſ. ad reg. de Annali q. 7. n. 4. Covar. in pract. q. c. 36. n. 3. & 4. Mand. ad reg. 1. Cancell. q. 8. n. 6. cum ſeqq. Achilles de Graſſis deciſ. 3. de jurepat. & dicemus infrà gl. viii.

Et licet nonnulli voluerint jus patronatus mixtum, hoc eſt, partim laicale, partim Eccleſiaſticum, ſub reſervationem hujus regulæ cadere, quaſi jus patronatus Eccleſiaſticum, tanquam dignius trahat ad ſe laicale minus dignum, & pars clerici trahat ad ſe partem laici c. per tuas c. contingit de arbitris, Rota deciſ. 49. de Conceſſ. præb. in antiq. *nihilominus contraria receptior eſt opinio & verior: cum in favorabilibus, potius ſit atten-*

attendenda qualitas laicalis, ne laicus propter clericũ perdat ſuũ privilegiũ, & ideò tale jus patronatus mixtum, nō cadit ſub generalibus reſervationibus *Geminia in c. unico in fi. de jure patro. in 6. Felli in c. multorum n. 3. verſ. & ideò ſingulariter de Judæis Mand. d. q. 8. n. 6.* & in terminis ità deciſum eſſe ſcribit Ach. de Graſſis *deciſ. de jure patr. Put. deciſ. 157. n. 1. l. 3.* ut nec ſub primariis precibus Imper. quod oſtendo ad Indultum Cæſaris Ferd. 2.

Quod tamen intellige inquit Gonz. *in gl. 18. n. 15.* quando patroni laici habent majorem, vel ſaltem æqualem partem vocum in dicto jurepatronatus mixto; ſecus tamen eſſet ſi pars vocum patronorum Eccleſiaſticorum eſſet major & potentior, ac præponderaret vocibus laicorum, cum ſæper à potentiori ſiat denominatio *l. quæritur de ſtatu hom. Jaſon. l. in pr. n. 21. ff. de verborum oblig. & in terminis Covar. in pract. q. c. 36. n. 5. poſt med. & Creſcen. deciſ. 3. Caputaquen. deciſ. 410. lib. 1.*

Intellige rurſum, dumodo Juſpatronatus competat ex fundatione, cōſtructione, dotatione, vel donatione facta vel ab habente illud ex d. titulis. Nam reliqui patronatus competentes ex præſcript. conſuetudine, vel privilegio, uſurpatione, aut quocumq; alio modo, non prodeſſent, ad impediendã reſervationem hujus regulæ, *Nicol. Garcia tr. de benef. part. 5. cap. 1. §. 11. num. 573.* qui ita deciſum fuiſſe in una Seguntina dimidiæ annatæ 26. Novemb. 1593. ſcribit, & ratio eſt quia tales patronatus ſunt hodiè prorſus ſublati per Concilium Trid. *ſeſſ. 25. c. 9. de Reform. ibi reliqui Patronatus.* Præter quam quod tales patronatus etiam ante Concilium Trid. includebantur ſub reſervationibus. *Caſſad. deciſ. 4. num. 5. de probat. & deciſ. 7. num. 5. de Jurepatr. Covar. in pract. quæſt. c. 36. n. 6.* Sed an Jus patronatus Eccleſiaſticum certis duntaxat perſonis debitum, ſeu certo generi perſonarum, puta conſanguineis fundatoris, aut filiis patrimonialibus, ſub hac reg. comprehendatur? Negativè quidem reſolvit Nicol. Garc. *de benef. p. 5. c. 1. §. 11. n. 562.* ſed hoc quoad Hiſpanos duntaxat Caſtellanos, ut notavi infrà *gl.* VIII. Nec videtur obſtare quod contrarium haberet ſtylus Rotæ qui facit jus, & pro lege habetur *Sarnen. in proœm. Reg. quæſt. 5. in pr. Zerola in praxi part. 1. verbo Rota tribunal Urbis:* quia illa derogatur per ſtylum & obſervantiam & conſuetudinem particularem Hiſpaniæ ut dixit *Rochus de conſuet. ſect. 7. n. 12. & ſeqq.* Nihilominus tamen cum affirmativa ſententia ſit jam per Rotam recepta, *ut in Placentina Portionis, de anno 1544. apud Put. deciſ. 164. l. 2. & in una Calagurritana beneficii de arcana 29. Junii 1591. coram illuſt. Seraphino*, in illã etiam inclinat idem Garc. *d. §. n. 563.* eò quod per tot Rotæ præjudicia ſtylus & conſuetudo Curiæ ſit introductus ut inquit Pavinus *in prœb. extravag. verſ. deciſiones Rotæ*, quæ facit jus etiam extrà Curiam, *Maſcard. de probat. concluſ. 485. num. 11.* atque ita videtur etiam illi ſtandum in Hiſpania in qua contrarium obſervatur. Nam agitur de interpretatione reſervationis, quæ emanat ab ipſa Curia, & attendenda eſt

conſuetudo

conſuetudo loci, unde traxit originem res de qua judicari oportet *Ægid. deciſ. 2.* præterquam quod reſervationes habeant vim etiã ſi non recipiantur ut ſubjicit idem Garcia. Nec obſtare, quod non fiat mentio & derogatio obſervantiæ & conſuetudinis prætetitæ *juxta c. 1. de conſt. in 6.* quia illa non eſt ullius conſiderationis ſtante interpretatione per ſingulos Pontifices renovantes regulam & obſtante decreto irritanti. Præterea Papa reſervando generaliter derogat omnibus juribus, & ſtatutis, ſeu cõſuetudinibus, & tollit omnẽ poteſtatem conferendi, *ut cum Jo. de Lignano* dicunt Dominic. *in cap. fin. §. in prebendis, num. 3. & Francus num. 6.* Mandoſ. *ad Reg. 4. queſt. 7. num. 2.*

Secundo, ex præmiſſis infertur quod præbendæ temporales, quæ nihil ſpiritualitatis habent cujuſmodi ſunt prædia, quæ conferũtur ſolvendis ſalariis Advocati, Procuratoris, muſicorum, & ſimilium de quibus glo. *in cap. cum M. de conſtit.* non comprehendantur ſub hac regula, *Gonzales d gloſ. 5. num. 25.* quod ſecus eſſet, ſi præbenda ſumatur pro ipſo titulo beneficii, *ut in tit. de prabend. & conceſ. preb.* quia tum certum eſt, quod cadet ſub reſervatoria noſtra regula, quæ reſervat omnia beneficia Eccleſiaſtica. 6

Tertiò, infertur quod Vicaria temporalis, & non perpetua quæ non datur in titulum, quales etiam ſunt eæ quæ ſunt ad motum amovibiles, quæ dantur à monachis, ſeu regularibus mẽdicantibus, non veniat nec comprehendatur ſub reſervatione hujus regulæ, *Hoteda de incompt benef. part. 1. cap. 15. num 16. glo. in cap. ſi pauper 30. verbo eſſet cauſa mandati de prebend. in 6. Gomeſ. de expectativis num. 94. verſ. ex quo infero quod nec vicarium temporalem*; quod ſecus eſt in vicariis perpetuis, quæ dantur in titulum: cum ſint verè eccleſiaſtica beneficia, ideòque ſub hac regula includuntur *cap. G. perpetuis, de fide inſtrum. cap. poſtulaſti de reſcriptis, cap. ad hac & ibi Abb de off. Vicarii*, quod tamen limita niſi ſint Vicariæ perpetuæ, de quibus in conſtitutione Pii v. quæ incipit ad exequendum, de data anni 1567. Cal. Novemb. ſub num. 46. in bullario, per ea quæ latè tradit Gonzales *gloſ. 5. §. 3. num. 59. & ſeqq.* 7 8

Quartò, infertur Hoſpitalia non venire ſub diſpoſitione hujus regulæ: cũ regulariter appellatione beneficii non cõprehendantur, *clem. quia contingit §. ut ante de relig. domibus, clem. per litteras de prabend. Gomeſ. ad Reg. de Triennali q. 7. in fine Mandoſ. ad Reg. 1. Cancellar. quaſt. 9. num. 2. Mohed. deciſ. 18. de cauſa poſſ. & propriet.* etiamſi in titulum illa conferuntur, nam cum ſint ad nutum amovibilia, non veniunt, nomine benficii, ad effectum reſervationis, *Rota deciſ. 3. de reg. in antiq.* quod ſecus eſſet 1. ſi in perpetuum h. e. ad vitam titulati conferrentur quia tunc cum ſint vera beneficia eccleſiaſtica, nihil obſtat quominus ſub hac reſervatione comprehendantur, *Selva de beneficio 2. part. quaſt. 11. n. 14 in fi. Rebuff. in praxi tit. de devolut. num. 73. & in tract. nominat. q. 15. num. 13. verſ. primo fallit, Gomeſ. Reg. de Triennali quaſt. 7.* tunc autem conferuntur in titulum perpetuum, quando in fundatione, ita cautum eſt, vel quando per electionem 9

providen-

provideretur, *ut diſponitur in d. clem. quia contingit §. ut autem.* Secundò limita, niſi
ejuſmodi hoſpitalia eſſent acceſſoriè unita alicui beneficio eccleſiaſtico: quia
tunc caderent ſub reſervatione hujus Reg. cum natura acceſſorii ſit, ut ſequa-
tur ſuum principale, *Rebuff. in tr. Nominat. q. 15. n. 14.*

Quintò infertur, quod penſio reſervata ſuper beneficio, ſive à Papa, ſive ab 10
Ordinario, non comprehendatur ſub hac reg. reſervatoria; cum penſio quid
ſit temporale, diſtinctum, & ſeparatum ab ipſo beneficio: *Gigas tract. de penſio* 11
quæſt. 28. Creſcentius deciſ. 14. de re jud. Gomes in tract. de expect. num. 91. in fi. & 92. in
pr. & ut eſſet beneficium, adhuc non poſſet cadere ſub reſervatione: cum
penſio penſionarii morte naturali, vel civili extinguatur *Flam. Pariſ. de Reſig.* 12
benef. lib. 6. quæſt. 2. n. 113. Gigas de Penſio quæſt. 1. n. 5. & quæſt. 54. & 55. 56. & 57.
Quod tamen limita, niſi penſio conſtitueretur ad particulare alicujus com-
modum ſuper fructibus alicujus Eccleſiæ, ut deinceps ſit beneficium Eccle-
ſiaſticum *Abb. per text. in c. conquerente num. 1. not. 1. de cler. non reſid.* dicens notan-
dum eſſe ex illo textu, quod ſuper reditibus unius Eccleſiæ poteſt conſtitui
certum beneficium aſſignando certam penſionem ex reditibus Eccleſiæ, in
temporalitate beneficii noviter creati: talis enim penſio eſſet Eccleſiaſticum 13
beneficium, *Gigas de Penſio q. 20, verſ. quarto limita & q. 67. n. 1. & q. 99. n. 22. in fi.*
Rota dec. 39. de reſcript. in antiq.

Sextò infertur, quod preſtimonia non veniant ſub diſpoſitione hujus reg.
de iis dico, quæ non dantur in titulum perpetuum, neq; habent annexum a- 14
liquod obſequium ſpirituale: quod nec ſint beneficia Eccleſiaſtica, nec in illis
intret reſervatio *Hojeda de incomp. benef. part. 2. cap. 8. n. 1 & ſeqq.* quod ſecus eſ-
ſet, ſi in titulum perpetuum dentur, & habeant aliquod obſequium ſpirituale,
quia tunc cenſentur beneficia eccleſiaſtica ſub reſervatione *Oldrad. conſ. 81. in-*
cip. quod conceſſus Mandoſ. ad Reg. de Annali q. 12. n. 3. Menoch. de arb. jud. lib. 2. caſu
201. n. 55. Caſſad. deciſ. 3. in fi. de prabend. atque hujuſmodi ſunt omnia ferè pre-
ſtimonia Hiſpaniæ, in quibus ex conſequenti intrat reſervatio hujus Re-
gulæ.

Septimò infertur, quod beneficia manualia non cadunt ſub reſervatione
hujus regulæ; ſive ſint ſecularia, ſive regularia *glo. in clem. unica verbo revocari in* 15
fi. verſ. & ob hanc cauſſam de ſupplen. neglig. prælat. Calderinus conſ. 26. incip. An in
reſervationibus de prabend. rationem aſſignans, quia Papa reſervando ſibi collati-
onem beneficiorum, videtur intelligere propriè de collatione, quæ fit perpe-
tuò de beneficio: & poſteà ſubdit, quod aut Papa voluit talium beneficiorum
non perpetuorum collationem eſſe perpetuam, & tunc mutavit naturā bene-
ficiorum manualium, quod Papa facere non intendit, cum non exprimat *arg.*
c. 1. diſt. 10. & c quarimoniam de jurepatro. aut non intendebat illam naturam mu-
tare; & minus intrat reſervatio, ex quo eſſet fruſtratoria, eo ipſo quod poſſet
ſtatim beneficiatus amoveri, Calderinum ſequitur *Felii in c. per tuas num. 4. in*
fi. verſ.

Digitized by Google

ſi.verſ.adde & Calderinum de major & obed. Æn.de Falc.tract.de reſerv.in 3.in princip. n.25.verſ.beneficia manualia. Et quamvis regula hæc exprimat beneficia regularia, quæ regulariter & natura ſua ſunt manualia, tamen aliquando ſunt perpetua *Caſſad. deciſ.4.n.3.de præbend.Nicol. Garc. de beneficiis p. 5. c. 1. §. 11. n. 511. Achilles de Graſſis deciſ. 9. n. 1. de præbend.Pariſ. de Reſign.benef. lib.11 quæſt. 3. num. 82. & ſeq.* quod procedit, quamvis tale beneficium manuale vacet per obitum: quia quamvis ſit manuale, nihilominus per obitum vacare dicitur, *glo. verbo revocari verſ. & ſcias in Clem.unica de ſupplend. neg. prælat. & ibi Card. & Inno. Milis in repertorio, verbo beneficium manuale,* ſi tamen Papa expreſsè reſervaſſet, aut affectaſſet aliquod beneficium manuale, tunc intraret reſervatio pro illa vice, & nullus inferior ſe intromittere poſſet, *Achilles d. deciſ. 9. n. 9.* nam de viribus reſervationis, quando conſtat de voluntate, non eſt dubitandum. *Mandoſ.ad reg.3.q.10.n.3. circa med. plura de his beneficiis manualibus vide apud Gonz. hic gl.5. §.6.per tot.*

Octavò infertur, quod beneficia de mēſa non cenſeātur reſervata ſub diſpo- 16
ſitione hujus reg. Beneficiũ de menſa dicitur quod eſt perpetuò incorporatũ mēſæ Epiſcopali, aut Capitulari, ſeu Abbat. ita quod nunquã vacat, nec in tali beneficio datur negligentia in proviſione *gl. verbo de menſa in clem.1.de ſuppl.neg. prælat.ibi Inn.& Card.* Ideoq; cum non detur vacatio, ſequitur quod non cōprehendatur ſub hac reg. loquente de beneficiis vacaturis *Æn.de Falc.de reſ. q. 3.pr. & ex conſequenti non cadunt ſub primariis precibus Imp.*

Nonò infertur, quod quoties beneficia uniuntur per viã ſubjectionis, ita 17
quod una Eccleſia, vel beneficium alteri ſubjiciatur, pro augmento illius dotis & patrimonii: & tunc illa Eccleſia ſeu beneficium, cui fit unio remanet ſuperior, & principalior, ſeu principalius; unitum verò beneficium erit ſubjectum acceſſoriũ, adhærens & dependens ab illa, ſeu illo cui unitur, ſeu incorporatur, *de quo eſt text. in c. quia monaſterium de relig. domibus & ibi DD.* tunc ejuſmodi beneficia non comprehenduntur, ſub reſervatione hujus regulæ: cum non detur beneficium nec vacatio, nec collatio beneficii uniti, *Staphil.de lit.grat.tit. de formis mandat.de provid.§.ſecunda forma.n.2.verſ.dico excludendo, Rebuff.in praxi tit. de Unio.n.31. Gomeſ.de expectativis n.117 alias de mandato de providendo n. 9.* ubi tenetur quod reſervationes expectativarum non capiunt beneficia unita, imò 18
nec unienda vigore gratiæ de uniendo, cum primum vacaverit per ceſſum, vel deceſſum titularis, *Rota deciſ.3. de Rer.permut. in antiq. Felii in cap in noſtra 27. coroll. n. 23. de reſcript. Staphil. de lit.grat. tit. de formis mandat. de provid. §. ſecunda forma n. 3. 4. & 5.*

Limita primò, quod dicitur beneficium unitum non intrare in reſervationem, niſi eſſet unitum alteri beneficio, in quo cadat reſervatio: tunc quidem veniet in reſervationem, non tanquam beneficium de per ſe, quod non eſt, ſed uti prædium & patrimoniũ alterius beneficii, ſub noſtra reſervatione incluſi

per reg acceſſoriorũ de reg. jur. ſecus tamen eſſet, quando unio facta non eſſet alteri beneficio, ſed alicui pio loco, veluti fabricæ hoſpitali, monaſterio, vel ſimilibus: quia tunc ne principaliter, nec acceſſoriè veniret, *Gonzalez in glo.5. §.7. num.39.*

Limita ſecundò, niſi beneficium eſſet unitum alteri beneficio æquè principaliter, & jura utriuſque beneficii ſalva permanent, licet ad invicem cõmunicentur, tunc enim cum beneficium unitum non perdat nomen, nec titulũ, nec effectum beneficii, ut ſi duæ parochiales, vel duæ dignitates uniantur, & una fiat ex duabus, *de quo eſt text. in cap. decimas in fi. 16 quaſt.1. ibi ſicut enim Papa &c.* nulla eſt ratio cur hoc beneficium, quod remanet ex duobus beneficiis unitis compoſitum, non comprehendatur ſub reſervatione hujus regulæ: idemque eſſet, ſi non ſolum duo, ſed plura beneficia unirentur in unũ, prout æquè principaliter uniri poſſunt *c. ſi poſtquam 16. q.1. Marian. Socin. in cap. ſicut unire num.81. de exceſſ. prælat.* Hodie tamen inquit Gonzalez *d. loco.* ex decreto Concilii Trident. *ſeſſ.14 cap.9.* ne diœceſes, & Eccleſiaſticus ordo confundatur, & una Eccleſia duarum Diœceſium fiat, prohibentur uniones beneficiorum unius diœceſis, cum beneficiis, monaſteriis, collegiis piis, alterius diœceſis; ubi etiam prohibentur omninò uniri Eccleſiæ parochiales, monaſteriis quibuſcumq; aut Abbatiis, ſeu dignitatibus, ſive præbendis Eccleſiæ Cathedralis, vel collegiatæ, ſive aliis beneficiis ſimplicibus, hoſpitalibus, aut militiis, & quæ unitæ erant, revideri mãdatur, nec non prohibetur uniri dignitates & Canonicatus, & præbendæ Cathedralium, ac monaſteria, *ut in d. ſeſſ.24. c.13 poſt pr. & ſeſſ.6. c.6. ſeſſ.25. c.9. in fi.* Permittit tamen Concil. Trid. uniri beneficia curata, cum aliis curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus à jure permiſſis *ut ſeſſ.21. cap.5.* necnon uniri beneficia ſimplicia, reſidentiam nõ requirentia Cathedralibus, vel Collegiatis, vel curatis Eccleſiis, ex dictis cauſis *ut in d. c.5 ſeſſ.21. & d. c.13. ſeſſ.24. & 25.* ut & ſeminariis ſcholarium: *ut in ſeſſ.23. c.18. verſ. nec non beneficia* dummodo tamen jam ſint erecta; nam ſi fierent ante erectionem, non tenerent uniones, *ut cenſuit S. Congregatio Concilii in una Gienen. & reſolvit Rota in eadem cauſſa Gienen. Praſtimonii 17. Aprilis 1594. coram illuſtriſ. Blanhetto.* 19

Limita tertiò, niſi unio ſit facta, ſolum quoad erectionem, & gubernationem ambarum eccleſiarum, non etiam ut bona illarum utriuſq; communicentur: quia tum habet locum reſervatio hujus reg. *Concil. Trid. ſeſſ.21. cap.7. c. ſi Epiſcopus de off. ord. in 6.* Unde quando duæ Eccleſiæ ſimiliter uniuntur, & unus & idem adminiſtrator bonorum eſt utriuſq; Eccleſiæ, non ideo bona unius Eccleſiæ tranſeunt in dominium alterius Eccleſiæ, *per not. Ben. Ubald. in tract. de Union c.2. num.14. Ferretus conſ.242 n.13. Rota d. deciſ.73 num.3. part.2. diverſorum.* Cæterum notandum; unionem cenſeri, & præſumi factam, acceſſoriè, vel ad invicem, & æquè principaliter, *gloſſ. in clem.2 verbo Eccleſias de præbend. & ibi*

DD. &

DD & Felii in cap.tranſlato,num. 6.in fi. de conſtit. Rebuff.in praxi tit.de Unio. n. 19. Hojeda de Incomp.benef.part.2.cap.3. num.5.

Decimò, infertur regulam hanc reſervatoriam non habere locum in commenda, ſive ea ſit temporalis, & ad nutum amovibilis donec Eccleſiæ proviſum ſit de Rectore, ut in caſu cap. deinceps 15. de electio. in 6. cum per illam detur jus ad rem, nec in re, & quandocumque poterit revocari, *Rota deciſ.1. de prabend.in antiq.Gomeſ.de non tollen.jur.quæſito quaſt.4.num.22.* ſive ſit perpetua ad favorem perſonæ, & vitam commendatarii, cum jure percipiendi fructus: quia licet iſta ſit perpetua ad vitam, tamen ad effectũ reſervationis, beneficiũ propriè non dicitur, ſed ceſſante commenda per obitum commendatarii, tũc non dicitur beneficium per obitum illius, ſed vacat ſemper, ut prius: ita ut non ſit attendendus menſis in quo obierit commendatarius *Caſſad.deciſ 5.n.2. 9.10.& 12 de privilegiis & deciſ.2.num. 4. de Unio. Simonetta de reſer. q. 59. num.6. Milis in repert.verbo beneficium vacans reſervatum, &c. num. 27. Mohed.deciſ.4.& deciſ.9 de prabend. Gomeſ.in Reg.de Triennali.q.5. Navar. in manuali c. 25. num.126. in fi. & conſ.1.num.89.de conſtit.& conſ.28. de prabend.* 20

Undecimò, infertur noſtram regulam locum non habere in Coadjutoria, ſive ea ſit ſimplex, ſive cum futura ſucceſſione ob favorem, & utilitatem Eccleſiæ, propter ægritudinem corporis, & animi coadjuti, *de qua tot. tit. de cler. ægrot.lib 6.* aliaſque ob cauſas, quæ ſolent attendi, quando contemplatione Eccleſiæ Coadjutor datur, de quibus plene Gonzalez *hic glo.5.§.9.n. 25. & ſeq.* cum talis coadjutoriã obtinens non dicatur beneficiatus, ſed beneficiati coadjutor: ideoque talis coadjutoria, non vacat, aut vacare poteſt in aliquo ex menſibus noſtræ reg. ſed ceſſat, & extinguitur, ceſſante vita vel impedimento coadjuti, *c.grandi in fi de ſupplenda negl.pralat.* ſive etiam ſit perpetua Coadjutoria, cum futura ſucceſſione, cum non ſit quoq; beneficium Eccleſiaſticum, ut tradit Greg. Tholoſanus *in inſtit.rei benef.c.11.num.2.* & ſic non poteſt inducere incompatibilitatem, uti fuiſſe reſolutum in Rota ſcribit idem Gonzalez *d.loco num.64.* ſubdens rationem, quod talis Coadjutor non tenetur ad præciſam reſidentiam, cum beneficium non habeat, ſed ſolum tenetur ad cauſativam, quæ tantum inducit privationem fructuũ non tituli *Put.deciſ.226.n.3.l.3.* 11 22

Porrò materiam Coadjutoriæ concernentem vide apud Jo. And. *in c.fin.de cler. non reſid.* ubi facit utile compendium diviſum in xi. quæſtiones, quas etiam reaſſumunt Jo. And. Anto. de But. & Inno. & poſtea aliquot recentiores. 23

Duodecimò infertur, quod officia Eccleſiaſtica, quæ in titulum non dãtur, veluti eſt officium cuſtodis, Cellarii, Protonotariorum, & alia officia, de quibus Gomeſ. *ad Reg.de infirmis quaſt.22.* Mandoſ. *ad Reg.21.queſt.7.& ad reg. 32.quaſt.2.* non cadunt ſub reſervationem hujus Regulæ: quod ſecus eſt in iis officiis, quæ revera ſunt beneficia Eccleſiaſtica, veluti ſunt Theſauraria, Sacriſtia, Primatus, Archipresbyteratus, Præpoſitura, & ſimilia, de quibus diverſi 24

ſunt in jure canonico tituli, quia iſtiuſmodi officia ſub reſervatione hujus reg, comprehenduntur, cum in nihilo diſtent à beneficiis Eccleſiaſticis *c. 1. §. cum verò de conceſſ. Præb. glo. in clem. 1. verbo officiis de decimis, Rebuff. in praxi tit. ſeculare beneficium quotuplex, n. 6.*

ARGVMENTA IN GLOS. II.

1. REquiſita ut beneficiorum curatum dicatur.
2. In dubio præſumitur potius beneficium ſimplex, quam curatum.
3. Beneficium curatum differt ab Eccleſia parochiali, & in quo.
4. Per actum baptizandi, non arguitur cura animarum.
5. Cura animarum non infertur ex jure ſepeliendi, nec ex jure decimarum.
6. Beneficium curatum non facit poteſtas fori contentioſi.
7. Quando Eccleſia collegiata habet curam animarum, talis cura non pertinet ad ſingulos Canonicos, ſed ad totum Collegium.
8. Beneficium curatum non dicitur, quando non habet curam perpetuam.
9. Curatum beneficium non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuū deſerviri ſolitus.
10. Curata beneficia vacantia per obitum in menſibus Apoſtolicis ſunt reſervata, juxta diſpoſitionem hujus regulæ.
11. Curata beneficia provideri debēt per concurſum, etiamſi ſint reſervata ratione menſis vel alias, etiamſi vacent in curia.
12. Concurſus ad parochiales vacantes in menſibus reſervatis poteſt omitti in multis caſibus ibi remiſſivè.

GLOSSA II.

B CVm cura & ſine cura) Quoniam apertè ſub diſpotione hujus Regulæ includuntur beneficia cum Cura, videndum eſt obiter, quæ ſint illa, & quæ concurrere debeant, ut ſit curatum beneficium. Primò requiritur, ut habeat poteſtatem ligandi, & ſolvendi in foro pœnitentiali, quæ non cadit, niſi in ſacerdotem *c. in novo 21. diſt. glo. in clem. dudum, verbo impediant ibiq; Inno. & Anchor. Abbas in c. dudum 2. num. 7. de electio.* Secundò requiritur, ut ſit certa parochia vel locus certis finibus, & limitibus conſtitutus, ac deſignatus, in quo populus alicui Eccleſiæ deputatus degit *c. Eccleſias 14. q. 1. in pr. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de Reform. c. 13. ibi, ubi parochiales, &c.* Tertiò requiritur, ut illius poſſeſſor exerceat curam nomine ſuo, & non alieno, *cap. expiranda §. qui verò, de prabend. Rebuff. in praxi tit. de non promot. infra annū n. 36.* niſi ſit principalis dignitas in Collegiata, *Milis in repertorio, verbo beneficium n. 22.* Quartò requiritur, ut ſolus ſuo

nomine

nomine regat, non cum duobus aliis, vel pluribus: quia ut unum corpus, duo capita habere non poteſt, niſi monſtrum ſit, ſic nec Eccleſia duos, vel plures Curatos *c. cum non ignores de prebend. cap. in apibus quaeſt. 1. cap. ſicut una 12. quaeſt. 2. Oldrald. conſ. 67. incip. Quaeſtio talis eſt n. 1. Maſcard. de probat. concl. 469. incip. curam animarum.* In dubio autem præſumitur potius beneficium ſimplex quam curatum, & alleganti incumbit onus probandi hanc qualitatem, *Bellam. deciſ. 676. ſi impetrans, Staphil. de litt. grat. tit. de Qualit. & ſtatu benef. §. ut ſciri poſſit num. 1.* 2

Intereſt tamen inter beneficium curatum, & Eccleſiam parochialem, quia poteſt eſſe beneficium curatum, abſq; eo quod ſit Eccleſia parochialis, ut ſi ſit aliqua Eccleſia ruralis, & ad eam de novo adveniant homines ad inhabitandum: licet dici poſſet Eccleſia curata, non dicitur tamen Eccleſia parochialis, ſi non habet certum territorium, ut poſt Jo. And. & alios *in c. ſuper eo de preb. in 6. Rebuff. in Concord. tit. de Collation. §. ſtatuimus in verbo parochiales*, & propterea melius eſt exprimere, quod ſit beneficum curatum, *Hojeda de incomp. benef. p. 1. c. 13. n. 2. poſt med.* 3

Ex his infertur primò, quod etiamſi deficeret fons baptiſmalis, non propterea deſineret eſſe Eccleſia parochialis: quia per actum baptizandi non infertur cura animarum, *Maſcard. de probat. concluſ. 469. num. 9. Hojeda de incomp. benef. c. 13. n. 8.* 4

Secundò infertur, idem dicendum quoad ſepulturam ſeu actum ſepeliendi *Hoſtien in ſumma de ſepult. §. 2. & 3. Hojeda ubi ſupra, num. 10. Maſcard. dicto loco num. 10.* 5

Tertiò, Idem quoq; dicendum, ſi Eccleſia non percipiat decimas: quia non eo infertur, non eſſe parochialem, nec è contrà, *Maſcard. concl. 529 n. 6. Rom. Conſil. 356. n. 3. & 4.*

Quartò infertur, quod poteſtas fori contentioſi, v. g. quod quis habeat juriſdictionem in ſpiritualibus in foro exteriori, prout eſt ſuſpendere, excommunicare, abſolvere, viſitare, & alia ejuſmodi, quæ ad correctionem morum pertineat, non facit propriè beneficium curatum, *Inn. in c. dudum 2. n. 11. v. nam modus ubi Abb. n. 7. in fi. de electio.* 6

Quintò infertur, quod quando Eccleſia Collegiata habet curam animarũ, talis cura non pertinet ad ſingulos Canonicos illius, ſed ad totum Collegium, unicam perſonam Rectoris repræſentans *Oldrad. conſ. 67. n. 1. in fine Caſſad. deciſ. 11. de preb.* In Hiſpania autem & Italia tales ſunt plures Collegiatæ & parochiales Eccleſiæ quæ reguntur per omnes de Collegio hebdomadatim. 7

Sextò infertur, quod beneficium curatum, non dicitur, quando non habet curam perpetuam, ſed tantum ad certum tempus *Hojeda de incomp. benef. d. c. 13. part. 1. num. 52.* 8

Septimò, curatum beneficium non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuum deſerviri ſolitus: quia ſolus Vicarius perpetuus habet curam, non etiam 9

Prior,

tur, in conferendo, Clerici paupertas, ætas, eruditio, morum honeſtas, atta-
men conſideratur quoq; qualitas reſidentiæ in Curia, ut ſcilicet in confe- 27
rendis beneficiis, præſentibus potius in Curia conferantur, quàm abſentibus
arg. eorum quæ dicit gl. in d. extrav. Execrabilis, §. quæ omnia; notatq; noſter Alphon,
ad reg. 15. verſ. venio nunc ad quartam.

ARGVMENTA IN GLOS. I.

1. Quæ qualitates requirantur ut beneficium Eccleſiaſt. dicatur.
2. Altaria, oratoria, & capellaniæ, quę fundatæ abſq; Epiſc. vel aliùs ſuperioris auctoritate, non ſunt beneficia Eccleſiaſtica, nec ſub hac reg. comprehenduntur.
3. Beneficia juris patronatus mixti, vel etiam laicalis non comprehenduntur ſub hac reg.
4. Limita ut n. 4.
5. Juris patronatus beneficia ex præſcript. vel conſuetudine competen. an ſub hac reg. comprehendantur? & quid de Jure patronatus Eccleſiaſtico, certis duntaxat perſonis debito, aut filiis patrimonial. cujuſmodi pleraq; ſunt in Hiſpania.
6. Prębēdæ quæ cōſiſtunt in mera tēporalitate, an ſub hac Reg. includantur.
7. Vicariæ temporales, & non perpetuæ quæ non dantur in titulum non ſubſunt diſpoſitioni hujus R.
8. Vicariæ perpetuæ quæ dantur in titulū ſunt beneficia Eccleſiaſtica.
9. Hoſpitalia etiamſi conferantur in titulum, non ſunt per hanc reg. reſervata: limita, ut ibi.
10. Penſiones an cadant ſub diſpoſitione hujus regulæ.
11. Penſio eſt quid temporale.
12. Pēſio extinguitur pēſionarii morte
13. Penſio quando dicatur beneficium Eccleſiaſticum.
14. Præſtimonia an ſub hac reg. comprehendantur.
15. Quid in beneficiis manualibus?
16. Quid in beneficiis de menſa?
17. Uniones an veniant ſub diſpoſitione hujus reg.
18. Reſervationes expectativarum nō capiunt beneficia unita, nec unienda cum vacaverint per ceſſum, vel deceſſum: quod limita, ut ibi.
19. Decretum Concilii Trid. circa uniones beneficiorum, &c.
20. Reg. hæc non habet locum in cōmenda, ſeu temporali, ſeu perpetua ad favorē comendatarii duntaxat.
21. Quid in Coadjutoriis?
22. Coadjutoria non inducit incompatibilitatem.
23. Materiam Coadjutoriæ qui tractent?
24. An ſub reſervatione hujus Reg. cadant officia, quæ non dantur in titulum.

GLOS.

GLOSSA I.

A OMnia beneneficia Eccleſiaſtica) Advertendum in primis eſt, ut beneficium Eccleſiaſticum dicatur, requiri qualitates iſtas: Primò, quod ſit fundatum auctoritate Epiſcopi, Cæſar de Graſſis deciſ. 13. num. 4. & ſequentibus. Secundò quod 1 habeat quid ſpiritualitatis annexum Abb. Conſ. 47. incip. Illud. de jure num. 1. verſ. Tertium conſideratur. Tertiò, quod ſit conferendum clerico, non laico. c. dum adeò de Reſcript. Quartò, quod conferri non poſſit niſi ab Eccleſiaſtica perſona, puta Epiſcopo vel Prælato, non verò à laico, c. ſi quis deinceps, c. ſi quis nullus 16. quæſt. 7. niſi ſint beneficia Regalia, quæ ex privilegio Apoſtolico pertinent ad collationem Regum. Archid. & Jo. And. in c. 2. de Præbend. in 6. de quibus diximus quædam ſuprà ad Reg. 11. Quintò, quod ſit perpetuum, hoc eſt: quod non conferatur ad certum tempus, ſed perpetuò, & ad vitam ejus, cui confertur, hoc enim proprium beneficiorum eſt c. Sanctorum 7. diſt. c. pen. de cler. ægrot. Achill. de Graſſ. deciſ. 1. de Off. Vic. Sextò, quod conferens non ſibi ſed alteri conferat & quidem purè, & ſine aliqua extrinſeca conditione c. ſi quis dator & ſeq. capit. ſi quis objecerit 1. q. 3. c. ex p. 1. de offic. deleg. c. 2. de elect. in 6.

Ex quibus conſequitur primò, quod altaria, oratoria & capellaniæ, quæ ſunt fundatæ abſq; Epiſcopi, vel alterius Superioris auctoritate, ut ſunt permulta in Hiſpania, non ſint 2 beneficia Eccleſiaſtica, nec incidant in reſervationem hujus regulæ, ex quo primum, & quartum requiſitum deficiant, etiamſi cætera adſint, Guido Papæ q. 187. n. 1. cum ſeq. Navar. conſ. 5. de præb. Greg. Tholoſ. in inſtit. rei benef. c. 12. n 10. ſecus ſi eſſent erectæ auctoritate Epiſcopi, & in titulos creata: tunc enim caderent ſub reſervationem noſtræ reg. quia eſſent Eccleſiaſtica beneficia gl. in Clem. fi. verbo beneficiorum de decimis, Selua de beneficio 1. p. q. 3. n. 29. Rebuff. in praxi tit. ſeculare beneficium quotuplex n. 13. & ſeq.

Quod fallit, niſi eſſent juriſpatronatus laicalis, vel mixti, quia ejuſmodi beneficia ſub 3 hac Regulæ, non comprehenduntur, ſicut nec ſub aliis reſervationibus generalibus gl. in c. 2. verbo collatio. de præb. in 6. ubi Gemin. n. 11. Caſtad. deciſ. 6. n 5. de jurepatr. Gomeſ. ad reg. de Annali q. 7. n. 4. Covar. in pract. q. c. 36. n. 3. & 4. Mand. ad reg. 1. Cancell. q. 8. n. 6. cum ſeqq. Achilles de Graſſis deciſ. 3. de jurepat. & dicemus infrà gl. VIII.

Et licet nonnulli voluerint jus patronatus mixtum, hoc eſt, partim laicale, partim Eccleſiaſticum, ſub reſervationem hujus regulæ cadere; quaſi jus patronatus Eccleſiaſticum, tanquam dignius trahat ad ſe laicale minus dignum, & pars clerici trahat ad ſe partem laici c. per tuas c. contingit de arbitris, Rota deciſ. 49. de Conceſſ. præb. in antiq. nihilominus contraria receptior eſt opinio & verior: cum in favorabilibus, potius ſit atten-

attendenda qualitas laicalis, ne laicus propter clericũ perdat ſuũ privilegiũ. & ideò tale jus patronatus mixtum, nõ cadit ſub generalibus reſervationibus *Geminia in c. unico in fi. de jure patro. in 6. Felii in c. multorum n. 3. verſ. & ideò ſingulariter de Judæis Mand. d. q. 8. n. 6.* & in terminis ità deciſum eſſe ſcribit Ach. de Graſſis *deciſ. de jure patr. Put. deciſ. 157. n. 1. l. 3.* ut nec ſub primariis precibus Imper. quod oſtendo ad Indultum Cæſaris Ferd. 2.

Quod tamen intellige inquit Gonz. *in gl. 18. n. 15.* quando patroni laici habent majorem, vel ſaltem æqualem partem vocum in dicto jurepatronatus mixto: ſecus tamen eſſet ſi pars vocum patronorum Eccleſiaſticorum eſſet major & potentior, ac præponderaret vocibus laicorum, cum ſẽper à potentiori ſiat denominatio *l. quæritur de ſtatu hom. Jaſon. l. in pr. n. 21. ff. de verborum oblig. & in terminis Covar. in pract. q. c. 36. n. 5. poſt med. & Creſcen. deciſ. 3. Caputaquen. deciſ. 410. lib. 1.* 4

Intellige rurſum, dum̃odo Juſpatronatus competat ex fundatione, cõſtructione, dotatione, vel donatione facta vel ab habente illud ex d. titulis. Nam reliqui patronatus competentes ex præſcript. conſuetudine, vel privilegio, uſurpatione, aut quocumq; alio modo, non prodeſſent, ad impediendã reſervationem hujus regulæ, *Nicol. Garcia tr. de benef. part. 5. cap. 1. §. 11. num. 573.* qui ita deciſum fuiſſe in una Seguntina dimidiæ annatæ 26. Novemb. 1593. ſcribit, & ratio eſt quia tales patronatus ſunt hodiè prorſus ſublati per Concilium Trid. *ſeſſ. 25. c. 9. de Reform. ibi reliqui Patronatus.* Præterquam quod tales patronatus etiam ante Concilium Trid. includebantur ſub reſervationibus. *Caſſad. deciſ. 4. num. 5. de probat. & deciſ. 7. num. 5. de Jurepatr. Covar. in pract. quæſt. c. 36. n. 6.* Sed an Jus patronatus Eccleſiaſticum certis duntaxat perſonis debitum, ſeu certo generi perſonarum, puta conſanguineis fundatoris, aut filiis patrimonialibus, ſub hac reg. comprehendatur? Negativè quidem reſolvit Nicol. Garc. *de benef. p. 5. c. 1. §. 11. n. 562.* ſed hoc quoad Hiſpanos duntaxat Caſtellanos, ut notavi infrà *gl.* VIII. Nec videtur obſtare quod contrarium haberet ſtylus Rotæ qui facit jus, & pro lege habetur *Sarnen. in proœm. Reg. quæſt. 5. in pr. Zerola in praxi part. 1. verbo Rota tribunal Urbis:* quia illa derogatur per ſtylum & obſervantiam & conſuetudinem particularem Hiſpaniæ ut dixit *Rochus de conſuet. ſect. 7. n. 12. & ſeqq.* Nihilominus tamen cum affirmativa ſententia ſit jam per Rotam recepta, *ut in Placentina Portionis, de anno 1544. apud Put. deciſ. 164. l. 2. & in una Calagurritana beneficii de arcana 29. Junii 1591. coram illuſt. Seraphino*, in illã etiam inclinat idem Garc. *d. §. n. 563.* eò quod per tot Rotæ præjudicia ſtylus & conſuetudo Curiæ ſit introductus ut inquit Pavinus *in præb. extravag. verſ. deciſiones Rotæ*, quæ facit jus etiam extrà Curiam, *Maſcard. de probat. concluſ. 485. num. 11.* atque ita videtur etiam illi ſtandum in Hiſpania in qua contrarium obſervatur. Nam agitur de interpretatione reſervationis, quæ emanat ab ipſa Curia, & attendenda eſt 5

conſuetudo

conſuetudo loci, unde traxit originem res de qua judicari oportet *Ægid. deciſ. 2.* præterquam quod reſervationes habeant vim etiãſi non recipiantur ut ſubjicit idem Garcia. Nec obſtare, quod non fiat mentio & derogatio obſervantiæ & conſuetudinis præteritæ *juxta c. 1. de conſt. in 6.* quia illa non eſt ullius conſiderationis ſtante interpretatione per ſingulos Pontifices renovantes regulam & obſtante decreto irritanti. Præterea Papa reſervando generaliter derogat omnibus juribus, & ſtatutis, ſeu cõſuetudinibus, & tollit omnẽ poteſtatem conferendi, *ut cum Jo. de Lignano* dicunt Dominic. *in cap. fin. §. in prebendis. num. 3. & Francus num. 6.* Mandoſ. *ad Reg. 4. quæſt. 7. num. 2.*

Secundo, ex præmiſſis infertur quod præbendæ temporales, quænihil ſpiritualitatis habent cujuſmodi ſunt prædia, quæ conferũtur ſolvendis ſalariis Advocati, Procuratoris, muſicorum, & ſimilium de quibus glo. *in cap. cum M. de conſtit.* non comprehendantur ſub hac regula, *Gonzales d gloſ. 5. num. 25.* quod ſecus eſſet, ſi præbenda ſumatur pro ipſo titulo beneficii, *ut in tit. de præbend. & conceſ. præb.* quia tum certum eſt, quod cadet ſub reſervatoria noſtra regula, quæ reſervat omnia beneficia Eccleſiaſtica. 6

Tertiò, infertur quod Vicaria temporalis, & non perpetua quæ non datur in titulum, quales etiam ſunt eæ quæ ſunt ad motum amovibiles, quæ dantur 7
à monachis, ſeu regularibus mẽdicantibus, non veniat nec comprehendatur ſub reſervatione hujus regulæ, *Hoieda de incompt benef. part. 1. cap. 15. num 16. glo. in cap. ſi pauper 30. verbo eſſet cauſa mandati de præbend. in 6. Gomeſ. de expectativis num. 94. verſ. ex quo infero quod nec vicarium temporalem*; quod ſecus eſt in vicariis 8
perpetuis, quæ dantur in titulum: cum ſint verè eccleſiaſtica beneficia, ideòque ſub hac regula includuntur *cap. G. perpetuis, de fide inſtrum. cap. poſtulaſti de reſcriptis, cap. ad hæc & ibi Abb de off. Vicarii*, quod tamen limita niſi ſint Vicariæ perpetuæ, de quibus in conſtitutione Pii v. quæ incipit ad exequendum, de data anni 1567. Cal. Novemb. ſub num. 46. in bullario, per ea quæ latè tradit Gonzales *gloſ. 5. §. 3. num. 59. & ſeqq.*

Quartò, infertur Hoſpitalia non venire ſub diſpſitione hujus regulæ: cũ regulariter appellatione beneficii non cõprehendantur, *clem. quia contingit §.* 9
ut ante de relig. domibus, clem. per litteras de præbend. Gomeſ. ad Reg. de Triennali q. 7. in fine Mandoſ. ad Reg. 1. Cancellar. quæſt. 9. num. 2. Mohed. deciſ. 18. de cauſa poſſ. & propriet. etiamſi in titulum illa conferuntur, nam cum ſint ad nutum amovibilia, non veniunt, nomine benficii, ad effectum reſervationis, *Rota deciſ. 3. de reg. in antiq.* quod ſecus eſſet 1. ſi in perpetuum h. e. ad vitam titulati conferrentur quia tunc cum ſint vera beneficia eccleſiaſtica, nihil obſtat quominus ſub hac reſervatione comprehendantur, , *Selva de beneficio 2. part. quæſt. 11. n. 14 in ſi. Rebuff. in praxi tit. de devolut. num. 73. & in tract. nominat. q. 15. num. 13. verſ. primo fallit, Gemeſ. Reg. de Triennali quæſt. 7.* tunc autem conferuntur in titulum perpetuum, quando in fundatione, ita cautum eſt, vel quando per electionem

provideretur, *ut diſponitur in d. clem. quia contingit* §. *ut autem*. Secundò limita, niſi ejuſmodi hoſpitalia eſſent acceſſoriè unita alicui beneficio eccleſiaſtico: quia tunc caderent ſub reſervatione hujus Reg. cum natura acceſſorii ſit, ut ſequatur ſuum principale, *Rebuff. in tr. Nominat. q. 15. n. 14.*

Quintò infertur, quod penſio reſervata ſuper beneficio, ſive à Papa, ſive ab 10
Ordinario, non comprehendatur ſub hac reg. reſervatoria; cum penſio quid
ſit temporale, diſtinctum, & ſeparatum ab ipſo beneficio: *Gigas tract. de penſio* 11
quaſt. 28. Creſcentius deciſ. 14. de re jud. Gomes in tract. de expect. num. 91. in fi. & 92. in pr. & ut eſſet beneficium, adhuc non poſſet cadere ſub reſervatione: cum
penſio penſionarii morte naturali, vel civili extinguatur *Flam. Pariſ. de Reſig.* 12
benef. lib. 6. quaſt. 2. n. 113. Gigas de Penſio quaſt. 1. n. 5. & quaſt. 54. & 55. 56. & 57. Quod tamen limita, niſi penſio conſtitueretur ad particulare alicujus commodum ſuper fructibus alicujus Eccleſiæ, ut deinceps ſit beneficium Eccleſiaſticum *Abb. per text. in c. conquerente num. 1. not. 1. de cler. non reſid.* dicens notandum eſſe ex illo textu, quod ſuper reditibus unius Eccleſiæ poteſt conſtitui certum beneficium aſſignando certam penſionem ex reditibus Eccleſiæ, in
temporalitate beneficii noviter creati: talis enim penſio eſſet Eccleſiaſticum 13
beneficium, *Gigas de Penſio q. 20, verſ. quarto limita & q. 67. n. 1. & q. 99. n. 22. in fi. Rota dec. 39. de reſcript. in antiq.*

Sextò infertur, quod preſtimonia non veniant ſub diſpoſitione hujus reg.
de iis dico, quæ non dantur in titulum perpetuum, neq; habent annexum a- 14
liquod obſequium ſpirituale: quod nec ſint beneficia Eccleſiaſtica, nec in illis intret reſervatio *Hojeda de incomp. benef. part. 2. cap. 8. n. 1 & ſeqq.* quod ſecus eſſet, ſi in titulum perpetuum dentur, & habeant aliquod obſequium ſpirituale, quia tunc cenſentur beneficia eccleſiaſtica ſub reſervatione *Oldrad. conſ. 81. incip. quod conceſſus Mandoſ. ad Reg. de Annal. q. 12. n. 3. Menoch. de arb. jud. lib. 2. caſu* 201. *n. 55. Caſſad. deciſ. 3. in fi. de præbend.* atque hujuſmodi ſunt omnia ferè preſtimonia Hiſpaniæ, in quibus ex conſequenti intrat reſervatio hujus Regulæ.

Septimò infertur, quod beneficia manualia non cadunt ſub reſervatione
hujus regulæ; ſive ſint ſecularia, ſive regularia *glo. in clem. unica verbo revocari in* 15
fi. verſ. & ob hanc cauſſam de ſupplen. neglig. prælat. Calderinus conſ. 26. incip. An in reſervationibus de præbend. rationem aſſignans, quia Papa reſervando ſibi collationem beneficiorum, videtur intelligere propriè de collatione, quæ fit perpetuò de beneficio: & poſteà ſubdit, quod aut Papa voluit talium beneficiorum non perpetuorum collationem eſſe perpetuam, & tunc mutavit naturā beneficiorum manualium, quod Papa facere non intendit, cum non exprimat *arg. c. 1. diſt. 10. & c. querimoniam de jurepatro.* aut non intendebat illam naturam mutare; & minus intrat reſervatio, ex quo eſſet fruſtratoria, eo ipſo quod poſſet ſtatim beneficiatus amoveri, Calderinum ſequitur *Felii in c. per tuas num. 4. in fi. verſ.*

ſi.verſ.adde & Calderinum de major & obed. Æn.de Falc.tract.de reſerv.in 3.in princip. n.25.verſ.beneficia manualia. Et quamvis regula hæc exprimat beneficia regularia, quæ regulariter & natura ſua ſunt manualia, tamen aliquando ſunt perpetua *Caſſad. deciſ.4.n.3.de prabend.Nicol. Garc. de beneficiis p.5. c.1. §.11.n.511. Achilles de Graſſis deciſ.9.n.1.de prabend.Pariſ. de Reſign.benef.lib.11 quaſt.3.num.82.& ſeq.* quod procedit, quamvis tale beneficium manuale vacet per obitum: quia quamvis ſit manuale, nihilominus per obitum vacare dicitur, *glo.verbo revocari verſ. & ſcias in Clem.unica de ſupplend.neg.pralat. & ibi Card. & Inno. Milis in repertorio, verbo beneficium manuale,* ſi tamen Papa expreſſè reſervaſſet, aut affectaſſet aliquod beneficium manuale, tunc intraret reſervatio pro illa vice, & nullus inferior ſe intromittere poſſet, *Achilles d. deciſ.9. n.9.* nam de viribus reſervationis, quando conſtat de voluntate, non eſt dubitandum. *Mandoſ ad reg.3 q.10.n.3. circa med. plura de his beneficiis manualibus vide apud Gonz. hic gl.5. §.6.per tot.*

Octavò infertur, quod beneficia demẽſa non cenſeãtur reſervata ſub diſpoſitione hujus reg. Beneficiũ de menſa dicitur quod eſt perpetuò incorporatũ mẽſæ Epiſcopali, aut Capitulari, ſeu Abbat. ita quod nunquã vacat, nec in tali beneficio datur negligentia in proviſione *gl. verbo de menſa in clem.1.de ſuppl.neg. pralat.ibi Inn.& Card.* Ideoq; cum non detur vacatio, ſequitur quod non cõprehendatur ſub hac reg. loquente de beneficiis vacaturis *Æn.de Falc.de reſ. q.3.pr. & ex conſequenti non cadunt ſub primariis precibus Imp.* 16

Nonò infertur, quod quoties beneficia uniuntur per viã ſubjectionis, ita quod una Eccleſia, vel beneficium alteri ſubjiciatur, pro augmento illius dotis & patrimonii: & tunc illa Eccleſia ſeu beneficium, cui ſit unio remanet ſuperior, & principalior, ſeu principalius; unitum verò beneficium erit ſubjectum acceſſoriũ, adhærens & dependens ab illa, ſeu illo cui unitur, ſeu incorporatur, *de quo eſt text. in c. quia monaſterium de relig. domibus & ibi DD.* tunc ejuſmodi beneficia non comprehenduntur, ſub reſervatione hujus regulæ: cum non detur beneficium nec vacatio, nec collatio beneficii uniti, *Staphil.de lit.grat.tit. de formis mandat.de provid.§.ſecunda forma.n.2.verſ.dico excludendo, Rebuff.in praxi tit. de Unio.n.31. Gomeſ.de expectativis n.117 alias de mandato de providendo n.9.* ubi tenetur quod reſervationes expectativarum non capiunt beneficia unita, imò nec unienda vigore gratiæ de uniendo, cum primum vacaverit perceſſum, vel deceſſum titularis, *Rota deciſ.3. de Rer.permut. in antiq. Felii in cap in noſtra 27. coroll. n. 23. de reſcript. Staphil. de lit.grat. tit. de formis mandat.de provid. §. ſecunda forma n.3.4.& 5.* 17 18

Limita primò, quod dicitur beneficium unitum non intrare in reſervationem, niſi eſſet unitum alteri beneficio, in quo cadat reſervatio: tunc quidem veniet in reſervationem, non tanquam beneficium de per ſe, quod non eſt, ſed uti prædium & patrimoniũ alterius beneficii, ſub noſtra reſervatione incluſi

 per

per reg acceſſoriorũ de reg. jur. ſecus tamen eſſet, quando unio facta non eſſet alteri beneficio, ſed alicui pio loco, veluti fabricæ hoſpitali, monaſterio, vel ſimilibus: quia tunc ne principaliter, nec acceſſoriè veniret, *Gonzalez in gl'o.5. §.7. num.39.*

Limita ſecundò, niſi beneficium eſſet unitum alteri beneficio æquè principaliter, & jura utriuſque beneficii ſalva permanenr, licet ad invicem cõmunicentur, tunc enim cum beneficium unitum non perdat nomen, nec titulũ, nec effectum beneficii, ut ſi duæ parochiales, vel duæ dignitates uniantur, & una fiat ex duabus, *de quo eſt text. in cap. decimas in fi. 16 quaſt. 1. ibi ſicut enim Papa &c.* nulla eſt ratio cur hoc beneficium, quod remanet ex duobus beneficiis unitis compoſitum, non comprehendatur ſub reſervatione hujus regulæ: idemque eſſet, ſi non ſolum duo, ſed plura beneficia unirentur in unũ, prout æquè principaliter uniri poſſunt *c. ſi poſtquam 16. q. 1. Marian. Socin. in cap. ſicut unire num. 81. de exceſſ. prælat.* Hodie tamen inquit Gonzalez *d. loco.* ex decreto
Concilii Trident. *ſeſſ. 14 cap. 9.* ne diœceſes, & Eccleſiaſticus ordo confunda- 19
tur, & una Eccleſia duarum Diœceſium fiat, prohibentur uniones beneficiorum unius diœceſis, cum beneficiis, monaſteriis, collegiis piis, alterius diœceſis; ubi etiam prohibentur omninò uniri Eccleſiæ parochiales, monaſteriis quibuſcumq; aut Abbatiis, ſeu dignitatibus, ſive præbendis Eccleſiæ Cathedralis, vel collegiatæ, ſive aliis beneficiis ſimplicibus, hoſpitalibus, aut militiis, & quæ unitæ erant, revideri mãdatur, nec non prohibẽtur uniri dignitates & Canonicatus, & præbendæ Cathedralium, ac monaſteria, *ut in d. ſeſſ. 24. c. 13 poſt pr. & ſeſſ. 6. c. 6. ſeſſ. 25. c. 9. in fi.* Permittit tamen Concil. Trid. uniri beneficia curata, cum aliis curatis, propter earum paupertatem, & in cæteris caſibus à jure permiſſis *ut ſeſſ. 21. cap. 5.* necnon uniri beneficia ſimplicia, reſidentiam nõ requirentia Cathedralibus, vel Collegiatis, vel curatis Eccleſiis, ex dictis cauſis *ut in d. c. 5 ſeſſ. 21. & d. c. 13. ſeſſ. 24. & 25.* ut & ſeminariis ſcholarium: *ut in ſeſſ. 23. c. 18. verſ. nec non beneficia* dummodo tamen jam ſint erecta; nam ſi fierent ante erectionem, non tenerent uniones, *ut cenſuit S. Congregatio Concilii in una Gienen. & reſolvit Rota in eadem cauſſa Gienen, Præſtimonii 17. Aprilis 1594. coram illuſtriſ. Blanhetto.*

Limita tertiò, niſi unio ſit facta, ſolum quoad erectionem, & gubernationem ambarum eccleſiarum, non etiam ut bona illarum utriuſq; communicentur: quia tum habet locum reſervatio hujus reg. *Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 7. c. ſi Epiſcopus de off. ord. in 6.* Unde quando duæ Eccleſiæ ſimiliter uniuntur, & unus & idem adminiſtrator bonorum eſt utriuſq; Eccleſiæ, non ideo bona unius Eccleſiæ tranſeunt in dominium alterius Eccleſiæ, *per not. Ben. Ubald. in tract. de Union c. 2. num. 14. Ferretus conſ. 242 n. 13. Rota d. deciſ. 73 num. 3. part. 2. diverſorum.* Cæterum notandum; unionem cenſeri, & præſumi factam, acceſſoriè, vel ad invicem, & æquè principaliter, *gloſſ. in clem. 2 verbo Eccleſias de præbend. & ibi*

DD. &

Digitized by Google

DD & Felii in cap.tranſlato,num. 6.in fi. de conſtit. Rebuff.in praxi tit.de Unio. n. 19. Hojeda de Incomp.benef.part.2.cap.3. num.5.

Decimò, infertur regulam hanc reſervatoriam non habere locum in com- 20
menda,ſive ea ſit temporalis,& ad nutum amovibilis donec Eccleſiæ provi-
ſum ſit de Rectore,ut in caſu cap.deinceps 15. de electio.in 6. cum per illam
detur jus ad rem,nec in re, & quandocumque poterit revocari, *Rota deciſ.1.
de prabend.in antiq.Gomeſ.de non tollen.jur.quaſito quaſt.4.num.22.* ſive ſit perpetua
ad favorem perſonæ,& vitam commendatarii,cum jure percipiendi fructus:
quia licet iſta ſit perpetua ad vitam,tamen ad effectū reſervationis, beneficiū
propriè non dicitur,ſed ceſſante commenda per obitum commendatarii,tūc
non dicitur beneficium per obitum illius, ſed vacat ſemper, ut prius:ita ut
non ſit attendendus menſis in quo obierit commendatarius *Caſſad.deciſ 5.n.2.
9.10.& 12 de privilegiis & deciſ.2.num. 4. de Unio. Simonetta de reſer. q. 59. num.6.
Milis in repert.verbo beneficium vacans reſervatum, &c. num. 27. Mohed.deciſ.4.&
deciſ.9 de prabend. Gomeſ.in Reg.de Triennali.q.5. Navar. in manuali c. 25. num.126.
in fi. & conſ.1.num.89.de conſtit.& conſ.28. de prabend.*

Undecimò,infertur noſtram regulam locum non habere in Coadjutoria, 21
ſive ea ſit ſimplex, ſive cum futura ſucceſſione ob favorem, & utilitatem Ec-
cleſiæ, propter ægritudinem corporis,& animi coadjuti,*de qua tot. tit. de cler.
agrot.lib 6.*aliaſque ob cauſas,quæ ſolent attendi,quando contemplatione Ec-
cleſiæ Coadjutor datur,de quibus plene Gonzalez *hic glo.5.§.9.n. 25. & ſeq.*
cum talis coadjutoriā obtinens non dicatur beneficiatus,ſed beneficiati co-
adjutor: ideoque talis coadjutoria,non vacat,aut vacare poteſt in aliquo ex
menſibus noſtræ reg.ſed ceſſat,& extinguitur,ceſſante vita vel impedimen-
to coadjuti,*c.grandi in fi de ſupplenda negl.pralat.*ſive etiam ſit perpetua Coadju-
toria,cum futura ſucceſſione,cum non ſit quoq; beneficium Eccleſiaſticum,
ut tradit Greg.Tholoſanus *in inſtit.rei benef.c.11.num.2.* & ſic non poteſt indu-
cere incompatibilitatem,uti fuiſſe reſolutum in Rota ſcribit idem Gonzalez 22
*d.loco num.64.*ſubdens rationem,quod talis Coadjutor non tenetur ad præci-
ſam reſidentiam,cum beneficium non habeat,ſed ſolum tenetur ad cauſati-
vam,quæ tantum inducit privationem fructuū non tituli *Put.deciſ.226.n.3.l.3*
Porrò materiam Coadjutoriæ concernentem vide apud Jo.And.*in c.fin.de cler.* 23
non reſid. ubi facit utile compendium diviſum in XI. quæſtiones, quas etiam
reaſſumunt Jo.And.Anto.de But.& Inno.& poſtea aliquot recentiores.

Duodecimò infertur, quod officia Eccleſiaſtica,quæ in titulum non dā-
tur,veluti eſt officium cuſtodis, Cellarii, Protonotariorum,& alia officia,
de quibus Gomeſ.*ad Reg.de infirmis quaſt.22.*Mandoſ.*ad Reg.21.queſt.7.& ad reg.* 24
32.quaſt.2. non cadunt ſub reſervationem hujus Regulæ:quod ſecus eſt in iis
officiis,quæ revera ſunt beneficia Eccleſiaſtica,veluti ſunt Theſauraria,Sacri-
ſtia,Primatus,Archipresbyteratus,Præpoſitura,& ſimilia,de quibus diverſi

ſunt in jure canonico tituli, quia iſtiuſmodi officia ſub reſervatione hujus reg. comprehenduntur, cum in nihilo diſtent à beneficiis Eccleſiaſticis *c.1. §. cum verò de conceſſ. Præb. glo. in clem. 1. verbo officiis de decimis, Rebuff. in praxi tit. ſeculare beneficium quotuplex, n.6.*

ARGVMENTA IN GLOS. II.

1. Requiſita ut beneficiorum curatum dicatur.
2. In dubio præſumitur potius beneficium ſimplex, quam curatum.
3. Beneficium curatum differt ab Eccleſia parochiali, & in quo.
4. Per actum baptizandi, non arguitur cura animarum.
5. Cura animarum non infertur ex jure ſepeliendi, nec ex jure decimarum.
6. Beneficium curatum non facit poteſtas fori contentioſi.
7. Quando Eccleſia collegiata habet curam animarum, talis cura non pertinet ad ſingulos Canonicos, ſed ad totum Collegium.
8. Beneficium curatum non dicitur, quando non habet curam perpetuam.
9. Curatum beneficium non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuū deſerviri ſolitus.
10. Curata beneficia vacantia per obitum in menſibus Apoſtolicis ſunt reſervata, juxta diſpoſitionem hujus regulæ.
11. Curata beneficia provideri debēt per concurſum, etiamſi ſint reſervata ratione menſis vel alias, etiamſi vacent in curia.
12. Concurſus ad parochiales vacantes in menſibus reſervatis poteſt omitti in multis caſibus ibi remiſſivè.

GLOSSA II.

B *Cum cura & ſine cura*) Quoniam apertè ſub diſpotione hujus Regulæ includuntur beneficia cum Cura, videndum eſt obiter, quæ ſint illa, & quæ concurrere debeant, ut ſit curatum beneficium. Primò requiritur, ut habeat poteſtatem ligandi, & ſolvendi in foro pœnitentiali, quæ non cadit, niſi in ſacerdotem *c. in novo 21. diſt. glo. in clem. dudum, verbo impediant ibiq; Inno. & Anchor. Abbas in c. dudum 2. num. 7. de electio.* Secundò requiritur, ut ſit certa parochia vel locus certis finibus, & limitibus conſtitutus, ac deſignatus, in quo populus alicui Eccleſiæ deputatus degit *c. Eccleſias 14. q. 1. in pr. Concil. Trid. ſeſſ. 24. de Reform. c.13. ibi, ubi parochiales, &c.* Tertiò requiritur, ut illius poſſeſſor exerceat curam nomine ſuo, & non alieno, *cap. expirandæ §. qui verò, de præbend. Rebuff. in praxi tit. de non promot. infra annū n.36.* niſi ſit principalis dignitas in Collegiata, *Milis in repertorio, verbo beneficium n. 22.* Quartò requiritur, ut ſolus ſuo nomine

nomine regat, non cum duobus aliis, vel pluribus: quia ut unum corpus, duo capita habere non poteſt, niſi monſtrum ſit, ſic nec Eccleſia duos, vel plures Curatos *c. cum non ignores de prebend. cap. in aptbus quaſt. 1. cap. ſicut una 12. quaſt. 2. Oldrald. conſ. 67. incip. Quaſtio talis eſt n. 1. Maſcard. de probat. concl. 469. incip. curam animarum.* In dubio autem præſumitur potius beneficium ſimplex quam curatum, & alleganti incumbit onus probandi hanc qualitatem, *Bellam. deciſ. 676. ſi impetrans, Staphil. de litt grat. tit. de Qualit. & ſtatu benef. §. ut ſciri poſſit num. 2.* 2
Intereſt tamen inter beneficium curatum, & Eccleſiam parochialem, quia poteſt eſſe beneficium curatum, abſq; eo quod ſit Eccleſia parochialis, ut ſi ſit aliqua Eccleſia ruralis, & ad eam de novo adveniant homines ad inhabitandum: licet dici poſſet Eccleſia curata, non dicitur tamen Eccleſia parochialis, ſi non habet certum territorium, ut poſt Jo. And. & alios *in c. ſuper eo de preb. in 6. Rebuff. in Concord. tit. de Collation. §. ſtatuimus in verbo parochiales*, & propterea melius eſt exprimere, quod ſit beneficum curatum, *Hojeda de incomp. benef. p. 1. c. 13. n. 2. poſt med.* 3

Ex his infertur primò, quod etiamſi deficeret fons baptiſmalis, non propterea deſineret eſſe Eccleſia parochialis: quia per actum baptizandi non infertur cura animarum, *Maſcard. de probat. concluſ. 469. num. 9. Hojeda de incomp. benef. c 13. n. 8.* 4

Secundò infertur, idem dicendum quoad ſepulturam ſeu actum ſepeliendi *Hoſtien in ſumma de ſepult. §. 2. & 3. Hojeda ubi ſupra, num. 10. Maſcard. dicto loco num. 10.* 5

Tertiò, Idem quoq; dicendum, ſi Eccleſia non percipiat decimas; quia non eò infertur, non eſſe parochialem, nec ècontrà, *Maſcard. concl. 589. n. 6. Rom. Conſil. 356. n. 3. & 4.*

Quartò infertur, quod poteſtas fori contentioſi, v.g. quod quis habeat juriſdictionem in ſpiritualibus in foro exteriori, prout eſt ſuſpendere, excommunicare, abſolvere, viſitare, & alia ejuſmodi, quæ ad correctionem morum pertinent, non facit propriè beneficium curatum, *Inn. in c. dudum 2. n. 11. v. nam modus ubi Abb. n. 7. in fi. de electio.* 6

Quintò infertur, quod quando Eccleſia Collegiata habet curam animarũ, talis cura non pertinet ad ſingulos Canonicos illius, ſed ad totum Collegium, unicam perſonam Rectoris repræſentans *Oldrad. conſ. 67. n. 1. in fine Caſſad. deciſ. 11. de preb.* In Hiſpania autem & Italia tales ſunt plures Collegiatæ & parochiales Eccleſiæ quæ reguntur per omnes de Collegio hebdomadatim. 7

Sextò infertur, quod beneficium curatum, non dicitur, quando non habet curam perpetuam, ſed tantùm ad certum tempus *Hojeda de incomp. benef. d. c. 13. part. 1. num. 52.* 8

Septimò, curatum beneficium non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuum deſerviri ſolitus: quia ſolus Vicarius perpetuus habet curam, non etiam Prior, 9

Prior, *Probus in addit. ad Monach. in cap. ſuper eo num.6. num.77. de prabend. in 6.*

His, & ſimilibus, caſibus, quos copioſè explicatos habes apud Maſcardum & Hojedam *d. locis*, beneficia non dicuntur curata, & propterea non includuntur ſub reſervatione hujus noſtræ regulæ.

Iſtis caſibus ceſſantibus, beneficia curata vacantia per obitũ in dictis mẽ- 10
ſibus Apoſtolicis, erunt reſervata, etiamſi vacent in curia, *Flam. Pariſ. de Reſig.*
ben. lib.8. quæſt.7. n.12. ita tamen, quod illorum proviſio fiat per concurſum, 11
ut diſponit Concilium Trid. *ſeſſ. 24. de reform. cap. 18. poſt pr. ibi: etiamſi ipſa parochialis Eccleſia reſervata, vel affecta fuit generaliter, vel ſpecialiter, &c.* & in ſua conſtitutione Pius v. quæ incipit in conferendis de data 15. Kal. April. anni 1566. Ideoque in tali eventu Epiſcopus habita notitia vacationis, proponit edictum pro concurſu, & mittit approbationem factam ab examinatoribus in Sinopo deputatis, & à Sede Apoſtolica confertur approbatio, ut colligitur ex dicta Conſt. Pii v. atque ita fuit ſæpius deciſum in congregatione Concilii
Trid. teſte Gonzalez *hic glo. 6. n.113.* Sunt tamen multi caſus, in quibus Papa 12
ſolet providere de Parochialibus per obitum, ut dictum eſt, vacantibus abſque concurſu, prævio duntaxat examine, ad curam animarum, quos brevitatis cauſa, & ſi alioqui ſint lectu digniſſimi, prætermitto; ſufficiat Lectorem remiſiſſe ad eundem Gonzalem *d. glo. 6. num.115. uſq; ad num.162.*

ARGVMENTA IN GLOS. III.

1. Beneficia omnia præſumuntur ſecularia, niſi probentur regularia.
2. Hæc reg. reſervat non ſolum ſecularia beneficia, ſed etiam regularia quorumvis ordinum.
3. Beneficia regularia quæ dicantur?
4. Sub generali reſervatione, non cõprehenduntur beneficia regularia.
5. Sub hac Reg. comprehenduntur Prioratus S. Auguſtini, Dominici, & ſimiles.
6. An ſub hac regul. comprehendantur beneficia regularia ordinum militiarum.

GLOSSA III.

C Secularia & quorumvis ordinum regularia*) Secularia præſumuntur omnia be-
neficia niſi regularia probentur, *Rota deciſ. 2. num. 2. de prabend. in* 1
No. M. lis in verbo beneficia omnia ſunt ſecularia Rebuff. *in praxi tit. quotuplex ſit beneficium*

neficium, num. 4. *Hojeda de incomp. benef. in præfat. num.* 6. *Maſcard. de probat. conc.* 172. *n.* 1. Porro non ſolum reſervat hæc regula beneficia ſecularia, ſed etiam 2
regularia quorumvis ordinum: quia nimirum, in generali reſervatione beneficiorum non cenſentur reſervata beneficia regularia, niſi ſpecialiter exprimantur, *Gaſpar de Peruſio de Reſer. q.* 4. *n.* 29. *Flam. Pariſ. de Reſig. benef. lib.* 11. *q.* 3. *n.* 82. 3
Dicuntur autem Regularia beneficia, de quibus in fundatione dictum fuit, ut per religioſos regerentur *Jo. Selva de beneficio part.* 1. *quæſt.* 4. *num.* 24. *Pet. Tholoſan. in inſtit. rei benef. cap.* 10. *num.* 12. *Alphon. Hojeda de incomp. benef. part.* 1. *c.* 24. *n.* 92. vel illa quæ per 40. an. conſueta ſunt regi, per viros regulares *text. in cap. cum de beneficio. de præbend. in* 6. *Rota deciſ.* 2. *num.* 2. *de præbend. in No.* Adeo quod per lapſum dicti temporis, beneficium ſeculare mutet ſtatum, & efficiatur regulare, dummodo tamen adſit bona fides, & is qui poſſidet beneficium tamquam regulare, habet titulum inſtitutionis uti de tali beneficio regulari, *Lapus in c. cum de beneficio n.* 1. *de præbend. in* 6. *& ibi Geminian. num.* 6. *Felii in cap. in noſtra n.* 41. *verſ.* 2. *nota diligenter de reſcript.* ubi dicit quod ſaltem in illo, qui incepit poſſidere beneficium tamquam regulare, requiritur dictus titulus, ac poſtea per alios poteſt continuari talis poſſeſſio, *adde Hojedam d. cap.* 24. *num.* 92. 4

Porrò notandum, quod etiamſi hæc reg. comprehendat regularia beneficia quorumvis ordinum, non tamen venient, aut comprehendentur prioratus Religionum S. Auguſtini, & S. Dominici, & alii ſimiles, quia perpetui non ſunt, prout requiritur ut dicantur Eccleſiaſtica beneficia, nec etiam dicti fratres mendicantes poſſunt habere beneficia Eccleſiaſtica, ut tradit noſter Alphonſus *ad Reg.* 8. *Cancell. verſ. ex quo ſequitur.* An autem comprehendet beneficia regularia ordinum militiarum, conſule Gonzalem *in glo.* 8. *n.* 52. *& ſeqq.* 5 6

ARGUMENTA IN GLOS. IV.

1. IN generali diſpoſitione non veniunt beneficia qualificata.
2. Quę beneficia includantur ſub diſpoſitione hujus Reg.
3. Beneficia patrimonialia, an comprehendantur ſub diſpoſitione hujus regulæ.
4. Beneficia monocularia, ſub hac regula comprehenduntur, & quæ dicantur beneficia monocularia.
5. Beneficia monocularia Papa in ſuis menſibus confert: modo tamen mentio fiat monocularitatis.
6. Dignitates majores, & minores ſub hac reg. includuntur.
7. Canonicatus Doctorales, & Magiſtrales, qui per concurſum conferuntur, ſub hac reg. non comprehenduntur.
8. Beneficia conſiſtentia in Eccleſia, non numerata, an ſub hac reg. cōprehendantur.

M 9. Quid

9. Quid in beneficiis noviter erectis?
10. Gratia, ſeu reſervatio facta ad favorem certæ perſonæ, de beneficio vacaturo, non ſe extendit ad beneficium poſt datam gratiæ creatum.

GLOSSA IV.

Q*Valitercumque qualificata*) Hæc verba fuerunt addita, inquit Gonzales,
hic, gloſſa 9. Imprimis, ut removeretur omnis ſcrupulus, an ſub gene- 1
rali reſervatioue beneficiorum, venirent beneficia qualificata: nam in
generali diſpoſitione beueficiorum, qualificata beneficia ſæpe non includun-
tur, *text. in c. licet canon. 14. juncto c. ſtatutum de Electionibus in 6.* Secundò, ut poſt-
quam jam expreſſerat Reg. nonnullas qualitates in ſpecie, videlicet omnia 2
beneficia, cum cura, & ſine cura, item ſecularia, & regularia, demum uni-
verſali locutione comprehenderentur omnia genera, omneſque qualitates
beneficiorum, & ſic includuntur omnia beneficia, (exceptis iis, de quibus ſu-
pra in glo. verbi *omnia beneficia*) cujuſcumque generis, & qualitatis fuerint, &
ubicumque ſita fuerinr, ut hic in verbo, *ubicumq; exiſtentia*; nimirum, ſive fue-
rint in Eccleſiis Patriarchalibus, Metropolitanis, ſeu Cathedralibus, & Col-
legiatis, ſive fuerint beneficia diverſarum Provinciarum unita, ſive etiam fu-
erint beneficia patrimonialia, quæ nimirum conferri debent natis, & oriun-
dis illius patriæ, vel civitatis in qua conſiſtunt, vel certo generi perſonarum
hoc eſt ipſis filiis naturalibus, & patrimonialibus, teſte Puteo, *deciſ. 164. n. 1.
& 2 l. 1.* Flam, Pariſ. *de reſig. benef. l. 2. q. 2. n. 16.* niſi tamen in Indulto, ſeu privile-
gio conceſſo ſuper beneficiorum patrimonialiũ proviſione adſint tales clau-
ſulæ quæ vincant & ſuperent reſervationem hujus reg. & veriſimile ſit Pa-
pam nolle comprehẽdere tale Indultum ſub regula, ut Indultò Clementis
VIII. ſuper beneficiis patrimonialibus Diœceſis Calagurritanæ ut notat Gõ- 3
zalez *glo. 9. §. 1. n. 72. & ſeq.* qui ſcribit nõ intrare reſervationem hujus reg. quo-
ad beneficia patrimonialia Diœceſis Calagurritan. ſtante dicto indulto con-
ceſſo ſuper modo & forma providendi de dictis beneficiis ſub die 28. April.
1596. cujus clauſulam ponit, nempe quod non comprehendantur ſub aliqui-
bus derogationibus, reſervationibus, & regulis Cancell. ſub quibuſvis clau-
ſulis, & decretis etiã derogatoriarum derogatoriis nec derogari poſſit, aut
cenſeatur, niſi de Epiſcopi, & Clerici Calagurritan. & Calciaten. & hominum
dictarum Diœceſium conſenſu, & alias derogatio ipſa nulla ſit: quæ clau-
ſula potentiſſima eſt, & nunquam intelligitur ſublata deficiente dicto con-
ſenſu *Rota deciſ. 137. n. 3. part. 1. diverſ. & deciſ. 304. part. 2. diverſ. Gonzalez d. loco
num. 73.*

Sed quid in monoculari beneficio? ſub hac reg. illud comprehendi pleriq;
ſentiunt 4

ſentiunt & rectè: idq; propter verbum (*qualitercumq;*) quod eſt generaliſſimum: diciturq; beneficium monoculare, quoties in una Eccleſia unum dumtaxat eſt beneficium, vel quoties collatori competit unius tantū beneficii collatio, & utrobiq; caſu ejuſmodi beneficia, tam Papam, quā illius Nuncium conferre exiſtimo in ſuis menſibus, tū per hanc reg. VIII. tū per Concordata nationis Germanicæ, ut præter eundem Gonzalem *d. gl. 9. §. 4. n. 15.* apertè adſtruit D. Wameſius *tom. 1. Conſil. 42. n. 6. & ſeqq.* & noviſſimè Nicolaus Garcia *tract. de benef. part. 5. c. 1. n. 519.* quod tamen ſingulariter limita, dummodo in impetratione facta fuerit mentio monocularitatis, alias, ſi hoc non exprimitur in gratia, non comprehendet beneficium monoculum, *Felii in c. In noſtra n. 23. de reſcript.* atq; ego ſecundum iſtorum opinionem datus Referendarius per R. D. Ægidium de Glen Officialem Leodien. meritiſſimum, judicavi nuper in una Thurinen. Capellania pro D. Quitino Biſtain proviſo auctoritate Nuncii Colon. de beneficio monoculo, contrà D. Guilielmū le Vovè Paſtorem Eccleſiæ parochialis Thurinen. qui prætendebat ſe in poſſeſſione conferendi beneficiū monoc. in ſua Eccleſia ſitiī & hæc beneficia monoc. nō cadere ſub primariis precibus Cæſaris oſtendo ad Indultū Ferd. II. Imp. 5

Adverte tamen, quod non dicetur benef. monoculum, ſi quis habeat beneficii unius collationē tantū & in alio præſentationem; vel ſi quis haberet collationē in uno ſolus & cum aliis collationē in pluribus, quia tum non eſſet monocularis collator, ut poſt Felii *in d. c. In noſtra n. 23. v. declara illud*, reſpōdit D. Wameſ. *d. conſil. 42. n. 7. Rot. dec. 241. in antiq.* Menoch. *de arbit. jud. l. 2 caſ. 201. n. 69.*

Deniq; comprehendentur ſub hac reg. omnes dignitates majores & minores cujuſcumq; qualitatis, maximè ſtante dicta dictione *qualitercumq;* quæ eſt univerſalis, & generaliſſima, & cōprehendit etiam in materia odioſa majora expreſſis *c. ſolitæ verſ. quodcumq; ligaveris, & ibi Abb. not. ult. de major. & obed. Fel. in c. de quarta n. 15. de reſcript. Creſcent. deciſ. 1. de privileg.* Non tamen comprehenduntur ſub reſervatione dictæ noſtræ regulæ Canonicatus Doctorales & Magiſtrales, qui præſertim in Hiſpania ſunt conferendi per concurſum uni Doctori, ſeu Licentiato in Jure, vel in Theologia, ut multis rationibus, rejecta contraria opinione probat Gonzales *d. gl. §. 2. n. 63.* qui quoque *in §. ſeq.* docet beneficia conſiſtentia in Eccleſia non numerata, ubi ſcilicet non adeſt certus numerus Canonicorum, ſeu aliorum beneficiorum, ſed ſecundum augmentum, vel decrementum fructuum beneficiati creſcunt vel decreſcunt, *ut in c. dilecto 25. verſ. præterea de præbend. & ibi Inno. Ant. de bul. Abb. & alii* non includi ſub hac regula reſervatoria. 6 7 8

Sed an cōprehendet beneficia noviter erecta, poſt datā reſervationis, dubitationem movet, quod reſervatio nō capiat beneficia creata & erecta, poſt 9

datam reſervationis, *ut tenuit Rota deciſ.32. n. 7. de præbend. in Antiq. & Simonetta in tract. de reſervat. quæſt.12.* Contrarium tamen dicendum eſt: tum quod regula noſtra ſit generalis, quæ ſemper reſervat, ſemperque loquitur, *l. Arriani C. de hæret. Caputaquen. deciſ.220. n. fin. part.1.* Ideoque non poteſt conſiderari creatio nova beneficii, poſt ipſam reſervationem: quia tam ante creationem, quam poſt, regula noſtra ſemper reſervat *Æn. de Falcon. de reſer. quæſt.3. principali num.8.* tum quia quando reſervatio eſt generalis, & favorabilis, non autem ſpecialis, nec pro certa perſona, ut in caſu præſenti, reſervatio capit beneficia poſtea erecta, ut firmat Lapus *in c. propter tua num.4. verſ. ſed contra quia, de reſcript. in 6. Æn. de Falcon. d. quæſt.3. n.8. per tot. Mandoſ. in reg.3. Cancellariæ num.21 verſ. contraria opinio verior eſt: faciunt not. Menochii lib. 4. de præſumpt. 127. n. 26.* 10
Nec obſtat quod in contrarium adductum eſt: quia illud procedit in reſervationibus ſpecialibus, pro certis perſonis, juxta terminos clem. finalis de reſcriptis, ubi gratia ſeu reſervatio facta ad favorem certæ perſonæ de beneficio vacaturo, non ſe extendit ad beneficium poſt datam gratiæ creatum: An autem hoc obtineat in primariis precibus, ſcribo ad indultum precum, quod commentariis illuſtratum, opus eſt iſtud, Deo juvante, percurret.

ARGVMENTA IN GLOS. V.

1. Regula hæc, ut aliæ, expirat morte Papæ.
2. Reſervationes factæ diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ non expirant morte Papæ.

GLOSSA V.

E Usque ad ſuæ voluntatis beneplacitum) Atque ita regula hæc perpetua non eſt, ſed expirat & extinguitur morte Papæ illius Conditoris *text. in cap. ſi gratioſè 5. de reſcript. in 6. ubi glo. Jo. And. text. cum glo. in clem. 1. verbo ſedis de probat. Caſſad. deciſ.3. num.1. & 2. de Conſtit. Mandoſ. in reg. 1. Cancell. quæſt. 1. & quæſt.10. num. 15. Gabriel. lib. 6. commun. opinio tit. de præbend. concluſ. 1. num. 20.* 1
Qui omnes diſtinguunt, quod aut reſervatio facta eſt diſpoſitioni Papæ, & tunc expiret morte illius, quia cum jam non ſit in rerum natura, ergo nec habere poteſt beneplacitum, nec diſpoſitionem, *text. in c. unico §. fin ubi ſublati Epiſcopo, &c. Ne ſede vacante in 6. Monach. de arb. cent.5. caſ. 498. num.3. & lib.4. de præſumpt. præſumpt.40. Hypolitus Rid. de probat. num.51.* Aut reſervatio facta eſt diſpoſitioni Sedis Apoſtolicæ & tunc non extinguitur per mortem Papæ: nam Sedes 2

Sedes Apoſtolica nunquam deficit *text. in d. c. ſi gratiosè ibi ſecus autem, &c. ubi Probus n. 2. Menoch. d. lib. 4. præſumptio. 121. num. 3.* plura hac de re legat qui volet ad nauſeam apud Gonzalem *glo. per totum.* & conſulat ea quæ ſupra ſcripſi in Proœm, *num. 20. & ſeqq.* quæ lucem dabunt huic Gloſſemati.

ARGVMENTA IN GLOS. VI.

1. Beneficia vacātia in curia nō cadūt ſub reſervatione hujus reg.
2. Papa confert beneficia Urbis jure proprio ſeu ordinario.
3. Cardinales in Urbe reſidentes, conferunt beneficia Eccleſiarum titularium: ideoque in illis reſervatio non cadit.
4. Beneficium quando dicatur vacare in curia.
5. Aliud eſt beneficium vacare apud Sedem, aliud in curia.
6. Beneficia vacantia apud Sedem ſunt Papæ reſervata, conferri tamen debent intra menſem à die vacationis; quod intellige de beneficiis vacantibus apud Sedem ſeu in curia.
7. Quæ beneficia dicantur vacare in curia.
8. Curia Rom. ibi eſt ubi Papa.
9. Optio Canonica non habet locum in beneficiis vacantibus in Curia ſeu apud Sedem.

GLOSSA VI.

Extra Rom. Curiam) Nam beneficia in curia conſiſtentia, ibidemq; vacantia, non cadunt ſub reſervatione, aut ſaltem impropriè dicuntur reſervata Papæ, cum jure communi illorum collatio ſpectet ad illum, uti Epiſcopum Romanum *cap. ſi quis Epiſcopus ibi dignetur Epiſcopus quæſt. 16. Gomeſ. ad reg. de Annali q. 3. num. 18.* dicens ſolum Papam conferre beneficia Urbis jure proprio & ordinario iñ quocumq; menſe vacent. Quod fallit primò, niſi Papa infra menſem de eis non providerit, nam elapſo menſe à die vacationis numerando, ſtatim devolvitur collatio ad Epiſcopum *Statutum de præbend. in 6 Zerola in praxi Epiſcopi verbo beneficia §. ad tertium verſ. dico quarto.* Fallit ſecundò niſi ſubſint titulis cardinalium, quibus quando ſunt in Urbe præſentes competit jus conferendi beneficia Eccleſiarum titularium *c. his quæ ibiq; ibi Felin. n. 1. de major. & obed. Mandoſ. ad reg. 7. quæſt. 2. per tot.*) ideoque in illis reſervatio non cadit, uti etiam ſcribit noſter Alphonſus *ad reg. 7. ſub finem, verſ. & ex iſta regula ſequitur:* ideoque non erit neceſſe in gratiis facere mentionem de Reſervatione noſtræ regulæ nec exprimere menſem vacationis ut in illa ſtatuitur, ut rectè notat Gonzalez *in glo. 13. n. 96.* Neq; obſtat reg. 7. Cancell. per quam Papa ſibi reſervat Canonicatus, &c. S. Joannis Lateranenſis & S. Petri, & B. Mariæ majoris de Urbe: quia reſervavit ad majorem cautelam, ne Archipræsbyteri

(margin: F 1 / 2 / 3)

dictarum trium Eccleſiarum qui ſunt Cardinales (quamvis non titulares earum) prætenderent quod poſſent diſponere de iſtis beneficiis, & abundans cautela non nocet, atq; ita poſt Alphonſum *ad d. reg. 7. in pr.* ſentit Gomeſ. *ad reg. de Triennali q. 31. n. 16. verſ. tamen videtur*, & Mandoſ. *ad reg. 7. q. 1. ubi quoq; hac de re ſcripſi infrà.*

Notandum tamen beneficium dici vacare in Curia quando vacat apud ſedem Apoſtolicã, ut ſtatuitur in c. 2. de præb. in 6. quamvis in terminis noſtræ reg. aliud ſit vacare apud ſedem Apoſtolicam, & aliud vacare in Curia: Nam apud ſedem propriè vacare dicuntur tantum beneficia reſervata *per c. 2. de prabend. in 6.* reliqua verò beneficia vacantia in Urbe & reſervata ex aliis cauſis quàm reſervationis *d. c. 2.* quamvis dicantur vacare in Curia, non tamen vacant apud ſedẽ Apoſtolicã: ideoq; quæ vacant apud ſedem, dicuntur vacare in Curia: & non è converſo, beneficia quæ vacant in curia, dicuntur apud ſedem vacare: nam minus eſt vacare in curia, quàm vacare apud ſedem, *ita pulchrè & diſtinctè ex Gomeſ. ad reg. de Triennali q. 31. ſub pr. ſcribit Gonzalez hic n. 49. & ante eum Covar. pract. q. c. 36. n. 4.* 4 5

Ex his reſultat primus modus vacationis in Curia, nimirum cum beneficia vacant apud ſedem, hoc eſt per obitum contingentem in Curia, quo caſu ſunt Pontifici reſervata *ut not. in d. c. 2.* ad cujus textus declarationem emanarunt etiam text. in c. ſtatutum & c. præſenti 34. & c. ſi Apoſtolica 35. d. tit. de præb. in 6. & extravagans ad Regimen de præb. qui textus plures continent vacationis modos in Curia, ideoq; videndi, & attendendi; ut & *Covar. d. c. 36. n. 4. in fin.* Si tamen per Papam non conferantur intrà menſem à die vacationis & non ſcientiæ numerandum, Ordinarii poterunt conferre ut dixi ex c. ſtatutum de præb. in 6. ibi gl. & DD. q. ti text. loquitur & habet locum tantũm in reſervatis propter vacationem in Curia *per d. c. 2. & c. præſenti.* In cæteris autem nullum tempus eſt Papæ præfixum ad conferendum *Franc. in d. c. ſtatutum n. 6. Granutius ad Simonettam q. 47. n. 14. Mandoſ. 90. n. 5.* Sed hodie deciſio d. c. ſtatutum quæ eſt Gregorii x. eſt correcta & revocata in Extravag. Piæ 1. de Præb. quæ eſt Bonifacii VIII. & ſic poſterior, gloſſ. ibid. & Rota *deciſ. 12. ante num. 1. de prabend. in Not.* licet pleriq; DD. dubitent propter datam lib. 6. quæ eſt poſterior d. Extravag. teſte Zerola *in praxi Epiſcop. parte 1. verbo Beneficium §. 3. d. 4.* qui ait quod ſtante hac dubitatione doctorum, Ordinarius providebit. 6

Secundò dicuntur vacare in Curia omnia beneficia in Urbe conſiſtentia, quæ impropriè dicuntur reſervata ut prædiximus. 7

Tertiò dicuntur in Curia vacare beneficia quæ reſignantur ſeu renunciantur in manibus Papæ per Procuratores abſentium *gloſſ. not. in Clem. 1. verbo collatio ut lite pendente Flam. Pariſ. de reſig. benef. l. 9. c. 14. num. 1. cum ſeqq. Rota deciſ. 4. de præb. in antiq. & ſ. ex. Moneta tr. de Opt. Canonica c. 3. n. 37.*

Quartò

Quartò vacare in Curia dicuntur beneficia illorũ qui præſentes vel abſentes per contumaciam fuerunt ex aliquo defectu privati *Rota deciſ.35.de præb. in antiq. Mandoſ. in reg.23.q 8.n.13. & ſeqq.*

Quintò omnia beneficia reſervata per extravagantẽ ad regimen de præb. & extravag. execrabilis d.tit. quæ extravagantes renovantur per PP. in reg. 1. Cancellariæ, *Simonetta de reſer. q.30.n.3.*

Sextò omnia beneficia affecta ſeu reſervata dicuntur vacare in Curia, *Rota deciſ.17. de prebend. in Antiq. Æn. de Falcon. de reſervat. quaſt. 4. principali effectu 2. num. 1.*

De qua autẽ vacatione in Curia loquatur regula noſtra quæ excipit beneficia vacantia in Curia, ſatis elicitur ex iis quæ initio hujus gloſſæ diximus. 8
Porrò Curia Romana ibi dicitur eſſe ubi eſt Papa, non etiã ubi eſt Conciliũ, vel Audientia Papæ *Inn. in c. ergo. N. ante fi. de jurejur. & Abb. ibid. n.6. & Felii n. 9. Mand. ad reg.5.q.2.n.1.* quod & ſupra probat noſter Gloſſographus *Reg. 5. n. 3.* Verum ego cum Nicol. Garcia ibi Curiam Rom. eſſe dico, ubi Papa eſt cum Cancellaria & ſuis tribunalibus,: & in his vacantibus in Curia, non cadit conſuetudo optandi ut oſtendit Jo. Petrus Monetta tract. de Optione Canonica q. 3. n.13. 9

ARGVMENTA IN GLOS. VII.

1. Hæc reg. reſervat quaſcumq; vacationes exceptis vacationibus in Curia, & vacat. per reſignationem.
2. Ordinarius confert in ſuis mẽſibus benef. quocumq; modo vacatura.
3. De qua reſignat. hæc reg. loquatur, an ſolum de ſimplici, an etiam de ea quæ fit in favorem?
4. Reſignationes in favorẽ coram Epiſcopo ſunt ſimoniacæ.
5. Epiſcopi & Ordinarii locorum in certis caſibus admittunt reſign. in favorem, ex Conſtit. Pii V.
6. Reſignationes ex cauſſa permutationis, an excipiantur quoq; ab hac Regula?
7. Reſervatio eſt juris cõmunis correctoria & propтereà reſtringenda.
8. Vacatio alia de jure, alia de facto, & quæ ſingulæ?
9. Vacatio de jure, & de facto ſub hac reg. includitur.
10. Verba cujuſlibet diſpoſitionis intelligẽda ſunt in potiori ſignificato.
11. Hæc reg. includit etiam vacationẽ de ſolo facto.
12. Beneficia reſervata Papæ non poſſunt in Germania per Ordinarios cõferri vigore Concordatorũ vacãtia in illorum menſibus.
13. Recenſentur modi vacationum ipſo jure.
14. Incõpatibilitas beneficiorum ſimplicium quando inducatur.
15. Incompatibilitas beneficiorum ſimplicium conſideratur.

16. Bene-

16 Beneficia vacantia ex cauſa incompatibilitatis ſunt reſervata.

17. Reſervatio ob aſſecutionem alterius incompatibilis extenſa eſt per Paulum V. etiam ad vacatura ante reſignat. ſeu admiſſa.

18. Ceſſat incompatibilitatis ubi adeſt Papæ diſpenſatio.

19. Clauſulæ quæ ſolent apponi in diſpenſatione ad incompatibilia.

20. per narrativam ſeu expreſſionem beneficiorum ante obtentorum non inducitur diſpenſatio ad pluralitatem.

Vacant ipſo jure beneficia.

1. Per aſſecutionem alterius incompatibilis.
2. Per contractum matrimonii.
3. Per non promotionem ejus qui intra annum aſſecutus eſt Eccleſiam parochialem.
4. Per ingreſſum religionis.
5. Per tranſlationem Prælati ad aliam Eccleſiam.
6. Per ſilentium electi, qui tempore ſibi præſtituto non conſenſit electioni.
7. Si electus intra tres menſes poſt præſtitum conſenſum non petierit confirmationem & quid de eo in patria Leodien.
8. Per adminiſtiationem electi ante confirmationem.
9. Per promotionem ad Epiſcopatum.
10. Per militiam ſecularem.
11. Per electionis caſſationem, & ſunt iſta Papæ reſervata per Cōcordata Germaniæ.
12. Per poſtulationem, repulſionem, &c.
13. Per violentam ingreſſionem in poſſeſſionem beneficii.
14. Per violationem ſequeſtri.
15. Per non oſtenſionem tituli petiti ab ordinario.
16. Per alienationem rerum Eccleſiæ facta ſine ſolemnitate.
17. Si habetur beneficium pro derelicto.
18. Propter crimen hæreſis, & quid in Germania, an Ordinarii in ſuis menſibus iſta beneficia conferre poſſint?
19. Vacant etiam ipſo jure beneficia obtenta per preces hæreticorum, & eorum qui hæreticis adhærent.
20. Per crimen realis Simoniæ.
21. Per crimen læſæ Majeſtatis.
22. Per crimen falſitatis litterarum Apoſtol.
23. Vacant beneficia percutientis Cardinalem.
24. Item occidentis vel percutientis Epiſcopum.
25. Item in Aſſaſino.
26. Item occidentis Rectorem ſuæ Eccleſiæ.
27. Incarcerantis Clericum donec reſignaverit.
28. Propter crimen Sodomiæ.

29. Quando

Vacant ipſo jure beneficia

29. Quando reſignans non ſupervixit viginti dies.
30. Ob non factã publicationẽ reſignationis, & quid in Germania?
31. Ob non ſervatam formam cõcurſus in cõferendis parochialibus.
32. Item beneficia illorum qui pro obtinendis benef. ſe ipſos pro aliis examini ſupponunt, vel penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis ut ab iis aliquid conſequantur, vel accipiunt beneficia cum animo illa dimittendi.
33. Per obitum Papæ Collatoris quando fuit collatum ad beneplacitum illius.
34. Idem ſi fuerit collatum ad certum tempus.
35. Per depoſitionem & privationem.
36. Per apprehenſionẽ poſſeſſionis ante expeditionem litterarum.
37. Retinentis indebitè ſcripturas ad Cameram Apoſt. ſpectantes.
38. Offendentium litigantes in Romana Curia.
39. Per confidentiam.

21. Pleraq; crimina ſunt quæ non inducunt privationem ſuo jure, ut perjurium, homicidium, adulterium, blaſphemia.

22. Perjurium debet eſſe judiciale ut cadat privatio.

23. Effectus vacationis de jure plures recenſentur.

24. Cum quis privatur beneficio ipſo jure, ſtatim quidem illud conferri poteſt, non tamen collatio exequi poteſt & realis poſſeſſio tradi, niſi prius vocato poſſeſſore, & cauſa cognita.

GLOSSA VII.

G QVocumq; *modo vacatura*) Et ſic Regula hæc reſervat quaſcumq; vacationes, exceptis vacationibus in Curia, ut ante dictum eſt, & vacationibus 1
per reſignationem ut hic dicitur, & idem adſtruitur deciſ. 575. Rotæ *n.* 3. *&* 4. *& deciſ.* 700. *in fin. p.* 3. *diverſ.* Et quemadmodum reſervantur beneficia quocumq; modo vacatura in mẽſibus Apoſt. ſic etiam Ordinarius poteſt illa conferre quocumq; modo vacent in ſuis quatuor menſibus alternativis, 2
Navar. conſil. 18. *incip. an beneficium de præb.* adhibita tamen diſtinctione de qua infrà n. XVIII. Cæterum quia hæc reg. excipit reſignationes, videndum eſt de qua reſignatione intelligenda ſit, an de ſimplici, an etiam de conditionali? Simplicem ſeu puram dicimus, quoties beneficium purè & ſimpliciter reſignatur 3
in manus ſuperioris, abſq; aliqua reſervatione pro reſignante. Conditionalẽ verò, quæ fit in favorem alterius, & non aliter, nec alio modo, niſi ut de beneficio reſignato fiat gratia illi, in cujus favorẽ fit reſignatio, reſervata reſignãti aliqua penſione, aut jure; aut non reſervata. Igitur ad propoſitã quæſtionem dicendum eſt, Regulam noſtram intelligi de utraq; ſpecie reſignationis,

puræ,& conditionalis; verba enim iſta: *alias quam per reſignationem:* ſunt generalia,ideoque de reſignatione quacumq; ſunt intelligenda, *l. de pretio ff. de pub. in re actio.* Hinc extat dicta Rotæ deciſio 624.p.3.lib.3.diverſ. dicentis Regulam noſtram comprehendere qualeſcumq; reſignationes, idq; ſive in Curia fiant,ſive in partibus,& ſic utrumq; caſum comprehendere videtur, *fa. etiam deciſ. 475.n.3. & 4.p.3. diverſ. & deciſ. 700. in fi.* Non obſtat, quod videatur intelligenda tantum de ſimplici, eò quia reſignationes in favorem coram Epiſcopo, ſeu ordinario improbantur; & ſunt ſimoniacæ *Navar. in Manuali c. 23. num. 107. verſ. ad decimum mand. ad Reg. de Annali q. 46. n. 2. Rodan. de Simonia p. 1. cap. 26. & part. 2. c. 22. n. 14. idemq́; diſponitur per Conſtit.* Pii v. *de menſe Aprilis 1568. verſ. caveant autem Epiſcopi:* quia hæc intellectum habent, donec Epiſcopis detur modus admittendi reſignationes, ut jam datus eſt per dictam conſtit. Pii v. quæ diſponit, ut Ordinarii non recipiant reſignationes, niſi illorum, qui aut ſeniò confecti, aut valetudinarii, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimini obnoxii, cenſuriſq; Eccleſiaſticis irretiti, nequeunt, aut non debent Eccleſiæ vel beneficio inſervire,& in aliis caſibus in d. Conſt. & in c. niſi cum pridem de renunc. expreſſis. 4 5

De reſignatione ex cauſſa permutationis major difficultas oritur, an illæ etiã excipiantur,ſeu excludantur à reſervatione hujus Reg. quæ ſolũ excipit vacationes ex cauſſa reſignationis,& aliud ſit reſignatio, aliud permutatio:& reſolvitur etiam excludi: tum quia permutatio includit in ſe reſignationẽ in favorem permutantium,ita ut permutatio nihil aliud ſit,niſi quædã reciproca reſignatio, quæ fit inter utrumque permutantium *text. in cap. unica de Reg. permut. lib. 6. & clem. 1. eod. tit. Caſſad. deciſ. 1. n. 2. de Rer. permut. quod & latius oſtendi in tractat. de permut. benef.* tum quia reſervatio eſt juris communis correctoria *cap. cum expediat de electis in 6.* eòque reſtringenda eſt, & propterea quoad effectum reſervationis, beneficia renunciata ex cauſa permutationis non dicuntur verè vacare,& ſic non includuntur ſub reſervatione *Hier. Gabriel conſ. 199 n. 4. & 9. lib. 2.* De quâ ergo vacatione intelliguntur verba iſta *quocumq́; modo vacatura*? Præter communem vacationis modum, qui eſt per obitum, & per reſignationem ejus qui verum titulum & poſſeſſionẽ habebat (qui modus vacationis dicitur vacatio de jure, & de facto, ex quo tunc apud neminem remanet jus, neq; poſſeſſio, ſed ſunt vacua *ut not. c. ſuſceptum de reſcript. in 6. Rebuff. in praxi tit. requiſita ad collationem n. 56. Mandoſ. ad reg. 30. q. 7. n. 4.*) alia eſt vacatio de jure,alia de facto. Explicemus ſingula. Vacatio de jure, non de facto dicitur per aſſecutionem alterius incompatibilis,vel alio modo ex aliis infrà dicendis: ratio eſt quia etiamſi vacet ipſo jure primum per aſſecutionẽ ſecundi,tamen quia manet in illius poſſeſſione, non dicitur vacare de facto: quia de facto eſt ſemper occupatũ *text. c. cũ noſtris ibi non vacaret de facto de conceſ. prebend.* 6 7 8

prabend. & ibi glo. & DD. vel quando quis ſe intrudit de facto abſq; canonico
titulo, quia tunc de facto eſt occupatũ beneficium, de jure tamen ſemper va-
cat, *Lapus alleg.16.* Atque hic notandum, licet tales ſint privati ipſo jure & de
facto, tamen requiri ſententiam declaratoriam, non quidem ut Judex pro-
nunciet ſeu declaret talem privatum, ſed talis criminis eſſe culpabilẽ, *per not.
Felii in c. Rodulphus n.35. de reſcript.* Vacatio verò de facto nõ de jure dicitur, quã-
do quis lõgo tempore eſt abſens à beneficio, & ignoratur ubi ſit; tunc dicitur
vacare de facto, cum nullus illi inſerviat *fa. text. in c. 2. de cler. non reſid.* vel cum
quis habet collationem, nondũ tamen poſſeſſionem, quia tunc adhuc poſſeſ-
ſio eſt vacua, & vacat beneficium de facto: vel ſi quis dejectus eſt à poſſeſſio-
ne, & nemo eã occupavit, vel ſi coactus renunciavit; vel deniq; cum quis nõ
habet juſtum titulum, ſed ſolam poſſeſſionem, ſeu detentationẽ, quã cedit,
vel decedit: nam tunc per renunciationem, vel obitum illius ſolummodo vacat
beneficium de facto, ex quo non poteſt vacare niſi quod cedens vel decedens
habebat & deſinit habere. *Greg. Tholoſ. de beneficio c.27. n.4. Flam. Pariſ. de reſig.
ben. l. 1. q.15. n.13. cum ſeqq.*

His præmiſſis: videndum de qua vacatione loquatur hæc reg. & quidem
primò non eſt dubium, quin primus vacationis modus, qui eſt de jure, & de 9
facto, ſub ea includatur: quia iſta vacatio eſt verior, naturalior & potentior
cæteris, ideo verba cujuſlibet diſpoſitionis ſunt intelligenda propriè de illa,
& in potiori ſignificato, *Quintil. Mandoſ. conſil. 4. n.20. in fi. & n.24. fran. Parimus
tract. de off. & poteſt. Capituli ſede vac. 7. prabend. n.17.* Secundò, certum eſt etiam, 10
quod regula hæc procedat quoque in vacatione de ſolo facto, *ut multis oſtendit
Gonzal. gl.15. §.1. à n.45. uſq; ad n.62.* Quin etiam quod alter modus vacationis, 11
nimirum de jure tantum includatur, dubium non eſt, *ut multis oſtendit idem
Gonzalez hic gl.15. a n.14. uſq; ad n.44. & Nicol. Garcia tract. de ben. part. 5. c. 5. §. 11. n.*
548. Sed hic tamen adverte, beneficia ipſo jure vacantia, ſic eſſe affecta, ſeu re-
ſervata Papæ, ut etiã vacantia in menſe ordinario non poſſit Ordinarius in 12
Germania vigore Concordatorum conferre, ſed ſolus Papa, *ut notat Brand. in
concor. Germ. q.10.* qua de re plura videto ſupra inter caſus vacationũ n. XVIII.

Quoniam autem vacationes de jure permultæ ſunt, & ſparſim per Cano-
num & DD. volumina leguntur, compendio illas perſtringam, lectorem re-
mittens ad Dominum Gonzalem & Nicolaum Garc. d. tract. qui pleniore 13
manu illas tractarunt.

Primus igitur *vacationis modus de jure*, eſt per aſſecutionem ut prædixi alterius
beneficii incompatibilis, *c. de multa de prabend. c. quia nonnulli de cler. non reſiden
extravag. Execrabilis §. qui vero de prab. concil. Trid. ſeſſ. 7. c. 4.* In quo tamen notent
juniores, quod licet cap. de multa, quo ſtatuitur primum beneficium cu-
ratum ipſo Jure vacare per aſſecutionem ſecundi, & ſi utrumque retinere
contendat, privari etiam ſecundo per ſententiam, non autem ipſo jure

(tametſi per d. extravag. execrabilis §. qui verò, etiam ſecundo ipſo jure privetur) loquatur de beneficiis curatis, & dignitatibus, tamen Concilium Trid. *ſeſſ. 24. c. 17.* extendit dictam incompatibilitatem (ſi tamen ultrà ſex menſes retinuerint) ad duos Canonicatus, vel unum cum parochiali, vel portiones in Cathedralibus & Collegiatis Eccleſiis *ut reſolvit S. Cong. Concilii Trid. ad d. c. 17.* & alia quæcumq; beneficia etiam ſimplicia, ut Capellaniæ quæ ex fundatione vel conſuetudine dictam reſidentiam requirunt, ut fuit reſolutum coram R. P. D. Orano Leodienſi, Auditore Rotæ celeberrimo, *die 11. decemb. 1585. in una Salmantina dimidia portionis, & in alia Toletana Capellania 15. decemb. 1591.* Adverte tamen quoad incompatibilitatem ſimplicium, illam demum induci, quando dicta beneficia requirunt continuam & præciſam reſidentiam, quæ nimirum ex fundatione vel conſuetudine arctant poſſeſſorem ad reſidentiam ſub pœna privationis tituli, ſecus tamen ſi ſub pœna privationis fructuum, quæ dicitur cauſativa reſidentia, & in hac locum non habebit diſpoſitio d. c. nec Concilii. Trid. ut doctè hæc deducit, variiſq; Rotæ deciſionibus firmat Gonzalez *hic in gl. 15. n. 22. & ſeqq. ut & Nicol. Garc. tract. de benef. part. 11. c. 5. n. 87.* ubi dicit hanc opinionem practicari in Rota: & proinde per aſſecutionem ſecundi non vacabit primum, ſi utramq; reſidentiam non requirat, *adde Navar. conſ. 10. & 17. de præb.* & ita praxis univerſalis, & conſuetudo obſervat, quæ procedit etiam in foro conſcientiæ juxtà opinionem Innoc. *in c. fi. de cler. non reſiden. & in c. cum jam dudum n. 2. & 4. de Præbend.* communiter receptam, juxtà quam plura beneficia ſimplicia non ſunt incompatibilia, & poſſunt retineri, ſi non requirant reſidentiam præciſam, etiam ſuppoſito quod alterum eorum ſit ſufficiens ad congruam vitæ ſuſtentationem, & hoc non obſtante Concilio Trid. quia uſu non eſt receptum ut notat Nicol. Gar. *de benef. p. 11. c. 5. §. 3. n. 332.* quam tamen Innocentii opinionem limitat *n. 267.* dummodo non ſit magna coacervatio beneficiorum, quæ non caret culpa, & mortali ſcandalo ut tradunt multi DD. ab eo citati d. l. 14

At verò in aliis beneficiis non ſimplicibus, & incompatibilibus duplici modo DD. conſiderant incompatibilitatem, & diſtinguunt duo genera incompatibilium beneficiorum. 15

Quædam n. incompatibilitas eſt illorum beneficiorum, quæ ſimul teneri non poſſunt, & quorum primum vacat ipſo jure per aſſecutionem ſecundi, qualia ſunt illa, de quibus in d. c. de multa, & in d. extravag. Execrabilis, & in c. litteras de Conceſſ. præb. & in Clem. fi. de præb.

Alia incompatibilitas eſt, quoad retentionem tantum, ſcilicet beneficiorũ, quæ ſimul licitè retineri non poſſunt: licet non vacet primum ipſo jure per aſſecutioné ſecundi, ut in parochiali cum Canonicatu, & duobus ſimplicibus reſidentiã requirentibus, & aliis ut ſupra, Staphileus *tit. de ſtatu, & qual. ben. §. ut ſciri poſſit num. 9. Rebuff. in praxi tit. de diſpen. rat. ætat. verb. incompatibilis Nicol.*

Nicol. Garcia tract. de benef. part. 11. cap. 5 num. 67.

Quo ad incompatibilitatem primi generis, dixi vacationem inducere ipſo
jure, aſſecutionem ſecundi incompatibilis pacificam, quæ pacifica aſſecutio
ſeu poſſeſſio intelligitur 1. non ſolum de facto, ſed etiã de jure, id eſt non liti-
gioſa, ſed abſq; controverſia juris, & facti, *Mandoſ. ad reg. de Triennali q. 53. idem
Mandoſ in reg. 34. q. 26.* Secundò intelligitur de poſſeſſione non ſterili, ſed quæ
commodo fructuum fruatur, *ut dixi ad reg. 51.*

Adverte tamen beneficia, quæ per aſſecutionẽ ſecundi incompatibilis va-
cant (suntq; S. Sedi reſervata, ut in extravag. ad regimen de præb. quæ ſemper 16
renovatur per pontifices omnes in reg. 1. Cancell.) non ſolum vacare per iſti-
us ſecundi realem aſſecutionem, ſed etiam ante, ſi nimirum facta proviſione
ante dictam aſſecutionem in fraudem reſervationis, & decreti irritantis ſim-
pliciter, ſive cauſa permutationis, ac alias quomodolibet ad manus cujuſcũ-
que reſignent, ſeu dimittant, eruntq; ut dictum eſt, reſervata; & vacabunt
ipſo jure, perinde ac ſi per pacificam aſſecutionem verè, ac realiter vaca-
viſſent: Ita reſervationem beneficiorum vacantium per aſſecutionem aliorum
nuper extendit etiam vacatura ante aſſecutionem reſignata, ſeu admiſſa 17
S. D. N. Paulus v. 1609. *Febr. 25. incip. Sanctiſſ. in Chriſto Pater & Domin. N. D.*
Paulus.

Adverte ſecundò, prædicta hactenus vera eſſe, niſi Papa ſuper incompati-
bilitate diſpenſet; de quo extat reg. infra de diſpenſ. incomp. 51. ſolus enim 18
Papa poteſt, non etiam Epiſcopus diſpenſare, in dignitatibus, perſonatibus,
ſeu officiis & curatis, &c. Ut multis probat Nicol. Garcia *de benef. cap. 5. §. 4.
num. 336. cum ſeqq. & oſtendi infra regul. 52.* licet autem Papa diſpenſet, non eſt
tamen quis tutus quo-ad Deum, niſi ſubſit cauſa diſpenſandi. Unde D.
Bernardus in Epiſtola ad Robertum cognatum ſuum dicebat: *Non tibi fru-
ſtra quis blandiatur de diſpenſatione Apoſtolica, cujus conſcientiam divina ſententia tenet
ligatam.* Neque quicquam in eo imputandum S. D. N. Papæ, qui plerum-
que imo ſæpiſſimè precum importuna inſtantia vincitur, ac potius decipi-
tur *l. 1. C. de petit. bon. ſub lib. 1 cap. deteſtanda, de conceſſ. prebend. in 6. cap. per
ambitioſam de reſcript.* Et quamvis diſpenſatio ſine cauſa non teneat in foro
conſcientiæ, hoc non fit ex defectu poteſtatis diſpenſativæ Papæ, quæ
omnino apud eum reſidet, ſed ex defectu voluntatis; quia fuit per impor-
tunitatem, ſubreptionem, vel obreptionem inductus ad diſpenſandum, ſi-
cut in ſimili dicit Bald. in l. reſcripta C. de Precib. Impert. offert. Cæterum,
ut redeam unde diverti, quando Papa diſpenſat ſuper Canonicatu, &
parochiali, ſolet adjici clauſula iſta: *Et cum decreto quod dictus Orator
quamdiu Parochialem Eccleſiam prætactam obtinuerit apud illam reſidere, nec quic-* 19
quam ex debito illius ſervitio, & officio relinquere debeat, & in diebus quibus dicta

Eccleſiæ Collegiatæ ratione Canonicatus, & præbendæ non inſervierit, diſtributiones quotidianas amittat. Vel iſta.

Dummodo neutra Eccleſia ad congruam Oratoris ſuſtentationem ſufficiat, & ita ſibi ſint vicinæ, ut Orator utriq; commodè per ſe ipſum deſervire poßit. Conceditur etiam nonnunquam proviſio ob retentionem plurium incompatibilium quo caſu datur clauſula: *Et committatur Ordinario, dimißis prius per ipſum Oratorem Canonicatu & præbenda ac beneficio ad altare N. prætactis, & quoad novam proviſionem cum clauſula: Si per diligentem &c. & cum decreto quod Orator quamdiu Parochialem prætactam obtinebit, apud illam perſonaliter reſidere debeat, nec quicquam ex illius ſervitio & officio debito prætermittat, ac pro diebus & horis quibus dictæ majori Eccleſiæ ratione eorundem Canonicatûs & Præbendæ non inſervierit, diſtributiones quotidianas amittat.*

Denique nota quod ſolet apponi clauſula iſta obtinenti nimirum Eccleſiam parochialem cum alio beneficio incompatibili: *Volumus autem quod cum primum vigore præſentium, dignitatem, perſonatum, aut officium vel beneficium curatum fueris pacificè aſſecutus, dictam parochialem Eccleſiam, quam (ut præfectus) obtines, & quã exnunc vacare decernimus, omninò dimittere tenearis.* In quo tamen notes dicta verba, quàm ex nunc vacare &c. debere intelligi poſt pacificam aſſecutionem ſecundi, non autem quod vacet ſtatim de præſenti, ſed in eventum pacificæ aſſecutionis ſecundi, prout de jure, & alibi à me dictum eſt.

Poſtremò adverte quod per narrativam ſeu expreſſionẽ beneficiorũ ante obtentorum non inducitur diſpenſatio ad pluralitatem incompatibilium, *de quo eſt text. in c. non poteſt 21. §. fin. de præbend. in 6. probatq; Navar. tract. de oratione c. 22 Miſell. 16. n. 64. & 65. & infrà dicam ad reg. 51. & 52.* quod etiam nota quoad confirmationem electorum è gremio Canonicorum præbendatorum Eccleſiæ Cathedralis Leod. ad Præpoſituras & Abbatias Seculares; nam ſola narrativa alterius dignitatis prius obtentæ non excuſaret ab incompatibilitate ejuſq; pœna, quam voluit eſſe Sixtus V. in ſua Conſt. de anno 1585. Nonis Maji, vacationis prioris dignitatis ipſo jure, rata nihilominus manente poſteriore electione.

Secundus modus vacationis de jure eſt, per contractum matrimonii per verba de præſenti *c. 1. & 3. de Cler. conjug. de quo extat Reg. Cancell. 58. Capella Tholoſſ. deciſ. 239. & ibi Anfrer. Staphil. de litt. grat. tit. de variis mod. vacat. §. quintus vacationis mod.* Quod extenditur ut etiam ſi matrimonium non teneat de jure, ut qui contraxit in gradibus prohibitis *Maſcard. de probation. concluſ. 180. Gonzalem d. loco n. 45.* Secus ſi non teneat ex defectu formæ, puta ſi beneficiatus contraxerit ſine parocho, & teſtibus, juxtà Concilii Trid. diſpoſitionem *ſeſſ. 24. cap. de Reformat. matrim.* nam ex actu nullo propter defectum formæ ſeu ſolemnitatis non incurritur pœna *et fuit dictum in una Hipporegien. Canonicatus 22. Octob. 1584. coram D. Orano per l. ſi quis legatum ff. ad l. Cor. de fal. Jaſ. in l. fin.*

num.

num.139.C.de jure emphit. Nic.Garc.de benef.part.11.cap.8. n.15. ſed in matrimonium contrahente beneficiato in ſacris conſtituto, dicendum eſt indiſtinctè non perdere ipſo facto beneficium, cum ſit omninò inhabilis ad matrimonium, ſed illis eſt privandus per ſententiam Judicis, *Garcia d.c.8.n.17.* Verum, an Ordinarii Germaniæ conferre poſſint in ſuis menſibus beneficia per contractum matrimonii vacantia, & reſervata? hæc quæſtio dependet ab illa quam infrà tracto in XVIII. modo vacationis, ubi me vide.

Tertius vacationis modus eſt per ingreſſum religionis, profeſſione tamen ſecuta *c. benef. de Regular. in 6. de quo extant reg. Cancell. 57. infrà.*

Quartus, per non promotionem ejus intrà annum, qui aſſecutus eſt Eccleſiam parochialem: elapſo enim anno niſi initietur ſacerdotio, vacat d. Eccleſia ipſo jure, *c. licet canon. de elect. in 6. Rebuff. in praxi tit. de non promotis intra annum*, ubi ponit decem ampliationes, & 21. limitationes, *Flam. Pariſ. de reſign. benef. l. 3. quæſt. 2.*

Quintus, per tranſlationem prælati ad aliam Eccleſiam vacat prima, litteris tamen expeditis & oſtenſis Capitulo *c. in apibus §. tranſlatis 7. q. 1. c. quanto de tranſlat. Epiſcopi Abb. in c. in noſtra n. 11. de Reſcript. Flam. Pariſ. l. 7. q. 21. n. 14. & q. 23. num. 47.*

Sextus caſus eſt, ſi electus intrà menſem à tempore electionis ei præſentatæ, vel à tempore ſibi præſtituto non conſenſerit electioni: nam tunc vacat prælatura *cap. quam §. electus verò de electio. in 6. Menoch. de arb. jud. lib. 2. cent. 5. caſu 477.*

Septimus, ſi electus intrà tres menſes poſt conſenſum electioni præſtitum, non petierit confirmationem *d. c. quamſit § cæterū.* In patria tamen Leod. habet ſex menſes ex conſtitutione Sixti V. ad petendam confirmationem à S. Sede, quâ obtentâ juramentum debitum præſtare debet Ordinario & alia, ad quæ de jure & conſuetudine tenetur ut habetur etiam in Concordatis.

Octavus, quando electus, vel præſentatus ante confirmationem, vel inſtitutionem per ſe vel alium ſe ingerit, & adminiſtraverit *text. avaritiæ §. de elect. in 6.* ſed hoc fallit in patria Leod. ex d. Conſtitutione Sixti V. qui conceſſit Præpoſitis electis adminiſtrationem, ut dixi, intra ſex menſes datos ad petendum confirmationem à S. Sede quam Conſt. habes ſuprà in reg. III. n. 17.

Nonus per promotionem ad Epiſcopatum vacant ipſo jure beneficia obtenta *c. cum in cunctis §. cum verò de elect. Concil. Trid. ſeſſ. 7. c. 9. & ſeſſ. 23. de reform. & decernimus infrà ad reg. de benef. vacant. ob promotionem.*

Decimus vacat ipſo jure beneficium per militiam ſecularem *c. ultimo ibi gloſſ. verbo redierunt de cler. non reſid. Flam. Pariſ. l. 1. quæſt. 1. n. 22. & ita in terminis decidit Senatus Sabaudiæ 4. Id. Decemb. 1592. apud Ant. Fabrum. lib. 1. definit. Foren. tit. 3. definit. 15.*

Undecimus, per electionis caſſationem *cap. ſuper eo 12. electio.* & ſunt etiam reſervata

reſervata per Concordata nationis Germanicæ, ut patet ibi, vel electionem caſſari, &c.

XII. Per poſtulationem, repulſionem, *extravag. ex debito §. hujuſmodi de elect. cap. 2. & 3. de poſtul. prælat.* quamquam hi modi duo jam dicti propriè dici non poſſint modi vacationum ut oſtendit Gonzalez *glo. 15 num. 52. in fin.*

XIII. Per violentam ingreſſionem in poſſeſſionem beneficii; nam eo ipſo perdit jus, quod ad illud habet, & vacat ipſo jure *c. eum qui 18. de præbend. in 6. Covar. 3. Var. c. 16 num. 7. Leßius de Juſt. & jure lib. 2. cap. 34. dub. 34. num. 187.*

XIV. Per violationem ſequeſtri impoſiti vigore ſententiæ diffinitivæ in Rom. Curia, latè *Moheda n. deciſ. 2. de ſequeſt. poſſ. & fruct. ubi num 1. & 5. dicit* quod ſtatim beneficium impetrari poteſt violato ſequeſtro, ſecus niſi in cauſa attentatorum, *Lancell. de Attent. 3. p. c. 28. num* 143.

XV. Per non oſtenſionem tituli ſeu diſpenſationis coram Ordinario, poſtquam beneficiatus monitus fuerit *c. ordinarii §. quod ſi fortè ibi glo. verbo eo ipſo de offic. ordinarii in 6. Concil. Trid ſeſſ. 7. c 5.*

XVI. Per alienationem rerum Eccleſiæ ſive ipſius beneficii, ſine ſolemnitate facta *extravag. ambitiosè §. Inferiores verò de reb. Eccleſiæ non alien.*

XVII. Si habetur beneficium pro derelicto *cap. ex parte de cler. non reſid. ibi Abb. num. 2. c. 1. de off. Vicar. Pavinus de off. & pot. cap. præludio 7. num. 12. verſ. Septimo ſi habetur.*

XVIII. Vacat ipſo jure propter crimen hæreſis *cap. ad abolendam. §. 1. ibi glo. de hæret. Rebuff. in praxi tit. de mod. amittendi beneficia. num 4. & ſeqq. Jul. clar. in praxi crim. § hæreſis num. 14. & §. fin. q. 73. num. 7.* ſuntque Papæ reſervata, *etiam per conſtitutionem 29.* PII V. *de anno 1566. 6. Kal. Feb.* adeò ut hæretico non proſit regula de Triennali pacifica poſſeſſione, ut clarum eſt ex d. reg. docetq; Rebuff. *d. loco.* & Leſſius *de Juſt. & jure lib. 2. cap. 34. dub. 34. num.* 187. At non ſatis inter juris interpretes conſtat, an beneficia hæreticorum adeò ſint per dictam Conſtitutionem reſervata, ut Ordinarii in Germania non poſſint ea conferre in ſuis menſibus: nam Simonetta *tract. de reſervat. quæſt. 99.* hanc quæſtionem proprio capite tractat, & tandem concludit Ordinarios Germ. conferre poſſe in ſuis menſibus hæreticorum beneficia; At contra Georg. Branden. ad concordata *q. 10.* negativam tuetur, & meritò: utitur enim hoc argumento. Nam vel ſententia declaratoria privationis (v. g. propter hæreſim vel ob non publicatam reſignationem, vel commiſſam Simoniam, &c.) fertur per pontificem aut per nuncium Apoſtolicum, aut per Pontificis ſpeciale reſcriptum & tunc non eſt dubium privati beneficia conferre ſolum Pontificē, vel Legatum (ſi indultum habeat) non ſolum vigore Pianæ conſtitutionis, ſed etiam vi Concordatorum nationis Germanicæ, ut patet ex textu ibi, *Nec non per depoſitionem vel privationem per nos, ſeu authoritate noſtra factas & faciendas;* Aut ſententia declaratoria fit per Ordinariū, & in Ordinarii menſe, & tunc incertæ

incertæ opinionis eſt, utrum Ordinarius in Germania poſſit conferre non obſtante d. Piana, aut novis aliis conſtitutionibus Apoſt. reſervationem importantibus. Nam pro affirmativa faciunt argumenta adducta per eundem Simonettam. Imprimis, quod concordata Germaniæ per quæ dantur Ordinariis locorum ſex menſes &c. favorabilia ſint, & latiſſimè extendenda in favorem Ordinariorum, & contra concedentem interpretanda. Secundò, quod Rota apud Achillem de Graſſis, *deciſ. ibi de Hæretic. quam retulit Lancellot. de Attent. 2. cap. 5. num. 36.* decidit Ordinarium poſſe beneficia vacantia ex cauſſa hæreſis conferre in ſuo menſe.

Pro negativa quæ de jure verior eſt & probabilior, faciunt iſta.

Primò, quod Pontifex concedendo Germanis alternativam ſex menſium, & hoc reſervationibus Apoſt. factis & faciendis non obſtantibus, non cenſetur voluiſſe, nec etiam potuiſſe ſibi ligare manus, quo minus poſtea pœnas decerneret in quoſcumque delinquentes, eorumque beneficia ſibi reſervaret *cap. fin. ibi glo. de reſcript. in 6. cap. Innotuit de elect. glo in cap. fin. de ſent. excommunicat.*

Secundò, quod nunquã auditũ eſt, inquit Branden, *d. q.* 10. in Germania contuliſſe ordinariorũ beneficia vacantia ob non publicationem etiamſi terminus ad publicandum neglectus expiraverit in menſe Ordinarii, imò Papa tam contra Germanos, quam quoſcumque alios ſignat ſtatim ſupplicationes ob non publicationem, nulla habita ratione in quo menſe, termino novem menſium elapſo, beneficium vacaverit. Tertiò ex bulla Sixti v. quæ eſt declaratoria Bullæ Pii v. contra confidentiam Simoniacam apparet eundem Sixtum v. relaxaſſe rigorem conſtitutionis Pianæ, permittendo nimirum Ordinariis Galliæ, ut conferrent beneficia per confidentiam vacantia; quod indultum planè ſuperfluum fuiſſet, nullaque dici potuiſſet relaxatio, ſi vigore concordatorum iidem potuiſſent conferre beneficia non obſtante Piana reſervatione. Nec obſtant argumenta in contrarium adducta, & imprimis quod concordata ſint favorabilia: Nam non rarò videmus Pontifices derogare Concordatis ex juſtis cauſſis &c. ut latius infrà oſtendam in glo. xi. præterquam quod non ſic extendenda ſint concordata in favorem ordinariorum, ut Pontificis manus ligatæ videantur, ad ſtatuendam pœnam in delinquentes contrà fidem. Ad ſecundum, reſpondet Branden, Achillem de Graſſis qui vixit tempore Julii II. circa annum 1503.) compilaſſe ſuas deciſiones 70. annis ante conſtit. Pii v. proinde parum aptè adducit Granutius illius auctoritatem. Ut ut ſit curæ pretium eſſet certi quid ſuper eo à Sanctiſſ. determinari, cum non deſint utrinque validiſſima argumenta.

Cæterum, non ſolum hæreticorum beneficia vacant, ſed etiam beneficia filiorum hæreticorum, ut eſt communis opinio, *teſte Covar. Var. reſolut. lib. 2. cap. 8. num. 4. verſic. Cæterum, quod filii hæret.* & licet dicat contrariam ſententiam æquiorem, attamen ſervatur prima per Rotam ut oſtendit Gonzalez *hic n. 67.*

§. 15. Imò vacant quoque beneficia illorum qui hæreticis adhærent, *Rebuff. in Rub. tit. de Regia ad prælat. nominat. in gloſſ. verbi vacantibus verſ. trigeſimo primo*, & quidem in loco ubi commiſſum eſt delictum, & non in Curia ubi ſententia lata eſt. *Nicol. Garcia tract. de benef. p. 5. c. 1. num. 80.* licet hodie ſint reſervata Papæ, ex Conſtit. Pii v. at, cum jam dicta reſtrictione. Sed adverte, ſi impetrentur beneficia filiorum, ſeu nepotum hæreticorum, habita ante, vel poſt delicta, non eſt neceſſe, quod fiat declaratio nullitatis, ſeu privationis beneficiorum, ſed ſimpliciter narretur modus vacationis: cum in primo caſu privati fuerint, & remanſerint ſine titulo; in ſecundo verò caſu, ſunt inhabiles, & collatio eis facta ſit nulla, Et ità hodie ſervatur de ſtylo Curiæ. Videatur etiam ea de re Flam. Pariſ. *de Reſignat. benef. lib. 3. q. 1. num. 32. & quæ infrà dicam n. 24.*

XIX. Vacant ipſo jure etiam beneficia quæ fuerunt obtenta per preces hæreticorum *c. 2. §. ad hæc, de hæret. in 6.*

XX. Per crimen realis Simoniæ, ut diſponitur in extravag. cum deteſtabile de Simonia *Caſſad. deciſ. 5. num. 1. Covar. Reg. peccatum 2. p. c. 8. num. 8.* ſola autem conventionalis inhabilem reddit ad obtinenda. *Put. deciſ. 80. lib. 2. Creſcent. deciſ. 3. de Simon. Achil. de Graſſis deciſ. 2. d. tit. Flam. Pariſ. de Reſignat lib. 14. q. 1. & 2. quæ de re alibi dixi.*

XXI. Per crimen læſæ Majeſtatis *Rebuff. d. tit. de mod. amit. benef. n. 32.*

XXII. Per crimen falſitatis litterarum Apoſt. *c. ad falſariorum, de crim. falſi.* ubi non ſolum privantur beneficiis, ſed & excommunicantur in bulla cœnæ Domini per conſtit. Sixti v. *Navar. in Manu. c. 27. n. 62. Salzedo ad Bern. Diaz in pract. c. 117. Sayrus de cenſuris lib. 3. c. 10.*

XXIII. Vacant etiam ipſo jure beneficia percutientis Cardinalem *c. fœlicis §. ſi quæ verò feuda de Pœnis in 6. Flam. Pariſ. de reſign. benef. lib 11. q. 10. in pr.*

XXIV. Idem in occidente vel percutiente Epiſcopum *clem. 1. §. à feudis de pœnis c. Fœlicis de Pœnis in 6.*

XXV. Idem in Aſſaſino *c. 1. de Homicidio in 6. Diaz in praxi crim. cap. 96. num. 1. Zerola in praxi Epiſcopali in verbo Privatio §. 1. & dicam infrà ad Reg. de Surrogandis collitig.*

XXVI. Vacant ipſo jure beneficia occidentis Rectorem ſuæ Eccleſiæ *cap. in quibuſdam 12. de Pœnis. Rebuff. in praxi d. tit. num. 45.* quod etiam extendit ad occidentes quemlibet clericum vel parentem aut fratrem *cap. Inquiſitionis num. 3. 4. & 5.* ubi ponit Regulam, quod licet regulariter propter homicidium non vacet ipſo jure beneficium, fallit tamen in homicidio qualificato, ſeu deliberato, *Rebuff. ubi ſuprà n. 42. quæ de re ſcripſi infrà ad Reg. de Annali, & ad Regul. de Surrogandis collitig.*

XXVII. Si quis incarceraverit clericum donec reſignaverit ſuum beneficium *clem. multorum §. quod ſi inferiores de pœnis.*

XXVIII.

XXVIII. Propter crimen Sodomiæ, *ex Conſtit.* PII V. *de data 3. Kal. Septemb. 1568. Nicol. Garcia tract. de benef part. 11. cap. 10. §. 2. n. 196. Navar. cap. 27. num. 299. Leſſius d. dub. 34.*

XXIX. Quando reſignans non ſupervixit viginti dies per Reg. de viginti: niſi fuerit d. Regulæ derogatum, ut diximus ad d. Regulam.

XXX. Ob non factam publicationem reſignationis juxtà formam Conſtit. Greg. XIII. de publican. reſig. ad quam latè ſcripſimus in Reg. de publicandis infra. & talia beneficia vacantia ob non publicationem ſunt reſervata, nec poſſunt per alium conferri quàm Papam *Flam. Pariſ. de reſig benef. lib. 11. q. 7. n. 36. Paulus Piaſecius in praxi Epiſcopali p. 2 c. 5 n. 4.* ne quidem in Germania in menſiibus Ordinariorum, *Branden. ad Concordata q. 10.*

XXXI. Ob non ſervatam formam concurſus in conferendis parochialibus de qua v. Conſtit. PII V. ſub n. 32. & Concilium Trid. c. 18. ſeſſ. 24. ſuper quo etiam alibi in hoc opere ſcripſimus.

XXXII. Vacant ipſo jure omnia beneficia illorum qui pro obtinendis beneficiis ſeipſos pro aliis examini ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia pro aliis impetrant, vel ab iis aliquid conſequantur, vel quando pro ſeipſis impetrant beneficia cum intentione illa reſignandi reſervata ſibi penſione, vel non reſervata ad favorem aliorum, *ut cavetur in Conſtitut. 33.* PAULI IV. *de data 26. Decemb. 1557.* quæ irrogat pœnam excommunicationis in tales à qua abſolvi nequeunt niſi à Pontifice, præterquam in mortis articulo, & privationis omnium beneficiorum obtentorum. Ideoque inolevit jam in Curia ſtylus, ut exigatur juramentum à petente beneficium, quod non accipit animo illud dimittendi *Flam. Pariſ. de reſig. lib. 9. q. 10. n. 4. & 5.* dicunturq; Simoniaci qui beneficium accipiunt cum animo illud dimittendi *Achilles de Graſſis deciſ. 1. n. 5. de off. Vicarii.*

XXXIII. Vacat ipſo jure beneficium per obitum Papæ Collatoris, quando fuit collatum ad beneplacitum illius *c. ſi gratiosè de Reſcript. in 5. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. glo. 15.*

XXXIV. Idem ſi per Papam fuiſſet collatum beneficium ad certum tempus, quia eo finito vacat ipſo jure *arg. l. in agris ff. de acq. rer. dom.* vel quando Papa confert beneficium alicui, & apponit in ipſa collatione decretum, quod infra ſex menſes primum beneficium in illius manus dimittat, aliàs eo ipſo vacet ſecundum: nam ſi non adimplet cum forma decreti, vacat ipſo jure ultimum beneficium collatum, vigore dicti decreti *Ægid. deciſ. 755. in pr. Rota deciſ. 12. de re jud. in no.* quod intellige à die captæ poſſeſſionis pacificæ, *Caputaquen. deciſ. 51. n. 1. & deciſ. 110. lib. 1. Mohed. deciſ. 8. de Conceſſ. prabend.* ſeu notitiæ ejuſdem *teſte Gonz. d. gl. 15. n. 112. ubi hac de re plura, vide quoq; me ad reg. 51. infrà.*

XXXV. Per depoſitionem, & privationem *cap. ex litteris cap. grave de exceſſ. pralat. Rota deciſ. 35. de preb. in antiq. Mandoſ. ad Reg. 32. quaſt. 8. num. 13. & ſeqq.*

& eo etiam caſu ſunt reſervata per concordata nationis Germanicæ.

XXXVI. Per apprehenſionem poſſeſſionis de beneficio à Papa collato, ante expeditionem litterarum, *ex conſtit. Julii 3. ſub 27. Maii 1553. quæ eſt de bullario 33. de qua conſtit. v. Mandoſ. in reg. 27. de non jud. juxt. form. ſuppl. q. 3.*

XXXVII. Vacant ipſo jure beneficia retinentis indebitè ſcripturas ſpectantes ad Cameram Apoſtolicam, & illas non reſtituentis, nec non ſcientis, & revelantis, *ex conſtit. Julii 3. de data ult. Aprilis 1552.*

XXXVIII. Vacant ipſo jure beneficia offendentium litigantes in Rom. curia, eorumque Judices, Advocatos, Procuratores, & notarios, ex conſtit. Alex. VI. *de qua tractat Put. deciſ. 102. & 103. & 104. lib. 1.*

XXXIX. Vacant ipſo jure beneficia per confidentiam, utpote quando quis reſignat alicui beneficium ſub confidétia, quod Reſignatarius poſtea reſignet alteri perſonæ reſignanti dilectæ, vel in aliis caſibus contentis in conſtit. Pii IV. incip. Romanum Pontificem de data 17. Kal. Junii 1564. & in conſtitut. Pii V. de data Kal. Junii 1569. de quibus plenè Flam. Pariſ. *in ſuo tract. de confiden. quaſt. 68. per tot.* & Navar. *in Manuali cap. 23. n. 109.* Interim adverte, quod in proviſione vacantis propter confidentiam, ſimoniam, homicidium, &c. ſolet de ſtylo Curiæ apponi clauſula hæc: *Et committatur Ordinario privatio, ſeu declaratio privationis in forma juris & prout de jure & cum clauſula: Si per diligentem, &c. & de proviſione in eventum*, &c. clauſula tamen ſi per diligentem, non apponitur, quando Orator eſt examinatus, & approbatus.

Hi igitur vacationum modi includuntur ſub hac reg. alternativa ſeu reſervatoria menſium licet in Germania abſolutè ſint reſervata S. Sedi beneficia vacantia per conſtit. Execrabilis, & ad Regimen, adhibitis tamen modificationibus in conſtitutione Nicolai V. expreſſis.

Nota inſuper, etiam alia eſſe crimina quæ inducunt privationem, ſed non
21 ipſo jure, niſi per ſententiam, & quibuſdam certis caſibus, cujuſmodi perjurium, homicidium, adulterium, blaſphemia de quibus Flam. Pariſ. *lib. 5. de reſig. q. 6. & lib. 3. per tot.* In perjurio tamen notandum debere eſſe judiciale, alias
22 ſignatura non daret privationem *Staphil. de lit. grat. tit. de variis mod. vacat. §. quando quis veniat privand. n. 6. & 8. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. n. 168. alias* 221. licet collatio beneficii facta perjuro notorio, utpote tali declarato per ſententiam, ſit ipſo jure nulla, *Covar. part. 1. in c. quamvis de pact. in 6. §. 7.* alias ceſſante ſententia, & notorio non eſſet nulla ipſo jure, ſed annullanda *Covar. d. loco.* De homicidio dicam infra ad regul. XXVII. de Subrog. collitig. *n. 43.* De ſingulis vide ſigillatim Flam. Pariſ. *de reſignat. benef. lib. 9 & lib. 14.*

His breviter expeditis, libet nonnullos hujuſce vacationis effectus ſub-
23 texere.

Primus ſit, quod ſi vacat beneficiũ ipſo jure ratione alicujus capitis ex ſupra relatis, vacat in ipſomet puncto, quod contrahitur matrimoniũ aut emittitur profeſ-

profeſſio, vel contrahitur delictum, &c. *Probus in addit. ad Jo. Monach. tamen c. fin num. 29. de conſuet.*

Secundus, ſi poſt vacationem ipſo jure moriatur privatus antequam dimittat poſſeſſionem, tunc non vacaret beneficium per obitum illius, ſed per militiam, profeſſionem, incompatibilitatem, vel aliam cauſſam ex ſupra dictis. Nam prima vacatio impedit ſequentem, & ſic per obitum vacare non poterat beneficium quod non habebat ex quo prius ipſo jure vacaverat *c. ſuſceptum de Reſcript. in 6. Ægid. deciſ. 735. n. 5. Flam. Pariſ. de reſig. benef. l. 9. q. 25. n. 4. & l. 12. q. 14. n. 35.*

Tertius eſt, quia beneficium quod ſemel vacavit ipſo jure, non poteſt reſignari in favorem alterius: quia nemo poteſt reſignare, aut renunciare, quod nō habet *c. qui perfectionem 7. q. 1. Flam. Pariſ. d. tract. l. 1. q. 15. n. 1. & l. 2. q. 22. n. 2. & l. 3. q. 1. n. 21.* qua de re videto quæ ſcripſi infrà ad Reg. de Annali *in glo. verbi, de beneficio vacanti.*

Quartus, ſi beneficium vacat ipſo jure poteſt ſtatim impetrari tanquam vacuum, ſecus ſi venit privandus *Rebuff. in praxi tit. de mod. amitt. benef. num. 52 & 53.*

Quintus, quod ſi beneficium vacat ipſo jure, ex tunc beneficiatus non facit fructus ſuos, ſed ad illorum reſtitutionem tenetur; *Hojeda de incomp. benef. cap. 13. num. 61. part. 1. Felii c. 1. n 42. de conſtit. Milis in verbo: An autem clericus, verbo Beneficium n. 27.* vide alios effectus apud Hojedam *d. c. 13.* item centum & quatuor effectus & diſcrimina vacationis, ſeu privationis ipſo jure, vel per ſententiam copioſiſſima manu cumulat *Tiraq. in l. ſi unquam verbo revertatur à num. 168. uſque ad num. 463. C. de revoc. donat.*

Nota denique, cum quis in caſibus ſupraſcriptis privatur beneficio ipſo jure, ſtatim quidem conferri poſſe illud beneficium non expectata ſententia, nec vocato poſſeſſore, non tamen collationem de facto exequi poſſe, & realem poſſeſſionem tradi collatario, niſi prius laudato, & vocato poſſeſſore, & cauſâ cognitâ, *text. in cap. licet Epiſcopus de prebend. in 6. Oldrad. conſ. 226. de toto Bald. conſ. 135. lib. 4. Lapus alleg. 101. & 112. Carolus M. ad conſuet. Pariſ. titul. 1. glo. 3. num. 12.*

ARGUMENTA IN GLOS. VIII.

Jus patronatus laicum vel mixtum non comprehenditur ſub hac reg. ſed tantum eccleſiaſticum

2. Juſpatronatus laicale ſeu mixtū competens ex præſcriptione, conſuetudine vel privilegio non tollit reſervationem hujus regulæ, & eſt ſublatum à Concil. Trid.

3. Primariæ preces Imp. non capiunt beneficia jurispat. laici vel mixti.
4. Juriſpatronatus Eccleſiaſticū an in Hiſpania ſub hac Regula comprehendatur.

GLOSSA VIII.

H PRæſentationem) Et ſic Regula hæc tollit juspatronatus competens patronis ad præſentandum, jus inquam patronatus Eccleſiaſticum, non æquè laicum vel mixtum *Put. deciſ. 319. incip. eadem die n. 1. lib. 1. & deciſ. 308. n. 2. lib. 3. Achilles de Graſſis deciſ. 3. de jurepatron. Put. deciſ. 157. incip. Dubitavi in una placen. n. 1. Creſcentius deciſ. 3. de Jurepatron.* quod verum eſt, quando tale juſpatronatus competit ex fundatione, conſtructione, ſeu dotatione, vel donatione facta ab habente illud ex prædictis titulis: nam alii patronatus competentes ex præſcriptione, conſuetudine, vel privilegio, aut alio quocumq; modo non prodeſſent ad impediendam reſervationem hujus regulæ: tum quia tales patronatus ſunt hodie ſublati per Concil. Trid. ut habetur c. 9. ſeſſ. 25. tum quia dicti patronatus etiam ante Concil. Trid. ſub reſervationibus comprehendebantur *Caſſad. deciſ. 4. n. 5. de probationibus. Gonzalez ad hanc Reg. glo. 18. n. 18. per not. Covar. pract. quaſt. c. 36. n. 6. Flam. Pariſ. de Reſig. benef. lib 2. q. 4.* Quæ diſtinctio militat etiam in primariis precibus Imp. quæ non capiunt beneficia Juriſpatronatus laici vel mixti, ſed tantum Eccleſiaſtici, ut oſtendi in Commentariis ad Indultum Ferdinandi II. Cæterum, quod dixi Juſpatronatus Eccleſiaſticum tolli, ſeu ſub hac Reg. comprehendi, id non obtinet in Hiſpania, & præſertim in regnis Caſtellæ, teſte *Garcia tract. de benef. part. 5. c. 1. §. 11. n. 557.* Imò indifferenter, inquit, beneficia Juriſpatronatus etiam Eccleſiaſtici ad præſentationem patronorum, providentur in partibus, in quocumq; menſe vacaverint, ut ſervatur quotidiè: Quâ obſervantiâ ac conſuetudine ſuppoſita, dubitatur an id defendi poſſit non obſtante hac reſervatione & aliis, quaſi uſu non recepta, & ſic non liget *cap. fin. ibi de conſuet.* Negativam tuetur Garcia *dicto loco n. 558.* Nec obſtat e illud de non receptione, aut tacita abrogatione: quia iſta non poſſunt applicari Regulis reſervatoriis, quæ non ſunt tam leges, quam avocationes proviſionis beneficiorum per Papam ad ſe factæ ut patet ex definitione Reſervationis, de quâ plura tu vide ſupra gloſſ. 1. verſ. ex quibus conſ.

1 (line 1), 2 (beside "ex prædictis titulis"), 3 (beside "non obtinet in Hiſpania")

ARGVMENTA IN GLOS. IX.

1. IN generali reſervatione non veniunt beneficia electiva.
2. Electiva beneficia veniunt ſub diſpoſitione hujus regulæ, & an ſub Primariis Precibus Imp. comprehendantur?

GLOSSA IX.

1 E*Lectionem*) In generali reſervatione non venire beneficia electiva ſcripſit Æneas de Falcon. *tractat. de reſervat. q. 3. principali n.* 21. Ideoq; Pontifex illa hic expreſſit. An autem comprehendantur ſub Indulto Precum Primariarum Imp. ſcripſi in Notis ad dictum Indultum, *in verbo, per electionem.*

ARGVMENTA IN GLOS. X.

1. REgula iſta nedū comprehendit Ordinarios Collatores, verum etiam extraordinarios; quod limita utnum. 5.
2. Ordinarii collatores qui dicuntur.
3. Qui extraordinarii collatores.
4. Clauſula generalis derogatoria removet obſtantias perpetuas, non temporales.
5. Regula hæc an excipiat Cardinales legatos de latere in ſuis provinciis degentes: & quid in Cardinalibus abſentibus à Curia.
6. Cardinalis ſi negligat conferre beneficium vigore indulti, poſt ſex menſes, Papa non conferret jure devoluto, ſed ArchiEpiſcopus.
7. Reg. hæc non includit Reges & Principes collatores beneficiorum, quæ ſunt de jure patronatus laicali vel mixto.
8. Præcepta Canonica relaxantur propter Regum & Principum auctoritatem.

GLOSSA

GLOSSA X.

K QVorumcumq; Collatorum &c. non tamen S. R. E. Cardinalium) Notandum primò Regulam hanc comprehendere non ſolum Ordinarios Collatores, quales ſunt Epiſcopi in ſuis Diœceſibus *extravag. execrabilis §. caterum ordinarios de prabend. Rebuff in concord. tit. de collationibus §. prafati ordinarii in glo. Verbi Ordinarii & in tract. de Nominat.* Ubi etiam dicit quod dicuntur Ordinarii Collatores omnes, qui à Papa vel lege, ſeu conſuetudine habent poteſtatem conferendi beneficia Eccleſiaſtica, etiamſi ſint inferiores ab Epiſcopo, & ordinariam juriſdictionem non habeant, *clem. 1. ibi glo. verbo ordinarium, ut lite pend.* verum etiam extraordinarios, quibus nimirum competit collatio, ex privilegio vel jure ſpeciali, *cap. cum clericus 11. §. fin. ibi glo verbo ſpectat de prabend. ubi etiam Geminia. n. 5. verſ. gloſſa ſuper verbo ſpectet, Achilles de Graſſis deciſ. 1. num. 1. & ſeqq. de off. ord.* quod limitat Simonetta *tract. de reſer. q. 68. n. 2.* & Nicol. Garcia *tract. de benef. part. 5. cap. 1. §. 11. n. 619.* quando jus conferendi non eſſet perpetuum, ſed limitatum ad modicum tempus, veluti ad 4. annos plus minus: cum enim illud ſit temporale, eſt minus præjudiciale, ut notat poſt Puteum *deciſ. 47. incip. Nicolaus v. n. 19.* Gonzales *hic* atque ita clauſula generalis derogatoria, removet obſtantias perpetuas non temporales, *Calderinus conſ. 1. de reſcript. Rota deciſ. 2139. incip. lucana lib. 3. part. 3. diverſ.*

Secundò notandum eſt, reſervari beneficia vacantia ad collationem, proviſionem, &c. collatorum ſæcularium & regularium, non tamen S. R. E. Cardinalium. In quo adverte Regulam hanc non excipere Cardinales legatos de latere, in ſuis legationibus, & provinciis degentes, qui collationem tantum extraordinariam habent, ſed tantum Cardinales Epiſcopos in ſuis Diœceſibus reſidentes, ut teſtatur Creſcentius *deciſ. 217. alias 20. de prabend. Jo. Petrus Moneta in ſuo tract. de Optio. Canonica cap. 4. quaſt. 3. num. 87.* cum Papæ intentio tantum fuerit non afferre præjudicium Cardinalibus in ſua ordinaria collatione, ſive reſideant in Curia, ſive non: quod intellige de Cardinalibus reſidentibus in ſuis diœceſibus, non etiam iis qui Eccleſias poſſident titulares de Urbe, vel Epiſcopatus qui annexi ſunt Cardinalitatibus & optantur ſex per antiquiores Cardinales Præsbyteros, qui in urbe tempore vacationis inveniuntur, ut ſunt Epiſcopatus Hoſtien. Portuen. Preneſtin. Tuſculan. Sabinen. & Albanen. quia favor hujus Reg. non extenditur ad tales Cardinales abſentes à Curia: quia obſtat reſervatio regulæ VII. præcedentis, quæ non loquitur de omnibus Cardinalibus Epiſcopis, ſed de Epiſcopatibus Cardinalatuum ſupradictorum, ut patet ex verbis d. Regulæ ibi; *nec non ad collationem, &c. S. R. E. Cardinalium à Rom. Curia abſentium ratione ſuorum Epiſcopatuum Cardinalatus ac ipſorum Cardinalium titulorum*

rum qua de re videndus Nicol. Garcia *tract. de benef. part. 5. cap. 1. §. 11. à num. 624. uſq; ad num. 633.*

Tertiò notandum per negligentiam Cardinalis in conferendo beneficium, vigore indulti poſt lapſum videlicet ſex menſium collationem, devolvi, non ad Papam jure devolutionis, ſed ad ArchiEpiſcopum: quia tale beneficium nunquam fuit reſervatum, ex quo Regula noſtra Cardinales collatores non comprehendat, & ideo ad effectum de quo agitur, eſt perinde ac ſi reſervatio noſtræ Reg. in rerum natura non fuiſſet *Caſſad. deciſ. 8. n. 8. de prabend.* & conſequenter, data negligentia inferioris intrat devolutio, prout de jure communi, cujus devolutionis vigore pertinet ad ArchiEpiſcopos *&c. ut in c. 2. de conceſſ. prabend. Gonzalez d. gl. 24. n. 89.* 6

Quartò, notandum Regulam noſtram non includere Reges & Principes, quales ſunt Reges Galliarum & Hiſpaniarum, aliiq; nonnulli Orbis Chriſtiani Principes, qui de plurimis beneficiis in ſuis regnis ſunt collatores beneficiorum ut latè oſtendit Boetius Epo Anteceſſor ordinarius in Academia Duacena *tr. de Regalibus n. 14. & ſeqq.* Nam eo ipſo quod de Regibus & Principibus non fit 7
expreſſa mentio, non cenſentur comprehenſi ſub hujus Regulæ reſervatione, 8
text. in cap. fin. in pr. ibi Regibus &c. de officio deleg c. ne reliqui ibi illis per quæ Regibus &c. de privilegiis in 6. præcepta namq; canonica relaxantur propter Regum & Principum auctoritatem *cap. Principes c. Regum 24. q. 5 c. per venerabilem §. rationibus. Qui filii ſint legit. Archidiac. & Jo. Andr. in c. 2. de præb. in 6.* qui loquuntur in fortiori omnium reſervatione ratione vacationis apud Sedem, *Covar. in pract. q. cap. 36. n. 4. plura hac de re vide ſupra ad Reg. xi. & infra XL.*

ARGUMENTA IN GLOS. XI.

1. Sub diſpoſitione hujus Reg. non includuntur collatores vigore Concordatorum.
2. S. Pontifex per cõcordata Germaniæ reſervat diſpoſitioni ſuæ beneficia vacantia per Conſtit. Execrabilis, cum certis tamen limitationibus.
3. Summa capita Concordatorum Germaniæ.
4. Proviſi per Papam de beneficiis reſervatis tenentur publicare gratiam intra tres menſes.
5. Si Papa negligat conferre intra tres menſes, non propterea conferet Ordinarius privativè, ſed erit præventioni locus.
6. Summa capita Concordatorum Galliæ.
7. Decretum irritans inficit titulum, & poſſeſſionem proviſi. & n. 9.
8. Proviſus contra Concordata, nec titulum, nec poſſeſſionem coloratam habet, nec tutus eſt beneficio Reg. de Annali & Triennali poſſeſſ. nec in fo-

Digitized by Google

ro conſcientiæ quoad perceptionem fructuum.

9. Impetrans beneficium contra concordata, eſt privatus ipſo jure.

10. Concordata nullatenus per hanc reg. læduntur.

11. Concordata favorabilia ſunt, & pleniſſimè interpretanda.

12. Primariæ preces Imp. non afficiuntur concordatis.

13. Exceptio de non uſu concordatorũ irrelevans eſt, & nulla.

14. Huic reg. derogatur demũ per concordata ſi illa ſint acceptata.

15. Gratia acceptationis durat uſq; ad mortem Papæ, vel Epiſcopi, vel uſq; dum Epiſcopus transferatur ad aliam Eccleſiam.

16. Legatus de latere concurrit cũ quolibet Ordinario, in ſex menſibus Ordinariis per concordata aſſignatis.

17 Legatus de latere dicitur Ordinarius in ſua provincia.

18. Concordata tollunt tantum gratias præventivas, nec impediunt, quo minus Papa vel Legatus concurrat cum Ordinariis, etiam in illorũ menſibus.

19. Decretum irritans operatur duntaxat, quoad gratias præventivas, nec tollit facultatem conceſſam Legatis de latere.

20. Decretum irritans non ligat Papam quo minus concurrat cum Ordinariis.

21. Papa per clauſulam generalem; non obſtantibus privilegiis, facultatibus &c. cenſetur derogare alternativæ in concordatis conceſſæ.

22. Papa poteſt ex juſta & rationabili cauſſa ſi velit, derogare concordatis.

23. Papa non poteſt aliquam legem ſuis ſucceſſoribus imponere.

24. Paulus v. revocavit derogationem Concordatorum Germaniæ per Clementem VIII. ſuum deceſſorem factam.

25. Ut concordata includantur ſub hac Reg. debent eſſe & acceptata, & obſervata.

26. Quid interſit inter reſervationes vigore Regularum Cancellariæ, & reſervationes inductas per concordata Germaniæ.

27. Papa per cõceſſam electionem per concordata, non ſic adſtrictus eſt, quin poſſit ea non obſtante ex rationabili & evidenti cauſſa poſtpoſito electo, de alio Prælato providere.

28. Beneficia vacantia per reg. Cancellariæ, in menſibus reſervatis perpetuò manent affecta Papæ.

29. Papa non conferens intra tres menſes à die notæ vacationis beneficium reſervatum, ejus collatio devolvitur ad Ordinarium.

30. Ordinarii non obſtantibus concordatis, poſſunt recipere reſignationes beneficiorũ etiã in menſe Pontificis.

31. Majores dignitates electivæ poſt Pontificales in Cathedralibus & Principales in Collegiatis ſunt reſervatæ S. Sedi per Reg. 24. Innocentii VIII. ſi promovẽdus illarum poſſeſſor reponat ad manus Ordinarii.

32. Nominationes Lovanienſium continent, ut pleriq; volunt, expreſſam concordatorum Germaniæ derogationem.

33. In quibus menſibus Apoſt. modo vigeant Nominationes Lovanien.

34. An nominationes locum habeant in caſu vacationis in menſibus nominationum, ſi reſignans in favorem moriatur intra xx. dies.

35. Pre-

35. Preces Primariæ Cæſ. non includuntur ſub concordatis.

36. Præter concordata, Leodienſes habent Alternativam menſium, & ſic duplici vinculo ſecuri.

GLOSSA XI.

L A *Ut aliorum ſub Concordatis*) Sequitur alia exceptio hujus Reg. per quam, ſub illius reſervatione non includũtur collatores beneficiorum qui conferunt illa vigore concordatorum initorum inter Sedem Apoſtolicam, & ipſos: ejuſmodi enim beneficia ſub hac Reg. non comprehenduntur, ſed liberè ſunt per collatores conferenda: Qualia illa ſint, patebit ex hac concordatorum Germaniæ & Galliæ ſumma. 1

Imprimis in concordatis Germaniæ Pontifex reſervat diſpoſitioni ſuæ beneficia vacantia per Conſtit. *Execrabilis*, *& ad Regimen*, cum modificationibus tamen in dictis concordatis initis inter Frider. Imper. Principesq; Germaniæ, & Nicolaum v. Pontificem Max. expreſſis, quæ concordata etiam confirmata ſunt per Maximilianum Imper. anno 1518. Julii 11. reſpectu Leodienſium quatenus illa aliquatenus læſa eſſent circa liberam collationem beneficiorum in menſibus Ordinariorum vacantium, ut & per conſtitutiones Pii 11. de data 1458. 13. Kal. Feb. & Sixti iv. de data anni 1479. quibus conceditur alternativa collationis ordinariis Civitatis & Diœceſis Leod. 2

Secundò, in dictis concordatis ſtatuitur quod in Metropolitanis, & Cathedralibus Eccleſiis, etiam immediatè non ſubjectis Sedi Apoſtolicæ, & in Monaſteriis immediatè ſubjectis, fiant canonicæ electiones, quæ ad dictam Sedem pro obtinenda confirmatione deferantur intrà tempus conſtitutum, per conſtitutionem Nicolai 111. *incip. Cupientes &c.* alioquin ad eandem Apoſt. Sedem electiones devolvantur: & ſi dictæ electiones minus canonicæ fuerint, de iis per S. Sedem providebitur; & ſi canonicæ fuerint, per eandẽ confirmabuntur, niſi ex rationabili & evidenti cauſſa de digniori, & utiliori perſona, ex conſilio Cardinalium duxerit providendum. At in Monaſteriis dictæ Sedi immediatè non ſubjectis, & aliis beneficiis regularibus, ſuper quibus pro confirmatione, vel proviſione ad d. S. Sedem non conſuevit haberi recurſus, Electi, vel providendi ad Curiam Rom. pro confirmatione, vel proviſione venire non tenebuntur. De Monaſteriis verò Monialium eadem S. Sedes non diſponet, niſi ſint exempta & tunc per commiſſionem ad partes. 3

Tertiò, in cæteris dignitatibus & beneficiis quibuſcumque tam ſecularibus quam regularibus vacaturis in menſibus Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris, eadem S. Sedes ſibi iſta beneficia reſervat. In menſibus verò Februarii, Aprilis, Junii, Auguſti, Octobris & Decembris non impediet per

quamcumque aliam Reſervationem, gratiam expectativam, aut quamvis aliam diſpoſitionem per ipſam factam, aut faciendam, quo minus de illis cum vacabunt in dictis menſibus Februarii, &c. Ordinarii, vel alii inferiores liberè diſponant, exceptis tamen majoribus dignitatibus poſt Pontificales in Cathedralibus & Principalibus Collegiatis Eccleſiis, de quibus jure ordinario erit providendum per illos inferiores, ad quos alias collatio, proviſio, præſentatio, electio, ſeu quævis alia diſpoſitio pertinet. Eandem Alternativam collationem conceſſit Ordinariis Civitatis & Diœceſis Leodien. Pius II. & ante eum Eugenius IV. quam etiam confirmavit poſteà Sixtus IV. anno 1479. 9. Januarii (cui ſucceſſit Innocentius VIII.) permittendo dictis Ordinariis liberam collationem in menſibus Februarii, Aprilis, Junii, Auguſti, Octobris & Decembris, & quod nullis reſervationibus factis tunc per ſe vel prædeceſſores utetur, niſi in corpore juris clauſis, & exceptis dignitatibus & beneficiis Officialium Sedis Apoſt. Verum ultrà hoc, extat in hac noſtra patria Leod. Indultum quod à Clemente VIII. conceſſum eſt proprio motu Erneſto à Bavaria de an. 1599. Epiſcopo & Principi noſtro, & poſt ejus deceſſum à Paulo V. Ferdinando illius ſucceſſori & nepoti, quo Indulto conceſſa eſt eadem facultas conferendi Canonicatus, & beneficia ſibi quomodolibet in ſuis menſibus reſervata, dummodo alias diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervat, ſeu ex generali reſervatione affecta non fuerint, ut latius ex Indulto videre eſt, cujus ſeriem legere poterit Lector Tomo III. Annalium Epiſcoporum Leod. Reverend. admodum Domini Jo. Chapeaville Canonici & Vicarii Leod. de noſtra Republ. Leodienſi optimè meriti: ſed regredior ad Concordata.

IV. Subjiciuntur quædam de modo Annatarum ut ex contextu dictæ Conſtitutionis Nicolai V. apertè videre eſt.

Quod verò in d. Nicolai V. conſtitutione ſtatutum erat, ut niſi eadem S. Sedes provideret de dictis beneficiis ſibi reſervatis in menſibus prædictis intrà tres menſes, à die notæ vacationis in loco beneficii, quod ex tunc ordinarii, vel alii, ad quos collatio pertinebat liberè de iis diſponere poſſent, hoc per aliam Gregorii XIII. Conſtitutionem, *incip. Quæ in Eccleſiam Dei de data 1576. Kal. Novemb.* ſublatum fuit, aut ſaltem modificatum, eatenùs nimirùm, ut illi quibus deinceps
gratiæ ejuſmodi concedentur, earum conceſſionum fidem & teſtimonium intrà 4
tres menſes, à die notæ vacationis in loco beneficii hujuſmodi vel dictis collatoribus ſignificare, vel in ipſo beneficii loco publicare quoquo modo teneantur, decernitq; omnes, & quaſcunq; diſpoſitiones de dictis beneficiis ab eiſdem collatoribus poſt ſignificationem, ſeu publicationem hujuſmodi pro tempore factas, nullas, & invalidas.

In quo tamen duo notes.

Primò, quod ſi ejuſmodi negligentia intervenerit, non per hoc concurrentiam
excludi, quo minus lapſis dictis tribus menſibus S. Pontifex conferat bene- 5
ficium,

ficium, cujus collationis dies, ſi prior ſit collatione ordinarii, dubium non eſt quin à Pontifice proviſus, proviſum ab ordinario rectè excludat *Cap. dudum de Præb. in 6. quod & notavit Branden. ad Concord. Germ. q. 6. in fi. & D. Wameſ. conſil. 239. n. 2. de præb. qua de re vide infrà notabili IV.*

Secundò, quod ſi intrà tres menſes juxtà dictam Gregorianam Conſtitutionem, proviſio non innotuerit Ordinario, non per hoc illam eſſe irritam, ſed irritas tantum declarari quaſcumque proviſiones Collatorum factas, poſt publicationem Collationis Apoſtolicæ, ut decidit Rota *coram Fabio Accoram. 13. Feb. 1559. in diverſ.*

Sed priuſquam alia notabilia cumulemus, paucis videamus Concordata Galliæ, & delibemus ex illis præcipua & ſumma illorum capita.

In illis igitur ſtatuitur, ut Rex Galliæ faciat nominationem ad ArchiEpiſcopatus, & Epiſcopatus, Abbatias, Prioratus, & Monaſteria, & Papa conferat. In aliis verò dignitatibus inferioribus, & beneficiis quibuſcumque conceditur Ordinariis collatoribus libera collatio in omnibus menſibus, juxtà juris communis diſpoſitionem: Ita tamen quod conferant unum Canonicatum in unaquaque Eccleſia Cathedrali, & Metropol. uni Magiſtro, Licentiato, aut baccalaureo formato in Theologia, qui per decennium ſtuduerit cum onere prædicationis & S. Scripturæ lectionis, & inſuper tertiam partem omnium dignitatum, & aliorum quorumcumque beneficiorum vacantium in quatuor menſibus anni, videlicet 1. 4. 7. & 10. menſe poſt acceptationem Concordatorum, ſimiliter viris litteratis graduatis, & nominatis per univerſitates conferant. Deniq; quod non ſolum nullæ gratiæ expectativæ, nec reſervationes generales, & ſpeciales ad beneficia regni à Sede Apoſtolica emanare poſſint, ſed neq; lites & cauſæ beneficiales in Romana Curia tractari, & agitari, ut plenius legitur in bulla Leonis x. *incip. in eminenti* quæ Concord latiſſ. declarat, explicatque Rebuffus.

His ita præmiſſis, ſubnecto quædam notabilia hanc Concordatorum Germaniæ materiam enodantia.

Primò, quod dictis Concordatis, ſeu Conſtitutioni Nicolai v. adjectum ſit decretum irritans. *Si ſecus à quoquam ſcienter, vel ignoranter attentari contingat:* quod quidem decretum ipſo jure nullitatem inducit, etiam ſine partis objectu 7
Mandoſ. ad Reg 31. quæſt 11. n. 6. & 9. ubi ſcribit quod Regulæ Cancellariæ habentes decretum irritans quandocumq; in judicio productæ, annullant omnia acta etiam ante productionem facta. *Caſſad. deciſ. 12. ſuper Regulis Wameſius tom. 1. conſil. 33. num. 12. de ætat. & qual. præfic.* ubi in materia coadjutoriæ Præpoſituræ per Papam conceſſæ, reſolvit ejuſmodi Coadjutoriam ſuos finem, & effectum ſortiri non poſſe, niſi Coadjutus in menſe Apoſtolico deceſſerit, vel alios ad proviſionem, ſeu collationem Papæ dicta Præpoſitura aliqua ratione ſpectarit; idq; obſtante dicto decreto irritanti, quod etiam ipſum Pontificem

 ligat

Digitized by Google

ligat *cap. quodam ibi dominic. de prabend. in 6.* Quod limita, niſi Pontifex juſta cauſa motus ejuſmodi concordatis derogaret *ad nor. Mobed. deciſ. 23. in fin. de prab. Mand. ad Reg. 2. Cancell. q. 2. & ea qua dicam infrà IV. Notabili.*

8 Cæteroquin, tanta eſt vis & poteſtas decreti irritantis, ut etiam inficiat titulum, & poſſeſſionem proviſi, ut tradit Flam. Pariſ. *tract. de reſign. benef. lib. 6. q. 5. n. 57. & lib. 5. q. 6. n. 220.* imò etiam inficiat omnia quæ ſequuntur, ut nec juris effectum, nec fomentum habeant *Pariſ. d. tract. lib. 11. q. 7. n. 25. Caſſad. deciſ. 1. n. 7. de Reſtit. ſpol.* nec titulum tribuat aut poſſeſſionem coloratam *Lapus alleg. 3. n. 3. Caſſad. deciſ. 7. n. 3. ſuper Regulis, Simonetta de reſer. q. 48. n. 1. & ſeq.* etiam in judicio poſſeſſorio ſummariiſſimo manutentionis, ut poſteà dicam, in quo nullæ exceptiones admittuntur *Caſſad. deciſ. 1. per tot. de Reſtit. ſpoliat.* ſive ſit reſervatio generalis, ſive ſpecialis, *Caſſad. deciſ. 1. n. 1. de cauſa poſſ.* neque ſunt tuti beneficio Regulæ de Annali, & Triennali poſſeſſore *per Conſtit. Clem. VII. incip. Admonet nos: in verbis, declaramus pratenſas collationes, nec etiam in conſcientia foro, quoad perceptionem fructuum ut liquet ex illis verbis Bulla Clementiis VII. & fructus nullo unquam tempore facere: ſed ad illorum reſtitutionem in utroq; foro efficaciter obligatos eſſe.* Unde cum etiam privati ſint ipſo jure beneficio, tenentur illud dimittere, *Abb. in c. extirpanda §. verò de prabendis Hoj. de Incomp. benef. part. 1. cap. 13. n. 61. Tiraq. in l ſi unquam n. 291. & ſeq. C. de revoc. donat.* Porró, quod diximus Decretum irritans inficere poſſeſſionem & titulum, id adeò verum eſt, ut impediat reſtitutionem in ſpolio, & manutentionem *Æn. de Falconibus de reſer. q. 4. effectu 11. Sarnen. de Annali q. 23. & alii permulti quos citat Nicol. Garcia de benef. 5. part. cap. 1. §. 9. n. 412.* quod intellige ubi reſervatio, cui eſt appoſitum Decretum irritans, eſt juſtificata, vel in corpore juris clauſa, vel ſuper certo corpore beneficii: alias ſecus, *Gambarus tract. de officio leg. lib. 4. n. 130.* atque ita fuit reſolutũ in una Regien. Canonicatus *coram D. Pamph. 17. Nov. 1595. in una Bobien. 27. Feb. 1595. coram D. Gipſio.* Juſtificata autẽ cenſetur reſervatio, quãdo eſt probata: aut enim incõtinẽti probatur, & tũc impedit manutentionẽ, & reſtitutionem in ſpolio, *juxta deciſ. Put. 190. & 197. lib. 3.* aut ſi poſſeſſor dicat ſe proviſum ab Ordinario, nec alium titulum allegat; alias ſecus, quia in beneficialibus datur multiplicatio titulorum *ita deciſum fuit in una Reginen. beneſitiis 16. Feb. 1596. coram D. Lita.* 9

II. Dicta Concordata nullatenus lædi per hanc reg. reſervatoriam, etiamſi nulla eorum facta eſſet mentio, cum ſemper excepta cenſeantur *Creſcent. deciſ. 2. & 5. de Privilegiis Put. deciſ. 47. incip. Nicolaus V. num. 3. lib. 1. Mobed. deciſ. 23. in fine de prabend.* ſintque favorabilia, ac pleniſſimè in favorem ordinariorum interpretanda, cum reducant ad jus commune *l. ſi unus §. pactus ne peteret ff. de Pact. Put. deciſ. 108. n. 1. l. 2. qua de re latius dicemus in fi. textus* ſtante maximè alternativa colllatione conceſſa Epiſcopis Leodien. per Eugenii IV. Conſtit. de qua dicam infrà n. 35. 10 11

Tertiò,

Tertiò, exceptionem de non uſu Concordatorum in judicio, & extrà, nullam 12
inanem & ridiculam eſſe per not. Georgii Branden. *in Concord. German. q. 4. per tot.* cum illa ſint per Principes Germaniæ acceptata, ſicque in pactum abierint, *Creſcent. deciſ. 2. & 5. de Privileg. Mohedan. deciſ. 23. in fi. de prabend.* ad effectum tamen hujus reg. neceſſarium eſt ut illa expreſsè ſint acceptata, ut patet in verbis noſtræ Regulæ, *& eos qui illa acceptare & obſervare debuerint acceptatis*, probat- 13
que Navar. *conſil. 1. de Conſtit. n. 23.* Sed ad quod tempus durabit gratia iſta ac-
ceptationis? Reſpondeo quod uſque ad mortem Papæ gratiam concedentis, 14
vel Epiſcopi acceptantis *Navar. conſil. 13. n. 2. de præb.* Cum enim acceptatio alternativæ ſit quidam quaſi contractus initus inter Papam alternativam concedentem, & Epiſcopum acceptantem, ſequitur quod morte alterutrius finiatur *l. 1. l. nulla 59. ff. pro ſocio Navar. conſil. 31. n. 2. de præb.* vel donec Epiſcopus acceptans transferatur ad aliam Eccleſiam, vel alias removeatur: cum tranſlatio vel remotio dicatur mors civilis, quæ quoad hunc effectum æquiparatur morti naturali, *ut not. Gonzalez §. 5. proemii.*

Quartò, Legatum à latere concurrere cum quolibet Ordinario in ſex menſi- 15
bus ordinariis per Concordata aſſignatis in collatione beneficiorum, cum ipſe
Legatus etiam dicatur ordinarius in ſua provincia *c. 1. de off. leg. c. eod. tit in 6.* 16
Creſcent. deciſ. 180. alias 8. de privil. Put. deciſ. 345. n. 1. & 2. lib. 2. Gamb. de off. & poteſtate legati lib. 3. part. 3. n. 78. & ſeq. dicentes hoc procedere non obſtantibus Concordatis Germaniæ quoad alternativam conceſſam ordinariis per d. bullam Nicolai v. quia Concordata tantum tollunt gratias præventivas, videlicet expectativas & reſervativas: non tamen impediunt quin Papa, vel Legatus poterit concurrere cum Ordinario in menſibus ordinariis, ut hoc latius probat, deciſionibuſq; Rotæ confirmat Gonzalez *hic in glo. 25. n. 15. & ſeqq. adde Rebuff. ad Concordata in Rub. de collationib. §. ſi quis, verbo alium ſuperiorem* ubi ita judicatum adſtruit, & Branden *in Concord. German. not. 1.* ubi ſcribit quod Concordata non impediunt collationes Papæ, etiam in menſibus Ordinariorum, ſed ſolum tol-
lunt gratias præventivas, quas olim habebant expectantes *Caſſad. deciſ. 1. de pact.* 17
Simonetta de Reſervat. q. 2. & ita tenuit Rota *in una Meten. Canonicatus*: quod tamen hactenus accipe, niſi proviſio à Papa obſtet, Regula de veriſimili notitia infrà 18. tunc enim proviſio Papæ anterior nullius erit roboris ex d. Regula & conſequenter non oberit proviſioni Ordinarii poſteriori, nec poterit dici Papam præveniſſe *Coraſ. de Benef. 2. part. c. 1. n. 7. & c. 3. n. 8. Nicol. Garcia tract. de benef. part. 5. c. 1. n. 43.* licet ipſe poſteà *n. 49.* dicat dictam reg. non habere locum in legato motus auctoritate noſtri gloſſographi *ad d. Reg.* & Bertrand. *conſ. 128. vol. 1.* ſed contraria opinio videtur verior ut ibi dixi.

Præmiſſis non obſtat decretum irritans in Concordatis appoſitum, quia illud ſortitur naturam principalis diſpoſitionis quoad gratias præventivas tantū, &

non

non ampliat diſpoſitiones, nec tollit facultatem legati de latere de jure communi conceſſam *Put. deciſ. 1. lib. 1.* nec Papam ligat teſte Menochio *conſil. 83. & n. 21. 23.* & D. Wameſio *conſil. 225. n. 5. 6. & 9. tom. 1.* quando decretum non dicit *etiam per nos &c.* ut fuit dictum in una Meten. Canonicatus *coram R. P. D. de Rubeis*, 8. *Nov.* 1577. & alia Leod. *coram Illuſtriſ. Card. Lancelloto tunc Rota Auditore*, & in una Romana Caſalis 23. *Octobr.* 1574. *coram D. Robuſterio qua eſt 1. part. deciſ.* 106. licet alii contrarium teneant, videlicet Decretum irritans Papam ligare etiamſi non dicatur, *per nos aut ſucceſſores noſtros contigerit attentari*, quando ſcilicet illud ponitur in jure, ſeu lege generali, aut conceſſione ſpeciali, ut hic, *Probus ad Monach. in c. ſi tibi qui num. 5. & 21. de Reſcript. in 6. Rebuff. in Concord. tit. de firma, & irrevoc. Concord. ſtab. in p. Menoch. Conſ. 83. num. 6. l. 1.* quorum opinionem noviſſimè reprobat Nicol. Garcia *de benef. part. 5. c. 1. num. 29.* Et rectè. Nam licet Regulæ reſervat. habeant vim legis, & Conſtitutionis generalis *Sarnen. Reg. de Annali quaſt. 23.* tamen revera ſunt leges generales, quales ſunt aliæ Regulæ Cancellariæ: ſed avocationes quædam proviſionis beneficiorum per Papam ad ſe factæ, ut patet ex diffinitione Reſervationis de qua per Æn. de Falcon. *quaſt. 1. principali.* Simonetta *de Reſer. q. 1.* Maſcard. *concluſ.* 1276. præterquam quod non poteſt alternativa dici lex; ſed potius quædam gratia *Mohet. deciſ. 1. de conceſſ. prabend.* 19

Verum illud certum eſt, ſi Papa in gratia apponeret clauſulam *non obſtantibus privilegiis, facultatibus & indultis &c.* per ejuſmodi clauſulam derogaret alternativæ in Concordatis conceſſæ, ut reſolvit Rota *in una Zamoren. Canonicatus apud Mohedan. deciſ. 1. de conceſſ. prab. Felii. Anto. de But. & alii in c. nonnulli de reſcript.* Dubium enim non eſt quin Papa ſi velit derogare, poſſit ex juſta & rationabili cauſa dictis concordatis *Mandoſ. in Reg. 2. Cancell. q. 2. verſ. Imo etiam in Gallia, Simonetta ſeu ejus additionator in tract. de reſervat. q. 1 n. 5. & q. 99. n. 23. & 26.* quod ſecus eſſet, ſi nulla ſubſit juſta cauſa, *Mohed. deciſ. 23. in fi. de prab. Put. deciſ. 47. in fi. lib. Rebuff. in Rub. tit. de collatio. in Concord. Gabriel. lib. 3. com. concluſ. 6. de Jure quaſ. non toll. n. 5.* quos ſic eſſe intelligendos ſcripſit Gonzalez *hic in glo. 28. n. 26.* 20 21

Nec obſtabit decretum irritans in Concordatis appoſitum, quia ut prædixi non ligat Papam, nec etiam Nicolaus v. potuit ſuis ſucceſſoribus aliquam legem imponere quam ipſi de neceſſitate tenerentur ſervare: quia par in parem non habet imperium, *ut legitur, & notatur in l. digna vox C. de leg. cap. Innotuit. de elect. cap. fin. de Reſcript. in 6.* 22

Denique quod Papa poſſit derogare Concordatis, latiſſimè, & doctiſſimè probat D. Wameſius *conſil. 255. n. 3. & ſeq.* faciunt optimè not. Gabrielii *d. tract. com. concluſ. lib. 3. concluſ. 6. tit. de Jure quaſito non toll. concluſ. 6. num. 5.* atque ita tempore meo decidit Rota in una Tungren. Canonicatus pro D. Quirino Bilſtain,

licet

licet poſteà Paulus V. S. Pontifex anno 1613. v. Kal. Aprilis motu proprio declaravit ſe non intendere, nec ſuos prædeceſſores intendiſſe lædere concordata in gratia extinctionis litis motu proprio facta D. Ricardo Pauli Stravio, & Guilielmo Voſſio, litigantibus contrà d. Quirinum Bilſtain clericum Leod. pro d. præbenda & canonicatu, & Scholaſtria Tungren. in quorum regimine idem Bilſtain Coadjutorem perpetuum in locum cujuſdam Lamberti Gilkens deputari ſe à S. Sede obtinuerat cum expreſſa derogatione Concordatorum Germaniæ; dictis verò Ricardo, & Guilielmo auctoritate ordinaria proviſis de dictis canonicatu, & Scholaſtria per mortē dicti Lamberti de menſe Februarii, & litibus ad multos años inter eos agitatis cũ d. Quirino tandē idē S. Pōtifex lites illas extinxit, declaravitq; proprio motu, nec ad eorum, aut alterius pro ipſis inſtantiam, collationem & proviſionem de dictis Canonicatu, & Scholaſtria prædicto Quirino ſic factas, & literas præfatas tanquam ſubreptitias, ac præter, & contrà dicti ſui prædeceſſoris, & ſuam intentionem, quoad derogationem, & læſionem Concordatorum hujuſmodi emanatas cum omnibus, & ſingulis decretis etiam irritantibus &c. caſſando d. collationem & proviſionem &c. cum decreto de immittendo dictos Ricardum & Guilielmum in poſſeſſionem dictorum Canonicatus & Scholaſtriæ prout etiam vigore dictæ gratiæ immiſſi fuerunt & ſunt. Sequitur tenor gratiæ motus proprii Pauli V. 23

PAULUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI AD FUTURAM REI MEMORIAM.

„ Ex paſtoralis officii nobis divina diſpoſitione commiſſi debito fideles quoſlibet præſertim Clericos a litium & controverſiarum inter eos pro tempore ſubortarum moleſtiis maturè explicari cupientes, lites, & controverſias hujuſmodi extinguimus, ac ejuſdem officii noſtri partem interdum interponimus, prout conſpicimus ſalubriter expedire: Alias ſi quidem poſtquam in concordatis inter Sedem Apoſtolicam, & inclytam Nationem Germanicam initis & firmatis, caveatur expreſsè, quod beneficia ſub illis comprehēſa, ceſſantibus tunc expreſſis reſervationibus extrà Romanam Curiā in Februario, & quinque aliis etiam tunc expreſſis menſibus alternatis pro tēpore vacātia per eos, ad quos jure ordinario beneficiorũ hujuſmodi collatio, & alia diſpoſitio pertineret, quoties illa deinceps vacare contingeret, cōferentur, nec ipſi per quamcumq; aliam reſervationem, ſeu gratiam expectativam, aut quamcunq; aliam collationem, vel diſpoſitionem Apoſtolicam impedirentur, ſicut accepimus dilectus filius Quirinus Bilſtain aſſertus Clericus ſe quondam Lamberto Gilkens olim Canonico & Scholaſtico Eccleſiæ B. Mariæ Virginis Oppidi Tungren. Leod. diœceſis tunc in humanis agenti coadjutorem perpetuum, & irrevocabilem in regimine, & adminiſtratione canonicatus, & præbendæ, ac Scholaſtriæ dictæ Eccleſiæ, quos dictus Lambertus tunc obtinebat, „

„ per fel. rec. CLEMENTEM Papam VIII. prædeceſſorem noſtrum Apoſtolicã
„ authoritate conſtitui, & deputari, ſibique de Canonicatu, & præbẽda, ac Scho-
„ laſtria præfatis, ex tunc, prout poſtquam illos per ceſſum, vel deceſſum ipſius
„ Lamberti, ut alias quovis modo vacare contingeret, provideri, ſucceſſivèque
„ aſſerens verum annuum valorem fructuum, reddituum, ac proventuum cano-
„ nicatus, & præbendæ, ac Scholaſtriæ præfatorum in dictis literis minimè ex-
„ preſſũ, nec præfatis cõcordatis derogatum fuiſſe, ſibi ab eodẽ Clemente præ-
„ deceſſore, quod literæ prædictæ valerent, plenamque roboris firmitatem ob-
„ tinerẽt, & ſibi ſuffragarẽtur in õnibus, & per omnia perinde ac ſi in illis, quod
„ fructus, reditus, & proventus præfati certum tunc ſpecificatum valorem non
„ excedebant expreſſum, ac concordatis prædictis expreſsè derogatum fuiſſet,
„ concedi & indulgeri, ſimulq; dictis concordatis derogari obtinuit, prout in
„ dictis concordatis, ac prædicti prædeceſſoris, necnon in noſtris exinde, pro eo,
„ quod dictus prædeceſſor antequam ejus literæ deſuper expedirentur, rebus
„ fuerat humanis exemptus deſuper confectis literis, plenius continetur: obitu
„ autem dicti Lamberti extra Romanam Curiam de menſe Februarii, anni Do-
„ mini 1606. defuncti ſuperveniente de Canonicatu, & præbenda, videlicet Ri-
„ cardo Paulo Stravio Clerico, de Scholaſtria vero præfatis Guilielmo Voſſio
„ præsbytero dictæ diœceſis dilectis filiis per tunc exiſtentem Præpoſitũ dictæ
„ Eccleſiæ uti Ordinarium Canonicatus, & præbendæ, ac Scholaſtriæ prædicto-
„ rum collatorem juxtà formam, & tenorem concordatorum hujuſmodi extrà
„ Romanam Curiam ordinaria authoritate proviſum extitit; hincq; lis, & cau-
„ ſa in vim ſpecialis reſcripti à nobis emanati inter Ricardum & Guilielmum ex
„ una, ac Quirinum præfatos ex altera partibus, ſuper canonicatu & præbenda
„ ac Scholaſtria prædictis, ad quod ipſe Quirinus prætextu proviſionis ſibi de il-
„ lis, ut præfertur factæ, hujuſmodi jus habere prætendebat, introducta, diuque
„ primo coram quondam Magiſtris Alexandro Litta, & ſucceſſivè coram Ber-
„ nardino Scotto Capellanis noſtris, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditori-
„ bus, poſtremòque coram Venerabili Fratre noſtro Franciſco ArchiEpiſcopo
„ Damaſcen. etiam olim cauſarum ejuſdem Palatii Auditore, nunc verò unius ex
„ Auditoribus dicti Palatii locum ex indulto Apoſtolico tenẽte diſcuſſa, necnon
„ eorundem canonicatus, & præbendæ, ac Scholaſtriæ poſſeſſio, in qua dictus
„ Quirinus intruſus forſan tunc reperiebatur, apprehenſa, & fructus ſequeſtrati
„ fuerint, liſq; & cauſa hujuſmodi coram eodem Franciſco Archiepiſcopo, & lo-
„ cũ tenente adhuc pendeat indeciſa; hoc verò nõ ſine gravi cõcordatorũ, & Or-
„ dinatorii collatoris, ac Ricardi & Guilielmi prædictorum præjudicio, diſpen-
„ dio, & perturbatione evenerit. Nos igitur ſcientes, nec dicti Clementis
„ prædeceſſoris, nec noſtram mentem & intentionem fuiſſe concordatis hujuſ-
„ modi per proviſionem dicto Quirino, ut præmittitur, factam, & literas prædi-
„ ctas derogare, nec illa in aliquo lædere, de præfatis omnibus, & ſingulis plenè,

& ſuffi-

& ſufficienter informati, volenteſq; pro paſtoralis officii noſtri debito Ricar- „
dum & Guilielmum præfatos à litium hujuſmodi ulterioribus diſpendiis, & „
moleſtiis tempeſtivè explicare, indemnitati, paci & quieti conſulere, ac alias „
in præmiſſis oportunè providere, ipſoſque Ricardum, & Guilielmum à „
quibuſvis Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis ſi quibus quomodolibet „
innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſe- „
rie abſolventes MOTU PROPRIO, non ad eorum vel alterius pro ipſis „
nobis deſuper oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate ac „
ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine collationem, & provi- „
ſionem de canonicatu, & præbenda ac Scholaſtria prædictis dicto Quirino ab „
eodem Clemente prædeceſſore ſic factas, & literas præfatas tanquam ſubrepti- „
tias, ac obreptitias, & præter, ac contrà dicti Clementis prædeceſſoris, & no- „
ſtram intentionem quoad derogationem, & læſionem concordatorum hujuſ- „
modi emanatas cum omnibus, & ſingulis decretis, etiã irritantibus, aut clauſu- „
la ſublata, aliiſq; clauſulis, quantumvis prægnantiſſimis, necnon inde ſequutis „
quibuſcunq; in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi nunquam emanaſſent, „
Apoſtolica auctoritate tenore præſentium revocamus, caſſamus, annullamus, „
irritamus, ac penitus abrogamus, viribuſq; & effectu evacuamus, ac revocatas „
caſſatas, annullatas, irritas, abrogatas, ac viribus & effectu evacuatas, nulliuſq; „
roboris vel momenti unquam fuiſſe, & eſſe, ac fore, & pro talibus cenſeri, & re- „
putari, nec ullo modo attendi nullumq; per eas dicto Quirino, vel cuivis al- „
teri jus in canonicatu, & præbenda, ac Scholaſtria prædictis, vel ad illos, ſeu „
illorum fructibus, redditibus, proventibus, & pertinentiis quibuſcunq; tribui „
aut acquiri, minuſq; ſibi ſuffragari potuiſſe, nec de cætero poſſe Apoſtolica „
authoritate motu, ſcientia, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus decernimus, & „
declaramus, liteſq; & cauſas hujuſmodi in quacunque inſtantia, & coram qui- „
buſcunq; Judicibus, etiam cauſarum dicti Palatii Apoſtolici Auditoribus, ſeu „
illorum locatenentibus pendeant, ac in quibuſcunque ſtatu, & terminis repe- „
riantur, etiam ſi quomodolibet inſtructæ, & uſq; ad illarum concluſionem „
perductæ, ac quæcunq; reſolutiones ad favorem & commodum ejuſdem Qui- „
rini factæ fuerint, quas omnes abrogamus, & ad nos etiam avocamus, eaſq; pe- „
nitus & omninò extinguimus, ac prædicto Quirino, & quibuſcunq; aliis de- „
ſuper intereſſe habentibus, ſeu habere prætendentibus ſuper præmiſſis omni- „
bus, & ſingulis perpetuum ſilentium (ſumptibus & expenſis utrinq; quomo-
dolibet factis cujuſcunq; ſummæ, & quantitatis ſint confuſis, & compenſatis) „
imponimus; & nihilominus dicto Franciſco Archiepiſcopo, & locumtenenti „
aliiſq; Auditoribus prædictis necnon quibuſcunque Judicibus Ordinariis, „
vel delegatis diſtrictè præcipimus, & interdicimus, ne ulterius de ſtatu, & me- „
ritis cauſæ & cauſarum, ac juribus, & prætenſionibus partiũ hujuſmodi, nunc „
& quandocunq; in futurum cognoſcere, minuſq; dictum Quirinum, vel ejus „

,, procuratores, aut alios intereſſe quomodolibet habentes, vel prætēdentes ad
,, illarum & illorum proſequutionem etiam prætextu cujuſcunq; commiſſio-
,, nis, ſeu reſcripti admittere, vel deſuper quandocunq; audire, aut alias in cau-
,, ſa, & cauſis hujuſmodi ad ulteriores actus procedere quoquomodo audeant,
,, ſeu præſumant. Decernentes præſentes literas nullo ūquam tempore, etiā ex
,, eo quod d. Quirinus, & quicunq; alii intereſſe habentes, ſeu prætendentes ad
,, id vocati non fuerint, ſeu quocunq; alio prætextu de ſubreptionis vel ob. ep-
,, tionis ſeu nullitatis vitio, aut intentionis noſtræ, vel quocunq; alio defectu
,, notari, impugnari, annullari, retractari, infringi in jus vel controverſiam vo-
,, cari, aut adverſus illas quodcunq; juris, gratiæ, vel facti remedium impetrari,
,, aut etiam motu pari concedi poſſe, neque eaſdem ſub quibuſvis ſimilium, vel
,, diſſimilium gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, dero-
,, gationibus, aut aliis contrariis diſpoſitionibus, etiam à nobis, & quibuſcunq;
,, aliis Romanis Pōtificibus ſucceſſoribus noſtris, dictaq; Sede ſub quibuſcūq;
,, tenoribus & formis ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis etiam motu, ſcien-
,, tia & poteſtatis plenitudine ſimilibus pro tempore faciendis cōprehendi, ſed
,, ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum, & eum,
,, in quo ātea quomodolibet erant ſtatū, reſtitutas, repoſitas, & plenariè reinte-
,, gratas, ac de novo etiam ſub quacunq; poſteriori data, per Ricardum & Gui-
,, lielmū prædictos, quandocunq; eligenda conceſſas eſſe, & fore, ſuoſq; plena-
,, rios & integros effectus ſortiri, & obtinere, ac tā Ricardo, & Guiliel. quam
,, Præpoſito pro tempore exiſtenti prædictis ſuffragari, & ab omnibus ad quos
,, quomodolibet ſpectat, & pro tempore ſpectabit, inviolabiliter obſervari, ſicq;
,, per Franciſcum Archiepiſcopum, & alios Auditores prædictos, necnō quoſ-
,, cunq; Judices Ordinarios, vel delegatos quavis authoritate fungentes etiam
,, S.R.E. Cardinales, etiam de Latere Legatos, dictæq; Sedis Nuncios ſublata
,, eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & au-
,, thoritate judicari & diffiniri debere, ac irritū, & inane quicquid ſecus ſuper
,, his à quoquā quavis authoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.
,, Non obſtantibus ſingulis præmiſſis, ac noſtra de jure alteri quæſito nō tollē-
,, do, aliiſq; conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſq; contrariis
,, quibuſcunque. Volumus autem quod præſentium copia cum originali colla-
,, tionata, & per unum ex dilectis filiis Curſoribus noſtris, in actis Notarii cau-
,, ſæ, & cauſarū hujuſmodi dimiſſa vim validæ & efficacis inhibitionis obtineat:
,, quodq; prædictus Franciſcus Archiepiſcopus, & locū tenens ſtatim viſis præ-
,, ſentibus ſuam, ſeu aliā quamcunq; inhibitionem moderari, ac ſequeſtra ſuper
,, poſſeſſione Canonicatus & præbendæ ac Scholaſtriæ prædictorum, illorūq;
,, fructibus hujuſmodi quomodolibet appoſita in favorē Ricardi & Guilielmi
,, prædictorum revocare, & relaxare ipſoſq; & eorum quēlibet in corporalem,
,, realem, & actualem poſſeſſionem Canonicatus, & præbendæ, ac Scholaſtriæ
prædictorum

prædictorum reſpectivè imittere,ſeu jam anteà immiſſos manutenere & con-„ ſervare,ac quietos & pacificos dimittere debeat,& teneatur. Nulli ergo om- „ ninò hominum liceat hanc paginam noſtræ abſolutionis, ſcientiæ intentionis, „ motus proprii, revocationis, caſſationis, annullationis, irritationis,abroga- „ tionis, evacuationis, declarationis, avocationis,extinctionis, impoſitionis, „ præcepti, interdicti, decreti, & voluntatis infringere, aut ei auſu temerario „ contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem „ Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe no- „ verit incurſurum. „

Datum Romæ apud S. Marcū anno Incarnationis Dominicæ M.DC.XIII. „ quinto Kal. Aprilis Pontificatus noſtri Anno Octavo. „

Sed notandum, motivum gratiæ factæ pro D. Ricardo & Guilielmo fuiſſe, ut exiſtimo, in eo quod derogatio Concordatorum in gratia facta Quirino nullam juſtam cauſam contineret, ſine qua non præſumimus Pontificem voluiſſe derogare Concordatis, & multis oſtendit Ant. Gabriel *lib.3. commu. concluſ. tit. de jure quæſito non tollendo concluſ.5.* vel etiam quod non fuerit ſervata forma, & modus quibus ſolet fieri derogatio Concordatorum, *ut in ſimili notat D. Wameſius d.conſil.255. n.6.*

Extat & alia revocatio motu proprio facta Pii V. derogationis Concordatorum nationis Germanicæ in ſimili Coadjutoria per quam idem Pius IV. declaravit per deputationem in Coadjutorem & exinde collationem Canonicatus & præbendæ Eccleſiæ Metenſis in menſe ordinario cum Concordatorum derogatione,intentionis ſuæ non fuiſſe aut eſſe Concordatis prædictis derogare, aut alias illis in aliquo præjudicare, ſed eandē prætenſam derogationem ob Expeditorum inadvertentiam & præoccupationem obreptam tanquam contra intentionem & voluntatem ſuam extortam, nullam, invalidam ac nullius roboris vel momenti fuiſſe aut eſſe.

Sed & alia legitur Conſtitutio Adriani VI. de data anni 1522. pontificatus ſui 1. quâ confirmat privilegia concordata &c. de conferendis beneficiis in alternis menſibus,ut & relinquit electiones liberas Decanatuum in Civitate & Diœceſi Leodien. conſiſtentium, nec illos ſub quibuſvis litteris gratiarum expectativarum ac aliarum ſpecialium ſeu generalium reverſationum aut collationum, proviſionum, commendarum vel aliorum diſpoſitionum quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis forent conceſſis, comprehendi: quæ conſtitutio emanavit à S.Sanctitate ad tollendam difficultatem quæ orta erat inter quendam Joannem de Clivis ratione Decanatus S. Pauli ad quem per capitulum electus erat Joannes Storen Canonicus dictæ Eccleſiæ, illo de Clivis prætendente jus ad eundem Decanatum ex certis ibidem expreſſis cauſſis.

Quin etiam Gregorius XIII. Sapientiſſimus Pontifex quadam Conſtitu-

tione ſua de anno 1572. Junii 6. Romæ publicata declaravit ſe ſub quacumque verborum forma reſcripſerit Concordata lædere nolle. Teſte Simonetta *tract. de reſervat. quæſt. 99. num. 28.*

V. Ut concordata non includātur ſub hac reg. requiri nedum ut ſint acceptata, quemadmodum jam dictum eſt, ſed etiam ut ſint obſervata: unde ſi fidem non ſervent facientes concordata cum ſede Apoſtolica, non eſt illis fides ſervanda: cum concordata ſint individua, & correſpectiva *c. pervenit 2. ibi, nec tu ei etiamſi promiſſum de jure jur. Mohed. deciſ. 10. n. 1. de ſent. & re jud. Roland. à valle Conſ. 60. n. 15. 11. & 12. & conſ. 4. & 42. vol. 4.* 24

VI. Hoc intereſſe inter reſervationes, vigore Regularum Cancellariæ, & reſervationes inductas per Concordata Germaniæ. 25

Primò, quod per Regulas Cancellariæ, Eccleſiæ Cathedrales & Monaſteria ſint ſimpliciter reſervata Pontifici, *ut patet per Reg. 2. Cancellariæ.* At verò, per reſervationes vigore Concordatorum Germaniæ, ſi extrà curiam (nam ſi in curia vacent, ſunt reſervata Pontifici, juxtà conſtit. ad Regimen, etiamſi alioqui beneficia, ſeu dignitates electivæ) vacare contingat Epiſcopatum, vel Monaſterium, & Prælatus, qui deceſſit, non fuerit Cardinalis vel Officialis curiæ, Electio canonica permittitur fieri in partibus, juxtà concordata, ibi.

Item placet nobis quod in Metropolitanis &c. In quo tamen notes, Pontificem non ſic electione eſſe ligatum, quin ex evidenti ſeu rationabili cauſſa poſtpoſito electo Eccleſiæ de alio Prælato poſſit providere, ut ſatis oſtendunt verba iſta concordatorum, *Niſi ex rationabili & evidenti cauſſa ac dictorum fratrum* (Cardinalium) *conſilio de digniori & utiliori perſona duxerimus providendum.* 26

Secundò, quod beneficia vacantia per Reg. Cancellariæ in menſibus reſervatis, perpetuò manent affecta, nec de illis alius quam Pontifex ullo tempore manus apponere poteſt, *text. in extravag. ad Romani §. Romani de præbend. Æneas de Falcon. tract. de reſer. prælud. 3. per tot.* at verò, per concordata, S. Sedes tam benigna eſt cum Ordinariis, ut etiam contra jus commune *per cap. per veſtras ex. de ſupplen. neg. prælat.* patiatur devolutionem fieri de ſupremo ad inferiorem, videlicet, ut ſi infrà tres menſes non apparuerit de proviſione Apoſtolica, Ordinarius ad collationem procedere valeat, quod intellige ut ſuprà n. 5. 27 28

VII. Reſignationem factam in manus Ordinarii, ſed in menſe Pontificis, per eundem Ordinarium recipi, & admitti poſſe: Si enim à reſervatione hujus Reg. VIII. excipiuntur beneficia vacatura per reſignationem, profectò nihil cauſæ eſt quo minus dicti Ordinarii, beneficia in manibus ſuis quocumque menſe reſignata conferre poſſint, dummodo tamen ſint talia quæ alias in Menſibus non reſervatis, per obitum vacantia, ad ipſorum Ordinariorum diſpoſitionem pertinerent, & reſignatio in illo caſu, alio ſpeciali jure non ſit prohibita, prout 28

prohi-

Digitized by Google

prohibetur reſignatio promovendorum; ut notat Branden *in Concord. German.* *§. 9. & 12. n. 13.*

VIII. Majores dignitates electivas poſt Pontificales in Cathedralibus, & principales in Collegiatis, ſi ante diem promotionis, vel aſſumptionis ad Pontificalem dignitatem dimittantur, vel reſignentur in manus Ordinarii, eſſe reſervatas Sedi Apoſtolicæ, & comprehendi ſub Reg. 24. *de beneficiis vacaturis per promot. &c.* utpote quæ comprehendat etiam beneficia Germaniæ, *Caſſad. deciſ. 1. de pact. Creſcent. deciſ. 55. lib. 1.* quia dicta Regula 24. venit ad declarationem reſervationis extravag. *ad Regimen*, quæ reſervatio eſt etiam inſerta Concordatis; atque ita juxta prædictam doctrinam deciſum fuiſſe docet Branden *in Concord. not. 111. in una Padebornenſi Præpoſitura coram R. P. D. Bubalo 9. Martii & 30. Maji* 1588. 30

IX. Obſervandum inſuper, multis in uſu annis fuiſſe, ut non obſtantibus Concordatis nationis Germanicæ, Nominationes Lovanienſium gravent, & afficiant Ordinarios, ita ut ſine diſcrimine nominati ad beneficia, non tamen juris patronatus laici, admittantur tam in menſe Apoſtolico, quam Ordinario, cum diſertis verbis per Indultum Sixti iv. (quo nominandi facultas dictæ Univerſitati conceſſa fuit) contineat expreſſam, formalem, & individualem dictorum concordatorum nationis Germaniæ derogationem, eaque derogatione Pontificem ex cauſa uti poſſe ſupra oſtendi *Notabili iv. & latè ſus eq. D. Wameſ. conſil. 255. n. 3. & ſeqq. tom. 1.* licet ſint qui aliter velint, quibus idem D. Wameſius conatur ſatisfacere, dicens *n.* 7. quod per ejuſmodi derogationem non abrogentur aut tollantur dicta concordata, ſed impediantur tantum ſemel aut bis in vita Ordinarii cujuſque Collatoris; & quoad collationes Collegiorum Conventuum, Capitulorum & ſimilium corporum, in vicennio vel decennio ſemel duntaxat permittatur nominationis uſus: quod equidem intolerabile aut durum videri non debet, potiſſimum propter favorem quem merentur hujuſmodi nominandi indulta, conceſſa ad promotionem ſtudiorum, ſtudioſorumque in quibus evidens & publica conſiſtit utilitas *Anth. Habita C. ne fil. pro Patre, P. Pariſ. conſil.* 140. *vol.* 4. ob quam Papæ aut Principi etiam à pactis & contractibus præſertim cum ſuis ſubditis initis aliquantulum recedere illiſque derogare facile permittitur. *DD. in cap. in noſtra de jurejur. Socin. cauſ. 4. n. 10. vol. 3. Alex. conſ. 16. vol. 5. & conſ. 101. n. 7. vol. 1.* Nihilominus Julius III. Pontifex Max. ſpeciali ſua conſtitutione, quæ incipit, decet Romanum Pontificem &c. expreſsè declaravit, idque motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quod de cætero Ordinarii Collatores non obſtantibus quibuſvis Nominationibus, juxta dictorum Concordatorum continentiam, & tenorem, diſponere de quibuſcumque beneficiis in illorum menſe vacantibus licitè, & liberè poterunt, decernens irritum & inane ſi ſecus &c. 31

Sed cum ſuperioribus annis diverſæ adhuc litium occaſiones, diverſique anfractus 32

anfractus exorirentur ratione menſium Apoſtolicorum placuit S. D. N. Paulo v. ſpeciali ſuo reſcripto de Anno 1616. permittere Lovanienſibus uſum Concordatorum in duobus dumtaxat menſibus, alternis annis, videlicet in Novembri, Januario & altero anno in Novembri tantum, quibus menſibus Indulta nominationum Lovanienſibus conceſſa ſuos finem, & effectum irrefragabiliter conſequentur, & hoc tempus computatur à media nocte ultimi diei menſis, uſque ad mediam alterius, *l. more Romano, de feriis.*

Sed qui ſi quiſpiam infirmus præbendarius, vel alius reſignet in favorem, & moriatur in iſtis menſibus, admittatque Papa ejuſmodi reſignationem cum derogatione Regulæ de Infirmis, & moriatur infra xx. dies & nominatus obtineat ab ordinario, uter ſit præferendus? Ardua quæſtio eſt, quam habes in utrãq; partem latè diſcuſſam apud Auct. Analyt. Commentarii *ad regulam de infirmis num.* 130. ubi tandem reſolvit derogationem nihil operari, quominus nominatio ſuos finem, & effectum conſequatur, quod & notavi infra ad reg. de Infirmis. 33

X. Illud quoque notandum eſt, primarias preces ſeu nominationes Imperatoris, per quas S. Pontifex ſolet Imperatori noviter electo, ob ipſius benemerita, concedere facultatem nominandi perſonas ad beneficia Eccleſiaſtica quibuſcumque collatoribus, & collatricibus beneficiorum per totum imperium conſtitutorum, non includi, aut comprehendi ſub concordatatis nationis Germanicæ, ita ut is cui preces conceſſæ ſunt, poſſit nominari ad beneficia in quolibet menſe, ut patet ex textu Indulti dictatum precum, quod Comentariis jam illuſtratum & editum brevi habebit Lector, ibi me, ſi lubet, videat in gloſſ. verbi, *cum in quibuſvis.* 34

XI. Notent denique noſtri Concives Leodien. præter concordata nationis Germanicæ ſe habere concordatum ſpeciale Eugenii IV. Papæ & Pii II. confirmatum per Sixtum IV. de data anni 1479. Non Jan. quo ſummi iſti Præſules ob benemerita noſtræ Eccleſiæ Leodien. quæ jam inde à temporibus Apoſtolorum in pura puta fide B. Petri Apoſtolorum Principis aduſque in hoc Belgio tot licet hæreticorum procellis alioqui concuſſa, immota permanſit, variiſque modis S. Sedem ſibi demeruit, & etiam nunc in avita fide ſub Ferdinando Bavaro optimo & laudatiſſimo Principe floret, conceſſerunt alternativam menſium, ſicque multiplicatum habere Epiſcopum, & ſereniſſ. Principem noſtrum privilegium alternativi menſis, abſque cujus expreſſione ſi ſanctiſſimus D.N. faceret gratiam, non teneret, quia plura vincula fortiora ſunt uno §. *affinitatis inſtit. de nuptiis l. cum in adoptivis C. de adoptio.* Hinc fit, ut quando plura ſint obſtacula non ſufficiat clauſula generalis, ſed de ſingulis defectibus debet fieri mentio, *Bald. l. 1 num 22. verſ. unum etiam ſcias, C. de furt. Feli. c. nonnulli num. 21. verſ. quinta concluſio, de reſcrip. Gonzal. ad Reg. de Altern glo. 31 num. 91. & 101.* ubi etiam ſcribit indultum ad conferendum beneficia reſervata, non extendi 35

ad

ad beneficia reſervata duplici reſervatione, *Mandoſ. in praxi ſignat. grat. tit. Indultum conferendi beneficia reſervata col. 2. Felii c. in noſtra corol. 6. in fi. de Reſcript.*

GLOSSA XII.

M **D**Iſpoſitioni ſuæ generaliter reſervavit) Sic vides quod reſervatio hujus Regulæ ſit generalis, & generaliter facta, ut etiam tradit *Mohedan. deciſ. 12. & 13. de privileg. Put. deciſ. 472. n. 6. lib. 2.* in quibus deciſionibus fuit reſolutum quod indultum Regis Scotiæ ad conferendum beneficia vacatura (exceptis generaliter reſervatis) non extenditur ad beneficia vacantia in octo menſibus Apoſtolicis per Reg. noſtram reſervata. Nam cum in Reg. apponatur iſta dictio *generaliter* manifeſtè reſultat quod Papa illius Auctor declarare voluit, quod reſervatio non ſit ſpecialis, ſed generalis, ut docet Caſſad. *deciſ. 3. n. 1. ſuper Regulis*, Simonetta *de reſervat. q. 4.* & noſter Alphonſus *ſupra reg. 1.* licet alii contrà cenſuerint reſervationem hanc eſſe ſpecialē, non generalem: quorum opiniones & argumenta ſatis elevat refutatq; Gonz. *hic in gl. 30. per tot.* Quæ autē dicatur reſervatio generalis, quæ ſpecialis, quidq; inter utramq; diſtet, ſuprà ſatis oſtendi. Qui ſint autem effectus reſervationis, notat inter alios Æneas de Falcon. *in tract. de reſervat. q. 4. principali*, videanturq; quæ ſcripſi ſupra ad verba, *aut aliorum ſub Concordatis not.* 1. & ad Reg. 1. *n. 8. & ſeq.* 1

ARGUMENTA IN GLOS. XIII.

1. Papa non intendit præjudicare Ordinariis Collatoribus in alternativa menſium, etiam in gratia motus proprii.
2. Regula hæc quod ad expreſſionem menſis, habet locum tantum in octo menſibus reſervatis.
3. Motus proprius licet tollat ſubreptionem non tamen ſupplet defectum intentionis.
4. Ratio cur reg. hæc velit fieri diſpoſitivè mentionem menſis.
5. Gratia ſuſtinetur etiamſi diſpoſitivè non ſit facta mentio menſis, ſi conſtet ex aliquibus ſignis Papam voluiſſe prævenire.
6. Diſpoſitivè menſis mentio facienda eſt, ſive vacatio ſit de jure vel de facto ſolo: ſive ſit vacatio per obitum ſive alia.
7. Non facta mentione menſis diſpoſitivè, gratia eſt ipſo jure nulla: quod limita ut ibi n. 7. & ſeqq.

GLOSSA XIII.

N *VOlens in ſupplicationibus &c. de menſe in quo vacaverint diſpoſitivè mentionem fieri;*
alioquin gratias eſſe nullas) Ratio hujus diſpoſitionis eſt, ut Papa ſciat an
vacatio contigerit in menſe reſervato vel ordinario. Nam ordinariis collato-
ribus in ſuis menſibus præjudicare non intendit *Put.deciſ.53.n.5.l.2. & deciſ.25.lib.* 1
3. *Rota deciſ. 724. n. 6. p.2. diverſ.* & ſic Regula hæc quoad expreſſionem menſis
habet locum duntaxat in octo menſibus reſervatis. Unde proviſus à Papa de
beneficio vacante in menſe ordinarii, non tenetur in ſupplicatione de menſe 2
mentionem facere *ut fuit reſolutum in una Conchen.de anno* 1543.*per not. Put.d.deciſ.*53.
*lib.*2. atq; ita ſentit Nicol. Garcia *tract. de benef. p.5.c.1. gl.11.n.*657. quamvis Gon-
zalez *in gl.*32. *à n.* 49. contrarium ſentiat, nimirum, quod menſis expreſſio ſit
duntaxat neceſſaria in menſibus ordinaris, non autem in reſervatis, ubi etiam ait
fuiſſe nuper deciſum in una Taraſconen. Canonicatus 24. *Maji* 1601. *coram D.*
Pamphilio, & allegat etiam deciſ. Acoramboni 70. *alias* 59. *lib.* 2. Sed falſo in-
quit allegat, quia non loquuntur de beneficiis vacantibus in menſibus reſer-
vatis, ſed de beneficiis aliàs reſervatis, ut de vacatione in Curia in qua non eſt
neceſſaria menſis expreſſio *ut fuit dictum in una Neapolitana beneficii* 14. *Decembr.*
1558 *coram D. Rubeis*, & quod dicitur de octo menſibus reſervatis, ut in gratiis
beneficiorum in illis vacantium debeat fieri mentio menſis vacationis, proce-
dit etiam in ſex menſibus alternatis Papæ quando Epiſcopus habet alternati-
vam; nam illi ſurrogantur loco octo cum iiſdem qualitatibus ut patet ex verſ.
quæ etiam diſpoſitioni ſuæ. Garcia d.loco n.658. Sed & in gratiis motus proprii ne-
ceſſaria eſt menſis expreſſio ut probat noſter textus, ibi, *etiam motu proprio, Mohed.* 3
deciſ.4.n.2. & deciſ.9.n.4. de privileg. quia licet gratia motus proprii tollat ſurrep-
tionem, non tamen ſupplet defectum intentionis *Put.deciſ.70. lib.3 Achill.de Graſ.*
deciſ.10.de probat.Gonzalez.in d.gloſſ.32.Volentes &c.n.5 Rebuff in Concord. ſupra formam
mandati Apoſtolici in gl. verb. motu proprio cumulãs 47. effectus hujuſmodi clauſula & 77. li-
mitationes. Nec hoc tantũ, ſed diſpoſitivè, ut habet reg. facienda eſt mentio men-
ſis, hoc eſt ſimpliciter & affirmativè, non per verbum *ut aſſeritur*, vel *forſan*, vel ſub
hac forma *quod vacat vel vacavit de tali vel tali ſeu alio veriori menſe*: nam per hujuſ- 4
modi formulas, ſeu narrativas liquere non poteſt Pontifici, an in ſuo vel ordi-
nario menſe vacatio contigerit *Rota deciſ. 575. n. 3. & deciſ. 700. parte 3. lib. 3. di-* 5
verſ. Quod intellige, niſi adſint aliqua ſigna ex quibus liqueat quod Papa vo-
luerit non obſtantibus ejuſmodi narrativis minus ſolemnibus prævenire

ut fuit

ut fuit deciſ. in una Eluen. beneficii 2. Junii 1604. coram R.P.D. Pegna adde not. Gonzalez hic gl.9 §.3.n.24. Ampliatur 3. ſive vacatio ſit de jure, vel de ſolo facto: quia adhuc eſt exprimendus menſis, *Rota deciſ.120. in cauſſa lucana lib.1.p.3.diverſo.* Quin etiam in gratia de beneficio, non ſolum de jure & de facto, ſed etiam de jure tantum, puta ſi moriatur is qui habet ſolum jus alio exiſtente in poſſeſſione, cum Regula loquatur ſimpliciter, & vera eſt vacatio quæ fit per mortem illius, qui habebat jus *Milis in Repertor. verbo obtinere. Bellenz. de charit. ſubſid. q.121. Nicol. Garcia d.p.5.c.1.§.11.n.662.* Denique non ſolum procedit hæc concluſio in vacatione per obitum, ſed etiam in alia quacumq; vacatione, in qua intrat reſervatio noſtræ reg. ut ſatis elicitur ex illis verbis *quocumq; modo vacatura:* quæ cenſentur poſteà repetita quoad vinculum exprimendi menſem *Caſſad. deciſ. 6. num. 11. ſuper Regulis. Idem deciſ. 8. num. 1. & 6. de Reſcript. Rebuff. de Nominat. q. 5. num. 21.* licet Gonzalez *d. loco num. 31.* dicat ſe vidiſſe, quod in Dataria admittantur ſupplicationes beneficiales de aliis vacationibus præterquam per obitum abſque expreſſione menſis, & ideo forſan praxim interpretari Regulam noſtram in ſolis vacationibus per obitum & id annuere videri Mandoſ. *de ſignatura gratiæ, tit. de proviſio. verſ. Clauſula de præſenti menſe.* Cogitet tamen Lector prudens, quia eſſet magna reſtrictio Regulæ, & quod prima opinio quod ſit exprimendus menſis in quacumque vacatione, vera ſit, ſenſit Rota *in uno Tiraſconen. Canonicatus 20. Maji 1620.* quam quoque opinionem ſequitur & probat Garcia *d. §. 11. n. 666.*

Poſtremò, hæc concluſio ampliatur, ut non facta dicta expreſſione menſis gratia ſit ipſo jure nulla *ut patet in textu:* Nam illud verbum *eſſe* denotat nullitatem ipſo jure *gl. in c. licet Canon. in fi. verbo privatus de elect. in 6. gl. in l. amiſſione § qui deficiunt, verbo relegati in fi. ff de cap. minut.*

Limita 1. dictam concluſionem, ut illa non procedat, quando beneficium non eſt reſervatum vel affectum ex alio capite, quam ratione vacationis in menſe Apoſtolico. 7

Secundò, in gratia reformatoria, ſeu perinde valere facta à Papa de beneficio reſervato.

Tertiò in beneficiis vacantibus per reſignationem.

Quartò, limita ut procedat in gratiis Apoſtolicis; ſecus in gratiis ſeu proviſionibus Epiſcoporum & aliorum Ordinariorum.

Quintò, niſi vacatio contingeret in menſe ordinario, de qua ſuprà dixi.

Sextò, vel ſi nullus eſſet proviſus ab ordinario.

Septimò & poſtremò, fallit in gratiis per devolutionem. Atque has limitationes ſigillatim argumentis & rationibus firmatas habes apud Gonzalem *d. glo. 32. n. 38. & ſeqq.* & Nicol. Garciam *d. §. 11. n. 668. & ſeqq.* quos vide, ſi hoc ſit ex uſu tuo.

ARGVMENTA IN GLOS. XIV.

1. Reſervatio hujus regulæ excludit omnes conſuetudines optandi majores præbendas.
2. Per hanc reſervationem excludundur privilegia & Indulta Apoſtolica in menſibus reſervatis.
3. Facta derogatione privilegiorũ perſonis conceſſorũ, non cenſentur derogata privilegia conceſſa collegiis.
4. Reg. hæc non omnino derogat dictis cõſuetudinibus & privilegiis, ſed duntaxat effectus illorum ſuſpendit.

GLOSSA XIV.

O AC *conſuetudines etiam immemorabiles optandi majores* Quandoquidem nonnullis Eccleſiis ex Indulto Apoſtolico ſeu conſuetudine immemorabili, erat conſuetudo optandi majores & pinguiores præbendas vacantes in quibuſcumq; menſibus reſervatis, reſervatione generali non obſtante *Alexander Moneta tract. de Opinione Canon. c. 3 q. 3. n. 105. per not. Calder. conſil. 3. de Conſuet. per tot.* hinc neceſſariò excludi debuerunt ejuſmodi conſuetudines, Indulta & privilegia Apoſtolica optandi pinguiores præbendas, ita quod talis optio prorſus ceſſare debeat in vacationibus in octo menſibus reſervatis contingentibus: nam omnis reſervatio, ſaltem quæ proprio motu fit, & non ad inſtantiam partis (uti in hac Reg.) impedit optionem *c. fin. §. in præb. de conſuet. in 6. Rota deciſ. 4. de conſuet. in No. Gonzalez gl. 34.* ubi plura cumulat, de conſuetudine optandi, parum reſervationis materiam tangentia quibus adde quæ peculiari ſtylo exaravit Alex. Moneta *in ſuo doctiſſ. tract. de optione Canonica c. 3. q. 3. & paſſim.* Quemadmodum autem excluduntur à reſervatione hujus Reg. conſuetudines immemorabiles optandi majores & pinguiores præbendas; ita etiam privilegia & indulta Apoſtolica circa diſpoſitionem beneficiorum in menſibus reſervatis penitus tolluntur: nec ſuffragari poſſunt adverſus hujus Reg. reſervationem ut ex illius contextu patet in verbis *nec non privilegia,* id quod latè probat Nic. Garcia *tract. de benef. part. 5. c. 1. §. 11. n. 677. & ſeqq.* 1 2

I. Extenditur etiamſi voluiſſet Pontifex dictorum privilegiorum & indultorum auctor ea nunquam comprehendi ſub ejuſmodi reſervationibus, etiam cum quibuſvis derogatoriarum derogatoriis clauſulis, ut patet ibi in reg. *Aut quod illa ſub hujuſmodi &c.* de quarum clauſularum vi & energia vide Gonzalem *gl. 36. per tot.*

II. Exten-

II. Extenditur, etiamſi hujuſmodi privilegia eſſent conceſſa in generalibus terminis, nimirum quibuſcumq; perſonis, ut habetur in textu. Tamen cum alias facta derogatione privilegiorum perſonis conceſſorum non cenſeantur derogata privilegia conceſſa collegiis, cum perſonarum appellatione, collegia & univerſitates non veniunt *Roman. conſ.* 195. *incip. In caſu præmiſſo n.* 3. *& conſi.* 400. 3
Quæritur n. 4. *& conſ.* 436. *quod indultum n.* 1. 2. *&* 3. ideò neceſſariò opus fuit ſpeciali derogatione privilegiorum collegiis conceſſorum, ut rectè tradit Moneta d.c.3.& Gonzalez *hic gl.*37.ubi prædictam Reg. multimodis limitat.

III. Extenditur etiamſi ejuſmodi privilegia & indulta ſint conceſſa viris cujuſcumq; dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, ut patet per textum hujus Regulæ, *cujuſcumq; dignitatis &c.* à quibus tamen excipe perſonas numeratas ſuprà in gl. verbi *Quorumcumq; Collatorum &c.*

Adverte poſtremò, quod Regula noſtra non omninò deroget dictis conſuetudinibus & privilegiis, ſed dumtaxat effectus illorum tollit & ſuſpendit; ſic quidem ut ceſſante Regula iſta per obitum Papæ, Sede Apoſtolica vacante, talia privilegia & conſuetudines reviviſcant, & illorum vigore erit locus proviſioni cum remotum ſit obſtaculum & impedimentum *Simon. de reſer. q.* 58. *n.* 13. *&* 4
14. *Pariſ. in conſil.* 18. *n.* 7. *&* 8. *lib* 4. *quia de re latius ſcripſi ſuprà in proœmio in gl. verbi, ſtatim incipiunt ligare n.* 19. Nam ſicut reſervatio eſt limitata ad octo menſes, & ad vitam Papæ, ita etiam derogatio & obſtaculum illius limitatum habet effectum *l. ſi unus §. ante omnia ff. de pact. Mandoſ. ad reg.* 4. *q.* 5. *n.* 4. Atq; hactenus dictum ſit de primo hujus reg. membro. Veniamus nunc ad ſecundum, quod tractat de Alternativa, quæ conceditur Epiſcopis, ArchiEpiſcopis, & Patriarchis reſidentibus.

ARGVMENTA IN GLOS. XV.

1. Quibus perſonis alternativa concedatur.
2. Taxativa dictio excludit omnes alias perſonas & caſus ſimiles.
3. Alternativa conceditur verè tantum reſidentibus.
4. Abſens non habetur pro reſidēte niſi in caſibus à jure expreſſis.
5. Epiſcopus abſens tribus mēſib⁹ ipſi conceſſis pro recreatione, an interim gaudeat alternativa.
6. Cui incumbat onus probandi alternativam per Epiſcopum &c. acceptatam; item beneficium eſſe liberæ collationis, item Epiſcopum reſediſſe tempore vacationis.

GLOSSA XV.

P INſuper Sanctitas ſua) Adverte imprimis, quod per alternativam menſium, de 1
qua hic, conceduntur Patriarchis, ArchiEpiſcopis & Epiſcopis, quādiu conſi-
ſtent in reſidentia, ſex menſes alternativè inter illos & Papam dividendos: non
ergo concedit Capitulis vel Archidiaconis vel aliis inferioribus collatoribus,
quibus jus competit conferendi beneficia ex privilegio, ſtatuto, vel conſuetu-
dine propter verbum taxativum hic inſertum *& ipſis dumtaxat*: cujus natura eſt
ut excludat alias omnes perſonas & caſus ſimiles *Jaſ. ad l. 1. n. 18. in fi. ff. de volgari
& Pupill. Jaſ. in l. omnibus n. 9. ff. ſi quis jus dicenti non optemp.* & quod aliis inferiori-
bus non competat alternativa, tenuit Rota *in una Beventana Beneficiorum 14. De-* 2
cemb. 1600. coram D. Coccino. Unde non habebit locum in Capitulo Sede Epiſco-
pali vacante, *ut in una Segobien. Canonicatus 24. Novemb. 1588. coram Illuſtriſſ. Card.
Plato.* Unde ſtante hodie tenore hujus Reg. ceſſant deciſ. Achilles de Graſ-
ſis 3. *de Prebendis* Put. 88. *lib. 3.* & Rotæ diverſ. *lib. 3. part. 3. deciſ. 12.* dicentes,
quod Capitula Cathedralia gaudere poterant alternativa menſium, ut notat
Gonzalez *ad hanc Reg. gloſſ. 42. in pr.* Cæterum, notes alternativam hanc con-
cedi Epiſcopis &c. (quorum alioqui appellatione veniunt Patriarchæ &
ArchiEpiſcopi *cap. cleros §. omnes autem 21. diſt. gloſſ. ſingularis per text. ibi in cap.
quia periculoſum verbo de Epiſcopis de ſent. excommu. in 6. ubi Franc. num. 2. & alii.*)
quamdiu fecerint reſidentiam verè & perſonaliter, & ſic veram perſonalem
& actualem reſidentiam requirit hæc Regula: ergo non fictitiam admittit, 3
quæ eſt cum Epiſcopus ex juſta cauſſa abeſt: quia licet revera abſit, tamen
ex tali cauſſa præſens eſſe cenſetur *c. & parte 2. ad audientiam in fin. de cler. non re-
ſid. c. unico eod. tit. in 6.* quod ſecus eſt *teſte Gonzalez hic*, quando per ſtatutum
vel conſtitutionem requiritur præſentia alicujus: quia tum intelligitur de ve-
ra præſentia, non de ficta *Bald. in l. 1. num. 54, C. qui admitti &c. Bart. in leg.
omnes populi, num. 62. ff. de juſt. & jure*, licet in alternativa Pii V. & Sixti V. &
Gregorii XIII. ſufficeret ficta: quod in ea non adeſſet verbum *verè* ſed dum-
taxat, quamdiu reſederint, quamdiu perſonaliter reſed. tamen à tempore
Sixti V. dicitur verè ac perſonaliter, & proinde cum requirat hæc Regula
reſidentiam veram & perſonalem, ſequitur quod ficta non poſſit, & quod
abſens ex juſta cauſſa, & ad modicum tempus quamdiu abeſt non poteſt
frui alternativa in beneficiis de tempore talis abſentiæ vacantibus: & con-
ſequenter diſpoſitioni Apoſtolicæ ſint reſervata: maximè quia abſens nun-
quam habetur pro reſidente in caſibus à jure expreſſis *Mand. in Reg. 7. quæſt. 3.
num. 9. Alex. Moneta tract. de Optio. Cano. cap. 3. q. 3. concluſ. 5. n. 79.* Unde fuit de- 4
ciſum teſte eodem Gonzalez *in una Salmantina Canonicatus 20. Junii 1572. coram*

Ordina-

Ordinario, quod Epiſcopus abſens tribus menſibus ſibi permiſſis recreationis cauſſa animo redeundi, non gaudebat alternativa, *& in una Eluen. beneficii 22. Martii 1599. coram Illuſtriſſ. Card. Mellino* in qua fuit dictum Epiſcopum qui utplurimum non reſidet in ſuo Epiſcopatu, ſed ad tempus cum animo recedendi, non gaudere alternativa in beneficiis tunc vacantibus cum reſidet. Licet hanc Rotæ opinionem non probet Nicol. Garcia *tract. de beneficiis p. 5. c. 1. §. 12. n. 70. & ſeq.* Nam Reg. noſtra requirit veram & perſonalem & actualem præſentiam, *ut fuit dictum in una Urgelen. Canonic. 7. Maji coram Illuſtriſſ. Blanchet.* quod & alio præjudicio confirmat doctè & ſolidè idem Gonzalez *d. gloſſ. 43. n. 41. verſ. Hinc noviſſimè, quem etiam vide ſi uſus poſtulat n. 87. & ſeq.* ubi quærit & latè diſputat an incumbat onus probandi proviſo ab Ordinario, qui tanquam actor agit ad excludendum proviſum Apoſtolicum, non ſolum alternativam, per Epiſcopum eſſe acceptatam, & beneficium eſſe liberæ collationis, de quo infrà, ſed etiam perſonalem reſidentiam Epiſcopi in ſua Cathedrali Eccleſia vel Diœceſi de tempore vacationis, ubi tandem *n. 92.* concludit pro affirmativa. An autem Epiſcopus gaudeat alternativa, ſi in principio tantum menſis non reſideat vel ſi non reſederit in menſibus Junii & Decemb. qui ſemper ſunt ordinarii, etiam ſine alternativa, vide eundem *n. 125. 135.* qui etiam reſolvit pro affirmativa: quibus rationibus & argumentis videto; ut & Nicol. Garciam *d. tract. de benef. p. 5. c. 1. §. 12. n. 692. vide quoq; Anaſt. Germon. tract. de Indult. Card. §. Volumus autem num. 18.*

ARGUMENTA IN GLOS. XVI.

Beneficia non liberæ collationis ſed ſimultaneæ vacantia in menſe Apoſtolico non ſunt reſervata.

2. Alternativa non intrat in beneficiis quæ non ſunt liberæ collationis.

3. De jure cummuni proviſio præbendarum & dignitatum in cathedralibus non eſt libera, ſed ſimultanea Epiſcopi & capituli.

4. In collegiatis vero electio ſeu præſentatio præbendarum & dignitatum ſpectat ad Prælatum & Capitulum.

5. Conſuetudine, præſcriptione, vel ſtatuto introduci poteſt, ut beneficia ſint liberæ collationis, & è contra.

6. Quando eſt beneficium ſimultaneæ collationis, Epiſcopus ſine Capitulo non confert, nec è contra.

7. Qualiter ſit attendenda quaſi poſſeſſio conferendi ad effectum, ut locus ſit alternativæ.

8. Materia turnorum diſcuſſa apud Garciam.

GLOS-

GLOSSA XVI.

D*E omnibus & quibuſcumq́; beneficiis cum cura & ſine cura, ſæcularibus & regularibus,*
ad liberam ipſorum dumtaxat &c. Repetenda ſunt pro explicatione hujus par-
tis ſecundæ quæ ſuperius diximus ad verba textus: *Omnia Beneficia Eccleſiaſtica*,
ubi videbis quæ beneficia & quibus caſibus includantur ſub reſervatione men-
ſium: nam iiſdem caſibus conceditur alternativa præterquam in beneficiis quæ 1
non ſunt liberæ collationis, cujuſmodi ſunt beneficia quæ per Epiſcopum con-
feruntur cum Capitulo vel aliis, vel de iis providet ad præſentationem ſeu ele-
ctionem, vel de conſilio, conſenſu, interventu, vel alias ipſorum Capitulorum,
aut aliarum quarumcumq́; perſonarum: nam in talibus beneficiis non intrat 2
alternativa, ſed de iis debet provideri in quatuor menſibus ordinariis, Martii,
Junii, Septembris, & Decembris, perinde ac ſi alternativa acceptata non eſſet,
ut præter Jo. Petrum Monetam *tract. de optione canonica c.3.q.3.n.88*, docet Gonz.
glo.45. ubi paſſim oſtendit, quod de jure communi proviſio præbendarum, & 3
dignitatum in Cathedralibus, non eſt libera, ſed ſimultanea Epiſcopi & Capi-
tuli, niſi ſint inferiora beneficia, quæ non ſunt de corpore capituli: quia ejuſ-
modi beneficia ſolus Epiſcopus confert, etiam ſine conſenſu vel conſilio Capi-
tuli, ut notat Ab. poſt Inno. & alios *in c. cum Eccleſia Vulterana 13. n. 8. verſ. in tertio*
membro de elect. Pavinus *de officio & poteſt. capituli p.1.q.8.n.8.* Caſſad. *deciſ. 22. n. 2. de* 4
præb. In inferioribus verò collegiatis, electio ſeu præſentatio præbendarum &
dignitatum ſpectat de jure communi ad Prælatum, & Capitulum ipſius Eccle-
ſiæ Collegiatæ, *Caſſad. d. deciſ. 22. n. 3. de præb. Put. deciſ. 135. incip. die 29. Aprilis l.1. Mand.*
ad reg. 18. q. finali n. 3.

Et licet de jure communi res ita ſe habeat, attamen conſuetudine, præſcripti-
one, vel ſtatuto, poteſt contrarium introduci, videlicet quod vel ad ſolum Epiſ-
copum ſine Capituli conſilio, conſenſu, vel interventu, ſeu alio miniſterio ſpe-
ctet, *ut in cap. ex frequentibus de inſtit.* vel è converſo ad ſolum Capitulum *ut in cap.*
ex parte de conceſſ. præb. c. Cumana 50. ibi gl. verbo conſuetudine de elect. Caſſad. deciſ. 22. n. 2.
& 3. *de conceſſ. præb.*

Deniq́; notandum obiter, quod quando eſt ſimultanea collatio Epiſcopi &
Capituli, ſi Epiſcopus confert uni, & Capitulum alteri, neutra collatio valeat,
quia ad invicem ſeſe impediunt *teſte Geminia in cap. à collatione n. 4. de appellat. in*
6. Francus ibid. num. 1. verſ. eo tamen caſu, Navar. conſ. num. 3. de iſtis quæ fiunt à majore 5
parte Capituli, & conſ. 36. num. 2. de Regul. Verum, de prædictis ſtatutis, & conſue-
tudinibus, quæ aliquando diſponunt ut collatio ſolum ſpectet ad Epiſcopum,
aliquan-

aliquando ut exercitium conferendi dividatur per menſes, vel hebdomadas, vel turnos inter Epiſcopum & Capitulum, & an ſtante ejuſmodi diviſione, Epiſcopus qui acceptavit alternativam, gaudere poſſit illa in ſex menſibus per regulam hanc conceſſis vide Gonzalem *glo.45.§.1. per tot. & §.2. in quo §. latiſſimè tractat qualiter ſit attendenda quaſi poſſeſſio conferendi ad effectum ut intret alternativa, & in* 7
§.3. d. gloſſæ, in quo prolixè exſequitur materiam turnorum, quibus adde notata 8
per Nic. Garciam *tract. de benef. p.5. c.1. §.12. n.707.*

ARGVMENTA IN GLOS. XVII.

1. Libera non eſt illa collatio quæ debet fieri cum alterius conſilio, vel conſenſu.
2. Verbum, libera, denotat poteſtatem faciendi actum ſua ſponte, & irrequiſita alterius voluntate.
3. Libera non dicitur collatio ſi ſit expedienda cum conſenſu Capituli.
4. Cum ſtatutum vel alia diſpoſitio prohibet aliquid fieri ſine interventu alicujus, ſatis erit illius præſentia, etiamſi non conſentiat, vel conſulat id fieri.
5. Præſentia excludit fraudem.
6. Quid ſi is qui intervenire debet electioni nolit conſentire.
7. An præſentia vel conſenſus in dubio præſumatur interveniſſe.

GLOSSA XVII.

R **N**Ec etiam cum conſilio vel conſenſu ſeu interventu Capitulorum vel aliorum aut aliis pertinentibus.* Hic oſtendit Pontifex liberam non eſſe collationem quæ 1
debet fieri cum alterius conſilio, vel conſenſu: verbum etiam *libera* denotat poteſtatem faciendi actum ſua ſponte, & irrequiſita alterius voluntate, *c.1. de reſcript.* 2
ibi gl. verb. ut liberè c.2. ibi gl. & DD. verbo liberè, de jure patron. Gozad. conſ.58. n.2. & conſ. 91. n.9. & conſ.11. n.11. Menoch. de arb. jud. lib.1. q.70. n.33. ubi igitur libera erit collatio poterit exerceri ſine cujuſquam conſilio, *text. in c.2. in fi. verbo liberè de arb. in 6. Tiraq. in l. ſi unquam verb. revertatur n.135. de Revoc. donat.* & multò magis ſine alterius conſenſu: cum majoris ſit effectus conſenſus, quam conſilium: quia conſilium ſufficit petere, & ſequi non eſt neceſſe, ut latè oſtendit, & fusè hanc conſilii & conſenſus materiam tractat idem Gonzalez *glo.47.48.* Inſuper non erit libera collatio ad effectum ut intret alternativa hujus Regulæ, ſi illa ſit expedienda cum interventu, ſeu præſentia Capituli. In quo notandum præſentiam quidem, & interventum importare ſcientiam, & intelligentiam, non tamen conſi- 3

lium, vel conſenſum: unde cum ſtatutum, vel alia diſpoſitio prohibet aliquid fieri ſine interventu alicujus, ſatis erit illius præſentia, etiamſi non conſentiat, vel conſulat id fieri, nec ab eo erit petendum conſilium, vel conſenſus, *Bald. in l. nam* 4
ita Divum n. 2. verſ. & nota quandoq; &c. de adoptio. Franc. Aretinus in l. ſi quis mihi §. ſi coram not. 1. de acq. hered. Nec refert, fruſtrà videri præſentiam, ſi præſens non habeat conſentire: quia hoc ſaltem commodi ex præſentia oritur, ut actus cum majori deliberatione, maturitate & utilitate, fraudis etiam & doli excluſione, 5
expediatur, *Tiraquel. tr. de leg. connub. gl. 6. n. 32. in fi.* Quod ſi illi qui conſentire, con- 6
ſulere & intervenire habent, nolint iſta ſubire, poterunt compelli, adirique ſuperior, qui illis mandet: quibus rurſum recuſantibus, ſuperior conſentiet, interveniétq; aliuſvè pro eo ex ipſius mandato, *l. cum non ſolum §. neceſſitatem C. de bon. qua lib. Felii in c. cum venerabilis n. 33. de exceptio. Lambertinus de Jurepatro. lib. 1. p. 2. q. 1. art. 20. per tot.* talique caſu actus perinde tenebit atque ſi conſenſiſſet vel interveniſſet, ut latè tradit Tiraq. *de leg. connub. gl. 8. n. 20. cum ſeqq.* An autem in dubio præſentia vel conſenſus præſumatur interveniſſe, vide latè Menoch. *lib. 6 præſumptionum.* Poſtremò notandum, liberam non eſſe collationem, nedum ſi conſen- 7
ſus, conſilium, præſentia, &c ut ſupradictum eſt intervenire debeat, ſed etiam ſi quocumq; alio modo miniſterium alicujus, vel juſſus ſuperioris intervenire debeat, aliiſve modis quos obiter proponit Gonzalez *hic gl. 49. per tot.*

ARGVMENTA IN GLOS. XVIII.

1. Vis & potentia vocis *in antea*, in hac Reg. expreſſæ.
2. Beneficia aliàs reſervata non includuntur in gratia conceſſionis alternativæ,

GLOSSA XVIII.

S QVæ in antea menſibus Februarii, Aprilis &c. extrà Curiam ipſam vacare contigerint. Propoſitis quibuſdam obicibus qui impediunt alternativam, nunc ſubjicit PP. quod Epiſcopo gaudente alternativa, is habeat dictos ſex menſes ad conferendum vigore illius beneficia quæ in anteà vocare contigerint: 1
in antea, id eſt, in futurum, in perpetuum, inpoſterum *cap. ego N in pr. de jurejurando, cap. clerici Placentini 19. in pr. verbor. ſignificat.* Quod autem dicit extrà Curiam, intellige, quod alternativa conceſſa dumtaxat intelligatur, quoad

quoad beneficia extrà Rom. Curiam vacantia; non verò quoad illa, quæ in Curia vacaverint: cum iſta beneficia ſint alio diverſo vinculo à Reg. noſtra reſervata, & beneficia aliàs reſervata non includuntur in gratia conceſſionis alternativæ, ut Regula præſens declarat, latiuſq; ſcripſi ſuprà in glo. verbi *extrà Romanam Curiam*, gl. VI. & gl. XII. verbo *volens in ſupplicationibus &c.* ubi allegavi deciſionem in una Neapolit. beneficii 14. *Decemb.* 1558. ex Nic. Garcia tract. *de Ben. p.5.c.1.§.9.gl.n.1.&c.* 2

ARGVMENTA IN GLOS. XIX.

1. Beneficia aliàs reſervata non cadunt ſub reſervatione hujus Reg.
2. Beneficia affecta ab hac Reg. quoq; excipiuntur.
3. Differentia inter affectionem & reſervationem.
4. Papa ubi ſemel manus appoſuit, cadit affectio, & inferiorum manus ligantur.
5. Id imitatur remiſſivè.

GLOSSA XIX.

Dummodo *alias diſpoſitioni Apoſtol. reſervata vel affecta non fuerint.* Diximus ſuprà in prima parte Regulæ in verbo *extrà Romanam Curiam*, beneficia reſervata cadere ſub reſervatione primæ partis Regulæ. Idem dicendum eſſe quoad ſecundam illius partem, alternativam videlicet Epiſcopis concedentem, aperta textus verba evincunt. Caſus autem in quibus intrat reſervatio præter iſtam Regulam, ſuprà ſigillatim recenſui ad Regulam primam. Nunc ſupereſt ut de beneficiis affectis, quæ etiam excipiuntur & excluduntur ab alternativa menſium dicamus. Beneficia affecta diſtare à reſervatis ſatis innuit ipſe textus: nam reſervatio reſpicit actum verbalem, & expreſſum, ut ſi Papa per conſtitutionem, aut ſolo verbo dicat, *reſervamus*, dicitur Reſervatio: Affectio verò reſpicit actum realem & factum, ex quo tacita reſervatio oritur: ut cum Papa apponit manum ſuper diſpoſitione alicujus beneficii; etiamſi proviſio fuerit nulla utpote facta inhabili, incapaci vel propter ſubreptioem, aut alium defectum *Simonetta tract. de Reſerv. benef. q.64.* nam tunc dicitur affectio, ita ut omnes inferiores amplius ſe intromittere non valeant, ut declarat Æn. de Falcon. *de reſervat. prælud.3. per tot. Mandoſ. in proem. Regul. Cancell. q.5. n.1.*

1
2
3

Hinc dicitur quod affectio Papæ inducatur ſeu reſultet ex commenda, vel uni-

unione ad vitam, vel ex mandato de providendo, vel ex decreto appoſito per Papam de dimittendo, vel ex præventione collationis nullæ, vel ex renunciatione facta in manibus Papæ, vel ex manus appoſitione ſuper electione. His aliiſq; modis dicuntur beneficia eſſe affecta Papæ, nec ſuper iis manum apponere poſſe inferiores, ut notat, latiuſq; explicat Gonzalez *hic in gl.52. per tot.* qui quoque aliquot notandas limitationes *n.38. & ſeqq.* lectori ſtudioſo aperit, per quas manus appoſitio papæ inferiorum manus non ligabuntur: cui adde Nicolaum Garciam *in ſuo copioſo tract. de benef. part.5.c.1.§.2. per tot.* & Simonettam *tract. de Reſerv. q.78. per tot.* 5

ARGVMENTA IN GLOS. XX.

1. Epiſcopi conferentes beneficia reſervata vel affecta, ipſo jure ſunt privati uſu & beneficio alternativæ.
2. Privilegium amittere meretur, qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate.
3. Verba Regulæ, *eo ipſo*, important privationem à lege ipſo jure, & latæ ſententiæ.
4. Pœnæ impoſitæ ipſo jure quæ conſiſtunt in mera privatione & non requirunt aliquam actionem poſitivam, incurruntur abſque aliqua executione vel ſententia.
5. Inſinuatio privationis non eſt facienda Epiſcopo beneficia reſervata, vel affecta conferenti, limita ut ibi.
6. Epiſcopus licet privetur alternativa, qui contulit beneficia reſervata, vel affecta, non tamen privatur quatuor ſuis menſibus.
7. Egreſſus unius operatur ingreſſum alterius.
8. A remotione unius contrarii, ſequitur poſitio alterius.

GLOSSA XX.

AC *etiam voluit ut ſi ipſi in collatione benef. ſibi reſervatorum vel affectorum ſeſe intromiſerint &c. uſu & beneficio d. facultatis eo ipſo privati exiſtant.* Ecce Pontifex data menſium alternativa Ordinariis illam acceptare volentibus, alios ſex menſes ſibi reſervat, videlicet, Januarium, Martium, Majum, Julium, Septembrem, & Novembrem: quod ſi Epiſcopi beneficia in iſtis menſibus vacantia contulerint, aut etiam impedimentũ præſtiterint, quo minus proviſiones & gratiæ ſanctitatis ſuę de illis debitum effectum conſequantur, ſint ipſo jure privati uſu, & beneficio dictæ alternativæ; & meritò. Nam meretur amittere privilegiũ qui permiſſa ſibi abutitur poteſtate *c. privilegium 11. q.3. c. fin. de reſcript. l. qui ſine 38. ff. de neg. geſt. Creſcen. deciſ. 13. num.3. de privileg.* Quæ diſpoſitio ampliatur primò, ut obtineat etiamſi 1 2

ſolum

ſolum ſe intromiſerit Epiſcopus in proviſione, ut habetur in textu. *II.* ut nulla ſit opus ſententia, ſed ipſo jure ſtatim poſt contraventionem privatus exiſtat dicta alternativa. Nam Reg. verba *eo ipſo* important privationem à lege ipſo jure & 3
latæ ſententiæ abſq; miniſterio alio, *gl. in c quam ſit verbo eo ipſo de Electio. in 6. ubi Geminia in §. electus n. 3. Abb. c. ſi diligenti n. 8 in fi. de foro compet. textus & ibi gl. in clem. fin. verbo eo ipſo, de præbend.* 4

Nam pœnæ impoſitæ ipſo jure, ſeu ipſo facto quæ conſiſtunt in mera privatione, & non requirunt aliquam rationem ſeu executionem poſitivam qualis eſt pœna, de qua hic, ſtatim incurruntur abſq; aliqua executione vel ſententia *cap. Rudolphus num. 35. de Reſcript.* & propterea cum ſint privati uſu ſeu quaſi poſſeſſione conferendi in ſex menſibus vigore dictæ alternativæ, non erit neceſſaria aliqua intimatio privationis, ſeu revocationis, ut in terminis tradit Creſcent. *deciſ. 13. num. 3. de Privileg. Felii, in c. ex parte Decani num. 21. in fi. verſ. fallit undecimo & c. 2. num. 1. de ſponſal.* Imò nec aliqua declaratio incurſus privationis, ut reſolvit rejecta contraria ſententia, Gonzalez, *in gl. 56. n. 119. & ſeqq.* Nic. Garcia *d. §. 12 num. 748.*

Quod limita primò, niſi Epiſcopi contraventio, eſſet admodum notoria, & clara: quia tum eſſet neceſſaria judicialis declaratio, & citatio, & cauſſæ cognitio *c. cum ſecundum leges §. confiſcationis de hæret. in 6. glo. in c. quam ſit verbo eo ipſo de electio. in 6. Tiraq. in leg. ſi unquam, verbo revertatur num. 398. C. de revoc. donat.* 5

Limita ſecundò, niſi Epiſcopus contraveniens habuerit juſtam, ſeu coloratam cauſſam ignorantiæ, vel excuſationis ad providendum beneficia reſervata, id quod multimodis exemplificat Gonz. *in d gl. 56. n. 128. & ſeqq.* diverſiſque rationibus & deciſionibus firmat Nic. Garcia *tract. de benef. p. 5. cap. 1. §. 12. & n. 738. & n. 752.*

Limita tertiò, quod quamvis Epiſcopus privetur alternativa, ratione dictæ contraventionis, non propterea privatur ſuis quatuor menſibus ordinariis, videlicet Martii, Junii, Septembris & Decembris, ad quos ſtatim Epiſcopus reſtituitur; & Papa ad reliquos octo menſes prout prius ante acceptationem alternativæ, ut tradunt in terminis Anton. Auguſtinus *in ſuo repertorio, verbo alternativa Mand. conſ 21. incip. ſcripſi alias n. 2* 6

Porrò quod ſubjicitur in textu, quod collationes & aliæ diſpoſitiones illius (alternativæ ſcilicet) prætextu deinceps faciendæ, erunt irritæ, & nullius momenti, ſi ſe intromiſerint in beneficiis iſtis S. Sedi reſervatis, rationem habet, quia ſublata alternativa intrat reſervatio, quoad menſes Februarii, Aprilis, Auguſti & Octobris, qui ſemper ſunt Apoſtolici alternativa ceſſante, ut 7
hæc Reg. declarat; & egreſſus unius operatur ingreſſum alterius, *c. cum renuntiat 32 q. 1. l. 1. §. illud, ſciendum ff. de ſeparat.* & à remotione unius contrarii, 9
ſequitur poſitio alterius, *l. ſi Pupillus §. ſi inſtitoria ff. de inſtit. actio* eruntque ejuſ-

modi proviſiones nullæ ipſo jure, *ut in auth. Sacramenta puberum in fi. C. ſi adverſ. vend. l. non dubium in fi. C. de legibus*: ideoq; licet jam de facto factæ fuerint prætextu alternativæ, tamen de jure non ſubſiſtunt: nam ut proviſio ſeu collatio valida ſit non ſufficit ſi ſolum de facto fiat, *ut eſt text. in c. ſi beneficia 20. ibi de facto conferri, de prabend. in 6.*

ARGVMENTA IN GLOS. XXI.

1. Alternativæ acceptatio quæ dicatur.
2. Alternativa acceptata durat uſq; ad obitum Papæ, vel Epiſcopi illam acceptantis.
3. Forma acceptationis quæ?
4. Per patentes literas debet fieri acceptatio alternativæ, non per ſecretas cum illæ majorem fidem quam iſtæ mereantur.
5. Patentes literæ debent propria manu Epiſcopi ſubſcribi.
6. Subſcribens approbat omnia contenta in ſcriptura.
7. Literæ patentes acceptationis, debēt eſſe munitæ ſigillo acceptantis.
8. Acceptatio alternativæ fieri debet in propria diœceſi acceptantis illam.
9. Epiſcopus extrà propriam diœceſim voluntariam juriſdictionem exercet.
10. Literæ patentes acceptationis alternativæ ſunt tranſmittendæ ad Datariū ſuæ Sanctitatis.
11. Debent recognoſci literæ acceptationis per Datarium.
12. Neceſſaria non eſt literarum expeditio alternativæ acceptatæ.
13. Epiſcopi tunc incipiunt gaudere alternativa acceptata, quando literæ patentes acceptationis recognitæ fuerint.
14. Acceptans alternativam, ea gaudet etiam ante ſcientiam recognitionis.
15. Epiſcopus qui ignoravit alternativā fuiſſe Romæ acceptatam, an poſſit acceptare in ſuis quatuor menſibus.

GLOSSA XXI.

X ILli verò qui gratiam alternativæ prædictæ acceptare voluerint.) Acceptatio alteruativæ nihil aliud eſt, quàm mentis & voluntatis declaratio *not. Rot deciſ. 15. n. de conc. prab. in no. & deciſ. 19. eod. tit. in Antiq. Covar. 3. Var. 6. 16. n. 4. verſ. quorum opinio.* eaq; libera eſt, & voluntaria, ideoq; nemo invitus illam acceptare tenetur, cum ſit gratia, quæ invito non tribuitur *l. invito 69. ff. de reg. jur.* prout ſunt mul i Epiſcopi qui illam non acceptant propter onera, præſertim reſidentiæ, quæ hic requiritur, 1 ut in verb. *quamdiu apud Eccleſias aut Diœceſes ſuas &c.* de qua re ante ſcripſi, initio partis

partis 2. acceptata autem alternativa durat uſq; ad obitum Papæ vel Epiſcopi illam acceptantis *ut diximus ſupra 3. notabili in gl. aut aliorum ſub Concordatis* nec licet ab illa recedere: quia acceptatio eſt menſium commutatio, ſeu permutatio, & 2
quidam quaſi contractus inter Papam & Epiſcopum *Garcias p.5.c.1. n.783.* Acceptationis porrò forma hæc eſt.

I. Ut per patentes literas fiat, ut hic in textu docetur: ſunt autem literæ patentes, quæ non continent ſigillum, clauſuram, ſeu ligaturam talem, ſine cujus 3
læſione aperiri, aut legi poſſunt *l. hac conſultiſſima cum ibi not. C. de Teſtam.* ſuntq; majoris ponderis, fidemq; majorem merentur, quàm clauſæ *text. in c. patentibus literis 10. ubi Hoſtien. n.1. de privil. & Ant. de but. ibid. n.7. Rota deciſ. 20. de probat in antiq.* 4

II. Ejuſmodi literæ debent propria manu Epiſcopi acceptantis ſubſignari, & ſubſcribi: cum ſubſcribens approbet omnia contenta in ſcriptura, perinde ac ſi 5
totam conſcripſiſſet *§. 1. inſtit. de emptio. & vend. l. emptor §. Lucius de pact.* 6

III. Et ipſius ſigillo muniri, ſive magno, ſive parvo, perinde enim eſt, cum ſigillum denotet perfectionem actus *Bald. in l. contractus n. 5. de fide inſtru.* magnūq; 7
illi robur præſtet *c. 2. ubi Abb. n. 14. de fide inſtrum.*

IV. Ut hæc omnia fiant in Civitate, vel Diœceſi acceptantis dictam alternativam, ut etiam in textu hic ſtatuitur, quod eſt contrà juris communis diſpoſitio- 8
nem, cum Epiſcopus poſſit extrà ſuam Diœceſim voluntariā juriſdictionem exercere & beneficiorum collationem facere, *text. in c. poſt electionem. de conceſſ. præb. c.* 9
qua fronte de appell. Covar. 3. Var. c. 20. Boetius Epo juris Anteceſſor in Academia Duacena in tr. de vita & honeſt. cler. c. 15. n. 97.

V. Ut literas ad Datarium ſuæ Sanctitatis tranſmittere teneatur, *ut hic in textu* 10
dicitur, ſive per nuncium expreſſum, ſive per curſorem ordinarium: ſatis enim eſt, ſi mittat ejuſmodi literas ad agentem in Curia, ut literas præſentet Illuſtriſſ. Datario: quia ex tali tranſmiſſione, reſultabit etiam mandatum, ut multis probat auctoritatibus Gonzalez *hic gl. 63.*

VI. Et poſtremo, ut ejuſmodi literæ tranſmiſſæ, ſint per Datarium receptæ, 11
& recognitæ, ut hic in textu habetur; de qua recognitione fidem faciat ille Illuſtriſſimus Datarius ſuo Authogravo, aut ſubſcriptione, ſatiſque erit ad effectum hujus Reg. recognitio, cum non requiratur literarum expeditio per hanc 12
reg. ſed recognitio, ut tenet Gonzalez rejecta contraria opinione *in glo. 61.* ubi quoque formulam acceptationis ſubjicit: quibus ritè expeditis tunc demum ſubjicit Pontifex, *& non antea uti incipiant gratia ſupra dicta.* In quo notes 13
dictionem *Tunc*, quæ facit includi diem recognitionis ab eodem momento, quo literæ patentes acceptationis recognitæ fuerunt, ut ex illo momento Epiſcopus acceptans incipiat uti alternativa *l. hujuſmodi 64. ff. de verb. oblig. Gomeſ.* 14
§. rurſus num. 16. Inſtit. de actio. Tiraq. de Retraq. lignag. §. 1. gloſſ. 11. num. 39. etiam ante

ante ſcientiam recognitionis *Gonz. gl. 65. n. 20.* Porrò de modo acceptationis alternativæ, cumulat multa Nic. Garc *tr. de ben. p. 5. c. 1. §. 12. n. 762. & ſeqq.* ubi notabilē quæſtionē hanc examinat an Epiſcopus qui ignoravit alternativam fuiſſe Romæ acceptatam validè poſſit providere in ſuis quatuor menſibus? & reſolvit illos ceſſare, & effectualiter illi competere alternativam; quibus argumentis & rationibus conſulat illum dicto loco lector.

ARGVMENTA IN GLOS. XXII.

1. Clauſula, *ſublata aliter judicandi, & interpretandi facultate*, comprehendit omnes judices quavis auctoritate fungentes.
2. Dicta clauſula comprehendit quoq; futuros judices: & quodcumq; judicium etiam poſſeſſorium ſummariſſimum.
3. In quacumq; inſtantia poteſt dicta clauſula apponi, & quandocumq;

GLOS. XXII.

1. DEcernentes in prædictis omnibus per quoſcumq; &c. judicari debere. Clauſula iſta continet in ſe aliam clauſulam, hanc videlicet: *ſublata aliter judicandi, & interpretandi, & diffiniendi facultate.* Quæ tantæ eſt efficaciæ, ut comprehendat omnes judices quavis auctoritate fungentes, etiam S.R.E. Cardinales & Rom. Auditores *Mandoſ. de monitor. q. 60. n. 44. in verb. ſicq; ſuper quoſcumq; judices Rebuff. ad Concord. tit. de* 2
forma & irrevocabili concordatorum ſtabilitate verſ. Octavo vult. Judices. Imò etiam ignorantes, *Marcheſanus tr. de commiſſio. 1. p. tit. de commiſſ. appell. c. 6. n. 2.* & omnes futuros quoſcumq; judices *Mandoſ. d. tract. & quæſt. num. 4.* etiamſi lis ſit ſuper judicio poſ- 3
ſeſſorio ſummariſſimo manutentionis, ut fuit reſolutum in una Cæſar. diſmembrationis 13. *Martii 1596. coram R. P. D. Juſto.* Denique extende dictam clauſulam, ut de ea poſſit quandocumque. & in qualibet inſtantia apponi: cum ſit impedimentum reale, adimens inferiori juriſdictionem, & reddens ipſum ad judicandum, & procedendum inhabilem, *ut fuit deciſum in una Calagur. canonicatus 9. Junii & 1. Julii 1592. coram R. P. D. Pegna*, in qua etiam deciſione dictum fuit non ſolum omnia acta, geſta, poſt oppoſitionem dictæ clauſulæ, nulla eſſe ipſo jure, ſed etiam illa, quæ geſta fuēre ante oppoſitionem illius, *adde Jo. And. in addit. ad ſpecul. tit. de ſententia §. juxta num. 5 in glo. verbi, Et eſt.* Quæ tamen limita parte Opponente: quia tunc dicta clauſula *ſublata* nihil operatur, nec au-
dientia

Digitized by Google

dientia denegatur *per doctrinam Bart. in l. 1. §. ſublata num. 2. ff. ad Trebell.* *Ibiq. Jaſ. num. 1. & 2. & ſeqq.* alias limitationes ſumere poteris ex Gonzale *in glo. 66. n. 22. & ſeqq.*

ARGVMENTA IN GLOS. XXIII.

1. De effectu decreti irritantis.

GLOSSA XXIII.

z *AC irritum*) De vi, ac potentia Decreti irritantis ſcripſi, ſuprà, in glo. verbi *Aut aliorum ſub concordatis, Notabili 1. & 4. n. 18.* quæ hic non repeto, quibus adde Gabrielium *commu. concluſ. tit. de clauſulis concluſ. 3. ubi duodecim colligit effectus Decreti irritantis* & Nic. Garciam *tr. de ben. p. 5. c. 1. § 9. per tot.*

ARGVMENTA IN REG. VIII. INNOCENTII.

1. Gratia Apoſtolica de qua conſtat verbo, valet, etiamſi ſcriptura ſuper ea confecta non ſit.
2. Supplicationi ſeu ſignaturæ Papæ non creditur ſine confectione literarum.
3. Gratiæ ſignatæ per Papam prædefunctum, ſortiuntur effectum per hanc Reg. Rationi congruit, ſine nova ſignatura.
4. Bulla expedita tempore prædeceſſoris, an tempore hujus Papæ poſſit iterum expediri, utpote addendo quid, vel minuendo, in forma rationi congruit, & n. 10.
5. Hæc Reg. auctior facta eſt per noviſſimos Pontifices.
6. Supplicationi ſoli ſeu ſignaturæ creditur quoad effectum gratiæ.
7. Regula hæc non obtinet in bullis ſignatis & expeditis.
8. Clauſula reſtrictiva Pauli III. & Julii III. ut licentia conceſſa expediendi gratias ab immediato Pontifice emanatas, extendatur ad gratias etiam alterius prædeceſſoris Pontif. ad ſex duntaxat menſes, non habet locum in immediatè præcedente pontifice.
9. Quid ſi impedimentum ſupervenerit ei, cui Papa gratificatus eſt.
10. Bulla expedita tempore prædeceſſoris an rurſum, ſi quid per negligentiam fortè omiſſum eſt, poſſit gratia

 expediri

expediri juxtà formam rationi congruit.
11. Actus qui non tenuit, ſeu ad ſuam perfectionem non pervenit, reiterari poteſt.
12. An Regula hæc obtineat in Legatis & Ordinariis?
13. Reg. hæc extendenda ad quaſcumq; Pontificis Conceſſiones.
14. Reg. hæc ceſſat in iis gratiis, quæ ſunt extinctæ.
15. Quid dicendum in gratia Pontificis verbo facta & per teſtes probata.

REGVLA VIII. INNOCENTII
Quæ eſt PAVLI V. IX.

DE LITTERIS IN FORMA RATIONI CONGRUIT.

ITem voluit quod conceſſa per prædeceſſorem ſuum, & de ejus mandato, expediantur in forma rationi congruit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN *iſta Regula dicitur*, *quod conceſſa per* Sixtum *expediantur in forma rationi congruit.* 1
A *Forma rationi congruit eſt iſta, &c. quod ſi Papa* Sixtus *ſignavit unam Gratiam, per illam*
Gratiam eſt jus quæſitum de mero jure, ſufficiat glo. ſingu'aris juncto textu in cle.
dudum §. nos enim de ſepul. omitto allegare Bald. in l. humanum C. de legib.
& Doct. in proemio VI. & Abbatem in c. noſti de elect. & in cap. in noſtra de 2
B reſcript. *tamen quia non datur fides ſupplicationi, ſine confectione literarum juxtà Regulam*
C *Cancellariæ*, *ut infrà patebit*; *juxtà ea quæ dicit Bald.* in l. falſus C. de furt. in
Rubr. qui ſucceſſores teneantur in prima Rubrica Collatione X.
& Oldr. in conſil. CCCXXIIII. quod incipit, factum tale eſt in IIII. col.
maximè in his gratiis quæ tribuunt Juriſdictionem, ut dicunt dicti Doctores. Ideo videbatur
quod ex quo non erant Bullæ expeditæ tempore Sixti, *quod amplius non debebant expediri*:
quia gratia videbatur facta ut inde expedirentur Bullæ, ut dicit Antonius in ſuo conſilio
& etiam Oldrad. in uno alio conſilio ſuo CCCXXVI. quod incipit articuli in V. col. 3
& de ſtatutis per Sedem Apoſtolicam poſſem ponere exemplum in cap. non debet de conſang. & affinit. & in c. de multa de præb. & in c. ſi motu proprio de præb. lib. 6.
& in multis aliis &c. *Tamen Papa vult hoc ut expediantur iſta ſupplicationes per formam rationi congruit, in qua dicitur quod rationi congruit; ut ea quæ à prædeceſſoribus noſtris conceſſa fuerunt, præpediente obitu ipſius non fuerunt expedita, quatenus tamen temporibus noſtris plenum habeant effectum, & expediantur &c. & tunc expediuntur per Cancellariam ſine nova conceſſione, vel ſignatura per iſtam Regulam.*

Vide

Vidi tamen dubitari in Curia, & eſt nunc in practica, ſi unus malitioſus tempore Sixti *ex-*
pedivit unam Bullam ſed non placuit ſibi in aliquo , & tempore Innocentii *expedivit ite-*
E *rum in forma rationi congruit, ubi erant ea qua voluit, an talis Bulla valeat vel non? & certè* 4
ego reſpondi quod non valeat, propter proemium iſtud ſcilicet rationi congruit &c. cujus ver-
ba denotant cauſſam finalem, l. fi. ff. de hær. inſtit. *ergo*, &c. *Item quia de prima expedi-*
tione debet intelligi & non de ſecunda arg. l. boves §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignif.
F & c. non poteſt de præb. lib. vi. *& per hanc rationem idem poſſet dici de bina expeditio-*
ne etiam tempore ejuſdem Pontificis; & propterea deberent Officiales tempore expeditionis in
forma iſta capere Juramentum ab expeditore, quod tempore alterius Pontificis non expedive-
rit per prædicta: ſed hoc non ſervatur. Et omitto hic dicere, an conceſſiones aliorum Pontificum
poſſint expediri per hanc formam? & credo quod non: quia hic loquitur tantum Regula in
ſingulari, ſcilicet per prædeceſſorem noſtrum &c. & ideo oportet habere commiſſionem, vel
mandatum ſignatum ſuper hoc. & dictum fuit mihi quod ſic practicatur in Cancellaria. Item
omitto dicere de verbis Regulæ iſtius tempore Pauli , *quæ erant magis prolixa: ſed non ſine*
cauſa fuerunt omiſſa à Sixto, *& hic ab* Innocentio; *& fortè hoc dicam in alia Regula*
infrà.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *ISta Regula*) Hæc Innocentii Regula minus latè patet, quam Regula Pauli III.
Julii III. & ſucceſſorum aliquot Pontificum: quia per hanc Regulam Innocen-
tii datur tantum facultas expediendi gratias immediatè Pontificis defuncti: per 5
Regulam autem Pauli III. Julii III. & aliorum abinde Pontificum fit extenſio
ad unum alium Pontificem & ad plures, caveturque ut bullæ debeant expedi-
ri intrà ſex menſes.

B *Sine confectione litterarum*) hoc quidem verum quoad gratiæ probationem:
nam quoad effectum gratiæ certum eſt, quod gratia perficitur per ſolam ſigna-
turam, etiam ante litterarum expeditionem *Rota deciſ. fin. n. 3. & 4. de reſcript. in an-*
tiq. Put. deciſ. 275. *num.* 2. *lib.* 3. & quod gratia conceſſa à Papa vel alio Principe 6
ſolo verbo perficiatur abſque aliqua ſcriptura tradit Moh. *deciſ. 9. num. 1. ut lite*
pend. Rebuff. *in Concordata tit. de Mand. Apoſt. §. 1. verb. litteras & in praxi in 2.*
part. ſignat. num 15. *in pr.* qua de re latius ſcribo ad Reg 25. *in verbo, non dicitur.* Ideo
non mirum ſi gratia per prædeceſſorem conceſſa per ſequentem Pontificem
quoad ejus effectum perficiatur.

C *Ut infrà patebit*) ad Regulam xxv. ubi vide quæ notavi.

D *Sine nova conceſſione*) Quid de bullis ſignatis & plumbatis? certum eſt 7
etiam expediri ſub forma rationi congruit: cum plumbata bulla habeatur pro

expedita *Mand ad hanc.R.n.2.* nec rationi congruit ut iterum expediatur, alioquin eſſet ſubreptitia: nam ſi Papa ſciviſſet bullam prius expeditam, non hanc conceſſiſſet, vel non tam facilè *c. poſtulati in fi. de reſcript. Rebuff. in praxi tit. de gratia rationi congruit n. 22.* Cæterum, clauſula reſtrictiva in Reg. Pauli III. & Julii III. aliorumq; Pontificum, qua conceſſa per alios quàm immediatè præcedentem Pontificem expediri non debeant, niſi poſt ſex menſes à die coronationis, extendi 8
non ad immediatè præcedentem Pontificem ut latè notat Mandoſius *ad d. Reg. 4.* qui quoq; *q. 6.* quærit an impedito currat ejuſmodi tempus, quo minus effectum gratiæ ſuæ conſequatur? & tandem concludit in ejuſmodi eventu conſultiſſimum eſſe adire Summum Pontificem, qui veritate comperta & ex cauſſa, 9
mandaret expediri literas juxtà hujus reg. diſpoſitionem: & talis impetrans in Cancellaria & ubiq; audiretur; non ſolum cum gratia ſignata fuit per immediatè præcedentem Pontificem, ſed etiam alios eo anteriores, ut voluit hic noſter Alphonſus.

E *Quod non valet)* Maximè ſi bulla continebat omnia de ſtylo apponi ſolita: ſin aliter, & per injuriam eorum, qui expeditioni præerant, vel etiam ipſius proviſi negligentiam aliquid defuit, ſic quod nullitas ex illa reſultaret, tum denegari 10
non ſolet proviſo expeditio ſub forma rationi congruit. Actus enim qui non tenuit, ſeu ad ſuam perfectionem non devenit, reiterari poteſt *leg. hac conditio ff. de condit. & demonſtrat. l. qui per ſalutem ff. de jurejur. Bald. in c. olim ex literis col. 7. de reſcript.* 11
Mandoſ. hic q. 7. & ſic ejuſmodi literæ habebunt vim perinde valere, quantum ſcilicet ad effectum, & executionem, non quoad proviſionem: ideò ſi prior collatio ſubreptitia eſſet, vel aliàs inſolita, per has literas in forma rationi congruit expeditas non fit confirmatio, niſi quoad probationem, quia dantur ad conſervandum jus, non verò ad quærendum de novo, *Rebuff. in praxi parte 2. tit. de gratia rationi congruit n. 18.*

F *Aliorum Pontificum)* Jam initio dixi per Paulum III. & nonnullos alios Pontifices hanc Reg. ampliatam, ità quidem ut conceſſiones aliorum Pontificum poſſint expediri juxtà hanc formam, ſed quid in Legatis & Ordinariis? literæ ipſorum expeditæ ſub forma hujus Reg. non probant, nec proſunt, niſi pro titulo colorato, *Put. deciſ. 29. de reſtit. ſpol. & deciſ. 16. de fide inſtrum.* Qua de re latiſſimè 12
diſputat Mand. *hic q. 8. per tot.* qui quoq; in q. 9. contrà aliter ſentientium opinionem non negat Reg. hanc extendendam ad quaſcumq; Pontificis proviſiones, ſive ſit proviſio ſimplex, ſive certo modo, ſive conſtitutio ſeu aſſignatio penſionis, ſive diſpenſatio, ſive deniq; mandatum de providendo: cum Reg. hæc indi- 13
ſtinctè loquatur *arg. l. 3. ff. de off. præſid. l. Imperator ff. de poſtul. c. quia circa de privil.* ſi tamen gratia eſſet extincta, non daretur hoc reſcriptum, ut in unionibus, quæ non ſunt ſortitæ effectum, & in expectativis, item in literis Juſtitiæ, *Rebuff. in praxi tit.*

de Gra- 14

de Gratia Rationi congruit n. 5. *&* 28. Quid autem gratia verbo facta, & per teſtes probata? ſi Papa facta ejuſmodi gratia mox obiit, vel æger factus eſt, procedet diſpoſitio hujus Reg. inquit Mandoſ. q. 11. ſin diu ſupervixit, aliud ſtatuendum eſſe, ſibi enim imputet, qui ſupplicationem ſignari non curavit: neq; enim ſolet Cancellaria expedire in forma rationi congruit, niſi ſignata ſupplicatione, *Rebuff. ad Concord. in forma Mand. Apoſt. ſuper glo. in verſ. gratiam*, licet alibi dicat ſe vidiſſe unam expeditionem Clementis VII. ſuper proviſione viva voce facta, jure tamen probata, *in praxi benef. d. tit. n.* 8. 15

ARGUMENTA IN REG. IX. INNOCENTII, *quæ eſt* PAULI V. X.

1. Si Papa concedit alicui, ut plura beneficia, puta incompatibilia uſq; ad ſuæ voluntatis beneplacitum obtineat, ejuſmodi gratia per illius obitum expirat, ſecus ſi ad Apoſtolicæ Sedis beneplacitum h. d. cap. ſi gratioſè.
2. Beneficium ſemel affectum, ſemper manet affectum & n. 9.
3. Reſervationes ceſſant poſt obitum Papæ, donec altero creato rurſum publicentur.
4. Papa de ordinaria poteſtate non poteſt tollere jus alteri quæſitum.
5. Per commendam non perimitur prima vacatio.
6. Adminiſtrator non habet titulum in beneficio.
7. Hæc Regula ſymbolizat cum Extravagante ad Romani.
8. Hæc Regula non procedit in caſu c. ſi Apoſtolica 35. de præb. in 6.
9. Affecta ſemel beneficia, ſẽper affecta.
10. In quo differant beneficia affecta à beneficiis reſervatis.
11. Affectum beneficium ligat inferiores etiam ſine decreto irritanti, quod ſecus eſt in reſervato.
12. Beneficia quæ ſunt affecta.
13. Si beneficium vacat de tempore, quo Regula non eſt in rerum natura, utpote Papa mortuo, non incidit in reſervationem.
14. Mortuo Papa ſi quis intrat in familiaritatem Cardinalis & exit ante creationem alterius, beneficia ejus non erunt reſervata.
15. Mortuo Papa an Epiſcopi collatio facta ante notitiam obitus Papæ teneat, ſi beneficium vacavit in menſe, qui vivente Papa erat reſervatus.

REGVLA IX. INNOCENTII

Quæ eſt X. PAULI V.

DECLARATIO RESERVATIONIS ECCLESIARUM ET BENEFICIORUM PER PRÆDECESSORES RESERVATORUM.

ITem declaravit omnium & ſingularum Eccleſiarum Cathedralium & Monaſteriorum proviſiones quas præfatus *D* Sixtus ejus prædeceſſor ordinationi, & diſpoſitioni ſuæ, necnon omnia, & ſingula beneficia Eccleſiaſtica quæ dictus prædeceſſor etiam præfatæ diſpoſitioni cum interpoſitione decreti reſervaverat (quæ quidem Eccleſiæ, & Monaſteria necnon ſic reſervata Beneficia tempore obitus prædicti prædeceſſoris vacabant, aut Eccleſiæ & Monaſteria hujuſmodi ſi commendata, vel eis adminiſtratores deputati non fuiſſent etiam tunc vacaſſent) remanſiſſe, & remanere, per hujuſmodi reſervationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Rom. Pontificem ea vice ſe intromittere, vel diſponere potuiſſe, ſive poſſe quoquo modo: Decernens irritum & inane, ſi ſecus de illis attentatum forſan erat tunc, vel etiam in poſterum contigerit attentari.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN iſta Regula dicitur, quod ſi tempore* Sixti *vacabant aliqua beneficia, quæ ipſe reſervaverat*
diſpoſitioni ſuæ, & ipſe non contulit antequam obiret, nihilominus remanent affecta, & re-
B *ſervata &c. Ratio dubitandi fuit c. ſi gratioſè de reſcript. lib.* VI. *quia ex quo Papa reſervaverat*
diſpoſitioni ſuæ, videbatur quod erat perſonalis iſta reſervatio, ideo cum perſona extinguebatur
C *per illud capitulum; Sed hic deciditur contrarium: & ratio eſt, quia jam erant affecta iſta be-* 1
neficia: & quia vacabant, nullus alius ſe poterat intromittere in eorum collatione: quia benefi-
D *cium ſemel affectum, ſemper manet affectum*, ut dicunt deciſ. Rotæ quas ſuperius
allegavi, facit cap. ut noſtrum de appell. & c. 1. ut Eccleſiaſtica beneficia, 2
& ponitur exemplum in Eccleſia Cathedrali vacante tempore Sixti. *Nam per Regulam ſecun-*
dam

dam erat reſervata, quoties illa reſervatione uti voluiſſet: ſed ejus voluntas expiravit per ejus obitum: quia ejus eſt velle cujus eſt nolle, ff. de reg. jur. ejus eſt velle &c. ſed ex quo vacaverat ante obitum Papæ videbatur jam affecta ergo &c. ex quo infero à contrario ſenſu, quod ſi vacaſſet illa Eccleſia poſt obitum Papæ: & antequam Papa feciſſet reſervationes Eccleſiarum Cathedralium, fieret electio & confirmatio in forma juris quod illa valeret, & Papa modernus non potuit ſe intromittere de illa amplius: quia eſſet tollere jus quæſitum, quod non poſſet facere 3
de ordinaria poteſtate c. quamvis de reſc. lib. VI. & c. ſuper eo de off. deleg. & non obſtat iſta Regula: quia loquitur quando tempore obitus vacabant beneficia hic poſita. ergo à
E contrario ſenſu, ſequitur quod ſecus eſt ſi poſteà vacabant, id eſt poſt obitum, arg. hic à contrario ſenſu quod etiam in Regulis iſtis habet locum, quia etiam tempore Papæ qui eas fecit, faciunt jus commune, ſufficit l. 1. §. jus rei ff. de off. ejus cui Mand. eſt juriſdictio, & cap. cum virum de regular. & non obſtat declaratio Pauli, quæ vult idem quoad beneficia reſervata, quæ poſteà vacaverunt, ut ſuperius dixi, quia iſta conſtitutio non habet locum neq; loquitur in Epiſcopatibus, vel Principalibus, in Collegiatis, neq; in Monaſteriis, ſed 4
in beneficiis Officialium, vel familiarium Papæ, vel Cardin. at hoc apparet ibi in verbo ut promittitur ibi poſito, quod refert præterita tantum, ut ſunt gloſſ. in c. cupientes §. ad
F hoc & §. quod ſi per xx. de elect. lib. VI. ergo &c. & hanc credo fore veritatem: ideo ſiſtarem in partibus, & vacaret ibi Eccleſia Cathedralis &c. conſulerem quod Canonici eligerent & ArchiEpiſcopus confirmaret: ſi eſſem ibi Canonicus etiam eligerem. Item quia in dicta declaratione Pauli, non fit mentio de Epiſcopatibus ergo &c. ſufficit gl. in cap. 1. de præb. lib. VI. Item patet hic quod per commendam non perimitur prima vacatio, imò durat ut notatur in cap. nemo de elect. lib. VI. & cap. ſi conſtiterit de accuſatio. Nam commendare nihil aliud eſt quam deponere ut leg. commenda. de verb. ſign. ergo &c. de quo pro nunc me non intromitto: ſed latius dicam infrà: nam diverſas ſententias vidi pro & contra in Rota circa hoc, tamen hoc quod dixi tenetur, & reſpondetur ad iſtum textum quod verum eſt quod non vacante facta gloſſo modo propter appoſitionem manus Papæ, ſed de jure ſic per prædicta: & idem credo in adminiſtratione per eadem fundamenta & hæc ſufficiat pro nunc. Item quia adminiſtrator non habet titulum in ben. ut vult Ant. in clem. 11. de reſcript. ſuper glo. in verbo electionem, quem allegat Ioann. de Milis in verbo Adminiſtrator.

COM-

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A IN *iſta Regula*) Hæc Innocentii Regula eſt conformis cum Regulis poſterio-
rum Pontificum, & ſymbolizat cum extravagante Ad Romani, de præb. inter 7
communes & eſt maxima & tritiſſima Regula in Rota, teſte Geminiano *conſil.*
93 *n.26.* laudato à Gonzalez *ad Reg. VIII. ſuprà gl. 12. per tot. uſq; ad* §.1.

B *In cap. ſi gratioſè*) Textum hujus c. habes doctiſſimè explicatum apud Hiero.
Gonz. *ad d. gl. 12.*

C *Semper affectum*) Hoc non procedet in caſu c. ſi Apoſtolica 35. de præb. in 6.
Simonetta de Reſervat. q. 47. c. 2. verſ. Sedem ipſam de præb. in 6. ubi dicitur quod ſi Sede
vacante vacet in Curia, Eccleſia Parochialis, quod ille conferet, ad quem illius 8
collatio pertinet *d. c ſi Apoſtolica* per quod limitatur & declaratur d. c 2. Verum
in Francia hujus Reg. reſervatio non recipitur teſte Rebuff. *ad hanc Reg.* Nam ſi
beneficium vacet in Curia, eſt Papæ reſervatum, ut nullus intrà menſem poſſit
conferre, poſt menſem verò ſic *c. 2. de præb. in 6.* Si tamen Papa contulerit non
Curiali ante acceptationem factam vacat ſemper in Curia *d. c.* 2. ſecus ſi ſemel
acceptaverit: quia tunc non dicitur in Curia vacare, ſi acceptans extrà eam ſit,
etiamſi ſit inhabilis, teſte eodem Rebuff. loco ſuprà citato.

D *Quas ſuprà allegavi*) Quæ ſint iſtæ deciſiones non liquet ex iſta nec præce-
dente gloſſa, extat tamen deciſ. 12. & deciſ. 13. de præbend. & deciſ. 32. num. 20.
in ultimis, quæ apertè adſtruunt quod beneficia ſemel reſervata & affecta ſem- 9
per maneant affecta, & in terminis hoc probat textus in extravaganti ad Ro-
mani §. Romani, de præbendis ibi & remanere ſemper affecta adde Caſſad. *de-
ciſ. 1. num. 8. de reſtit. ſpol. & deciſ. 2. num. 30. de Union. DD. in cap. inter dilectos de ex-
ceſſ. Prælat. Pet. Gregorii in inſtit. rei benef. cap. 24. num. 17.* & hanc eſſe maximam
& in Rota tritiſſimam Regulam dicit Geminia. *conſ. 93. num. 16.* Jac. Simonetta
tract. de Reſervat. quæſt. 57. per tot. niſi reſervatio eſſet facta ad tempus, quia elap- 10
ſo tempore reſervationis, unà cum reſervatione expiraret affectio inducta per
c. 2. & 3. de Præbend. in 6. ubi reſervatio Papæ de beneficiis vacantibus in
Curia limitatur in c. ſeq. ad menſem & eo elapſo Ordinarius poteſt provide-
re, qua de re ſuprà diximus, *ad Reg. 1. verſ. Nunc venio ad Reſervationum ſpecies.*
Sed quid intereſt inter beneficia affecta & reſervata? id quod inter tacitũ & ex-
preſſum: Nã reſervatio reſpicit actũ verbalẽ & expreſſum, ut ſi Papa per cõſtitu-
tionem aut ſolo verbo dicat, *Reſervamus*: & dicitur beneficium reſervatum;
Affectio verò actum realem & factum, ex quo tacita reſervatio oritur; veluti,

ſi Papa

ſi Papa apponat manum ſuper diſpoſitione alicujus beneficii : & tunc dicitur affectio, quæ beneficium ſic afficit ut omnes inferiores amplius ſe intromittere non valeant, ut explicitè declarat Æn. de Falcon. *tract. de Reſer. ben. p. 3. per tot. aliiq;* 11
ſuprà citati quod & alibi oſtendimus. Itaq; hæc priore fortior eſt; cum iſta liget inferiores, etiam ſine decreto irritanti; prior autem per ſe ſola ſine decreto non ligat *Gaſpar. de Peruſio tr. de Reſer. q. 10. per tot. Æn. de Falc. d. tr. q. 4. principali effectu 1. n. 4. poſt pr. Rebuffus in praxi tit. de reſerv. n. 30.* ubi exemplificat quæ ſunt affecta, ut ſi 12
Papa conferat beneficium nulliter, utpote inhabili, tunc illud beneficium erit adhuc Papæ collationi affectum *d. c. inter dilectos ibi Abb. & alii, probus in addit. ad Monach. in c. ſtatutum n. 17. de præb. in 6.* Item quando commendat beneficium: per mortem enim Commendatarii remanet adhuc reſervatum *Mohedan. deciſ. 9. de præb. creſcent. deciſ. 2. de Parochiis*, quod etiam procedit in unione facta de aliquo beneficio ad vitam alicujus, *Pet. Gregorii c. 20. n. 2.* Item quando mandat provideri de beneficio primo vacaturo, primum eſt affectum & reſervatum Mandatario: adeò quod alius præter Papam illiuſq; executorem conferre non poſſit. *Rebuff. d. loco n. 33. Flam. Pariſ. tr. de reſig. ben. lib. 12. q. 10. n. 9.* Item quando unus renunciat beneficio ſuo in manibus Papæ in menſe ordinario, tunc (ſecluſa reſervatione ratione vacationis in Curia) beneficium remanet affectum ex dicta manus appoſitione: ſic quod nullus Ordinarius poſſit de illo providere, quamvis à Papa nondum collatum exiſtat, *Gonzalez ad Reg. 8. Cancel. Glo. 52. n. 16.* ubi alios manus appoſitionis modos, quibus Ordinariorum poteſtas tollitur, cum eorum limitationibus n. 38. & ſeqq. ſubjicit.

E *Secus eſt ſi poſteà)* Nam ut notavit Hieron. Gonzalez beneficium vacavit tempore quo Regula reſervatoria non erat in rerum natura, ſed fuerat cum Papa Conditore ſepulta, & jus commune vigebat. Nam tunc nunquam bene- 13
ficium incidit in reſervationem, nec erat aliquis ſecutus effectus, nec inchoata reſervatio, & ideo proviſio ſpectat ad Ordinarium, *Geminia. conſ. 93. num. 15.* ubi ponit hoc exemplum: Quod ſi mortuo Papa, unus intrat in familiam unius Cardinalis, & exivit antequam novæ Regulæ per novum Papam conſtituantur, tunc beneficium iſtius non erit reſervatum, nec ſubjacet Regulæ 31. de impe- 14
trat. benef. per obit. fam. Card. *Caputaquen. deciſ. 86. n. 3. lib. 1. Creſcent deciſ. 3. n. 4. de privil.* ut rectè ex eodem Geminia. notat Gonz. *ad Regul. 8. Cancel. in proem. § 5. num. 90.* ubi ſubjicit elegantem quæſtionem de Ordinario, ſeu Epiſcopo, qui poteſt conferre beneficia Sede Apoſt. vacante, an poſt obitum Papæ ante illius notitiam ſubſiſtat, & reſolvit pro affirmativa motus deciſione Rotæ *36. de præb. in antiq.* diſponentis valere proviſionem de beneficio re vera vacante, quamvis tàm Collator, quàm ille cui confertur ignorent vacationem, quæ de- 15
ciſio ſequitur opinionem Jo. Monach. *in c. ſi tibi abſenti n. 5. & 6. & 7.* & Geminia. *num. 9. cum ſeqq. de præbend. in 6.* Igitur cum re vera Papa eſſet defunctus

de tempore vacationis, licet Collator ignoret, debet tenere collatio. Quæ ſententia quoq; eſt noſtri Gloſſographi, *infrà ibi*, *ideo ſi ſtarem in partibus*, *&c.* quia tunc fortè Papa eſſet mortuus &c. Adde Hoſtien. *in Summa tit. de electio.* §. *qualiter n.*11. *verſ. quid ſi timeant*, ubi loquitur in caſu noſtri Gloſſographi, vide tamen Nic. Garciam *in tr. de benef. p.* 5. *c.* 1. §. 12. *n.* 772.

F *Declaratio* PAULI) PAULI II. in Extravag. Ad Romani ult. de præb. quam tamen extravagantem loqui etiam in Epiſcopatibus & Principalibus in Collegiatis rectè ſuſtinet Nic. Garc. *tr. de benef. p.* 5. *c.* 1. §. 13.

ARGUMENTA IN REG. X. INNOCENTII.

1. Expectativa dicitur privilegium Principis, & non reſcriptum.
2. Quicquid reſcribitur à Principe poteſt dici privilegium.
3. Mandatum de providendo expirat mortuo Papa, re integra.
4. Expectativæ an cenſeantur revocatæ per obitum concedentis, & n. 20.
5. Expectativa cenſetur revocata, ſi antequam veniat ad manus executoris, & antequam fulminet proceſſum Papa moriatur.
6. Alternativa conceſſa Ordinario an cenſeatur revocata per hanc Reg. & n. 14.
7. An prærogativæ Papæ quæ nondum ſunt ſortitæ effectum, ſint revocatæ per hanc Reg.
8. Familiaritas dicitur quædam ſocietas.
9. Prærogativa Papæ eſt ſeparabilis à Gratia.
10. Qualitas adjecta verbo debet adeſſe tempore verbi.
11. Qualitas quando ponitur cauſſa demonſtrationis ſatis eſt ſi adſit momento temporis
12. Familiari Papæ recedente, vel mortuo Papa, ceſſat cauſſa familiaritatis: & vacante poſteà beneficio ceſſat prærogativa.
13. Prærogativa adinſtar deſcriptorum ceſſat, ubi ceſſat prærogativa deſcriptorum familiarium.
14. Ubi nullum eſt ſubjectum corruit correlativum.
15. Per hanc Reg. revocantur Reſervationes ſpeciales, exceptis illis ſuper quibus litteræ in Cancellaria ſecundum ſtylum expediuntur, & quæ illæ ſunt.
16. Reſervatio beneficii per munus conſecrationis.
17. Reg. hæc non eſt inter Regulas moderni Pontificis & quarè?
18. Expectativæ & mandata de providendo ſunt hodiè ſublata per Concilium Trid.
19. Per expectativam jus in re non eſt acquiſitum expectanti ante proviſionem.
20. Expectativa conceſſa non expirat morte Papæ concedentis, cum diſtinctione.
21. Reſcripta Juſtitiæ expirant re integra morte Papæ.
22. Sed per Regulam XII. de revali datione literarum &c. reviviſcunt.

23. Re-

23. Reſcripta gratiæ revalidantur per Reg. VIII. de literis in forma Rationi congruit expedientis.
24. An per hanc Reg. alternativa conceſſa Ordinario cenſeatur revocata?
25. Alternativa conceſſa Ordinario per prædeceſſorem cenſetur revocata per modernum Papam.
26. Qualitas adjecta verbo debet adeſſe tempore verbi.

REGVLA X. INNOCENTII.

REVOCATIO EXPECTATIVARVM ET RESERVATIONUM DE QUIBUSCUMQUE BENEFICIIS VACATVRIS.

ITem revocavit quaſcumque expectativas, quæ in aliqua ſui parte ſunt ſortitæ effectum, ac revalidationes, extenſiones collationum, mutationes eas quomodolibet concernentes, necnon alias, quam ſuper quibus per Cancellariam Apoſtolicã litteræ in forma ſolita expediri conſueverunt, reſervationes de quibuſvis etiam Patriarchalibus, Metropolitanis, & aliis Cathedralibus Eccleſiis, ac Monaſteriis & Beneficiis vacaturis cum mandatis de providendo, & contenſionibus inde ſecutis per prædictum Sixtum prædeceſſorem, in favorem quorumcumq; & quibuſcumque conceſſas, & factas, ac facultates nominandi, reſervandi & conferendi prærogativas & indulta, quæ circa gratias & reſervationes hujuſmodi ab eodem prædeceſſore emanârunt, quoad ea in quibus nondum ſunt ſortitæ effectum.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod Papa revocat quaſcumq; expectativas conceſſas per Sixtum, quæ in aliqua parte ſunt ſortita effectum. Item Revalidationes &c. item reſerva-*
B *tiones de quibuſvis beneficiis vacaturis in favorem quorumcumq; excepta reſervatione ſecundum quam litteræ ſolita ſunt expediri per Cancellariam. Item facultates nominandi, reſervandi, & conferendi. Item prærogativas, & indulta circa gratias &c. Et dividitur in tres partes, prout infrà dicam. Et circa hanc regulam eſt notandum, quod expectativa non ſunt revocatæ ipſo facto poſt mortem concedentis* ut hic & facit c. ſi ſuper 1 gratia de Reſcript. lib. VI. *Et ratio eſt, quia expectativa dicitur Privilegium Principis, & non reſcriptum* ut notat Sicul. in c. ex parte l. 1. & ibi Doct. de off. deleg. *ergo*

ſequitur quod illud privilegium debet eſſe perpetuum c. decet conceſſum à Principe de
reg. jur. lib. vi. & quicquid emanat à Principe, poteſt dici privilegium ut not. Joan.
And. in c. olim de verb. ſignif. ſecundum Bald. in præludiis feudorum in viii.
col. & in c. 1. de nova for. fid. in fin. Et non obſtat c. ſi. de conceſſ. preb. lib. vi. Nam 2
illud c. non dicit, quod ipſo jure revocata ſint expectativa per mortem Cæleſtini; ſed quod ipſe
Bonifacius revocavit, & declarat ille textus, quid contineatur per illam revocationem,
& concludit quod jus ad rem, ſed non jus in re, & arbitror quod ipſe fuit primus, qui re-
vocavit expectativas prædeceſſ ſuorum, facit. c. ſi is cui &c. quondam de præb. lib. 6.
& ſi dicatur quod per c. ſi cui in 2. reſp. cenſentur revocata expectativa, ubi dicitur, quod
ſi mandatur provideri alicui de beneficio vacaturo, quod expiret mandatum mortuo manda-
tore re integra &c. Dico breviter (non curando de ſolutione gloſſ ibi & in dicto c. ſi ſuper
gratia) & veritas eſt iſta, quod propter fulminationem proceſſus quam fecit executor oſten- 3
ſa ſibi bulla expectativa, non dicitur amplius res integra, & ideo illud cap. facit pro hac par-
te, dum dicitur ibi quod revocantrr mandata de providendo re integra, &c. & hoc vult
glo. intellecta benè in c. præſenti in verbo finitur de off. leg. lib. 6. quæ ad hoc
allegat dictum c. ſi cui. Alias in legato, notificatio in judicio, & decretum non per-
petuant Juriſdictionem ut dicit gl. ſed in executore Papa vult contrarium, & hoc eſt clarum
de jure, quod expectativa non cenſentur revocata per obitum concedentis: quod intelligi de-
C bet verum, ſi ante obitum eſt fulminatus proceſſus, ut dixi, & vult hoc Lapus, quem refert
Dominicus in d. c. ſi cui 11. col. qui dicit quod ſi executor eligit procedere ut Judex, tunc
debet citare ad perpetuationem Juriſdictionis; aut elegit procedere ſicut executor, tunc inci- 4
pit incipere à proceſſu, qui ſufficit ſine citatione, niſi aliud mandaretur per ſuperiorem obſer-
vari.

Ex quo infero quod cum gratia expectativa conceditur abſenti, & de ſtylo Cancellariæ
committitur in partibus in forma Dignum arbitramur &c. & ſi antequam veniat ad manus
executoris in partibus, & antequam fulminet proceſſum, Papa moriatur, quod ipſo facto
cenſetur illa Gratia revocata per d. c. ſi cui in fin.

Et hoc circa primam partem hujus Regulæ. Circa quam adhuc quæro: Hic dicitur quod
Papa revocat expectativas quæ ſunt ſortitæ aliquem effectum &c. ponas quod non 5
ſit ſortita gratia expectativa aliquem effectum, à contrario ſenſu videtur, quod non ſit revo-
cata ut hic, ſed nunquid manebit integra ad omnia beneficia ibi comprehenſa? vel ſatis eſt
quod poſteà ſortiatur aliquem effectum? & cum alias fuiſſem in Curia de hoc dubio interroga-
tus, dixi quod non durabat ad omnia beneficia ibidem comprehenſa, ſed quouſq; ſortiatur a-
liquem effectum, & ad hoc allegabam l. Arriani C. de hær. & in omnibus Authen. Incipi-
entibus ſed hodie vel hodie &c. ergo ſequitur quod cum illa gratia ſortiatur aliquem effectum,
ſtatim vigore iſtius Regulæ eſt revocata per prædicta.

Quoad ſecundam partem, ibi nec non &c. hic ſolebat eſſe in Regulis PAULI, &
etiam SIXTI, etiam ſi ſint ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſed
hic

Digitized by Google

hic non ponitur, & quod non exprimitur, hic non comprehenditur ut dicit expreſſè Joan. And. & aliqui alii in capitu. de ſchiſmate lib. 6. quod etiam illa revocatoria capituli ſin. gratiarum expectativarum non comprehendebat Cardinales. De hoc autem aliquid dicam in alia regula noviter facta infrà; quia latiſſimè dixi in xvii. q. Cardinalium in tertia par-
D te ibi ac facultates nominandi reſervandi ac conferendi &c. Per hoc verbum conferendi vidi magnas altercationes in Curia, an alternativa conceſſa Ordinario cenſeretur 6
revocata per hanc regulam. Et vidi dari dubium hoc modo: an alternativa Domino Epiſcopo Tiraſconen. quamdiu Eccleſiæ præfuerit conceſſa per regulam Domini Sixti, ſit revocata? & in hoc dubio allegavit Joachimus de Nariva Advocatus famoſus, & tenuit quod non: incipit ejus allegatio ad primum dubium, &c. & poſſem hic interſerere ejus allegationes ſi non forem longus, & in hac cauſſa non recordor quid fuerit ſententiatum. Sed de anno xxv. datum fuit ſimile dubium per Bartholomæum de Balentinis, quod ſequitur, videlicet, utrum alternativa moderni Epiſcopi Legion. expiravit per obitum felicis recordationis Domini Pau-
E li, attentis ejus verbis & tenore Regulæ Cancellariæ: & in hoc fuerunt allegationes publicæ: & pro parte affirmativa tenuerunt Dom. Coronatus de Planca, & Dominus Paulus Tuſcanella tunc Auditor & Advocatus Conſiſtoralis, & ego conſului pro hac parte & Conſilium meum incipit, iſtud primum dubium: quod hic etiam poſſem inſerere. Tamen neſcio an Papa ſecretè declaravit mentem ſuam Auditoribus, nihilominus Januarii anni prædicti Dominus Bartholomæus de Balentinis Auditor pronuntiavit pro Salmeron, contra Ludovicum Latores, quod non exſpiraverat: & fuit ratio, quia Collatio beneficiorum pertinebat Epiſcopo ſoli, ſine Capitulo, & propterea non videbatur revocata, quia non erat facultas, Argument. capit. cum aliquibus, cum gloſſa, de reſcriptis libro ſexto. Sed certè neſcio quid reſponderi poſſit ad verba alternativarum: quia licet in eis dicatur dum Eccleſiæ tuæ præfueris &c. tamen etiam dicitur ibi ac ſi noſtræ non exiſterent expectativæ &c. ergo ſequitur quod licet per mortem Concedentis non expiraverit, tamen per novas expectativas, ſcilicet ſucceſſorum, dicuntur expiraſſe per dicta verba, facit capitulum ſi gratioſè, in argum. de reſcriptis lib. 6. tamen quia verba alternativarum ſunt varia, refero me ad veritatem: & illud quod tenui in Conſilio meo tunc, teneo nunc, & non obſtat quod dicitur in hac Regula, & punctuatur iſto modo per Joachimum, conferendi ſcilicet prærogativas & indulta &c. quia hoc non eſt verum; imò debet ibi fieri punctus conferendi tantum. Nam nunquam fuit viſum quod Papa daret alicui facultatem conferendi prærogativas: ergo debet intelligi de collatione beneficiorum arg. l. verbum volo. C. de fidei commiſſis.

Et quia nunc ſuper cauda iſtius Regulæ oriuntur variæ quæſtiones, ſcilicet an prærogativæ gratiarum quæ nondum ſunt ſortitæ effectum, ſint revocatæ: quia à contrario ſenſu hujus Regulæ, videtur quod non; tamen breviter agam, & dico quod de prærogativis re- 7
gularum ſcilicet quod graduatus non graduato &c. ergo non dubito, & dico quod expiravit proemium iſtarum Regularum, & quod dixi ibi. Sed de aliis prærogativis ſcilicet con-

ceſſis familiaribus deſcriptis, & de ſimilibus, certè in hoc ego dubito: & conſului unum Au-
ditorem & dixit mihi, quod prærogativa conceſſa collegio non expirabant, ſed alia ſic, & poſteà
dixit quod ex quo prærogativa erat pars gratia, quod ex quo durabat gratia, etiam videtur
durare prærogativa, ego verò ſub correctione dico, quod cum familiaritas non eſt aliud, niſi
quadam ſocietas, ut dicit Joannes Andr. & Doct. in capite ſicut de verb. ſignif.
libro ſexto, ergo ſequitur quod mortuo Pontifice ſolvitur iſta ſocietas, Inſtit. de ſocie. 8
§. ſolvitur, ex quo ſequitur quod licet remaneat gratia, non tamen remanet prærogati-
va: quia prærogativa eſt ſeparabilis à gratia, faciunt glo. & jura ibi alleg. in cap. u-
tile de reg. juris lib. vi. & quod dixi ſuprà in proemio, ergo &c. Item prærogati-
va deſcriptorum ſibi data per bullam quam vidi & habui coram me, dicit juxta finem in 9
medio, quod in aſſecutione beneficiorum debeant illi familiares præferri, & nullus alius poteſt
ſibi ratione privilegii præferri &c. ex quo ſequitur quod iſta qualitas familiaritatis debet adeſ-
ſe tempore vacationis beneficii: quia qualitas adjecta verbo debet adeſſe tempore verbi leg. 10
in delictis §. ſi extraneus ff. de noxa. ſed hoc eſt impoſſibile quod illa qualitas familiari-
F tatis poſſet tunc adeſſe. ergo ſequitur quod expiravit illa prærogativa, maximè quia ſub u-
no conſtructo ponuntur illi familiares & reguntur ibi verbo, ſint potiores, ibi poſito, ergo
debet intelligi in aſſecutione beneficiorum, ut ibi dicitur, ſecundum doctrinam Bal. in l. ta-
lis ſcriptura ff. de legat. 1. & ultrà Doct. allego glo. in c. cum ſpeciali in verbo
de recuſatoria. de appell. in ſimilibus verbis. Et ſi mihi objiciatur de lege ſi cognatis
ff. de reb. dub. ubi probatur quod ſatis eſt quod qualitas ſit tempore diſpoſitionis; reſpondeo quia
quando qualitas ponitur cauſſa demonſtrationis, ſatis eſt quod adſit momento temporis, ut
in illa lege: ſed quando ponitur loco finalis cauſſæ: tunc ſecus eſt: quia ceſſante cauſſa &c. 11
hæc ſunt verba Bal. in l. humanitatis in vi. col. C. de Impub. & aliis ſubſtitu. qui ſic
intelligit d. l. ſi cognatis, & iſte eſt caſus noſter. Ex quo ſequitur quod mortuo Papa vel re-
cedente familiari deſcripto ab eo, tunc ceſſat cauſſa familiaritatis: quod ſi poſtea beneficium,
ceſſat prærogativa: & ſic vidi in receſſu familiarum pronunciari in Rota tempore Pauli.

Ex quibus infero quod cum ceſſet prærogativa deſcriptorum, à fortiori ceſſet prærogativa 12
ad inſtar eorum, quia ubi nullum eſt ſubjectum corruit correlativum, ut dicit Bald. in c. 1. de
Feu. guar. in col. x. alleg. glo. in c. 1. de fid. inſtru. ſed in hoc Nicolaus de Caſtello dicebat
contrarium, quod licet ceſſet privilegium deſcriptorum, tamen non iſtorum adinſtar, & allega-
vit mihi Bald. in l. privilegia C. de ſacroſanc. Eccl. tamen contra eum poſſum allegare gl.
juris canonici & civilis quas omitto cauſſa brevitatis. Et quia dixi de prærogativis datis colle-
gio quod non expirant: fateor quando toti Collegio dantur, ſecus ſi ſingularibus de collegio: & 13
ſic intelligo l. ſed ſi hac §. qui manumittitur, & hoc vult ff. de in jus voc. qui §. eſt canonizatus
xxi. q. ii. C. qui manumittitur, & hoc vult gl. in ſimili in c. cum veniſſent de reſtit. ſpo.
quæ dicit quod collegio datur, nemini datur, per illum §. ſed quia quæſtio pendet contra unum de 14
certo collegio pro nunc taceo. Sed de hoc quando appellatione perſonarum comprehendantur
collegium vel ne, plene dixi in tr. futuri concilii, in verbo univerſitas, quem direxi Sixto contra
Venetos:

Venetos : & ad argumentum à contrario ſenſu hujus Regulæ, reſpondeo, quia ceſſat hic: quia contrarium fundatur de jure, ut dixi, ſufficiat cap. à nobis lo. 111. de ſenten. excommun.

Quia tamen aliquis poſſet dubitare quid vult iſta Regula ibi: necnon alias quàm ſuper quibus &c. *& breviter, eſt intentio Regulæ quod revocantur reſervationes ſpeciales exceptis illis ſuper quibus litteræ in Cancellaria ſecundum ſtylum expediuntur, puta per munus conſecrationis. Item per contractum matrimonii per aſſecutionem alterius incompatibilis, vel profeſſionem emittendam: quia in iſtis ſolet Cancellaria ſcribere ſecundum certum ſtylum, ſcilicet:* dudum ſi quidem providimus de tali Eccleſia Titio per munus conſecrationis ſperantur vacare talia beneficia quæ donationi noſtræ reſervavimus &c. *tunc ſi ante conſecrationem illius moriatur Papa, non expirat illa reſervatio. Et hoc vult dicere iſta Regula, & iſtæ reſervationes licet ſunt ſpeciales, tamen non revocantur hic, etiam ſi ſint ad beneficia vacatura: & ſic mihi reſpondit Dominus Nicolaus de Caſtello, qui fuit Conditor iſtarum Regularum* Innocentii VIII. *& ſic reſpondit & poſuit exemplum.*

G 15 16

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A *Iſta Regula)* Hæc INNOCENTII Regula non eſt inſerta Regulis poſteriorum Pontificum: quæ idcirco inutilis non erit quod per Concilium Tridenr. *in Seſſ. 24. c. 19.* ſint revocatæ Expectativæ & Reſervationes ad vacatura, illarumque uſus tantum non ſublatus, cum Concilii Tridentini diſpoſitio non comprehendat Nominationes, quæ ad inſtar ſunt Expectativarum, ut nec primarias Cæſaris preces, nec alias gratias, quas Papa ob benemerita Regibus & aliis Principibus concedit teſte D. Wameſio *conſil. 261. num. 4. vol. 1.* Intereà advertat Lector hanc INNOCENTII Regulam diſtare ab illa quã poſteà edidit JULIUS III. quippe quod iſta INNOCENTII, non ità latè pateat, ut ſigillatim oſtendit Mandoſ. qui ideò inventam ſcribit, quia dubitari poterat, an per obitum prædeceſſoris evacuiſſent expectativæ & reſervationes, & alia de quibus in hac Regula diſtinctè tractatur. Sed quia jam omnes expectativæ ac mandata de providendo, & aliæ quæcumq; gratiæ ad vacatura, ut dixi, ſunt ſublatæ per Concilium Trid. *Seſſ. 24. c. 19.* (exceptis tamen Nominationibus Univerſitatis Lovanienſis, & Nominationibus ſeu precibus Imperatoriis, quæ ſub dicto Concilii Decreto neutiquam comprehenduntur, ut docet Wameſius Anteceſſor Lovanien. *d. conſil. 261. de Præbend.*) ſicque evanuerint DD. jam commentaria ad titulos de Reſcriptis, de Præbendis, de Conceſſione præbend. tam in Decretalibus, quam in ſexto, neutiquam hic immorabor, ſed brevi perſtringam gloſſographi noſtri Commemorationes, ut ſi fortè contingat Pontificẽ, quod rariuſ-

17 18

rariuſculè fit, (etſi poſſit, ſi velit, *c. ſignificaſti 4. in fi. ibi Abb. de electio. Anaſt. Germon. tract. de Indultis Cardinal. §. Per quæ ſublatis n. 57.*) Expectativas ad vacatura etiam non obſtante Concilio concedere, habeant iſti albæ fortunæ pulli, tam ex his quàm Gloſſographi noſtri dictis unde ſibi conſilium promant. Adverte itaq; Papam initio pontificatus revocare expectativas, quæ ſunt ſortitæ effectum, id eſt, quando in vim illarum alicui non eſt proviſum, & plus prodeſt inquit hic Rebuff. iſta revocatio, quàm mors mandantis. Nam per mortem concedentis non revocantur expectativæ quando præſentata erat bulla Executori & fulminatus proceſſus, quia tunc res non dicitur amplius integra, ſed fallit quando expreſsè revocatur, ut hic, *text. in c. is cui &c. pen. & fi. de præbend.* Verum nominationes Lovanienſium, & primariæ preces, ut dixi Imperatoris non ſubjacent huic Regulæ, ut ex tenore Indulti videre eſt, ad quod ibi noto ſectio. 5.

B *Sortita effectum*) Etiam poſt acceptationem beneficiorum vacantium non ſubſecuta proviſione ante revocationem: nam ante proviſionem jus in re non eſt acquiſitum expectanti, ut tenet Rota *deciſ. 695. per Cap. fin. in fi. de conceſſ. præb.* 19
in 6.

C *Per obitum concedentis*) Idem ſentit Lapus *alleg. 84. in fi.* ubi dixit quod gratia conceſſa Ordinario Collatori de reſervando quatuor beneficia non expiret, quamvis Papa re integra deceſſerit *Geminia. & Franc. in Cap. 2. de Præbend.* 20
atque ita fuit reſolutum in una Callaguritana Canonicatus *ſub Die Julii 1592. coram R. P. D. Pegna* quod gratia expectativa conceſſa GREGO. XIV. 26. *Septembris 1591.* cuidam Dionyſio Frances ad primum Canonicatum in Eccleſia Calagur. non fuerat extincta nec revocata per mortem Gregorii XIV. Papæ ex quo ipſemet fecerat dictam gratiam & collationem cum clauſula *ex nunc prout ex tunc*, & ſic intrabat diſpoſitio text. c. ſi ſuper gratia de off. deleg. in 6. *ubi gloſſ. verb. facta ibiq; Jo. Monach. Archidiac. Jo. And. Geminia. Francus & alii*, licet ſecus eſſet, ſi non ipſe Papa collationem faceret, ſed alteri committeret faciendam & locum haberet textus in c. ſi cui nulla §. ſecus ſi ſuper proviſione de præbend. in 6. qua de re vide plura in meis Scholiis ad preces primarias, & apud Garciam *tract. de benef. part. 6. c. 2. num. 300. & ſeqq.* & apud Anto. Gabriel. *lib. 6. commu. concluſ. tit. de præbend. Concluſ.* 1. ubi ponit ſupradictam concluſionem cum pluribus ampliationibus, limitationibus ac declarationibus. Ubi tamen eſt conceſſa gratia Ordinario vel alteri inferiori, imò etiam legato conferendi aliqua beneficia in menſe Apoſtolico, ſolet adjici clauſula, quod proviſi ab ipſis teneantur accipere novam proviſionem infrà ſex menſes à data proviſionis ipſis factæ, aliàs præſens gratia nulla ſit. In Reſcriptis autem Juſtitiæ certum eſt, quod 21
re integra expirent morte Papæ illa concedentis, aliàs non, *Cap. relatum 19. Cap. licet 30. de ff. deleg. Jaſ. poſt bart. & Feli. 8. in l. more majorum & in l. & quia ff. de*

Juriſd.

Juriſd. omnium jud. Ne tamen ex dicta exſtinctione ſeu revocatione Reſcriptorum Juſtitiæ ad partes detrimentum patiantur, quilibet Papa qui de novo ſuccedit renovat Regulam Cancell. *de revalidatione litterarum gratiæ & juſtitiæ* quæ eſt XIII. infrà, quemadmodum etiam revalidantur reſcripta gratioſa *per reg. VIII.* 22
aliàs IX. ſuprà de litteris in formâ rationi congruit expediendis

D *Cenſeretur revocata*) Mandoſius *ad hanc reg. q. 11. n. 6.* hanc quæſtionem diſtinctiunculâ ſolvit. Nam aut loquimur, inquit, de alternativis conceſſis ordinariis 23
de beneficiis ſuæ Diœceſis, & crederem veram partem negativam, quod mens Regulæ ſit revocare gratias hic à prædeceſſore factas: alternativa verò ſeu facultas conceſſa Ordinariis de conferendo beneficia ſuæ Diœceſis non eſt mera 24
gratia: ratio eſt, quia per eum ſit reditus ad jus commune, & tollitur obſtaculum, ut pulchrè notat Caſſad. *tit. de præb. deciſ. 8.* aut loquimur de alternativis ſeu facultatibus conceſſis aliis quàm Ordinariis, vel etiam Ordinariis extrà ſuas Diœceſes, & dicerem procedere opinionem affirmativam. Nam in illo caſu non eſt dubium quin illa dicatur mera gratia & merus favor, & quod conceſſio illa tanquam odioſa ac ordinariæ juriſdictioni præjudicialis exiſtimari debeat exorbitans & odioſa *gl. in c. 3. de præb. in 6. in verbo numerandum verſ. Item per hanc reditur ad jus commune.* Extendenda igitur. Et pro hac diſtinctione facit clement. de offic. ord. ubi gloſſ. *in verbo, nolumus* dicit quod ordinariorum collatio ut naturalis & favorabilis amplianda; altera verò extraordinaria collatoribus præjudicans & reſtringenda *Decius conſil. 128. licet in caſu.*

E *Pro parte affirmativa*) Hanc quoque noviſſimè probavit poſt Navar. *conſil. 31. num. 2. de Præb.* Hieron. Gonzalez *ad reg. 8. Cancell. gl. 50. num. 4. & ſeqq.* motus hac ratione, quod acceptatio alternativæ eſt quidam quaſi contractus initus ad inſtar ſocietatis inter Papam alternativam concedentem, & Epiſcopum acceptantem, & ideò finitur morte utriuſque veluti ſocietas in perpetuum facta *l. 1. l. 59. ff. pro ſocio.*

F *Tempore verbi*) Adde Præſid. Everardi *conſil. 5 n. 12. & conſil. 33. n. 3. & conſil. 88. n. 7.* Decium *ad l. jus noſtrum n. 10. & ibi* Gab. Saray, *de reg. juris.* Tho. Grammat. 25
deciſ. 57. n. 19. & deciſ. 55. n. 1.

G *Intentus Regulæ*) Hanc interpretationem probat & ſequitur Æn. de Falc. *in tract. de reſerv. in 20. q. pr. n. 19.* adde Caſſad. *deciſ. 3. de reſerv. col. 5. verſ. & Papa mandando provideri per contractum matrimonii &c.*

ARGVMENTA IN REG. XI.

INNOCENTII.

1. PRivilegium Principis debet eſſe perpetuum.
2. Unio Eccleſiarum vel beneficiorum eſt contra jus commune.
3. Quilibet debet reſidere in loco ſui beneficii quantumvis exigui, de jure communi.
4. Unio, annexio, incorporatio differunt.
5. Unio dicitur non ſortita effectum, quando non eſt ſecuta poſſeſſio & n. 21.
6. Niſi ſtet per eum cujus favore fiebat unio.
7. Fraus & dolus nemini debent ſuffragari.
8. Per collationem aquiritur jus in re.
9. Incompatibilitas tollitur per unionẽ
10. Item per adminiſtrationem & commendam.
11. In facto poli non tollitur, & ve iſtis.
12. Impetrans beneficium nec faciens mentionem de annexis, ſi verum valorem etiam cum annexis expreſſit, gratia non eſt ſubreptitia.
13. Id verum quando illa annexa erant acceſſoria ad illud beneficium impetratum.
14. Regula hæc in quo ſit aucta per Julium III. & modernum Pontificem.
15. An uniones &c. per Epiſcopos factæ ſint per hanc Reg. revocatæ.
16. Reg. hæc quare inventa.
17. Uniones quæ ab hac Regula excipiuntur.
18. Reg. hæc an locum habeat in applicatione, ſeu annexione partis fructuum? & quid in hoſpitalibus, præceptoriis, & eleemoſynariis? hæc Reg. ceſſat, quando Papa declarat uniones ſub hac Reg. non comprehendi.
19. Uniones ſunt reſtringendæ, maximè quando non ſunt ſortitæ effectum.
20. Concilium Trid. mandat examinari uniones perpetuas, ſive ſortitæ ſint effectum, ſive non, quæ à 40. annis factæ ſunt, revocatq; illas quæ ſubreptitiæ fuerint repertæ.
21. Unio quando dicatur ſortita effectũ quoad effectum hujus Reg. & diſpoſ. Concilii Triden.
22. Unio viribus carens defectu poteſtatis, vel forma exprimenda non eſt in impetratione beneficii.
23. Exceptio nullitatis, ut & obreptionis impedit litis ingreſſum.

REGULA

REGVLA XI. INNOCENTII.

Quæ eſt XII. PAULI V.

REVOCATIO VNIONVM.

ITem rationabilibus ſuadentibus cauſſis, ipſe Dominus noſter omnes uniones, annexiones & incorporationes de quibuſvis Cathedralibus, necnon aliis Eccleſiis, ac monaſteriis, dignitatibus, perſonalibus, officiis & beneficiis, & locis Eccleſiaſticis qualiacumque fuerint invicem, vel aliis Eccleſiis, monaſteriis, menſis (etiam capitularibus) dignitatibus, perſonalibus, officiis, beneficiis, & aliis locis quomodolibet, Apoſtolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum: ac quæcumque conceſſiones, & mandata ſuper unionibus, annexionibus, & incorporationibus taliter faciendis, revocavit, cauſſavit & irritavit, nulliuſque decrevit exiſtere firmitatis: nec alicui quaſcumq; clauſulas vel adjectiones in quibuſvis Apoſtolicis etiam quæ motu proprio, aut ex certa ſcientia proceſſerant & emanaverunt, literis, quomodolibet contentas adverſus revocationem, caſſationem & irritationem hujuſmodi voluit aliquatenus ſuffragari: unionibus, annexionibus & incorporationibus in favorem S. R. E. Cardinalium, quas in ſuo robore permanere voluit, in his omnibus duntaxat exceptis.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod Papa revocat omnes uniones, annexiones, & incorporationes, quæ non ſunt ſortitæ effectum, etiamſi motu proprio &c. Ratio dubitandi fuit maxima,* 1
quia privilegium Principis, vel ordinarii debet eſſe perpetuum ar. c. decet. de Reg. jur.
B lib. VI. *Sed ratio dicendi eſt clariſſima, quia ut dicit Oldr.* conſil. CCLX. quod incipit; quod unio facta per Epiſcopum, in pr. *Unio duarum Eccleſiarum eſt contra jus* 2
commune, & etiam duorum beneficiorum: quia qualibet Eccleſia debet habere proprium rectorem,

rectorem, c. quia nonnulli de cler. non reſid. xxi. q. per totum, *& hoc eſt quod vult dicere Bald.* in c. 1. in 1. col. Epiſcopum vel Abbatem col. x. *dicens quod regulariter una Eccleſia, non eſt ancilla alterius, & allegat Jo. Mo. aliàs Jo. An.* in c. ſi de reſcript. lib. *6. idem intelligo de beneficiis aliis: quia de jure communi unuſquiſq; deberet reſidere in beneficio ſuo etiam xx. ſolidorum* c. conquerente de Cle. non reſi. *Ergo &c. Ideò*
C *iſta uniones dicuntur odioſa de jure communi: quia per eas minuitur cultus divinus, & debet* 4
reſtringi c. odia. de reg. ju. lib. *6. Et eſt ſciendum quod inter iſta vocabula, ſcilicet uniones, annexiones & incorporationes, eſt maxima differentia: quia non eſt adeò vocabulum, quod licet videatur unum & idem cum alio, quod non habeat differentiam aliquam* ut eſt tex. cum gloſ. in l. ſi idem eſſet C. in Codicillis, & ideò dicit Baldus, in l. ex legato C. de leg. *quod ſimilia vocabula quæ ad invicem differunt, non differunt ſine magno myſterio; & ideò licet unio poteſt fieri uno de tribus modis* ſecundum glo. in c. & temporis qualitas xvi. q. 1. & c. 1. ne ſede vacante, & in clem. per literas de præb. *& eſt magna differentia inter modos iſtos, ut ibi. Tamen de incorporatione pono nunc exemplum, quod vidi in legatione Domini Ulip. boren. nam fuit propoſita una ſupplicatio coram eo, quod Eccleſia Collegiata habens IIII. Canonicos, & Canonicatus non valebat niſi V ducat. & non ſerviebant Canonici, quod unirentur dignitati ejuſdem Eccleſiæ, propter paupertatem &c. Ego dedi votum contrarium per prædicta jura, quæ ſuperius allegavi, & iſta propriè vocatur incorporatio: quia extinguitur beneficium, & incorporatur alteri in eadem Eccleſia, & iſta regula habet locum in iſtis.*

Et in quantum iſta regula dicit niſi ſortitæ ſint effectum *&c. ſuper hoc emanavit una extravagans* Martini V. *quæ declarat iſtam Regulam, ſcilicet quando non eſt ſecuta poſſeſſio,* 5
& vult etiam ſentire de poſſeſſione pacifica, ſed ego intelligebam iſtam, quando ſtabat per aliquem, cujus favore fiebat unio, quo minus haberet poſſeſſionem: quia tunc in ejus odium cenſetur revocata iſta unio; quia forte expectabat pinguius beneficium &c. ideò fraus & dolus 6
non debent ibi ſuffragari l. nemo ex delicto ff. de reg. jur. *ſed ſi volebat capere poſſeſſionem, & fecit quantum in ſe fuit & non potuit habere, ſed tamen executor ſuus ſibi contulit,* 7
tunc ſecus: nam in hoc caſu non credebam habere locum illam Extravagantem per jura vulgaria cap. imputari & c. cum non ſtat per eum de reg. jur. lib. *6. & quia per colla-* 8
tionem acquiritur jus in re c. fin. de conceſſ. præb. lib. *6 ergò cenſetur iſte habere effectum in tali unione: & hoc allegavi in Rota in una cauſſa, ſed neſcio quid fuit determinatum, &* 9
de materia unionum multa poſſem hic dicere: ſed quia non faceret ad propoſitum, omitto. Unum tamen dicam, quod iſte modus unionum eſt unus de tribus ad fraudandum c. de multa *& extravag. execrabilis de duobus vel tribus incompatibilib. quia non habet locum in bene-* 10
ficio unito c. ſuper eo de præb. lib. *6. alius modus eſt per adminiſtrationem, & alius per commendam* c. dudum de elect. & c. qui plures xxi. q. 1. *& væ nobis cum iſtis fraudibus dum ſteterimus ante tribunal Chriſti, qui eſt ſcrutator Cordium & Cognitor ſecretorum* c. 11
tua de ſimon. & c. in Civitate de uſur.

Item

Item non omitto aliud in hoc dicere, de annexis quod impetrans beneficium & non facien mentionem de annexis , ſi valorem verum etiam cum annexis expreſſit non cenſetur gratia ſubreptitia ut vult glo. not. in cap. gratia. de reſcript. lib. 6. *& ſic obtinuit unus in Curia , in cujus favorem allegavi hoc : ſed iſtud intelligo verum , quando illa annexa erant acceſſoria ad illud beneficium impetratum : ſecus ſi fuiſſent principalia , ſcilicet quodlibet per ſe , ad hoc allegarem gl.* in d. cle. per literas de præb. & c. ne Sede vacante & in d. c. temporis qualitas xvi. q. 1. *Nam ſi tunc expreſſiſſet , non ita de facili habuiſſet impetrans arg.* 13
c. poſtulaſti & quod ibi no. Jo. de Lig. & Abb. de reſcript. *ergò &c.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A OMnes uniones) Intellige quando auctoritate Papæ erant faciendæ : ut quia Papa mandaverat in partibus , quod ſi de narratis conſtaret , uniret : ſi intereà temporis Papa moriatur, revocat hic Papa omnes illas uniones faciendas & factas quæ non ſunt ſortitæ effectum, ſecus de faciendis vel factis auctoritate ordinaria. *Rebuffus hic.* Intereà adverte quod JULIUS III. ut tolleret omnes difficultates quæ oriri poſſent ex eo, an ſub voce unionis, omnes unionis ſpecies comprehenderentur , in Regula per ipſum edita deſignavit , & expreſſit omnes unionis ſpecies; dum inquit : *Item D. N. omnes uniones , annexiones , incorporationes , ſuppreſſiones , extinctiones , applicationes & diſmembrationes , quas omnes ſub hac Regula comprehendi voluit , etiam perpetuas uniones factas quibuſcumq; Eccleſiis, Monaſteriis, Dignitatibus, Univerſitatibus & aliis piis locis quæ ſuum non ſunt ſortitæ effectum , ac quaſcumq; conceſſiones , & mandata ſuper unionibus , annexionibus , & incorporationibus faciendis.* Fuitque hæc regula ideò inventa , quia per unionem diminuitur cultus divinus ; & facultas conferendi , *Creſcent. deciſ. in fi. de Parochiis ,* & procedit in unionibus factis non ſolum quacumque auctoritate Apoſtolica , ſed etiam alia quacumque. *Put. Deciſ. 215. lib.* non tamen ordinaria ut dixi, vel Auctoritate Concilii Tridentini emanata ; ut habetur in Reg. Pauli V. 16
quod & notat Flam. Pariſ. *de reſig. benef. lib. 2. quaſt. 9. num. 18.* Item excipiuntur ab hac Regula uniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel 17
cõſervatione Collegiorũ, & aliorum piorum & religioſorum locorum ad fidei Catholicæ defenſionem & propagationem, bonarumq; artium cultum, ut in dicta Reg. Pauli V. ſtatuitur. Item quando fiunt vel ex cauſa dotis , & neceſſaria alicujus loci , aut rei piæ , *Creſcent. Deciſ. 1. de Parochiis in fi. mandoſ. hic quaſt. 3. Achilles de Graſſis Deciſ. 388. Caputaquen. Deciſ. 42. part. 3.* & ſic ex cauſſa oneroſa & remuneratoria *Garcia de Benef. part. 12. c. 3. num. 297. Mohed. Deciſ. 145.* Creſc.

deciſ. 141. *vol.* *ad* augmentum cultus divini, *Caputaquen. d. deciſ. Mohed. deciſ.* 7. *de Privil. Put. deciſ.* 52. *n.* 2. *l.* 1. *& infrà dicemus*, vel quando unus ordo in totum ſupprimeretur & ejus beneficia alteri applicarentur *Gonzales ad Reg.* 8. *Cancell. gl.* 5. §. 7. *n.* 43. *& ſeqq.* Quid autem dicendum de annexione partis fructuum, &
quid in hoſpitalibus, Præceptoriis, & eleemoſynaris? vide Mandoſium *hic q.* 2. 18
& 4. Deniq; ceſſaret hæc Reg. ſi gratia de uniendo, vel unio facta haberet effectum ante hujus Regulæ promulgationem, ſeu renovationem per novum Papam factam, ut in hac Reg. ſtatuitur, aut niſi Pontifex in conceſſione unionis, noluerit illam ſub hac Reg. comprehendi; quo caſu ſolet dare clauſulam hanc: „Volumuſq; præſentes literas ſub quibuſvis unionum revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, derogationibus, & aliis contrariis „ diſpoſitionibus etiam in genere, vel in ſpecie pro tempore quomodolibet etiam Apoſtolica auctoritate factis, vel faciendis, nullatenus unquam comprehendi, ſed ſemper ab illis excipi &c.

B *(Contrà jus commune)* & ideó reſtringendæ *Calder. Conſil.* 13. *an unio tit. de Reb. Eccleſ. non alien. per cap. ſanctorum* 70. *diſt. Decius conſ.* 233. *Viſo tenore n.* 6. atque ità 19
earum revocatio favorabilis eſt, maximè quando non ſunt ſortitæ effectum.
Hodiè ex diſpoſitione Concilii Triden. *Seſſ.* 7. *cap.* 6. uniones perpetuæ ſive
ſortitæ ſint effectum, ſive non, ſi à 40. Annis factæ fuerint, ab Ordinariis 20
examinandæ, & quæ ſubreptitiæ repertæ fuerint revocantur, quia ſubreptio ipſo jure vitiat unionem, *Milis in verbo Unio primo. Felii in cap. poſtulaſti col.* 7. *de reſcrip. Calder. Conſil. ult. de Reb. Eccleſ. non alien.*

C *(Eſt maxima differentia)* Quam declarat Mandoſ. *ad hanc Reg. q.* 1. & Alphonſus Hojeda *de incomp. benef. p.* 2. *c.* 3. *n.* 3.

D *(Non eſt ſecuta poſſeſſio)* Ecce quoad effectum hujus Reg. & Decreti Concilii 21
Trident. *Seſſ.* 7. *cap.* 6. *de Reformat. & ſeſſ.* 25. *cap.* 9. *verſ. Inſuper acceſſiones.* Unio dicitur ſortita effectum quando eſt ſecuta poſſeſſio, aliàs non, & ſic non ſubſecuta poſſeſſione ante hanc Reg. quæ per omnes Pontifices poſtridiè aſſumptionis ad Pontificatum cum aliis publicatur, unio per eam revocatur, & ſuccedente vacatione poteſt de beneficio tanquàm verè vacante legitimè provideri, niſi unio ſit facta pro dote neceſſaria &c. *Mandoſ. ad hanc Regulam quaſt.* 3. *Mohed. deciſ.* 6. *de Privileg. & de eo extat deciſ. in una Toletana beneficii Vallecaſ.* 20. *Novemb.* 1592. *coram D. Gipſio & in una Mediolanen. diſmembrationis* 16. *Novemb.* 1694. *coram D. Orano.*

E *(Secus ſi principalis)* Si tamen unio, vel annexio viribus careat, vel ex defectu poteſtatis, vel ex defectu formæ, non erit neceſſe facere mentionem dictæ unionis vel annexionis in impetratione beneficii uniti vel annexi, *Vantius de Nullit. ex defectu Juriſ. num.* 19. *Felii in cap. ex tenore n.* 2. *de reſcript.* Evidens 22
enim

enim nullitas unionis oſtendit Adverſarium agere ſine ullo intereſſe, ac ulla actione, proinde audiri non debet *Bart. in l. Pupilli §. videmus ff. de neg. geſt. DD. in l. ſin autem §. ſi homo ff. de rei vend.* & hæc exceptio impedit omnem litis ingreſſum, 25
ſicut & obreptio *Marc. Blan. tract. de arbit. q. 4. n. 101.*

ARGVMENTA IN REG. INNOCENTII XII

1. GRatia facta per Papam ſuper juriſdictione, an probari debeat per ſacros apices.
2. Regula hæc an habeat locum in expectativis.
3. An habeat locum hæc Regula in novis proviſionibus, & in gratia ſi neutri.
4. Conſtitutio generaliter loquens cõprehendit in ſe etiam exceptiones poſitas in aliis conſtitutionibus licet ibi non dicatur.
5. Reſcriptum non eſſe præſentatũ vel præſentatum judici, non obtentis ab eo litteris citatoriis paria ſunt, ad effectum hujus Regulæ.
6. Regula hæc aucta fuit per poſteriores ab Innocentio Pontifice, & in quo.
7. Ut huic regulæ ſit locus quæ requirantur.
8. Literæ gratiæ & juſtitiæ expirant per obitum Papæ illas concedentis.
9. Ante executam citationem res eſt integra: quod limita ut n. 9.
10. Reſcripta an ſint perpetua.

REGVLA XII. INNOCENTII VIII.

Quæ eſt XI. PAVLI V.

REVALIDATIO LITTERARUM PRÆDECESSORIS GRATIÆ ET JVSTITIÆ INFRA Annum conceſſarum.

ITem prædictus Dominus noſter omnes, & ſingulas ab ipſo Sixto prædeceſſore, infrà Annum ante diem obitus ejuſdem Gratiæ conceſſas, vel juſtitiæ litteras, temporibus debitis earum executoribus non præſentatas omnino revalidavit, & in ſtatum priſtinum, quo videlicet ante fuerant, & eis pro quibus erant obtentæ, quoad hoc plenariè reſtituit, ac decrevit per executores prædictos, vel ab eis ſub-

Et ſuperius dixi quod iſta Regula non extenditur ad novas proviſiones vel ad gratiam ſi neutri, etiam conceſſam ante annum obitus Sixti : *& ratio eſt, quia Conſtitutio etiam generaliter loquens comprehendit in ſe exceptiones etiam poſitas in aliis Conſtitutionibus, licet ibi*
non dicantur, & idem etiam ſi exprimantur aliqui caſus tantum ibidem ut eſt glo. mihi 4
notabilis in l. ita nobis pudor & ibi Salicet. C. de Adult. & in l. 1. C. de Condit. inde, *& ſic eſt in caſu noſtro : quia iſta Conſtitutio generaliter loquens non excludit caſus comprehenſos in aliis Regulis, ſed in diſpenſationibus, vel reſtitutionibus in integrum, vel in ſimilibus habet locum iſta Regula.*

Quoad ſecundam partem iſtius Regulæ, videlicet de litteris concurrentibus Juſtitiam, poteſt poni exemplum in c. gratum de off. deleg. quia licet reſcriptum concernens Juſtitiam in forma Conqueſtus, vel ſignificavit, vel ad audientiam, vel forma rationi congruit, vel aliud ſimile emanatum à Papa Sixto, *non præſentatum Executoribus, vel Judicibus tempore obitus ſui, eſt revalidatum hic : quinimo ſecundum d. c. gratum & ſimilia jura, etiamſi fuiſſet præſentatum, ſed Judex non citavit ante obitum* Sixti, *ipſo facto expiraverat Juriſdictio ſua, ut*
ibi : tamen iſta regula revalidat talia reſcripta, quæ ſunt perpetua de jure ut in l. falſo C. 5
de diverſ. reſcript. *Et in quantum dicitur hic de conceſſis ante annum obitus, voluit Papa notare negligentiam impetrantis, ex quo tanto tempore non præſentavit* juxtà cap. pleruṁq; de reſcript. *& hæc mihi videntur vera. Et ex prædictis reſpondi hic in Curia quando obiit* Sixtus, *quod ſi fuit impetratum reſcriptum ejus tempore, quod Judex ibi datus non poterat citare eo mortuo : ſed conſului quod expectaret hanc Regulam, quæ revalidat reſcriptum, & tunc eſſet procedere, aliàs non.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Revalidantur per Innocentii Regulam literæ ab immediatè duntaxat Pontifice conceſſæ : at poſteà extenſa fuit per Julium III. Clementem 6
VIII. & Paulum V. modernum Pontificem, ad conceſſiones duorum anteriorum Pontificum, ut ex Regulis ab ipſis editis videre eſt. Notandum autem obiter, ut huic Regulæ locus ſit, quatuor requiri copulativè : I. quod à prædeceſſoribus ſint conceſſæ : II. quod literæ contineant gratiam ſeu juſtitiam : III.
quod infrà annum ante diem obitus ſint conceſſæ : IV. quod temporibus debi- 7
tis non ſint præſentatæ earum Executoribus.

B *Fuiſſent præſentata*) Quod eſt contrà juris communis diſpoſitionem : nam litteræ gratiæ, & juſtitiæ per obitum Papæ concedentis expirant. De litteris gratiæ eſt text. in cap. Si cui nulla 2. de præbend. in 6. Rota deciſ. 349. in
No. De litteris juſtitiæ eſt text. in cap. fin. ſub ſi. de offic. deleg. in 6. cap. re- 8
latum cap. gratum cap. licet, ex de offic. deleg. Archid. Geminia, & Franc. in

cap. Si à ſubdelegato, de off. deleg. in 6. Itaq; neceſſaria fuit hæc Reegula, ut gratiæ impetrantis negligentia executioni non demandatæ revalidarentur intrà annum ante diem obitus Papæ.

Expiraverat Juriſdictio ſua) Nam ante executam legitimè citationem res eſt
C adhuc integra *glo. in c. ut debitus in verbo aſſignare*, *ubi* Innoc. *Philip. Franc. de appell.* 8
Roman. Conſil. 112. n. 14. Bart. & Alex. in l. S. pluribus ff. de leg. 1. Bart. & DD. in c. relatum n. 5. ubi Alb. d. tit. Miranta de ord. jud. part. 4. in 5. diſt. pr. n. 56. Dixi legitimè: nam ſecus eſt ſi citatio minus legitima, aut valida fuerit *c. quod nullum de reg. jur. in 6. cap. propoſuiſti, verbo legitima, de foro comp. Afflict. deciſ. 294.* Debetque citationi inſeri copia commiſſionis, ut inducatur litiſpendentia 9
Veſtrius in praxi lib. 4. c. 1. n. 1. & ſeq.

D *Perpetua de jure*) Quod verum niſi aliud reſcriptum impetretur contrà primum quod poteſt adverſarius (etiam non facta primi mentione) facere re integra, id
eſt non præſentato altero reſcripto & parte citata, *c. Si autem & c. 1. & utrobiq.* 10
gl. de reſcript.

ARGVMENTA IN REGVL. XIII. INNOCENTII.

1. Iſta reg. declarat ſeu limitat præcedentem.
2. Lex declarativa vel interpretativa alterius debet intelligi in terminis illius declaratæ.
3. Quando intellectus dubius eſt, debebus recurrere ad rationem naturalem & ad regulas juris.
4. Verba debent intelligi civiliter, & prout ratio dictat & non abuſivè.
5. Contrahens matrimonium in gradu prohibito, debet poſt diſpenſationem de novo conſentire.
6. Diſpenſatio ad duo incompatibilia, per ſolam ſignaturam ſortitur effectum.
7. Facultas limitata diſpenſandi, limitatum producit effectum.
8. Officiales de quibus in hac reg. an ſint revocati? & quid de Comite Palatino, n. 9.
10. In quo differat hæc Innocentii reg. à regulis poſteriorum Pontificum.
11. Gloſſographus in quo hic exerrarit.
12. An Regibus conceſſa facultas beneficia conferendi ſub hac reg. comprehédatur, & quid in Officialibus Papæ.

REGU-

REGVLA XIII. INNOCENTII.

Quæ eſt etiam XIII. PAULI V.

REVOCATIO FACULTATUM QUIBUSVIS CONCESSARUM DE DISPEN. SUPER MATRIM. SUPER defectu natalium, ætatis, & aliis hic expreſſis.

ITem revocat quaſcumque facultates conceſſas quibuſvis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis Prælatis & perſonis, necnon Apoſt. Sedis Nunciis, ac fructuum & proventuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum Collectoribus, de diſpenſando cum quibuſvis perſonis ſuper matrimonio contracto, vel contrahendo in gradu prohibito, ac ſuper natalium, & ætatis defectibus, & de incompatibilibus beneficiis Eccleſiaſticis in ſimul retinendis, necnon de Notariis poblicis creandis, ac alias à præmiſſis officia ipſorum Nunciorum, & Collectorum directè non concernentes * quoad omnia in quibus facultates ipſæ non ſunt ſortitæ effectum, etiamſi Nunciis ejuſdem dictæ Sedis Legatis de latere competens fuerit conceſſa poteſtas.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula revocantur facultates datæ Legatis & quibuſvis Patriarchis &c. vel officiali- 1
A bus Apoſt. Sedis, de diſpenſando in matrimonio contrahendo, vel ſuper defectu natalium &c. in omnibus non concernentibus eorum officium in his in quibus non ſunt ſortitæ effectum &c. Iſta reg. venit ad limitationem ſuperioris reg. ubi revalidantur literæ gratiæ, vel juſtitiæ emanatæ à prædeceſſore ſuo &c. Sed de hoc limitat niſi in caſibus hic expreſſis, & ſic oportet quod intelligatur iſta reg. de facultatibus conceſſis à Sixto & non ab iſto Innocentio: nam alias cum lex ſimpliciter loquitur ut l. arriani C. de hæret. videtur quod etiam facultates conceſſæ ab
B Innocentio ſint revocatæ: quod non eſt verum. Nam lex declarativa, vel interpretativa alterius, debet intelligi in terminis illius declaratæ glo in c. is qui & cap. qui contrà de election. in 6. & quod intelligi debeat de facultatibus conceſſis à Sixto, & non ab Innocentio, patet: quia quando genus diſtinguitur per ſpeciem, tunc dicitur interpretatio

pretatio & adjectio ut not. in cap. 1. de nova form. fid. col. 10. *Sed genus Regulæ ſuperioris diſtinguitur per ſpecies hic numeratas; ergò ſequitur quod hic eſt adjectio, & interpretatio ſuperioris Regulæ* fa. glo. in clem. de multa quam not. ibi Abb. de præb. *Item* 3
quia quando eſt intellectus dubius, recurrere debemus ad rationem naturalem, & ad regulas juris Dec. in l. ſcire oportet §. & ſi maximè ff. de exec. tut. in 2. not. in l. omnis diffinitio ff. de reg. jur. quæ jura allegat Bald. ad hoc in c. 1. de alien. feud. in 5. col. *Sed iſta eſt ratio naturalis &c. ergò. Nec obſtant verba generalia hic poſita: quia debet intelligi civiliter, & prout ratio dictat, & non abuſivè*, l. Si cui ff. de ſervit. l. obligatione generali ff. de Pig. *quæ jura ad hoc propoſitum allegat Bald.* in c. 1. in 11. col. 4
de Capitan. qui cu. vend. col. 10.

Et in quantum regulà dicit quod facultas quæ non eſt ſortita effectum quoad diſpenſationem cenſetur revocata; poteſt poni exemplum de diſpenſatione facta, quod duo poſſint contrahere matrimonium in gradu prohibito, qui licet ante diſpenſationem contraxiſſent, tamen poſt diſpenſationem requiritur novus conſenſus per not. DD. in c. ſuper eo, de Condit. ap- 5
po. *& ſi ante iſtam revocationem non conſenſerint de novo, cenſetur revocata iſta diſpenſatio ut hic. Sed non debet intelligi ſic de diſpenſatione ad duo incompatibilia: quia licet diſpenſatus non habuit iſta duo beneficia incompatibilia, tamen ejus diſpenſatio non eſt revocata, quia jam ſortita eſt effectum per ſolam ſignaturam, ut ſæpè dixi ſuperius*; fa. glo. cum textu in 6
cle. Dudum §. nos enim de Sepult. *& hoc vult dicere iſta Regula in hoc, quod licet habens facultatem diſpenſandi cum x. & ſimpliciter diſpenſat cum VIII. quod quoad alios cum quibus non diſpenſavit; eſt revocata facultas, & etiam de jure communi idem eſt, quoad non incœpta per obitum concedentis*, ut eſt glo. not. in c. paſtoralis juncto textu, de re- 7
ſcript. in fi.

Item eſt notandum hic, quod iſti officiales, de quibus in Regulà, non revocantur hic, primo quia ſunt Officiales *Apoſtolicæ Sedis, ut hic*, arg. c. Quoniam Abbas, & quod ibi not. de Officio deleg. & c. ſi gratioſè de reſcript. in 6. *Item patet hic, ibi offi-* 8
cia ipſorum *&c.* non concernentes *&c. Ex quibus verbis etiam infero quod Comes Palatinus creatus à* Sixto *poſſit facere Doctores & Notarios, quia eſt Officialis Apoſtolicæ Sedis, & non eſt revocatus, & poſt revocationem factam hic, poteſt facere Doctores & Notarios: quia hoc concernit officium ſuum principaliter: ergò non cenſetur iſta facultas hic revocata per prædicta verba iſtius Regulæ.*

COM- 9

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Iſta Regula.*) Differt hæc Regula à Regulis Julii III. Pii IV. Gregorii XIII.
aliorumq; ſucceſſorum ad noſtra uſq; tempora Pontificum, quod illi ampli-
averint hanc Innocentii regulam revocatoriam, quatenus nimirum revocatur
etiā facultas diſponēdi quomodolibet de *quibuſvis beneficiis Eccleſiaſticis, etiamſi in lit-*
eris deſuper cōfectis ſint clauſulæ reſtitutoriæ, & derogatoriarū derogatoriæ: & alia efficaciores. 10
Itē Jul. III. Pius IV. & Pius V. Greg. XIII. revocavit etiā *facultates & indulta conceſſa*
Cardinalibus, & aliis perſonis diſponendi de beneficiis quibuſcumq; certarū Civitatū & Diœc. de
conſenſu Epiſcopi, &c. eſtque effectus utriuſque additionis magnus: Nam quo-
ad primam additionem, non veniebat in dicta Innocentii Regula revocatio
facultatum diſponendi de beneficiis: quia ſub generali facultate non veniebat
facultas conferendi beneficia: ſeu de illis diſponendi *cap. fin. de offic. Vicarii in*
6. Aub. in cap. ex frequentibus num. 7. de inſtit. quoad ſecundam, præſupponitur
quod Cardinales, ſeu alii habent facultates, & indulta conferendi beneficia
in aliena Diœceſi ſeu Epiſcopatu, aut ad conſtituendum Vicarios, qui illa di-
ctis Cardinalibus, vel aliis, conferant, ſeu commendent. Itaque revocant
poſteriores Pontifices hanc facultatem idq; meritò cum Epiſcopus ſit Ordina-
rius Collator in ſua Diœceſi, *c. omnes baſilicæ, & c. nullus 16. q. 7.*

B *Non ab ipſo* Innocentio.) Hallucinatus eſt hic noſter Gloſſographus, & fru-
ſtrà ſe involvit, dum conatur oſtendere Regulam hanc loqui de revocationibus
facultatum conceſſarum à Sixto Prædeceſſore. Nam cum Regulæ Cancella-
riæ unà cum Pontifice moriente extinguantur, & altero apice dignitatum ade- 11
pto, poſtero aſſumptionis die rurſum publicentur & reviviſcant, certè non po-
tuit Innocentius Regularum Conditor, antequam aſſumptus ad Pontificatum
eſſet, facultates, de quibus in hac reg. concedere, & per conſequens ſuas, ſed
Sixti prædeceſſoris revocare.

C *Comes Palatinus*). An Regibus conceſſa facultas conferendi beneficia ſub hac
reg. comprehendatur? & quid in facultatibus, militibus S. Petri, aliiſq; Papæ
Officialibus, de numero particip. conceſſis ſuper creatione Doctorum & Nota-
riorum, ac diſpenſatione ſuper natalibus? & quid in Cardinalibus Legatis à
latere? vide Mandoſium *ad hanc Reg. de his diſtinctè diſputantem: ſatis enim mihi ſit* 12
digito curioſis hæc oſtendiſſe.

ARGUMENTA IN REG. XIV. PAULI V.

1. HÆc Reg. revocat facultates ordinariis conceſſas per prædeceſſores conferendi beneficia reſervata vel affecta.
2. Ordinarii appellatione quid veniat, quoad hujus reg. effectum.
3. An hæc Reg. inutilis cenſenda ſit, propter Regulam VIII. ſuprà.
4. Ordinariis nulla fit injuria per reſervationes Papales.
5. Regula revocans indulta & facultates conferendi, non revocat alternativas Ordinariorum.

REGULA XIV. PAULI V.

REVOCATIO FACULTATUM CONFERENDI BENEFICIA RESERVATA.

ITem revocavit quaſcumque facultates, & litteras deſuper confectas, per quas quicumque ſui prædeceſſores Romani Pontifices quibuſvis perſonis ordinariam collationem, ſeu aliam diſpoſitionem beneficiorum Eccleſiaſticorum de jure vel conſuetudine habentibus, & quavis, etiam Patriarchali, ArchiEpiſcopali, vel alia dignitate, vel alio, non tamen Cardinalatus honore fungentibus, quavis conſideratione, vel intuitu, etiam motu proprio, ac ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſerant, aut quamdiu viverent, vel ſuis Eccleſiis, ſeu Monaſteriis præeſſent, aut ad aliud tempus de beneficiis Eccleſiaſticis generaliter reſervatis, ſeu affectis, ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, & quamvis aliam diſpoſitionem communiter, vel diviſim ſpectantibus, diſponere liberè & licitè valerent, aut etiam ad id per eoſdem prædeceſſores Vicarii, perpetui, vel ad tempus conſtituti forent.

COM-

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

HÆc Regula licet non ſit inſerta Regulis Innocentii VIII. cæteri tamen ab
eo Pontifices ad noſtra uſque tempora illam laudarunt, probatunt ſuiſq;
Regulis ſemper attexuerunt. Revocat enim facultates à prædeceſſoribus con-
ceſſas quibuſvis Ordinariis, exceptis Cardinalibus de conferendis beneficiis
reſervatis ſeu affectis ad eorum alioqui collationem, proviſionem, præſen- 1
tationem &c. ſpectantibus, quibuſvis inquam Ordinariis habentibus de jure
vel conſuetudine ordinariam collationem ſeu aliam diſpoſitionem: quibus
verbis nedum comprehenduntur Ordinarii, quibus jure communi libera com-
petit beneficiorum ſuæ Diœceſis diſpoſitio, *cap. omnes Baſilicæ, cap. Nullus 16. q.* 2
7. c. cum olim de præſcript. c. 1. de offic. ord. Sed etiam inferiores, quales ſunt Ar-
chipræsbyter, Archidiaconus, aliiq; inferiores, qui conſuetudine vel privile-
gio, non de jure ordinariam habent conferendi &c. facultatem *c. 1. c. cum ſatis*
ibi glo. verbo Conſuetudinis c. mandamus, ibi glo. Verſ. Viſitandus, de off. ord. cap. 1. 2. &
3. de off. Archipræsb. Mandoſ. hic quæſt. 5. Neq; porrò videtur hæc Regula inu-
tilis propter Regulam VIII. per quam datur alternativa menſium, videlicet Fe- 3
bruarii, Aprilis &c. adeò quod Papa coarctetur ad non conferendum in dictis
ſex menſibus: quia ejuſmodi alternativa datur duntaxat Epiſcopis illam accep-
tare volentibus, ut habetur in d. Reg. VIII. Nam non acceptantes, remanent
in diſpoſitione juris communis, quo Epiſcopi poterant conferre beneficia,
aliis tamen reſervationibus ceſſantibus in quolibet menſe, ut latius oſtendimus
in Proemio dictæ Reg. VIII. ubi quoque dixi injuriam non fieri per Papam lo-
corum ordinariis per ejuſmodi reſervatorias regulas. Non ergò fuit inutilis hæc 4
regula, imò nec correctoria aut revocatoria dictæ reg. VIII. quæ concedit fa-
vorem alternativæ Epiſcopis reſidentibus, ut notat Hieron. Gozalez *ad dictam*
Reg. glo. 24. num. 145. per not. Creſcent. deciſ. 194. de privileg. & ejuſdem Gonzalez d.
loco gloſſ. 53. n. 60. & Mandoſii in reg. XL. q. XX n. 1. & Put. deciſ. 215. n. 4. lib. 1. 5

ARGU-

ARGUMENTA IN REG. XIV. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* PAULI V. XV.

1. CAlendæ unde dictæ.
2. Antiquitus ſingulis menſibus fiebant nundinæ.
3. Dictio ante includit diem in quo ponitur.
4. Stylus Cancell. in ſupputandis Cal. & Idibus.
5. Datæ bullarum debent ad longum ſcribi, non autem per abbreviaturas.
6. In litteris Apoſtolicis nulla ſuſpicio ſubeſſe debet.
7. Dulcedo beneficiorum homines ad falſitatem impellit.
8. Bulla quid?
9. Plumbator dicitur Bullarius.
10. Nullitas induci non debet, niſi in caſibus à jure expreſſis.
11. Statutum diſponens deportante litteras bannitorum ad civitatem, an habeat locum in portante cifras, vel contra ſigna.
12. Dictiones numerales in literis Apoſtolicis, debent poni extenſivè: quod ſecus eſt in parva data.
13. Parva data nullam fidem facit in judicio.
14. An reg. hæc loquatur, ſeu locum habeat etiam in aliis dictionibus numeralibus quam in illa expreſſis.
15. Quando lex eſt ſpecialis, ratio verò generalis, tunc generaliter lex eſt intelligenda.
16. Calendarum appellatione qui dies veniant.
17. Calendæ cur ſic dictæ.
18. Ante diem quartum Cal. idem eſt ac ſi ipſo die quarto diceretur.
19. Calendis, intrà calendas, ante calendas, in ante calendas, eadem ſunt.
20. Bullaria quid diſtet à Bullario.
21. Plumbum pendens cur bulla dicatur.
22. Bullæ requiſita.
23. Literæ Apoſt. in quibus non ſcriptæ ſunt dictiones numerales extenſivè, ad bullarium mitti non debent, alioquin bullæ nullæ erunt.
24. Forma omiſſa, actus nullus eſt.
25. Stylus Cãcellariæ non ſervatus facit literas Apoſt. ſuſpectas de falſitate.
26. Ritus antiquus calendarum, non obſervatio, damnatur, per cap. Si quis 26. quæſt. 7.

REGU-

REGULA XIV. INNOCENTII VIII. *Quæ eſt* PAULI V. REGULA XV.

DE DICTIONIBUS NUMERALIBUS.

ITem ut in Apoſtolicis litteris committendi crimen falſi per amplius occaſio tollatur, voluit, ſtatuit & ordinavit, quod dictiones numerales quæ in dictis litteris ante Calendas, Nonas & Idus immediatè poni conſueverunt, per litteras & ſyllabas extenſæ ſcribantur, & illæ ex præfatis litteris, in quibus hujuſmodi dictiones aliter ſcriptæ fuerint, ad Bullarium non mittantur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula dicitur quod dictiones numerales dierum, videlicet ante Calendas, vel Idus vel
A *Nonas &c. debent poni extenſivè per litteras & Syllabas, & non numeraliter in litteris Apoſtolicis, alias non mittantur ad Bullarium, exemplum pono: quia debet dici octavo Calendas, & non VIII. Calendas, vel oct. numeraliter, & idem de Nonis & Idibus: videlicet quinto Nonas Martii & non V. nonas Martii Et ad intellectum iſtius Reg. licet ex ſe ſit notus, tamen quia aliqui viſuri eădem Reg fortè ignorabunt vocabula, & ne dicatur mihi quod de notorio loquimur, & quid ſit notorium*
B *ignoramus ut ait glo.* in cap. manifeſta 2. quæſt. 1. & ſa. glo. in l. ſtipulatio iſta habere licere §. ſi quoq; ff. de verb. oblig. *Ideò videndum eſt quid vult Regula iſta: & quid ſint Calendæ & quid Nonæ & quid Idus, & quidem ſciendum arbitror, quod Calendæ di-* 1
cuntur in quolibet die primo menſis cujuslibet, dicuntur à calo quod eſt voco: quia præco aſcendebat pulpitum, & vocabat omnes homines ad nundinas fiendas: hoc dicit glo. 1. in fi. in l. cum biſſextus ff. verb. ſign. *vel dicuntur à colo colis: quia illum primum diem reverebantur antiqui ut dicit glo.* in d. l. 1. *Itaq; in quolibet menſe fiebant nundinæ & durabant per octo dies. &* 2
inde vocantur nundinæ, & incipiebant regulariter quinta die cujuslibet menſis, niſi in menſibus Martio, Majo, Julio & Octobri, quia incipiebant ſemper in ſeptimo die, unde verſus: Sex nonas Majus, October, Julius & Mars. Quatuor, & reliqui tenet Idus quilibet octo *ut dicit glo.* in data v. libri & in prælata l. cum biſſextus, *& poſtea erat diviſio nundinarum & vocabatur Idus, id eſt diviſio nundinarum. Unde gentiles ad evitandum falſitatem computabant per antiphraſim, id eſt, tot dies ante Calendas, vel Idus incluſivè in omnibus diebus qui*

erant ante Calendas & ante Nonas, ante Idus: & illa dictio Ante *ſemper ſubintelligebatur*,
etiam ſi non exprimatur, ut volunt gloſſe in d. l. cum biſſextus, & in data ſexti & Jo-
C an. *de Imol. qui plenè examinat hanc materiam* in l. cum qui calendis ff. de verb. ob-
lig. *cujus verba vel ſententiam recitavi* in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter ff. de verb. oblig.
*legendo hic Romæ tanquam ſurrogatus Dom. Nicolai de Caſtello eximii Doct. nunc Abbre-
viatoris de Parco majori & Advocati conſiſtorialis digniſſimi; & illa dictio* Ante *ponitur* 3
*incluſivè, ſcilicet quia includit illum diem in quo ponitur, & illum ad quem refertur, ita
vult glo.* III. in d. l. cum biſſextus de verb. ſign. *unde in prima die menſis Mart. vel
alterius dicuntur ſimpliciter Calendæ, & ſecunda Martii dicitur ſexto Nonas, id eſt ſex-
to die ante Nonas, tertia die dicimus quinto Nonas, quarta die dicimus quarto Nonas,
quinta die dicimus tertio Nonas, ſexto die dicimus pridie Nonas, ſeptima die dicimus octa-
vo Idus, id eſt octavo die ante Idus incluſivè & ſic de ſingulis, & decima quinta dicimus Idus
ſimpliciter, & in omnibus aliis diebus computando per antiphraſim, ſcilicet decimo ſexto
die dicimus ſeptimo Calendas Aprilis, id eſt die decimo ſeptimo includendo aliam diem, &
primam Aprilis ut dixi; & ſic de ſingulis, ut patet in diverſis glo. & idem dicendum eſt
de aliis menſibus quibus ſunt Nonæ 7. die, licet in hoc mirandum, quia de jure reperitur,
quod debemus dicere ſecundo Calendas, & ſecundo Nonas, & ſecundo Idus, ut patet in* 4
Calendario cui debemus dare fidem, ut vult glo. in data vi. lib. *& hoc apparet: quia ſi di-
ctio* Ante *includit utramque diem, ut dicit glo. prædicta l. ſequitur quod poſſumus dicere ſe-
cundo Calendas &c. tamen Cancellaria; nec Camera non ponit niſi pridie Calendas, pri-
die Idus, & pridie Nonas. Iſte ſtylus fundatur in l. 1. ff. de manumiſſionibus, & interro-
gavi aliquos Abbreviatores, & ſcriptores, quare non dicimus ſecundo Calendas. Dixe-
runt mihi, quia numerus ſecundus præſupponit primum. Sed non reperitur primo Calend.
ergo &c. Sed certè iſta ratio non ſatisfacit, quia idem eſſet dicendum de decimo Calenda-
rio, maximè cum dictio* Ante *ſubintellecta includit diem Calendarum, ut dicit illa gloſſ.*
in dicta l. cum Biſſextus: *ideò non placet mihi iſta ratio. Sed hodie ſi diceretur ſecun-
do Calendas contrà ſtylum Cancellariæ & Cameræ præſumeretur de falſo propter ſtylum*
arg. cap. quam gravi & cap. licet de crim. fal. *Nihilominus tamen crederem quod
Bullæ valerent, & hoc per ſupradicta & per hanc Regulam quæ dicit de dictione ante Calen-
das, Judex verò cui præſentarentur tales Bullæ, deberet conſulere Papam antequam obedi-
ret eis* arg c. ſi quanto de reſcript. & jurium allegatorum. *Et ſic vult dicere iſta
regula, quod ſi forte eſt data ſupplicatio octavo Calendas Martii, vel octavo Idus Mar-* 5
*tis, vel ſexto Nonas Martii quod debet ſcribi ad longum; ſcilicet octavo Calendas Martii
vel octavo Idus Martii: vel ſexto Nonas Martii per litteras & ſyllabas, & non per abbre-
viaturas, videlicet* VIII. *Calendas Martii; vel* VIII. *Idus Martii, vel.* VI. *Nonas Martii &c.
ad evitandum falſitatem: quia poſteà poſſet minui aliquid vel addi, quod non poteſt poni, vel
addi ſine ſuſpicione, ſi per literas & ſyllabas poneretur; ad hoc venit iſta regula. Et ratio dubi-
tandi forte fuit; quia non refert an aliquid fiat, vel ejus ſimile,* cap. fin. XXXVII. diſtin.

cum

enim gloſſa ſua , & ibi ſunt concordantiæ , & facit gloſſa ſingularis ſecundum
Angel. ibi in l. 1. §. qui præſens ff. de verb. oblig. in verbo annuiſſet , *qui dicit
quod humeris ſit obligatio , & etiam capite , & Joannes de Imol. dat ſibi ſocium in leg. i-
tem quia ff. de pact. & ego do aliam ſociam in cap. penult. in prima gloſſ. in ſin. de ſponſ. er-* 6
gò videbatur quod idem eſſet dicere VIII. *Calendas , ſicut dicere octavo Calendas per litteras ,
& ſyllabas. Sed ratio decidendi fuit : quia in litteris Apoſtolicis nulla ſuſpicio debet eſſe ,
ſed clara debent eſſe omnia ,* faciunt dicta jura cap. quam gravi , & cap. licet de 7
crim. fall. & cap. inter dilectos de fid. inſtrum. *& maximè quia propter dulcedinem
beneficiorum ſtudium eſt faciendi falſitatem , ſicut in ſimili not. Bal.* in cap. quia veriſi-
mile de præſumpt. *qui dicit quod propter dulcedinem beneficiorum ſtudium eſt corrumpen-
di teſtes , ergo &c.*

*Ex prædictis tamen infero , & ex iſta reg. à contrario ſenſu, quod inſtrumenta in quibus non
ſit extenſio per literas, nec per ſyllabas etiam ſi ponerentur Dies ante Calendas & Idus & No-
nas quod valerent , & non eſſent ſuſpecta.*

D *Item ponderandum eſt hic verbum* ad Bullarium non mittantur : *quia iſte plumbarius,
ut arbitror eſt plumbator , vel melius fortè Vicecancellarius qui debet bullas expedire , ſed pri-* 8
mum magis placet. Nam bulla dicitur plumbum pendens ſive ſigillum ſit de auro ſive de plum-
E *bo,* hoc dicit gl. juncto text. in cl. 1. de jurejur. in verbo aurea bulla; hoc etiam pro-
bat textus apertus in c. licet §. 1. de crim. falſ. ibi, ut falſa bulla falſis literis appo-
natur &c. & in duobus paragraphis ſeqq. *& ſic ſequitur quod plumbator dicitur Bulla-
rius, licet textus in eo c. §. nos , velit etiam quod Vicecancellarius dicatur plumbator, ſed ibi eti-
am poteſt capi pro plumbatore : tamen ſi mitterentur fortè valerent bullæ : quia hic non annul-* 9
*lantur , ergò &c. & nunquam debemus inducere annullationem , niſi in caſibus expreſſis in
jure : quia annullatio eſt pœna* glo. in c. decet de immunit. Eccleſ. lib. VI. *hoc dicit
Abb.* in cap. 1. ut Eccleſiaſtica beneficia. *Quæ pœna non debet imponi , niſi in caſibus*
F *jure expreſſis , niſi per ſententiam ,* faciunt notata in cap. ſi deligenti de for. comp.
& in l. in criminali C. de jur. omni jud. *Et prædicta volui dixiſſe ad declarationem
hujus Regulæ , & ſi veniſſet ad propoſitum hic inſerviſſem de litteris , & de cifris , & de* 10
*contraſignis : & an ſtatutum loquens de portante litteras bannitorum ad Civitatem , habeat
locum in portante cifras , vel contraſigna , & aliàs dixi quod non , per multa jura , tam
civilia , quam canonica. Nec curo allegare hic aliam gloſſ. de Nonis , & Idibus , & Ca-
lendis* in cap. propter Eccleſiaſticas 1. XVIII. diſt. *Nec hic dicere eſt meum quare Eccle-
ſia approbet iſtum numerum calendarum , Nonarum & Iduum , cum obſervatio calendarum
ſit reprobata jure ,* ut in c. non licet , & ſi quis Calen. &c. non obſervetis 26. q. 9.
quia non facit ad propoſitum. Rationale tamen Divinorum aſſignat rationem , ſi rectè 11
G *memini , quod alibi dico. Sed non omittam unum verbum quod dicit Bal.* in cap. 1. §.
die lunæ de pac. conſt, *quod in litteris Apoſtolicis ponuntur Idus, calendæ, & Nonæ &c.*

ad ſolvendum dubium antiquum: quia ſi diceretur X. die Januarii, dubium erat an intelligeretur exiſtente Januario, vel incipiente, & allegat §. ſi eo d. cap. 12

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER. 13

A *Poni debet extenſivè*) Non tamen in parva data: quia illa nullam fidem facit in judicio, ut rectè notat Mandoſ. *hic quaſt.* 1. ſed tantum apud Datarium 14
qui ſi ſic ipſi videtur, illam extendit. In ſupplicatione autem de ſtylo Curiæ obſervatur ut extenſivè ponatur data hoc modo: *Datum Romæ apud ſanctum Petrum octavo Kal. Martii Anno &c.* Sed quid in aliis dictionibus numeralibus quæ in aliis litteris Apoſtolicis cadunt, videlicet ſuper licentia quatuor ordinum minorum ſuſcipiendorum pro conſtituto in quinto vel ſexto Anno? vel in diſpenſatione in Curato ſeu dignitate pro conſtituto in XVIII. Anno? vel ſuper expreſſione valoris fructuum in impetratione per obitum vel alias, veluti cujus fructus &c. V. vel VIII. XXIIII. Duc. de Cam. non excedunt: an inquam extenſivè numerales iſtæ dictiones poni debeant? Mandoſ. reſolvit affirmativè, hac potiſſimum ratione, quod debeat fieri interpretatio vel extenſio Regulæ de omnibus dictionibus per quas poſſet committi falſitas in litteris, argu- 15
endo à ratione legis, quæ generalis eſt. Nec obſtat quod Regula loquatur de dictionibus numeralibus quæ ante Calendas, Nonas & Idus ponuntur: quia quando lex eſt ſpecialis, ratio verò generalis, tunc generaliter lex eſt intelligenda *l. Regula §. & licet ibi Bart. in fi. ff. Juris & facti igno.* Hîc autem ratio generalis eſt: ne nimirum falſitas in litteris Apoſtolicis committatur: ideò ad alios omnes caſus in quibus patrari poſſet falſitas extendi debet, & quamvis hæc Regula loquatur de litteris Apoſtolicis, & ſic non habeat locum in collationibus beneficiorum ab Ordinariis, non tamen opere pretium eſſet, ut falſitas in litteris vitetur, quod idem etiam ſervaretur in litteris ordinariorum, ut rectè notavit Rebuff. hic.

Dicuntur in quolibet menſe de primo) Imò non ſolum primus dies Calendarum, ut Auctor eſt Alciat. *in l. 99 ff. de verb. ſignif.* ſimpliciter Calendæ appellantur, ſed omnes dies qui poſtridie Idus incipiunt uſq; ad ſequentem menſem, idq; 16
fortè exemplo Græcorum qui primam cujuſque menſis partem ἱσταμένου teſte Marcobio *lib.* 1. vocant: ſecundam μεσοῦντος: tertia quæ poſt vigeſimum diem eſt φθίνοντος. Etimon autem nominis Calendæ ſic deducit Varro *lib. 5. de l. l.* 17
Primi dies menſium nominati Calendæ: ab eo, quod iis diebus calentur ejus menſis Nonæ à Pontificibus, quintanæ, an ſeptimanæ ſint futuræ in Capitolio in Curia Calabra? ſic; Dies de quinque Calo Juno Novella. Ita Varronem

tionem depravatum reſtituit Auctor Conjectaneorum : cujus verbis lucem dant quæ Macrob. ſcribit *lib. 1. Saturna. cap.* 15. ubi ſcribit omnes Calendas Junoni tributas ſeu dedicatas, ut Idus Jovi, unde factum ut minor Pontifex cui Provincia commiſſa erat, novæ lunæ primum obſervaret aſpectum, peracto è Sacrificulo Rege ſacrificio, kalata id eſt vocata in Capitolium plebe juxtà Curiam kalabram, quot numero dies à Kalendis ad Nonas ſupereſſent pronunciabat : & quintanas quidem dicto quinquies καλῶ; ſeptimanas verò ſepties repetito prædicabat. Verum miſſos faciamus iſtos gentilium ritus ; tantum dicamus qua ratione omnes retro dies uſq; ad Idus Kalendæ dicebantur, eadem Idus dicuntur omnes octo Iduum dies, unde Horatius : *Ibant octonis referentes Idibus ora.*

Illa dictio ante) Interdum apud Ciceron. exprimitur : Ante diem quartum Kal. Decemb. diſtulit, id eſt ad diem vel ipſo die Kal. Idem : Perjucundus mihi fuit Lucius ante diem tertium Kal. Feb. id eſt ipſo die, & aliàs ſæpè. Porrò 18
Kalendis, intrà Kalendas, ante Kal. in ante Kalendas eadem ſunt, ut Cujacius 19
Auctor eſt *in cap. in l.* 8. *ff. de verb. ſignif. & in l.* 13. *d. tit. & ex multis Ciceronis locis clarum eſt.*

Ad Bullarium) Alii Bullariam legunt, re eadem ſunt. Nam Bullaria locus eſt in quo Bullæ expediuntur : Bullarium, vel qui bullis præpoſitus eſt, ſeu 20
qui officio plumbi præſidet, qui plumbator dicitur, vel ipſum Bullarum regeſtum. De officio Plumbatoris & ritu bullas expediendi, vide Veſtrium *in praxi lib. 1. c.* 4.

E *Nam Bulla*) Cur Bulla plumbum pendens dicatur, id cauſſæ eſt, quod i- 21
magines in eo inſculptæ SS. Petri, & Pauli. Nam minuta diplomata alicujus Principis vel Imper. imagine notata, non inconcinnè bullæ dicuntur : idque à ſimilitudine ejus bullæ, quæ ſpiritu in aqua excitatur, præcipuè dum bullit formæ rotundæ ; eratq; olim inſigne puerorum, & triumphantium teſte Plinio *lib.* 33. *c.* 14 ſcribente Tarquinium Priſcum primum omnium filium, quod annus prætextæ, ſive pueritiæ hoſtem occidiſſet, bulla aurea donari juſſiſſe. Unde deinceps factum, ut adoleſcentibus bulla aurea in collo ſuſpendi ſolita ſit, ut refert Aſconius. Verum hæc obiter dicta ſint. Bullæ autem de qua hic eſt ſermo, requi- 22
ſita quoq; illam vitiant, habes latè apud Rebuff. *in praxi in 3. p. ſig. tit. Bulla nova ac ſimpl. proviſ. &c. declaratio* & mox compendio dicemus.

F *Fortè valerent*) Imò non valerent : cum bullæ imperfectæ non credatur 23
magis, quàm creditur teſtamento imperfecto. Sunt autem imperfectæ, quæ circà formam vitiatæ ſunt, ut in caſu diſpoſitionis hujus regulæ : quæ licet annullationis pœnam non contineat, nec pœna incurratur, niſi expreſsè caveatur, *ut not. hic Gloſſographus*, tamen quia non ſolum diſponit, ſed etiam ulterius procedit, ut ne aliter ſcriptæ ad Bullarium mittantur, dicendum eſt per illa indu-

cere formam, quia omiſſa actus ipſo jure non ſubſiſtit, *text. in Anth. Hoc jus porrectum C. de ſacroſ. Eccleſ. & in l. Cum hi §. ſi prætor ff. de tranſact. Lap. alleg. 86. n. 2. verſ. ſufficit enim Felii in cap. Cum cauſſa de Re jud. & c. 2. n. 1. de teſtib.* Facit quod ſtylus Cancellariæ non ſervatus reddit literas ſuſpectas de falſitate *cap. quam gravi, de Crim. falſi. c. ex literis de Conſtit. Rom. Conſil. 326.* 24 25

G *Sit reprobata jure*). Errat hic toto Cœlo Alphonſus. Non enim Calendarum ratio, ſed Paganorum ritus & feſta damnantur: Nam tempore publicæ lætitiæ, ut Saturnalium, qui incidebant in XIV. Januarii, lauro & lucernis Romani ædes ſuas ornabant. Unde c. ſi quis 26. q. 7. per Gloſſographum citatum, egregiè deſcribit ritum paganorum, dum inquit: *Si quis Kal. Jan. ritu paganorum colere &c. aut menſas cum Lampadibus, vel epulis in domibus præparare &c.* & in c. præced. ſcribitur, *non licere domos, neq; lauro, neq; viriditate arborum cingere.* Ex quibus patet ritum, non rationem Kalendarum ab Eccleſia damnari. Hunc ritum eleg. deſcribit Juvenalis *Satyra 12.* 26

Hic noſtrum placabo Iovem, laribusq; paternis
Thura dabo, atq; omnes violæ jactabo colores:
Cuncta nitent, longos erexit janua ramos,
Et matutinis operitur feſta lucernis.

Et Apulejus lib. 4. *Domus tota lauris obſita,*
Tædis lucida, ſtrepebat hymeneum.

Nec tamen penitus exolevit illius ſimilitudo, hodieq; viget in Urbe: quod ipſi vidimus diebus publicæ lætitiæ, lucernas nimirum feneſtris ædium apponi, ceu Indices publicæ gratulationis. Sed hæc dicis, & animi cauſſa.

ARGUMENTA IN REG. XIV. INNOCENT. VIII.

1. Motus proprius Papæ quid operetur in gratia Apoſtolica.
2. Motus proprius non tollit jus tertii, etiam ad rem.
3. Motus proprius tollit ſubreptionem.
4. Iſta reg. venit ad declarationem cap. ſi à ſede, de præb. in 6.
5. Motus proprius Legati, vel Ordinarii idem operatur ut motus proprius Papæ, quoad effectum iſtius Regulæ, & n. 29.
6. Jura loquentia de perſonis loquuntur de idoneis.
7. Baccalaureus an dicatur graduatus, & unde dicatur Baccalaureus.
8. Appellatione Doctoris venit licentiatus in favorabilibus, ſecus in odioſis.

9. Licea-

Licentiatus impetrans beneficium tanquam doctor ejus impetratio dicitur ſubreptitia.
10. Reg. hæc intelligenda de collatione facta diverſis.
11. Ubi non apparet de prioritate gratiæ gratia eſt nulla.
12. In caſu hujus reg. poſſeſſio dat titulum.
13. Ubi lex non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.
14. In caſu iſtius reg. poſſeſſio dat titulum etiamſi ſit colorata tantum.
15. Poſſeſſor cadens à poſſeſſione in caſu iſtius reg. poteſt petere beneficium à quocumq; poſſeſſore etiam habente titulum, quod ſecus in caſu Reg. de Triennali.
16. Præſentes in curia graves injurias ſuſtinent etiam à viliſſimis.
17. Præſens in curia ſi ſit beneficiatus & abſens non ſit beneficiatus, nihilomagis præſens præfeterur.
18. Oriundus non oriundo præfertur, ſi tamen ſit idoneus.
19. Qui prius præſentavit literas Apoſtolicas executori, præfertur ei qui nõ præſentavit; quod intellige cæteris paribus.
20. Præſentatio literarum cedit aliis prærogativis de quibus in hac reg.
21. Prærogativæ in hac reg. attenduntur ab ordine litteræ.
22. Quicumq; prærogativatus per hanc reg. præfertur nobili non prærogativato.
23. Vacatio de qua in reg. omnem vacationis modum comprehendit.
24. Effectus motus proprii remiſſive.
25. Si ad alterius preces gratia ſit conceſſa, an ceſſet effectus motus proprii.
26. Differentia inter clauſulam motus proprii & ex certa ſcientia.
27. Inter proviſos eodem die, proviſus à Papa, cæteris paribus præfertur à Legato, vel ordinario, & proviſus à Legato præfertur proviſo ab ordinario, & hic proviſus, aliis ab inferiori proviſis.
28. Limita, niſi proviſus eſſet in poſſeſſione, vel niſi collatio ejus qui prærogativam habet nulla eſſet, vel propter ſubreptionem vel aliam cauſam.
29. Motus proprius Legati vel Ordinarii idem operatur quod motus proprius Papæ, quod ad hujus reg. effectum.
30. Doctor ignarus an gaudeat prærogativa hujus reg.
31. Graduatorum prærogativa qualis.
32. Baccalaurei etymologia.
33. Coloratus titulus ad effectum hujus reg. quis.
34. Titulus coloratus & poſſeſſio colorata quæ.
35. Potior tempore, potior jure.
36. An poſſeſſio inſtrumentalis ſufficiat ad effectum hujus reg.
37. Hæc reg. loquitur de poſſeſſore beneficii qui actu illud detinet.
38. Beneficium non cenſetur poſſidere qui non percipit fructus.
39. Præſentes in Curia qui dicantur ad effectum hujus reg.
40. Non ſufficienter beneficiati an gaudeant prærogativa hujus reg.
41. Beneficiati appellatione an veniat penſionarius ad effectum hujus reg.
42. Regulæ Cancellariæ ſtrictam recipiunt interpretationem.
43. Beneficii appellatione venit penſio, ubi verſamur in materia favorabili.

44. Non

44. Non beneficiatus an præferatur in-truſo beneficiato.
45. Oriundus quis ad effectum hujus Regulæ.
46. Diœceſis in jure qualiter accipia-tur, & quis Diœceſanus ad effectum hujus reg.
47. Statuta extenduntur ad caſum privilegiatum.
48. Clauſula fin. regulę in reliquis verò; ut intelligatur.
49. Prærogativa acquiſita concurrenti in eadem data per præſentationem litterarum.
50. De prærogativa habentis clauſulam motus proprii.
51. Clauſula motus proprii pleniſſimam recipit interpretationem.
52. In prærogativis hujus Reg. attenditur ordo ſcripturæ.
53. Primus in ordine ſcripturæ dicitur potior in tempore.
54. An prærogativatus hujus Reg. præferatur Cardinali?

REGVLA XV. INNOCENTII VIII.

Quæ eſt XVI. PAULI V.

DE CONCURRENTIBUS IN DATA SUPER BENEFICIO JUXTA QUALITATEM.

ITem voluit quod de Concurrentibus ſuper vacantibus, ſeu certo modo vacaturis beneficiis, illi quibus gratiæ motu proprio conceduntur, cæteris ſimili modo gratias non habentibus, aliàs graduati non graduatis, & inter graduatos magis graduati, ac inter æqualiter graduatos prius graduati; nec non colorato titulo poſſeſſores non poſſeſſoribus, & inter perſonas alias in Curia præſentes non beneficiati beneficiatis, & ſimiliter inter abſentes & cæteris paribus oriundus non oriundo, & diœceſanus non diœceſano; in reliquis verò ſinguli qui prius Apoſtolicas deſuper literas earum Executoribus præſentaverint, aliis in ipſorum de quibus agi contigerit beneficiorum aſſecutione præferatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN iſta Regula dicitur, quod quando aliqui concurrunt ſuper aliquo beneficio vacante, vel certo modo vacaturo, puta per contractum matrimonii Titii, vel per ingreſſum religionis, vel per promotionem &c. tunc ſi ſunt ſub eadem data, ille qui habet motum proprium, præfertur non habenti, & graduatus non graduato; & poſſeſſor non poſſeſſori, & præſens*

Digitized by Google

præſens in Curia abſenti; & non beneficiatus beneficiato, & oriundus non oriundo, & diœceſanus non diœceſano: in aliis præfertur ille qui primò præſentavit ſuas literas Executoribus, hoc dicit, & certè ad tollendum dubia hujus reg. vel ſaltem ad declarandum ea quæ practicantur in Curia, oporteret hic ſcribere unum quinternionem: ſed ſi ſic facerem, non finirem has reg. iſto anno: & ſatis eſt mihi quod dem ſapienti cauſſam & ſapientior erit, juxtà c. vides §. fi. xxxiii. q. 6. *& ſuccinctè dicam de qualibet iſtarum prærogativarum aliquid: & primò dico de motu proprio.*

Et in hac prærogativa valde erat dubitandum, quia motus proprius non operatur de jure ſcripto, niſi id quod reperitur expreſſum hoc dicit gloſ. mihi ſingula bene intellecta in cle. ſi Romanus de præb. & eam alleg. ad hoc Sicul. notanter in c. ſi motu proprio de præb. lib. 6. *ergo &c. maximè quia nec tollit jus tertii, etiam ad rem, dicunt* DD. 1

B *& ſequitur Dominicus* in c. ſi tibi abſenti eod. tit. & lib. *ſed hic nihilominus ſtatuitur contrarium, ſcilicet quod cæteris paribus præferatur habens motum proprium alteri non habenti: & poteſt eſſe ratio, quia impinguat gratiam quoad idem comprehenſa ut fiat interpretatio latiſſima* ut in c. ſi pluribus eod. tit. & lib. *ergo &c. Et ſi dicatur quod non extendit gratiam, fateor, ut dicit Dominicus ibi & gl.* in cle. per literas eod. tit. in verbo directas. *Et reſpondeo quod hic non ampliat, ſed extendit quoad contenta in gratia, ergo &c. & cum* 2

C *textus loquatur hic indiſtinctè, dico quod etiamſi habens motum proprium haberet alia beneficia, ſatis eſſet quod illa clauſula tolleret ſibi ſubreptionem, & non daret ſibi prærogativam hujus reg. nihilominùs dico, quia etiam habet prærogativam, ex quo indiſtinctè loquitur iſta regula, ergo &c. licet in caſu quo tolleret diligentiam proceſſus* ſecundum Doct. c. duobus de reſcript. lib. 6. *dixeram hoc legendo illud c. & dedi in ſcriptis quod quando tollebat ſubreptionem, non tollit diligentiam proceſſus: tamen in caſu noſtro hujus reg. contrarium dico.* 3

Et antequam veniam ad alias prærogativas, dico quod iſta reg. venit ad declarationem c. ſi à

D *ſede de præb. lib. 6. Ex quo ſequitur quod ſi unus haberet proviſionem Legati motu proprio, & alius eodem die à Papa, quod præfertur habens motu proprio à Legato per hanc reg. Nam motus proprius legati idem operatur ſicut motus proprius Papæ ut not. Jo. de Imol.* in d. cle. ſi Romanus *& idem crederem de motu proprio Ordinarii in caſu hujus reg. quando exprimitur quia non reperio jure prohibitum, quod non poſſit conferre Ordinarius motu proprio, nec quod* 4

E *non poſſit ſe vocare ſervum ſervorum Dei.* 5

Sequitur alia prærogativa, ibi graduati non graduatis *&c.* & inter graduatos *&c. hoc concordat cum jure communi* arg. d. de multa de præb. *& dicerem ſalva correctione, quod iſta reg. intelligatur ſecundum jus commune, ſcilicet ſi graduati ſint idonei. Nam jura loquentia de perſonis, loquuntur de idoneis:* ſufficiat l. ut gradatim in princ. ff. de munerib. & honorib. & gloſſ. in l. 1. C. de ſacroſanct. Eccleſ. & in c. Eunuchus l. v. diſtinct. 6

Ideò ſi unus Auctor eſt factus à Comite Palatino, ſine ſcientia, qui dicendus eſt potius

dolor quam doctor, tunc non deberet præferri doctor vero ſcholari. & ad hoc faciat gloſſ. l. 1. C.
de an. civil. lib. XI. quæ dicit quod ſcholaris doctus præfertur doctori idiotæ. & licet Abb.
in c. clerici de judiciis, intelligat illam gloſſam in diſputationibus & in honoribus, tamen
quoad regimen Eccleſiæ arbitror non peccare judicem, qui judicaret hanc regulam ſecundum hanc
regulam pro ſcholari docto contra aſinum doctorem. Faciant quæ not. Doctores maximè Do-
min. in cap. cum ex eo. de elect. lib. VI. fateor tamen quod ſi concurrens ſecum etiam eſ-
G ſet ejuſdem doctrinæ, vel æqualiter plus, quod deberet ſervari iſta regula.

Item dico quod licet de jure non reperiatur gradus in ſcientia, niſi doctoratus, vel magiſteriū,
ut fundatur in clemen. II. de magiſtris, & facit quod dicunt Doctor. in pro-
œmio VI. ubi etiam dicunt de Licentiato quod potius dicitur ſcholaris quam 7.
doctor: Tamen quoad iſtam reg. crederem quod etiam Baccalaureus maximè factus in Hiſpania
dicatur graduatus, cum ter examinetur antequam fiat Baccalaureus, ergò &c. faciat l. 1. C.
de elect. lib. X. & idem dico de Licentiato ubique, quia in fovorabilibus appellatione doctoris
venit Licentiatus: Sed non odioſis, ut dicit Dominicus in prooœmio Sixti, & Bald. in lib. 8.
1. ff. ſol. matr. tamen ſi diſpoſitio loquatur de hoc, non ſufficit eſſe Licentiatum ut dicit Bald.
in l. pen. ff. de milit. teſtam. Dico tamen ad hanc regulam, quod ſi Licentiatus in jure
impetraret beneficia tanquam doctor, quod ejus impetratio eſt ſubreptitia: Quia biretum & in-
ſignia ponuntur ſibi, tanquam doctori & non tanquam Licentiato, hoc dicit Jacob. Reb.
in l. ſtigmata C. de Fabri lib. XI. Ideò dico quod in hoc caſu etiam ſi concurrens ſecum 9.
non ſit graduatus, præferretur ſibi, licet vellet uti licentiatura tantum contra eum, per præ-
dicta.

H Venio nunc ad tertiam prærogativam, ibi, colorato titulo poſſeſſores non poſſeſ-
I ſoribus &c. hoc etiam concordat cum juri communi, videlicet cum c. à ſede 1. reſpon. de præ-
bend. lib. VI. & debet intelligi iſta regula de collatione facta diverſis: quia ſi à Papa tantum 10.
eſſet facta duplex proviſio beneficii, vel à Legato, vel ab Ordinario: tunc ſi non apparet quæ eſ-
ſet prima, non valeret aliqua ipſarum arg. l. duo ſunt Titii ff. de teſt. tutel. & hoc di-
cunt Doctores in terminis illius c. ſi à ſede. tamen Io. de Imol. dicit hoc verum ibi, ſi nullus 11.
poſſideret; ſed ſi aliquis poſſideret dicit contrarium: per illum textum: ſed Dominicus intelligit
hoc verum, quo ad hoc ut poſſeſſor abſolvatur ab impetitione alterius: alias dicit ſecus quoad
titulum argum. cap. 1. de regul. jur. lib. VI. & ſic videretur in hoc caſu. Sed certè ego
dicerem quod in caſu hujus regulæ poſſeſſio det titulum, ſicut in caſu dicti cap. ſi à ſede. Quia 12.
eſt declaratio Principis qui poteſt jus dare, ergò &c. ſufficiat ſi benè recordor unum dictum Ioan.
Andr. in c. ſi tibi conceſſo de præbend. lib. VI. aliud tamen dicendum putarem in ca-
ſu regulæ infra de triennali poſſeſſore, & hoc per ejus verba, amplius non poſſet moleſta-
K ri &c. & ibi dicam fortè: & ſic ſententiat Rota in caſu illius regulæ. Sed in caſu iſtius regulæ
etiam in collatione duplici facta duobus ab uno, crederem quod ex quo indiſtinctè debet intelligi:
quia ubi lex non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus. l. 3. in fin. cum gloſſ. ff. de off.
præſid. argumen. cap. ſi Romanorum XIX. diſtinct. Et ſic dico quod in caſu hujus
regulæ 13.

Digitized by Google

regulæ poſſeſſio det titulum, etiamſi colorata ſit tantum, alias quod confirmet titulum invali-
dum ut hic & in d.c. ſi à ſede. Nam ex quo titulus erat invalidus utriuſq; ratione dubii ut 14
L in d.l. duo ſunt Titii. & in cap. ſi fuerint ff. de reb. dub. ſequitur quod ex quo con-
firmatur ratione poſſeſſionis, quod det poſſeſſio in hoc caſu titulum, vel confirmet, & ſic beati qui
tenebunt ut dicit gloſ. quam not. ibi Bald. in extractis feudorum, in c. 1. de pace
tenenda §. ſi tres coll. x. Ex quibus infero, quod poſſeſſor cadens à poſſeſſione in caſu iſtius
regulæ poteſt petere beneficium à quocumque poſſeſſore etiam habente titulum; quod non poſſet fa- 15
M cere in caſu regulæ de triennali, ut practicat Rota.

Venio nunc ad quartam prærogativam, in qua dicitur quod præſentes in curia præfe-
runtur abſentibus, &c. Iſta prærogativa eſt præter jus, ſed tamen toleratur jure, facit
l. 1. C. de caſtren. omnium palatino, pecul. lib. XII. ibi, quid enim tam ex ca-
ſtris eſt, & ibi, nec alieni enim ſunt à pulvere & labore caſtrorum &c.
N & facit illud vulgatum: Is gradus cæteros antecellit &c. Præmaximè quia præſentes in cu- 16
ria graves injurias patiuntur à viliſſimis hominibus: Quod graviter ferendum eſt. arg. auth.
habita. C. ne filius pro patre & ideo quia iſta regula loquitur indiſtinctè, crederem
quod ſi Ordinarius in partibus contulit beneficia exiſtenti in curia & Papa alteri abſenti in parti-
tibus, concurrunt eodem die, ne obſtet c. ſi tibi abſenti. De præbend. lib. VI. vel ordinarius
exiſtens in curia contulit exiſtenti in curia, quod poteſt facere ſecundum Innocen. in cap. quia
diverſitatem de conceſſione præbendæ. in fin. quod tunc ſi eadem die fuit facta collatio
Ordinarii & Papæ, præfertur ille qui eſt præſens, alteri abſenti, etiam ſi habuit beneficium à
Papa, per hanc regulam.

Venio ad quintam, ubi dicitur quod non beneficiati beneficiatis, & inter præ-
ſentes & abſentes &c. Iſta particula debet intelligi referendo ſingula ſingulis, facit gloſ.
in c. ſi quis pecunia juncto text. LXXXIX. diſt. Ita quod ſit ſenſus, quod inter præſentes
tantum præferatur non beneficiatus beneficiato; & inter abſentes tantum præferatur non benefi-
O ciatus beneficiato & non debet intelligi quod etiamſi unus ſit præſens, & alter abſens, quod 17
P non præferatur beneficiatus, &c. ideò infero quod ſi præſens in curia ſit beneficiatus, tamen ab-
ſens non eſt beneficiatus, quod etiam præſens debet ſibi præferri, per hanc regulam.

Venio ad ſextam prærogativam ibi, & cæteris paribus oriundus non oriundo &
Diœceſanus non Diœceſano &c. & quoad iſta duo reperiuntur jura varia. Nam in
Q c. fi. de cle. peregri. cum gloſ. idem quaſi diceret & in c. hortamur. LXX. diſt. cum glo. ſed gl. in
R cap. ad decorem. de inſtit. vult contrarium. Et Abb. tenet pro ſua parte & gl. in c. ſi propo-
nente. de reſcript. quam not. Abb. ibi, & intricatè loquitur. & Anto. mordet eam. Quicquid
tamen ſit, ſatis eſt, quod oriundus non oriundo præfertur, ut hic, quod intelligo verum, ſi ſit
idoneus ut ſupra dixi, alias ſecus, ut vult Abb. in l. c. ad decorem & idem eſt Diœceſano,
per jura allegata ſuperius.

Venio ad ſeptimam prærogativam ibi: In reliquis verò. Ubi dicitur quod in 18

omnibus aliis quam ſuprà dictis debet attendi præſentatio literarum: nam qui prior eſt tempore
potior ſit jure c. qui prior de reg. jur. lib. 6. *& in hoc eſt advertendum : quia iſte* §. *vult* 19
S *hoc eſſe verum ceteris paribus ut ibi* rel. quis veró &c. *Ex quo ſequitur quod omnes ſuperiores*
prærogativi tollunt diligentiam proceſſus, id eſt, præſentationem litterarum per locum à ſpeciali
arg. c. præſenti §. loca cum gloſ. ſua de præb. lib. 6. *Ex quo infero quod habens motu* 20
T *proprio collationem ſibi factam, præfertur non habenti etiam diligentiori in proceſſu.*

Item ab ordine littera dico idem fore de omnibus prærogativis ſuperius nominatis ; ex quo e-
tiam infero, quod etiam graduatus non oriundus, & etiam abſens, præfertur in vacantibus, vel
certo modo vacaturis, præſenti in curia oriundo, & etiam diligentiori in proceſſu, per hanc reg. 21
U *licet tria vincula vincant unum* arg. c. 1. de treu. & pace & Authen. ſic itaq; C. com-
munia de ſucc. *tamen iſta reg. tollit omnes alias prærogativas : & ſic dico de omnibus præro-*
gativis ab ordine litera ſuperius nominatis , & advertendum quod omnis nominativus hic
poſitus regitur ab iſto verbo præferatur *poſito in fine ergo, ex quo componuntur ſub uno con-*
structo , pariformiter debent omnia intelligi juxtà doct. Bart. in l. talis ſcriptura ff. de
X leg. 1. & in l. prætor ait §. eritq; differentia ff. vi bono rapto, *ex quo infero, quod*
quicumq; hic prærogativatus præfertur nobili non prærogativato. Nam ſi Papa voluiſſet facere 22
mentionem de nobili, expreſſiſſet arg. c. ad audientiam de deci. *nec video quod in iſtis cen-*
ſeatur prærogativa nobilitas de jure. Nam c. de multa, tantum loquitur de diſpenſatione facien-
da, ergo &c.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

Regulam hanc amplam & utilem continere materiam & multiplicis eſſe uſus
ſcribit Quintil. Mandoſ. *in proem. hujus reg.* qui cum ego ſentirem, niſi illius
effectus favoribus quandoq; concideret. Ut enim venti naves, ſic favores ple-
rumq; mentes hominum movent. Unde apud Nepotianum querebatur Hiero-
ny. *Multi ædificant parietes & columnas Eccleſiæ ſubſtruunt ; marmora nitent ; auro*
ſplendent laquearia ; gemmis altare diſtinguitur ; & miniſtrorum Chriſti nulla electio
eſt.

Certo beneficio vacante.) His verbis omnes ſpecies vacationum comprehenduntur.
A Vacatio n. ſimpliciter prolata, omnem vacationis modum comprehendit *c. ex p.* 2
1. de off. de leg. ubi gratia ad vacatura venit etiam vacatio per reſignationem poſteà
factam *gl. in c. cupientes in pr. de elect. in 6. & in c. ſi propter de reſcript. d. lib. Gem. & Phi-*
B *lip. Francus in c. ſuſceptum de reſcript. in 6.*

Alteri non habenti) Ita etiam ſentit Jo. Andr. *in cap. duobus col. 3. num. 6.*
Alios effectus motus proprii vide apud Rebuff. *in Concord. in form. Mand. Apoſt.* 24
in verbo motu proprio & Gabrielium *lib. 6. com. concluſ. titul. de Clauſulis Concluſ. 3.*
DD. in cap. ſi Motu proprio de præb. in 6. & in Clem. ſi Roman. Pontifex eod. tit. Rom.
Conſ.

Digitized by Google

Conſ. 327. *col. fi. n.* 9. *& ſeq. & Conſ.* 376. *n.* 5. An autem ad excludendum motus proprii effectus opponi poſſit quod ad alterius preces gratia ſit conceſſa, vide Bal. *in c. niſi ſpecialis col. pen. de off. deleg.* ubi reſolvit pro negativa, quam probat & 25
ſequitur Rebuff. *in praxi tit. de clauſulis mandatorum n.* 21. *& ſeqq.* quid autem interſit inter clauſulam motus proprii & ex certa ſcientia quoad effectum hujus reg. videlicet, an is qui hanc habet, præferatur habenti motum proprium, aut hunc habenti præferatur is qui habet clauſulam de plenitudine poteſtatis vide Mand. 26
ad reg. xvi. q. 5. 6. *&* 7.

C *Tolleret ſibi ſubreptionem*) *Text. in cap. ſi motu proprio de preb. in* 6. *Rota deciſ.* 6. *&* 7. *de preb. in no. Mohedan. deciſ.* 7. *n.* 2. *& deciſ.* 9. *n.* 4. *de privileg. Puteus deciſ.* 386. *n.* 3. *lib.* 1. *Staphil. de lit. grat. tit. de vi & effectu Clauſularum* §. *ſubſequenter.*

D *Eodem die à Papa*) Niſi ille proviſus à Papa habeat etiam clauſulam motus proprii, vel illam neuter habeat. Nam inter proviſos eodem die, proviſus à Papa cæteris paribus præfertur Legato *c. ſi à ſede ibi gl.* 1. *ibi quid dicet & ibi Gemin. col. fi. n.* 9. *de preb. in* 6. multo magis præfertur ordinario *d. c. ſi à ſede* §. *ſi verò neuter Mob. deciſ.* 122. *Incip duo erunt Put. deciſ.* 4. Ità proviſus à Legato præfertur proviſo ab 27
Ordinario qualiſcumq; ſit is Legatus. *Mandoſ. ad reg.* 16. *n.* 6 & proviſus ab Epiſcopo, proviſo ab inferiori, qui habet collationem ex præſcriptione ſeu privilegio non privativè ad Epiſcopum, ſed ita ut ſit locus præventioni, *Gemin. in d. c. ſi à ſede n.* 5. *Mandoſ. d. loco n.* 8. Limita tamen prærogativam ceſſare, quando proviſus à quocumq; eſt in poſſeſſione, quia primò attenditur poſſeſſio, deinde prærogativa, *d. c. ſi à ſede ut poſteà dicemus.* Limita ſecundò, niſi collatio ejus qui prærogativam habet, nulla eſſet, vel propter ſubreptionem, vel obreptionem, vel quia obſtaret reg. de veriſimili, vel ex alia cauſſa: quia tum alterius præferenda eſſet collatio *Gonzalez ad reg.* 8. *Cancell.* §. 3. *proemii n.* 144.

E *Jure prohibitum*) Idem notat gloſſ. *in c. fin. de off. leg. lib.* 6. *in verbo Mentio.* Philip. Francus *in c. ſi poſtquam in* 1. *not. de preb. in* 6. ait, quod ubi idem operatur d. Clauſula appoſita ab Inferioribus, ac ſi eſſet appoſita à Papa; quod & probat 29
Rebuff. *ad Concord. in for. Mand. Apoſt.* 29. *effectu*, ubi dicit eſſe communem.

F *Sint idonei*) Imò Doctorem & graduatum vix primoribus labris imbutum Juriſprudentia, Doctorum privilegiis gaudere, & ſub hac reg. comprehendi multis auctoritatibus probare conatur. Mandoſ. *ad reg. xvi. q.* 13. *n.* 4. motus ratione & auctoritate Fran. de Aret. & felini *in c. Clerici de judi.* ne nimirum (quoad effectum hujus reg.) etiam doctiſſimi cujuſq; ſcientia in dubium revocetur, poſſet n. concurrens in beneficio alteri vel eruditiſſimo objicere, Tu es indoctus, neque iſto gradu dignus; atque ita ut videtur inconveniens, ſatis eſt ut ſit idoneus. 30

Cæterum quod hic in reg. dicitur, inter graduatos præferri magis graduatos, diverſum habet intellectum: videlicet primò, ut exiſtens in gradu ſuperiori 31
præferatur in gradu inferiori, veluti Doctor Licentiato, Licentiatus Baccalaureo. Secundò ut in eodem gradu exiſtens præferatur graduatus in majori, digniori vel potiori profeſſione, ſeu ſcientia, ut Doctor in Theologia præferatur Canoniſtæ & Legiſtæ, & Legiſta Doctori artium, vel medicinæ, tametſi ſit qui præferat, & meritò, Canoniſtam Theologo, niſi tamen in loco eſſet hæreticis infecto in *d. c. clerici n.* 5. Tertiò, ut is præferatur, qui in pluribus ſcientiis verſatus eſt: puta in utroq; jure graduatus, ei qui in altero tantum gradu promotus eſt. Quartò 32
ut is præferatur, qui fuit graduatus à majorem poteſtatem habente, veluti à Papa graduatus, vel Imperatore, graduato à Rege vel inferiori. Quæ ſingula latè proſequitur Mand. *q.* 15. quem quoque ſi uſus poſtulat vide *q.* 17. 18. & 19. quibus in locis eam quoq; hujus reg. partem examinat, qua ſtatuitur inter inæquales graduatos præferri prius graduatos.

G *Baccalaureus*) Etymon hujus nominis rectè Alciatus *in l. Cui præcipua 57. ff. de verb. ſign.* à Bacca lauri, utpote qui mereatur lauri baccas, non autem ipſam lauream, ſeu lauream coronam, quæ doctoribus tantum reſervatur. 33

H *Colorato titulo*) Coloratus titulus dicitur ad effectum hujus regulæ, ubicumque non inducitur privatio ipſo jure, etiam quod ſit defectus in conferente, per ea quæ tradit Mandoſ. *ad reg. 16. quæſt.* 27. Alias, titulus coloratus, vel 34
poſſeſſio colorata dicitur, quæ habetur ex titulo conceſſo ab illo, qui poterat conferre, licet propter defectum recipientis, vel aliam ſimilem cauſſam titulus fuerit minus juſtus *per text. in c. cum noſtris de Conceſſ. præb. ubi Joan. ab Imola num. 23. de Renunciat. & ibi Ab. num.* 23. ubi conſtituit hanc regulam quod ubicumq; defectus non eſt in conferente, nec inducitur privatio à jure, vel ab homine, talis poſſeſſio ſit colorata; aut ſi defectus fuit in conferente, ſaltem ſupervenit confirmatio ſuperioris *ex c. quia diverſitatem de Conceſſ. præb.* Quam regulam latè declaratam & limitatam habes apud Maſcardum *tract. de probat. concluſ.* 1384. *per tot.*

I *Cum jure communi*) Etiam civili: quo jure poſſeſſor præfertur non poſſidenti juxtà reg. juris, in pari cauſſa, quo in loco infinita eſſe commoda poſſeſſionis, infinitis propè auctoritatibus notat Cagnolus *ad d. reg. in pari* quibus adde Cottam 35
in memor. in verbo poſſeſſionis commoda.

De Triennali) Vide Maſcard. *de probat. d. concl. 1384. incip. quomodo tituli color. n.*
K 15. *& ſeqq.* & dicam infrà *ad reg. de Triennali.*

Det poſſeſſio) Quid in poſſeſſione inſtrumentali? num illa ſufficiat ad effectum hujus regulæ? Poſſeſſio inſtrumentalis eſt illa, quæ reali, & corporali contraria eſt, quæ nimirum per executorem gratiæ Apoſt. datur Notario, parte abſente, abſentis nomine: vel illa inſtrumentalis dicitur poſſeſſio, quæ reſultat 36
expro-

ex probatione facta,ſeu facienda per inſtrumentum.Modo ad propoſitam quæſt. quid juris? Mandoſ. *q.* 22. una diſtinctione illam ſolvit: quod aut concurrunt poſſeſſor realis,ſeu corporalis,aut poſſeſſor inſtrumentalis: & tunc ille hunc vincet; ſi inſtrumentalis poſſeſſio fuit facta illo exiſtente in poſſeſſione, *Caſtren. in l. ſi patet, ante n.* 3. ubi, quod poſſeſſio non probatur per æſtimum quando apparet alium fuiſſe in poſſeſſione *C. de act. emp.* Autverò concurrunt inſtrumentalis poſſeſſor, & nullo modo poſſeſſor: & rurſus diſtinguendum: Aut inſtrumentalis poſſeſſio fuit capta nemine exiſtente in poſſeſſione, ſed non potuit propter impotentiam, vel impedimenta realiter & corporaliter apprehendi & continuari, & tunc ſufficit inſtrumentalis ſeu verbalis poſſeſſio in conſpectu rei *l.* 1. §. *ſi juſſerim ff. de acq. poſſ. Milis in repert. verbo poſſeſſio*: tunc acquiritur per aſpectum: quæ operatur actualem illius poſſeſſionem *teſte Rota deciſ.* 301. *in no. Rom. conſ.* 337. *incipit. Quoad primum n.* 6. Ideoque locus erit huic Regulæ; & inſtrumentalis poſſeſſor præferetur non poſſeſſori. Aut tertius erat in poſſeſſione, contrà quem non agitur nec ipſe agit, & etiam inſtrumentalis poſſeſſor contrà nullo modo poſſeſſorem videtur potior, in quo tamen articulo Mandoſius non determinat, quem etiam vide *q.* 24. ubi ſcribit hanc Regulam tantum loqui de poſſeſſore beneficii, qui actu illud poſſidet, fructus percipiendo &c. cum beneficium non cenſeatur habere ſeu poſſidere, qui non percipit illius fructus, *Collectar. in c. ſi tibi Conceſſo de preb. in* 6. *& ibidem Mand. in quæſt.* 23. ubi diſputat quid in poſſeſſore vigore Brevis. 39

Præſentes in Curia) Quod accipiendum de iis, qui vel ſummo Pontifici, vel Cardinalibus, & aliis Prælatis obſequia præſtant, non etiam de iis, qui in Curia nihil operantur, cenſet Mandoſius; in quo tamen ego ſubſiſto: cum multa privilegia exiſtentibus in Curia, utpote loco privilegiato, ſint conceſſa. Unde Romana Curia habet privilegia aliorum generalium ſtudiorum etiam circa abſentes ab eorum beneficiis quod percipiant fructus in abſentia *cap.* 2. *de Privileg. in* 6. *& cap. fin. de Reſcript.* De præſentibus autem multò magis: tum propter loci dignitatem, tum propter infinitos labores, quos permulti inibi ad extremum uſque ſpiritum, & plerumq; incaſſum expromunt, juxtà vulgare verbum in Urbe: *Roma ſcortica gli vecchi; amazza gli jovani*. Præſentes autem intelligendi, qui actu præſentes ſunt, non qui per fictionem, ut illi qui cauſſa ſedis Apoſtolicæ abſunt: nam hi non gaudent prælatione in hac Regula mentionata, licet aliis privilegiis, de quibus jure cautum eſt potiantur *Felynus in c. Clerici n.* 5. *de Judiciis.*

Si Ordinarius) Hanc quæſt. pluribus in utramq; partem diſputatam habes apud Mand. *hic q.* 34. qui videtur probare argumenta Alphonſi noſtram ſententiam impugnantia, de qua ante.

Non beneficiatus) Sed quid in non ſufficienter beneficiato? Non diſplicet opinio 40

opinio eorum qui aſſeruntidem reſpondendum eſſe ad effectum hujus reg. quia cum ex proprietate verborum beneficiati etiam non ſufficienter, beneficiati veri dicantur, & verba non diſſonent, conſequens eſt diſpoſitioni hujus Regulæ locum eſſe, *l. ita autem in pr. ibi Bart. ff. de Adminiſt. tut. c. Indemnitatibus §. pen. de elect.*

P *Beneficiato*) Beneficiati appellatione an veniat penſionarius ad effectum hujus reg. diſputant nonnulli: ego breviter cum negantibus ſentio: quia cum regulæ Cancellariæ ad inſtar ſtatutorum ſtrictam tantum recipiant interpretationem *Caſſad. Deciſ. 16. n. 5. & deciſ. 25. n. 6. de prab.* & jure communi penſiones beneficii appellatione non comprehendantur, dicimus non beneficiatum non præferri penſionario concurrenti in eadem data *per text. in cap. quamvis 4. de prab. in 6.* ubi ſi Pontifex mandat provideri alicui uſq; ad certam ſummam, voluiſſe ei non in penſione, ſed in beneficiis Eccleſiaſticis tantum provideri cenſendus eſt, niſi in literis quoq; expreſſa inveniatur mentio penſionis: imò in ſpecie & in materia Regularum Cancell. Penſiones & beneficia pro diverſis poni tradit Gigas *tract. de penſio. q. 67. ſub finem* & Creſcent. *deciſ. 49. incip. Penſio in materia ſtricta lib. 2. alias 8. tit. de Penſio.* Alias ubi non verſamur in materia ſtricta, & odioſa, beneficii apdellatione venit penſio teſte Caccialupo *tract. de penſio. q. ult. n. 2.* Gigan. *in eod. tract. q. 28 n. 2.* Quid in intruſo? Mandoſ. hic *q. 39. n. 3.* rejecta contraria opinio et ſolvit non beneficiatum præferri intruſo tanquam beneficiato: cum omnis beneficiatus is dici poſſit qui beneficium tenet, juſtè, ſive injuſtè, *Rota deciſ. 273. Nota quod ubi Papa in Antiq. Archid. in c. ſi ſententia de ſent. ex commi. in 6.* pro quo ſtat etiam ratio: quia ſi non beneficiatus præfertur beneficiato juſto & probo, multo magis beneficiato injuſto & improbo. Prætereà, quia intruſus æquè fruitur fructibus beneficii, quod ſatis eſt ad effectum hujus Reg. cujus ratio in eo verſatur, ne unus plura beneficia poſſideret, alter nullum, *contrà Diſpoſ. in Cap. 1. & ſeqq. 21. q.* 41 42 43 44

Q *Oriundus*) Etiamſi ſit ortus, ſive natus tantum, & aliunde oriundus, vel è contrà: quia utrobiq; militat eadem regulæ ratio, quæ vult originarios exteris præferri *ut in l. Divus ff. de Tut. dat ab his l ff. C. de off. prætor c. neminem 70. Diſt. 50. l. in Eccleſiis C. de Epiſ. & Cler. Inno. in Cap. quia Diverſitate ſub fi. de Conceſſ. præb. Abb. in Cap. ad Decorem ſub fi. de inſtit. fran. de Ripa tract. de peſte tit. de Remed. ad Conſerv. n. 153. in fi. verſ. ſi beneficia Civibus magis quam forenſibus ſunt conferenda.* quod intelligendum eſt cæteris paribus, ut in Regula noſtra, quod idem eſt in diœceſano. 45

Diœceſanus) In jure noſtro Diœceſis ἐκκλησία pro provincia ſumitur 46
R apud Alciatum in *l. Pupillus §. Territorium n. 51. ff. de Verb. ſignif.* licet etymon nominis deſignet adminiſtrationem, gubernationem ἀπὸ τοῦ διοικεῖν quod eſt guberno.

Digitized by Google

guberno. Propriè & ſtrictè diœceſes, ſunt præſulum, in quas adminiſtrandi officii ſui liberam habent poteſtatem, propter quod diœceſani Epiſcopi vocantur *c. Cum non liceat, de præſcript. Clem. unica §. volumus cum gl. in verbo diœceſani de foro compet.* de quibus regula noſtra non loquitur, ſed de iis qui ſub diœceſi ſeu territorio ſunt Epiſcopi ibique domicilium habent, licet alioqui aliundè ſint nati *Philip. franc. in c. ſtatutum §. cum verò num. 13. de reſcript. in 6.* Hi enim propriè ſunt diœceſani, *Felii in cap. Rodolphus de reſcript. col. 6.* utpote ſub diœceſi Epiſcopi. Diœceſis enim dicitur diſtinctio confinium Epiſcopativum *cap. Epiſcopum 7. q. 1. & ibi Archidiac. in pr. cap. Unio 10. q. 3.* Sed quid in diœceſano privilegiato, ſeu eo qui ex privilegio diœceſanus factus eſt? dicendum talem etiam præferri non diœceſano, cum ſtatuta etiam non extendantur ad caſum privilegiatum *Bald. in l. ſi ne poſſidetis col. 2. verſ. contrarium C. de probat. Jaſ. in l. ſi is qui num. 306. & ſeq. verſ. octavo adde ff. de uſu cap.* An autem diſpoſitio de diœceſi loquens comprehendat etiam Civitatem, vide latè Felii. *in c. Rudolphus n. 8. de reſcript.* & Gemin. *in c. ſæluis n. 6. de præb. in 6.* 47.

S *In reliquis verò)* Hæc eſt ſeptima prærogativa hujus Regulæ, videlicet præſentatio literarum: quod intellige, ut is qui primùm præſentavit literas Apoſt. executoribus, præferatur aliis prærogativis, quam in hac reg. expreſſis, puta prærogativatis de jure communi, vel conſuetudine aut privilegio, ut inter duos nobiles duos milites ſancti Petri, duos ſcriptores Apoſtolicos, duos Canonicos, & ſimiles ut nimirum iſti præferantur, qui primùm literas Apoſtolicas præſentarunt; atq; hoc vult ultima pars hujus reg. ib. *In reliquis verò.* Idemq; dicendum in duobus Preciſtis notavi ad Indultum Precum Cæſaris *Sectio. 2. in gl. verbi. Quod ſi per te verſ. Quarto quæritur.* 48

T *Præſentatio litterarum)* Quod per præſentationem litterarum executori Apoſtolico factam, acquiratur prærogativa concurrenti in eadem data, probatur clarè per not. Rotæ *deciſ. 100. incip. ſi unus in No. & deciſ. 462. incip. nota quod gratiæ in Antiq.* Non enim datur executori optio alterum recipiendi: quod ſecus eſt in Ordinario Collatore *Geminia. inc. Duobus de reſcript. in 6.* Quid autem dicemus in priori præſentante, qui eſt in poſteriori data? vide latè Felii. *in c. Capitulum n. 5. de reſcript.* neque n. eſt caſus noſter qui verſatur in concurrentibus in eadem data. 49

U *Motu proprio)* Habens gratiam motus proprii non ſolum præfertur non habenti, ſed etiam omnibus aliis in hac regula nominatis, ut tradit Caſſador. *deciſ. 9. de præbend.* ubi *num. 2. & 3.* ſcribit quod ordo ſcripturæ deſignat ordinem voluntatis proceſſus & charitatis *l. quoties in pr. ff. de Uſufru. l. Gallus, §. quidam rectè ff. de lib. & poſthu.* Unde in Regulis Cancellariæ hoc patet, inquit, quod in eadem regula priores in ſcriptura, ſunt in jure potiores, & prærogativæ juxtà ordinem potentiores, prout patet in illa quæ ponit cellulas illuſtrium 50

in primo gradu & ſucceſſivè aliorum, & alio de concurrentibus in impetratione beneficiorum vacantium, aut certo modo vacaturorum, habentes motum proprium præferantur non ſolum non habentibus, aliàs graduati non graduatis, & ſic de aliis, ſed etiam vincunt omnes alias prærogativas, quotquot ſunt, *Idem Caſſ. deciſ. 14. in fi. d. tit. de preb. & Jo. And. in c. duobus de reſcript. in 6. n. 5. in fi.* ubi dat rationem hanc, quod gratia motus proprii pleniſſimam recipiat interpretatio- 51
X nem *per c. ſi pluribus de preb. in 6.*

Per hanc Regulam) In qua nimirum graduati ante poſſeſſores nominantur: debet enim attendi ordo ſcripturæ ut diximus & latè oſtendit Felii *in c. cum Dilecta n. 4. & 5.* ubi variè poſitionem hanc limitat de reſcript. unde ſcriptum reliquit 52
Baldus, primum in ordine ſcripturæ dici potiorem in tempore *in l. de rebus C. de Donat* potior autem in tempore potior eſt jure, & alios excludit *l. 2. C. qui pot. in* 53
pag. hab cap. qui prius de reg. jur. in 6.

Y *Nobili*) An Cardinali? vide fuſiſſimè Mand. *ad. reg. 16. q. 52. per tot.* multimodis diſtinguentem. 54

ARGVMENTA IN REG. XVI. INNOCENT. VIII.

1. PRinceps per quamcumq; commiſſionem non tollit jus quæſitum alteri.
2. Fallit in Papa, qui de plenitudine poteſtatis in beneficialibus ad poteſt.
3. Limitatur, dummodo aliud viciſſim conferat beneficium.
4. Motus proprius an ſubjaceat diſpoſitioni hujus reg.
5. Præſens reg. aucta eſt per Paulum III. & ſequentes ab eo Pontifices.
6. Clauſula in reſcriptis apponi ſolita dummodo tempore datæ præſentium non ſit alteri jus quæſitum, importat conditionem & gratiæ effectum ſuſpendit.
7. Reg. hæc præſervat jus quomodolibet quæſitum directè vel indirectè.
8. Etiam non obſtante contraria declaratione.
9. Papa non cenſetur velle derogare juri in re vel ad rem.
10. Per mandatum ſecundum non tollitur primum etiamſi in eo ſit clauſula anteferri, quod verum niſi Papa derogaverit huic reg.
11. Supremus Princeps ſcienter diſponens contra jus tollit juris obſtaculū.
12. Hinc poteſt tollere rem judicatam & ſententiam in favorem alicujus, licet non poſſit tollere Dominum.
13. Quot modis quæratur jus ad rem, & jus in re.
14. Nihil intereſt ad effectum hujus reg. ſi ſit jus quæſitum principaliter, an verò in conſequentiam.
15. Clauſula dummodo tempore datæ præſentium non ſit jus alteri quæſitū habetur ſemper pro appoſita, ſive Papa conferat, ſive alius ipſius auctoritate & n. 16.
16. Omnes clauſulæ de ſtylo & conſuetudine

Digitized by Google

tudine apponi ſolitæ habentur pro appoſitis, etiamſi non exprimantur.
17. Declaratio Papæ quando tollat jus quæſitum.
18. An hæc reg. obtineat in eo cui tantum eſt jus quæſitum ſub conditione, vel ad tempus; & quid in eo cujus poſſeſſio tollitur.
19. Utrum Papa poſſit tollere Jus alteri in beneficio quæſitum.
20. Quando conſtat de méte Papæ, tunc cenſentur Juri tertii derogare voluiſſe
21. Etiamſi in Gratia non ſit derogatum huic reg
22. Clauſula de plenitudine poteſtatis, eſt majoris ponderis clauſula motus proprii & ex certa ſcientia.
23. Papa quando cenſeatur tollere Jus alteri quæſitum.
24. Papa per clauſulam de plenitudine poteſtatis tollit jus alteri quæſitum ſecundum aliquos, ſed contrarior opinio verior.
25. Legatus à latere & alius inferior an poſſit jus alteri quæſitum tollere.
26. Legatus de latere non poteſt derogare regulis Cancellariæ niſi expreſſã de eo habeat facultatem.
27. Papa ſi per viam legis deroget huic reg. an tollat Jus quæſitum?
28. Papa an tollere poſſit Jus ex privilegio Apoſtolico & conſuetudine immemorali Decano & Capitulo quæſitum.
29. An reg. hæc locum habeat in Jure quæſito ex privilegio: & quid ſi privilegium abierit in contractum.

REGVLA XVI. INNOCENTII VIII.
Quæ eſt PAULI V. XVII.
DE NON TOLLENDO JUS QUÆSITUM.

ITem ne per varias quæ pro commiſſionibus habendis in cauſſis plerumq; fiunt ſuggeſtiones, juſtitia poſtponatur, idem Dominus noſter decrevit & declaravit ſuæ intentionis fore, quod deinceps per quamcumque ſignaturam, ſeu conceſſionem pro commiſſionibus hujuſmodi per ſanctitatem ſuam, vel de ejus mandato faciendam, nulli ſibi jus quæſitum quomodolibet tollatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN *iſta Regula dicitur, quod per quamcumq; ſignaturam nulli tollatur jus quomodolibet quæſitum, & hæc Regula concordat cum Jure communi: quia Princeps non tollit jus quæſitum alicui per quamcumq; Commiſſionem* l. 1. §. Si quid à Principe ff. Ne quid in loco quib. & l. Nec avus C. de Emancip. lib. cap. quamvis de Reſcript. in 6.

 cap.

çap. ſi propter eod. tit. & lib. *Ego tamen ſolebam limitare hanc Regulam ubi verba*
ſunt dubia, ſed ſi verba ſunt clara, maximè in beneficialibus, bene tollitur jus quæſitum:
quia habet Papa plenam poteſtatem in beneficialibus c. 2. de præb. in 6. & clem. 1. Ut lite 1
pend. *& ad hoc allegabam gl. in jure Canonico mihi ſingularem* in c. Cum dilectus in
verb. nec juri, de Conſuet. *& alias duas de jure civili*, in l. nec avus C. de emancip.
lib. & in l. reſcript. C. Si contrà jus vel util. publ. *Fateor tamen quod ſi Papa tollat*
jus quæſitum in beneficio alicui de plenitudine poteſtatis, quod tenetur ſibi providere de alio ſimili 2
beneficio, ut ſing. not. Baldus & gl. in c. 1. §. ad hæc in 8. col. de Pac. jur. firm. *& li-*
cet proemium iſtius regulæ videatur innuere quod habeat locum iſta reg. quando importunatur
C *pro aliqua commiſſione, & ſic videtur quod ſi faceret motu proprio, quod valeret etiam & tol-*
leret jus quæſitum per l. 1. C. de pet. bon. ſubl. lib. 10. & per l. 3. ff. quod quiſque
jur. in pr. *tamen ſi non ſunt verba clara, contrarium dicerem: quia motus proprius non tol-* 3
lit jus quæſitum tertio ex defectu intentionis Principis, ſufficiant gl. in cle. ſi Romanus
de præb. & deciſ. Rotæ numero CVIII. quæ incipit. Item dicebant Domini
& ſic credo ſententiare Rotam ſæpenumero: & probatur defectus intentionis & de jure com-
muni, ut allegavi ſuperius de ſpeciali, ut in hac regula ad proemium generale, & dico quod 4
licet faciat cauſſam finalem proemii, ut in l. ſi. ff. de hæred. inſtit. *tamen cum conſtat de*
mente conſtituentis ſecus eſt, facit quod dicit Cyn. in l. non dubium in penult. q. C. de
E legibus.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

I*N iſta Regula*). Plenior facta eſt hæc regula per Paulum III. qui ſtatuit illius ef-
A fectum producendum *ad quamcumq; commiſſionem, ſive mandata, aut declaratio-* 5
nes, etiamſi motu proprio & ex certa ſcientia, ac etiam ante motam litem à Sanct. ſua vel
ejus mandato emanaverint: quæ verba ideò inſerta ſunt Regulæ Pauli III. ut latiſſi-
ma fieret illius interpretatio, ne jus alteri quæſitum per quamcumq; Papæ con-
ceſſionem tolleretur: Ideoque clauſula reſcriptis apponi ſolita dummodo *tempore*
datæ præſentium non ſit alteri jus quæſitum, (de qua vide illuſtriſſ. Card. Tuſchum *in*
pract. concluſ. 329.) importat conditionem, & gratiæ effectum ſuſpendit, ut 6
tradit Felii: *in cap. ſi ſuper litteris num 11. de Reſcript.* Imò gratiam reſolvit & nul-
lam reddit tanquam ad importunitatem petentis conceſſam *Rebuff. in praxi in for-*
ma novæ proviſionis in verbo dummodo tempore num. 5. Notandum porrò Regulam
hanc præſervare jus quomodolibet quæſitum *Cæſar de Graſſis deciſ. 1. de verb. ſignif.*
ubi ſcribit Dominos Auditores verbum *quomodolibet* in Regula retuliſſe ad 7
verba *jus quæſitum* non autem ad verbum *tollatur*, ſicque comprehendat jus
quale-

Digitized by Google

qualecumq; & cujuſcumq; generis directi vel indirecti & etiam impropriè ſum-
ptum *gl. in clem.* 1. *verb. quomodolibet de ſtatu Monach.* etiam minimum *Pariſ. conſil.*
58. *n.* 10. *lib.* 1. *Seraph. deciſ.* 1082. *n.* 2. *in una Cæſar Auguſtana Exemptionis coram R. P.* 8
D. Orano Rebuff. in reſcripto ſi neutri poſt n. 38. quo in loco Reg. hanc exemplificat in
duobus quibus Papa beneficium contulit, & poſteà declaravit quod intendebat
ſecundo conferre & non primo: quia ejuſmodi declaratione non obſtante de-
clarabitur pro primo: atq; ita judicavit Senatus Pariſienſis apud Paponium *lib.*
3. *Placit. tit.* 3. Et ſic per iſtum textum, inquit Rebuff. hic. Judices debent ſecurè
procedere quod non obſtante reſcripto Papæ non dubitent partibus jus redde- 9
re. Nam quotieſcumq; aliquis habet jus in re, vel ad rem tempore conceſſio-
nis, ſive pendente lite, ſive ante, emanatæ, Papa non cenſetur huic juri dero-
gare unde ſi conferat nonobſtante quacumq; collatione, intelligitur de invalida
non de valida ne jus quæſitum tollat. *Felii & alii in c. cauſſam de reſcript.* ſic etiam 10
per mandatum ſecundum non tolletur primum, etiamſi in eo ſit appoſita clauſu-
la *Anteferri*, niſi Papa derogaverit huic reg. *text. in c. pen. de Conceſ. preben. Reb.*
in praxi ad hanc reg. gloſſ. 4. quia ſupremus Princeps diſponendo ſcienter contrà
jus, tollit juris obſtaculum *l. idem Vlpianus ff. de excuſ. tut. Pet. de Anchor. conſ.* 278.
hinc poteſt tollere rem judicatam & ſententiam latam in favorem alicujus, ex 11
qua acquiritur jus, licet non poſſit tollere dominium *Mohed. deciſ.* 5. *de ſent. &* 12
re jud.

Porrò, ut redeam unde diverti, jus quæritur ad rem multimodis, videlicet
per mandatum de providendo, per nominationes, collationem necdum accepta- 13
tam, optionem, præſentationem, electionem, regreſſum & acceſſum ut latè per
Gomeſ. *ad hanc reg. q.* 1. Jus verò in re per collationem, proviſionem acceptatam
c. fin. de conceſſ. prab. in 6. *Rebuff. in praxi in reg. de non tollendo gl.* 6. *n.* 38. & nihil inter-
eſt teſte Mandoſ. *q.* 3. an jus ſit quæſitum principaliter, an verò in conſequenti-
am: quia utrobiq; Papa non cenſetur voluiſſe derogare; licet aliud voluerit Go- 14
meſ. *q.* 3. *& Rebuff. d. loco n.* 29.

Eſt enim obiter notandum, dictam clauſulam *dummodo tempore data &c.* ſemper
habeti pro appoſita: cum omnes clauſulæ de ſtylo & conſuetudine apponi ſo-
litæ habeantur pro appoſitis, etiamſi non exprimantur. *Mand. ad hanc reg. q.* 2. 15
per text. in c. cum M. Ferrarienſis verb. mandamus ibi Abb. n. 5. *Feli in.* 6. *de conſtit.* Quod
extende ut procedat etiam quando Papapa daret facultatem alteri, ut aucto-
ritate Papæ conferat: quia ſemper cenſetur concedere cum clauſula *ſine praju-*
dicio juris quaſiti in re vel ad rem Bellam. conſ. 33. *verſ. quinta concluſio n.* 9. *Card. Tuſchus* 16
pract. concluſ. tom. 6. *concluſ.* 98. *in fi.*

Præterea quod in Reg. dicitur Papam per ſuas declarationes non intendere
jus alteri quæſitum tollere, hactenus intelligendum eſt, niſi ejuſmodi declaratio
tacitè in conceſſione contineretur: quia tum præjudicaret: cum illa non tollat jus, 17
ſed

Digitized by Google

ſed excutit & aperit quod latebat, vel niſi fieret in circumſtantiis vel qualitate
actus *Rebuf. in d. reg. gl. 5. verſ. limitatur, quod conſule*, ut & Gom. *q. 13.* Mand. *q. 6.*
ubi diſtinguitan declaratio concernat dubium in re an verò in facto: priori caſu
illam non tollere Jus quæſitum; altero veró tollere.

An autem hæc reg. obtineat etiam in eo cui tantum eſt jus quæſitum ſub con-
ditione, vel ad tempus, vide Gomeſ. *hic q. 4.* & Mand. *q. 9.* & quid in eo cujus
poſſeſſio tollitur, vide eundem Gomeſ. *q. 5.* & Mohed. *deciſ. 87. n. 3.* Et quid de
commiſſione qua mihi tollitur facultas agendi vel excipiendi, *conſule eundem Gom.* 18
q. 11. & 18. & 20. quo in loco varias commiſſionum formas affert quibus jus al-
teri ſublatum cenſetur.

Maximè in Beneficialibus) A Gloſſographi noſtri ſententia diſſentit Rebuffus
B *in praxi ad hanc reg. gl. 6. n. 13.* cujus doctrinam hactenus probo, dummodo de
mente Papæ non conſtet; ſecus autem eſt quando conſtat de ipſius mente & vo-
luntate. Hinc fuit reſolutum in una monaſterien. quod gratia facta per Papam 19
de Canonicatu Monaſterienſi cuidam Joanni, in qua Papa expreſſè derogavit
ſtatuto dictæ Eccleſiæ requirenti quod Canonici eſſent nati, ex nobili genere &
militari, erat bona & canonizanda, quamvis non fuerit derogatum huic reg. nec
de illa mentio facta ſit, & dictus Joannes tales qualitates non haberet, exſtat 20
hæc deciſ. p. 3. diverſ. lib. 3. deciſ.

Tollat Jus quæſitum) Quod etiam cenſetur voluiſſe ut quidam exiſtimant per
C clauſulam *de plenitudine poteſtatis*, vel quando per viam Reſcripti aut legis gene-
ralis huic Regulæ derogaret *Gomeſ. q. 15. Puteus deciſ. 164. num. 2. lib. 2.* Aliter 23
atque ſi conceſſioni ſit tantum adjecta clauſula *Motus proprii* vel *ex certa ſcientia*
ut oſtendit hic noſter Gloſſographus probatque Gozadinus *Conſil. 5. num. 26.*
& ita reſolvit Ampliſſimus Ordo Sabaudiæ teſte Antonio Fabro lib. 1. definit.
tit. 2. Definit. 22. ubi fuit dictum quod licet clauſula Motus proprii tollat viti-
um ſubreptionis, non tamen jus alter quæſitum tollit, *Bald. in cap. ad audienti-
am de Reſcript. & in l. 1. de Conſtit. Princip. Decius Conſil.* 202. Quid dicendum in
clauſula *de plenitudine poteſtatis*? hanc jus alteri quæſitum tollere non pauci ſen-
tiunt: quod hæc clauſula ſit majoris ponderis quàm clauſul. *Motus proprii* &
ex certa ſcientia, ut voluit Abb. *in cap. unito num. 11. ibi text. Ut Eccleſ. benef. ſine di-
minut. conferr. & in Cap. nulli de Reſcript. Gozad. d. Conſ. 5. num. 25. Gabrielius tit. de
Jure quæſito. Concluſ. 1. n. 29. Pariſ. Conſil. 5. num. 25. & ſeqq.* Nam ubi Princeps
ſcribit de plenitudine poteſtatis, nihil opponi poteſt, quod gratiam annullet.
Bald. in Proem. Decret. Col. 4. Decius Conſ. 341. Incip. Viſo puncto num. 3. in fi. cum
præſumatur, uti velle non ordinaria, ſed abſoluta poteſtate *Feli. Conſ. 31.
num. 15. Pariſ. d. conſ. 5. num. 94. lib. 4.* qua cenſetur etiam Juri tertii velle dero-
gare, ut multis probat Gozadinus dicto loco, licet non deſint qui exiſtiment 24
etiam clauſulam *ex certa ſcientia* ejuſdem eſſe energiæ atque de plenitudine
pote-

poteſtatis, ſic ut per illam non ſecus atque per iſtam cenſeatur derogatum jur[1] tertii, quos laudat Anaſta: Germonius *in ſuo tract. de indult. §. nos itaq. n. 22. & ſeq.* ſed ego nec clauſulam *ex certa ſcientia*, nec *ex multitudine poteſtatis*, tollere Jus quæſitum autumo; ratione quam affert Ill. Seraphinus *deciſ. 1082. n. 9.* ubi dicit ità fuiſſe deciſum coram R. P. D. Blanchetto *in una Mediolanenſi fructuum 24. Aprilis 1592. in propriis terminis hujus clauſulæ.*

Quid dicemus de legato de latere vel alio inferiore an poſſit Jus alteri quæſitum tollere? Sarnen. *q. 23.* & Mandoſ. *q. 7. n. 5.* reſpondent quod non: cum ſolus Princeps id poſſit *Decius in c. in Eccleſiarum n. 24. in fi. de conſtit. & in 6. ex p. 2. in 4. co. de off. deleg.* Nec refert quod legatus de latere ſit loco Papæ eademq; poſſit quæ ipſe Papa: nam hoc intellectum habet in non reſervatis ſoli Principi id quod pluribus oſtendit Mandoſ. *d. loco* ubi etiam *n. 1.* ſcribit Sarnenſis auctoritate motus, legatum etiam de latere non poſſe derogare regulis Cancellariæ niſi expreſſam ſuper hoc habeat facultatem. 25 26

Simili Beneficio) Idem adſtruit Rebuf. *in praxi ad hanc reg. gl. 6. n. 16.* & Gomeſ. *d. q. 1. verſ. putarem* qui tamen aliud dicendum eſſe *in q. 15.* ſcribit, quando Princeps non per viam reſcripti ſed per viam legis generalis tolleret Jus quæſitum: quia tum non tenetur inquit ad aliquam recompenſam ut concluſit Alex. *in conſ. 109. Viſis in col. ante pen. verſ. ad tertium Argumentum lib. 3.* Igitur ſi Papa per viam legis derogat iſti reg. non eſt dubium illum tollere Jus quæſitum: quia Papa poteſt tollere Jus quæſitum ex lege ſua *ut dicit Paul. Caſtren. conſ. 216. incip. Quomodo & Felin. in c. Novit. n. 9. de Judi.* Imò ſi per viam reſcripti ſcienter deroget regulæ, non poterit ille cui jus tollitur uti exceptione illius: *Gomeſ. d. q. 16.* 27

An autem tollat Jus ex privilegio Apoſtolico, & conſuetudine immemoriali Decano & Capitulo quæſitum, de percipiendis fructibus anni quo vacant beneficia per derogationem privilegiorum Capituli, & Fabricæ penſione tertiò ſuper illius fructibus reſervata? vide Mandoſ. ad hanc reg. *q. 11. per tot.* ubi reſolvit pro affirmativa, nimirum quod tollebatur Jus quæſitum capitulo ſuper fructibus ubi expreſſa eſt derogatio *fa. deciſ. Cæſ. de graſſis 193. alias 1. de verb. ſign. n. 11 Wameſ. conſ. 15. n. 2. de conſuet.* Quid autem ſi tollatur Jus quæſitum ex Jure ſpeciali ſeu privilegio? Vide Farinacium *deciſ. 711. n. 1.* ubi ſcribit hanc noſtram reg. habere locum etiam in Jure quæſito ex Jure ſpeciali & privilegio, probatq; Mohed. *deciſ. 82.* & Seraph. *deciſ. 1082. n. 1.* & Caſar. de Graſſis *deciſ. 193. num. 10.* hæc enim reg. præſervat jus quomodolibet quæſitum, & dictio *quomodolibet* includit omne Jus, etiam minimum ut diximus, probatq; Seraphinus *d. deciſ. 1082.* Quid ſi tollatur Jus quæſitum ex privilegio ſeu conſtitutione quæ abiit in contractum, vide Gabriel. *tract. com. concluſ. lib. 3. concl. 5. per tot.* & quæ ſcripſi ad primarias preces. 28 29

Cum

(*Cum conſtat de mente*) ſed facile non concedit Princeps *l. 2. de Nat. reſt.* ergo ſi concedat videtur valere, atq; ita conſulunt Coſtren. *conſ.* 173. *col.* 2. *p.* 1. *Rebuff. ad hanc reg.*

ARGVMENTA IN REG. XVII. INNOC. VIII.

1. Major ſeptennio licet minor 14. annis de jure antiquo poterat eſſe Canonicus in Eccleſia Cathedrali.
2. Ex diſpoſitione hujus reg. debet proviſus compleviſſe 14. annum, & in collegiata 10. annum attigiſſe.
3. An anni incipiant currere à die quo quis conceptus eſt.

Omnis intellectus extraneus eſt qui non ſonat in auribus vulgi. ibid.

4. Ordinarius non poteſt relaxare diſpoſitionem hujus reg. & n. 16.
5. Papa conferendo pupillo dignitatem non propterea videtur diſpenſare ſuper defectu ætatis, etiam cum clauſula motus proprii ut n. 7.
6. An quod hic diſponitur in præbendis, idem obtineat in portione.
7. Mandatum de providendo an poſſit concedi minori 14. annis.
8. Hæc Reg. non habetur inter Regulas noviſſimorũ Pontificum, & quare.
9. Quatenus recedatur à diſpoſitione hujus reg. per Conſilium Trid. in proviſis ad Eccleſias Collegiatas Cathedrales & Parochiales.
10. Proviſo de Canonicatu an ſufficiat attigiſſe 14. annum hodierno jure.
11. Ætas qualiter probetur.
12. Probatio ætatis difficilis eſt, & propterea admittuntur tales quales probationes.
13. Cui incumbat onus probandi ætatẽ majorem ad effectum hujus Reg. vel Decreti Conſilii Trid.
14. Qui petit ſe admitti ut talis, debet ſe probare talem.
15. Habilitates perſonarum tam circa ætatem, quam alia præſumuntur, quãdo actus habet debitam formam.
16. Teſtamentum producens non tenetur probare quod teſtator fuerit major 14. annis.
17. Ordinarius non poteſt diſpenſare contrà hanc reg.
18. Clauſula apponi ſolita ubi Pontifex diſpenſat ſuper ætate.
19. Portiones & præbendæ pari paſſu ambulant quoad effectum Canonis Conſilii Trid. ſecus in dimidiis portionibus.
20. Appellatione portionis non veniunt dimidiæ portiones.
21. Proviſio facta non habenti ætatem legitimam ſeu requiſitam in beneficio quod procedit etiamſi ad ætatem requiſitam deſit modicum tempus.
22. In his quæ ſunt à jure determinata non licet arbitrari.
23. Minor tempore conceſſi mandati de providendo, factus autem major tempore vacationis, an ſub hac Reg. comprehendatur.
24. In omni conceſſione tempus datæ inſpici debet.
25. Quid in nominatis univerſitatum? & quid in iis qui preces primarias à Cæſare obtinuerunt?

REGU-

REGVLA XVII. INNOCENTII VIII.

DE ÆTATE CANONICORUM CATHEDRALIUM ET COLLEGIATARUM ECCLESIARUM.

ITem quod proviſiones aut conceſſiones vel mandata de providendo de Cathedralium Eccleſiarum Canonicatibus & præbendis, quæ pro cujuſvis perſonis ſi XIIII. ſuæ ætatis annum non compleverint quomodolibet emanaverint, niſi eis quod illos in minori ætate recipere poſſint, per Sedem Apoſtolicam ſpecialiter conceſſum fuerit; & quæcumque impetrationes de Canonicatibus & præbendis in Collegiatis Eccleſiis, ſi impetrantes minores X. annis fuerint, & de hoc in impetratione hujuſmodi expreſſa mentio non fiat, nullius ſint roboris vel momenti & habeantur prorſus pro infectis.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula dicitur quod proviſiones aut conceſſiones ſeu mandata deprovidendo de Canonicatibus & præbendis in Eccleſiis Cathedralibus facta pro illis qui non excedunt XIIII. annos, non valent, niſi ſedes Apoſtolica ſpecialiter aliud concedat. Item quod impetrãtio Canonicatus in Collegiata Eccleſia facta pro minori X. annis non valet, niſi ſpecialiter fiat mentio in impetrationibus &c. Iſta Reg. venit ad declarandam veritatem Doctorum in c. ſuper inordinata de præb. & in c. ex ratione & in c. indecorum de ætat. & qual. & c. de eo. de elect. lib. 6. &c. nullus de temp. ord. & in c. ſi eo tempore de reſcript. lib. eod. *Nam de jure communi communiter tenebatur, maximè per gl. in d. locis; quod major ſeptennio licet minor XIIII. annis, poſſet eſſe Canonicus in Eccleſia Cathedrali,* ut hodiè 1
A probat text. in d. c. ex eo. *tamen Papa ſtatuit hic contrarium, & benè: quia ex quo Canonicus debet conſulere in factis Eccleſiæ* ut per totum tit. de his quæ fiunt à major. p. cap. *ergo oportet quod ad minus habeat aliquam diſcretionem, & quoad primam partem hujus reg. ponderandum eſt verbum hic poſitum ſcilicet* non compleverint *&c. ex quo ſequitur quod non ſufficit attingere XIV. annum, niſi in totum ſit completus ut hic & ad hoc venit deciſio Rotæ* CCCXXIII. quæ incipit. Item quod ſuppoſita ordinatione Gregorii *quæ loquitur in terminis hujus Regulæ: ſed in caſu ſecundo hujus Regulæ contrarium videtur ibi* minores X. annis *&c. ſufficiat l. I. ff. de ma. vindic. de quo per Doct. in diverſis* 2

locis, ſufficiat glo. magna in l. 3. §. minorem ff. de minoribus per Canoniſtas in
c. cum in cunctis de elect. & in c. cum viceſimum de off. deleg. & in clem. ge-
neralem de ætat. & qual. *In hoc tamen de mero jure crederem quod tempus conceptionis* 3
debet etiam computari in favorem iſtius Canonicandi ut l. qui in utero ff. de ſtat. hom.
bonus tex. in l. quod diximus ff. de verb. ſig. & facit gl. in c. 2. qui fi. ſint legit.
& ibi dixi legendo hic: *Sed licet hoc ſit verum de jure, tamen quia omnis intellectus eſt ex-
traneus, qui non ſonat in auribus vulgi*, ut eſt caſus not. in c. ex litteris lo. 1. de
ſponſ. *& ad hoc propoſitum allegat c. illud Bal.* in c. 1. §. oppoſitioni de pa. Conſtan.
in fi. coll. x. *crederem quod Rota non interpretaretur hanc Reg. niſi à tempore Nativitatis
ex utero: & hoc etiam poſſet fundari per text. in d. §. minorem, ibi an dies natalis ſui & ibi
an horam in qua natus eſt &c.*

Item mihi ponderandum verbum puto hic poſitum per ſedem apoſtolicam ſpecialiter
B conceſſum fuerit &c. *Ex quo ſequitur quod Ordinarius non poteſt dare Canonicatum in
Eccleſia Cathedrali minori XIV. anno, cum non poſſit diſpenſare contrà iſtam Reg: maximè* 4
quia Papa reſervat ſibi arg. c. nuper de ſenten. excom. *& per hoc verbum etiam dico quod
non ſufficiunt clauſulæ generales bullarum ſcilicet* non obſtantibus quibuſcumque con-
ſtitutionibus & ordinationibus, etiam regulis Cancellariæ *&c. quia oportet quod
fiat ſpecialis & expreſſa mentio de hac diſpoſitione: & non dicitur quoad hoc ſpecialis mentio
quæ includitur ſub generali mentione* ut dicit gl. in c. ſi Epiſcopus de præb. lib. 6. quam
not. ad hoc Domi. ibi: & eſt alia in c. inquiſitores de hæret. lib. 6. & Doct. in c.
quia periculoſum de ſent. excom. lib. 6. *& hoc dico ad concludendum diverſa conſilia
quæ fecit Old. ſcilicet ſi Papa pupillo exiſtenti coram ſe dedit dignitatem, an videtur ſecum di-
ſpenſare ſuper defectu ætatis? & ſibi videtur contrarius nam in conſ. CCCXXV. quod incipit.
Thema quæſtionis eſt tale; & in ſequenti videtur dicere quod non: & in aliis duobus ſeq: tenet
contrarium, quæ conſilia poſui in tit. de reſcript. & de privile. ſed ſtantibus verbis iſtius Regulæ,* 5
*crederem quod non videretur Papa diſpenſare, niſi expreſſa fieret mentio &c. per præ-
dicta.*

*De ordinario tamen arbitror quod ſi Papa mortuo conferret præbendam Canonicalem ma-
jori ſeptennio quod valeret collatio de jure*, ſufficiat d. c. ex eo. de elect. lib. 6. & gl. in
d. c. ſi eo tempore de reſcript. eod. lib.

Item in quantum iſta reg. loquitur de Canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis, infero quod portio
C *quæ non eſt Canonicalis, ſed præbenda integra, poteſt bene conferri minori quatuordecim & ma-* 6
jori ſeptem per prædicta, ſufficiat l. de pretio ff. de publi. *& in hoc eſſet melioris conditio-
nis portionarius quàm Canonicatus, maximè cum habeat tantum in redditibus ſicut Canonica-
tus in aliquibus Eccleſiis Hiſpaniæ.*

D *Item ponderandum puto in hac prima parte verbum* aut conceſſiones *quod non erat in
Regula Pauli, ſed Sixti: ex quo poteſt inferri quod etiam expectativa pro minori XIV. an.
quoad Canonicatum & præb. Eccleſiæ Cathedralis non valeat, quia debet attendi tempus* 7

datæ,

data, ſufficiat dictum c. ſi eo tempore de reſcript. in 6. *quicquid ſomnient aliqui Doctores* in c. ei cui de præb. lib. 6. *Item credo quod etiam ſi conceſſio vel proviſio de Canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis eſſet facta motu proprio, non valeret pro minori propter verba hic poſita, & propter defectum intentionis Papæ. Sed quoad ſecundum caſum ſcilicet in Eccleſia Collegiata, ſicq; loquitur de impetrationibus &c. l. prima C. de pet. bon. ſub l. x. & l. 3. ff. quod quiſq; jur. in princip. faciant jura quæ allegavi in ſimili ſuprà proxima reg. neſcio tamen quomodo ſententiaret Rota.*

Item credo quod etiam ſecunda pars habeat locum in exſpectativis: quia etiam exſpectativa dicitur impetratio, ergo &c. & hæc ſufficiant pro nunc.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

HÆc Regula non habetur inter Regulas Pii V. Gregorii XIII. & aliorum 8 ſucceſſorum, propter ut opinor expreſſam ſuper hac re Concilii Tridentini conſtitutionem: ante quam Conſtitutionem hæc Regula tollebat omnem ambiguitatem & ſinuolas DD. opiniones ſuper ætate quæ proviſis de Canonicatibus & præbendis requirebatur: Plerique enim aſſerebant excedentem annum VII. poſſe eſſe canonicum præbendatum non ſolum in collegiata, ſed etiam in Cathedrali, ſalvo quod talis non haberet vocem in capitulo, *per text. in Cap. ex eo de electtion. in 6. gloſſ. in cap. ſi eo tempore in verbo ætatem de Reſcript. in 6.* alii annum requirebant XIV. *Abb. & Hoſtien. in Cap. præterea num. 6. de ætate & qualit.* alii alia aſſerebant. Itaque has omnes difficultates ſuſtulit diſpoſitio hujus Regulæ, quam dilaudat Selna de beneficio part. 3. quæſt. 5. num. 26. in fi. à qua quoque eatenus receſſum eſt ex diſpoſitione Conſilii Trident. *ſeſſ. 23. Cap. 6.* 9 quod obtinens Canonicatum in Collegiata debet etiam eſſe natus annos XIV. non autem X. ut hic ſtatuitur: ſufficitque attigiſſe dictum annum XIV. ut cen- 10 ſuit ſancta Congregatio Illuſtriſſ. Cardinalium interpretum Conſilii Trident. *ad Cap. 6. ſeſſ. 23.* probatque Mandoſ. *Conſ. 20.* Cerola *in praxi part. 1. verbo Canonica* §. 9. Cechus *de Repub. Eccleſ. Cap. 24. de Canoni. verſ. 2. num. 6.* Interim tamen non habebit vocem in Capitulo, *Seſſ. 22. de Reform. cap. 4.* Obtinens verò Canonicatum in Eccleſia cathedrali ex eadem diſpoſitione Conſilii Trident. debet attigiſſe ut minimum 22. ætatis annum: cum omnes canonicatus Eccleſiarum Cathedralium habeant ex decreto dicti Conſilii annexum ordinem Præsbyterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus: & proinde proviſi de ejuſmodi Eccleſiis Cathedralibus debent eſſe in ætate ad ordinem cui annexus eſt Canonicatus, requiſita: & ſic ſi habet annexum ordinem ſubdiaconatus, habere debet ætatem 22. annorum aut ſaltem illam attigiſſe: Si Diaconatus attigiſſe 23. ætatis annum: Si Præsbyteratus 25. ætatis annum attigiſſe. *Cerola d. part. 1. §. 2. & 9. Flam. Pariſ. de Reſig. benef. lib. 4. cap. 9. num. 11.* Quæ ætas quoque 25. annorum cœptorum

requiritur in proviſis de Eccleſiis parochialibus, & dignitatibus quibuſcumque curam animarum habentibus *Leſſius tract. de Juſt. & Jure lib 2. c.34. dub. 20. Coraſ. de benef. c. 3. num. 3. Navar. c. 25. num. 116. Flam. Pariſ. lib. 4. de reſignat. c. 9. num. 16. Conſil. Triden. c. 12. ſeſſ. 24.* ſed quod dixi de ætate in Cathedralibus ex diſpoſitione Conſilii Trid. requiſita, id uſu receptum non eſt Leodii, ubi ſufficiat etiam in Cathedralibus attigiſſe XIV. ætatis annum ſuppoſita ſcientia requiſita ad beneficia ſimplicia.

Porrò quia hic diverſæ à noſtro tractantur quæſtiones, nec illæ quidem à diſpoſitione Conſilii Trid. abhorrentes, operæ pretium erit paucis examinare quî probetur ætas. Et quidem probatur primò, ex adſpectu *l. minor 25. annis addito ff. de minoribus ubi Bart. & DD.* quæ probatio ex ſententia Baldi *in rub. tit. c. de probat.* levis eſt, aut ſaltem, ut alii volunt, ejuſmodi ex qua transfertur in adverſarium onus probandi contrarium, *gl. in l. de ætate n. 8. de minor. Tho. Grammat. Voto 14. n. 2. & ſeqq. & Conſil. 4. n. 9.* Secundò probatur teſtibus puta obſtetricibus *Bart in d. l. de ætate n. 7. Cavalca tract. de tutore n. 296.* vicinis, amicis, conſanguineis, *l. 2. de excuſ. tut. Bart. in d. l. de ætate & conſ. 92. Maſcard. lib. 3. de probat. concluſ. 668. Bal. conſil. 455. vol. 4.* Imò aſſertione parentum *l. etiam ff. de probat. ſpecul. tit. de teſte ſub initium n. 4. Roland. à Valle conſ. 31. n. 2. & 3. vol. 1. Menoch. lib. 2. præſumpt. 51. n. 21.* vel eorum ſcriptura ſcilicet regeſtis *l. cum de te C. de probat. n. 4. & in l. cum de ætate n. 5. ff. de probat. latè Menoch. de præſumpt. 51. n. 9. Jacob. de ſancto Georgio in l. cum de ætate n. 5. ff. de probat. Mand. hic. q. 8.* Nam cum ætas difficilis ſit probationis, *Bart. in d. l. de ætate n. 7.* probationes admitti debent alias impotentes *Menoch. de arbit. jud. lib. 2 cent. 2. caſu 116. n. 2.* Denique probatur libris cenſualibus *l. ætatem ibi Gothofred. ff. de cenſib.* & Curati *Rebuff. ad conſtit. reg. tract. de regeſtis ſeu libris* 12
baptiſmi n. 9. Menoch. d. præſumpt. n. 53.

Cui autem incumbat onus probandi ætatem majorem, vel minorem ad effectum hujus reg. vel Conſtitutionis Conſilii Trid. diverſa eſt DD. opinio: mihi
verò ſimilior eſt illorum ſententia, qui docent ei qui ſe fundat ſuper ætate, ſive A- 13
ctor ſit, vel reus incumbere onus probandi *per l. cum te l. matrem tuam ibi Caſtren. c. de probat.* qui enim ſe admitti petit ut talis, debet probare ſe talem *Jo. And. in cap. Infamibus de reg. Jur. in 6. Bart. in d. l. de ætate Anchor. in cap. acceſſit in prin. de Diſpen. impub. Alex. conſ. 49. num. 16. vol. 5.* alii diſtinguunt quod aut ſit facta mentio in gratia aut non ſit: priori caſus impetrans tenetur verificare ætatem expreſſam, *Put. deciſ. 187. & 202. lib 1. Caputaquen. deciſ. 128. 129. 130. 131 part. 1.* niſi ſecundus impetrans impetravit certo modo eo quod primus non expreſſe-
rat veram ætatem, nam tunc ſecundus hic impetrans tenetur id probare plenè 14
tanquam fundamentum ſuæ gratiæ, *Put. dicto loco Mandoſ. de ætate majori quæſt. 28.* Secundo caſu, aut quis petit ſententiam Canonizatorum ſui tituli ſeu

ſeu adjudicatoriam beneficii, & ex adverſo negatur eum habere ætatem legitimam ad tale beneficium, & tunc adjudicatoriam petenti incumbit onus probandi ætatem tanquam fundamentum ſuæ intentionis cum id petat tanquam habilis *Bal. in c. in præſentia de probat. n. 34. & ibid. Felii & Mand. in hac reg. 18. n. 3.* Aut verò quis inſtat pro abſolutoria, & tunc indiſtinctè non tenetur probare ætatem in ſua gratia non expreſſam etiamſi ex adverſo negetur quia præſumitur habilis ex quo in gratia nulla ætatis fiat mentio *Rebuff. in praxi tit. Requiſita ad collat. num. 39. Muſcar. concluſ. 667. n. 6. & 8. Mand. d. reg. 18 q. 3. n. 4. & ſeq.* hancq; diſtinctionem probat noviſſimè Nic. Garc. *de benef. p. 6. c. 2. n. 169. & ſeqq.* qui illam ſumpſit ex Mand. hic *q. 3. n. 4.* ubi quoq; *n. 6.* notanter illud ſubjicit quod habilitates perſonæ tam circa ætatem quam alia præſumuntur quando actus habet debitam formam *per nor. Inno. & aliorum in c. Innotuit, de eo qui fur. ord. ſuſc. Abb. in c. præſentia n. 3. & in c. Cum virum in 4. notab. per illum text. de regular. Socin. conſ. 258. in cauſſa n. 2.* Secundò infertur quod ex quo fuit præſentatus & inſtitutus tanquam 15
clericus & accolitus, & ſic tanquam habilis ad beneficium fundata eſt intentio præſentati, niſi contrarium probetur, *& Dec. in c. In præſentia n. 11. de probat & conſil. 682. n. 14. & ſeqq.* ubi concludit quod ſi allegatur actus qui ad ſui validitatem acceſſoriæ ætatem includit, ætas idonea præſumitur, & ideò teſtamentum producens non tenetur probare quod teſtator eſſet major 14. annis *Bal. in auth. omnes peregrini col. fin. C. commu. de ſucceſſio. & in l. Nulli col. 3. C. de Epiſc. & cler.* 16

B *Ordinarius non poteſt)* Idem rejecta opinione contraria ſentit hic Mand. *q. 14. n. 3.* & noviſſimè Jo. Franc. Leonis Epiſcopus Theleſinus *in ſuo docto tract. theſauri fori Eccleſiaſtici p. 2. c. 3. n. 15.* Nam cum hæc ætas ſit à Concilio Trid. quod habet decretum irritans, requiſita, ſitq; ſolus Papa ſuprà Concilium, & ejus authoritate fuerint ſtatuta Concilii, roborata, *cap. Concilia 17. diſt.* ipſius eſt ſuper ætate diſpenſare, ut qui ſolus ſuprà Concilium ſtatuat atque diſpenſet, *c. ſignificaſti de elect. gloſſ. in c. ubi periculum verb. Concilium eodem tit. in 6. Felii in c. 1. de conſtitut.* Accedat alia ratio: ſi S. Pontifex decernit non valere proviſiones, & diſpoſitiones ſuas de Canonicatibus ante ætates, de quibus hic, multo ergo fortius & convenientius videtur voluiſſe non valere illas inferiorum, per regulam quod regula non licet majori, ergo nec minori. niſi Papa diſpenſet: quo caſu ſolet hodie apponi Clauſula hæc: *Si Canonicatum & præbendam hujuſmodi d. Oratori ante xxi. ætatis ſuæ annum conferri contigerit, cum primùm illorum poſſeſſionem aſſecutus fuerit, literarum ſtudiis in aliqua univerſitate approbata, ſeu Collegio aut Gymnaſio, donec ad xxi. ætatis annum pervenerit actu incumbere debeat, nec interim ſtallum in choro, neq; vocem in capitulo habere poſſit.*

C *Infero quod portio)* Hodie ex decreto Concilii Tridentini portiones, &

Cc 3 præben-

infirmitate infrà xx. dies moriturum.
33. Hodiè ex conſtit. Clem. VII. ſatis eſt ad effectum hujus Reg. quem infirmū eſſe ante vel poſt conſenſum præſtitum.
34. Hodie Papa communiter derogat huic reg. quando reſignantes ſunt extrà Curiam.
35. An legatus cum poteſtate legati de latere huic reg. derogare poſſit?
36. Una eademq; diſpoſitio poteſt diverſis reſpectibus judicari favorabilis & odioſa.
37. Dies de qua in hac reg. debet computari à die conſenſus præſtiti in Camera vel Cancellaria.
38. Dies quot modis accipiatur.
39. Dies quo conſenſus præſtatur à reſignante debet computari de momento ad momentum, dies tamen præſtiti conſenſus non computatur in termino ſeu numero xx. dierum.
40. Dies obitus reſignantis non eſt habendus pro completo.
41. An Regula hæc ſit odioſa & favorabilis.

REGULA XVIII. INNOCENTII VIII.

Quæ eſt PAULI V. XVII.

DE VIGINTI SIVE DE INFIRMIS BENEFICIA SUA RESIGNANTIBUS.

ITem voluit quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignaverit aliquod beneficium ſive ſimpliciter, ſive ex cauſſa permutationis, & poſteà infrà xx. dies de infirmitate deceſſit, ac ipſum beneficium conferatur, per reſignationem ſic factam, collatio hujuſmodi nulla ſit, ipſumque beneficium per obitum vacare cenſeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula dicitur, quod ſi unus infirmus reſignat beneficium ſuum ſimpliciter, vel ex cauſſa permutationis, & intrà viginti dies de ipſa infirmitate deceſſerit, quod cen-
A *ſetur illud beneficium vacare per obitum, & non per reſignationem, etiamſi fuerat collatum per reſignationem. Iſta Regula venit ad obviandum malitiis hominum, maximè Curialium: quia ſi infirmus credebat ſe evadere non poſſe, reſignabat beneficium in favorem* 1
alicujus, & ſic quodammodo videbatur defraudare exſpectantes Apoſtolicos, vel Ordinarium: & quod poſſet quodammodo facere Teſtamentum de Beneficiis ſuis. Et ideò
B *Princeps qui poteſt facere factionem pro veritate; & plenè proſequitur* Bart. in l. ſi is qui pro emptore: ff. de uſu cap. *fingit iſtud beneficium vacare per mortem, & non per reſigna-*

reſignationem ut hic, nam licet verè vacet per reſignationem etiam ex cauſſa permutationis factam ut in c. 1. de rer. permut. lib. 6. tamen propter fraudem cenſetur vacare per mortem & collatio facta per reſignationem non valet ut hic: ſed per mortem valeret, & iſta reg. venit c. ſuſceptum de reſcript. lib. 6. ubi dicitur in ſecundo reſponſo, quod ſi unus im-
C petrat per verum modum vacandi, & alius non, etiamſi ſit primus, tamen ſecundus debet habere. Sed hic dicitur Contrarium, propter fictionem Principis quæ habetur pro veritate ut 2
in d. l. ſi is qui pro emptore &c. is qui de ſponſal. Si tamen ille qui impetravit ſecundum veritatem, id eſt per reſignationem, exprimeret vel alio quovis modo vacaverit, tunc videbatur quod etiamſi vacet per obitum cenſeretur bene impetratum beneficium, non obſtante hac reg. & hoc per gl. in verbo expreſſè in d. c. ſuſceptum in 1. reſpon. hoc tamen ego crederem verum, ſi non appareret de alio impetrante per mortem ſecundum iſtam reg. & hoc probo per ea, quæ dicit Lapus ad limitationem dicti c. ſuſceptum in allegatione LXXXIX. refert Domini in d. c. & ſic intelligo deciſionem Rotæ dicentem, ſi beneficium im-
D petratur expreſſo uno modo vacandi cum clauſula quovis alio modo vacet, quod etiam ſi non vacet primo modo expreſſo, ſed alio modo, nihilominus fit per illam clauſulam quovis alio 3
modo, dummodo per eandem perſonam vacet, ut dicit deciſio XXVII. quæ incipit. Item ſi mandetur alicui provideri: quia hoc eſt verum niſi alius impetraverit per verum modum vacandi per prædicta.

Et hoc intelligo verum, quando iſte modus impetrandi, ſcilicet vel quovis modo &c. ponitur in beneficio vacaturo ſecundum primum reſponſum dicti c. ſuſceptum; ſecus de jam vacante. Pono exemplum de primo etiam in terminis hujus reg. ſi beneficium vacavit per reſignationem infirmi, & tu impetras per reſignationem fiendam vel alio quovis modo vacaverit: quæ Clauſula raro ſolet dari per d. deci. & ille moriatur infrà XX. dies: & tunc ego impetro per mortem, & dico quod ego debeo tibi præferri, quia impetravi per verum modum vacandi, etiamſi tu habeas vel quovis alio modo vacabit per dictum Lap. & Domi. in d. c. ſuſceptum & hoc ideo quia erat beneficium vacaturum & Papa non intendebat dare tibi per iſtam reg. cui ſolet expreſſè derogare, ſed in beneficio jam vacanti, ſecus eſt. Nam ſi tu impetras per mortem Titii, beneficium cum clauſula quovis alio modo, & ego impetro per ejus permotionem ad Cathedralem, qui eſt verus modus vacandi, certè in hoc caſu videretur quod tu debeas præ- 4
E ferri mihi, & hoc ideò, quia quando genus venit verificandum in una re tantum, tunc dicitur ſpecialis gratia, & non generalis, & præfertur ſpecialis, & iſte eſt Caſus ſingularis cum gloſſ. fin. in c. ex parte lo. 1. de off. deleg. & ibi no. Abb & allegat Bald. in l. quæſitum ff. de fund. inſtruct. & hoc intelligo verum, maximè quando non poterit verificari prima gratia in ſecundo vacaturo alias ſecus, & hoc per c. dudum cum gl. & ibi dicit Dominic. de præb. lib. 6. ex quo limitabam aliam deciſion. Rotæ dicentem, quod cap. ſuſceptum non habet locum in acceptatione, quia eſt declaratio voluntatis &c. ut dicit deciſio CCXXVIII. quæ incipit. Item licet impetrans, quia hoc habet verum,

(*Cum conſtat de mente*) ſed facile non concedit Princeps *l.* 2. *de Nat. reſt.* ergo ſi concedat videtur valere, atq; ita conſuluit Coſtren. *conſ.* 173. *col.* 2. *p.* 1. *Rebuff. ad hanc reg.*

ARGVMENTA IN REG. XVII. INNOC. VIII.

1. Major ſeptennio licet minor 14. annis de jure antiquo poterat eſſe Canonicus in Eccleſia Cathedrali.
2. Ex diſpoſitione hujus reg. debet proviſus compleviſſe 14. annum, & in collegiata 10. annum attigiſſe.
3. An anni incipiant currere à die quo quis conceptus eſt.
Omnis intellectus extraneus eſt qui non ſonat in auribus vulgi. ibid.
4. Ordinarius non poteſt relaxare diſpoſitionem hujus reg. & n. 16.
5. Papa conferendo pupillo dignitatem non propterea videtur diſpenſare ſuper defectu ætatis, etiam cum clauſula motus proprii ut n. 7.
6. An quod hic diſponitur in præbendis, idem obtineat in portione.
7. Mandatum de providendo an poſſit concedi minori 14. annis.
8. Hæc Reg. non habetur inter Regulas noviſſimorū Pontificum, & quare.
9. Quatenus recedatur à diſpoſitione hujus reg. per Conſilium Trid. in proviſis ad Eccleſias Collegiatas Cathedrales & Parochiales.
10. Proviſo de Canonicatu an ſufficiat attigiſſe 14. annum hodierno jure.
11. Ætas qualiter probetur.
12. Probatio ætatis difficilis eſt, & propterea admittuntur tales quales probationes.
13. Cui incumbat onus probandi ætatē majorem ad effectum hujus Reg. vel Decreti Conſilii Trid.
14. Qui petit ſe admitti ut talis, debet ſe probare talem.
15. Habilitates perſonarum tam circa ætatem, quam alia præſumuntur, quādo actus habet debitam formam.
16. Teſtamentum producens non tenetur probare quod teſtator fuerit major 14. annis.
17. Ordinarius non poteſt diſpenſare contra hanc reg.
18. Clauſula apponi ſolita ubi Pontifex diſpenſat ſuper ætate.
19. Portiones & præbendæ pari paſſu ambulant quoad effectum Canonis Conſilii Trid. ſecus in dimidiis portionibus.
20. Appellatione portionis non veniunt dimidiæ portiones.
21. Proviſio facta non habenti ætatem legitimam ſeu requiſitam in beneficio quod procedit etiamſi ad ætatem requiſitam deſit modicum tempus.
22. In his quæ ſunt à jure determinata non licet arbitrari.
23. Minor tempore conceſſi mandati de providendo, factus autem major tempore vacationis, an ſub hac Reg. comprehendatur.
24. In omni conceſſione tempus datæ inſpici debet.
25. Quid in nominatis univerſitatum? & quid in iis qui preces primarias à Cæſare obtinuerunt?

REGU-

REGVLA XVII. INNOCENTII VIII.

DE ÆTATE CANONICORUM CATHEDRALIUM ET COLLEGIATARUM ECCLESIARUM.

ITem quod proviſiones aut conceſſiones vel mandata de providendo de Cathedralium Eccleſiarum Canonicatibus & præbendis, quæ pro cujuſvis perſonis ſi XIIII. ſuæ ætatis annum non compleverint quomodolibet emanaverint, niſi eis quod illos in minori ætate recipere poſſint, per Sedem Apoſtolicam ſpecialiter conceſſum fuerit; & quæcumque impetrationes de Canonicatibus & præbendis in Collegiatis Eccleſiis, ſi impetrantes minores x. annis fuerint, & de hoc in impetratione hujuſmodi expreſſa mentio non fiat, nullius ſint roboris vel momenti & habeantur prorſus pro infectis.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula dicitur quod proviſiones aut conceſſiones ſeu mandata de providendo de Canonicatibus & præbendis in Eccleſiis Cathedralibus facta pro illis qui non excedunt XIIII. annos, non valent, niſi ſedes Apoſtolica ſpecialiter aliud concedat. Item quod impetrãtio Canonicatus in Collegiata Eccleſia facta pro minori x. annis non valet, niſi ſpecialiter fiat mentio in impetrationibus &c. Iſta Reg. venit ad declarandam veritatem Doctorum in c. ſuper inordinata de præb. & in c. ex ratione & in c. indecorum de ætat. & qual. & c. de eo. de elect. lib. 6. & c. nullus de temp. ord. & in c. ſi eo tempore de reſcript. lib. eod. *Nam de jure communi communiter tenebatur, maximè per gl. in d. locis; quod major ſeptennio licet minor XIIII. annis, poſſet eſſe Canonicus in Eccleſia Cathedrali*, ut hodiè 1

A probat text. in d. c. ex eo. *tamen Papa ſtatuit hic contrarium, & benè: quia ex quo Canonicus debet conſulere in factis Eccleſiæ* ut per totum tit. de his quæ fiunt à major. p. cap. *ergo oportet quod ad minus habeat aliquam diſcretionem, & quoad primam partem hujus reg. ponderandum eſt verbum hic poſitum ſcilicet* non compleverint *&c. ex quo ſequitur quod non ſufficit attingere XIV. annum, niſi in totum ſit completus ut hic & ad hoc venit deciſio Rotæ* CCCXXIII. quæ incipit. Item quod ſuppoſita ordinatione Gregorii *qua loquitur in terminis hujus Regulæ: ſed in caſu ſecundo hujus Regulæ contrarium videtur ibi* minores x. annis *&c. ſufficiat l. 1. ff. de ma. vindic. de quo per Doct. in diverſis* 2

locis, ſufficiat glo. magna in l. 3. §. minorem ff. de minoribus per Canoniſtas in c. cum in cunctis de elect. & in c. cum viceſimum de off. deleg. & in clem. generalem de ætat. & qual. *In hoc tamen de mero jure crederem quod tempus conceptionis debet etiam computari in favorem iſtius Canonicandi* ut l. qui in utero ff. de ſtat. hom. 3 bonus tex. in l. quod diximus ff. de verb. ſig. & facit gl. in c. 2. qui fi. ſint legit. & ibi dixi legendo hic: *Sed licet hoc ſit verum de jure, tamen quia omnis intellectus eſt extraneus, qui non ſonat in auribus vulgi*, ut eſt caſus not. in c. ex litteris lo. 1. de ſponſ. *& ad hoc propoſitum allegat c. illud Bal.* in c. 1. §. oppoſitioni de pa. Conſtan. in fi. coll. x. *crederem quod Rota non interpretaretur hanc Reg. niſi à tempore Nativitatis ex utero: & hoc etiam poſſet fundari per text. in d. §. minorem, ibi an dies natalis ſui & ibi an horam in qua natus eſt &c.*

Item mihi ponderandum verbum puto hic poſitum per ſedem apoſtolicam ſpecialiter

B conceſſum fuerit &c. *Ex quo ſequitur quod Ordinarius non poteſt dare Canonicatum in Eccleſia Cathedrali minori XIV. anno, cum non poſſit diſpenſare contra iſtam Reg: maximè* 4 *quia Papa reſervat ſibi* arg. c. nuper de ſenten. excom. *& per hoc verbum etiam dico quod non ſufficiunt clauſulæ generales bullarum ſcilicet* non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibus & ordinationibus, etiam regulis Cancellariæ *&c. quia oportet quod fiat ſpecialis & expreſſa mentio de hac diſpoſitione: & non dicitur quoad hoc ſpecialis mentio quæ includitur ſub generali mentione* ut dicit gl. in c. ſi Epiſcopus de præb. lib. 6. quam not. ad hoc Domi. ibi: & eſt alia in c. inquiſitores de hæret. lib. 6. & Doct. in c. quia periculoſum de ſent. excom. lib. 6. *& hoc dico ad concludendum diverſa conſilia quæ fecit Old. ſcilicet ſi Papa pupillo exiſtenti coram ſe dedit dignitatem, an videtur ſecum diſpenſare ſuper defectu ætatis? & ſibi videtur contrarius nam in conſ.* CCCXXV. *quod incipit. Thema quæſtionis eſt tale; & in ſequenti videtur dicere quod non: & in aliis duobus ſeq: tenet contrarium, quæ conſilia poſui in tit. de reſcript. & de privile. ſed ſtantibus verbis iſtius Regulæ,* 5 *crederem quod non videretur Papa diſpenſare, niſi expreſſa fieret mentio &c.* per prædicta.

De ordinario tamen arbitror quod ſi Papa mortuo conferret prabendam Canonicalem majori ſeptennio quod valeret collatio de jure, ſufficiat d. c. ex eo. de elect. lib. 6. & gl. in d. c. ſi eo tempore de reſcript. eod. lib.

C *Item in quantum iſta reg. loquitur de Canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis, infero quod portio quæ non eſt Canonicalis, ſed præbenda integra, poteſt bene conferri minori quatuordecim & majori ſeptem per prædicta*, ſufficiat l. de pretio ff. de publi. *& in hoc eſſet melioris conditionis portionarius, quàm Canonicatus, maximè cum habeat tantum in redditibus ſicut Canonicatus in aliquibus Eccleſiis Hiſpaniæ.* 6

D *Item ponderandum puto in hac prima parte verbum* aut conceſſiones *quod non erat in Regula Pauli, ſed Sixti: ex quo poteſt inferri quod etiam expectativa pro minori XIV. an. quoad Canonicatum & præb. Eccleſiæ Cathedralis non valeat, quia debet attendi tempus* 7 *datæ,*

data, ſufficiat dictum c. ſi eo tempore de reſcript. in 6. *quicquid ſomnient aliqui Doctores* in c. ei cui de præb. lib. 6. *Item credo quod etiam ſi conceſſio vel proviſio de Canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis eſſet facta motu proprio, non valeret pro minori propter verba hic poſita, & propter defectum intentionis Papæ. Sed quoad ſecundum caſum ſcilicet in Eccleſia Collegiata, ſicq; loquitur de impetrationibus &c. l. prima C. de pet. bon. ſub l. x. & l. 3. ff. quod quiſq; jur. in princip. faciant jura quæ allegavi in ſimili ſuprà proxima reg. neſcio tamen quomodo ſententiaret Rota.*

Item credo quod etiam ſecunda pars habeat locum in exſpectativis: quia etiam exſpectativa dicitur impetratio, ergo &c. & hæc ſufficiant pro nunc.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

HÆc Regula non habetur inter Regulas Pii V. Gregorii XIII. & aliorum 8
ſucceſſorum, propter ut opinor expreſſam ſuper hac re Concilii Tri-
dentini conſtitutionem: ante quam Conſtitutionem hæc Regula tollebat om-
nem ambiguitatem & ſinuolas DD. opiniones ſuper ætate quæ proviſis de Ca-
nonicatibus & præbendis requirebatur: Plerique enim aſſerebant exceden-
tem annum VII. poſſe eſſe canonicum præbendatum non ſolum in collegiata, ſed
etiam in Cathedrali, ſalvo quod talis non haberet vocem in capitulo, *per text.*
in Cap. ex eo de election. in 6. gloſſ. in cap. ſi eo tempore in verbo ætatem de Reſcript. in 6.
alii annum requirebant XIV. *Abb. & Hoſtien. in Cap. præterea num. 6. de ætate &*
qualit. alii alia aſſerebant. Itaque has omnes difficultates ſuſtulit diſpoſitio hujus
Regulæ, quam dilaudat Selna de beneficio part. 3. quæſt. 5. num. 26. in fi. à qua
quoque eatenus receſſum eſt ex diſpoſitione Conſilii Trident. *ſeſſ. 23. Cap. 6.* 9
quod obtinens Canonicatum in Collegiata debet etiam eſſe natus annos XIV.
non autem X. ut hic ſtatuitur: ſufficitque attigiſſe dictum annum XIV. ut cen- 10
ſuit ſancta Congregatio Illuſtriſſ. Cardinalium interpretum Conſilii Trident.
ad Cap. 6. ſeſſ. 23. probatque Mandoſ. *Conſ. 20.* Cerola *in praxi part. 1. verbo Ca-*
nonica §. 9. Cechus *de Repub. Eccleſ. Cap. 24. de Canoni. verſ. 2. num. 6.* Interim
tamen non habebit vocem in Capitulo, *Seſſ. 22. de Reform. cap. 4.* Obtinens ve-
rò Canonicatum in Eccleſia cathedrali ex eadem diſpoſitione Conſilii Trident.
debet attigiſſe ut minimum 22. ætatis annum: cum omnes canonicatus Eccleſia-
rum Cathedralium habeant ex decreto dicti Conſilii annexum ordinem Præs-
byterii, Diaconatus, vel Subdiaconatus: & proinde proviſi de ejuſmodi Eccle-
ſiis Cathedralibus debent eſſe in ætate ad ordinem cui annexus eſt Canonicatus,
requiſita: & ſic ſi habet annexum ordinem ſubdiaconatus, habere debet ætatem
22. annorum aut ſaltem illam attigiſſe: Si Diaconatus attigiſſe 23. ætatis annum:
Si Præsbyteratus 25. ætetis annum attigiſſe. *Cerola d. part. 1. §. 2. & 9. Flam. Pa-*
riſ. de Reſig. benef. lib. 4. cap. 9. num. 11. Quæ ætas quoque 25. annorum cœptorum

requiritur in proviſis de Eccleſiis parochialibus, & dignitatibus quibuſcumque curam animarum habentibus *Leſſius tract. de Juſt. & Jure lib. 2. c. 34. dub. 20. Coraſ. de benef. c. 3. num. 3. Navar. c. 25. num. 116. Flam. Pariſ. lib. 4. de reſignat. c. 9. num. 16. Conſil. Triden. c. 12. ſeſſ. 24.* ſed quod dixi de ætate in Cathedralibus ex diſpoſitione Conſilii Trid. requiſita, id uſu receptum non eſt Leodii, ubi ſufficiat etiam in Cathedralibus attigiſſe XIV. ætatis annum ſuppoſita ſcientia requiſita ad beneficia ſimplicia.

Porrò quia hic diverſæ à noſtro tractantur quæſtiones, nec illæ quidem à diſpoſitione Conſilii Trid. abhorrentes, operæ pretium erit paucis examinare quî probetur ætas. Et quidem probatur primò, ex adſpectu *l. minor 25. annis addito ff. de minoribus ubi Bart. & DD.* quæ probatio ex ſententia Baldi *in rub. tit. c. de probat.* levis eſt, aut ſaltem, ut alii volunt, ejuſmodi ex qua transfertur in adverſarium onus probandi contrarium, *gl. in l. de ætate n. 8. de minor. Tho. Grammat. Voto 14. n. 2. & ſeqq. & Conſil. 4. n. 9.* Secundò probatur teſtibus puta obſtetricibus *Bart in d. l. de ætate n. 7. Cavalca tract. de tutore n. 296.* vicinis, amicis, conſanguineis, *l. 2. de excuſ. tut. Bart. in d. l. de ætate & conſ. 92. Maſcard. lib. 3. de probat. concluſ. 668. Bal. conſil. 455. vol. 4.* Imò aſſertione parentum *l. etiam ff. de probat. ſpecul. tit. de teſte ſub initium n. 4. Roland. à Valle conſ. 31. n. 2. & 3. vol. 1. Menoch. lib. 2. præſumpt. 51. n. 21.* vel eorum ſcriptura ſcilicet regeſtis *l. cum de te C. de probat. n. 4. & in l. cum de ætate n. 5. ff. de probat. latè Menoch. de præſumpt. 51. n. 9. Jacob. de ſancto Georgio in l. cum de ætate n. 5. ff. de probat. Mand. hic. q. 8.* Nam cum ætas difficilis ſit probationis, *Bart. in d. l. de ætate n. 7.* probationes admitti debent alias impotentes *Menoch. de arbit. jud. lib. 2 cent. 2. caſu 116. n. 2.* Denique probatur libris cenſualibus *l. ætatem ibi Gothofred. ff. de cenſib.* & Curati *Rebuff. ad conſtit. reg. tract. de regeſtis ſeu libris* 12 *baptiſmi n. 9. Menoch. d. præſumpt. n. 53.*

Cui autem incumbat onus probandi ætatem majorem, vel minorem ad effectum hujus reg. vel Conſtitutionis Conſilii Trid. diverſa eſt DD. opinio: mihi verò ſimilior eſt illorum ſententia, qui docent ei qui ſe fundat ſuper ætate, ſive A- 13 ctor ſit, vel reus incumbere onus probandi *per l. cum te l. matrem tuam ibi Caſtren. c. de probat.* qui enim ſe admitti petit ut talis, debet probare ſe talem *Jo. And. in cap. Inſamibus de reg. Jur. in 6. Bart. in d. l. de ætate Anchor. in cap. acceſſit in prin. de Diſpen. impub. Alex. conſ. 49. num. 16. vol. 5.* alii diſtinguunt quod aut ſit facta mentio in gratia aut non ſit: priori caſus impetrans tenetur verificare ætatem expreſſam, *Put. deciſ. 187. & 202. lib 1. Caputaquen. deciſ. 128. 129. 130. 131 part. 1.* niſi ſecundus impetrans impetravit certo modo eo quod primus non expreſſerat veram ætatem, nam tunc ſecundus hic impetrans tenetur id probare plenè 14 tanquam fundamentum ſuæ gratiæ, *Put. dicto loco Mandoſ. de ætate majori quæſt. 28.* Secundo caſu, aut quis petit ſententiam Canonizatoriam ſui tituli ſeu

ſeu adjudicatoriam beneficii, & ex adverſo negatur eum habere ætatem legitimam ad tale beneficium, & tunc adjudicatoriam petenti incumbit onus probandi ætatem tanquam fundamentum ſuæ intentionis cum id petat tanquam habilis *Bal. in c. in præſentia de probat. n. 34. & ibid. Felii & Mand. in hac reg. 18. n. 5.* Aut verò quis inſtat pro abſolutoria, & tunc indiſtinctè non tenetur probare ætatem in ſua gratia non expreſſam etiamſi ex adverſo negetur quia præſumitur habilis ex quo in gratia nulla ætatis fiat mentio *Rebuff. in praxi tit. Requiſita ad collat. num. 39. Maſcar. concluſ. 667. n. 6. & 8. Mand. d. reg. 18. q. 3. n. 4. & ſeq.* hancq; diſtinctionem probat noviſſimè Nic. Garc. *de benef. p. 6. c. 2. n. 169. & ſeqq.* qui illam ſumpſit ex Mand. hic *q. 5. n. 4.* ubi quoq; *n. 6.* notanter illud ſubjicit quod habilitates perſonæ tam circa ætatem quam alia præſumuntur quando actus habet debitam formam *per not. Inno. & aliorum in c. Innotuit, de eo qui fur. ord. ſuſc. Abb. in c. præſentia n. 3. & in c. Cum virum in 4. notab. per illum text. de regular. Socin. conſ. 258. in* 15
cauſſa n. 2. Secundò infertur quod ex quo fuit præſentatus & inſtitutus tanquam clericus & accolitus, & ſic tanquam habilis ad beneficium fundata eſt intentio præſentati, niſi contrarium probetur, *& Dec. in c. In præſentia n. 11. de probat & conſil. 682. n. 14. & ſeqq.* ubi concludit quod ſi allegatur actus qui ad ſui validitatem acceſſoriæ ætatem includit, ætas idonea præſumitur, & ideò teſtamentum producens non tenetur probare quod teſtator eſſet major *14.* annis *Bal. in auth.* 16
omnes peregrini col. fin. C. commu. de ſucceſſio. & in l. Nulli col. 3. C. de Epiſc. & cler.

B *Ordinarius non poteſt)* Idem rejecta opinione contraria ſentit hic Mand. *q. 14. n. 5.* & noviſſimè Jo. Franc. Leonis Epiſcopus Theleſmius *in ſuo docto tract. theſauri fori Eccleſiaſtici p. 2. c. 3. n. 15.* Nam cum hæc ætas ſit à Conſilio Trid. quod habet decretum irritans, requiſita, ſitq; ſolus Papa ſuprà Conſilium, & ejus authoritate fuerint ſtatuta Conſilii, roborata, *cap. Conſilia 17. diſt.* ipſius eſt ſuper ætate diſpenſare, ut qui ſolus ſuprà Conſilium ſtatuat atque diſpenſet, *c ſignificaſti de elect. gloſſ. in c. ubi periculum verb. Conſilium eodem tit. in 6. Felii in c. 1. de conſtitut.* Accedat alia ratio: ſi S. Pontifex decernit non valere proviſiones, & diſpoſitiones ſuas de Canonicatibus ante ætates, de quibus hic, multo ergo fortius & convenientius videtur voluiſſe non valere illas inferiorum, per regulam quod regula non licet majori, ergo nec minori, niſi Papa diſpenſet: quo caſu ſolet hodie apponi Clauſula hæc: *Si Canonicatum & præbendam hujuſmodi d. Oratori ante xxi. ætatis ſuæ annum conferri contigerit, cum primum illorum poſſeſſionem aſſecutus fuerit, literarum ſtudiis in aliqua univerſitate approbata, ſeu Collegio aut Gymnaſio, donec ad xxi. ætatis annum pervenerit actu incumbere debeat, nec interim ſtallum in choro, neq; vocem in capitulo habere poſſit.*

C *Infero quod portio)* Hodie ex decreto Conſilii Tridentini portiones, & præben-

præbendæ pari paſſu ambulant. Itaque ut proviſi de iſtis, ita de illis attigiſſe de-
bent ætatem 14. annorum, *ſeſſ. 24. c. 12. Verſi. neminem de reform.* licet aliud dicen-
dum ſit in dimidiis portionibus, ut notet Gonzalez *ad reg.* 8. *Cancell.* §. 5. *n.96.* ubi 20
ſcribit appellatione portionis non venire dimidias portiones in materia corre-
ctoria & ſtricta, *Cap. cui de non ſacerdot.* 27. *verſ. ſimiliter deprab. in* 6. Ex quibus effi-
citur quod proviſio facta non habenti legitimam ætatem in beneficio requiſitam
eſſe nullam, *adde ea quæ not. Flam. Pariſ. de reſignat. benef. lib.* 4. *q.* 9. *n.* 20. *Azor.* 21
lib. 2. inſtit. moral. c. 5. q. 12. etiam in foro conſcientiæ *P. ledeſma in ſumma 2. p. tract.*
7. *Cap.* 27. *Concluſ.* 17. Quod procedit etiamſi ad ætatem requiſitam deſit quod-
vis modicum tempus, ut unus dies, vel hora: nam in his quæ à jure ſunt deter-
minata non licet arbitrari; *N. Gar. tract. de benef. p.* 7. *Cap.* 4. *n.* 84. præſertim at-
tenta diſpoſitione Conſilii Trid. quod habet Decretum irritans, quod annullat
actum & inficit titulum, & ipſam poſſeſſionem, *Flam. Pariſ. d. quæſt.* 9. *num.* 12. 22
& ſeqq.

D *Tempus datæ*) Vide Mandoſ. *q.* 12. & Ægidium Bellam: *Concl.* 754. qui propo-
ſita quæſtione, an minor tempore conceſſionis mandati de providendo, ſeu expe-
ctativæ, factus autem major tempore vacationis & acceptationis comprehenda-
tur ſub hac reg. ſeu illi obſtet, tandem pro affirmativa reſolvunt, eadem ratione
moti, qua hic noſter, videlicet quod in omni conceſſio. tēpus datæ inſpici debent
per text. eleg. in Cap. ſi eo tempore de reſcript. in 6. *& not Jo. And. in Cap factum legiti-* 23
mè de reg. Jur. in 6. *Gigas de Penſio. q.* 22. *n.* 16. *& ſeqq.* In nominationibus tamen
graduatorum aliud eſt: quia non graduatus tempore proviſionis ut Scio Pari-
enſi oſtendit Paponius *lib. 2. Placitorum tit.* 5. *arreſt.* 16. Idemque eſſe in Præciſtis
ſeu Nominatis à Cæſare ad primarias preces, ut ſufficiat attigiſſe ætatem in be- 24
neficio requiſitam tempore vacationis ſeu illius acceptationis oſtendi ad Indul-
tum Ferdinandi II. Imp. hodiè fœliciter regnantis.

ARGVMENT. IN REG. XVIII. INNOCENT. VIII.

Iſta reg. inventa eſt ad obviandum fraudibus hominum, Ordinarias & Expectantes circumducere cupientium.

2. Effectus Clauſulæ *Vel quovis alio modo vacet.*

3. Si beneficium impetratur expreſſo uno modo vacandi, cum clauſula *Vel quovis alio modo* etiamſi non vacet primo modo expreſſo ſed alio, an nihilominus ſubſiſtet impetratio? & n. 23.

4. Impetrans beneficium à Papa per verum modum vacandi, præfertur alii non exprimenti.

5. Læſus ſi reſignet ſuum beneficiū & ex alia infirmitate moriatur, an ſit locus huic reg.

6. Infirmus in Curia ſi reſignat cum derogatione iſtius reg. an reſignatarius

iſte

iſte debeat obtinere ſi infirmus ſupervixerit per xx. dies; an alius cui fortè Papa providit ſeu reſervavit iſtud beneficium per obitum futurum &n.31.

7. Dies de qua in hac Reg. ut intelligatur.

8. Dictio infrà de qua etiam hic qualiter accipiatur.

9. Hæc reg. auctior facta eſt per noviſſimos Pontifices & in quo.

10. An hæc reg. locum obtineat in Cardinalibus: negat Mand. affirmat Gomeſ.

11. Reg. hæc comprehendit quoq; familiares Cardinalium & Papæ.

12. Exempti & Exemptæ ſub hac Reg. comprehenduntur.

13. Quod hic de beneficiis, idem etiam in dignitatibus obtinet.

14. Quæ requirantur ut huic Reg. locus ſit.

15. De qua infirmitate loquatur hæc regula.

16. Qui caſus ſub hac reg. non includantur.

17. Hæc reg. an comprehendat caſum quo quis intrà xx. dies mortuus eſt à die factæ per eum reſignationis, ſi ſupplicatio per alium abſq; mandato porrecta, ſit à Sanctiſ. ſignata? ante obitum reſignantis.

18. Cui incumbat onus probandi ad effectum hujus reg.

19. Reg. hæc an locum habeat in beneficio patrimoniali, an in præceptoriis, an in beneficiis juriſpatronatus, quid in beneficiis Regularibus? quid in Commenda, quid in renunciatione ſeu tranſlatione penſionis, quid in unione, quid in reſervat. beneficii reſervatis fructibus. Quid in beneficiis cōſiſtorialibus? Quid in officiis Curiæ Rom. Quid in ceſſione juris? ibi remiſſive.

20. An hæc reg. locum obtineat in reſignatione coram Ordinario?

21. Præſuppoſito regulam habere locū in Ordinario, quo caſu beneficium vacat per obitū, an ordinarius beneficium illud conferre poſſit, an verò collatio ſpectet ad Papam? Beneficia reſignata in curia ſunt reſervata.

22. Quando collatio Papæ ſeu manus appoſitio ejuſdē non eſt ſortita effectum non inducit affectionem; nec tollit Ordinariis jus conferendi.

23. Regula hæc non inducit reſervationem.

24. An reg. hæc procedat in permutationibus, & quibus.

25. Succeſſio in Eccleſia Dei, ſemper odioſa & damnata.

26. clauſula *quovis modo vacet* &c. an cōprehendat caſum mortis, deq; illius clauſulæ vi & efficacia.

27. Ut derogatio hujus reg. vim habeat debet eſſe ſpecialis.

28. An derogatio hujus Reg. facta per Papam vel ejus legatum præjudicet nominatis univerſitatum, ſi reſignans intrà xx. dies moriatur in menſibus eis deputatis.

29. An percuſſus ſi reſignet ſuum beneficium, & ex alia infirmitate moriatur ſit locus huic reg.

30. Quomodo probetur quem mori ex antiqua vel nova infirmitate.

31. Ex eadem infirmitate quis mori præſumitur niſi contrarium probetur.

32. Quid ſi alius caſus eum è medio tollat quem aloqui conſtabat ex priori infir-

infirmitate infrà xx. diesmoriturum.

33. Hodiè ex conſtit. Clem. VII. ſatis eſt ad effectum hujus Reg. quem infirmū eſſe ante vel poſt conſenſum præſtitum.

34. Hodie Papa communiter derogat huic reg. quando reſignantes ſunt extrà Curiam.

35. An legatus cum poteſtate legati de latere huic reg. derogate poſſit?

36. Una eademq; diſpoſitio poteſt diverſis reſpectibus judicari favorabilis & odioſa.

37. Dies de qua in hac reg. debet computari à die conſenſus præſtiti in Camera vel Cancellaria.

38. Dies quot modis accipiatur.

39. Dies quo conſenſus præſtatur à reſignante debet computari de momento ad momentum, dies tamen præſtiti conſenſus non computatur in termino ſeu numero xx. dierum.

40. Dies obitus reſignantis non eſt habendus pro completo.

41. An Regula hæc ſit odioſa & favorabilis.

REGVLA XVIII. INNOCENTII VIII.

Quæ eſt PAULI V. XVII.

DE VIGINTI SIVE DE INFIRMIS BENEFICIA SVA RESIGNANTIBVS.

ITem voluit quod ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignaverit aliquod beneficium ſive ſimpliciter, ſive ex cauſſa permutationis, & poſteà infrà xx. dies de infirmitate deceſſit, ac ipſum beneficium conferatur, per reſignationem ſic factam, collatio hujuſmodi nulla ſit, ipſumque beneficium per obitum vacare cenſeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula dicitur, quod ſi unus infirmus reſignat beneficium ſuum ſimpliciter, vel ex cauſſa permutationis, & intrà viginti dies de ipſa infirmitate deceſſerit, quod cen-
A *ſetur illud beneficium vacare per obitum, & non per reſignationem, etiamſi fuerat collatum per reſignationem. Iſta Regula venit ad obviandum malitiis hominum, maximè Curialium: quia ſi infirmus credebat ſe evadere non poſſe, reſignabat beneficium in favorem* 1
alicujus, & ſic quodammodo videbatur defraudare exſpectantes Apoſtolicos, vel Ordinarium: & quod poſſet quodammodo facere Teſtamentum de Beneficiis ſuis. Et ideò
B *Princeps qui poteſt facere fictionem pro veritate, & plenè proſequitur Bart.* in l. ſi is qui pro emptore: ff. de uſu cap. *fingit iſtud beneficium vacare per mortem, & non per reſigna-*

reſignationem ut hic, nam licet verè vacet per reſignationem etiam ex cauſſa permutationis factam ut in c. 1. de rer. permut. lib. 6. tamen propter fraudem cenſetur vacare per mortem & collatio facta per reſignationem non valet ut hic: ſed per mortem valeret, & iſta reg. venit c. ſuſceptum de reſcript. lib. 6. ubi dicitur in ſecundo reſponſo, quod ſi unus im-
C petrat per verum modum vacandi, & alius non, etiamſi ſit primus, tamen ſecundus debet habere. Sed hic dicitur contrarium; propter fictionem Principis quæ habetur pro veritate ut in d. l. ſi is qui pro emptore &c. is qui de ſponſal. Si tamen ille qui impetravit ſecun- 2
dum veritatem, id eſt per reſignationem, exprimeret vel alio quovis modo vacaverit, tunc videbatur quod etiamſi vacet per obitum cenſeretur bene impetratum beneficium, non obſtante hac reg. & hoc per gl. in verbo expreſſe in d. c. ſuſceptum in 1. reſpon. hoc tamen ego crederem verum, ſi non appareret de alio impetrante per mortem ſecundum iſtam reg. & hoc probo per ea, quæ dicit Lapus ad limitationem dicti c. ſuſceptum in allegatione LXXXIX. refert Domini in d. c. & ſic intelligo deciſionem Rotæ dicentem, ſi beneficium im-
D petratur expreſſo uno modo vacandi cum clauſula quovis alio modo vacet; quod etiam ſi non vacet primo modo expreſſo, ſed alio modo, nihilominus ſit per illam clauſulam quovis alio 3
modo, dummodo per eandem perſonam vacet, ut dicit deciſio XXVII. quæ incipit. Item ſi mandetur alicui provideri: quia hoc eſt verum niſi alius impetraverit per verum modum vacandi per prædicta.

Et hoc intelligo verum, quando iſte modus impetrandi, ſcilicet vel quovis modo &c. ponitur in beneficio vacaturo ſecundum primum reſponſum dicti c. ſuſceptum; ſecus de jam vacante. Pono exemplum de primo etiam in terminis hujus reg. ſi beneficium vacavit per reſignationem infirmi, & tu impetras per reſignationem fiendam vel alio quovis modo vacaverit: quæ Clauſula raro ſolet dari per d. deci. & ille moriatur infra XX. dies: & tunc ego impetro per mortem, & dico quod ego debeo tibi præferri, quia impetravi per verum modum vacandi, etiam- 4
ſi tu habeas vel quovis alio modo vacabit per dictum Lap. & Domi. in d. c. ſuſceptum & hoc ideo quia erat beneficium vacaturum & Papa non intendebat dare tibi per iſtam reg. cui ſolet expreſſe derogare, ſed in beneficio jam vacanti, ſecus eſt. Nam ſi tu impetras per mortem Titii, beneficium cum clauſula quovis alio modo, & ego impetro per ejus permotionem ad Cathedralem, qui eſt verus modus vacandi, certè in hoc caſu videretur quod tu debeas præ-
E ferri mihi, & hoc ideò, quia quando genus venit verificandum in una re tantum, tunc dicitur ſpecialis gratia, & non generalis, & præfertur ſpecialis, & iſte eſt Caſus ſingularis cum gloſſ. fin. in c. ex parte lo. 1. de off. deleg. & ibi no. Abb. & allegat Bald. in l. quæſitum ff. de fund. inſtruct. & hoc intelligo verum, maximè quando non poterit verificari prima gratia in ſecundo vacaturo alias ſecus, & hoc per c. dudum cum gl. & ibi dicit Dominic. de præb. lib. 6. ex quo limitabam aliam deciſion. Rotæ dicentem, quod cap. ſuſceptum non habet locum in acceptatione, quia eſt declaratio voluntatis &c. ut dicit deciſio CCXXVIII. quæ incipit. Item licet impetrans, quia hoc habet verum,

 niſi

niſi apparet alius novus proviſus per verum modum vacandi per dictum c. & hoc facit de-
ciſ. CCCXXXVI. quæ incipit. Item ſi mandetur mihi provideri. *Et quia gratia iſtius*
acceptantis poterat verificari in ſecundo vacanti, ideò genus ſuum non præfertur ſpeciei, ut dixi
per d. c. dudum. *Et iſte caſus quotidiè fuit in Rota practicatus, hoc ego allegavi pro uno, ſcili-*
cet quod etiamſi primus impetravit verè cum Clauſula quovis alio modo: *& in ſecundo per*
verum modum vacandi, quod præfertur primus in vacanti: ſecus in vacaturo: niſi poſſet ſibi
imputari ſubreptio vel malitia, & propter has cavillationes ſolet hodie poni in ſupplicatione
clauſula ſive quovis alio modo vacet per eandem perſonam vel aliam &c. *neſcio*
tamen quod practicaverit Rota.

Item inhærendo verbis hujus reg. fui interrogatus in Curia, quod ſi unus fuit percuſſus, ſed
F *non erat ſpes mortis, & reſignavit beneficium ſuum, tandem mortuus eſt intrà xx dies, ſed non ex*
illa infirmitate, ſed fecit rem cum pulchra muliere, itaq; medici dicunt quod non ex percuſſione, 5
ſed ex alia infirmitate mortuus fuit, an habeat locum iſta reg. & prima facie dicebam ego quod
non, propter verba regulæ ibi de ipſa infirmitate *& allegabam gl. & doct.* in l. 1. C. de e-
menda. ſervo. & in c. 2. de clerico percuſſ. *quia ipſe non deceſſit infrà triduum, nec in-*
fra breve tempus, ergo &c. ſed in hoc dicebam quod eſſet ſtandum judicio medicorum arg. l.
ſeptimo menſe ff. de ſtatu hom. & cap. propoſuiſti de probationibus & ibi di-
cunt Docto. in c. fraternitatis de frig. *tamen neſcio an fuerit deciſum.*

Item ſciendum quod ſi hodie in Curia unus eſt infirmus, & vult renuntiare beneficium & pe-
G *tit derogari huic reg. & ubi ſunt favores Papa derogat, ſin autem minime; imò datur illud be-*
neficium vacaturum per mortem illius futuram, & tunc eſſet dubium, an iſte qui ſperavit per 6
reſignationem debeat obtinere, ſi infirmus ſupervixerit xx. dies: an ſte qui impetravit per obi-
tum futurum, in cujus favorem Papa reſervaverat illud beneficium? & certè ego dixi quod
ille primus: quia ille erat verus modus vacandi, & vacaverat: tamen ſecunda reſervatio erat
ampla & cum Clauſula quovis alio modo *&c. & Papa revocaverat omnes proviſiones*
quas fecerat de illo beneficio, & refero me ad bullam & ad veritatem.

Item quia hic dicatur, ſi infrà xx. dies n. oriatur &c. debes intelligi de die naturali ſcilicet xxi.
H *horarum* arg. l. more Romano, cum gl ff. de feriis *licet dies dicatur quidam ſolaris,* 7
quidam lunaris & quidam naturalis, & ibi notatur & multipliciter capiatur dies ut no. gl.
in c. 2 de feri. *tamen in hoc caſu crederem quod computatur de momento ad momentum fa-*
ciat gl. in cle. ſicut de appellat. & deciſ. Rotæ, deciſione CCVII. quæ incipit. I-
I tem quod terminus octo dierum, *& credo quod ſic intelligat Rota, & non de diebus*
artificialibus, & iſta dictio infrà *hic poſita includit utramq; diem de momento ad momen-*
tum, faciat gloſſ. in clem. ſicut de Appell. & deciſ. Rotæ, deciſ. 207. *& credo*
K *quod ſic intelligit Rota & non in diebus artificialibus. Et iſta dictio* infrà *hic poſita includit*
utramq; diem de momento ad momentum, faciat gl. in cle. quamvis de Appell. in ver-
bo

bo infrà dictum, *& quod dicit Jo. And.* in c. prætereà de app. *licet in rei veritate non eſſet abſonus intellectus quod intelligeretur de die artificiali: quia iſta reg. eſt odioſa: ſed*
L *credo Contrarium practicari in Curia.*

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A IN *iſta Reg.*) Notandum hanc Innocentii Reg. auctiorem eſſe factam per alios 5
noviſſimos Pontifices, nimirum Hadrianum VI. Clementem VII. Julium II. quos exinde ad noſtra uſque tempora ſecuti ſunt alii: Nam poſt vocem *permutationis* adjecta vides in modernis Regulis ſequentia parentheſi incluſa (*vel alias dimiſerit aut illius Commenda ceſſerit, ſeu ipſius beneficii unionis diſſolutioni conſenſerit, etiam vigore ſupplicationis dum eſſet ſanus ſignata*) & poſteà *infrà xx. dies* (*à die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus computandos*) *de ipſa infirmitate deceſſerit ac ipſum beneficium* (*auctoritate*) *conferatur, per reſignationem ſic factam* &c. quas clauſulas maximæ eſſe energiæ in progreſſu Scholiorum facilè deprehendes.

Verum: quia hujus regulæ uſus nedum utiliſſimus eſt, ſed & frequentiſſimus, ut poſt Gomeſ. *hic in præfat.* ſcribit Flam. Pariſ. *tract. de reſignat. benef. lib. 12. in præfat. num. 1.* illiuſque diſquiſitio longè latèque apud DD. pateat, non alienum putavi ab inſtituto meo, ſi priuſquam Gloſſographi noſtri Gloſſema enodandum aſſumam, breviter attingam ac potius perſtringam quæſtiones quæ à Doctoribus noſtris longis ambagibus & ſinuoſis anfractibus paſſim tractantur. Quærunt igitur in explicatione hujus reg. Mandoſius, Gomeſius, Re- 10
buffus, Auctor Analytici Commentarii, aliique non pauci, an Regula hæc locum obtineat in Cardinalibus infirmis reſignantibus? & videtur quæſtio dependere ab alia nimirum an Cardinales comprehendantur ſub Regulis Cancellariæ? quam contrà Felii. *in cap. aures num. 12. de Reſcript.* & Gomeſium *hic* alioſque Mandoſius *quæſt. 2.* ſolvit negativè, motus maximè auctoritate Barbatii *Conſil. 23. num. 18. vol. 1. & in tract. de præſtan. Cardin quæſt. 7. in fi.* ſcribentis, Cardinales non ligari Regulis Cancellariæ, quæ ſunt odioſæ & exorbitantes. Unde propoſitam quæſtionem principalem etiam reſolvit negativè adverſus Gomeſium: ad cujus argumenta diverſis rationibus reſpondet. Contraria tamen opinio in qua reſidet Gomeſ. *d. loco* videtur verior, & magis communis *per not. Flam. Pariſ. d. lib. 12. quæſt. 4. num. 7.* Igitur multò magis Reg. compre- 11
hendet illorum familiares, imò & Papæ familiares, cum illius diſpoſitio quæ generalis eſt extendatur etiam ad perſonas alias privilegiatas *Bald. in l. in fraude §. ſi quis ff. de teſtam. Mil. Dec. Conſ. 5. & Conſ. 120. Flam. Pariſ. d. lib. 12. quæſt. 5. n. 21.*

n. 21. Quo fit ut ex ſententia Gomeſii *q.* 5. *&* 6. Flam. Paril. *d. q.* 12. *n.* 6, (licet ab iſtis diſſideat Mand. *q.* 3. *ut dixi*) etiam exempti & exemptæ, quales ſunt Abbas, & Abbatiſſa ſub hac reg. comprehendantur, unde tales habentes dignitates col- 12
lativas quæ (exceptis iis quæ ſub Concordatis comprehenduntur) renunciari poſſunt, ligantur etiam diſpoſitione hujus reg. quæ licet loquatur de beneficiis, nihil tamen vetat quo minus ex identitate rationis dignitates etiam includat, *gl. in c.* 1. *de reg. Jur. in* 6. *l. poſtulaverint* §. *ratio ff. de adult. l. Illud ubi gl. ad l. aquiliam. Pet.* 13
Rebuff. ad hanc reg. in addit. in verbo aliquod beneficium. Unde ſequitur quod ſi Abbas vel Abbatiſſa infirma, de facto reſignaverit, & infrà viginti dies de eadem infirmitate deceſſerit, poterunt moniales vel monachi liberè eligere, ubi tamen vigent Concordata &c.

Notandum porrò, ut huic reg. locus ſit, requiri quod quis reſignaverit: non enim ſatis eſt ſi reſignare promiſerit, vel ad reſignandum procuratorem conſtituerit *Rebuff. in praxi ad hanc reg. gl.* 3. ſed requiritur, quod conſenſus ipſius reſignantis, vel ſui procuratoris in loco ubi fit reſignatio, interveniat, quodq; ejuſmo- 14
di reſignatio ſit admiſſa, vel per Papam, vel per Legatum, aut ordinarium vel alium *Rebuff. d. tit. gl.* 10. *n.* 2. *& gl.* 12. *n.* 1. quod intellige juxtà ea quæ infrà ſcripſi n. 17. quæ lucem dant huic articulo.

Verum quod dixi de infirmitate, intellige ut non præciſè requiratur infirmitas 15
tempore quo fit, & expeditur mandatum, vel inſtrumentum mandati ad reſignandum, quamvis videatur hoc ſentire Gomeſ. *hic q.* 12. qui ſcribit quod omni tempore debet qualitas infirmitatis adeſſe, aliàs valet per reſignationem, quid enim ſi ſanus hoc facit, & inſtrumentum penes ſe ſervat, vel non levatur, ſed manet in matrice Notarii, donec accidente infirmitate levetur, vel tradatur curſori? tum locum fore huic Reg. ſcribit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. n.* 326. quæ loquitur de reſignatione facta, vel executa contemplatione infirmitatis, qua reſignans correptus eſt: ſecus ergo ſi ſanus non ſolum confecit, ſed etiam tradidit, & miſit inſtrumentum Romam, deinde currente veredario reſignans æquo decidat, aut gladio vulneretur, aut aliàs inopinata infirmitate corripiatur & inde moriatur, & poſtridiè reſignationis admiſſæ, vel deinceps, infrà tamen dies xx. tunc enim non erit locus huic reg. nec beneficium vacabit per obitum, quia tum ceſſant fraudes, & rationes finales hujus reg. nimirum hæreditaria beneficiorum ſucceſſio, & ſtudium fraudandi ordinarios à collatione ſua: ſed hodiè attenta appendicula ſupràſcripta *n.* 9. res non patitur difficultatem. Itaq; fruſtrà hic quærunt interpretes de qua infirmitate hæc loquatur reg. an de gravi, an verò etiam de levi infirmitate? de quo videto mand. *q.* 5. & Gomeſ. *q.* 28. qui concludunt Regulam loqui de omni infirmitate, quod & probat Flam. Pariſ. *d. lib.* 12. *q.* 6. *in pr. num.* 8. maximè attentis verbis appendiculæ, ibi *etiam vigore ſupplicationis*

dum

dum eſſet ſanus ſignata : & proinde quomodocumq; & quandocumq; quis ſit infirmus, imò etiam ſi non ſit infirmus, ſed poſt conſenſum per ſe, vel procuratorem præſtitum moriatur infrà xx. dies, locus erit huic reg. hoc eſt beneficium vacabit per obitum & non per reſignationem, quamvis ab initio eſſet ſanus, ut patet ex dictis verbis appendiculæ conſtitutionis, quæ eſt Clementis VII. *ibi etiam vigore ſupplicationis &c.* & proinde pro nihilo ſunt diverſæ diverſorum Doctorum limitationes hujus reg. videlicet de ſene aliàs ſano, de qua Mand. *q.* 4. Gomeſ. *q.* 7. item dè reſignatione amentis extrà tempus delirii, de quo Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. n.* 347. Gomeſ. *q.* 10. item de conſtituto in periculo mortis, puta tempore tempeſtatis, prælii, contagionis, de quo Gomeſ. *q.* 8. Rebuff. *in praxi ad hanc reg. gl.* 2. *n* 14: iſtæ, inquam, limitationes planè jam corruunt, propter dictam Clementis VII. appendicularem conſtitutionem.

Cæterum, hæc reg. limitari poteſt primò, ut non habeat locum in morte civili, puta ſi quis reſignavit; & infrà viginti dies à conſenſu præſtito uxorem ducat, 16
vel cucullam monaſticam ſumat, vel aliud incompatibile beneficium aſſequatur: nam tum non vacabit beneficium ex dictis cauſſis, ſed per reſignationem, nec erit locus huic reg. nam ſtatutum loquens de morte, intelligitur de naturali, nec extenditur ad civilem *gl. & text. in Cap. ſuſceptum de reſcript. in* 6. *Old. Conſ.* 284. *in fi. Alex. Conſ.* 139. *n.* 4. *lib.* 2. Quo fit ut non habeat locum in inſtitutione facta ab Ordinario, ut ſi patronus præſentaverit ad beneficium vacans per reſignationem, ſi reſignans moriatur ante xx. dies, poterit iterum præſentare, quia non præſentavit id caſu mortis; & prima præſentatio eſt nulla, ergo non præſtabit impedimentum alteri præſentationi, licet alius conſuluerit Decius *Conſ.* 224. cui reſpondet Rebuff. *tract. Nominat. q.* 17. *n.* 5.

Secundò, limitatur ut non procedat in vacatione, quæ fit per ſententiam hominis privativam, ut cum accuſatus reſignat metu ſentententiæ privativæ, per ea quæ latè tradit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc reg. num.* 367. *&* 270. & Reb. *in addit. ad hanc reg.* ſecus autem ſi privandus renuntiat, cum eſſet in carceribus, & poſteà moriatur intrà xx. dies, quia tunc habebit locum hæc regula. *Flam. d. lib.* 12. *q.* 6. *in fi.*

Quæro ulterius, quid ſi Sempronius vel alius abſq; mandato curet ſignari per Sanctiſſ. ſupplicam reſignationis Titii in infirmitate aut etiam ſanitate conſtituti in Mævium d. Titii nepotem, idemque Titius poſteà ſed intrà xx. dies conſtituat Gajum procuratorem in Urbe ad reſignandum, & conſentiendum &c. 17
& moriatur intrà dictos xx. dies, an ſit locus huic Regulæ, & ſcilicet beneficium ejus cenſeatur vacare per obitum? Videtur quod ſic, propterea quod abſque mandato ſupplica ſit ſignata & mortuus ſit intrà xx. dies. Contrarium tamen videtur verius; ſed cum diſtinctione ſequenti. Aut Titius poſteà fuit

conſcius dictæ, ſupplicæ reſignationis ſignatæ ratamq; illam habuit: & tum non eſt dubium quin ſubſiſtat reſignatio etiamſi poſt mortem d. Titii, Gajus procurator conſenſerit: quia ſufficit, quod conſenſus quandocumque interveniat, *Flam. Pariſ. de reſig. benef. lib. 6. q. 5. n.* 47. qui conſenſus retrotrahitur ad diem datæ ſupplicæ *Caſſ. deciſ.* 1. *de renun.* modo tamen medio tempore, hoc eſt ante conſenſum præſtitum pœnitentia reſignantis non ſupervenerit *Flam. Pariſ. d. tract. lib.* 1. *q.* 12. *n.* 30. quia poteſt pœnitere, etiamſi ſupplicatio ſit ſignata, datata & regiſtrata *Flam. Pariſ. d. lib.* 1. *q.* 12. *n.* 30. *&* 41. Aut non conſtat quod Titius fuerit conſcius dictæ reſignationis, ſignatæ ſed ignoravit, vel dubitavit & conſtituit & obiit intrà xx. dies, & tunc ſi mandatum conſtitutionis in perſonam Gaji habeat clauſulam ad conſentiendum ſupplicationi ſignatæ vel ſignandæ ſubſiſtet reſignatio & ceſſabit hæc reg. *Flam. Pariſ. d. tract. lib.* 9. *q.* 8. *n.* 19. *&* 20. Nec obſtabit quod nullum fuerit datum mandatum Sempronio ad porrigendam ſupplicam reſignationis: quia ſupplica poteſt porrigi à quocumq; abſq; mandato, & poſtquam eſt ſignata poteſt dari mandatum ad reſignandum & conſentiendum ſupplicationi ſignatæ vel ſignandæ *Flam. d. lo. & q.* 6. *n.* 6. & q. 6. ubi ſcribit porrectionem ſupplicationis poſſe fieri per quemcumque etiam abſq; mandato ſpeciali & per litteras miſſivas, licet ad præſtandum conſenſum Notarii Cameræ vel Cancellariæ illum non extenderent niſi conſtaret de mandato per publicum inſtrumentum *Rebuſ. tit. de procur. ad reſig. n.* 7. id quod facient etiam poſt mortem ut dictum eſt, reſignantis, atq; hic caſus hodiè controvertitur in Rota, cujus proinde deciſioni lubens acquieſcam. Sed aliud occurrit, quid ſi quis conſtituerit procuratorem ad reſignandum coram Papa, an poſſit interim reſignare coram Ordinario? reſpondetur negativè, niſi tamen prius reſignationem inſinuaret procuratori & hæc propter eluſionem & variationem clericis maximè prohibitam *clem. una de renun. Rebuff. ad Concord. Rub. de Regia ad Prælat. Nom. facien.* §. 1. *verſ. etiam per conceſſionem: verbo notare debemus*, & ideò infert Abb. *in c. cum olim col.* 6. *verſ. Quæro quid intendit de Re. jud.* quod ſi habens collationem beneficii à Papa, poſteà ab inferiore recipiat alteram ſuper eodem beneficio, Papa poterit illum privare eo beneficio quia eſt prædam ingratitudo, & deluſio erga ſuperiorem propter quas inducitur, legitima cauſſa privandi eum, & in hoc caſu non debet multiplicari titulus *Felii. in c. in noſtra coll.* 3. *verſ. Titulus multiplicatur. de reſcript. Rebuff. d. loco.*

Diſquirendum quoque eſt cui incumbat onus probandi ad effectum hujus Regulæ, hoc eſt, an ei qui dicit infirmum reſignaſſe & obiiſſe intrà xx. dies, an verò ei qui dicit reſignationem validam? & quidem communi calculo receptum eſt onus probandi ei incumbere qui per exceptionem iſtius Regulæ quærit reſignationem infringere, Nam ex quo infirmitas ſeu mors ſit ejus fundamentum,

tum, illam probare debet, *l. qui accuſare C. de edendo Gomeſ. ad hanc reg. q. 36. Mand.*
q. 6. Idque per clariſſimas probationes: quia ſumus in materia objectiva, in qua
opponitur de iſta reg. ad annullandam ſcilicet reſignationem veram, quæ proin-
de odioſa eſt & ſtrictè interpretanda, *Flam. Pariſ. lib.* 12. *q.* 7. *Gomeſ. q.* 36. quem
etiam vide q. 9. ubi quærit quid dicendum in eo qui peſte correptus eſt: & re-
ſolvit apponenti de regula incumbere onus probandi mortuum obiiſſe poſt xx.
diem, cum reſignatarius habeat intentionem fundatam in jure, quod ità præſu-
matur mortuus poſt xx. dies: eo quia quælibet infirmitas præſumatur durare
longo tempore, ſaltem per annum, ut multis probat Gomeſ. *d. q.* 9. cujus opi-
nionem quadamtenus reprobat Mandoſ. *q.* 7. *n.* 6. *in fi.* quibus rationibus vi-
deto.

Illud denique antequam veniam ad gloſſema noſtri Alphonſi, obiter conſi-
derandum (obiter inquam, & remiſſivè, quia ſi ſingulas quæſtiones ſuis mo- 19
mentis trutinare hic deberem, volumen tantum non implerent hujus Regulæ
Scholi-) igitur communis eſt opinio, omnia beneficia comprehendi ſub hac reg.
Rebuff. hic gloſſ. 5. Sed an beneficia patrimonialia? locum etiam in iis habere
Regulam concludit Mandoſius *ad hanc Reg. quæſt.* 15. *num.* 10. *in fi.* & Flam. Pariſ.
d. lib. 12. *quæſt.* 3. *num.* 10. Gomeſ. *quæſt.* 21. Quid in Præceptoriis? vide Man-
B doſ. *hic quæſt.* 20. ubi reſolvit pro affirmativa, ſi præceptoriæ ſint perpetuæ &
datæ in tituturlum perpetui beneficii, aliàs ſecus: licet poſteà indiſtinctè velit ejuſ-
modi reſignationes præceptoriarum, quæ fiunt in Curia, cadere ſub diſpoſitio-
ne hujus Regulæ. Quid in beneficiis Juriſpatronatus? vide *Gomeſ. q.* 17. & Flam.
Pariſ. *d. lib.* 12. *quæſt.* 3. *num.* 28. Azorium *lib.* 7. *Inſt. moral. cap.* 28. *verſ. ſext. quæ-
ritur*, ubi concludunt pro affirmativa. Quid in beneficiis Regularibus? locum
eſſe Regulæ ſcribit Anaſt. Germonius, *in ſuo tract. de Indultu Card.* §. *Regularia
num.* 33. *Reb.* ad hanc Regulam *glo.* 5. *in fine.* Quid in Commenda? vide Flam. Pariſ.
q. 13. & Rebuff *d. tit. gl.* 7. ubi ſcribit commendatarium morientem intrà xx. dies
ſub hac Regula comprehendi, præſertim cum Regulis poſteriorum Pontifi-
cum expreſſè nominentur, ut videre eſt in ſupradicta appendice. Quid in re-
nunciatione ſeu tranſlatione penſionis? vide Gomeſ. *quæſt.* 16. Mandoſ. *quæſt.*
21. Flam. Pariſ. *d. cap.* 3. *num.* 53. *& lib.* 6. *quæſt.* 4. *num.* 34. qui reſolvunt pro ne-
gativa. Sed hodiè attentis dictis noviſſimis Regulis res eſt explorata, ut ſub
hac Regula includatur. Quid in unione? vide eundem Mandoſ. *quæſt.* 10. Go-
meſ. *quæſt.* 13. Flam Pariſ. *d. quæſt.* 3. *num.* 47. ubi contrà Gomeſ. reſolvit pro af-
firmativa, & meritò, ſed in dictis noviſſimis Regulis clarum eſt unionum diſ-
ſolutiones comprehendi. Verum quid dicendum in reſignatione beneficii re-
ſervatis fructibus? vide Mandoſ. *quæſt.* 14. & Gomeſ. *quæſt.* 20. & Flam. Pariſ.
d. lib. 12. *quæſt.* 5. & Auctorem Analyt. Commentarii *ad hanc Regulam num.* 323
C ubi contrà Gomeſ. ſcribit pro affirmativa. Quid in beneficiis conſiſtorialibus?
vide

Digitized by Google

vide Flam. Pariſ. *de reſignat. lib.* 12. *q.* 3. Quid in officiis Rom. Curiæ, quæ vendi poſſunt? idem Auctor Analyt. Commentarii *n.* 424. etiam contrà Gomeſ. *hic q.* 22. reſpondet pro negativa, quam in Gallia ſervari ſcribit Pet. Rebuff. ad hanc *in addit. in verbo aliquod beneficium*: & ratio eſt, quod hæc reg. loquatur tantum de Beneficiis Eccleſiaſticis. Quid in conceſſione juris? vide Flam. Pariſ. *dec.* 3. ubi eſſe locum huic reg. ſcribit; ſed quibus rationibus videto. Poſtremò quid in beneficiis reſervatis, litigioſis & iis quæ electiva dicuntur? conſule Azorium *lib.* 7. *Inſtit. moral. c.* 28. ubi cum Rebuffo ſentit reg. hanc in his beneficiis locum obtinere.

B *Vel Ordinarium*) An adſtringantur diſpoſitioni hujus Regulæ Reſignantes coram Ordinariis? vide Auctorem Analyt. Comment. *ad hanc Reg. num.* 22. *&* 20 *ſeqq.* & Paponium *lib.* 3. *tit.* 2. *arreſto* 1. qui contrà Rebuffum *in praxi tit. de infirmis benef. reſig. gl.* 12. *num.* 3. *& in tract. Nominatio. quæſt.* 16. *num.* 18. Mandoſium *quæſtio.* 16. Gomeſium *quæſt.* 26. Flam. Pariſ. *d. lib.* 12 *quæſt.* 5. *num.* 8. Wameſium *Conſil.* 257. *num.* 12. *de Præben.* Azorium *lib.* 7. *Inſtit. moral. Cap.* 26. *verſ. Quarto quæritur*, ſcribunt Regulam hanc non habere locum in Ordinariis, quæ opinio licet tanti Senatus auctoritate munita ſit, tuta mihi non videtur, præſertim propter Regulæ verba, *quavis auctoritate*, *Flam. Pariſ. d. quæſt.* 5. *num.* 8. Sed Renatus Chopinus nodum hunc ita ſolvit. Aut ultronea eſt ſpontaneaque Ordinarii collatio, tunc Regula hæc, quæ edita fuit ipſius favore, non eſt in ejus odium detorquenda, nec eo caſu cuſtodiri debet *ex Scoto Pariſienſi Anno* 1550. *& Decii reſponſo* 224. aut coacta eſt, & neceſſaria collatio, utpote in favorem vel ex cauſa permutationis, tunc Regulæ in Ordinario locum fore decrevit Senatus 21 Pariſien. pridiè Nativitatis 1552. Verum, ſepoſitis exemplis, per quæ non eſt judicandum, & ſuppoſito contrà Paponii & Auctoris Analyt. Comment. *num.* 35. opinionem, quod reſignatio eſſet facta coram Ordinario, quodq; infirmus obierit infrà xx. dies, quo caſu beneficium cenſetur vacare per obitum, juxtà communem, dubitatur nunc, an Ordinarius poſſit ejuſmodi beneficium tanquam per obitum vacans conferre, an verò collatio ad ſolum Papam pertineat? Hanc quæſtionem in utramque partem diſcutit Gomeſ. *hic quæſt.* 33. & tandem reſolvit Ordinarium ejuſmodi beneficium conferre poſſe, dummodo reſignatio facta ſit extrà Curiam, alias ſi per reſignantem, vel procuratorem facta ſit in Curia in favorem alicujus, collatio eſſet Papæ reſervata, & poterit per quemcumq; impetrari, *Lud Rom. Conſil.* 342. *Rebuff in addit. ad hanc reg. in fin. Flam. Pariſ de Reſig lib.* 12. *quæſt.* 10. *num.* 4. *& ſequent.* Sed huic opinioni adverſatur Auctor Analyt. Commentarii *ubi ſupra num.* 285. ſcribens Ordinarium poſſe, vi & in conſequentiam hujus Regulæ conferre per obitum, etiamſi reſignatio facta ſit in ipſa Romana Curia, etiam perſonaliter per ipſum reſignantem tunc ibi reſidentem (ſi tamen extra Curiam & vicina loca mortuus ſit ita quod obitus non

con-

non contingat in Curia juxtà c. præſenti de Præbend. in 6.) nam per hanc reg. non ſolum reſignatio in manus Papæ facta, ſed etiam collatio per eum facta reſolvuntur & annullantur indiſtinctè, & beneficium cenſetur vacare per obitum 22 abſolutè, ac ſi nunquam reſignatum fuiſſet. Nec obſtat, quod omnia beneficia in Curia reſignata ſint reſervata, *c.2. de præb. in 6.* (quam tamen reſervationem Galli non admittunt) & in Curia vacare dicuntur, *c. 2. de præb. in 6.* etiamſi conſtitutio procuratoris alibi facta ſit, *Simonetta tract. de reſerv. q.* 28. *Archid. & Joan. And. in Clem. 1. verbo Collatio, ut lite pend. Rota deciſ.* 4. *de præb. in antiq. Put. Deciſ. 36. incip. fuit dictum in una adſi. lib.* 2. quam opinionem dicit communem Flam. Pariſ. *d. q.* 10. *n.* 4. tum quia hæc regula expreſſè diſponit, quod beneficia hujuſmodi quavis auctoritate reſignata cenſentur vacare per obitum; tum quia quando collatio Papæ ſeu manus appoſitio ejuſdem, non eſt ſortita effectum, non inducit affectionem, nec tollit Ordinariis jus conferendi *Felii in c. ult. in fi. de præſumpt. Abb. in c. Inter dilectos n.* 10, *de Exceſſ. prælat. Ancb. conſ.* 58. tum denique, quia regula iſta nullam reducit reſervationem, *Gomeſ. ad hanc reg. q.* 33. Ex quibus concludo beneficium in Curia reſignatum & vacans per obitum juxtà diſpoſitionem hujus reg. non eſſe reſervatum, & poſſe liberè per Ordinarium con- 23 ferri, & acceptari per acceptantes, & ità quotidiè videmus Leodii, & in urbe practicari.

Ex cauſſa permutationis) Quod Regula hæc procedat etiam in permu-
C tationibus tradunt omnes, ſed diſſenſus eſt de quibus, an in æqualibus locum habeat tantum, an verò etiam in beneficiis inæqualibus ſeu imparibus? Nam 24 Gomeſius *quæſt.* 19. cenſet & concludit Regulam hanc non procedere, quando infirmus permutat cum beneficio æquali & pari, quo caſu dicit ceſſare regulam & non cenſeri beneficium vacare per mortem, ſed ſubſiſtere renunciationem factam ex cauſſa permutationis, etiamſi intrà viginti dies moriatur. Ratio eſt, quia Regula hæc pœnalis eſt, & exorbitat à jure, ideoque reſtringi debet ad caſum ubi fraudis ſuſpicio eſt, qualis non eſt quando cum infirmo permutantur beneficia æqualia: neque præſumendum eſt quòd tum voluerit infirmus permutare in fraudem ordinariorum vel exſpectantium, contrà quam dicitur cum permutat beneficium pingue cum tenui, quia in tali caſu dolus arguitur & fraus *Imola in C. filia mea & ibi Baſ. ff. de ſolut. Matrim. Socin. conſ.* 83. *incip. Miror & conſ.* 53. *lib.* 3. *Oldrad. Conſ.* 324. *Col.* 3. *Bellamera deciſ.* 344. *Jo. And. in c.* 2. *de Renunciat. in* 6. Atque in hanc ſententiam videtur propendere Mandoſ. *quæſt.* 13. *per tot.* Sunt tamen qui adſtruant Reg. hanc procedere in quacumque permutatione æquali ſive inæquali, ſive fiat cum amico, ſive cum extraneo: quorum ſanè opinionem exiſtimem veriorem, & juri magis conſonam pluribuſque præjudiciis confirmatam, quam probare etiam video Authorem Analyt. Comment. *ad hanc Reg. num.* 322. & Achillem de Graſſis *deciſ.* 376. & Flam. Pariſ. *lib.* 12. *de*

Reſig. benef. q. 5. n. 20. & ſeqq. Et ratio eſt, quia etiamſi ſupponamus quod reg. iſta ſit pœnalis & odioſa ut vult Gomeſ. eòq; ſtrictè capienda ſit ad caſum fraudis, tamen certum eſt mentem legiſlatoris attendendam eſſe, quæ non ſolum fraudes excludere voluit, ſed etiam providere ne beneficia fierent hæreditaria *Reb. d. tit. gl. 4. n. 6. Caſſad. ſuper Reg. deciſ. 31. & 32.* cum ſucceſſio in Eccleſia Dei ſit ſemper odioſa & damnata *c. ad abolendam c. ad extirpandas de filiis Presbit. Conſil. Trid. ſeſſ. 25. de Reformat. c. 7.* At verò quando in diſpoſitione plures deprehenduntur rationes, licet una ratio ceſſet, aliæ adhuc conſiderantur, *ut docet idem Gomeſ. q. 21. & Caſſad. d. loco Flam. Pariſ. d. q. 5. n. 21. & ſeqq.* præterquam quod ſi reg. hæc procedat in articulo fraudis, ſeu inæqualitatis beneficii ex qua fraus præſumitur, nihil operaretur: quia jam in eventum fraudis diſpoſitum erat per c. 2. de renunciat. in 6. cum ergo locus ſit regulæ indiſtinctè, non erit opus recurrere ad probationem circumſtantiarum de quibus in d. c. 2. nec ſit præjudicium compermutanti, qui ipſo jure remanebit in titulo & poſſeſſione priſtina ſine nova collatione juxtà opinionem quorundam, *Jo. Andr. in c. ſi beneficia de præb. in 6. Decius in c. cum Venerabilis 18. de except.* quamvis Gomeſ. *d. q. 19.* contrarium teneat, & reſtringat hanc reg. ad reſignationem infirmi ad caſum de quo *in d. c. 2.* ut rectè notavit idem Auctor Analytici Commentarii. 25

Bene impetratum) Vide Gomeſ. *quæſt. 34. in fi.* ubi concludit clauſulam *vel alio quovis modo* &c. comprehendere etiam caſum mortis, tu illum conſule, ut & Flam. Pariſ. *tract. de reſig. benef. lib. 12. quæſt. ult. num. 23.* & Auctorem Analyt. Comment. *hic num. 299. & 328.* qui poſtremus recedit ab opinione Gomeſii, quibus rationibus & argumentis videto. Hoc tamen pro explorato eſt, quod qui beneficium impetravit adjecta d. clauſula, non cenſeatur impetraſſe niſi alio modo vacet ex alterius perſona; quod & oſtendit noſter, infrà ibi, *dummodo per eandem perſonam*, quod limita niſi additum ſit, quod plerumque addi ſolet, *vel ex alterius cujuſcumq; perſona*, cum enim vacationis modus quilibet ac cujuſcumque perſonæ expreſſus intelligitur, ut reſolvit ſenatus Sabaudiæ *in una parochial. de Servolex 1588. 14. Kalen. Julii* referente Ant. Fabro *in ſuo Cod. lib. 1. tit. definit. 1.* Adverte tamen d. clauſulam *Vel alio quovis modo* non facere validam impetrationem in qua expreſſus ſit omninò falſus vacationis modus, ſive imprudenter, ſive doloſè, ut puta ſi narratum ſit, vacare beneficium per obitum ejus, qui nunquam obtinuerit, aut per incapacitatem reſignatarii, cum non niſi facta in favorem eſſet reſignatio. Nam ut certus, ita verus vacandi modus, aut ſaltem qui verus eſſe poſſit, adeoq; qui communiter verus eſſe putetur, omninò eſt exprimendus, Boer. *deciſ. 150. num. 11. & 13.* ne obreptum ſubreptumque dici poſſit. An igitur nullius bono erit adjectio d. clauſulæ? non erit, ſi bene- 26

D

ſi beneficium eo qui expreſſus eſt modo vacaverit, non noceat impetranti, quod ab alio jam impetratum rurſus novo modo, qui poſterioris impetrationis tempore probabiliter ignorabatur, vacare cœperit, atque ita q. hanc terminavit idē Senatus eodem referente Fabro ad *d. tit. 2. definit.* 4.

Solet expreßè derogare) Nec etiam ſufficerent derogationes quantumvis gene- 27
E rales Papæ, *Auctor Analyt. Comment. n.* 127.

Sed an ejuſmodi derogatio per Papam vel ſuum Legatum facta in favorem & ſupplicationem privati, præjudicet nominatis Univerſitatum, ſi reſignans de eadem infirmitate infrà xx. dies moriatur in menſibus eis deputatis, conſule eundem Auct. Analyt. Comment. *n.* 130. ubi latè, ſuo more, diſputat pro negativa, 28
licet ſub numero 141. & 164. tandem reſolvat melius facturos eos qui nominati ſunt, ſi acquieſcant derogationi Papæ, vel etiam ſui legati, etiamſi haberet in genere facultatem derogandi: cum de facto ejuſmodi derogationes tolerentur, etiam in præjudicium Ordinarii, vel patroni Eccleſiaſtici: & poſteà parum ſibi conſtans ſub num. 335. ſcribit & contendit nec Papam huic reg. derogare poſſe, quaſi ejuſmodi derogatio induceret reſervationem, quæ prohibita eſt per Concilia & Concordata. Sed inſiſtamus opinioni communi, uti tutiori & receptiori, quæ etiam placuit Senatui Pariſienſi apud Jo. Lucium *lib.* 1. *Placitorum t.t.* 4. *arreſto* 6.

F *Non erat ſpes Mortis*) Gomeſius *ad hanc Regul. quæſt.* 11. iſtam quoque quæſtionem accuratè diſcutit, & tandem pro negativa cum noſtro Gloſſographo reſolvit: ſubjicitq; ut quis dicatur mori ex nova infirmitate, & non ex antiqua, debere hoc plenè probari per juramenta medicorum & chirurgûm, quibus 29
ſtari debet per *l. ſemel C. de Re. milit. lib.* 12. *cap. ſignificaſti* 2. *de homicidio Ang. Aret. ad §. præterea col.* 2. *Inſtit. de Rer. diviſio.* & alias concludentes probationes *Rebuff. in praxi d. tit glo.* 9. & 11. Et ratio eſt, quia præſumitur quis mori ex eadem infirmitate, niſi contrarium probetur *Bart. in tract. de percuſſ. Bald. in cap.* 1. *Quib. mod. feud. amitt.* Unde dicetur quis mori ex eadem infirmitate, etiamſi ſpecies 30
puta febris vel aliûs morbi variavit, ſi tamen occaſione infirmitatis ſeu vulneris quo reſignans tempore reſignationis laborabat ſine intervallis recuperatæ ſanitatis laborabat, proceſſit, & in dubio præſumitur eadē infirmitas, ut notat idem Auctor Analyt. Comment. *num.* 8. qui inſuper *num.* 9. quærit an intret diſpoſitio hujus regulæ in eo, qui, verbi gratia, correptus febri, vel ſimili morbo, quo 31
tempore reſignationis laborabat, veneno, lapſu, gladio, incendio, vel ſimili caſu ſublatus ſit infrà xx. dies, & reſolvit, ſi conſtet talem infirmum omninò moriturum infrà dictos dies ex priore infirmitate, locum eſſe huic regulæ, quod apparere poterit ex opinione medicorum, cui ſtari debet, ut ante oſtenſum eſt: ſecus ergo ſi non erat moriturus. Hinc apud Fran. Marcum *deciſ.* 1161. *n.* 6. ſcri- 32
ptum legimus, reg. hanc ceſſare in eo, qui tempore reſignationis detinebatur

infirmitate guttæ, vel podagræ, & poſt paulò caſu obierit, utputa quod lecto conciderit vel ſimili; quia in ejuſmodi eventibus ceſſabit diſpoſitio hujus Reg. Sed hodiè cum ex Conſtitutione Clementis VII. non requiratur infirmitas ab initio, hoc eſt tempore ſupplicationis præſentatæ, & ſufficiat ſi illa medio tem- 33
pore & in fine occurrat, & ſic ante conſenſum & poſt conſenſum, non eſt quod anxio & dubio calamo diſquiramus, an quis ex nova vel antiqua infirmitate mortuus ſit, ut ſit huic Regulæ locus.

G *Ubi ſunt favores, Papa derogat*) Hodiè communiter, & de ſtylo derogatur huic Reg. quando reſignans eſt abſens à Curia ut dicit Gomeſ. *ad hanc reg. q.* 39. Flam. 34
Pariſ. *de reſig. benef. lib.* 12. *q.* 14. *n.* 2. Sed an Legatus cum poteſtate derogandi Regulis Cancellariæ, vel quilibet illo inferior cum eadem poteſtate, poſſit huic Regulæ derogare? In hac quæſtione ſe diffundit Mandoſ. *q.* 19. & tandem con- 35
cludit pro affirmativa, pro qua etiam extat Placitum Curiæ Pariſienſis apud Paponiam *lib.* 11. *tit.* 5. *arreſto.* 14. Hancque opinionem probat, & ſequitur Flam. *d. lib.* 12. *q.* 14. *n.* 4. & 13. ubi etiam *n.* 8. ſcribit Legatum de latere non poſſe derogare huic Regulæ: quia neque is, aut alius inferior poteſt tollere conſtitutiones, & decreta ſummi Pontificis, *c. cum inferior de Major. & obed. Mandoſ. hic q.* 19. niſi ſpecialem & individualem habeat facultatem derogandi *Auctor. Analit. Comment. hic n.* 127.

H *Intelligi de naturali*) Idem ſentit Gomeſ. *q.* 38. & Reb. *in praxi tit. de infirmis gl.* 9. *& rectè.* Nam cum Regula hæc ut exiſtimat Gomeſius, ſit odioſa, & contrà jus commune, reſtringi debet reſpectu odii, ſi verò tendit in favorem reſignantis, 36
ampliari, *cap. odia de reg. jur. in* 6. Neque enim novum eſt, quod diſpoſitio poſſit diverſis reſpectibus judicari favorabilis & odioſa, *Bal. in l. venia poſt gl. C. de in jus voc. Decius Conſil.* 259. *n.* 1. Debent autem iſti dies computari à die conſenſus præſtandi (ut per noviſſimos Pontifices ſtatutum eſt, quod ante oſtendi) ſive conſenſus fuerit præſtitus per procuratorem, ſive per reſignantem: nec ſufficeret conſenſus per conſtitutionem procuratoris, ſed requiritur quod conſenſus præ- 37
ſtetur ubi fit reſignatio, ſcilicet in Camera vel Cancellaria, *Rebuff. d. tit. n.* 2. *Flam. Pariſ. lib.* 8. *ibi paſſim.*

I *Licet Dies*) Vide Alciat. *in l. urbis,* 2. §. *cujuſq. ff. de verb. ſig.* ubi tribus modis di-
em accipi ſcribit, & quidem aliter quàm noſter Gloſſographus. 38

K *De momento ad momentum*) Hac de re conſule Flam. Pariſ. *d. lib.* 12. *de Reſignat. queſt.* 8. *num.* 7. ubi ſcribit idem, quo præſtatur conſenſus à reſignante qui moritur intrà xx. dies debere computari de momento ad momentum, quod & 39
probat Fran. Marcus *Deciſ. Delphin.* 1161. *n.* 5. Intellige tamen diem in quo per reſignantem vel ejus ſpecialem procuratorem præſtatur conſenſus, non computari in termino xx. dierum: quia terminus iſte præfigitur per præpoſitionem A. quæ de ſui natura excludit terminum à quo, *Bart. Bal. Caſtren. Alex. Jaſ. in l.*

l. ff. Si

1. *ff. Si quis Cautio. Alex. Conſ.* 86. *in fi. lib.* 7. quibus adde Gomeſ. *hic q.* 37. Viginti ergo dies ab illó die præſtiti conſenſus per reſignantem intercedant neceſſe eſt, ut huic reg. locus ſit: conſenſus dico per ipſum reſignantem, ſi in Curia ſit; aut per ipſius ſpecialem procuratorem præſtiti, qui expeditioni bullarum conſenſerit & juraverit, ut moris eſt ſecundum reg. 43. Innocentii infrà de benef. reſig. in Curia. Licet ante tempora Julii II. qui hanc Innocentii Regulam innovavit & publicavit Anno 1503. Novemb. 28. eique primus addidit clauſulam præſcriptam *à Die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus computandos* &c. dicti xx. dies incipe-rent currere ſtatim à reſignatione admiſſa, ſive collatio eſſet facta, ſive dilata. Denique adverte, quod dies obitus non ſit habendus pro completo ut firmavit Rota *apud Flam. Pariſ. de reſig. lib.* 12. *q.* 8. *n.* 23.

Regula eſt odioſa) Quod tamen abſolutè verum non eſt, teſte Gomeſ. *ad hanc regul. q.* 17. *quem vide:* Nam & favorabilem eſſe multis rationibus tenuit Flam. Pariſ *de reſig. benef. lib.* 12. *q.* 2. *n.* 9. *& ſeqq.* nec eſt abſurdum eandem diſpoſitionem 41 diverſis reſpectibus favorabilem & odioſam judicari, ut prædixi.

ARGVMENTA IN REG. XIX. INNOCENT. VIII. ET PAULI V.

1. Non incolæ & exteri ſunt capaces beneficiorum in Hiſpania ſi intelligant & ſciant loqui idioma, accedente tamen Regis conſenſu.
2. Privilegium datum abſenti ſi non ſit acceptatum ſeu habeat gratum, corruit.
3. An hæc reg. locum habeat in ordinario & n. 14.
4. Hæc reg. pœnalis eſt.
5. Hæc reg. ceſſat ſi Papa provideat alicui de parochiali ex certa ſcientia & motuproprio, & n. 15.
6. Papa derogans huic reg. non tamen regulæ pen. de Expectativis, an cenſeatur utriq; derogare.
7. Hæc regula ampliata eſt per Gregorium XIII. & alios ſucceſſores, & in quo.
8. Epiſcopatus, ArchiEpiſcop. & Patriarchatus an ſub hac reg. comprehendantur, *Æn.* Sylvius repulſam paſſus ad Canonicatum ob linguæ imperitiam ibid.
9. An hæc reg. locum habeat in Eccleſia Commendata?
10. An comprehendat hæc reg. Vicariatus perpetuos, & quid in beneficiis electivis.
11. Quid in mandatis Apoſtolicis de providendo.
12. An ſufficiat ad effectum hujus reg. intelligere, & loqui idioma tempore vacationis, an vero tempore conceſſi mandati.

13. Parochialis Eccleſia quæ dicatur, & quæ beneficia curata.
14. Regula hæc locum obtinet etiam in Ordinario ſecundum aliquos.
15. In Gallia nec Ordinarius, nec legatus poſſunt alienigenis conferre.
16. An diſpoſitio hujus reg. ceſſet cum Papa alicui providet ex certa ſcientia & proprio motu.
17. Conſilium Trid. tollit expectativas
18. Ceſſat diſpoſitio hujus reg. quando Papa diſpenſat.
19. Clauſula in diſpenſatione adjici ſolita.

ARGVMENTA IN REG. XIX. INNOCENT. VIII. ET PAULI V.

DE IDIOMATE.

ITem voluit quod ſi contingat ipſũ alicui perſonæ de Parochiali Eccleſia providere, ſeu mandare provideri, vel gratiam expectativam concedere, niſi dicta perſona intelligat, & intelligibiliter loquatur idioma loci ubi Eccleſia hujuſmodi conſiſtit, proviſio ſeu mandatum & Gratia deſuper quoad Parochialem Eccleſiam nullius ſit roboris vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A IN iſta Regula dicitur, *quod ſi Papa concedit alicui gratiam expectativam, vel providet* 1
ſibi de Parochiali Eccleſia, & ipſe non intelligat idioma loci ubi Eccleſia Parochialis exiſtat,
B *quod proviſio & gratia expectativa ſit nulla, quoad Parochialem. Iſta Regula facit contrà*
C *vulgares, dicentes quod unumquodq; regnum habet hanc prærogativam, quod nullus ibi poteſt habere gratiam expectativam, nec beneficium ſine legitimatione Regis: quia hoc eſt una truffa: nam ſi ſciat loqui idioma intelligibiliter, & intelligat, ſatis eſt. Ex quo infertur, quod in regno Hiſpaniæ, ſive Caſtellæ, poſſunt habere ſine licentia Regis beneficia, & Arragonenſes, & Catalani, Portugallenſes; & etiam Januenſes, ſi intelligant idioma & ſciant loqui, etiam poſſunt habere Parochiales, quia de aliis non eſt dubium per hanc Regulam. Papa tamen Sixtus dedit unam bullam motu proprio Regi Hiſpaniæ, quod in regno ſuo nullus forenſis poſſet tenere beneficium ſine ejus conſenſu, & caſſat omnes expectativas & impetrationes &c. & nunc eſt præſentata in una Cauſſa Canonicatus Toletani in tertia inſtantia, ſed fortè illa bulla non nocet Domino Epiſcopo Vintomilienſi Actori Datario moderno: tum quia illa Bulla non fuit deducta in uſum, imò fuit in abuſum, & ſic fuit perdita,* per not. in c. ſuggeſtum de deci. & in cap. acceſſiſſent de Conſtit. *tum etiam*

etiam, quia illa Eccleſia Toletana, & Civitas non eſt de regno Caſtellæ, propriè ſumpto
vocabulo, unde Rex vocatur Caſtellæ & Legionis, & Toleti, nam eſt regnum de per ſe, ergo
D *ſeparatorum ſeparata debet eſſe ratio &c,* faciat ad hoc l. ſi eadem ff. de aſſeſſ. *Item quia* 2
quando aliquod privilegium datur abſenti, ſi non apparet quod habeat gratum, non valet privi-
legium arg. c. ſi tibi abſenti de præb. lib. 6. & c. 1. de conceſſ. præb. eo. lib. *ſed de*
hoc non apparet, ergo &c.

Item ponderandum arbitror verbum per ipſum *&c.* Ex quo ſequitur, quod ſi ordi- 3
narius provideret alicui de parochiali eccleſia qui non intelligit idioma &c. quod
bene valeret proviſio, quia iſta reg. eſt pœnalis, ex quo annullat *ut dicit gl. in c. de-*
E *cet de immu. Eccl. lib. 6.* ergo non debet extendi ſed reſtringi *regula in pœnis, & regu-*
la Odia. de reg. jur. lib. 6. & idem de proviſione facta per Legatum ſicut de Papa
dicitur, per rationem ſuprà dictam, & ratio diverſitatis eſt, *quia Ordinarius meli-* 4
us cognoſcit perſonas quibus providet de diœceſi ſua quam Papa, ut dicit gl. in Cle. III. de
off. ord. *ergo &c. & per hoc fortè dici poſſet quod iſta reg. non haberet locum, quando Papa*
provideret de parochiali Eccleſia contrà hanc reg. ex certa ſcientia vel motu proprio: quia tunc
ceſſaret d. ratio. Sed verbum concedere, *& verbum* providere *hic poſitum, videtur facere* 5
in oppoſitum: tamen pro præcedenti dicto faceret l. 1. C. de pen. bo. ſub. lib. lib. x. neſcio ta-
men quid ſervaretur in palatio.

Item nunc pendet una quæſtio in Rota, & citò ſententiabitur Deo dante, de qua ſum inter-
F *rogatus. Papa dedit exſpectativam cuidam Alemanno, etiam quoad parochialem in Francia, vel* 6
alibi, & derogat huic reg. ſed non regulæ penultimæ de expectativis, quæ quoad expectativas
idem dicit quod iſta, an videatur derogare utriq;? & ego dixi quod ſic, ſed quia pendet nunc
G *in Rota, non decido; credo tamen quod non valet illa derogatio: quia ſublata una ſervitute ubi*
ſunt duæ, remanet alia, ſufficiat c. ex tuarum de auth. & uſu pal. *& ſic fuit pridiè ſen-*
tentiatum in Rota.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

IN *iſta Regula*) Hæc Regula producta eſt per GREGORIUM XIII.
& alios ſucceſſores ad hæc uſque tempora, ad quodlibet beneficium ha-
bens exercitium curæ animarum Parochianorum: vide, poſt vocem *de paro-* 7
chiali Eccleſia ſubjecerunt *vel quovis alio beneficio exercitium curæ animarum Pa-*
rochianorum quomodolibet habente providere, &c. Ut nimirum includantur
omnia beneficia curam animarum habentia, qualia ſunt ſuccurſus, qui licet
non ſint curata beneficia, ſed ſimplicia, *ut per Panor. & alios docet Rebuff. in addit.*
ad hanc reg. Cancell. 55. in fi. ſub diſpoſitione tamen hujus additionis cōprehēdentur, 8
quemadmodū etiā Epiſcopatus, Archiepiſcopatus, Patriarchatus. Nam appel-
lationе

latione beneficii in materia favorabili qualis eſt hæc,(cum ſit juri & rationi conſona)veniunt illæ dignitates *per glo. in Clem. unic. de Cauſſa poſſ. & propriet. Selva de benef. p. 1. q. 3. n. 6.* Sed cum hodiè conferantur per Pontifices conſiſtorialiter & cauſſa cognita, cenſentur proviſi tacitè ad illas diſpenſati *l. 3. C. de Crim. ſacrilegii l. 5. C. de diverſ. reſcript. gloſſ. in c. ſtatutum §. 1. verb. litterarum de reſcript. in 6. Pariſ. Conſil. 44. vel 4.* quod tamen rariſſimum eſt: cum non ſoleant, aut intendant Pontifices alienigenis ejuſmodi dignitates conferre *text. in cap. bona in fi. de elect.* nec etiam concedere mandata de providendo exteris,niſi intelligant & ſciant loqui idioma illius regionis in qua beneficia conſiſtunt,ut notat Rebuff. *in praxi ad hanc reg. gl. 1. verſ. Ideò non ſolet*, & maximè quando ex Conſtitutione Eccleſiæ proviſus illius linguæ expers eſſe non debet: ut accidit Æneæ Sylvio,qui ideò ſe Canonicatus repulſam in Vangionibus paſſum ſcribit, quod Italus Germana Vangionum Eccleſiæ Conſtitutione iis excluderetur ſacerdotiis, *Æneas Sylvius, Epiſt. 370. ad Decanum Wormatienſem. Chopinus de ſacra Politia lib. 1. tit. 3. n. 17.*

Vel providet ſibi) Dubitant aliqui propter hoc verbum *providere* in regula ex- 9
B preſſum,an illa locum obtineat in Eccleſia Commendata,cum Commenda proviſo dici nequeat,ut tradit Collectarius *c. ſi confiſterit col. 2. de accuſat.* Verum Gomeſius, diſcuſſis in utramque partem argumentis, tandem concludit reg. hanc habere locum in Commenda: quibus rationibus & argumentis, apud illum videto *q. 5.* quem probat & ſequitur poſt Rebuff. *in praxi ad hanc reg gl. 2. n. 2.* Gonz. 10
ad reg. 8. gl. 5. §. 8. n. 22. licet contrà extet deciſio Simonet. 98. *al.* 59. & Creſcentii 13. *de præben.* Denique habet etiam locum in Vicario perpetuo, *per not. Gomeſii q. 11.* ut & in beneficiis electivis *Mandoſ. hic q. 2. in fi.* Denique in Mandatis quoque Apoſtolicis de providendo,ut patet ex textu Regulæ, ſatiſque erit ad 11
illius effectum ſi impetrans tempore vacationis intelligat idioma & miniſtrare poſſit, ſeu habilis ſit ad curam in generali mandato cadentem *c. ei cui de præb. in 6.* etiamſi tempore conceſſi ejuſmodi mandati habilis non fuerit: quod ſecus erit 12
ſi mandatum vel gratia expectativa fuerit de certo corpore beneficii: quia tum non ſatis eſt, ut ſit habilis juxtà hanc Reg. tempore vacantis curæ, ſed requirit ut ſit talis tempore conceſſi mandati vel gratiæ expectativæ ut rectè notat Author Analyt. Comment. *hic in principio.*

C *De parochiali Eccleſia*) Parochialis Eccleſia quæ dicatur & quæ beneficia curata & quomodo probentur talia vide Gomeſ. *q. 11.* Maſcard. *tract. de probat. concl. 469.* 13
Mandoſ. *q. 11. & 12.* ex quibus plena manu iſta deſumes.

D *Bene valeret proviſio*) Idem ſentit Mandoſ. *quaſt. 3. num. 14. & ſeqq.* hanc tamen opinionem improbat Gomeſ. *ad hanc Regulam quaſt. 6.* & Auctor Analyt. Comment. *hic num. 42.* ubi ſcribit Regulam hanc locum etiam habere in Ordinario,& multo magis in Legato. Non enim Papa cenſetur mandare,niſi ut faciat 14

eo modo

eo modo quo ipſe concedens, vel mandans facturus erat *l. unica in fi. ff. de off. præfect. prætor.* Igitur ubicumque Papa voluntatem vel poteſtatem ſuam limitavit, cenſetur & limitaſſe facultatem ſui Legati *Cap. in generali de reg. jur. in 6.* Itaq; non probo opinionem Domini Azorii *lib. 5. inſtit. moral. c. 28. verſ. 11. quæritur*, ſentientis hanc reg. loqui tantum de beneficiis, quæ authoritate Papæ conferuntur, 15 & proinde pœnam in ea conſtitutam non trahi ad Ordinarios vel Legatos beneficia conferentes. Enimverò in Gallia certum eſt, quod nec Ordinarius nec Legatus poſſit alienigenæ conferre, qui ſi conferant, illud beneficium à regnicola impetrari poterit; & hoc privilegium regni non ſolum prohibet extero habere Eccleſiam Parochialem, de qua hæc reg. loquitur, ſed etiam alia quæcumque beneficia ac alia bona, abſque Regis beneplácito, quod notandum duxi ex Pet. Rebuff. *in addit. ad hanc Regulam in pr.* Verum extrà limites Galliæ ceſſabit hæc Regula, in collatione aliorum beneficiorum, ſcilicet non habentium curam animarum. Qua de re videatur Guimer. *ad pragm. ſanct. in proem. verbo Exterorum.*

E *Ceſſaret dicta ratio*) Quod diſpoſitio hujus regulæ ceſſet, cum Papa ex certa ſcientia & motu proprio confert Parochialem non intelligenti idioma, ex quo diſpenſatio inducta præſumatur, cum noſtro Alphonſo ſuſtinet Mandoſius *q. 5.* 16 *& 6.* (Quibus tamen repugnat Author Analytici Comment. *n. 143. & Goveſ. q. 12.*) At multò magis cum diſpenſat per Reſcriptum *Perinde valere* de quo Caſſad. *deciſ. 33. in Reg. Cancell.* & Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. gloſſ. 2. num. 15.* Sed an ceſſet in eo qui habet privilegium ſeu Indultum de non reſervando? Mandoſius *q. 13. n. 2. & ſeqq.* pro negativa reſpondit, motus authoritate Rotæ, quam ibi allegat.

F *Pendet una quæſtio in Rota*) Hanc quoq; diſcutiunt Gomeſius *q. 6.* & alii multi 17 DD. quorum rationes non pondero: tum quia Concilium. Trid. expectativas ſuſtulerit, ut patet, *c. 9. ſeſſ. 24. de reformat.* tum quia non ſolet Papa concedere expectativas ſeu mandata de providendo, niſi intelligant & ſciant loqui idioma illius regionis, in qua beneficia conſiſtunt ut dixi.

G *Illa derogatio*) Ceſſat diſpoſitio hujus regulæ quando Papa expreſſè diſpenſat, 18 etiamſi diſpenſaret per gratiam *perinde valere*, dummodo ſint in ea expreſſa illa quæ debent exprimi, de quo Caſſad. *Deciſ. ſuper Reg. Cancell. 33.* quem ſequitur Gomeſ. *ad hanc reg. q. 7.* Rebuff. *in addit. ad hanc reg. in fi.* ubi ſcribit Papam in hoc caſu ſic reſcribere: *quod ut aſſeris idioma illius patriæ, quod gentes illarum partium communiter loquuntur non bene intelligis & intelligibiliter loqui ſcis: Nos enim tecum ut Eccleſiam prædictam habeas &c. diſpenſamus, præmiſſis ac conſtitutionibus Apoſtolicis, nec non* 19 *prædictis ſtatutis & conſuetudinibus, & aliis contrariis nequaquam obſtantibus authoritate Apoſtolica per præſentes concedimus proviſo &c.* Adde Staph. *de litt. gratia tit. de form. Expect.*

ARGVMENTA IN REG. XX. INNOC. VIII.

Quæ eſt PAULI V.

1. Materia captandæ mortis non eſt danda.
2. An reg. hæc locum obtineat in proviſione facta motu proprio.
3. Impetrans beneficium viventis alioquì reſervatum, qui tempore proviſionis Papalis erat in vivis, & poſteàm menſe Apoſtolico moriatur, an ejuſmodi proviſio ſubſiſtat & n. 12.
4. Hæc reg. obviat malitiis Curialium qui quotidiè faciunt regiſtrari impetrationes beneficiorum in Curia Romana.
5. Ceſſante rationenaturali conſiderata ex lege, ceſſat ipſa lex.
6. Declaratio Papæ contrà effectũ hujus reg. an aliquid operetur.
7. Papa de plenitudine poteſtatis poteſt jus alteri quæſitum tollere in beneficio.
8. Hæc reg. in quo aucta ſit per noviſſimos Pontifices.
9. Appellatione diſpoſitionis venit omnis collatio & conceſſio juris de futuro, & omnis modus vacandi.
10. Hæc reg. favorabilis eſt & ideò extendenda.
11. Dictio *quibuſcumq;* extenditur ad ea quæ aliàs non adjecta ſtrictè eſſent accipienda.
12. Reg. iſta comprehendit etiã mandata de providendo, & officia Urbis.
13. An ſatis ſit ad effectum hujus regulę ſupplicationem eſſe præſentatam etiamſi non ſit ſignata.
14. An ignorantia hic excuſet impetrantem & quæ?
15. Quid ſi ſequatur ratihabitio.
16. Quid in triennali poſſeſſore?
17. Reg. hæc obtinet etiam locum in motu proprio.
18. Clauſula motus proprii non tollit defectionem intentionis Principis.
19. Clauſula motus proprii non inducit diſpenſationem, licet tollat ſubreptionem.
20. An regula hæc locum habeat in ordinariis?
21. Hæc reg. etiam extenditur ad legatos Papæ.
22. Papa nonnunquã derogat huic reg. hoc eſt in ſecunda impetratione quãdo in ea non eſt facta mentio prioris impetrationis ante obitum.
23. Clauſula motus proprii appoſita ab inferioribus idem operatur, ac ſi fuiſſet appoſita à Papa.
24. Crudelitas non facit ceſſare diſpoſitionem hujus reg.
25. Secus ſi crudelitas ſit juſta, & probabilis.
26. Impetrans ex non juſta cauſſa putativæ vacationis ſit inhabilis ad illud beneficium.
28. Clauſula motus proprii quid diſtet à clauſula ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis.
28. Papa per gratiam motus proprii non intendit derogare juri tertii: deque vi & poteſtate dictæ clauſulæ, & alterius, de plenitudine poteſtatis.

REGU-

REGULA XX. INNOCENTII VIII. ET PAULI V.

DE NON IMPETRANDO BENEFICIUM PER OBITUM VIVENTIUM.

ITem ſi quis ſupplicaverit ſibi de beneficio quocumq; tamquam per obitum alicujus, licet tunc viventis, vacante, provideri, & poſteà per obitum ejus vacet, proviſio dicto ſupplicanti per obitum hujuſmodi denuò facienda, nullius ſit roboris, vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IN iſta Regula dicitur quod ſi quis impetraverit beneficium per obitum alicujus, qui nunc vi-*
vit, quod licet poſtea ipſe moriatur, non poteſt ſibi provideri de eodem; & gratia eſt nulla. Iſta
regula poteſt duobus modis intelligi. Primò quod unus impetravit beneficium viventis, hoc ex-
preſſo quod vivebat & mandabatur conferri quando vacaſſet &c. hoc colligitur ibi licet nunc
vi ventis *&c. & iſte intellectus, non credo quod poſſit practicari, quia tunc Princeps quaſi ex*
certa ſcientia videretur tollere hanc Conſtitutionem arg. l. quidam conſulebant ff. de
reg. jur. *Secundo modo, poteſt intelligi, quod unus impetravit beneficium tanquam vacans*
per obitum unius & ille vivebat & poſteà mortuus eſt: & iterum impetravit per obitum ipſius,
B *quod proviſio ſua & gratia nil valet: & ratio poteſt eſſe ne detur materia captandi, id eſt cu-*
piendi mortem alterius c. 1. & 2. de conceſſ. præb. & c. 2. & 4. eo. tit. lib. 6. *& in* 1
Regula Pauli ponebatur etiam quod inhabitaretur iſte talis: ſed quia erat dubium per quem
deberet inhabitari, & etiam hoc de jure, ſaltem quoad illud beneficum, ut in dictis juribus pro-
batur, fuit hic omiſſum, & etiam in regulis Sixti.

C *Item ponderandum puto verbum* ſupplicaverit *hic poſitum. Ex quo ſequitur quod ſi pro-* 2
viſio eſſet facta motu proprio non eſſet nulla, nec haberet locum iſta Conſtitutio ar. l. 5. & 1.
reſpon. ff. quod cujuſque juris. *Et per hanc reg. vidi dubitari in Curia: Si unus Curialis*
credens beneficium alicujus fore reſervatum, miſit curſorem ad Curiam ad impetrandum illud
beneficium viventis, & cum tempore proviſionis Papalis non fuiſſet mortuus, ſed poſteà in men- 3
ſe Apoſtolico, mortuus fuit, & etiam acceptavit illud vigore gratiæ expectativæ & fecit ſibi
provideri per ſubexecutorem ſuum quod illa proviſio nihil valeat: quia ex quo iſta Regula non
diſtinguit de qua proviſione debeat intelligi, nec nos diſtinguere debemus l. 3. ff. de off. præ-
ſi. in fi. *ergo &c.*

Item iſta Reg. facit ad tollendum malitias curialium: quia cum ſciunt aliquem eſſe antiquum
in partibus, fingunt ipſum mortuum, & impetrant: & ſic in quolibet menſe impetrant, ſi eſt re-
ſervatum aliquod beneficium ejus, quouſq; moriatur, & tunc ultima impetratio & proviſio
etiamſi verè vacet, non valet per hanc reg.

Item hanc reg. vidi practicari in partibus hoc modo: Epiſcopus Salamantinus &c. Archi-
diaconus etiam Salamantinus contendunt de præventione collationis beneficiorum, & unus e-
rat infirmus in articulo mortis & Epiſcopus conferebat una hora coram ſuo Notario & teſtibus 4
uni, & ſic etiam Archidiaconus: demum toties providit uni quod prævenit Archidiaconus
Epiſcopum: erat dubium nunquid ille cui fuit collatum toties beneficium viventis, eſſet inhabi-
lis ad illud beneficium, & videbatur quod ſic per hanc reg. ſed certè poſſet dici Contrarium:
quia quidquid ſcribat notarius in ſuo inſtrum. ſcilicet quod ad ſupplicationem illius fuit ſibi fa-
D *cta Collatio &c. tamen quia in hoc caſu ceſſat ambitio illius cui confertur, ſequitur quod ceſ-*
E *ſat tunc iſta Conſtitutio per jura vulgaria, & ſi dicatur quod ſufficit ita ſcriptum eſſe* per l.
proſpexit ff. qui & à quib. man. lib. non fiant. *Conſequenter dico quod illa lex caret* 5
ſpiritu ut dicit Bal. in l. ſi quis ſervo C. de fur. *ideò ceſſante ratione naturali conſiderata*
ex lege, ceſſat ipſa lex per notata l. cum ratio ff. de bon. dam. *maximè quia videtur*
Ordinarius hoc feciſſe pro Conſervatione juris ſui, & non reperio ſaltem quoad effectum hujus
reg. & ſimilium, quod Ordinarius non poſſet conferre motu proprio, etiam hoc expreſſo, ut di-
xi ſuprà in xv. regula. Ideò ceſſet Conſilium quod Ordinarius etiam exprimeret quod fecit
motu proprio ſuo.

Item per ſupradicta deciditur una quæſtio de qua fui interogatus: Papa Sixtus ſuo motu
proprio contulit unum beneficium Titio, quod credebat vacare & non vacabat, demum illud 6
F *beneficium contulit alteri impetranti tempore debito, & forte credebat Papa vacare: quia*
primo illud contulerat Titio, tandem hoc comperto declaravit Papa ſemper ſuæ intentionis
fuiſſe & eſſe quod ille Titius haberet, & mandavit caſſari ſupplicationem alterius &c Certè
ego reſpondi, quod ille ſecundus debet obtinere & non primus per hanc reg. & declaratio Papæ
G *non extenditur ad hunc Caſum; allegavi in ſimili gloſ. & Domini.* in unico de poſtula-
tionib. prælat. lib. 6. & in c. 1. de Cler. non reſid. eod. lib. *& ad prædicta facit op-*
timè quod dicit Baldus in rubr. qui ſucceſſ. teneantur colum. x. in antepenult. &
penult. quæſtionibus ſi rectè intelligatur. *Si tamen Papa velit ex plenitudine pote-*
ſtatis illi ſecundo auferre beneficium poteſt, arg. Clem. 1. ut lite pen. & c. 2. de præb.
H lib. 6. & facit gloſ. in c. per principalem 9. q. 2. *Tamen, licet Papa declaraverit pro*
primo ex certa ſcientia, non credo quod videatur facere ex plenitudine poteſtatis, licet gloſſ.
ſing. in cap. ad hoc de reſcript. *videatur facere contrà: ſed primum tene, per ea quæ*
dicit Bal. in præludiis feudorum: *& non curo allegare jura vulgaria, ſcilicet quod Pa-*
I *pa non intendit tollere jus quæſitum &c. nec deciſionem Rotæ &* gl. in Clem. ſi Romanus 7
de præb. *quod motus proprius non tollit defectum intentionis &c. quia neſcio hoc dicere de*
intentione Sixti.

COM-

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A IN *iſta Regula*) Hanc reg. Julius III. & alii exinde Pontifices ad noſtra uſque 8
tempora nonnihil ampliarunt, dum poſt verbum *proviſio*, addiderunt, *& quævis alia diſpoſitio*, quæ clauſula comprehendit omnem modum de beneficiis ordinandi *c. licet Eccleſiarum in pr. de præb. in 6.* ubi nomine diſpoſitionis venit omnis collatio & conceſſio juris de futuro, *Philip. Franc. in c. Cum in illis §. Illis n. 7. de præb. in 6.* ubi dicit quod diſpoſitio ſit nomen generale *d. c. licet*, & aptum 9
comprehendere omnem modum per quem providetur de beneficiis, idemque ſcribit Gemin. *in d. §. in illis n. 7.* quod maximè obtinere debet in caſu iſtius reg. quæ favorabilis eſt & ideò extendenda, *gl. in c. ſtatutum de præb. in 6. & in c. 1. de Rer. permut. in 6.* & ibi Geminia. *Rota deciſ. 75. n. 37. p. 2. ubi multos allegat.* Nec extendetur ſolum ad quamcumque diſpoſitionem ordinandi de beneficiis, ſed 10
de beneficiis quibuſcumque & quorumcumque viventium, & per quamcumque viam, tum ex dictis, tum quia verba Regulæ generalia ſunt, & accipienda prout ſonant. *Jaſ. in l. Quædam §. nihil intereſt n. 3. ff. de Edend.*, ubi dictio generalis 11
quibuſcumq; extenditur ad ea quæ alias non adjecta, ſtrictè eſſent accipienda. Quo fit ut hæc diſpoſitio ſit extendenda etiam ad mandata de providendo in forma dignum, ut teſtatur Seraphinus *Deciſ. 975. n. 4.* & ad officia Urbis teſte Mand. *ad hanc Reg q. 7.* nimirum Eccleſiaſtica; qualia ſunt theſauraria, ſacriſtia, & ſi- 12
milia, non tamen merè temporalia: cum in officiis merè Eccleſiaſticis mens & ratio Regulæ concurrat: non ita in temporalibus, quæ nihil commune habent cum beneficiis, de quibus tantum loquitur hæc reg. Rebuff. *in praxi tit. de Reprobat. ben. viventis imp. & n. 40.*

B *Gratia nihil valet*) Limita, dummodo collatarius habuerit collationem ante vacationem, vel de facto occupaverit, aliàs ſi nec collationem habuit, nec ſe intruſit non eſt inhabilis, hinc fit, ſi tantum ſupplicationem porrexerit quæ 13
ſignata non ſit, in pœnam hujus conſtitutionis non incidat: cum ſecundum communem uſum loquendi ſupplicatio accipiatur pro reſcripto ſignato & obtento & ita intelligit Rota *deciſ. 620. incip. Nota ſumptum de regiſtro &c. & 680. Nota quod ſumptum in antiquis*, & pro hac opinione facit Rubrica hujus regulæ *de non impetrando &c.* impetrare enim non cenſetur qui non obtinet *l. 3. §. quid ergo, ibi ſi verò deſideraverit*, *nec impetravit ibi gloſſ in verb. quid ergo ff. de Contra. act. tut.* valet autem argumentum à ſignificatione Rubricæ *l. 1. §. hæc verba ff. quod quiſq; jur.* & ita reſolvit Rota *in una Lucana Canonicatus 18. Februarii 1592. coram R. P. D. Seraphino* ubi fuit dictum ſufficere ſolam ſupplicationem datatam, licet non re-

 giſtra-

giſtratam. Limita 2. ut demum procedat in ſciente, vel ſupina aut minus juſta ignorantia, ſecus ſi conſtet de juſta & probabili cauſſa putativæ vacationis, ut poſteà dicemus: quia tunc licet jus non acquirat, tamen non incidit in damnum 14
& pœnam inhabilitatis c. 2. de conſtit. *Auctor Analyt. Comment. ad reg. de veriſimili notitia n.* 14. *&* 73. Sed quid ſi ratihabitio ſeu reſignatio in favorem impetrantis ſcienter beneficium vivi ſupervenerit ab eodem beneficiato? Conſule Mandoſ. *hic q.* 10. ubi juſto æquilibrio penſitatis utrimque argumentis, quæ à DD. afferuntur, tandem concludit non ſubſiſtere. An autem reg iſta afficiat triennalem poſ- 15
ſeſſorem vide Gomeſ. *Reg. de Triennali q.* 44.

Motu proprio) Nonobſtante hac motus proprii clauſula in collatione beneficii viventis inſerta, huic Conſtitutioni ſeu Regulæ locum eſſe, (quicquid in contrarium cum noſtro Gloſſographo ſcribat Rebuff. *ſuper Concord. in forma* 16
mand. Apoſt. in glo. Motu proprio & in praxi tit. de reprobat. benef. vivent. impet. num. 49.) concludit Mand. *quæſt.* 2. *num.* 1. *in fi.* cum iſta clauſula motus proprii non tollat ambitionem & votum captandæ mortis, nec quicquam dicta clauſula operetur in his, de quibus Princeps non eſt plenè informatus, & in iis quæ ſunt facti 17
Bal. in l. fin. C. de Crim. ſacrileg. Felii in cap. Cauſſam num. 7. *in* 4. *not. de Teſtib. Abb. in cap. Cum olim num.* 15. *de re jud.* præterquam quod d. Clauſula non inducat derogationem ſeu diſpenſationem, licet tollat ſubreptionem *cap. ſi motu proprio de prabend. in* 6. *ibi glo. & DD. Gomeſ. ad hanc Reg. quæſt.* 1. *in fi.* Rebuff. *d. tit. num.* 18
68. ſi tamen adjecta eſſet clauſula de plenitudine poteſtatis, ceſſaret tum diſpoſitio hujus Regulæ, cum illa clauſula majoris ſit ponderis, quàm motus proprii, ut diximus ad reg. de non tollendo jure quæſito *in gloſſ. verbi maximè in beneficialibus.*

Quod Ordinarius) An in Ordinariis Regula hæc locum obtineat, in utramque partem more ſuo diſputat Mandoſius *quæſt.* 3. *& tandem num.* 6. rejecta opinione negativa probat affirmativam, uti veriorem & receptiorem: maximè quod eadem ratio captandæ mortis militet in proviſis ab Ordinariis, quæ in proviſis à Papa, quam etiam opinionem probat & ſequitur Rebuff. *in praxi tit.* 19
de Reprob. ben. viv. impetrat. num. 6. 15. *&* 54. Ideò inquit ſi is qui beneficium viventis impetravit, poſteà etiam impetret à Papa beneficium iſtud, non facta expreſſione collationis ſibi prius factæ de beneficio viventis, non valebit ſecunda proviſio: tum quia ſubreptitia, tum quia infamis eſt, & inhabilis ad illud, *cap. Audivimus* 3. *quæſt.* 2. *cap. Infames* 6. *quæſt.* 1. *cap. Imprimis* 2. *quæſt.* 1. *verſ. de Epiſcopi perſona Rebuff. d. tit. num.* 11. *&* 12. Gomeſ. *hic quæſt.* 2. *in fi.* Ubi etiam extendit ad Legatos Papæ: quia cum hæc regula ſit favorabilis ut prædixi, poteſt & 20
debet extendi ad Ordinarios & Legatos, ut in terminis reſpondit Decius *Conſ.* 21
398. Cæterum, quod jam dixi ex Rebuſſo, ſecundam Impetrationem non valere, non facta mentione collationis ſibi prius factæ de beneficio viventis, limita niſi

niſi fuerit huic regulæ derogatum. In quo eventu ſolet adjici clauſula hæc : *Et cum Indulto & Conceſſione quod dicto oratore, cui nuper de dicto beneficio, tunc tanquam per obitum ejuſdem N. licet tunc viventis vacante, Apoſtolica authoritate proviſum extitit, ut proviſio vigore litterarum ſuper præſentibus conficiendarum facienda, ipſæq; litteræ cum omnibus & ſingulis in eis contentis clauſulis valida exiſtant, ipſiq; oratori ſuffragentur, ac ſuum plenarium effectum ſortiantur in omnibus & per omnia, perinde ac ſi beneficium ejuſmodi ab ipſo Oratore eodem N. vivente, ac per illius obitum vacans, quia tunc non deceſſerat impetratum non obſtante Regula Cancellariæ Apoſt. deſuper edita, cujus tenor &c. cui hac vice ſpecialiter, & expreſſè, & ſufficienter derogare, & ſub qua etiam præſentes minimè comprehenſas eſſe nec fore decernimus, & declaramus, hac Regula nonobſtante &c.*

E *Non reperio)* Imò pro hac ſententia eſt *glo. fin. in verbo mentio* & ibi Geminia *de*
off. leg. in 6. Philippus Franc. *in cap. ſi poſtquam num. 1. de præben. in 6.* ubi ſubjicit 22
quod clauſula *Motus proprii* appoſita in inferioribus, idem operaretur, ac ſi ſuiſſet appoſita à Papâ, *Rebuff. ad Concord. in forma Mand. Apoſt. eſſ. 29.* ubi dicit cõmunem opinionem, adde quæ hac de re latè ſcribit Anaſt. Germon. *tract. de Indul. Card. §. nos itaq; n. 30.*

F *Quod credebat vacare)* Si tamen impetrans crediſſet adhuc vacare ex juſta 23
crudelitate, utpote orta ex fama publica, non tamen ex litteris privatorum, *Rota apud Seraphinum deciſ. 975. n. 6.* vel alia gravi de cauſſa, ut quia curabatur in Xhenodochio cum aliis infirmis forſan peſtifero, vel alio periculoſo morbo, & illinc poſteà elevatum eſt cadaver cujuſdam ejuſdem profeſſionis & nominis, certè exiſtimárem ceſſare diſpoſitionem hujus reg. & per conſequens hic primum in caſu figurato, ſecundo proferendum. Secus autem eſſet, ſi non conſtaret de juſta
& probabili cauſſa putativæ vacationis, nam tum quantumvis ignoranter bene- 24
ficium viventis impetraverit, tamen inhabilis efficitur ad illud beneficium obtinendum pro illa vice, etiamſi is, cujus beneficium impetraverat, poſteà moriatur, *Flam. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 9. q. 7. n. 150. Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* Imò non valebit collatio eidem rurſum facta, etiam poſt tempus veriſimilis notitiæ à vero obitu, ut ſcribit Author Analyt. Comment. *ad reg. de veriſimili not. n. 13.* niſi accedat Indultum, de quo ſuprà.

G *Per hanc reg.)* Imò & per aliam, de non tollendo jure quæſito, ſuprà, vide Mo- 25
hed. *deciſ. 7. de reſtit. ſpol.* quod intellige juxtà limitationem prædictam.

H *Ex certa ſcientia)*. Quid diſter clauſula hæc, à clauſula Motus proprii, &
de plenitudine poteſtatis vide fuſiſſimè Mandoſ. *ad Reg. 6. 7. & 16.* Pleriquè 26
cenſent clauſulam de plenitudine poteſtatis ſuperare clauſulas motu, & certa ſcientia, & non obſtante. Cum ex clauſula de plenitudine, liquidò conſtet de intentione Principis etiam ad alterius præjudicium *Felii in cap. nonnulli de Reſcript.*

& per

& per eam tolluntur ſaltem ea quæ ſunt juris poſitivi, Cravet. *conſ.* 182. *n.* 7. *in fi. lib.* 1. quo caſu nihil poteſt opponi, quominus conceſſio ſuum ſortiatur effectum, Cephalus, *conſ.* 28. *n.* 82. *lib.* 1. Anaſt. Germonius *tract. de Indult. Card.* §. *nos itaq.* *n.* 40. *& ſeqq.* ubi potentiam dictæ clauſulæ reſtringit, niſi cauſſæ ſtatus non fuiſſet Papæ narratus, quia tum per ejuſmodi clauſulas non cenſetur voluiſſe tertio inferre præjudicium, ſed reſcriptum cenſetur ſubreptitiè obtentum *per not. Curt. Conſ.* 49. *col.* 22. *Decii conſ.* 576. *in fi. Gozad. conſ.* 5. *num.* 15. *Rota deciſ.* 230. *in no. Alex. conſ.* 125. *in fi. lib.* 2.

I *Non intendit*) Vide omninò Mohed. *deciſ.* 7. *de reſtit. ſpoliat. n.* 4. *&* 6. ubi dicit quod clauſula Nonobſtante & motu proprio non præjudicat tertio, niſi expreſſè dicat nonobſtante conceſſione facta tali *Bart. in l. prædia C. de locat.* 28

ARGVMENTA IN REGVL. XXI.

INNOCENTII. VIII. & PAULI V.

1. Uniones beneficiorum ſunt odioſæ, ideò debent fieri cum cauſſa, & expreſſione valoris utriuſque beneficii.
2. Annata intrant in unionibus beneficiorum, ſi excedant valorem XXIIII. librarum.
3. Unio fit tribus modis.
4. Reg. hæc pœnalis eſt.
5. Si unio fit per Epiſcopum & Capitulum, valet etiam non vocato Rectore Eccleſiæ quæ unitur.
6. In unione ii quorum intereſt ſunt vocandi *& n.* 27.
7. Relatio debet fieri ad proxima & non ad ſuperiora.
8. Valor utriuſque beneficii uniendi debet exprimi in confirmationibus unionum.
9. Per confirmationem unionis completur omnis defectus ſolennitatis omiſſæ in unione.
10. Poſt confirmationem Papæ nullus inferior poteſt unionem revocare.
11. Quid ſi in bulla unionis non ponatur clauſula *vocatis quorum intereſt.*
12. Quid ſi unio fiat motu proprio ſine expreſſione valoris.
13. Hæc Reg. aucta eſt per Clementem VIII. & in quo.
14. Unionis ſpecies quæ?
15. Reg. hæc comprehendit etiam diſmembrationes & applicationes fructuum.
16. Hæc regula favorabilis eſt & ampliandа.
17. Valor beneficii quoad effectum hujus reg. qualiter exprimendus.
18. Perinde valere in unionibus.
19. Hæc reg. pœnalis eſt & annullat ipſo jure.
20. Quando conſtitutio non ſolum diſponit ſuper aliquo actu, &c. tunc dicitur formam inducere.

21. Di-

21. Diſtinctio Joan. Milis an hæc regula annullet ipſo jure.

22. Unitum beneficium non ſervata forma hujus reg. eſt impetrabile.

23. Quid ſi Eccleſia unita non ſervata forma hujus reg. fuerit à longiſſimo temre poſſeſſa tanquam unita.

24. Præſcriptionem immemorialē, imò & quadragenariam allegare ſufficit abſque alia tituli probatione, ad probandum unionem.

25. Quid diſtet Commiſſio à ſupplicatione.

26. In unione expedienda, opus eſt ut cōmittatur alicui in partibus unionis diſcuſſio, vocatis iis quorum intereſt.

27. Diſcuſſio unionis in quo conſiſtat.

28. Intereſſe habentes vocādi & qui illi.

29. In unione quæ fit in forma gratioſa per Papam, non requiritur clauſula vocatis vocandis.

30. An reg. hæc loquatur de unionibus perpetuis, an etiam de unionibus ad tempus.

31. Beneficium per Papam unitum ad vitam fit reſervatum.

32. Uniones ad vitam ſunt per Concilium Trid. ſublatæ.

33. An ſub diſpoſitione hujus reg. veniant uniones ab Ordinariis faciendæ, & quid de beneficiis exemptis & reſervatis.

34. Legatus de Latere poteſt ex cauſſa unire beneficia ſuæ Provinciæ, quæ confert.

35. De quibus confirmationibus loquatur hæc reg.

36. Unio ſi facta ſit motu proprio, an in ea valor exprimi debuerit.

37. Motus proprius licet excludat ſubreptionem, non tamen firmat gratiā contrà intentionem ſcribentis.

38. Unio quomodo probetur.

39. Verba enunciativa plurimum inſtrumentorum antiquorum habent vim famæ, & fama in antiquis plenè probat.

REGVLA XXI. INNOCENTII VIII. ET PAVLI V. DE UNIONIBUS, ET UNIONUM CONFIRMATIONE.

ITem voluit quod petentes beneficia Eccleſiaſtica aliis uniri, teneantur exprimere verum valorem ſecundum communem æſtimationem, tam beneficii uniendi, quam illius, cui uniri petitur, alioqui Vnio non valeat, & ſemper in Vnionibus conceſſio fiat ad partes vocatis quorum intereſt; & idem voluit obſervari in confirmationibus unionum factarum.

GLOSSEMA ALPHONSI

A IN *iſta Regula dicitur, quod ſi unus petit beneficium alteri uniri, quod tenetur exprimere verum valorem tam beneficii uniendi, quam beneficii cui unitur, alias non valet unio: & quod* 1
in unionibus ſemper fiat commiſſio ad partes, vocatis quorum intereſt: & idem dicit obſervandum in confirmationibus unionum factarum &c. & ſic iſta regula dicit tria. & ratio dubitandi circa primum dictum videtur eſſe, quia de beneficio obtento non tenetur impetrans facere mentionem, ſaltem quoad valorem, quia hoc non reperitur jure cautum, ut dicit gloſſ.
notab. in Clem. 1. de præbend. in verb. vel alteri, ante medium: *& hoc etiam* 2
dicit compilator deciſionum concluſione 287. *quæ incipit: Item licet impetrans. Sed ratio deciſionis fuit, quia ex quo petitur uniri unum beneficium alteri debet fieri cum cauſſa, ſcilicet quod illud obtentum ſit modici valoris: ſed ſi ſit competens beneficium, non debet ſibi fieri*
B *unio alterius, quia uniones ſunt odioſæ de jure, ut dixi ſuprà in Regula, de revocatione unionum: ideò debet fieri expreſſio valoris utriuſq; ad hoc ut moveatur Papa, & fortè ita de facili non conceſſiſſet &c.* ſufficiat c. poſtulaſti. de reſcript. & quod ibi not. Siculus & Joan. 3
de Imol. *Ex quo ſequitur quod de utroq; debet ſolvi media annata, ſi valor excedat* XXIIII. *libras ſecundum ordinationem Cameræ.*

Et quia unio fit tribus modis, ut dicunt gl. in c. ne ſede vacan. & in c. & temporis 4
qualitas XVI. q. 1. & vult etiam gl. in cle. per literas de præb. *tamen quia iſta reg eſt pœnalis, quia annulat ut ait gl.* in c. decet. de immunit. Eccleſ. lib. 6. *ſequitur quod non*
C *debeat habere locum, niſi quando unum beneficium petitur uniri alteri; ut hic dicitur, & non in aliis unionibus; neſcio tamen an Rota recipiat hoc: quia in utraq; unione eſt eadem ratio, ergò &c.* l. illud ff. ad l. Aquil.

D *Item ſecundò dicit Regula, quod in unionibus fiat commiſſio ad partes, vocatis quorum* 5
E *intereſt: & ratio dubitandi fuit quia Clem.* 2. *de rebus Eccleſiæ, primo reſponſo, vult*
F *quod ſi unio fiat per Epiſcopum & Capitulum, valet, etiam non vocato Rectore Eccleſiæ quæ unitur: nam quando aliquid poteſt fieri aliquo invito, tunc poteſt fieri eo ignorante,* ut dicit Bald. in l. fin. C. qui admit. ad bonorum poſ. & in C. fin. C. de jure de
lib. & eſt text. in l. qui poteſt ff. de reg. jur. *quem non allegat Bald. ergo &c. ſed nihilominus eſt bene ſtatutum quòd vocentur quorum intereſt in hoc caſu*, ad hoc facit deciſ. 6
Rotæ q. 216. quæ incipit: Item quod in diſmembratione & CCCXLV. quæ incipit. Item ſi Abb. major.

Item tertiò dicitur hic, quod idem fiat in confirmationibus unionum factarum. Et 7
antequam declarem quid intendit iſta tertia pars, dico dubium meum fore, an illa Clauſula referatur tàm ad primum, quàm ad ſecundum reſponſum, vel tantum quoad ſecundum: Et videtur quod quoad ſecundum tantum: quia relatio debet fieri ad proxima, & non ad ſuperiora l. ſi idem cum eodem, in fine de Juriſd. omn. jud. & gloſſ. allegat illam l. ad hoc propoſitum l. III. §. Item adverſus procuratorem ff. de negotiis geſtis

geſtis. *Ergo ſequitur, cum hic dicatur, quod idem voluit obſervari &c. quod iſtud relativum idem poſitum in ſingulari, referatur tantum ad vocationem eorum quorum intereſt &c.* 8
& non ad expreſſionem valorum &c. Et omitto *hic inſerere, quando clauſula poſita in fine debet referri ad totam diſpoſitionem vel ne, quia eſſem longus in ſermone; & quia materia eſt ſubtilis: ſed omiſſo intellectu iſtius Regulæ, quem credo fore quod extendatur ad utrumq; iſta clau-*
G *ſula: tamen de mero jure crederem, quod etiam in confirmationibus unionum debet exprimi verus valor utriuſq; beneficii, aliàs non valet ſtante primo reſponſo hujus Regulæ, etiamſi iſta clauſula non referatur ad illud: & hoc probo. Nam in omnibus impetrationibus, ex quibus jus antiquum argumentatur, vel per quas conſervatur, debet fieri mentio beneficiorum, & debet fieri etiam in confirmationibus, ut dicit gl. notabilis in verbo præteriti quam ibi not. Domi-* 9
nicus in c. Apoſtolicæ de præb. lib. 6. *Sed per iſtam confirmationem ſuppletur defectus ſolemnitatis ſi in unione facta fuit omiſſus, ſcilicet, quoad vocationem partis, & quoad alia &c.* ut vult deciſ. CCXVII. quæ incipit: Item quod Papa confirmando &c. *licet lo-*
H *quatur in diſmembratione: & quia fortè fuit facta ex falſa cauſſa unio prædicta, ideo cenſetur nulla,* ut vult Oldr. conſil. lx. cum duobus ſequen. quod incipit, quod per unionem factam per Epiſcopum & per confirmationem Papæ ſit validum, illud
quod aliter erat invalidum, c. 1. de tranſac. *Item quia poſt confirmationem Papæ nul-* 10
lus inferior poteſt illud revocare c. 11. de confirm. ut dicit gl. in c. fin. xi. diſt. in verbo authoritate, *ergo ſequitur quod etiam de mero jure debet fieri mentio valorum in confirmationibus unionum, ſicut in unione & probari in jure juncta iſta Regula in primo reſponſo, etiam poſito quod iſta clauſula non referatur ad primum reſponſum, & pro & contrà quod referatur vel ne, faciat ultrà jura vulgaria* c. Eccleſia veſtra de elect. & quod ibi not.
Abbas. *Crede tamen quod ſi clauſula Vocatis quorum intereſt, non ponatur in bulla & fiat* 11
unio, quod valet arg. clem. 11. de rebus Eccl. *& quia annullatio præcedentis reſponſi non extendatur ad ſecundum, cum ſit pœnalis ut dixi: & iſta verba referuntur ad Abbreviatores. Sed ſi ipſi non ponant, non vitiatur per jura vulgaria, maximè quia tales bullæ tranſeant per Cameram Apoſtolicam.*

I *Item dico quod ſi fieret unio motuproprio & non fieret expreſſio valoris, quod valeret unio,*
arg. c. ſi motu proprio de præb. lib. 6. juncta hac regula ibi, quod petentes &c 12
faciat l. 1. C. de pet. bon. ſublat. lib. & hæc pro nunc.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A IN *iſta Regula*) Video hanc Regulam auctiorem eſſe factam per Clementem 13
VIII. & ita etiam publicatum per modernum Pontificem Paulum V. dum voluit diſpoſitionem hujus Regulæ etiam obſervari *in quibuſvis ſuppreſſionibus perpetuis, conceſſionibus, diſmembrationibus & applicationibus, etiam de quibuſvis fructibus, & bonis Eccleſiaſticis, ac etiam in confirmationibus unionum ſingulariumq́; diſpoſitionum hujuſmodi*: Ut nimirum omnes unionis ſpecies ſub hac Reg. comprehenderentur. Unionis enim ſpecies, ac potius præambula, & antecedentia ad unionem perficiendam ſunt, ſuppreſſiones & exſtinctiones, ut notavi ſuprà *ad Reg. xi. de revoc. unionum*. Diſmembrationes verò referuntur ad fructus, & 14
clauſulam ſequentem, quæ de fructuum unione loquitur: cum corpus beneficii non diſmembretur, ſed fructus, ut notat Mandoſ. *ad d. Regul. de Revocat. unionum quæſt. 2. num. 6.* Ex quo colligo, quod etiamſi Regula hæc loquatur de exprimendo valore beneficiorum Eccleſiaſticorum, quorum appellatione alioqui fructus non veniunt, illam tamen comprehendere diſmembrationes, & applicationes fructuum, etiam jure communi: cum omnes ſolemnitates requiſitæ in unione, requirantur etiam in diſmembratione, ſeu diſſolutione *Rota deciſ. 229. In diſmembratione & 347. Si Abbas Franc. de Pavinis tract. de off. & poteſt. cap. ſede vacante 3. quæſt. 2. part. princip. num. 19. verſ. & quod dicitur de unione.* Præſertim cum hæc Regula ſit favorabilis, & amplianda, ut probat Mandoſius *hic quæſtione 1.* qui licet *in quæſt. 13.* in qua quærit an Regula hæc locum habeat in diſmembrationibus, teneat pro negativa *num. 23. in fi.* indubitanter nunc affirmativa ſequenda eſt, propter prædictam hujus Regulæ appendicem quæ clara eſt, neque cavillari uſquam poteſt. 15 16

B *Expreſſio valoris utriuſq́;*) Scilicet quod beneficium tempore proviſionis & oneribus deductis valuit tantum, & quod per quinque annos ante, anno ſterili cum fertili computato, communi æſtimatione valuit tantum: ita valorem exprimi notat Gomeſ. *ad reg. de valore quæſt. ult.* licet ipſe quoque velit exprimi valorem qui fuit quinque annis poſt proviſionem: ſed hoc in caſu hujus regulæ verificari non poteſt: cum commiſſio facienda ad partes, & vocatio eorum quorum intereſt, & juſtificatio unionis, moram hanc quinquennalem non patiantur. Ideoque ſatis erit, ſi valor juſtificetur qui fuit quinque annis ante ſupplicationem, nec ſufficeret valor 24. Ducat. qui alioqui ſolet exprimi in Gallia, Hiſpania, Germania in omnibus proviſionibus Canonicatuum, ſed debet exprimi valor juxtà communem æſtimationem, ut ſuprà dictum eſt. Mandoſius verò *in quæſt. 5.* tutiorem & magis uſitatam expreſſionem hanc ſcribit: Cujus 17

fructus

fructus, reditus & proventus ſecundum com. æſtim. valorem annuum 50. auri duc. de Cam. non excedunt, ſi talem ſummam non excedant, ſive agatur de beneficio uniendo, ſive de beneficio cui fit unio, formulam autem ſupplicationis pro expreſſione valoris utriuſque beneficii videto apud d. Mandoſ. *d. q. 5. in fi.* Datur tamen perinde valere ſuper unione facta per prædeceſſorem, ſi fuit omiſſus valor cum derogatione hujus regulæ, & de exprimendo valore propter novam Regulam ſucceſſoris, ſecus quando perinde valere datur per eundem Pontificem, qui fecit unionem quæ tunc non fuerit neceſſaria, cum fuerit derogatum in prioribus litteris. 8

C *Quia annullat*) Ipſo jure ut vult Rebuffus *in praxi ad hanc reg. gloſſ. 9.* & Mandoſ. *quaſt. 6. ante num. 4.* Ille tamen diſtinctione utitur; hic nulla: & ratio ipſius ſententiæ eſt, quod quando conſtitutio non ſolum diſponit ſuper aliquo actu faciendo, ſed ultra procedit, (prout in caſu iſtius Regulæ) tunc dicitur formam inducere, qua non ſervata, actus in contrarium factus ipſo jure nullus dicitur, *Bald. in l. 1. verſ. in contrarium ibi Alex. num. 6. & 7. verſ. niſi ſtatutum ff. de liber. & poſthu. Dec. conſ. 455. num. 7. & conſ. 356. num. 3. & conſ. 466. num. 13.* Milis tamen *in Repertor. verſ. Unio facta eſt falſa*, diſtinguit, an ſit unio facta à ſummo Pontifice, an verò ab inferiore: priore caſu, ſi unio facta eſt ex falſa cauſſa, gratia eſt ipſo jure nulla; quod limita, niſi adfuerit certa ſcientia, ex deciſione Rotæ in una Firmana altaris coram R. P. D. Coccino 15. Januarii 1614. apud Farinacium *part. 2. deciſ. deciſ. 506 num. 4.* altero non eſt ipſo jure nulla, licet probata falſa cauſſa poſſit annullari. Eandem diſtinctionem ſequitur poſt Oldradum *in conſ. 21.* Bellamera *deciſ. 618.* Caſſad. *deciſ. 1. tit. de Unionibus.* Maſcardus *de probationib. concluſ. 1412. alias 1420.* 19 20 21

Ex quibus clara & indubitata efficitur concluſio, conſtitutionem hanc ita pœnalem eſſe, ut non ſervata illius forma, unio ſit nulla, & beneficium ſic unitum impetrari poſſit, nec ullius temporis præſcriptione tueri defendique poſſit, *Oldrad. conſil. 296. incip. de jure Hoſtien. in capit. Quoniam de vita & honeſt. cler.* Quamquam, ſi probetur quod Eccleſia ſic fuerit diu poſſeſſa, tanquam unita, & quidem à tempore cujus in contrarium memoria non exſtet, ſatis erit probata unio præſumptivè, imò etiam illius ſolemnitas, ut multis probat auctoritatibus Maſcard. *d. tract. de Probat. concluſ. 1411. alias 1419.* Cæſar. de Graſſis *deciſ. 127. num. 5.* Farinacius in noviſſimis Rotæ deciſionibus, *Deciſ. 58. num. 1. part. 2.* & ſufficit allegare ejuſmodi præſcriptionem abſq; alia tituli probatione *Rota deciſ. 375. alias 10. de reb. Eccleſ. non alien. Abb. in cap. Cura paſtoralis in pr. ex de Jure Patron.* Maſcard. *d. concluſ.* aliàs in præſcriptione non immemoriali ſeu quadragenaria titulus aptus ad præſcribendum allegandus eſt, teſte Farinacio *Deciſ. 58. n. 1. part. 1.* & Maſcardo *d. concluſ. num. 11.* quos vide fusè tractantes materiam probationis beneficiorum unionis, quibus adde Boerium *Deciſ. 345. num. 6.* & noviſſimè 22 23 24

 ſimè

ſimè N. Garciam *tract. de ben. p. 12. c. 2. n. 219. & ſeqq.*

D *Fiat Commiſsio ad partes*). Quid diſtet commiſſio à ſupplicatione tradit noſter
Sotto *in Comment. Reg. 26. de non judicando contra form. ſupplicationum.* Dicitur au- 15
tem hoc loco quod Commiſſio debeat fieri ad partes, hoc eſt quod commit-
tatur unionis diſcuſſio & vocatio intereſſe habentium in partibus, ſeu in loco in
quo beneficia ſita ſunt, ſuper quibus unio deſideratur, deputatis Executoribus
cum clauſula *Vocatis quorum intereſt*, id quod ſane rationi conſonum eſt: cum
veritas melius & expeditius ſciatur per vicinos, quam alios, *ut notat Rebuff. ad* 16
hanc reg. in praxi glo. 10. per text. in c. Quanto de præſcript. Porrò diſcuſſio unionis
in eo conſiſtit, an ſit juſta cauſſa illam concedendi: quæ illa? evidens neceſſitas
& utilitas Eccleſiæ *c. Expoſuiſti de præb. c. unio. 10. q. 3. c. poſtquam 16. q.* quibus pro- 17
batis & vocatis quorum intereſt conceditur unio, ut mox dicam. An autem ſte-
tur aſſertioni Executoris atteſtantis ſe cauſſas reperiſſe juſtas, conſule Garciam
d. tract. p. 12. c. 2. n. 134. & ſeqq.

E *Vocatis quorum intereſt*) Ad formam etiam unionis expediendæ pertinet, 18
ut vocentur in partibus ii quorum intereſt per Executores in commiſſione
datos. Illi autem quorum intereſt ſunt quibus competit jus conferendi, vel
præſentandi beneficia uniri petita *per not. Rebuff. in gloſſ. 11. Caccialupi tractat. de
Union. ar. lo. 6. Rochi in tract. Juriſpat. verſ. Honorificum quæſt. 3. circa med.* quales
ſunt Epiſcopus, qui Ordinarius eſt Diœceſeos; Capitulum Eccleſiæ Cathedra-
lis, & Patronus beneficii, ſi laicus ſit, *Ant. Faber lib. 1. Definit. foren. tit. 2. Defin.*
48. Nam in Clerico ſeu Eccleſiaſtico patrono, Papa poteſt derogare illius Juri-
patronatus *c. novit, de Judic. 1. Lambertinus de Jurepatron.* licet efficere non poſ-
ſit ut eo minus vocandus ſit in ipſa unione facienda, ſi is jus haberet reditus an-
nui ex fructibus beneficii percipiendi, *Ant. Faber d. tit. Definit. 49.* Nec tamen
vocandus poſſeſſor beneficii illiuſq; conſenſus poſtulandus, *Illuſtriſ. Card. Serap.
deciſ. 1459. numero 13.* cum ad hujuſmodi unionem præſertim auctoritate Sedis
Apoſtolicæ faciendam non ſit neceſſarius conſenſus, aut requiſitio Prælati, aut
Rectoris à cujus prælatura vel beneficio fit bonorum ſeu redituum hæc ſepara-
tio *Clem. 2. de reb. Eccleſ. non alien.* ſatiſq; ei eſſe debet, quod ei viventi illa non
noceat, & effectum primum eo cedente vel decedente conſequatur, *cap. conſul-
tationibus de Donatio. Glo. in verbo vocatus in d. Clem. 2. Wameſ. conſ. 300. num. 1. de
Reb. Eccleſ. non alien.* Hinc decidit Rota in una Eugubina ſancti Stephani 15.
Martii 1599. coram illuſtriſſ. Card. Pamphilio, unionem de beneficio per ali-
quem poſſeſſo, ipſo cedente vel decedente, ſeu aliàs quomodolibet Eccleſiam
dimittente, tunc demum locum habere, ſi ceſſio eſt ſimplex, non autem quando
eſt facta in favorem certæ perſonæ; nimirum per reſignationem *Caſſad. Deciſ.
3. de Renunciat. Put. Deciſ. 3. d. tit.* maximè quando eſt clauſula generalis ſuſ-
penſiva

Digitized by Google

Penſiva, quarumcumq; unionum, *Farinacius deciſ. 38. n. 2. & 3. p. 1. In Novis & deciſ. 111. n. 4. p. 2.*

Cæterum, adverte quod conſenſus dictorum intereſſe habentium, ante & poſt 29
unionem intervenire poteſt *Boer. Deciſ. 345. n. 3.* Quod ſi tamen commiſſio fiat per Papam in forma gratioſa, non requiritur clauſula *Vocatis vocandis*, ſed derogatur huic Regulæ de unionibus committendis ad partes *Rebuff. d. tit. gl. 10.* præſertim ſi agatur de unionibus perpetuis, ut ſcribit Mand. *hic q* 14. ubi latè diſpu- 30
tat, an Regula hæc ſit intelligenda de Unionibus temporalibus, an de perpetuis, an de utriſque, & tandem concludit intelligendam tantum de perpetuis, quem ſi uſus poſtulat, vide hac ſuper re latè diſſerentem. Quod ſi tamen Papa temprralem faciat unionem, de beneficio vacante ad vitam, tunc ea per 31
mortem ſoluta, Ordinarius illud conferre non poterit: quia hæc unio inducit reſervationem propter appoſitionem manus Papæ *Mohed. Deciſ. 2. de Parochiis P. Greg. Tholoſ. in Inſtit. rei beneſ. c. 20. n. 3.* Sed hodie per Concilium Trid. uniones ad vitam fieri prohibentur, ne ſub illarum prætextu plura incompatibilia retineantur *Seſſ. 7. c. 4.* 32

Per Epiſcopum) An ſub diſpoſitione hujus Regulæ comprehendantur
F Uniones ab Ordinariis faciendæ, diſcutit in utramque partem Mandoſ. *ad hanc Reg. quæſt. 11.* & tandem concludit pro affirmativa, videlicet Regulam procedere in Ordinariis, quoad duo priora Regulæ membra: non etiam quoad ter- 33
tium, quod eſt de confirmationibus unionum, quibus rationibus & argumentis apud illum videro, Rebuffum quoque conſule *tit. de unionibus num. 22.* ubi ſcribit Epiſcopum unire poſſe Eccleſias ſuæ Diœceſis: quod limita dummodo beneficia non ſint exempta, *Rebuff. d. loco*, vel reſervata, *Simonetta tract. de Reſervat. beneſ. quæſt. 43. Pariſ. Conſ. 114. lib. 4.* licet aliqui dicant ut Nic. Garcia *de Beneſ. part. 12. Cap 2. num. 91.* Epiſcopum unire poſſe beneficia reſervata ſeu devoluta: nam reſervatio non impedit fieri unionem per Ordinarium, ſed ſuſpenditur ejus effectus pro tempore proviſi de ilio à Papa *Æn. de Falcon. de Reſer. quæſt. 4. principali effectu 32. Selva de beneſ. 3. part. quæſt. 11. num. 26.* Item limita dummodo unio ſit perpetua, non temporalis, *Staphil. de literis grat. tit. de Mod. proviſ. num. 19. Papon. lib. 3. arreſt. tit. 8. arreſt. 1. Mohedan. deciſ. 1. num. 3. de off. Vicarii Mandoſ. Reg. 12. num. 5.* Et acceſſerit Capituli conſenſus *Pariſ. Conſil. 41. lib. 4. n. 3.* Et hæc adeò vera ſunt, ut Epiſcopus poſſit beneficium perpetuum de jure patronatus, de conſenſu patroni efficere manuale, ut ex Navar. *Conſ. 9. num. 1. de off. ord.* probat Gonzalez *ad Reg. 8. Cancell. gloſſ. 6. in fi. n. 62.* Porrò legatus à latere (qui ut Epiſcopus in ſua diœceſi omnia poteſt in ſua provincia) ex cauſſa rationabili & legitima poteſt unire beneficia ſuæ provinciæ quæ conferre habet *Rota Dec. 459. in antiq. aliàs 3. de off. deleg.* Legatus autem non de latere, ex quo non poteſt conferre, nec unire poteſt *Nicol. Garcia tract. de beneſ. part. 12. num. 66.* Unde legati

Legati, non Cardinales ſine ſpeciali mandato conferre non poſſunt *text. in c. 1. de off. leg.* Sed an beneficia exempta ? vide Eraſmum à Chokier fratrem meum *in ſuo tract. de juriſ. ord. in exempt. p. 4. q. 31.*

In confirmationibus unionum) Quod intellige in confirmationibus Apoſtolicis
G unionum, ab aliis quàm à S. Sede factarum, ut voluit Mandoſ. *ad hanc Reg. q. 9. Archidiac. in c. Si motu proprio col. 1. ſubſi. deprab. in 6. Lud. Roman. conſil. 383. n. 1. &* 35
4. Oldrad. hic à noſtro citatus conſ. 60. cum ſeqq.

H *Quod valeret unio*) Idem firmat Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. glo. 1.* Cujus, ut & Noſtri opinionem reprobat Mandoſ. *ad hanc Reg. quaſt. 2.* motus auctoritate Abbatis *conſil. 101 incip. In quaſt. volu. 1. num. 7. ibi. Quod dico procedere etiamſi Papa unionem motu proprio feciſſet :* quia motus proprius licet excludat ſubreptionem 36
Rom. Conſil. 327. incip. Iſta ſunt num. 9. Felii in cap. Cauſſam quæ num. 7. in fi. de reſcript. Mohed. Deciſ. 3. de Uſur. num. 2. non tamen firmat gratiam contrà intentionem ſcribentis &c. & ſic concludit unionem ſubreptitiam, etiam motu proprio intervenìente eſſe nullam. Idem concludit Cardin. *Conſ. 96.* Felii *in c. poſtulaſti n. 3. verſ.* 37
Poteſt etiam inferrri & in cap. ad aures n. 9. de reſcript. & alii quos dicto loco appellat Mandoſius, cujus opinio videtur probabilior & receptior. Quomodo autem probetur unio, vide Nicol. Garciam *tract. de beneſ. p. 12. c. 2. §. 3.* ubi ſcribit unionem ex diuturnitate temporis, ſcilicet quod ſpatio quadraginta annorum bene- 38
ficium fuit poſſeſſum tanquam unitum, ut ſuprà dixi *n. 22.* adde Farinacium *deciſ. 233. n. 5. p. 1.* Præterea ex verbis enunciativis plurium inſtrumentorum antiquorum, in quibus beneficia tanquam unità enunciantur; concurrente tamen longiſſima quaſi poſſeſſione ipſius unionis, & non aliàs. Nam verba enunciativa plurium inſtrumentorum antiquorum habent vim famæ, & fama in antiquis plenè probat, etiamſi agatur de gravi præjudicio, ut multis probat N. Garcia *d loco* & Farinacius *in deciſ. p. 1. deciſ. 626. n. 2. & ſeqq. quæ propria eſt huic materia.* Deni- 39
que probatur per teſtes deponentes de publica voce & fama *Farinacius deciſ. 626. num. 4. part. 1.*

ARGVMENTA IN REG. XXII. INNOCENT. VIII. ET PAULI V.

1. Nemo poteſt tranſire ſine cauſſa ad minorem, ſeu laxiorem ordinem, nec Papa inconſulto.
2. Vir maturæ ætatis non poteſt tranſire ad minores ordines ſine auctoritate Papæ.
3. Pleræque bullæ expediuntur per Cameram Apoſtolicam, non ſervata conſtitutione Martini V. de qua in hac Regula.

4. Diſpenſatus à Papa ſine cauſa non eſt ſecurus in conſcientia.
5. Quos religioſos comprehendat Conſtitutio Martini V.
6. Ordo transferendi mendicantes quis
7. Clauſula apponi ſolita in tranſeuntibus ad alios ordines.
8. Monachi habitum dimittentes ſpe obtinendæ facilioris diſpenſationis ſeipſos decipiunt, nec cenſentur diſpenſati.

REGVLA XXII. INNOCENTII VIII. ET PAVLI V. DE MENDICANTIBVS TRANSFERENDIS.

Item de mendicantibus transferendis, quia ad alios ordines tranſierint pro tempore, voluit conſtitutionem fel. rec. Martini Papæ V. prædeceſſoris ſui deſuper factam, & in libro Cancellariæ ſcriptam, quæ incipit; Viam ambitioſæ cupiditatis, firmiter obſervari.

GLOSSEMA ALPHONSI.

In iſta Regula dicitur quod in mendicantibus tranſeuntibus ad alios ordines, ſervetur Conſtitutio Martini ſcripta in Cancellaria: & vult dicere iſta regula, quod quando Papa dat licentiam transferendi ad majorem ordinem alicui mendicanti, quod non expediatur bulla in Cancellaria, niſi ſervata forma dictæ conſtitutionis, quæ dicit quod quicumq; religioſus tranſierit ad alium ordinem minorem, vel æqualem ſua propria authoritate, quod ſicut apoſtata ſit ipſo facto excommunicatus: & ſolet poni iſta clauſula: Dum tamen tua propria authoritate habitum non dimiſeris, & ad alium ordinem vel æqualem tua propria authoritate huc uſque non tranſieris &c. *& ſi Papa dat licentiam tranſeundi, derogatur illi conſtitutioni expreſsè: dicendo,* non obſtante felicis recordationis Martini Papæ Prædeceſſoris noſtri conſtitutione &c. *& ſic practicat Cancellaria.* 2
Et ſciendum eſt, quod quando unus eſt maturæ ætatis, & vult tranſire ſine cauſſa ad minorem ordinem, tunc non poteſt hoc facere abſq; licentia Papæ, ut dicit glo. & Dominicus in c. ſingula §. prohibemus de præbend. lib. 6. *ubi per Domin. quando poteſt quis tranſire ad aliam Religionem ſtrictiorem, vel æqualem, aut minorem, cum licentia & ſine licentia ſuperioris* & per gloſſ. & per Doct. in c. licet de regularibus, *quæ non inſero hic:* 3
quia non multum faciunt ad propoſitum.

Unum tamen ſcio, quod per Cameram Apoſtolicam expediuntur multæ bullæ, ut non ſervetur

vetur illa ordinatio Martini, maximè tempore Sixti *Pontificis, qui fuit frater, & ſciebat bene labores fratrum; ideò de facili ſecum diſpenſabat, etiam de ordine ſancti Hieronymi, & de ſancto Franciſco, quod ſint fratres ſancti Joannis Hyeroſolimitani, vel ſancti* 4
Spiritus cum Crucibus ante pectus. Ego autem in iſtis dependentibus à conſcientia, maximè ex toto, non eſſem ſecurus cum diſpenſatione Papali, juxtà gloſſ. ſingul. in capite non eſt devoto. *& Papa eſt excuſatus; quia credidit conſcientiæ impetrantis, ubi nulli fit præjudicium.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

Conſtitutio Martini) Habetur in Extravag. commun. & incipit, *Viam ambi-*
A *tioſæ cupiditatis &c. tit. de Reg. & tranſeunt. ad relig.* quæ ſolum cum hac Reg.
comprehendit mendicantes profeſſos. Nam in profeſſis nulla opus fuit conſtitu- 5
tione aut regula, cum quilibet non profeſſus religionem poſſit deſerere, & ad vitam ſecularem redire, *c. 1. & c. beneficiorum de reg. in 6. c. ſtatuimus ex eodem DD. in c. qui poſt votum d. tit. de Regular. in 6.*

Porrò, in profeſſis hic ſervatur ordo, ut ſi Monachus velit ad religionem arctiorem tranſire, tunc ſufficiat conſenſus Abbatis, ut dimittat religionem in qua eſt profeſſus, & aliam ingrediatur, *c. licet de regular. Lap. allegat 62. Quidam.* Alioqui poterit revocari à Prælato, etiamſi ingrediatur Carthuſiam, ut reſpondit Navar. *conſil. 52. de Regul. & conſ. 54. d. tit.* niſi tamen aliud ex conceſſione Apoſtolica vel Conſtitutionibus Regulæ colligatur, *Navar. conſil. 55. n. 5. d. tit.* quod ſi ad parem ſe transferre velit, tunc voluntas Abbatis & conventus ſufficit, niſi velit tranſire ad Monaſterium in illa ſitum Diœceſi: quia tunc auctoritas Epiſcopi intervenire debet, & cauſſa juſta in non exemptis, *Peruſ. in 6.* Nam in exemptis requiritur licentia Papæ, qui eſt Epiſcopus exemptorum *Archid. in cap. ſed ſubaudiendum 19. q. 2.* Quod ſi ad laxiorem, diſpenſatio Papæ poſtulari debet *glo. & DD. in cap. Cum ſingula §. fin. de præbend.* ſi quidem erat major cum religionem ingreſſus eſt; & nulla ſit cauſſa legitima, cur ad aliam tranſire illum oporteat: Nam ſi minor erat tempore aſſumptæ profeſſionis & juvenis factus major velit tranſire ad minorem ſeu laxiorem, quia fortè auſteritatem regulæ ſuſtinere non valet, tunc ſufficiet licentia Abbatis & Epiſcopi, *Archid. in c. Monachum 20. q. 1. Innoc. in c. ſignificatum de Regular.* Hæc tamen diſtinctio quæ eſt Geminiani *in d. §. fin.* & Rebuffi *in praxi titul. de translat. Monachor.* hodie non videtur procedere, dico quoad ejus extremam partem, cum certa ætas definita ſit profiteri volentibus, nedum per Pium II. *in Conſtit. quæ incipit: Cum ex ſacrorum ordinum, n bullarii* tit. verum etiam per Concilium Trid. quam ſi quis prævenerit, etiam ignorans diſpoſitionem, profeſſio erit nulla, ut teſtatur Navar. *conſ. 34 de Regular.*

Abſq.

B *Abſq. licentia Papæ*) Solet autem hodie in ejuſmodi licentia apponi clauſula hæc: Expetita & obtenta per d. Oratorem ab ejus ſuperiore licentia & ſervata aliàs forma conſtitutionis fœl. recor. Sixti V. deſuper editæ, ubi opus fuerit: Et dummodo in ſecundo dicto ordine ſtrictior vigeat obſervantia regularis: Et 7 tranſlatio hujuſmodi intrà ſex menſes proximos, nec ad evitandum aliquam cõmiſſorum criminum pœnam fiat: alioqui præſens gratia nulla ſit eo ipſo. Sed adverte quod verſari quidam, quò facilius eam impetrent, habitum temerè dimittunt, & ordinem deſerunt: verum ejuſmodi diſpenſatio eſt ſubreptitia & nulla, cum oporteat illos non ſolum mentionem facere omiſſionis habitus, ſed etiam fraudis, qua graviter peccando uſi ſunt, ut benignior in eis eſſet Romanus Pontifex, alioqui non erunt ſecuri in conſcientia, *ut not. Doctiſſ. Navar. in Relect. cap. ſi quando exceptione 5. n. 4. & noſter hic in fi.* Stante autem ejuſmodi gratia, tranſ- 8 latus non emittit rurſum profeſſionem, ſed ſolum ſuſcipit habitum, & ſe conformat regularibus inſtitutis ordinis ad quem transfertur.

ARGVMENTA IN REGVL. XXIII.

INNOCENTII. VIII. & PAULI V.

HÆc regula non eſt inſerta regulis Innocentii VIII.

2. Regula hæc quid contineat.
3. Sixtus V. induxit pœnam privationis ipſo jure adverſus infractores Pianæ conſtitutionis auctoris hujus Regulæ.
4. Clemens VIII. ſuſtulit dictam pœnã privationis ipſo jure.
5. De quibus ordinibus loquatur hæc reg.
6. An clericus bene notus poſſit ſine literis dimiſſoriis promoveri ad S. Ordines contrà diſpoſitionem hujus regulæ.
7. An ſubſecuta ratihabitio tollat pœnam hujus reg.
8. An literæ dimiſſoriæ Vicarii generalis ſufficiant promoveri cupienti.
9. Papa nonnunquam concedit ob doctrinam, vel bonum teſtimonium de conſenſu ordinarii ut quis omnes ordines breviori tempore & extra tempora ſuſcipiat.
10. Clauſula apponi ſolita in abſolutione pro Præsbytero promoto ante legitimam ætatem, & proviſo de Curato aut alio S. Ordinem requirente.
11. Clauſula reſtrictiva pro promoto ante legitimam ætatem quam tamen ſe habere credebat.
12. Alia Clauſula pro promoto per ſaltum, minoribus prætermiſſis.

REGVLA XXIV. PAVLI V.

DE MALEPROMOTIS.

ITem de Clericis extrà tempora à jure ſtatuta, ſive ante ætatem legitimam, aut abſque dimiſſoriis litteris ad ſacros ordines ſe promoveri facientibus, pro tempore etiam voluit Conſtitutionem piæ memoriæ Pii II. ſimiliter prædeceſſoris ſui deſuper editam, & in dicto Cancellariæ libro deſcriptam, quæ incipit cum ex ſacrorum ordinum &c. pari modo obſervari.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

ISta Regula non eſt inſerta Regulis Innocentii VIII. licet renovet Conſtit. Pii II. alioquin utillimam: nam ſuſpendit beneficiatos, vel clericos, qui 1
abſque Canonica aut legitima licentia, ſe fecerint promoveri extrà tempora à jure ſtatuta, ſive ante ætatem legitimam, vel abſque litteris dimiſſoriis, etiam Citramontani à Citramontanis (præterquam ſi in hoc ultimo caſu per Cameram Apoſtolicam juxtà illius ſtylum ordinati fuerint, & ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoveri) & ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante in iiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrent, a qua non niſi à ſolo Papa abſolvi poſſunt *cap. cum quidam c. literas de Temp. ordin.* & beneficiis Eccleſiaſticis privantur. 2

Hanc ergo Conſtitutionem Pii II. quæ eſt de data 1461. 10. Kal. Decembris, cenſuit renovandam, & ubique obſervandam Julius III. & alii ab eo Pontifices, ad noſtra uſque tempora. Et licet alia Conſtitutio Sixti V. de data 1588 ſub 3
non. Januarii, quæ incipit, *Sanctum & ſalutare*, ſtatuerit pœnam privationis beneficiorum ipſo jure, adverſus infractores Pianæ Conſtitutionis (anteà enim non inducebatur privatio ipſo jure) tamen iſta vacatio ipſo jure hodie non attenditur, cum è medio ſublata ſit dicta Sixti V. Conſtitutio, ac ad terminos juris communis ac Concilii Triden. & dictæ Conſtitutionis Pii II. redacta per Conſtitutionem Clementis VIII. emanatam pridie Kal. Maji, milleſimo quingenteſimo nonageſimo, quæ extat apud Stephanum Quarantam in Summa Bullarii *Fol. mei* 387. 4

Porrò triplex eſt Ordinarius, qui in terminis hujus conſtitutionis litteras dimiſ-

Digitized by Google

dimiſſorias concedit, Originis, beneficii & domicilii juxtà *not. cap. eum nullus de temp. ordin. in 6.* de quibus ſigillatim Quaranta *in ſumma Bullarii, verbo Ordo, verſ. Quoad tertium.* De quibus autem ordinibus loquatur, ſeu intelligenda ſit Pii 5 Conſtitutio, atque etiam iſta Reg. latè diſputat Mandoſ. *hic q. 1.* ubi tandem concludit has conſtitutiones non comprehendere minores ordines, ſed tantum Præsbyteratum, Diaconatum & Subdiaconatum, ſive agatur de perſonis Secularium, ſive de Perſonis Regularium, & Monachorum, ut idem ſcribit *q. 2.* & Stephan. Quaranta *d. loco. verſ. 2. limita.*

Sed an clericus, qui notus eſt, & probè cognitus, poſſit ſine litteris dimiſſoriis promoveri ad ſacros ordines, contrà hujus Regulæ & Pii II. Conſtitutionem? 6 *Innocen. in cap. jamdudum verſ. Dic tu illud verbum de prabend. & ibi Abb. num. 17. & in cap. fraternitati num. 4. verſ. & limita hunc textum, de cler. non reſiden.* videtur concludere pro negativs, cujus opinionem non probat hic Mandoſ. *q. 3. num. 8* & ſi alioqui veram & receptam; quando non eſſet inducta forma in Cōſtitutione *Anto. Corſet in ſuis ſingul. in verb. præſumptio qualiter bene Verſic. quod tamen intellige niſi eſſet data forma &c.* cum ergo ſit hæc formula data, quantumcumque notus promoveri non poterit abſque dimiſſorijs litteris: in tantum, quod ſi taliter promotus ſui ordinarii ratihabitionem obtineat, nihilomagis pro verè ordinato reputabitur, nec liber erit à pœna hujus Conſtitutionis, ut notat mandoſ. *hic quaſt. 4.* & Steph. Quaranta *in ſumma Bullarii verb. Ordo verſ. ampliandа hanc extravagantem*, niſi tamen ſummus Pontifex, qui ratam habeat ordi- 7 nationem ab inferiori quocumque factam *per text. in l. adoptio. non jure ff. de adoptio. gloſſ in cap. nullus alterius verſ. ſolus tamen Princeps poteſt ſententiam qua nulla eſt confirmare, Inno. & Jo. An. cap. prudentiam de off. deleg.* Ideoque ejuſmodi promotus poterit impetrare *perinde valere* à S. Pontifice, quod ratificabit ſacrorum ordinum ab alieno Epiſcopo ſuſceptionem, perinde, ac ſi à proprio Epiſcopo collati fuiſſent, vel perinde ac ſi cum ejus litteris dimiſſoriis ordinatus eſſet, *Mandoſ. d. quaſt. 4. num 10.* qui quoque in *quaſt. 6.* latè diſputat an litteræ dimiſſoriæ Vicarii generalis ſufficiant promoveri cupienti: & tandè concludit quod non: quod nimirum Vicarius generalis non poſſit dare has litteras dimiſſorias ſine ſpeciali mandato *text. cap. cum nullus §. Epiſcopo arguendo ſpeciali de temp. Ordin. in 6. Jo. Fran. Pavin. tract. de off. & poteſt cap. Sede vacante 10. quaſt. part. 2. verſ. An autem Vicarius num. 17.* quod & probat dictus Stephanus Quaranta *in ſumma Bullarii, verbo, Ordo, verſ. Vertitur autem dubium*, quod tamen limita primò, 8 niſi Epiſcopus ſit in remotis partibus, tunc enim Vicarius generalis poteſt hanc licentiam concedere *text. in d. c. cum nullus §. Epiſcopo ibiq. Francus* vel niſi Vicarius haberet aliqua majora ſpecificata, quam ſi poteſtas ejuſmodi dandi litteras *cap. qui ad agendum verſ. Sed ſi aliquis de pocur. in 7. Hoſtien. in cap. ſignificaſti ante fi. verſ. ſi tamen aliquis &c. de off. Vicarii*, vel denique, niſi ejuſmodi Vicarius generalis

neralis ſucceſſiſſet aliquibus prioribus Vicariis ſimiles literas concedere ſolitis, *argumento text. & ibi not. in l. cum d. in rem verſ. ff. de Uſur. Bald. in leg. ſi cert. annis n 6. C. de pact. Gratus reſpon. 2. n. 90. lib 1.*

Denique limitando hanc reg. adverte, quod ob eminentiam doctrinæ, vel bonum teſtimonium, de conſenſu ordinarii S. Pontifex concedit ut quis omnes ordines etiam præsbyteratus breviori tempore ſumere poſſit, etiam extrà temporà ut Epiſcopo Placentino reſpondit S. Cong. Interpretum Concilii Trid. *ad cap.* 13. *ſeſſ.* 23.

Item nota, in quantum hic dicitur ſuſcipientes ordines ſacros ante legitimam ætatem (quæ eſt 18. annorum in Subdiacono, 20. in Diacono, 26. in Præsbytero) incurrere pœnam conſtitutionis Pii II. quod ſi tales petant abſolutionem à S. Sede & aſſecuti ſint beneficium curatum, aut alias ſacrum ordinem habens; 10
ſolet hodie dari clauſula: & committatur Ordinatio, impoſita Oratori aliqua pœnitentia ſalutari & ipſo ab executione ſuorum ordinum ad octo menſes & dein-
„de arbitrio ejuſdem Ordinarii ſuſpenſo, & quoad novam proviſionem commit-
„tatur cum clauſula, ſi per diligentem adhibitis, & deputato per eundem Ordi-
„narium durante diſpenſatione hujuſmodi Vicario idoneo in d. Parochiali Ec-
„cleſia cum congrua portione illius fructuum, pro ſuſtentatione ipſius Vicarii,
„ita quod Orator interim eiſdem Canonicatui, & præbendæ ne debitis frauden-
„tur obſequiis per ſubſtitutum, ſeu ſacerdotem idoneum ab Ordinario loci, ſeu
„Capitulo dictæ Eccleſiæ approbandum deſervire poſſit & teneatur.

„Item in abſolutione pro promoto credente ſe eſſe legitimæ ætatis ſolet adjici
„clauſula: & committatur Ordinario, & dummodo conſtet Oratorem ignorã- 11
„tem defectum ætatis promotum fuiſſe ut præfertur, ipſoque ab executione ſu-
„orum ſacrorum ordinum donec 25. ætatis ſuæ annum attigerit, & deinde ad
„beneplacitum Ordinarii ſuſpenſo.

Si autem quis ſit promotus ad ſacros minoribus prætermiſſis, petatq; abſolutionem, ſolet adjici clauſula hæc: Et committatur Ordinario, & prædicto Oratore ab executione ſuſceptorum ordinum, donec quatuor minores prædictos ſecretó ſuſceperit, & deinde arbitrio ejuſdem Ordinarii ſuſpenſo. 12

REGVLA XXIII. INNOCENTII VIII.

Quæ eſt XXIV. PAULI V.

1. AUreus & ſolidus numiſma, & Ducatus eadem ſunt.
2. Etymologia & vocabulorum diſputatio minus neceſſaria & negligenda.
3. Omnis ſcientia incipit à cognitione vocabulorum.

4. Ori-

4. Origo libræ Turonenſis.
5. Ducatus quomodo æſtimetur in impetrationibus benef.
6. An reg. hæc ſit infructuoſa?
7. An hæc Conſtitutio extendatur ad Cancellariam?
8. Conſtitutio, ſeu lex ſpecialis propter generalitatem rationis, generaliter eſt accipienda.
6. Ducati auri de Camera valor.
10. Aurei valor, ejuſq; appellatio.
11. Aureus temporibus antiq. Romanorum 25. drachmis, id eſt totidem Juliis Romanis conſtabat.
12. Poſteriori Principum ævo aurei valor imminutus fuit.

ARGVMENTA IN REG. XXIII. INNOC. VIII.

Quæ eſt PAULI V.

DE MONETA.

ITem declaravit idem D. N. quod libra Turonen. Parvorum, & florenus auri de Camera, pro æquali valore in concernentibus litteras & Cameram Apoſtolicam, computari & æſtimari debeant.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod quoad concernentia litteras Apoſtolicas, vel Cameram Apoſtolicam,*
B *quod eſt tantum dicere libram Turonen. quantum ducatum de Camera, & propter hanc re-*
C *gulam ponitur in ſupplicationibus; quando impetratur beneficium* cujus fructus &c. *nam*
D *aureus & ſolidus, numiſma & ducatus idem eſt* glo. in rub. de numiſ. lib. x: & inſtit. de 1
pœna teme. litig. §. fin. l. quoties C. de ſuſcept. lib. x *de qua materia per Canoniſtas* in
c. quanto de jurejur. *& per legiſtas maximè Bart.* in l. Paulus ff. de ſolut.

Sed interrogavi in Curia canoniſtas unde habuit ortum libra Turonenſium parvorum? &
unus abbreviator reſpondit mihi ad epheſios & voluit dicere, quod in iſtis vocabulis recurrendũ
eſt ad Catholicon. pro quo facit gloſſ. in rubr. ff. ſolut. mat. *quæ dicit quod diſputatio vo-* 2
cabulorum eſt relinquenda pertinacibus, id eſt capitoſis, ſed certè ego intelligo illam glo. veram,
quando non refert multum quid ſignificet vocabulum: quia tunc eſſet pertinacia, inſiſtere in e-
jus ſignificatione, alias ſecus: nam omnis ſcientia incipit à cognitione vocabulorum, ut ait Bal. 5
in l. liberti libertæque C. de oper. lib. in 2. col. *Ideò, oportet videre quid eſſet libra*
Turon. parvorum, propter ſubreptiones bullarum quoad valorem. Tamen quia hic declaratur
ſatis eſt quoad nos.

Verum,

Verum, interrogavi unum Gallum, quid eſt iſta moneta? & dixit mihi, quod cum alias fuiſſet factum Concilium in Civitate Turonenſi, Rex Franciæ qui habebat odio Italos, procuravit quod fieret impetratio ſecundum illam libram Turon. parvorum: qua libra valet 4
unum Ducatum, & quod non fieret per ducatos: & ſic tamen factum fuit, ſed credo quod fuit ſomnium: & ſatis eſt quod ſumus certi quantum valet libra Turon. parvorum: quia valet unum ducatum, ſed vidi dubitari, quomodo intelligitur ducatus in impetrationibus, an ſecundum quod valet in partibus, vel ſecundum quod conſtat in curia cum cambio? & allegatur 5
quod ſecundum quod valet in Curia in Cambio, & allegavi not. in d. c. quanto. & in d. l. Paulus de ſolut. *quæ longum eſſet referre hic, ſed ſic practicat Rota.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A ISta Regula dicit) Regulam hanc licet nonnulli inutilem cenſeant, eo quod 6
uſus Turonenſium, de quibus hic, omninò ceſſaverit, tamen non ſuis carere utilitatibus rectè notat Mandoſius hic, præſertim cum per eam vitari poſſint mille quæſtiones, quæ paſſim apud DD. agitantur de mutatione valoris extrinſeci & intrinſeci pecuniarum; quæ quoque intricarent omnes in Curia ſupplicantes.

B *Concernentia litteras Apoſt. &c.*) Hoc eſt litterarum expeditionem & Came- 7
ram, id eſt Cameræ officium, circà harum litterarum expeditiones, & licet Reg. loquatur de Camera, ſicq; videtur conſtitutio reſtricta ad illam, attamen ſub Regula comprehenditur etiam Cancellaria ex identitate rationis, quæ cum ſit generalis, facit ut conſtitutio ſpecialis generaliter ſit intelligenda *Dec. conſ. 35 n. 8.* 8
& conſ. 115. Pariſ. conſil. 83. vel 3. Mandoſ. hic q. 1.

C *Ducatus de Camera*) Valor Ducati auri de Camera, eſt unius ſcuti auri in auro, & unius Julii, de quo eſt una deciſio *in una conchen.* 28. *Junii* 1585. *coram Orano & in una Acherontina fructuum* 20. *Feb.* 1595. *coram Blancheto & in una Aretina penſionis* 20. *Febr. &* 17. *April.* 1598. *coram litta*, quas deciſ. habes apud Nic. Garciam *p. 5. de benef. c. 3. n. 147. & ſeqq.* Si tamen reſervarentur ſimpliciter Ducati, non dicendo de Camera, attendendus eſſet valor currens in loco beneficii ut per Gigant. *conſ. 58. alias reſpon. 49. de Penſio. Garcia d. cap. n. 151.*

D *Aureus ſolidus numiſma & Ducatus idem eſt*) De poteſtate; ſeu valore aurei ejuſque varietate paucis dicam. Romanis priſcis *Aureus* ſimpliciter, & ſine alia appellatione dicebatur: poſterioribus *Solidus* & græcis Epoche quadam *numiſma.* Pondus & æſtimatio ſub Principibus ejuſmodi fuit, ut 48.
aurei, aut eo circa, ex libra ſignarentur: aureus autem unus 25. drachmis, 10
id eſt totidem Juliis Romanis permutatur, ut Zonaras ſcribit *tom. 2. Annal.* hocque

hocque pretium adſtruit pondus ipſum aureorum, qui hodiè exſtant duarum ferè Drachmarum, id eſt duorum noſtrorum aureorum: illud pretium manſit uſque ad tempora ferè Conſtantini, Imp. cujus ævo Principes, qui ei ſucceſſerunt, valorem aurei imminuerunt, ſic quod 72. aurei in libram cuderentur, & ſex unciam redderent, erantq; aurei ſinguli ſcrupulorum quaternorum, ut conſtat *ex l.1.C. Theod. de Pond. & auri illat.* qua de re latius ſcribo *in tract. de Re Nummaria c. 10.* 11

ARGUMENTA IN REG. XXIV. INNOCENT. VIII. PAULI V. REG. XXV.

1. Ratio conſtitutionis hujus Regulæ.
2. Beneficia eorum qui promoti ſunt ad Epiſcopatum, vacant in Curia.
3. Papa promovendo aliquem ad regimen Eccleſiarum, reſervat ſuæ diſpoſitioni ipſius beneficia, ut & penſiones, ut n. 15.
4. Papa cenſetur derogare huic reg. per clauſulas motus proprii, & ex certa ſcientia.
5. Papa per verba derogatoria poteſt ſibi ipſi legem imponere, ſed non ſucceſſori.
6. Clauſulæ motus proprii, & cum derogatione &c. cenſentur repetitæ in ſecunda parte hujus regulæ.
7. An ignorantia ejus qui neſcivit ſe promovendum, excuſet ipſum ſic ut ſubſiſtat renunciatio.
8. Anima legis, ratio legis.
9. Princeps plerumq; non concedenda concedit, victus importunitate precantium.
10. Hæc reg inventa eſt ut vitetur omnis occaſio ambitionis.
11. Ideò favorabilis eſt & extendenda.
12. Prima regulæ pars videtur ſuperflua
13. In hac reg. Eccleſiæ Cathedrales ſunt comprehenſæ.
14. An etiam extendatur ad alias Eccleſias inferiores.
15. An reg. hæc procedat in beneficiis eorum, qui promoventur ad Epiſcopatus in partibus infidelium: & quid in penſionibus.
16. An priora beneficia tranſlati vacent ſi promotus non ſit aſſecutus pacificã beneficii ſecundi poſſeſſionem.
17 Penſiones etiam vacant per promotionem.
18. Per promotionem ad Cardinalatum vacant beneficia ut & ad Pontificatũ. An per promotionem ad Cardinalatũ ſic vacent Epiſcopatus ut Regalia ſint aperta? & quid ſi Papa diſpenſaverit ut retineret utrumq; ibid.
19. Hæc reg. comprehendit dignitates electivas, non obſtantibus Concordatis Germaniæ.
20. Papa non cenſetur voluiſſe novas inducere reſervationes in præjudicium Concordatorum, niſi de iis expreſſam mentionem fecerit.
21. Reſervationes inductæ per Regulas non comprehendunt beneficia Ger-

Digitized by Google

maniæ.
22. Hæc reg. favorabilis eſt.
23. Exceptio debet eſſe de regula.
24. Dictio adverſativa *vero* inducit repetitionem omnium qualitatum in præcedenti diſpoſitione.
25. An hodierno jure ut aſſumendi diſponant de ſuis beneficiis neceſſaria ſit derogatio hujus regulæ.
26. Promoti beneficia quando vacare dicantur.
27. Quid de Epiſcopatibus titularibus.
28. An beneficia promoti qui diſpenſatus eſt ut illa retineat, eo in partibus moriente, ſint reſervata.

REGULA XXIV. INNOCENTII VIII.

Quæ eſt PAULI V. XXV.

DE BENEFICIIS VACATURIS PER PROMOTIONEM AD ECCLESIAS ET MONASTERIA.

ITem præfatus D. N. Papa voluit, decrevit, & ordinavit, quod quæcumque conceſſiones, gratiæ & mandata etiam motu proprio, & cum derogatione hujus conſtitutionis, quæ ab eo pro quibuſcumque perſonis emanaverint de providendo eis de quibuſvis beneficiis vacaturis per promotionem quorumcumque ad Eccleſiarum & Monaſteriorum regimina, ſi hujuſmodi conceſſiones & mandata diem promotionis promovendorum ipſorum præceſſerint, necnon quæcumque collationes, & proviſiones pro tempore faciendæ de præmiſſis ac quibuſvis aliis beneficiis Eccleſiaſticis, ſecularibus ac regularibus, quæ per promovendos vel per aſſumendos ad quaſcumque prælaturas inter illarum vacationis, & hujuſmodi promotionis vel aſſumptionis tempora, ſimpliciter, vel cauſſa permutationis, ubicumque reſignari, vel alias dimitti contigerit, cum inde ſecutis, pro tempore ſint caſſæ, & irritæ, nulliuſque roboris vel momenti.

GLOS-

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula dicit quod mandata de providendo ſive proviſiones quorumcumq; beneficiorum
A *vacaturorum per promotiones quorumcumq; ad quaſcumq; prælaturas, etiamſi fiant mo-*
tu proprio, etiam cum derogatione hujus Conſtitutionis; Item proviſiones & collationes be-
neficiorum illorum, qui deberent promoveri, quæ vacant per reſignationem ſimplicem illo- 1
rum, vel ex cauſſa permutationis, etiam ſunt nulla &c. & ratio hujus Conſtitutionis, quoad
primam partem fuit iſta, quia quando unus debebat promoveri ad Epiſcopatum vel ad regimen
monaſterii, tantum erat importunatus Papa ſuper beneficiis illis vacaturis, quod propter im-
portunitatem illa concedebat etiam indignis: ideò caſſat talia mandata Papa &c. Quoad ſe-
B *cundam partem fuit ratio, quia ille qui ſciebat ſe promovendum, faciebat reſignationes ſe-*
cretas, vel ex cauſſa permutationis permutabat pinguia beneficia pro uno beneficio minimo,
quod poteſt fieri juxta doctrinam Doct. in cap. cum venerabilis de excep. &c. cum
univerſorum de rer. permu. *& ſic quando Papa volebat conferre nihil reperiebatur vel*
modicum in beneficiis ſuis, &c.

Et ponderandum mihi puto id quod dicitur: quia datur intelligi, quod beneficia vacantia
tam per promotiones ad Eccleſiam Cathedralem, quam ad regimen Monaſterii, vacant 2
C *in Curia: ſed de jure non reperio hoc cautum, immò video quod illi ad quos pertinet collatio*
illorum beneficiorum, poſſunt ea conferre per munus conſecrationis &c. cap. cum in cun-
ctis de elect. *Item de jure communi non reperio cautum, quod ſi unus habet præſtimo-*
nia, vel alia beneficia ſimplicia, & promovetur ad regimen Monaſterii: quod iſta benefi-
cia vacant ipſo facto: ſed bene reperio illa reſervata per extravagan. ad regimen: ſed quia
illa extravagans expiravit cum Benedicto ejus Conditore, ut ex fine ejus apparet, & dixi
ſuprà in alia Regula: ſequitur, quod ſi Papa moriatur, qui has Regulas fecit ſuo tem-
pore duraturas, ut ſuprà in proemio, & fecit ſimiles reſervationes in illis contentas in
extravag. ad regimen: quod tunc, ſi antequam eligeretur alius Pontifex, vel antequam
faceret Regulas reſervationum, vacaret Epiſcopatus, & Canonici eligerent, & Archi-
Epiſcopatus confirmaret, prout poſſunt facere, ut dixi ſuperius in ſecunda Regula, ille ad
quem pertineret collatio ipſorum beneficiorum poſſet conferre de jure, per d. cum in cun-
ctis. *Item quod ante electionem illius vel confirmationem poſſet ille renuntiare beneficia ſua*
ſimpliciter, vel ex cauſſa permutationis, quia tunc non haberet locum iſta Regula per proemi-
um regularum.

Et iſta valet in ſimili pro Concordatis Alemaniæ, & pro Pragmatica Franciæ: ſed ad tol- 3
D *lendum hoc dubium, Papa dicit quando promovet aliquem ad Eccleſiam, quod reſervat bene-*
ficia ipſius & confert alii, vel mandat conferri, & iſta eſt reſervatio ſpecialis, quæ ſolet per
Cancellariam expediri, ut dixi ſuprà in alia regula.

Item ponderandum mihi arbitror iſtud verbum, quod ponitur hic, etiam motu

proprio, & cum derogatione hujuſmodi conſtitutionis &c. Ex quo videtur quod
Papa imponit ſibi ipſi legem: & quod etiam ſi appareret bulla conceſſa motu proprio, & cum
derogatione iſtius Conſtit. quod non deberemus obedire: ſed hoc eſt contrà Diſpoſitionem juris 4
communis: quia per quamcumq; poteſtatem Papa daret alicui, vel quæcumq; verba diceret
in privilegiis & Conſtitutionibus, nihilominus majorem poteſtatem retinet penes ſe ad totum
illud caſſandum, c. dudum & c. quamvis lo. ii. de præb. lib. 6. Ergo ſequitur quod
ſi Papa diceret in bulla proviſionis quod motu proprio & ex certa ſcientia hoc facit, quod ex-
preſſè derogat huic Conſtit. quod valeret iſta derogatio per d. capit. & per leg. ſi quis in
E princip. ff. de leg. iii. & illud dicit Bald. in præludiis Feudorum in xiii. col. &
in capite ii qui Feudum dare poſſunt col. x. qui dicit quod Papa per verba derogatoria
poteſt ſibi imponere legem, ſed non ſucceſſori: & alleg. Joan. Mona. in c. i. de conſtit.
lib. 6. Sed eſt una truffa. Ac mirandum eſt de tanto Doctore, qui ſimilia verba dixerit per
prædicta jura. Ideò crederem, quod ſi Papa vellet derogare iſti Conſtit. faciendo expreſſam
F mentionem, quod poſſet, & ſufficiant dicta Doctor. in c. i. de exceſſ. prælud. lib. vi. 5
& in dicto lib. ſi quis in princip. de leg. iii. & per Bal. in c. naturales ſi de Feud.
fuerit contro. in iii. col. & in c. i. §. libellarius de pa. Conſtan. & in l. i. Codi-
ce de naturalibus lib. ubi bona gloſſ. & per Canoniſtas aliquos modernos in c.
nonnulli de reſcript. Verumtamen eſſet quod in hoc debet expectari ſecunda juſſio, ſi vel-
let Ordinarius arg. c. ſi quando de reſcript. Sed ſi Ordinarius nollet, non tenetur per præ-
dicta: & ita credo ſententiare Rotam.

Item arbitror quod iſta Clauſula motus proprii & cum derogatione &c. debet etiã
intelligi in ſecundo reſponſo hujus Conſtitut. quia ſubāno Conſtructo ponitur tota iſta diſpo-
ſitio: ergo pariformiter debet intelligi juxtà Doctrinam Bartholi in lege talis ſcriptura
ff. de lege i. & in lege prætor ait §. eritque differentia ff. vi bon. rapt. & in iſtis 6
non debemus ſeparare caudam à capite; alias eſſet abſonus intellectus gloſſa eſt not. in ca-
pit. conſuetudinis x. diſtinctio. quæ alleg. capit. majores de bap. & ibi not.
Doctor. ſed omnis nominatus hic poſitus regitur infrà ibi ſint caſſa & irrita ergo, &c.
per prædicta.

Item alias fui interrogatus in Curia, ſi unus veriſimiliter neſciebat ſe promovendum, &
interim renuntiaverat aliquod beneficium in favorem ſui familiaris vel amici, an va'ebat iſta 7
renuntiatio? & dixi me credere quod ſic, etiamſi poſteà in brevi promoveretur: & ratio
G eſt: quia iſte non facit in fraudem legis, ergo &c. nam anima legis, eſt ratio legis,
leg. cum ratio ff. de bonor. damnat. & ſufficit ita ſcriptum eſſe: & ita debet 8
ſervari, leg. proſpexit ff. qui & à quibus & cap. in memoria xix. diſtinctio. ut
apè ſuperius dixi illa l. caret ſpiritu, ut dicii Bal. in leg. ſi quis ſervo, Codice de
furt.

ſurt. *& ſicaredo fuiſſe*, *ut intellexi ſententiatum in Rota*, *maximè quia ex multis quæ not.* in leg. ſi ſervus plurium, ff. de lege prima & ex aliis relatis per Baldum in capite primo, §. & quia vidimus, qui Feud. da. poſ. in VII. col. *poteſt colligi intentio ſtatuentis*, *etiam ſi non exprimatur*: *quæ omitto cauſſa brevitatis*, *hæc ſufficiant pro nunc*.

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A PRropter importunitatem) Quod Principes propter importunitatem & invere-
cundam petentium inhiationem non concedenda plerumq; concedant,
textus eſt *in l. 1. C. de Petit. bon. ſublat. lib.* 10. atque hæc importuna petitio ſi fiat 9
ſuper beneficiis Eccleſiaſticis, nullum jus proviſis tribuit, immò ab Eccleſia-
ſtica communione pellendi ſunt *d. c. 1. & cap. cum qui 7. quæſt. 1. cap. Ordinationes
1. quæſt. 1. Cap. 1. & 2. de Conceſſ. præben.* ſi ſuper muneribus, & honoribus civi-
libus dicitur etiam ambitioſa importunitas & reprobata *Cap. fin. de Reſcript. in 6.* 10
l Ambitioſa Decreta ff. de Decret. ab ord. faciend. Ideò per hanc Regulam Pontifi-
ces meritò tollere ſtuduerunt vitium ambitionis quod obrepere ſolebat tum
maximè cum quidam erant promovendi ad aliquas Prælaturas: quod & Gal-
liæ Reges ſuis legibus caviſſe legimus inter quas exſtat Caroli VII. *arti.* 85. *tit.
de non Concedendis beneficiis & offi. ante illorum vacationem.* Per primam igitur hu-
jus Regulæ partem Papa voluit tollere omnem modum conceſſionis gratiarum
ſuper beneficiis per promotionem vacaturis: per ſecundam autem quæ incipit
ibi *necnon quacumq, &c.* voluit præſervare liberam collationem beneficiorum
quæ per promotionem ſunt vacatura: nam plerique omnes promovendi reſig-
nabant, & nihil per eorum promotionem vacabat, & ſic eludebatur Papæ
reſervatio de beneficio vacante per promotionem. Ex quo videmus quod 11
Regula hæc ſit favorabilis & amplianda, ut quæ occurrat ambitioni & fraudi-
bus eòque extendenda, notatque Felii *in Cap. de quarta num. 15. in fin. de præſcript.*
etiam quoad utramque partem, quia utrobique fraus intervenire poterat.
Notandum tamen primam Regulæ partem, quæ reſpicit proviſiones ab ipſo
Papa emanandas, videri hodiè ſuperfluam, ex quo per Conſilium Tridentin. 12
Cap. 19. de Reformat. ſeſſ. 24. prohibentur expectativæ, & quæcumque gratiæ ad
vacatura.

B *Quod poteſt fieri*) Oſtendi *in tract. de permut. beneſ. part. 3. Cap. 1.* ejuſmo-
di permutationem fraudem ſapere, & ſecundum quoſdam nullam eſſe.

Ad Eccleſiam Cathedralem) Non refert ergo quod hæc Regula non exprimat
Eccleſias Cathedrales, ſeu Epiſcopales: quia & ſubjecta materia quæ eſt de
C promotionibus ad Eccleſiarum & Monaſteriorum regimina, & ex communi 13
uſu loquendi & ſtylo Roman. curiæ ſatis elicitur hic agi de promovendis ad E-
piſcopatus & Abbatias, ut notat quoque Mandoſius *quæſtione 3.* qui poſteà
quæſtione 6. videtur etiam hanc Regulam extendere ad alias inferiores Juriſdi-
ctionem Ordinariam habentes, quales ſunt Archidiaconi, Decani, Præpoſi- 14
ti & ſimiles, quæ interpretatio fundatur in verbis ſecundæ partis Regulæ ibi
ad quaſcumq; prælaturas. Illi enim omnes (etſi impropriè) Prælati dicuntur,
ſed hæc opinio tuta non mihi videtur, properteà quod de iis Prælaturis videa-
tur loqui, de quibus in prima parte Regulæ, ſed vide Mand. *d. quæſt. 5. & quæſt.*
4. ubi quoque ſubjicit contrà aliter ſentientes Regulam hanc non procedere in
beneficiis eorum, qui promoventur ad Epiſcopatus in partibus infidelium ex-
iſtentes, ſed ad eos, qui actu vel habitu, curam habent animarum, & ordina- 15
riam Juriſdictionem. Nota tamen beneficia priora tranſlati non vacare, ſi cum
eo ſit à Pontifice diſpenſatum *Flam. Pariſ. tract. de Reſig. lib 3. quæſt. 1. num. 84.* 16
vel eo ceſſante, ſi is non ſit aſſecutus poſſeſſionem pacificam ſecundæ Prælaturæ
quamquam aliud dicendum ſit in majoribus dignitatibus, ut in Epiſcopatu,
quia etiam ſine adeptione poſſeſſionis ſecundi Epiſcopatus per ſimplicem
tranſlationem vacare dicitur, ut not. Maſcard. *de probat. Concluſ. 183.* Præterea
de Reg. noſtra non procedit in Commendis, ut tenuit Rota *deciſ. 791. p. 1. divers.*
ut nec in permutationibus majorum dignitatum, ut Epiſcopatuum *Put. deciſ.*
327. Anaſt. Germonius tract. de Indult. Cardin. §. Si verò illa num. 36. Sed nec Re-
gula iſta procedit in Francia, ſi promovendus coram Ordinario reſignaret be-
neficia ante promotionem; quia licet per hanc regulam ſibi Papa reſervet ejuſ-
modi beneficiorum collationem, quæ per promotionem vacant, tamen quia
omnes regulæ ſapientes reſervationem exulant è Galliis, hinc etiam fit, ut huic 17
Regulæ non ſit locus. Denique nota, & adverte quod ſicut vacant beneficia
per promotionem, ita etiam penſiones *Gigas de Penſio. quæſt. 56. & conſil. 149.*
num. 8. Hiero. Gabriel. Conſil. 200. lib. 2. qui ait ita ſemper obſervatum fuiſſe, & ſty-
lum inveteratum ita ſe habere, qui facit jus Flam. Pariſ. de Reſign. benef. lib. 3 & lib. 9.
q. 2. num. 121. Nicol. Garcia tract. de benef. part. 7. cap. 4. ubi quoque *num. 76.* ponit
Conſtitutionem Gregorii xiv. quoad formam faciendi proceſſus inquiſitio-
nis ex præſcripto Concilii Trident. ſuper promovendis ad Eccleſias Cathedra-
les. Nec omittendum etiam per Conſtit. hujus Reg. vacare beneficia ejus, 18
qui ad Cardinalatum promotus eſt, *Collect. in cap. fin. col. 1. de conceſſis præbend.*
Flam. Pariſ. lib. 3. de Reſign. quæſt. 1. num. 76. vel etiam ſi Epiſcopus hoſtis efficia-
tur & Rebellis Regis, & regni inimicus; in quibus jus Regaliorum datur Regi,
quo caſu vacat & Epiſcopatus, *Rebuff. in tract. Nominat. quæſtion. 15. num. 10. verſ.*

Item

Digitized by Google

Item quando. Sed an per promotionem ad Cardinalatum vacet Epiſcopatus, & ſic an Regalia ſint aperta? Hanc quæſtionem pro affirmativa invenient Galli apud Ægidium le Maiſtre primum Præſidem ampliſſimi Ordinis Pariſien. *tr. juris Regaliæ cap.* 7. Et quid ſi Papa diſpenſaverit ut retineret utrumque? conſule eundem pro apertura Regaliæ decretantem; videaturque etiam Ruzæus *tract. Jur. Regal.* 13. *privileg.* Denique, vacant beneficia per electionem ad ſummum Pontificatum, ut in ſpecie conſuluit Gabriel *conſil.* 200. quando Angelus Joannes Mediceus in Pontificem maximum fuit aſſumptus, & pius IV. dictus quod eveniſſe etiam ſcribit Colle. *dicto loco* tempore Clementis VI. id quod ex illo refert Anaſt. Germon. *tract. de Indult. Cardinal.* §. *Si vero illa numero* 31. *& ſequentibus.*

Item in quantum hic ſubjicitur quod vacent beneficia promoti ad Monaſteriorum regimina, intellige niſi diſpenſatio illa retinendi obtineatur. Unde Priori N. promoto ad aliquod Monaſterium, à quo Prioratus ipſe dependet, poteſt dari diſpenſatio, quod poſſit retinere dictum Prioratum, ſicut prius; decernendo illum non vacare. Secus ſi ab alio Monaſterio dependeret, quia tunc eſſet danda diſpenſatio, quod illum poſſet in commendam retinere. In adminiſtratore verò non datur diſpenſatio.

Puto Concordatis Alemaniæ) Notabilis extat Rotæ deciſio, hac de re apud Georg. Branden. ſuper Concord. *in una Paderborn. præpoſituræ coram R. P. D. Bubalo anno* 1588. *Martii* 9. In facto enim proponebatur d. Præpoſituram eſſe electivam, & primam dignitatem poſt Pontificalem in dicta Eccleſia. Vacante d. Eccleſia capitulum elegiſſe in Epiſcopum Dominum Theodoricum ejuſdem Eccleſiæ Præpoſitum, qui poſt electionem & ante obtentam confirmationem à Sede Apoſtolica, dictam præpoſituram purè & liberè in manibus Capituli reſignavit, quam reſignationem admittens Capitulum elegit in Præpoſitum D. Melchiorem, hac electione non obſtante, Papa illam contulit D. Gualtero, qui credebat & contendebat eſſe reſervatam per hanc Reg. quæ annullat omnes reſignationes, de quibuſcumque beneficiis, per promovendos, vel aſſumendos ad quaſcumque prælaturas, inter tempus vacationis, & promotionis ad illas: fuit magna difficultas apud Dominos an d. noſtra Regula comprehenderet dignitates electivas, ſuper qua tunc non potuit capi reſolutio: & nihilominus quatenus etiam comprehenderet, Domini ſub die 9. Martii 1588. in I. propoſitione hujus cauſſæ, concluſerunt d. præpoſituram non eſſe reſervatam: quia cum in Concordatis (exceptis reſervationibus in eis expreſſis) relinquatur libera facultas ordinariis conferendi, *ut in* §. *placet*, videbatur Dominis reſervationē inductam per hanc reg. 24. non cōprehendere beneficia Germaniæ, quorum collatio ſpectat ad Ordinarium, vigore Concordatorum: cum nōn cenſeatur Papa voluiſſe novas inducere reſervationes in præjudicium Concordatorum,

rum, niſi de iis expreſſam & ſpecialem fecerit mentionem juxtà *text. in Cap. ex multiplici de Decimis glo. In Clem. 2. in verb. Pacta de ſepul. Anchor. Conſ.* 20. & ideò reſervationes inductæ per regulas, non comprehendunt beneficia Germaniæ, *Caſſad. Deciſ.* 1. *de pact. Cres. Deciſ.* 55. *lib.* quemadmodum ſuprà oſtendi *ad Reg.* 11. *poſt. num.* 7. & proinde dicebant Domini dictam Præpoſituram vacaviſſe,
non per promotionem, ſed per reſignationem Theodorici, qui potuit ante 22
promotionem reſignare titulum beneficii. *Oldra. Conſil.* 203. *num.* 1. *text. in Cap. Commiſſa ubi DD. de electio. in* 5. *Capell. Tholoſ. Deciſ.* 471. Verum, cauſa iterum propoſita die 30. Maji 1588. Domini receſſerunt à dicta reſolutione, & concluſerunt d. præpoſituram eſſe reſervatam Sedi Apoſtolicæ: tum quia Reg. hæc 23
24. quæ favorabilis eſt, utpote ad tollendas fraudes, comprehendit etiam beneficia electiva, tum quia d. Reg. venit declarativa ad reſervationem extravagantis ad Regimen, quæ reſervatio eſt comprehenſa Concordatis. Inſuper cum præpoſitura ſit prima dignitas, illa vigore Concordatorum eſt reſervata ſanctæ Sedi, etſi ſit electiva: quia cum in Concordatis paulò ante §. *de litteris verò &c.* facta ſit mentio de electivis & poſteà ſubjiciatur *de cæteris verò &c.* intelligendum eſt de electivis, quia exceptio debet eſſe de Regula *gloſſ. in Rub. de Reg. jur. in* 6. *Bart. in l. ſi cum ff. Si quis Cauſſa.* Denique quia accedit dictio *verò*, quæ eſt adverſaria, & inducit repetitionem omnium qualitatum expreſſarum in præcedenti diſpoſitione *Bald. in l. omnes populi num.* 21. *de Juſt. & Jur. Alex. in*
leg. ſi filius à Patre num. 6. *de lib. & poſthu.* Cum igitur de reſervatione in ipſis 24
Concordatis verſemur in caſu claro, ſequitur quod Capitulum non potuit diſponere de hac Præpoſitura uti Sedi Apoſtolicæ reſervata: proinde ita Domini concluſerunt: Quæ deciſio notanda eſt Capitulis Germaniæ, quæ plerumque eligunt Præpoſitum, vel Decanum in Epiſcopum, & ab eo recipiunt renuntiationem Præpoſituræ, vel Decanatus & eligunt alium Præpoſitum, vel Decanum. Nam talis electio eſt nulla, & Decanatus aut Præpoſitura manet Pontifici reſervata, & poſſeſſio electi eſt vitioſa, *Ægid. deciſ.* 498. tum per hanc reg. tum per Concordata Nationis Germ. ibi: *Rurſus Monaſteria &c. Decanatus &c. etiamſi ad illa perſonæ conſueverint per electionem aſſumi, quæ promoti per nos ſeu auctoritate noſtra &c. obtinebant tempore promotionum.*

E *Sed non Succeſſori*) Adde Card. Tuſchum *pract. Concluſ. tom* 6. *concluſ.* 96. *num.* 4.

F *Faciendo expreſſam mentionem*) Ita quoque ſentit Abb. & Felin. *in cap. Nonnulli de Reſcript. Bart. in l. Nemine C. de Cano. frum. Urbis Rom. lib.* 11. Corſet. *in ſuis ſingul. in verb. Reſcriptum*, ſed Papa hodie non facile derogaret primæ parti hujus conſtitutionis, propter Concilium Trid. quod ſuſtulit expectativas,
& gratias ad vacatura, ut dictum eſt. Sed quoad ſecundam partem, Papa ſo- 25
let derogare huic Regulæ, in expeditionibus ſcilicet, reſignationum ante promotio-

motionem factarum : licet multis placeat, non eſſe neceſſariam derogationem, quinimò regulam hanc jam exoleviſſe, ut multorum teſtimonio probat Flam. Pariſ. *tract. de reſig. benef. lib. 3. q. 6. n. 27. & ſeqq.* ubi tamen *n. 32.* ſcribit de hodierno Cancellariæ ſtylo neceſſariam eſſe regulæ derogationem, quod & probat Anaſt. Germonius *tract. de Indult. Cardin. §. ſi verò illa n. 35.* ubi ſcribit promo- 26
tum ad Epiſcopatum, ne vacent priora ſua beneficia, debere non ſolum diſpẽſationem ſuper retentione obtinere *per not. Man. in praxi ſing. verſ. diſpenſatio ſuper retentione*, ſed etiam literas expedire *Put. Deciſ. 327.* Itaque ceſſante diſpenſatione, vacabant priora beneficia, ipſo jure, quod intellige poſt adeptam poſſeſſionem, ſeu hujus loco lapſum trimeſtris ad conſecrationem dati, *& ita probat text. in d. cap. cum in cunctis §. 1. & ibi gloſſ. de elect. cap. ſi qui Epiſcopi 92. diſt. Mand. ad hanc reg. quæſt. 4. n. 6. ibi qui quidem ſtylus Caputaquen. Deciſ. 401. n. 4.* cum non ante vacent beneficia promoti *d. c. cum in cunctis §. cum verò ubi Cardin, & Ab. de elect. Oldrad. conſil. 14. Flam. Pariſ. de reſig. benef. lib. 3. q. 1. n. 78.* licet alii aliter voluerint, videlicet ut ſtatim vacent, ſtatimque per Pontificem conferantur, quos refert dictus Anaſt. Germon. *d. §. n. 21.* quod ipſum etiam probat Granutius ad Simonettam *quæſt. 27. n. 6. Navar. conſil. 14. de elect.* quorum ſanè opinio vera eſt in dignitatibus majoribus, ut Epiſcopatu &c. quippe tum adeptione ſecundi, ſtatim vacaret primum, uti ex Joſepho Maſcardo *concluſ. 183.* ſuprà notavi *n. 28.* quod non procedit 1. in permutatione Epiſcopatus, quo caſu habent permutantes retentionem beneficiorum *Anaſt. Germon. d tract. §. ſ. vero illa n. 36.* Secundò non procedit in Epiſcopatu titulari in partibus infidelium exiſtenti: quia per illum non amittuntur alia beneficia, *Achilles de Graſſis Deciſ. 2. de electio. Granut. ad Simonettam d. quæſt. 27. n. 7. Garcias de ben. p. 11. c. 4. n. 24.* ubi ſcribit beneficia promotorum ad Epiſcopatus in partibus fidelium exiſtentes, ſeu titulares non vacare, cum non poſſint aſſequi poſſeſſionem illorum, nec per illos ſtet quo minus aſſequantur *Staphil. de litt. gratiæ tit. de qual. & ſtatu benef. §. hujuſmodi n. 15.* quod & ſuprà oſtendimus *n. 15.* Sed quid ſi quis promotus ſit cum retentione beneficiorum, & deinde moriatur in partibus, an beneficia illa cenſebuntur reſervata, vel de iis ſolus Papa poſſit diſponere? & eſſe reſervata ſcribit Simonetta *tract. de Reſer. ben. quæſt. 27. num. 5.* quia cum ad certum tempus promotionis ſeu non reſtringant, generaliter debent intelligi quocumque tempore ſint vacatura.

Et hæc quidem de beneficiis obtentis, ſed quid in obtinendis? utpote beneficiis ſimplicibus, & aliis quæ Epiſcopus electione, vel alias conſequitur, an illorum ſit capax Epiſcopus? pro affirmativa reſolvit Navar. *conſil. 15. & ultimo in fine de electione*, ſed mihi illius opinio non placet: Si enim Epiſcopus per promotionem ejicitur à prioribus beneficiis, quæ ante promotionem obtinebat, certè multò minus admittitur ad alia de novo obtinenda in titulum ſine diſpen-

ſatione, quia turpius ejicitur, quam non admittitur hoſpes *cap. quemadmodum de Jurejur.* & multa prohibentur fieri, quæ jam facta tenent, *leg. patre furioſo ff. de his qui ſunt ſui vel alieni juris, Staphil. de lit. grat. tit. de ſeptima forma, expect.* Quod tamen intellige de eo, qui poſt promotionem & adeptam poſſeſſionem fructus recipit, alias non, *per not. Straphil. de tit ad Eccleſ. Cathed. etc.* Nam ſubſiſtet collatio beneficii facta electo in Epiſcopum ante confirmationem, ſeu adeptam poſſeſſionem *Garcias dicto cap. 4. numero 47.* ubi etiam paulò ante videtur ſequi dictam Navarri opinionem: ſed cum hac limitatione, dummodo facta ſit mentio Papæ quod erat Epiſcopus, ex qua expreſſione inducebatur diſpenſatio *per not. in l. quidam conſulebant in fi. ff. de re jud.*

ARGVMENTA IN REGVL. XXV.

INNOCENTII. VIII. *Quæ eſt* PAULI V XXVI.

1. Per ſolam ſignaturam & ſolo ejus verbo gratia Papæ eſt perfecta.
2. Multæ falſitates committi poſſunt in ſupplicationibus, quæ non committuntur in bullis.
3. Supplicatio non eſt littera Apoſtolica quia non eſt bullata.
4. Hæc Regula inventa eſt ut evitetur falſitas.
5. Quælibet gratia Papæ non dicitur perfecta niſi reducatur in modum.
6. Ante expeditionem litterarum non dicitur quis habere canonicum titulum.
7. Hæc Reg. habet locum etiam extrà Curiam & n. 33.
8. Differentia inter ſupplicationem & commiſſionem.
9. Papa committens alicui per *placet* ſignaturam ſupplicationum, cenſetur etiam committere ſignaturam commiſſionum.
10. Signatura per *placet.*
11. Cui juriſdictio conceſſa eſt, videntur conceſſa ea ſine quibus juriſdictio exerceri nequit.
12. Reſcriptum ad lites latiſſimè debet interpretari, quod limita ut ibi.
13. Ad ſolum Principem ſpectat declarare legem ſeu dubium juris.
14. Quid ſi bulla diſcordat à ſupplicatione.
15. Commiſſio an ſit ſignanda cum clauſula *prout de jure.*
16. Quando Papa ſemel manus apponit inferior non poteſt ſe intromittere.
17. Papa ſi providit uni de una præbenda & committit in partibus per breve ſuum incluſis ſupplicationibus quod poneretur in poſſeſſione, an poſſit huic proviſo opponi hæc reg.
18. Quando conſtat de voluntate Papæ non habet locum iſta reg.
19. Si unus conſentiat in Cancellaria in certa penſione, an teneatur illam ſolvere literis expeditis.
20. Cautela ut penſio poſſit peti ſub ſimplici ſignatura.
21. Bulla malè formata debet ad partis petitionem corrigi & reformari.

22. In

Digitized by Google

22. In cauſa beneſitiali judex poteſt ſupplere ex officio ſi velit.
23. Hæc reg. nonnihil diſcrepat à regulis poſteriorum Pontificum.
24. Quoad effectum gratiæ litterarum expeditio non requiritur.
25. Quoad gratiæ probationem requiritur litterarum expeditio.
27. Diſpoſitio hujus reg. extenditur ad regulas 29. 53. 37. & 69. infrà.
28. Regula hæc an locum habeat in arbitris?
29. Quid in gratia perinde valere?
30. An reg. hæc procedat in eo, qui ſupplicatione ſignata agit poſſeſſorio judicio?
31. Bulla Julii III. contrà retinentes, vel apprehendentes beneficia litteris non expeditis.
32. Poſſeſſor non audiendus dando de jure tertii per productionem ſupplicationis ſignatæ.
33. Limitationes ad hanc regulam, ſive quibus in caſibus credatur ſoli ſignaturæ.
34. Regula hæc an habeat locum extrà Curiam.
35. Reſcripta in beneficialibus ſunt ſtrictè intelligenda.
36. De ſignatura Papæ, illiuſq; Commiſſarii.
37. An qui bullas produxit, ſit arctãdus ut proferat ſignaturam.
38. Penſio quando ſubſiſtat litteris non expeditis, & an penſionarius cogi poſſit ad illius ſolutionem.
39. Penſio non expeditis literis non debet aut poteſt ſolvi; debentq; litteræ expediri infrà novem menſes à data ſupplicationis, alias penſio nulla eſt, & ſimoniam committunt contrà paciſcentes.
40. Bulla malè formata qualiter corrigatur.
41. An Judex ſuppleat ea quæ ex actis apparent, nec ſunt à parte objecta.

REGVLA XXV. INNOCENTII VIII.

Quæ eſt PAULI V. XXVI.

DE NON JUDICANDO JUXTA FORMAM SUPPLICATIONUM, SED LITTERARVM EXPEDITARVM.

ITem voluit, ſtatuit, & ordinavit idem D. N. quod Iudices in Romana Curia * deputati pro tempore, etiamſi ſint S. R. E. Cardinales, cauſſarum S. Palatii Apoſtolici Auditores, vel alii quicumque, non juxtà formam ſupplicationum ſignatarum, ſuper quibuſcumque impetrationibus *, vel conceſſionibus (niſi * ſint commiſſiones Iuſtitiam continentes, per Placet, vel per S. R. E. Vicecancellarium, juxtà facultatem ſuper hoc ſibi conceſſam ſignatæ)

Sed juxta litterarum ſuper eiſdem impetrationibus, & conceſſionibus confectarum tenores, & formas judicare debeant. Et ſi litteræ ipſæ minus benè per præoccupationem, vel expeditæ reperiantur, ad illorum quorum intereſt inſtantiam, ad Apoſtolicam Cancellariam remitti poterunt, per ejus Officiales, quibus hujuſmodi tenores, & formas reſtringere convenit ad formas debitas reducendo.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit quod nullus Judex in Curia, etiam Cardinalis debet judicare ſecundum 1
A *tenorem ſupplicationis concernentis gratiam; ſed ſecundum tenorem litterarum expedita-*
rum, niſi ſint commiſſiones, per placet, vel ſignata per Vicecancellarium, ſuper Juſtitia
&c. & ſi littera non benè ſint expedita, debent mitti ad Vicecancellarium &c. Iſta regula
habet in ſe æquitatem, licet videatur prima fronte contra jus: nam omnis gratia Papæ eſt
perfecta de jure per ſolam ſignaturam, & ſolo ejus verbo eſt gratia facta, etiam ſine expe- 2
ditione bullarum, ſufficiat text. cum glo. in c. inſtitutionibus xxv. q. II. & text.
cum glo. in Clem. dudum §. nos enim de ſepul. omitto doct. in proemio VI. &
Bald. in l. humanum C. de leg. & Abb. in c. noſtra de reſcript. & in c. noſtri de 3
elect. *tamen hoc non obſtante, facit pro æquitate hujus regulæ, quia multæ falſitates com-*
mittuntur in ſupplicationibus, quæ non poſſunt committi in bullis; præmaximè, quia Offi-
ciales habent certas regulas ad expediendam litteras, ut videbimus infrà, ergo &c. Nam
falſificantes litteras Apoſtolicas puniuntur graviter de jure, c. ad falſariorum de crim.
fall. *ſed ſupplicatio non eſt littera Apoſtolica: quia non eſt bullata* arg. c. licet & c.
quam gravi eod. tit. *ergò ut evitetur falſitas aperta, & puniatur falſificans bullas, & ut* 4
videatur tenor bullarum expeditarum, ideò &c.

Et ex iſta Regula poteſt ſumi concluſio etiam de ſtylo, & de jure quod qualibet gratia Papæ
B *non dicatur perfecta, niſi reducatur in modum: hoc dicit apertè Bald.* in c. I. & II. per
quos fiat Inveſtitura col. x. *& allegat* in arg. l. contractus C. de fide inſtr. *& hoc* 5
idem vult Oldr. in conſil. CCXXVI. in v. col. à quo habuit Bald. & incipit quod ar-
ticuli dati *& idem dicit Anton.* Conſ. XII. *& cum eis concordat iſta regula: & facit eti-*
am quod dicit Jo. de Milis in verbo gratia Apoſtolica non cenſetur, *quia non allegat*
dictos Doctores, & dicit quod ante litteras confectas non dicitur quis habere canonicum titu- 6
lum, & allegat deciſ. Rotæ CCCCXXXIIII. ſed forte eſt CCCXXIX. cum ſeq. quæ in-
cipit. Item licet Rom. Curia.

Poſt hoc tollo aliqua dubia curioſorum, qui volunt ſapere plus, quam oportet ſapere,
juxtà c. I. de renun. lib. VI. *& dico quod licet iſta Regula loquatur de Judicibus in Ro-*
mana

mana Curia non ſequitur à contrario ſenſu, quod extrà Curiam non habeat locum iſta regula: quia à fortiori debet habere locum extrà eam: & quæ ponuntur cauſſa exempli in Curia, non
D *firmant regulam in curia tantum*, l. 1. §. quod vulgo ff. de vi. & vi. ar. c. 1. in princ. 7
juxtà gl. ne Clerici vel Monachi.

Item pondero hic verbum Cardinales &c. *& voluit dicere quod iſta conſtitutio vel alia non extenderetur ad Cardinales, niſi exprimerentur ut hic: ſed dico quod multa exprimuntur ad cautelam propter ſimplices; ideo non firmant regulam*; l. fi. C. de indic. vidui tol. & in c. 1. de nova ſor. fideli col. x.

Sed an Cardinales comprehendantur in quacumq; diſpoſitione loquente ſimpliciter vel univerſaliter, vel indiffinitè plenè dico in tract. Cardinalium in 12. q.

Item colligo hic contrà curioſos, quod ſupplicatio continet in ſe commiſſiones, ibi niſi ſint 8
commiſſiones &c. *& ſic ſupplicatio eſt genus, & commiſſio eſt ſpecies: proprio tamen ſumpto vocabulo, ſupplicatio eſt quæ continet gratiam meram: commiſſio quæ continet Juſtitiam. Ex hoc infero, ſi Papa committit ſignaturam ſupplicationum uni Epiſcopo per* placet, *quod etiam videtur videtur ipſi committere ſignaturam commiſſionum per* placet, arg. hujus re-
gulæ; *maximè in præſentia Principis, qui tolerat &c. quod facit ad tollendum dubium curi-* 9
oſorum, an Dominus Alarienſis, qui habuit ſignaturam per placet *à Domino Sixto, cenſeatur etiam habere commiſſionum; quia R. Dominus Novarienſis Card. habuit ſignaturam commiſſionum cum referendariis: & dixi alias quod ſic, & non oportet inſiſtere in hoc: quia ipſe habuit Bullam de hoc, ut audio.*

Item ponderandum eſt hoc verbum per placet *hic poſitum, & ſic erat in Regulis* Sixti,
ſed non in regula Pauli, *& quia fortè ſimplices Curiales poſſint dubitare, quid ſit iſta ſignatura per* placet, *breviter dicam aliquid: & quia ſuprà in proemio tetigi, an ſufficeret in Cu-*
ria prima commiſſio, & non requireretur alia commiſſio pro Auditoribus: ſed quod ipſi poſ- 10
ſint vigore primæ commiſſionis facere omnia, quæ pertinerent ad negotium principale expediendum juxtà c. præterea cum infinitis de offic. deleg. *nam cui juriſdictio mandata eſt, ea quoq; conceſſa eſſe videntur, ſine quibus juriſdictio explicari non poteſt* l. 11. ff. de juriſ. om.
jud. *ergo videtur quod prima commiſſio ſufficeret pro Auditoribus, ut poſſint omnia facere,* 11
ſine quibus &c. maximè quia reſcriptum ad lites debet largiſſimè interpretari, ut notanter dixit Inno. in c. ſi Epiſcopi de rebus Eccleſiæ & glo. eſt in l. III. ff. de off. præſi. *quod eſt verum, quoad vim comprehenſivam, ſecus de extenſiva,* ut dicit ibi Abb. *& pro ejus dicto facit* gl. fi. *quam etiam ibi notat Abb.* in c. edoceri de reſcript. *quæ dicit, quod reſcripta debent ſtrictè intelligi: ſed concordando, dico eam veram, quoad mentem extenſivam ſecus quoad comprehenſivam: alias contraria eſſet dictio* Inno. *ubi ſuprà. Item quia judex po-*
E *teſt interpretari legem obſcuram, in cauſſa coram eo pendente, ut vult* Inno. notan-
ter in c. cum ſpeciali de appel. *cujus dictum approbant Doct. etiam legiſtæ maximè Bal.* 12
in uſibus Feu. in c. 1. §. inter pares alias eſt c. de per ſe de lege Corra. in III. col. *ergò ſequitur quod deberet ſufficere prima commiſſio, & non eſſent tot neceſſariæ commiſſiones, & tot tribulationes in Curia.*

Sed hoc ſciendum eſt, quod antiquo tempore, prout habui à Domino meo Cardinali Zamorienſi, ſic fiebat, & quandò aliquod dubium vertebatur inter Auditores, tunc conſulebat Vicecancellarium: & quia ipſe poterat de mero jure etiam declarare dubia juris, ut dicam infrà in poteſtate ſui, fortè ipſe conſulebat ſuos proceres, & dabat commiſſiones in quibus declarabantur dubia. Item quia aliquando tam Auditores quam etiam Vice-
F *cancellarius excedebant vietas ſuas, fuit viſum quod pro commiſſionibus ſimplicibus recurreretur ad Vicecancellarium, & ipſe ſignat de mandato Domini noſtri Papæ &c. Sed quando occurrit aliquod dubium juris, tunc quia ad ſolum Principem ſpectat declarare illud, & interpretari, cujus eſt concedere, faciat* cap. inter alia de ſenten. excom. *recurritur ad* 13
Papam pro declaratione, & tunc, ſi eſt maximum dubium quod deſiderat æquitatem, ipſemet Papa ſignat hoc modo placet: *vel ſic*, placet refectis expenſis *vel* placet conſtito ut aſſeris: *ſed antiquo tempore ſignabat Papa ſic:* fiat juſtitia: c. 1. de off. de leg. *& facit quod dicit Bal.* in c. de off. de leg. *Sed hodie Papa tantum in ſupplicationibus, gratioſis ſignat ſic*, fiat ut petitur, *vel fiat ſimpliciter; & ſignat in commiſſionibus ipſe dicit* concesſum ut petitur. *Idem facit Vicecancellarius in ſignaturis beneficiorum, juxtà formam regulæ infrà in ſui poteſtate poſitæ, & idem facit Legatus in ſupplicationibus gratioſis, ſcilicet* conceſſum ut petitur *vel per* placet *&c. Ego conſului Domino Ulixbon. ut ſignaret per* placet, *ut eſſet differentia inter ipſum, & Avenienſem, & Vicecancellarium, & ſic fecit. Et ſic iſtæ commiſſiones, aliquando proponuntur in Conſiſtorio publico, per Ad-*
G *vocatos Conſiſtoriales, ut omnes videant Papam facere juſtitiam cum æquitate: & quando Papa eſt impeditus, committit iſtam ſignaturam alicui Cardinali, quod videat commiſſiones cum referendariis, & ſignet ad majorem partem ipſorum, vel committit alicui Epiſcopo ad partem, & tunc iſte dicit* placet Domino Noſtro Papæ conſtito, *&c. & ponas exemplum in hac Regula. Pone quod bulla non concordat cum ſupplicatione, & producitur bulla, tunc, quia de jure non reperitur cautum, quod de eſſentia gratiæ requiratur ſupplicatio, ideò adverſarius velit, quod corrigetur ſecundum tenorem ſupplicationis, & tunc habet unam commiſſionem; & quia Vicecancellarius non poteſt eam ſignare, tunc Commiſſarius Papæ ad ſignandum per* placet, *dicit* placet Domino noſtro Papæ conſtito 14
H quod non concordat bulla cum ſupplicatione, & tollitur jus quæſitum &c. *& propter hanc commiſſionem mittitur ad Cancellariam & corrigitur &c.*

Ex prædictis infero, quod eſt malè uſitatum, quando ſignatur commiſſio per placet, *quod ſignetur* prout de jure: *quia ad Papam recurritur ad declarandum jus: & quod ipſe reſpondeat prout de jure, eſſet dicere ſicut ignotum per ignotius, ut in ſimili dicit* gloſſ. in l. 1. C. de naturalibus lib. *ſed certè ceſſante fantaſia, multo melius eſſet, quod una commiſſio ſola fieret pro quacumq; cauſſa cum incidentibus &c. & quod Auditores totum negotium expedirent, per prædicta. Sed tunc bene non poſſent vivere curſores, & notarii, &*

copiſta

Digitized by Google

topiſta & etiam procuratores : ideò tranſeamus cum erroribus aliorum : & nolo hic referre
deciſiones Rotæ dicentes, quod Commiſſiones Auditorum in Curia ſunt ſtrictiſſimæ in præſen-
tia Principis. Et quando intelligantur Auditores Ordinarii in cognoſcendo & delegati in pro- 16
nuntiando : nam multi allegant & non intelligunt, etiam maximi viri, ſed hoc non eſt dicendũ
hic, fortè alibi dicam infrà, & dixi latius in aliis tractatibus : tamen Auditores poſſunt multa
facere ſine Commiſſionibus per placet *, quæ non faciunt propter aliqua tacenda.*

Unum tamen non omitto hic, quia quando Papa vel unus Commiſſarius ſignat per placet 17
non credo quod Vicecancellarius poſſit reſtringere iſtam ſignaturam, & ſi reſtringeret, poti-
tius deberent Auditores ſtare ſignaturæ per placet *: quia ex quo Papa appoſuit manum, in-*
ferior non poteſt ſe intromittere, ſufficiat c. ut noſtrum de Appel. *tamen Rota tenet con-*
trarium, & neſcio quo jure : & fortè dicam infrà in aliqua regula. Item ponderandum eſt
hic verbum, niſi ſint commiſſiones Juſtitiam concernentes , aliàs continentes 18
per placet vel per ſanctæ Rom. Eccleſ. &c. *nam à fortiori debet intelligi de brevibus*
ac ſupplicationibus interclusis : & quia caſus nunc pendet, dicam hic aliquid, & infrà in
regula xxix. etiam tangam, ſi Papa providit uni de una præbenda, & commiſit per Breve
I *ſuum ſupplicationibus interclusis, quod poneretur in poſſeſſione verificatis ſupplicationibus in*
partibus opponitur de iſta regula : dicendum puto, quod ex quo conſtat de voluntate Papæ,
quod non habeat locum iſta regula, maximè per prædicta verba à fortiori per Authen.
multo magis C. de Epiſcop. & Cle. *pro nunc non decido : quia pendet de facto.*

Item per hanc reg. practicatur, quod licet unus conſentiat in Cancellaria, in certa penſione 19
K *perſolvenda, tamen nihilominus non tenetur eã ſolvere, niſi bullis expeditis, & ſibi intimatis &c.*
ibi ſecundum tenorem & formas &c. *quia ſupplicatio non facit fidem. Sed ego dedi cau-*
telam & ſervam in facto meo, quod ille qui conſentit, faciat inſtrumentum ad partem, quod eſt
contentus ſolvere penſionẽ etiam bullis non expeditis, & renuntiat huic reg. quoniam poteſt re- 20
nuntiare juxtà l. ſi quis in conſcribendo C. de pact. & de Epiſc. & cler. l. ſi quis, *&*
tunc tenetur ipſe : ſed de ſucceſſore, credo quod non: nec committitur aliqua ſimonia, per ea, quæ
dixi ſuperius in principio. Item pondero verbum hic, ad illorum quorum intereſt inſtanti-
am &c. *Nam ex hoc videtur, quod judex non debet mittere bullam malè formatam ad Can-*
L *cellariam corrigendam, niſi pars petat, per hunc text. maximè, quia judex in illis, quæ per-* 21
tinent ad utilitatem privatam non poteſt regulariter ſupplere, ſufficiat l. III. §. hoc autem
judicium ff. de dam. infect. ubi per Bar. & Doct. in c. bonæ 1. de poſtu. prælat.
& per Bar. & Bal. in l. 1. C. ut quæ deſunt advoc. *ſed quia in Cauſſa beneficiali judex*
M *poteſt ſupplere ex officio ſuo* c. olim de reſcript. & gl. in d. c. bonæ *ſequitur quod judex*
poteſt facere ſi vult, ſed non adſtringeretur, ideo eſt bonum in arbitriis habere judicem favo- 22
rabilem, ut dicit gl. in reg. in judiciis de reg. jur. lib. 6.

COM-

COMMENTARIA IOAN. A CHOKIER.

A ISta Regula) Nonnihil eſt immutata hæc reg. per Adrianum VI. cujus additiones, ut & Julii III. alii exinde Pontifices ſecuti ſunt. Nam mox initio, ceu proemii loco Adrianus addidit: *Item cum ante confectionem litterarum gratia Apoſtolica ſit informis, voluit, ſtatuit &c.* & poſteà poſt voces *in Rom. Curia* ſubjecit *& extrà eam*: & poſt vocem *impetrationibus* induxit ſeu delevit, *vel conceſſionibus*, & poſt vocem *niſi*, addit *in dicta Curia dumtaxat ſint commiſſiones* & poſteà adjecit *decretum irritans.* Cur autem hæc ſunt addita in progreſſu annotationum dicemus, certè videmus per dictas clauſulas ampliari & extendi Innocentii Regulam, quæ tollit fraudes, quæ committi poſſent in ſupplicationibus, & proptereà favorabilis eſt & extendenda, & juri conformis, ut non ſemel reſpondit Oldradus *Conſ.* 324. 325. 326. & 328. extatque etiam ea de re Bulla Julii ſecundi de data Anni 1505. 5. Kal. Auguſti confirmans Conſtitutiones Bonifacii, Alexandri, Pii & Innocentii, quibus ſtatuitur ne quis adminiſtrationibus beneficiorum aut dignitatum, niſi perfectis & expeditis litteris Apoſtolicis ſeſe immiſceat ſub pœna privationis dictorum beneficiorum & dignitatum, & omnis juris eis ex proviſionibus quomodolibet acquiſiti, & excommunicationis (quod fallit in Civitate Leod. ubi viget Sixti V. conſtitutio de data Anni 1588. die 9. Novemb. per quam electi ad dignitates quæ habent annexam juriſdictionem poſſunt illas exercere ad ſex menſes quos habent ad obtinendam à S. Sede confirmationem) Expeditionem autem infrà annum à data proviſionis factæ continuè computandam fieri cenſuerunt. 23

B *Graviter de jure*) Hodiè incurrunt excommunicationem Bullæ cœnæ Dñi non tantum falſificantes, ſed etiam impedientes litterarum Apoſtolicarum executionem, ut videre eſt in excommunicatione 4. & 9. bullæ cœnæ Domini, & in Conſtit. Innocentii VIII. de data Anni 1491. 8. Kalendas Februarii.

C *Non dicitur perfecta*) Tamen quoad eſſentiam & effectum gratiæ, non requiritur bullarum expeditio de jure communi *ut latè poſt Caſſad. Deciſ. 8. num 3. de Reſtit. ſpoliat. probat. Maſcard. de Probat. Concluſ. 846. num. 41. & 20. ubi dicit communem; & Rebuff. in praxi in ſecunda parte ſignaturæ num. 15. Auctor Analitici Commentarii ad Reg. de Publicand. reſig. num. 207. & ad Reg. de infirm. num. 308.* ubi doctrinam hanc extendit, & ad collationem ordinarii ut conferat jus ſine litteris, modo tamen ſit regiſtrata, ut fides ſcripto fieri poſſit, quamvis inſtrumentum collationis nondum fuerit expeditum, vel ſigillatum. Verumtamen de ſtylo Curiæ & quoad exercitum gratiæ, ſive illius probationem & canonizationem 24 25

tionem, aliud dicendum eſt: quia executor non aliter gratiam exequetur, niſi bullis expeditis: cum demum ab illis poteſtas ipſorum & probatio gratiæ pendeat, *cap. Paſtoralis §. fi. de Reſcript. Coraſ. tract. de off. & benef. Eccl. part. 4. cap. 1 num. 22. Zerol. in praxi Epiſcopali verb. ſupplicatio in pr. ibi ſed ad hoc poſſet reſponderi Wameſ. Conſ. 1. num. 5. lib. 1. Simonetta tract. de reſerv. ben. quæſt. 55. num. 11.* ubi ex Ægidio *Conſ. 34. col. 8. in fi.* oſtendit ſupplicationes, ut probent habere in ſe tacitam conditionem, ſi tranſiverint per Cancellariam *Staphileus de lit. grat. tit. quibus mod. expirent litt. ad benef. num. 8.* atque ità intelligendæ & reſtringendæ ſunt deciſ. Bellam. 609. & 644. Caſſad. *dicta deciſ.* & DD. in Rub. *de Conſtitutio.* & ſic quoque hæc Regula conformis erit cum jure communi ſecundum aliquos ut poſt Staphileum *de ſignat. litt. juſtitia c. 1. n. 2.* reſpondit Oldradus *conſ. 324. factum tale & conſ. 325. Thema quæſtionis.* Cui quoque conſonat quod reſpondit Mar. Socinus *conſ. 41. Viſo indulto n. 4. vol. 3.* quod quamvis eſſentia, & ſubſtantia gratiæ in ſupplicatione, ſeu annotatione, ac ſignatura ad ſupplicationem conſiſtat, exercitium tamen non permittitur, niſi expeditis literis *Wameſ. d. Conſ. 1.* Nam in lingua Principis (inquit Bald.) ſtat gratia, in ſcriptura teſtimonium, in executione commoditas, *Farinacius Deciſ. 585. num. 2. part. 1. in Noviſſ.* Itaque licet talis gratia ſit informis, cum per litteras forma illi detur, tamen illa forma formalis ſeu eſſentialis non eſt, ſed probatoria, ut dicit Geminian. *Conſ. 106. col. 2. verſ. in contrarium, Clem. 1. de prab. Felii & alii ad rub. de Conſtit Wameſ. conſ. 1. num. 4. & conſ. 33. & conſ. 269. vol. 1. Flam. Pariſ. de reſignat. lib. 8. q. 2. num. 11.* Ideoque ad eſſentiam gratiæ non requiritur ſcriptura; ſed tantum ad probationem ipſius gratiæ, illiuſque executionem per ſupradicta. Hinc fit quod non levatis Bullis & ſtante ſola ſupplicatione, Ordinarius poſſit conferre beneficium illud, quod per ſolam Papæ ſignaturam alteri collatum eſt, *Gomeſ. de Expect. num. 16. in fi. & 17.* ubi ait valere collationes Ordinariorum factas ante expeditionem litterarum, nam per ſolam ſignaturam vel ſupplicationem non expirat reſervatio beneficii à Papa facta, ſi anteà ſibi reſervaſſet vel devolviſſet *Covar. 3. Var. cap. 16. num. 2. Zerola in praxi Epiſcop. verb. ſupplicatio ſeu ſignatura.* Sed quid ſi litteræ fuerint expeditæ, & reſignatarius ante captam poſſeſſionem moriatur, an beneficium vacet per obitum? vacare notat Flam. Pariſ. *de Reſig. benef. lib 10 q. 6 num. 54.* Si autem moriatur reſignans antequam reſignatarius expedierit litteras, conſenſu tamen per reſignantem præſtito, beneficium vacabit per renuntiationem, & non per obitum: ideo reſignatarius poterit poſteà expedire litteras & capere poſſeſſionem *Flam. d. q. num. 59.* Redeo ad propoſitum, & noto diſpoſitionem hujus Regulæ procedere etiam quoad intellectum & effectum Regul. de non expediend. commiſſionibus cauſſarum, niſi litteris expeditis & Regul. 53. quæ diſponit non valere diſpenſationes litteris non expeditis, & Regulæ 37. quæ litterarum expeditionem requirit cum religioſi 27

ligioſi petunt aliquod beneficium ad nutum amovibile; & deniq; Reg. 69. quæ requirit expeditionem litterarum in ſequeſtris & remiſſoriis, licet huic regulæ ſemper ſoleat derogari. Hoc tamen inter iſtas Regulas intereſt, quod Regula 53. & 37. ad Judicem non diriguntur: quia illa reſpicit poſſeſſionē, eiq; ſatis ſit, ſi ante ſententiam expediantur litteræ diſpenſationis, hæc verò magis expeditores literarum, quàm Judicem concernit. At verò hæc reg. 27. cum reg. 28
29. Judicem reſpiciunt, ſic quod ei juriſdictio demum detur, ſi literæ ſint expeditæ. Sed an regula hæc de Judicibus loquens, habeat locum in arbitris? Mandoſius hic *q.* 5. concludit Regulam habere locum in quibuſcumq; arbitris tam juris, quàm compromiſſariis: & de illis cum eo conveniunt omnes; de iſtis diſſentiunt aliqui, & inter hos Gomeſ. *quæſt.* 8. ſed horum opinio ſalvari poterit, ſi iſti compromiſſarii ſeu arbitratores ſint à ſuperiore, *per not. ejuſdem Mandoſ. d. quæſt.* 5. *num.* 11. *& ſeqq.* Quid in gratia *perinde valere*? vide Gomeſium hic *quæſt.* 7. & Mandoſ. *quæſt.* 4. qui concludit Regulam etiam in hac 29
gratia locum habere, præſertim propter Innocentii III. novam Conſtitut. quæ vult ſupplicationem ſolam nullam fidem facere, niſi habeant clauſulam, quod earum ſola ſignatura fidem faciet, etiamſi gratia ſit motu proprio facta, *Gomeſ. hic q.* 11. *ubi* verbo *conceſſionis* in Reg. poſito, comprehendi etiam gratias motu proprio factas ſcribit.

Sed an regula procedat in eo, qui ſupplicatione ſignata agit poſſeſſorio judicio? Partem negativam, nimirum ſolam ſupplicationem pro abſolutoria ſufficere, multifariam olim judicavit Rota, teſte Mandoſ. hic *quæſt* 3. at hodierno jure aliud dicendum eſſe idem Mandoſ. docet ex Conſtitutione Julii III. quę publicata eſt, Anno 1553 Maji 27. & eſt in viridi obſervantia, emanavitque contra retinentes beneficia litteris non expeditis, necnon contra quoſcumque apprehendentes poſſeſſiones beneficiorum abſque litteris, & tales declarantur ibi perpetuò inhabiles *Flam. lib.* 10. *q.* 1. *num.* 20. quod tamen fallit, niſi poſſeſſio capiatur nomine Cameræ vigore Brevis: nam hujuſmodi Breve ſuccedit loco litterarum & poſſeſſio ritè capitur *But. Deciſ.* 155. *lib.* 1. Solet enim in Curia ſæpè in beneficiis litigioſis & in quibus ſperatur lis, dari Breve de capienda poſſeſſeſſione, cum clauſula citrà vitium ſpolii & attentatorum, & reſignatarius poteſt obtinere Breve, etiam directum Auditori Cameræ, ut conſtito de reſignatione in favorem ipſius, illum immittat in poſſeſſionem, amoto quolibet detentore intruſo, & tunc Auditor Cameræ ſolet decernere Monitorium, ut totidem verbis notat Flam. Pariſ. *de reſig. ben. lib.* 10. *q.* 5. *n.* 20. *& ſeqq.* videatur quoq; Maſcard. *tr. de probat. concluſ. incip. an ſola ſupplicatio aut ſignatura ſufficiat ad tituli juſtificationem*, Gonzales *ad reg.* 8. *gl.* 15. *n.* 98.

Verum ut redeam ad propoſitum, notanda eſt Creſcentii deciſio 1. *titul. de exceptio.* ubi dicitur poſſeſſorem non audiendum dantem de jure tertii per pro- 32
ductio-

ductionem ſupplicationis ſignatæ, licet ipſe D. Creſcent. fuerit alterius opinionis, ut ſubjicit: eo quia ſola ſupplicatio ſufficit ad docendum de jure tertii, *Caſſ. deciſ.* 8. *n.* 13. *de reſtit. ſpoliat.* facitq; operari quod poſſit opponi de illo jure tertii per productionem ſupplicationis, contrà dantem de Regula, nullum jus habentem. Tamen ab opinione Rotæ ſtat Mandoſ. hic *q.* 15. *&* 13. quæ tenenda eſt, præſertim propter jam dictam Julii III. Conſtitutionem, de qua idem Mandoſ. *q.* 3. *&* 4. quam S. Congregatio Card. interpretum Concilii Trident. in una Placen. 1. Julii 1593. comprobavit.

Hæc tamen regula limitationem accipit, ut nimirum ſoli ſignaturæ credatur primò, niſi poſſeſſio capiatur vigore Brevis nomine Cameræ, ut prædixi. Secundò, ſi illius ſumptum ex regeſto litterarum bullatarũ capiatur, quia tunc valebit quoad probationem, *D. Wameſ. Conſ.* 340. *num.* 11. *de Rer. permut. tom.* 2. *Flam. Pariſ. tract. de reſig. benef. lib.* 10. *quæſt.* 1. *num.* 19. *Rebuff. in addit. ad banc reg. & in praxi tertia parte ſignaturæ num.* 5. *Bellamera deciſ.* 24. *ſuppoſito*, ubi quod reſervatio per ſignaturam de qua per Regeſtum, ſeu alias conſtaret, probaret *Staphileus ſuper ſignatura verſ. ego tamen de jure*, nec moveant deciſiones Rotæ 620. *in No. ſumptum*, *&* 680. *in No. quod ſumptum*, Bellam. *deciſ.* 252. *ſumptum de regeſto*, quia hodie ſunt exoletæ, & aliud de ſtylo Rom. Cu. ſervatur, teſte *Rebuff. in addit. ad banc Regul.* Bellenc. *de charit. ſubſid. q.* 113. *in fin.* quo in loco ponit practicam extrahendi dictum ſumptum. 33

Sublimitanda tamen hæc limitatio, ut non procedat extrà Curiam, ut voluit Mandoſius *hic quæſt.* 6. *num.* 4. Tertiò limita, ſi ſignatura diſcreperet à bulla, crederetur enim ſignaturæ, *Rebuff. d. loco num.* 10. Quartò, credetur ſignaturæ quoad circumſtantias gratiæ, puta temporis vel qualitatis, *Mandoſ. hic quæſt.* 9. Quintò, quoad ſolutionem penſionis, de quo vide hic Alphonſum in fine, ibi *ſed ego dedi cautelam* tametſi Probus *in addit. ad Jo. Monachi in cap. tibi num.* 13. *de Reſcript.* teneat contrarium. Sextò, credetur ſignaturæ contrà ſupplicantem qui eam dedit, puta ſi dixerit beneficium vacaſſe in menſe Ordinarii vel dixit valorem fructuum non adſcendere ad Duc. 24. vel dixit ſe I. V. Doctorem, vel quid ſimile *Rebuff. d. loco num.* 20. *Bellam conſ.* 24. *ſuppoſito ſtatuto col.* 7. *verſ. puto contrarium*, *num aſſertio facta in libello &c. Mand. hic quæſt.* 8. *num.* 7. *qui tamen poſteà utitur diſtinctione.* Septimò, ſtabitur ſignaturæ ad probandam impetrationem, & præcedentem veram vacationem. *Rota deciſ.* 332. *licet Romana* 27. *de Reſcript. in No. Wamezius conſ.* 222. *num.* 5. *tom.* 10. Octavò, credetur ſignaturæ, in favorem ejus, qui obtinuit abſolutoriam, *Maſcard. de probat. concluſ.* 171. *num.* 5. *&* 847. *num.* 35. *Bellam. deciſ.* 612. *actor admiſſus ad probandum.* Nonò, credetur ſignaturæ quando eſt aliis adminiculis fulcita, utpote per menſularios expertos, qui diſpoſuerunt eam bonam, & ſecundum ſtylum Curiæ factam; *Rebuff. in addit. ad hanc reg.* ubi ſcribit in Francia eſſe receptum, ut ſi quis non poſſit obtinere

 bullam

bullam obſtante aliquo impedimento, poſſit impetrare bullas regias per quas impedimentum narret, & petat ſibi concedi, ut liceat approbare per expertos dictam ſignaturam, & verificare & concedi ſolent obſtante & conſtante impedimento. Deníque adverte Regulam hanc non procedere, quando litteræ ſunt expeditæ, & diſcordant à ſupplicatione, ut fuit deciſum in aretina Commendæ 19. Januarii 1597. coram Illuſtriſſ. Card. Seraphino, teſte Farinacio *deciſ. 465. n. 5. p. 2. Diverſorum.*

D *Debet habere locum extrà eam)* De hoc, potuit controverti tempore Regularum Innocentii, in quibus cautum erat tantum, quod Judices in Rom. Curia judicare debeant, non juxtà tenorem ſupplicationum, ſed litterarum deſuper factarum: at nunc cum per Reg. Julii III. Conſtitutio Innocentii ſit producta etiam ad Judices extrà Curiam, exploratum eſt, illos non poſſe judicare juxtà ſupplicationum tenorem Romæ obtentarum, ſed juxtà litteras deſuper expeditas. Unde patet Gomeſium nihil niſi fluctus excitaſſe in ſimpulo (ut dicitur) dum quæſtionem à noſtro Alphonſo hic poſitam rurſum ſibi diſcutiendam proponit, cum tempore quo ſcripſit, ſciverit clauſulam hanc adjectam, *& extrà eam.* 34

E *Reſcriptum ad lites)* Adde Felii *in cap. cauſſam quæ num. 8. de Reſcript.* Aliud, in reſcriptis beneficialibus, quæ ſtrictè ſunt intelligenda *Geminia. in cap. illis §. Cum autem numero 2. de præb.* quam tamen Regulam limitat Felii *in dicto cap. cauſſam num. 7.* 35

F *Ipſemet Papa ſignat)* Signatura quibus verbis à Papa, vel ejus Commiſſario fiat, deque vi, & effectu illorum verborum, vide Rebuff. *in praxi ſecunda parte ſignaturæ* Gomeſium *hic quæſtion. 16. & Domin. ad Reegulam 23. cancellariæ.* 36

G *Papam facere Juſtitiam)* Aliam rationem hic aſſignat Gomeſ. *q. 16. verſ. alia igitur eſt ratio.*

H *Bulla non concordat)* Sed an qui bullas producit, poſſit cogi, ut oſtendat ſignaturam, ſi fortè adverſarius objiciat latius extenſas, quam ſignatura contineat? Cogi non poſſe reſpondit ſeu decrevit Senatus Sabaudiæ teſte Antonio Fabro *lib. 10. definit. forenſ. tit. 3. definit. 5.* faciunt enim per ſe fidem, & ad eum, qui vitium objicit, pertinet, ut ſignaturæ, quæ in actis Curiæ remanet, exemplum probatæ fidei proferat, ex cujus collatione conſtare poſſit, utrum amplior facta ſit Bullarum expeditio, quam fieri debuerit, *ita Senatus in cauſſa Philippi chanelard. & Claudii Poyſat 13. Kal. Jan.* 1589. 37

I *Non habet locum Reg. iſta)* Idem ſentit Mand. *hic. q. 11.* qui quæſtionem hanc egregiè & prolixè in utramq; partem diſcuſſit & tandem pro negativa cum Noſtro reſolvit *n. 8.* quibus porrò rationibus videat Lector.

Niſi

K. *Niſi Bullis expeditis*) Et ita plerumque fit de ſtylo Rom. Curiæ in qua partes conſentiunt ſupplicationi, inquit Gomeſ. hic *quæſt. 6. ſub fi.* & ſe obligant etiam litteris non expeditis, penſionem ſolvere, ſuntque tales in foro conſcientiæ 38
tuti, ut idem adſtruit *q.* 14. adde Rebuffum *in praxi in 3. part. ſig. num.* 11. *& ſeqq.* Flam. Pariſ. *tract. de reſig. ben. lib.* 8. *quæſt.* 2 *num.* 24. Maſcard. *de probatio. concluſ.* 845. *ſeu* 843. *num.* 3. quamvis ſine litteris cogi non poſſint ad ſolutionem penſionis per Judicem, per hanc Reg. niſi alias ſe obligaſſent de illam ſolvendo abſq; litteris ut hic dicitur, *caſſ.ad. deciſ.* 2. *de penſio. n.* 12. *Rebuff. depacif. poſſ. n.* 145. *&* 156. licet illud jam eſſet, ſtante clauſula in ſupplicatione penſionum, *vigore litterarum deſuper expeditarum, nec alias perſolvenda*; quæ tempore Gregorii XIII. apponi cœpit, ut per Nicol. Garciam *de benef. part.* 4. *c.* 1. *num.* 39. *& l.* 2. *num.* 45. qua clauſula ſtante, dicenduum eſt ante litterarum expeditionem non poſſe exigi, nec etiam ſolvi, nec ad ejus Executionem procedi, etiam ſtante titularis conſenſu, & obligatione in forma Cameræ de illam ſolvendo etiam litteris non expeditis, quia illa clauſula appoſita eſt favore officialium Cancell. & non favore partis, quod magis procedit per clauſulam hodie apponi ſolitam à tempore Sixti V. quæ eſt magis ſtricta, nempe, *vigore litterarum Apoſtolicarum deſuper conficiendarum nec antea, alias præſens reſervatio nulla ſit, eo ipſo perſolvenda*; cui clauſulæ renuntiari non poteſt etiam per ambas partes, quia eſt ad favorem Officialium Cancell. ne defraudentur, ut fuit reſolutum in Parco per Dominos Abbreviatores de majori. Imò penſionem eſſe nullam, ſi ante litterarum expeditionem exigatur, fuit reſolutum *in una veronen. penſionis* 11. *Julii* 1592. *coram D. Mellino quam dec. ponit Salluſt. Tiber. in practica Auditoris cameræ l.* 3. *c.* 4. *adfi. in addit. & in una Sabinen. penſionis* 13. *Julii* 1594. *coram D. Mantica*, & hodie à tempore Clem. VIII. dicta clauſula ponitur magis ſtricte: dicitur enim, *vigore litterarum Apoſtolicarum infrà novem menſes proximos expediendarum, nec alias, alias præſens reſervatio nulla ſit eo ipſo perſolvenda.* Ideoque hodie non ſolum penſio debet ſolvi litteris non expeditis, ſed etiam illæ debent expediri infrà novem menſes à data ſupplicationis, & alias penſio nulla eſt eo ipſo, quia clauſula annullat penſio- 39
nem à principio; *Nicol. Garcia d. cap.* 2. *Videatur quoq;* Navar. *conſ.* 37. *de Simonia*, ubi ſcribit promittentem ſolvere penſionem reſignanti reſervandam, litteris non expeditis, Simoniam committere, quod & firmat Flam. Pariſ. *tract. de confidentia quæſt.* 43. *num.* 10. Itaque tu qui reſignas reſervata penſione literas cures expediri, alioquin lapſo dicto tempore privaberis penſione tua, quod contigit Dño N. quondam Præpoſito Leodien. qui præbendam, & Canonicatum Eccleſiæ Trajecten. reſignaverat N. dictæ Eccleſiæ, poſteà Cantori reſervata ſibi penſione, qua fruſtratus fuit idem Præpoſitus, quod litteras infrà dictum tempus expediri non curaviſſet.

L *Malè formatam*) Advertant tyrones praxeos, ſi bullæ fuerint malè forma-

formatæ, utpote contrà conſuetas formas Cancellariæ, vel quando non ſunt conceptæ juxtà ſignaturam, eas remitti, etiam de partibus ſolere ad Cancellariam, ut corrigantur, & reducantur ad formas debitas, quod non ante fiet, niſi producto ſignaturæ ſumpto, ut ex eo videatur, an ſaltem in ſubſtantialibus diſcrepent, ſicq; Judex ſeu Officialis videant, an bulla reformari debeat, nec in hoc opus erit partis citatione, ex opinione Rebuffi *in praxi tit. de Reform. & Correct. bullæ n.* 8. Flam. Pariſ. *tract. de reſig. benef. lib.* 8. *q.* 7. *n.* 190. *& ſeqq.* & tunc Officialis ponit in plica bullæ *Correctum fuit in Regiſtro per me N.* & ſi error proceſſit ab Abbreviatore, corrigitur gratis, ut docet experientia. Cæterum quod in reg. dicitur per præoccupationem, intellige, quando per præoccupatam gratiam vel favorem litteræ non bene expeditæ fuerint.

M *Non poteſt regulariter*) An Judex ſuppleat ea quæ ſunt ex actis apparentia, niſi objiciantur à parte, vide Boer. *deciſ.* 344. *gl. in l. ſicut verb. facultatem ibi Bal. & ſa-* 42 *lutet C. præſcriptio* 2. *p. q.* 5. Guido *Papa Deciſ.* 221. Zazium *in l. jus dicentis n.* 20. *ff. de juriſ. d. om. illud.*

ARGVMENTA IN REG. XXVI. INNOCENT. VIII PAULI V. REG. XXVII.

1. Regulæ Cancell. mutantur pro varietate temporum.
2. Judicare non debet Judex, niſi ſecundum bullam expeditam.
3. Quæ reg. ſint dandæ & quæ non: & quomodo ſint petendæ.
4. Regula Cancellariæ ſemel producta in una cauſſa fidem facit in aliis.
5. Quando verbum aliquod, quod non inducit neceſſitatem ponitur in materia dante reg. vel certam formam, tunc importat neceſſitatem.
6. Quomodo regulæ Cancell. fidem faciant in partibus.
7. Sententia lata in partibus vigore regulæ Cancellariæ contrà diſpoſ. hujus reg. eſt nulla.
8. Regulas Cancell. quæ notæ ſunt, producere neceſſe non eſt, dum probentur per teſtes.
9. Extravagantes an ſint producendæ & quid in ſententia contrà eos lata.
10. Papa mortuo an ſint producendæ reg. Cancell.
11. Parcus unde dicatur.
12. Tenor Conſtitutionis ſive regulæ poteſt probari per teſtes.
13. Regulæ Cancell. plerumq; per Pontifices immutantur.
14. Regulæ de dandis ſub plumbo dantur extrà Curiam.
15. Regula in una cauſſa producta poteſt in alia repeti.
16. Conſuetudo in uno judicio probata in altero inter concives poteſt produci.
17. Regulæ concernentes expeditionē literarum non faciunt fidem extrà

Curi-

Digitized by Google

Curiam.

18. Sententia lata in partibus cõtrà reg. Cancell. an ſit nulla.

19. Decretum irritans in reg. habet tacitam conditionem, ſi is cujus favorem reſpicit, uti voluerit.

20. Limitatur hæc reg. ut non procedat in regulis notis & uſitatis, quæ per pragmaticos probari poſſunt, vel per Codices in Urbe impreſſos.

REGULA XXVI. INNOCENTII VIII. *Quæ eſt* PAULI V. XXVII.

DE REGULIS CANCELL. PRODUCENDIS.

ITem attendens idem D. N. quod ſuper habendis de Cancellaria Apoſt. regulis & conſtitutionibus inibi deſcriptis faciliter per illos, qui in Romana Curia indiguerint, ad ipſam Cancellariam recurſus dirigi poteſt, nec conſultum foret, quod ſuper earundem regularum & conſtitutionum, quas juxtà occurrentium varietatem cauſſarum & negotiorum aliquoties immutari convenit, probando tenorem vel effectum teſtium plerumque tenacem memoriam non habentium diſpoſitionibus ſtari deberet, voluit, ſtatuit & ordinavit, quod deinceps quilibet ex Auditoribus cauſſarum Palatii Apoſtolici & aliis (etiamſi S. R. E. ſint Cardinales) in ipſa Curia pro tempore deputatis auctoritate Apoſtolica, judicibus, etiam cauſſis actu pendentibus ſuper hujuſmodi tenore vel effectu probando dumtaxat ſtet, fidemque adhibeat ſcedulæ ſive ſcripturæ deſuper à duobus de majore Parco, quod danda ſit à tergo ſignatæ, & etiam à duobus aliis litterarum Apoſtolicarum Abbreviatoribus in ipſa Cancellaria auſcultatæ: & Vicecancellarii ſeu dictam Cancellariam Regentis manu ſubſcriptæ, ut eſt moris: quicquid autem ſecus fieri contigerit nullius ſit roboris vel menti.

GLOS-

Digitized by Google

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula diſponit quod quilibet Iudex in Curia Romana ſtet ſcedulæ, vel ſcripturæ duorum Abbreviatorum de Parco majori, ſuper tenore cujuſcumq; regulæ, & retro eam ſignantium, quod danda ſit illa regula, & ſubſcripta manu duorum Abbreviatorum, etiam de minori parco, quod eſt, auſcultata & ſuperſcripta à Vicecancellario, vel à Regente Cancellariam: alias quicquid contrarium factum fuerit, ſit nullum. Hoc dicit: & ratio decidendi fuit hic expreſ- 1
ſa: quia aliquando mutatur regula Cancellariæ pro varietate temporum &c. c. non debet
A de affin. & conſan. *ideo videtur quod legitimè ſit quod hic deciditur. Et ratio dubitandi fuit, quia ſatis erat, quod in præſentia Principis haberetur illa regula inter alias regulas Cancellariæ: imo non deberet fieri fides de ea: quia ex quo reperitur inter alias regulas, præſumitur eſſe de regulis, ſicut quando dubitatur, an aliqua ſit decretalis, ſi reperiatur inter alias, præſumitur decretalis: ſicut monialis præſumitur reperta inter alias moniales, ut dicit gloſſa notabilis* in ſum. 19. diſtinctione *& ſic videbatur de regulis.*

Sed ſciendum, quod quædam regulæ ponuntur ad judicandum Bullas, & illæ non ſunt dandæ in jure: quia judex non debet judicare, niſi ſecundum Bullam jam expeditam, & aliæ regulæ 2
ponuntur ad terrorem, videlicet, quod infrà ſex menſes expediantur Bullæ; alias quod non valet ſignatura: & ſimiles regulæ non ſunt dandæ: Alias concernunt merum judicium, ut ſupra regula proxima, & regula infra proxima: & tales ſunt dandæ, & de iſtis loquitur iſta regula: & practicatur hodiè ſic: quando unus indiget regula, facit ſupplicationem, & dat 3
Vicecancellario, & legitur, ſi eſt danda, & tunc ponitur proemium regularum & una alia regula prima, & poſteà ponitur illa quæ petitur, & deinde publicatio regularum &c. Et ideo ponitur proemium & alia regula, ut videatur an ſit de regulis: ex quo inter alias reperitur ut dixi: ſed ſi eſt talis regula jam producta coram uno auditore, tunc poſtquam eſt regiſtrata, Notarius illius producit eam in alia cauſſa tua, ſi dederis illi duos carlinos, & ſemper facit fidem, 4
quia jam ſemel eſt ſatisfactum huic regulæ &c.

Et quia hic dicitur quod Iudex ſtet ſcedulæ &c. in modum de quo hic dicitur, an ſit de neceſſitate quod hic dicitur: quia videtur hoc relinquendum arbitrio judicis: & certè dico quod ſi aliter fieret, non valeret, ut hic dicitur: nam quando aliquod verbum quod non inducit neceſſitatem, ponitur in materia dante regulam, vel certam formam, tunc importat neceſſitatem, 5
ut dicit Bal. in l. Gallus in 11. coll. ff. de lib. & poſthum. & allegat gloſ. ibi. *Ex quo infertur, quod ſi ſtatutum dicat, quod judex poteſt inquirere de certis criminibus &c. quod tenetur inquirere, & ſua authoritate judicabit per prædicta.*

Item

Item circa hanc regulam ſæpè dubitavi, quomodo poſſet unus habere regulas Cancellariæ ad partes, ut ibi faciant fidem in judiciis: & certè à contrario ſenſu hujus regulæ, videtur quod nullus etiam in partibus poteſt judicare ſecundum Regulas Cancellariæ, ex quo non ſunt ſignatæ prout hic dicitur. Et certè crederem quod ſi unus vellet expendere, oporteret habere mandatum Papæ ſpeciale, circa hoc dirigendum Vicecancellario, quod ipſe videret eaſdem regulas dandas: & transmitteret ſub plumbo ad partes: quia iſta regula non dat poteſtatem illis de Parco vel Vicecancellario, niſi hic tantum. ideò non eſſet magnum tenere, quod ſententia lata in partibus vigore regulæ Cancellariæ quantumcunq; notæ, eſſet nulla, per prædicta, juncta iſta regula: & interrogavi aliquos Abbreviatores dudum de hac quæſtione: & quia non habebant in ſuo Repertorio, vel Formulario minutarum, neſciverunt mihi reſpondere: ſed credo quod dixi. Vidi tamen Regulam Cancellariæ dari in plumbo, videlicet illa per quam Papa revalidat litteras gratiæ, vel juſtitiæ ſui prædeceſſoris, quæ eſt duodecima ſupra, abſq; commiſſione Papæ. licet iſta regula loquatur in Curia: facit quod dicit Bartolus in l. cum prolatis. de Re judicata. referendo ibi Joannem And. in cap. quod translatione de offi. leg. *ſed tunc eſſet dubium, an illa faceret fidem in aliis cauſis: & credo quod ſic, per proëmium regularum, & per ea quæ ibi dixi. Verumtamen cogitandum eſſet. Tamen hoc crederem verum, quando eſſet una regula inuſitata, quæ communiter nō habetur etiam in partibus, alias ſi communiter ab aliis haberetur, & teſtes maximè curiales dicunt quod viderunt eam practicari, & ſic ſecundum eam ſententiari, credo quod in partibus valeret ſententia* argum. hujus regulæ, ibi, faciliter per eos qui in Ro. curia &c: *& ibi* in ipſa curia &c; & ad hoc faciunt notata in cap. paſtoralis de fide inſtru. & in l. cum prolatis ff. de re jud. per Bar. *& ſi dicatur in partibus, quod non eſt data in curia, ei qui dicit, incumbit onus probandi* l. 2. ff. de probat. *maximè cum reperitur inter alias per prædicta, præſertim hoc tempore, quia ſunt impreſſæ regulæ in præſentia Principis, in cujus præſentia non præſumitur aliquid fraudulenter actum,* argument. leg. omnium Cod. de teſt.

B 7

8

Et pondero iſtam regulam: quia etiam loquitur de aliis Conſtitutionibus extravagantibus, & ideò, quoad extravagantes; crederem diſtinguendam, prout text. & gloſſ. & doct. dicunt in c. paſtoralis de fide inſtru. Bart. in l. cum prolatis ff de re judic. & Bald. in l. leges ſacratiſſimæ C. de legib. in l. omnes populi. per Bart. ff. de juſt. & jur. *quod etiamſi non ſit incorporata vel bullata, ſi tamen eſt notoria, quod ſententia lata contra eam eſſet nulla, ut in extravag execrab. ponit autem Abbas exemplū, ut ſupra. alias deberet Papa conſuli: de me remitto ad prædicta loca. tamen in Curia oporteret, quod fieret in forma hic inſerta producta coram judice etiam extravag. quia de facili poteſt haberi recurſus ad Cancellariam, ut vult proemium hic, alias non valeret ſententia, ut hic dicitur & ſupra etiam dixi.*

C 9

Item ponderandum eſt verbum hic, regulis & conſtitutionibus &c: *ex quo* 10 *videtur arguendum, quod cum Papa mortuo etiam regulæ ſuæ dicantur mortuæ, ut in*

proemio regularum: quod etiam ſi unus indiguerat tempore huius Pontificis una regulæ Cancellariæ de tempore SIXTI *vel* PAVLI, *quod non haberet locum, quod hic dicitur: quia jam non eſt regula ex quo mortuus eſt Papa, ut dixi: tamen in hoc diſtinguendum arbitror, quia ſi cauſſa pendebat tempore* PAVLI, *quæ poteſt decidi per unam Regulam* PAVLI, *tunc quoad illam cauſſam, illa regula ſemper vivit. Ideò poteſt allegari & produci ſine metu falſitatis, ut dicit B. Id.* in l. ſi ff. de fal. & Ioan. de Imol. hoc tenet latiſſimè in c. 1. de conſtit. & allegat auth. ut cum de app. cognoſcitur col. VIII. in prin. & §. 1. *& ſic deberet hodie fieri in Curia per Cancellariam, ſed ego vidi ſuper una regula Calix, hic valde altercari: & ſine nova commiſſione Papæ per* placet *nunquam potuit haberi. & ratio eſt: quia eſt mortua, ut dixi. ſed certè malè fit, ex quo illa lex quoad caſus præteritos non eſt mortua, per prædicta, ſed aliter dijs viſum fuit. quidam tamen habuit unam commiſſionem in favorem ſcholaſtici Borgen. circa hoc, & benè: & ſic neſcio nunc quomodo fieret.*

Et non curo referre hic, qui dicatur Abbreviatores de Parco majori, & de minori. ſed ſciendum quod Parcus ci: vel Parcum ci, eſt temperamentum: unde dicit Saluſtius in 11 *Catilinaria, quod Romani in ſacrificijs Deorum erant magnifici, & domi parci, id eſt, temperati quoad judicium, ut non excedant metas ſupplicationum & Regularum &c: & ſic infero quod malè dicitur, parcus, id eſt, avarus à vulgo: quia parcus dicitur temperatus; & avarus eſt qui tenet tenenda, & non tenenda ut dicit gloſ.* in c. ex parte. de conſue. *qui ponit diffinitionem avari & prodigi. & largi, melius quam viderim de jure canonico. ſed non ponit de parco.*

Vnum tamen non omitto notare hic quia tenor conſtitutionis ſive regulæ poteſt pro- 12 *bari per teſtes: & hoc clare dicit proemium huius regulæ: & licet Io. Andr.* in mercurialibus in regula Nemo poteſt. *videtur dicere contrarium, tamen de jure hoc communiter tenetur, & hoc ſufficiat ad hoc* deciſ. Rotæ 244. quæ incipit. Item quod Conſtitutio ſive ſtatutum.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A PRO *varietate temporum*) Solent enim Regulæ plerumq; mutari, dum Pontifices poſteriores Regulis deceſſorum aliquid addunt, vel minuũt, uſu 13 ſic exigente, quemadmodum multifariam factum fuiſſe ad noſtra uſq; tempora paſſim in his commentarijs oſtendimus. Ideò ne ſuper hac mutabilitate, & diverſitate dubium oriretur, meritò per hanc Regulam ordinatum fuit, Regulas Cancellariæ nullam fidem facere, niſi ex fonte Cancellariæ, & ex mandato Vicecancellarij impetrarentur, & in judicio producerentur, idque juxta formam hic ſtatutam; alias enim non ligarent, etiamſi in judiciis eſſent millies allegatæ juxta com. DD. ſententiam, *Filij in cap. 1. nu. 11. de Re jud. Caſſad. deciſ. 7. nu. 5.*

nu. 5. ſuper Regulis Fran. Pavin. in Prælud. extravag. col. 3. verſ. Quidam verò ex eis. Gomeſ. ad Proem. Reg. q. 2. ſub fin. verſ. Non obſtat. quibus in locis quaſdam dicunt eſſe Regulas de dandis, quæ faciunt fidem extra curiam, prout ſunt, teſte eodem Gomeſio, omnes ferè judiciales, quæ habent decretum irritans, & iſtæ ut fidem faciant extra Curiam, dantur ſub plumbo (ut aliqui volunt) in forma 14
aliarum bullarum, præmiſſa ſupplicatione ad Papam; quod & probat Decius *in l 1 nu. 74. Si, cert. pet.* nam in Curia ſufficit quod dentur per Viceecancellariũ, vel Regentem Cancellariæ, ſine ſpeciali mandato Papæ, cum ſubſcriptione tamen duorum Abbreviatorum ut in hac Reg. ſtatuitur, & notat idem Pavinus. & Regula ſemel in judicio producta in Curia ad inſtantiam alicuius, poteſt poſtea ad illius vel alterius inſtantiam pro quacumque cauſſa repeti, habita de hoc 15
fide à Notario producente, idque ut evitentur expenſæ, & circuitus. hinc videmus cõſuetudinem ſemel in uno judicio probatam, in altero inter cives ejuſ- 16
dem territorij produci poſſe, fidemque facere *Math. Colerus tractat. de Proceſſib. execut part. 1. cap. nu. 36. & 37.* Quædam verò ſunt, quæ non ſunt de dandis, id eſt, quæ non ſolent partibus petentibus dari, ſeu concedi, utpote quæ 17
dant normam ſolis Officialibus Cãcellariæ, quoad expeditiones literarum, quæ ſi non ſuns expeditæ juxta illarũ normam, remittuntur ad Cancellariam corrigendæ, & iſtæ non faciunt fidem extra Curiam. Ex his igitur percipis ea omnia quæ longo ſermone contexuit hic noſter Alphonſus.

B *Sententia lata*) Quod ſententiæ latæ contra Regulas, ſi non ſint produ- 18
ctæ ſubſiſtant, plerique omnes adſtruunt qui in hanc Reg. ſunt commentati. Nam licet pleræque Regulæ habeant verba illa in fine poſita, *nullius ſint roboris vel momenti* vel ſimilia, quæ alias nullitatem ipſo jure inducunt, & ſic etiam ſine partis objectu *l. qui in carcerem ff. quod met. cauſſa l. Si quis Semproniũ in fi, ff. de hæred. inſtit. c. novit cum glo. fin de his quæ fiunt à Prælat.* tamen in caſu iſto, de ſtylo Rom. Curiæ requiritur quod excipiatur de Regula, deque illa detur, illaque in judicio producatur. Nam verba illa ſeu decretum irritans in Reg. appoſitum, habet tacitam conditionẽ, videlicet ſi is cuius favorem reſpicit, uti voluerit *l. & eleganter §. 1. cum glo. in verb. Nullam ff. de dolo Calder. conſ. 1. de Tranſ. Prælat. poſt. med. Rota deciſ. 421. col. 2.* limitarẽ tamen quicquid noſter gloſſographus dicat, ut non procedat in Regulis notis & viſitatis quæq; vel per practicos comprobari poſſunt, vel per Codices Regularum in Urbe impreſſos per not. Alphonſi *hic ſupra nu. 8. in fine.* Hinc placitum extat Senatus Ampliſſimi Sabaudiæ, quo indiſtinctè definitum ſufficere Regulas Cancellariæ allegare, licet non proferantur ſub plumbo, *Ant, Faber lib. 4. Definit. forenſ. definit. 15. fa. VVameſ. conſil. 226. de præbend. nu. 6. vol. 1.* Placitum autem ſupremæ Curiæ Sabaudiæ eſt ejuſmodi: Qui veteres Romanæ Cancellariæ Regulas allegat non eſt arctandus, ut eas ſub plumbo, quod ajunt, exhibeat: quia ſunt notoriæ Se-

Digitized by Google

natui, qui ſecundum eas tam ſæpè pronuntiavit, ut earum aut fides, aut ſubſtantia revocari non poſſit, Nec quod in ſingula luſtra mutari poſſunt, quicquam facit, cum non eo minus obſervari videamus, ut ſint perpetuæ. Itaque qui correctas aut immutatas dicet, id ipſum probare debet *l.* 3. *& 22.ff.de Probat:* Ita Senatus Sabaudiæ apud Anton. Fabrum. *lib.* 4. *tit.* 15.

Quoad extravagantes) Idem poſt Fran. de Pavinis dicto loco, probat Mandoſ. hic. & Comeſ. *in Proem. Regul. quæſt.* 5. *in fi.*

Argumenta in Reg. XXVII. INNOCENTII *VIII. quæ eſt* PAULI V. XXVIII.

1. Verus intellectus huius Regulæ quis ſit? & nu 34.
2. Mortuo uno ex collitigantibus, non poteſt fieri collatio, vel proviſio illius beneficij alteri, quouſq; finiatur primalis.
3. Decretum irritans ſi ponatur in jure comprehendit Papam, & nu. 36.
4. Altero ex çollitigantibus mortuo, poteſt alteri fieri collatio lite non finita ſi Papa in collatione, vel ſurrogatione litis mentionem fecerit.
5. Lis mota ſuper beneficio, an finiatur morte collitigantis, an verò per ſententiam.
6. Lis finitur per juramentum, & per renuntiationem litis.
7. Lis non dicitur pendere quando ſuperſtes deſtitit à lite.
8. Facto oſtendimus voluntatem noſtram ſine verbis.
9. Auditores Rotæ non habent jus ſtatuendi in Curia in præſentia Papæ
10. Surrogatus in jure & ad jus, videtur ſurrogatus quo-ad poſſeſſionem, ſi fiat mentio poſſeſſionis.
11. Impetratio facta lite pendente, non facta mentione de lite, non valet; limita, ut ibi.
12. Per lapſum triennij an lis cenſeatur finita.
13. Hodie in Curia lis nunquam cenſetur finita, niſi per ſententiam, limita ut ibi, & nu. 41.
14. Lis dicitur pendere quo-ad collationem per citationem factam in Curia ad dicendum contra commiſſionem. & nu. 42.
15. Item per appellationem extrajudicialem in partibus legitimè intimatam.
16. Homicida poteſt renunciare ſuo beneficio non obſtante alterius impetratione, & nu. 43.
17. Secus ſi ſit alius, cujus beneficium vacabat ex alio delicto inducente vacationem ipſo jure.
18. Familiaris Cardinalis litigans ſi moriatur, collitigans conſenſum Cardinalis obtinere non tenetur.
19. Anfractus quid?
20. Intruſus quis dicatur.

21 Hæc

21. Hæc Reg. etiam habet locum in promovendis ad regimina Eccleſiarum, non obſtante Regula xxIII.

22. Papa ſolet derogare huic Regulæ in favorem ſuorum vel Cardinalium.

23. Cautela ut quis non poſſit diſponere de beneficio quo venit jure privandus.

24. Prohibitus impetrare, non prohibetur obtinere motu proprio.

25. Quod obtinetur motu proprio, præſumitur ob meritum obtentum: aliud eſt quando per impetrationem quid obtinetur.

26. An hæc Reg. locum obtineat in legato & ordinario, & 55.

27. Quæ ponuntur exempli cauſſa non reſtringunt Regulam.

28. Clauſula motus proprij importat Regulæ derogationem.

29. Hæc Regula in quo ſit aucta per noviſſimos Pontifices.

30. Hæc Regula Innocentii limitatur ut non procedat in impetrationibus beneficia viventium ſeniorum, aut infirmorum, vel per privationem.

31 Regula hæc locum non obtinet in eo cui lis mota fuit qui erat triennalis poſſeſſor habilis ſaltem & coloratus Regula hæc ceſſat in Expectativis Nominatiobus & Precibus Imp.

32. Surrogatio in jus defuncti criminoſi non valet niſi ſententia tranſierit in re judicatam.

33. Menſis de quo in Regula computandus non à die obitus vel die quo mors ſciri potuit, ſed à die conceſſionis gratiæ tertio.

34. Mandoſius priorem Alphonſi interpretationem propoſitam initio ſui Gloſſematis ſequitur, ſed rejicienda.

35. Collitigantis ad effectum huius Reg. qui dicantur.
Vitium litigioſi quando tranſeat intertium qui habet cauſſam ab aliquo ex collitigantibus, ita ut juvari non poſſit Regula de Triennali.

36. Decretum irritans, Papam & Ordinarios comprehendit.

37. Acceptatio beneficij nulla, nullum poſſidendi colorem tribuit.

38. An per mortem collitigantium ſine ſententia, lis finiatur, cum ſuis limitationibus, & quid in morte civili?

39. Tranſactione lis finitur, ut & juramento & renunciatione, ibid.

40. Litem non proſequens intra longum tempus, litem pro derelicto habere præſumitur.

41. Lis in Curia demum finita cenſetur per ſententiam.

42. Lis pendere quando dicatur in Curia.

43. An habeat locum hæc Regula in impetrationibus in forma juris, per privationem, cum ſuis limitationibus.

44. Homicida non eſt privatus ſuo beneficio ipſo jure, poteſtque renunciare ante ſententiam diſtingue ut infra.

45. Feljni cautela reprobatur.

46. Beneficium quo quis eſt privatus ipſo jure, poteſt conferri, ſed non poteſt realis poſſeſſio tradi, niſi citato, & convicto poſſeſſore.

47. Non ſufficit notorium ad aliquem deponendum.

48. Primariæ Preces an capiant beneficia vacantia ipſo jure, remiſſivè.

49. Anfractus etymon.

50. Lites, authoris ſenſu, deprecandæ.

51. Intruſus quis dicatur ad effectum hujus regulæ.

52. Papa quomodo deroget huic Regulæ;

53 Clauſula apponi ſolita in impetrationibus in eventum privationis.

54. Impetranti in eventum privationis, providetur de beneficio cauſſa permutationis per privandum reſignato.

55. Conſtitutio hujus Reg. an verificetur in ſurrogatione ſolum facta per Papam, an etiam per ordinarium?

Regula XXVII. INNOCENTII *VIII.* *quæ eſt* XXVIII. PAULI V.

DE SURROGANDIS COLLITIGANTIBUS.

ITem idem D. N. litium ſuccindere cupiens anfractus, & ne novi collitigantibus adverſarii dentur, providere voluit, ſtatuit & ordinavit, quod quoties deinceps aliquem ſuper quovis beneficio Eccleſiaſtico collitigantem in jure, vel ad jus, ſi quod forſitan ejus adverſario in dicto beneficio competierit, ſubrogari conceſſerit (dummodo præfatus collitigans in dicto beneficio intruſus non ſit, nec ſuper eo contra dictum adverſarium, poſtquam illud poſt triennium pacifice poſſederit lis tunc mota fuerit) aliorum quorumlibet de præmiſſo jure, ſive ſi tunc vacet, vel cum vacaverit, impetrationes *infra menſem ante conceſſionem ejuſmodi factæ, nullius ſint roboris vel momenti*.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula ſecundum quod omnes intelligunt, dicit quod ſi lite pendente moriatur*
B *collitigans, vel alias vacet jus vel beneficium per collitigantem, quod infra menſem poteſt ſubrogari collitigans: & ſi alius ſubrogetur, quod non valet ſubrogatio infra men-*
C *ſem niſi collitigans qui petit ſubrogationem fuerit intruſus, vel mota ſit lis contra poſſeſſorem poſtquam triennio pacificè poſſederit: hoc dicit, ſecundũ quod omnes curiales etiam doctiſſimi viri intelligunt, ſed ſalva gratia omnium, iſta Regula non dicit hoc, ſed prout ſemper intellexi ſic: quod ſi duo litigant ſuper beneficio, & unus ipſorum cedit vel decedit lite pendente, quod ſi unus alius tertius quomodocumq; petat ſe ſubrogari, & ſic prior in data: ſi tamen alius collitigans infra menſem poſt impetrationem illius tertij, petat ſe ſubrogari, quod valet impetratio collitigantis, & non alterius tertij: & hoc fundat clarè iſta regula in ſi. juncto princ. Et pono exemplum, ſi duo litigabant, & alter mortuus eſt, & tertius poſt annum petat ſe ſubrogari, & fuit ſubrogatus: quod ſi poſt impetrationem ſuã infra menſem à tempore impetrationis tertij collitigans ſubrogetur, illa ſubrogatio valet, & non illius tertii, qui eſt prior in data: & non debet intelligi quod debet collitigans ſubrogati infra menſem à tempore mortis collitigãtis: quia hoc non dicit regula,*

regula, ſed indiſtinctè loquitur ibi ante confeſſionem hujuſmodi &c: Ex
quo verbo noto mihi, quod ſi collitigans moriatur, vel cedat, & tertius ſubrogetur infra
menſem à tempore ceſſionis vel deceſſus, ac poſtea infra menſem non ſubrogetur colliti-
gans, quod valet ſubrogatio illius tertii, per hoc verbum. ante conceſſionem &c:
Et ratio huius regulæ fuit æqua, ut in principio dicitur, tamen hodie trahitur ad iniqui-
D tatem: quia hodie multi movent litem contra aliquos antiquos, vel fortè promovendos
in brevi; propter hanc regulam, qui tantum jus habent in principali ſicut Turcus, & ta-
men ſubrogantur hodie, & habent victorias per fas, vel nefas: tamen Papa non eſt in
culpa: & poteſt dicere, Abſit quod ea quæ propter bonum facimus, ab aliijs in malum fi-
nem trahantur & nobis imputentur. cap. de occidendis xxiiii. q. v. Tamen deberet
providere, quod ex coniecturis judicaretur in ſimilibus fraus, & non haberet locum regu-
la iſta, ſicut in una cauſſa quæ pendet nunc in Rota de Hiſpania cōtra unum doctiſſimum
virum in jure divino.

Et ad hoc ut tollantur aliqua dubia quæ quotidie oriuntur in curia ſuper iſta regula
maximè apud curioſos, præſupponendum eſt quod de jure quando moritur unus ex colliti-
E gantibus, tunc non poteſt fieri collatio, vel proviſio illius beneficij alteri, quouſq́ finiatur 2
prima lis, aliter non valet c. i. & ii. ut lite pendente lib. vi. & clem. i. §. ſi vero.
eo. tit. Ex quo ſequitur, quod cum in dictis c. i. & ii. ponatur decretum irritans, quod
etiam comprehendit Papam: nam decretum irritans comprehendit Papam ſi ponitur in 3
F jure vel alias quoad ordinariam poteſtatem, caſus eſt in cap. quodam ibi Domi. de
præbend. lib. vi. Ergò ſequitur quod collatio vel proviſio Papæ etiam tunc non vale-
ret, per dictum c. ii. juncto §. ſi verò dictæ cle. i. & juncto dicto c. quodam.
& ſic videretur quod ſubrogatio Titij non ſubſiſteret: quod fateor eſſe verum, niſi fieret
mentio de lite: quia tunc videtur Papa facere ex certa ſcientia ſubrogationem, & ex 4
plenitudine poteſtates valet talis collatio ſive proviſio Papæ, facta mentione de lite, &
iſte eſt caſus in d. cle. i. §. ii. ut lite pendente. & ideò ſubrogatio facta per Papam
facta mentione litis valet. & per non obſt. tollitur illud jus commune. Tamen propter
hoc venit iſta Regula, dicens, quod licet valeat ſubrogatio, ne tamen detur novus colliti-
gator; mandat quod infra menſem poſt ſubrogationem alterius, præferatur colliti-
gans, & ſic intelligitur iſta regula.

Diceret tamen aliquis, nunquid per ceſſum vel deceſſum collitigantis extinguitur lis?
dico quod non. quinimò ſuperſtes poteſt proſequi litem, ſi vult, ut in dictis c. & in d. 5
cle. §. ſi verò. Hinc ſi aliquis impetraret de novo, dicitur impetrare lite pendente, per
prædicta, ideò dicit deciſio Rotæ ccccxxv. quæ incipit: Item ſi lite pendente in
curia: quod non finitur lis, niſi per ſententiam, & non per mortem collitigantis, vel
ceſſum: & ita tenet ſtylus ignorantium in curia.

Sed ſalva gratia tantorum dominorum, credo quod neſciant quid dicant: quia hoc non
fundatur jure; immò contrarium eſt de jure communi. & de hoc allego textum in d. cle.

i. in

1. in primo reſponſo *ubi dicitur, quod ſi litigantes in curia moriantur ambo, quod ad*
Sedem Apoſtolicam pertinet collatio, & in partibus ad ordinarium &c. ergò ſequitur,
H *quod per mortem collitigantium ſine ſententia vacat beneficium.*
I *Item finitur per tranſactionem, & per juramentum & per renunciationem litis &c.*
c. 1. de litis cont. lib. VI. & l. poſtquam liti. C. de pact. *& ne taceam laudem alie-*
nam, quia eſſem ſimilis furi, ut dicit Bald. in præludiis Feudorum, allego Jo. de
Milis in §. lis finitur ubi notanter dicit, *hoc tamen auditores ex tacito juſſu majo-*
K *rum tenent illam deciſionem, & jam in cauſſa mea propria allegavi, in qua adverſarius*
L *renunciaverat juri, liti, & cauſſæ: & ſtetit per ſeptem annos & nihil mihi fecit, quan-*
M *do vidit me abſentem, proſecutus fuit per Audientiam contradictarum, & habuit ſen-*
tentiam contra me, & fecit me exponere CCC. *ducatos propter aliam deciſionem: tan-*
dem vigore commiſſionis feci eam revocari.

Sed tamen ſi prædicta rectè intelligantur, alio modo loquitur deciſio jam dicta, puta
quando apparet quod Papa ſubrogat alium tertiũ ad proſecutionem primæ litis in eodem
ſtatu cauſſæ &c. & non apparet quod ſuperſtes deſtitit à lite. Quia, ſi aliter appareret
tunc non diceretur lis pendere, ut vult dicta deciſio in princ. & allegat gloſſ. not. in
d. clem. 1. §. ſi verò, in verbo proſequeretur, *quæ dicit quod ſi ſuperſtes non pro-*
ſequitur litem, non dicitur lis pendere. & debet intelligi illa glo. quando apparet ex conje-
cturis quod non vult proſequi, puta quia non renunciavit liti, per dictam l. poſtquam
liti. *vel per alias conjecturas; quia ipſo facto oſtendimus voluntatem noſtram ſine verbis,*
ſufficiat text. cum glo. in c. non ſolum XI. q. III. & in cap. quem progenitores
XX. q. I. *& jura quæ allegat & benè Io. de Milis* in verſic finitur in parte litis pen-
dentis. *& licet alias ridiculum eſſet quod ſi quis non proſequeretur litem, quod propte-*
N *rea videretur renunciari liti, maximè de jure canonico, quo non perit inſtantia.* c. ve-
nerabilis de judiciis, ut dicit Milis *& ſic loquitur etiam dicta deciſio, dicens, quod ſi*
actor mortuo reo, capit poſſeſſionem ſua authoritate, videtur habere animum non pro-
ſequendi, licet poſtea vadat variando: & ſic prædicta faciunt contra ſtylum ignorantium
qui dicunt indiſtinctè quod per ſententiam ſolam finitur lis in Curia *: quia hoc eſt de*
ſtatutis Rota. nam in aliquibus deciſ. dicunt quod ſtatuerunt & ordinaverunt Domini
Rota. Et mirandum eſt de eis. nam Auditores, nec aliquis in curia, in præſentia Papæ,
non habent jus ſtatuendi, nec habent ordinariam poteſtatem plenam, ut ait glo. in cle.
auditor de reſcript. *& an ſubrogatus in jure & ad jus videatur ſubrogatus quoad poſ-*
ſeſſionem illa deciſ. CCCCII. hoc plenè dicit. *Sed veritas eſt quod ſi fiat mentio*
poſſeſſionis, ſic, alias ſecus, ut dicit deciſio lx. quæ incip: Item ſubrogatus in
litem.

Itẽ ad illud quod dixi, impetratio facta lite pendente nõ facta mentione de lite non va-
let: hoc verum quando impetratio eſt facta de jure colligantis alicujus, ſecus ſi de jure
alterius non litigantis. hoc dicit expreſſè Old. *conſilio* CCXIX. *quod incipit quidam Hugo,*
quod poſui in titulo, Vt lite pendente. ſed quia hodie in impetrationibus factis in curia,
in quibus

in quibus ponuntur clauſulæ, vel alio quovis modo ex ipſius vel alterius cuinſ-
cumque perſona &c: *arbitror, quod rarò prodeſſet dictum conſilium in curia: ſed
in partibus ſic, quo-ad ordinarias.*

*item ad illud quod dixi ſuperius, quod non cenſetur lis exſtincta per non proſecutionẽ
litis &c: ego dicebam quod per lapſum trienn j videtur quis non habere animum litigandi:* 12
& allegabam regulam primam de triennali poſſeſſore, ibi antiquas lites penitus ex-
ſtinguendo &c: *Tamen hoc non fuit receptum in Rota, quæ tenet quod etiam per
mille annos dicitur lis pendere in curia, ſi non ſententietur. fateor tamen quod ſi renun-*
O *ciatio litis fieret coram Auditore, amplius ipſe ſe non poſſet intromittere, quia tunc etiã* 13
Rota teneret, quod diceretur lis finita, per ea quæ dicit Ant. in c. cum pridem. de
pact. & Abb ibi.

P *Et dicitur lis pendere quo ad collationem &c: & per citationem tantum factam in* 14
curia ad dicendum contra commiſſionem, licet non exprimantur ea quæ vult clem. II. ut
lite pendente, *& ſic practicatur in curia, & per apellationem extrajudicialem in par-* 15
tibus legitimè intimatam ſecundum cle. cauſſam. de elect. *dicitur lis pendere quo-ad
iſtam regulam, licet quo ad devolutionem ſic*, ita vult deciſio Rotæ cccvi. quæ
incipit: Item ſi reus & poſſeſſor, *Ideò eſt conſilium appellanti, quod in curia faciat
cauſſam committi & decerni citationem per Audientiam contradictarum. & in prima
citatione haberet locum iſta regula per prædicta; alias non & ſic practicatur in curia:
crederem tamen quod ſi actor faceret tantum cauſſam committi contra reum poſſeſſo-
rem, vel appellaſſet eum extrajudicialiter, ſecundum formam cle. cauſſam quod ſi mo-
riatur ipſe Actor ante citationem quod haberet locum iſta regula*, arg. eorum quæ dicit
deciſio lxxiii. quæ incipit, Item quod clem. II. ut lit. pend. & facit gloſ. ibi.
*& hoc quo-ad ſurrogationem, ſed quo ad privilegia impetrata lite pendente vel quo-ad
impetrationem gratiæ, ſatis credo ſufficere quod cauſſa ſit tantum commiſſa*, faciat glo.
& ibi Doct. in c. cum cauſſam de teſti.

Item quia hic dicitur ſuper quovis Eccleſiaſtico beneficio &c; *& infe-
rius dicitur*, ſive tunc vacet, vel cum vacaverit &c: *Aliqui curioſi dicunt hanc
regulam habere etiam locum, quando fit impetratio in forma juris per privationem: ſed
certè breviter non eſt verum Vnde ſi tu impetras beneficium Titij tanquam homicidæ
in forma juris ille poteſt renunciare quandocumq́; illud beneficium, vel etiam ſi decedat* 16
Q *non habet locum iſta regula: quia iſta non eſt cauſſa beneficialis*, ſufficiat ad hoc gloſſ.
not. quæ communiter tenetur in c. II. in verbo finita. ut lit. pend. vi. *ſecus* 17
*tamen eſſet quando impetratio fieret beneficij alicuius, quod vacat ipſo jure, ut petitur
renuntiari in caſu regulæ ut improbi, & hoc vult ſentire gloſſa prædicta* in d.c.I. in fi. &
ita tenet Rota: & ita practicatur in vna præbenda Hiſpal. permutata, lite pend.

*Item pondero iſtam Regulam in quantum loquitur generaliter de quolibet litigante,
quia ſi familiaris Cardinalis vel Papæ litigans moreretur, non requireretur conſenſus* 18

Digitized by Google

Cardinalis: & haberet locum iſta Regula, & non infra poſita xxx. de impetra. benef. per obit. famil. Cardin. & ita practicatur: quia illa non tollit privilegium hujus regulæ ultimæ.

Sed quia hic dicũtur duo vocabula, ſcilicet Anfractus & Intruſus: de Anfractu dico
R quod vult dicere labor vel tribulatio: quia anfractus eſt quaſi undiq; frangens: & eſt via 19
aſpera, plena diverticulis & fractionibus & ruinis, ut dicit glo. in clem. dudum 1. reſ-
ponſo. de ſepul. & ex illo textu cum gloſſ. & ex iſta regula etiam apparet quod utile
S eſt recedere à lite, facit. l. minoribus ff. de minor. & quis dicatur intruſus, not. in
c. cum qui de præbend. lib. VI per Doct. maximè per Domi. & dicam infra in 20
regula triennali.

Item per hoc verbum ſive cum vacaverit &c: poteſt dici quod regula XXIIII.
de Beneficiis vacaturis per promotionem ad Eccleſias vel monaſteria, non habet locum in 21
collitigantibus. videlicet quod ſi ego litigo cum promovendo ad Epiſcopatum, quod poſſim
T petere ſubrogationem, etiam antequam promoveatur, per hoc verbum.

Item addo quod hodie temporibus noſtris Papa derogat in favorem ſuorum, vel Cardi- 22
alium, huic Regulæ, & dat ſubrogationem tertio etiam antequam moriatur collitigans cum derogatione hujus regulæ. Itaq; etiam ſi collitigans ſubrogetur infra menſem, valet prima ſubrogatio ſed ne videatur ſibi tolli jus quæſitum, vel quærendũ per hanc regulam, tunc collitigans non ſubrogatur, ſed proſequitur jus primum quod haberet. Eſt cautela Referendariorum vel habentium ſignaturam per placet, vel per conceſſum. Alias eſſet dubium. an tolleretur ſibi jus quæſitum per hanc regulam, & non valeret, ut dicit illa regula ſupra. & hoc poteſt facere Papa: quia licet fecerit iſtam regulam, majorem tamen poteſtatem habet penes ſe, d. c. dudum. de præbend. lib. VI.

Item hodie eſt una cautela, quando quis impetravit beneficium alterius per privatio- 23
V nem in forma juris, quod licet jure poteſt renunciare, vel forſam permutare ut dixi, tamen datur una ſubrogatio antequam vacet, quod nullus alius poſſet ſubrogari in jure illius vacaturo per mortem vel per reſignationem, niſi ille qui impetravit, & ſic dixit mihi unus clientulus meus qui habebat ſignatam & expeditam forſan bullam: & poteſt fieri per prædicta, ſed malè.

Item pondero hic verbum impetrationes &c: ex quo ſequitur quod non caſſatur
hic proviſio, ſive ſubrogatio facta motu proprio, quia prohibitus impetrare, non prohi- 24
betur obtinere motu proprio l. 1. C. de pet. bon. ſub. lib. X. & ratio eſt, quia quod obtinetur per impetrationem præſumitur obtẽtum per importunitatem: ſed quod obtinetur
motu proprio, præſumitur ob meritum obtẽtum ut dicit Bald. in l. quod favore C. de 25
leg. maximè quia non tollitur hic jus quæſitum parti, ſed quærendum, ideò &c:

Item quia iſta lex indiſtinctè loquitur. l. III. ff. de off. præſid. ideò debet intelligi non
X ſolũ in Papa, ſed etiã in Ordinario & in legato, qui poſſunt etiam providere de jure quod 26
competebat alicui mortuo; & ſi dicas quod hic videtur Papa exprimere de conceſſione facta per eum tantum, ut ibi conceſſerit &c; non obſtat: quia dico, quod ſi Papa im-
ponit

ponit ſibi ipſi legem in hoc, ergò à fortiori alii non poſſunt hoc facere arg. auth. n. multo magis C. de Epiſcop. & cler. & in clem. 1. in pr. de Reliq & vener. ſanct. cap. ſuper eo. de uſur. *& quæ ponuntur cauſſa exempli non reſtringunt regulam* l. 1. §. quod vulgo. ff. de vi & viarm. *maximè cum eadem ſit ratio in utroq;. ergò idem jus*, capit. ratio de præbend. in & argument. clem. 1. de electio. leg. illud ff. ad leg. aquil. *licet domini de Rota in caſu regulæ ſequentis pronuntiaverint contrarium, ut ibi dicam.* 27

Et ſic ex prædictis poteſt dari cautela contra iſtam regulam, quod ſupplicatio ſonet Motu proprio hoc expreſſo, per c. ſi motu proprio de præbend, lib. vi. *& tunc non oportet quod deroget huic Regulæ, ut dixi. Sed certè Papa deberet declarare, quod iſta Regula haberet locum, etiamſi alius tertius impetraſſet Motu proprio, & quod haberet locum etiam in Legatis & Ordinariis propter unum conſilium Pontani, & etiam Petri de Anchar. aliter tamen alijs viſum eſt.* 28

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A ISta *Regula*) Patet ex inſpectione noviſſimarum Regularum, hanc INNOCENTII Reg. planiorem & auctiorem eſſe factam per ſequentes Pontifices, 29
& imprimis LEONEM X. qui poſt verbum *Impetrationes*, ſubiecit *vel conceſſiones etiam motu proprio*, ut tolleretur omnis difficultas, quæ oriri poterat in conceſſionibus motu proprio factis, quæ videbantur à Regula excluſæ propter verbum *impetrationes*. Poſtea ADRIANVS VI. quem ſecuti ſunt PAVLVS III. IVLIVS etiam III. & alij exinde Pontifices ad noſtra uſque tempora, quò dolis & fraudibus magis magiſque obviarent, uberiorem adhuc reddiderunt hanc Regulam, dum extremis verbis illius addiderunt ſequentia: *& nihilominus Foe. re.* PAVLI II. INNOCENTII VIII. *&* ADRIANI VI. *Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſuorum veſtigijs inhærendo, cupiens eorum fraudibus obviare, qui viventium beneficia, illorum præſertim quibus aut propter ſenium, aut propter infirmitatem immineret vitæ periculum, impetrant, ut illis decedentibus, tanquam collitigantes in illorum juribus facilius ſubrogentur, voluit ut deinceps nullus in jure vel ad jus in beneficio defuncti, quod illo vivēte in caſibus præmiſſis vel ſimilibus impetraverit, aliquomodo ſubrogetur, ac ſubrogatio vel gratia ſi neutri, ſi nulli, ſeu novæ proviſionis, aut*

 perinde

perinde valere, taliter impetranti nullatenus ſuffragetur: quod etiam ſtrictiſſimè obſervari mandavit in impetrationibus beneficiorum per privationem & amotionem, ex quibuſuis criminibus, & exceſſibus, forſan perpetratis, etiamſi uſq; ad diffinitivam ſententiam, quæ tamen in rem non tranſiverit judicatam proceſſum foret.

Per quæ verba, limitatur antiqua hæc INNOCENTII Regula, ut illa locum
non habeat in impetrantibus beneficia viventium ſeniorum, aut infirmorum, 30
vel privationem aliquorum: in quibus caſibus nullatenus eis ſuffragantur ſub-
rogationes, aut gratiæ *ſi nulli*, *ſi neutri* ſeu novæ proviſionis, aut *perinde
valere*. quæ limitatio non tam eſt HADRIANI VI. quam MARTINI V.
ut patet ex tenore ipſius Extravagantis, quam ſuis ad hanc Reg. Commentarijs
inſervit Gomeſius.

Item nota Regulam hanc non obtinere, ſeu ſubrogationem denegari, quan- 31
do lis mota fuerit illi qui jam poſſederat beneficium per triennium, ut hic in
verbo *poſtquam illud per triennium &c:* quod quemadmodum intelligatur
notat hic Mandoſ. *quæſt.* 5. dum dicit triennalem poſſeſſorem ad effectum huius
Reg. dici, qui erat habilis & coloratus juxta terminos Reg. de Triennali; non
etiam vitioſus & improbus, quod & tradidit Gomeſ. *ad d. Reg. quæſt.* 2. *& paſ-
ſim.* Ergò nota ſurrogationem denegari ubi collitigãs tempore litis motæ paci-
ficè per triennium poſſedit, quod & firmat Rota apud Farinacium *part.* 2. *deciſ.*
531. *in Noviſſ.* Adverte quoque impetrantem beneficium ex gratioſa ſurroga-
tione, ut immitatur in in poſſeſſionem beneficij tria probare debere, nimirum,
litem, ſuum clericatum, & obitum ejus in poſſeſſione in quo ſurrogatur *Put.
dec.* 261. *nu.* 1. adde quartu, reſervationẽ idem *Farin. dec.* 401. *nu.* 1. *&.* 2 *p.* 2 *& dec.*
700. *nu.* 1. Deniquè notandum etiamſi ſententia privationis eſſet lata in crimi-
noſum, nihilomagis intrare ſubrogationem, niſi ſententia tranſiverit in rem *ju-* 32
dicatam, per hanc Hadriani conſtitutionem, ut eam intuenti Patet. Poſtre-
mò, adverte hic, quod Regula ceſſet in Expectativis ſeu Nominationibus, teſte
Rebuff. *tract. Nominat. quæſt.* 15. *nu.* 44. ubi ſcribit uſu receptum eſſe colliti-
gantium beneficia per nominatos acceptari poſſe ex morte alterius collitigan-
tis, Rebuffumque ſequitur D. VVames. *conſ.* 251. *nu.* 9. *de Præb. tom.* 1. Idemq;
eſſe decernendum in Precibus primarijs oſtendi ad Indultum Precum prima-
riarum Ferdinandi II. quod Scholijs meis illuſtratum aliquot abhinc menſibus
excuſum eſt.

B *Quod infra menſem)* Computendum non à die obitus Collitigantis
vel die quo mors ſciri potuit, ut vult hic noſter Alphonſus, & Gomeſius *hic q.* 33
10. & Mandoſ. *q.* 2. ſed à die conceſſionis ſurrogationis tertio, ut voluit Rota
in una

in una Barchinonen. Parochialis 20. *Iulij 1611 coram* R. P. D. *Coccino*, quæ extat apud Farinacium *part.* 1. *deciſ.* 342. *nu.* 10. *in noviſſimis.* Neque enim ullum tempus eſt præfinitum Collitigatori ad petendam ſurrogationem ut fuit reſolutum *in una Collen. Parochialis, & in una Pāpilonenſis Abbatia* 20. *Iunij* 1603. *coram R. P. D. Ludoviſio, & coram R. P. D. Coccino in una Hiſpalen. Præſtimoniorum* 6. *Iunij* 1607. teſte Farinacio *dicta deciſio.* 342. quod intellige niſi alteri fuerit conceſſa gratia Illuſt. Cardin Seraphinus *deciſ.* 1165. *nu.* 7.

C *Omnes Curiales*) Atque in hac opinione eſt quoque Mandoſ. *hic quæſtio.* 2. & Gomeſ. *quæſt.* 10. ſed ſequenda eſt opinio Reverendiſſ D. Coccini à Farinacio ſupra relata. 34

D *Contra antiquos*) Nunc malitijs iſtorum obviarunt alii Pontifices, ut patet ex ſupra ſcripta appendice.

E *Ex Collitigantibus*) Collitigantes ad effectum hujus Regulæ non dicuntur quando lis eſt injuſta, frivola, & calumnioſa. ve reſolvit Illuſt Cardin. Seraphinus *deciſ.* 1165. *nu.* 7. quod intellige quando calumnia eſt evidens & notoria, carens omni colore & probabili cauſſa litigandi, *ut fuit dictum in una Placēt. & Toletana Canonicatus* 26. *Iunij* 1609. *coram Illuſt. & Reg. Card. Bononien. quam habes in deciſ. Farinacij deciſ* 261. *nu.* 5. *part.* 2. quodque à principio talis fuerit, *Farinacius deciſ.* 568. *num.* 1. *d. part.* 2. *in Noviſſimis.* vel quando lis eſt introducta per Reſcriptum ſubreptitium, vel nullum, *Gomeſ. hic q.* 11 *&* 12. *Azorius* lib. 7, *inſtit. moral. cap.* 32 *verſ. Sexto quæritur*, vel quando eſt mota ſuper poſſeſſorio tantum. *Mandoſ. hic quæſt.* 13. *n.* 4. *VVameſ. conſil.* 21. *num.* 9 *de Præbend. tom.* 2. vel quando collitigans aſſecutus fuit incompatibile, quia tunc cenſetur renuntiaſſe liti *Farinacius deciſ.* 191. *nu.* 4. *p* 2. *in Noviſſ*, vel denique quando eſt lis intentata contra illum, qui jam poſſederat per triennium *Rebuff. in praxi ad hanc Reg. gloſſ.* 5. *& in addit ad hanc Regul. verſ ſextus caſus; atq; ita fuit reſolutum in Rota in una Barchinonen. Paroch.* 20. *Iunij* 1611. *coram R. P. D. Coccino,* quam dec. refert Farinacius *part.* 1. *deciſ.* 342. *nu.* 1. ubi etiam refert *nu.* 3. coram Dominis propoſitam fuiſſe not. quæſtionem, an vitium litigioſi tranſeat in tertium qui habet cauſſam ab aliquo ex collitigantibus, ita ut juvari non poſſit Reg. de Triennali? & conſtituerunt Dni duos caſus. Primus eſt quando tertius habet cauſſam à Collitigante poſſeſſione vacante, vel exiſtente penes non Collitigantem. Secundus caſus eſt, quando tertius habet cauſſam à Collitigante poſſeſſione exiſtente penes ipſum Collitigantem, qui eſt noſter caſus. In primo caſu vitium litigioſi non tranſit in tertium, ita ut juvetur Regula de Triennali *Mohedan. deciſ.* 4. *ut lite pendente. Put. deciſ* 421. *lib.* 2. quia tunc apprehendens poſſeſſionem efficitur triennalis pacificus; ſecus verò in ſecundo caſu, *ut eleganter conſiderat Mohedan. deciſ.* 8. *ut lite pendente.* Et ratio primi caſus eſt, quia licet pro- 35

prietas ſit litigioſa, ita ut ordinarius eveniente vacatione non poſſit conferre, tamen poſſeſſio cum ſit vacans, vel penes alium non collitigātem reſpectu tertii, qui illam apprehendit: non eſt litigoſa, & propterea vitium litigioſi non tranſit in ipſum, quia ad hunc effectum duo copulativē requiruntur, nempe quod res ſit litigioſa & quod tertius habeat cauſam ab uno ex collitigantibus, *Præpoſit. in cap. bonæ nu. 18. verſ. vel aliter poteſt ſolvi. de appellat.* Et iſte eſt caſus deciſionum Mohedani & Puteiquia ibi fuerat facta reſignatio ante litem motam, per quam fuerat abdicatū omne jus ad favorē reſignatarii, etiam reſpectu poſſeſſionis: unde licuit ipſi tertio capere poſſeſſionem vacantem lite inter reſignantem & alium pendente, quia poſſeſſio non exiſtebat de tempore litis penes reſignantem *Lancellot. de attentat. cap. 2 nu. 28.* Ratio verò ſecundi caſus eſt, quod ſurrogatio ſit danda Collitiganti, quando tertius nō collitigans cepit poſſeſſionem exiſtentem penes alterutrum Collitigantium: quia nedum proprietas, ſed etiam poſſeſſio eſt in lite, & tertius ſuccedit in dicta poſſeſſione litigioſa facto, & in locum alterius ex Collitigātibus mediante reſignatione, *juxta not. per Butr. in c. bonæ. n. 15. de Appellat.* quæ duo quando concurrunt, utique vitium litigioſi transfertur in tertium *ut dictum eſt ex Præpoſito d. c. bonæ. num. 18. Mohed. deciſ. 13. & 14 de cauſſ. poſſ. & propriet.* Et in terminis, quod tertius capiens poſſeſſionem exiſtentem penes collitigantem attentet, eſt deciſ. Rotæ 3. *ut lit. pend. in nov. Ant. Auguſt. deciſ. 1. lib. 1. Lancellot. de attentat. d. c. 3.*

F *Comprehendit etiam Papam*) Multo magis Ordinarios etiam ignorantes, *Rota deciſio 16. ſi contra, alias 3. de Reſtit ſpol. in no* adeò ut ne quidem coloratum titulum pro ſuſtinenda poſſeſſione in contrarium acquiri patiatur, quia acceptatio beneficii notoriè nulla, poſſidendi nullum colorem tribuit *Lud. Romam. conſ. 483. dubitatur primo nu. 14. wameſ. conſ. 252. nu,* 36

G *Deciſio Rotæ*) In meo Cod. eſt ſub. nu. tit ut lite pendente, cui adſtipulatur deciſio Farinacii 154. *nu. 4. in Antiquis.* 37

H *Quod per mortem Collitigantium*) Tam Actoris, quam Rei, vel Actoris tantum, nam per rei duntaxat mortem lis non finitur, ut paullò poſt dicam. 38 quod & notat Farinacius *deciſ. 109. nu. 1. & 2. in Noviſſ. part. 1.* & Io. Milis *in repert. in verbo lis finitur & vitium litigioſi* Mohedan. *deciſ. 2. ut lite pend.* Put. *deciſ. 354. nu. 2. lib 3.* Vnde ſi defuncto, actore, Papa aliquem in jus & litem ſurrogaſſet: tunc per talem ſurrogationem lis non habetur pro extincta (niſi tamen is cui ſurrogatus eſt, liti ceſſiſſet, ut notat hic gloſſographus *verſ. Sed tamen ſi prædicta.*) Sed cenſetur in perſona ſurrogati adhuc vivere & durare *Caſſat. deciſ. Vt lite pend.* quæ tamen ſurrogatio eſt Reo ſuperſtiti intimanda *Bellam. deciſ. 156. mortuo,* vel ſaltem ejus Procuratori, ſecundum terminos *dec. 11. alias 440. incip. ſi agens Vt lite pend. in No.*

Præmiſſa

Præmiſſa declara de morte Actoris in prima Inſtantia: quia tũc ceſſante ſur-
rogatione dicitur lis finiri, ſecus ſi in ſecunda Inſtantia, quando in prima fuiſſet
pronunciatum contra Reum *Put. deciſ. 156. ubi d. deciſ. Bellam. 156. ſcribit ita eſſe
intelligendam.* Limita inſuper, niſi Reus ſuperſtes velit litem proſequi: quia tũc
non cenſetur exſtincta cum pro eo poſſit dari abſolutoria, *Bellam. 156. Caſſad.
deciſ. 1. nu. 2. Achilles de Graſſ. deciſ.* 8. *Vt lite pend.* Imò quod per mortem ſo-
lius Rei quoad effectum attentorum lis non exſtinguatur, eſt deciſ. Mohed.
8. *Vt lite pend.* & Caputaquen. *deciſ.* 229. cum lis non exſtinguatur *Lancellott.
tract. de atten. part. 2. cap. 4. in præfat. nu. 312.*

Sed quid in morte civili puta ſi collitigans ingrediatur monaſterium & in eo
profideatur? Etiam ſurrogationi locum eſſe reſolvit Rota *in una Hiſpalen. Ca-
pellania 14. Martii 1614. coram R. P. D. Burrito*, quæ extat apud Farinacium *dec.
531. nu. 2 part. 2.* & ratio eſt, quia quocumque modo beneficium vacet, militat
ratio ſurrogationis concedendæ, ne per novos collitigantes in eccleſiarum diſ-
pendium litigia prorogari contingat, *de qua in c. 2. Vt lite pend. in 6. Archidiacon.
in d. c. 2. verſ. cedant.*

I *Sine ſententia)* Vide tamen Mohed. *deciſ. 14. de Cauſſa poſſ. & propriet.*
Gomeſ. *ad Reg. de Triennali quæſt. 61. verſ. Quartus intellectus in fi. & in quæſt. 54.
Verſ. non obſtat.*

Per tranſactionem) Quo caſu in tantum lis exſtinguitur, ut ſine nova ci- 39
K tatione ulterius in cauſſa procedi non poſſit, & probata etiam abſentia procu-
ratoris qui interveniebat in cauſſa, non poſſit procedi per audientiam littera-
rum contradictarum, *Lancell. d. c. 4. nu. 285.*

L *Per juramentum)* Vide Viccn. Carocium *tract. de Iuram. litis deciſ. q.
46. & paßim.*

M *Per renunciationem)* Adde Rot. *deciſ. 32. alias 678. de ſentent. & re jud.*
Caſſad. *deciſ. 1. num. 2. de ſent. & re jud.* Gravett. *conſ. 182. Videtur nu. 4. lib. 1.*
Lancell. *d. tract. de Atten. c. 4 in præfat. nu. 281. & ſeqq.* ubi regulam Renuncia-
tione litem finiri, ampliat, & limitat variis modis.

Maximè de jure Canonico) Quo jure licet nullum ſit definitum tem-
N pus ad finiendas lites, tamen Caſſad. *deciſ 5. Vt lit. pend.* ponit unum modum,
quo lis finitur, videlicet quando à proſecutione litis nihil actum fuiſſet per lon- 40
gum tempus, quia tunc præſumeretur lis pro derelicto habita. Quæ deciſio li-
cet Menochio *tract. de arb. jud. lib. 2. cent. 3. caſ. 202. nu.* 14. probetur, hacte-
nus tamen vera erit, ſi nihil penitus conſtaret de aliquo jure litem moventis, vel
de aliqua illius calumnia; ſecus verò ubi conſtaret de aliquo jure & dubio pro-
babili: quia tunc ſtaretur deciſionibus antiquis, quæ volunt nullo tempore fi-
niri litem, quia inſtantia de jure Canonico durat ſaltem uſque ad 30. annos, Ita
deciſum

deciſum à Dominis de Rota ſcribit Achilles de Graſſis *deciſ. 7. Vt lite pend. quem vide* ut & Put. *deciſ. 20, incip. lis fuit habita ut lite pend.* & noviſſime ita decidit Rota *in una Barchinonen. lunæ 20. Iunij 1611. coram R.P.D.* **Coccino** quæ extat apud Farinacium *part. 1. deciſ. 342. in Noviſſimis.*

O *Si non ſententietur*) Nam ut volunt quidam cenſetur demum lis in curia finiri per ſententiam executioni demandatam, *Mohedan. deciſ. 14. de cauſſa* 41
poſſ. & propriet. Gomeſ. ad Reg. de Triennali quæſt. 54. verſ. non obſtat, & quæſt. 53. verſ. nam imprimis & ad Reg. de Annali quæſt. 44. Mandoſ. hic quæſt. 12. nu. 4. idem Gomeſ. ad hanc Reg. quæſt. 14. ubi ſcribit etiam litem dici finitam, quando ſententia tranſivit in rem judicatam, etiamſi non ſit executioni demandata, quo caſu ceſſat quoque diſpoſitio hujus regulæ, *Farinacius deciſ. 154. num. 4. in antiquis.* Sic nec lis dicetur finita per ceſſionem unius ex collitigātibus *Farinacius deciſ. 383. nu. 1 p. 2 in Noviſſ.* maximè ſi cedēs ſit in poſſeſſione: quia tunc nedū titulus remanet litigioſus, ſed etiam poſſeſſio, quod tamen non procedit, ut Ordinarius non poſſit conferre, *Farinacius d. deciſ. nu. 2. & 5.* quod fallit, inquit, quando is cujus jus Ordinarius conferre intendit habet cauſam à collitigante:

P *Per citationem*) Idem aſſerit, ſed cum ſuis limitationibus, & etiam ampliationibus Lancellott. *d. tract. cap. 4. in præfat. nu 1. & ſeqq.* & Farinacius *de-* 42
ciſ. 42. nu. 1. part. 2. nu. 1. in Noviſſ. & deciſ. 685. in iiſdem.

Q *Non eſt verum*) Idem planè adſtruit Gomeſius, *hic quæſt. 7. in principio.* 43
quod etiam extendit ad privatum ipſo jure contra Alphonſi noſtri diſtinctionem hoc potiſſimum argumento, quod licet à lege privatio ipſo jure inducta ſit, non propterea vacat de facto, quia requiritur ſententia declaratoria, & amotio à poſſeſſione. Sed hanc Gomeſij ſententiam minus probo, cum in privatis ipſo jure non requiratur ſententia declaratoria privationis. Sed ſatis eſt ſi Iudex decernat, & declaret talem illius criminis eſſe culpabilem: quia tum locus erit pænæ juris, etiamſi non exprimatur, *Felij in cap. Rodolphus numer. 35 de Reſcriptis Io. And. in c 1. de Homicid. in 6.* quem refert ibi Dom. *in §. fi. 5. col.* ubi dicit, quod ita debent intelligi omnia jura canonica, & civilia, quæ dicunt ipſo jure, vel ipſo facto aliquem puniri confiſcatione bonorum, vel quacumq; alia pœna, ut ſcilicet ſufficiat ipſum pronuntiare, & declarare illius criminis eſſe culpabilem & locus erit pœnis juris, etiamſi in ſententia non exprimatur. Sequor igitur diſtinctionem noſtri Auctoris, quæ lumē adhuc accipiet ex ijs quæ infra dicentur ad Regulam de Annali *in glo. verbi. de beneficio vacanti ipſo facto.*

Cæterum non eſt recipienda opinio Felij *in c. Inquiſitionis nu. 4. in fi. de accuſ.* ubi quærit an homicida ſit privatus ipſo jure, an privandus? & poſtquam reſolvit privandum, ſubjicit cautelam hanc. Et ideò, inquit, cautela eſt, ut ante 44
privationem taliter renunciet, quod poſt diſpenſationem, amicus, cui renunciavit

ciavit, iterum ei renunciet: nam ejuſmodi renuntiatio tuta non eſt, nec canonica, obſtante c. fin. de pact. obſtante etiam conſtitutione Pii v. 87. de confidentiis, ut bené advertit Maiolus *de Irregularitate lib. 5. c. 45. in fi.* qui dicit erroneam eſſe hodie dictam cautelam: nam tali caſu committeret crimen confidentiæ *Nicol. Gartia tract. de benef. part. 11. cap. 3. §. 1. num. 66.* Poterit itaque privandus renunciare ante ſententiam, etiamſi homicidium fuerit voluntarium. *Covar. clem. ſi furioſus §. 3. num. 7. de homicidio*, quidquid aliud dicat Zerola *in praxi Epiſcopali verbo Privatio nu. 1.* In aſſaſiniis autem, ſeu homicidio qualificato, receptum eſt, ut renunciare nequeat, utpote qui ſit ipſo jur. beneficiis privatus *text. in c. 1. de Homicid. Felii d. c. inquiſitionis Pet. de Anchor. conſ. 150. incip. narratis.* quod & alibi oſtendimus. 45

Sit ergò concluſio, de crimine aliquo digno privatione poſſe renunciare, & reſignare ante ſentẽtiam privationis, nec huic Regulæ locum eſſe: S cus autem in crimine aſſaſinii, hæreſis, & ſimoniæ, quia tales ſunt jam privati ipſo jure per ſupradicta. Interim adverte, cum quis ben ficio privatur ipſo jure, licet illud beneficium conferri poſſit non expectata ſententia, nec vocata poſſeſſore, non poterit tamẽ collatio de facto exequi, nec novus collatarius in poſſeſſionẽ realem induci, niſi prius vocato & audito poſſeſſore & cauſſa cognita *c. licet Epiſcopus de Præbend. in 6. Oldrad. conſ. 226. per totũ Bald. conſ. 135. lib. 4. Carolus M. ad Conſuet. Pariſ. tit. 1. glo. 3. nu. 12. facit optimè quod ſcribit Geminianus in c. 1. nu. 9. de conceſſ. præbend.* Hinc ſcribit Bald. *in l. cum fratrem verſ. unum ſcias C. de His quib ut indig.* quod notorium nunquam habet vires ad aliquem deponendum *c. cum ſecundum leges de Hæret. in 6.* Cæterùm, an Primariæ Cæſaris Preces capiant beneficia vacantia ipſo jure, ſcripſi ad Indultum Cæſareum *in gloſſ. verb. quod ſi per te, verſ. Decimo quæritur.* 46 47 48

Anfractus eſt) M. Varro Anfractus etymon deducit ab ambiu, & frangen- 49
R do *lib. 6. de l. l.* quòd ſinuoſi reflexus in orbem ducti velut frangantur, unde judiciorum & litium anfractus, id eſt circuitus apud Cic. *pro Cluent.* & vitam illam tranquillam & quietam remotam à procellis invidiarum & hujuſcemodi judiciorum anfractu ſe qui maluiſſe. Sequatur hanc vitam qui volet, & experietur longè feliciorem modicis rebus in tranquillitate contentam, quam ſuperfluis, & invidioſis illam involvi litium anfractibus. Unde B. Ambroſius dicebat *lib. 2. de off. c. 21.* de ſuo jure virum bonum decedere, nedum liberalitatis, ſed plerumque etiam cõmoditatis ſi tamen, jure neceſſariò experiendum, pretiũ operæ eſt antequam labyrintho litium ſe committat, ut Advocatos & Doctores peritiores conſulat, ut h. b. tur in l. Aviam, ibi ſi cum peritioribus tractatũ habuiſſes C. de Ingen. & manum. Nec opinioni unius fidat, ſed plurimorum ſententias exquirat *l. ſi id: m ſum eodem, ibi Sabino Caſſio & Proculo placuit ff de Iuriſd. om. jud.* nam ibi ſalus, ubi multa conſilia, ut inquit Sapiens. 50

Digitized by Google

S *Quis dicatur intruſus*) Vide Gomeſium *ad Reg. de Triennali quæſtio.* 47. Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. glo.* 4. quibus in locis tradunt intruſum in lata ſignificatione eum dici, qui obtinet beneficiũ ſine auctoritate illius ad quem de jure ſpectat collatio *c. Ad aures de Exceſſ. prælat. Gomeſ. ad Reg. q* 47. *&* 27. vel qui nullum habet titulum, *c. quia diverſitatem de conceſſ. præbend. c. relatum de jure patron.* ſed & aliis modis quos vide apud d. Gomeſ. & Rebuffum, quibus adde Azorium *lib.* 7. *Inſtit. moral. c.* 35. *verſ. decimo quæritur.* Regula ergò iſta inter alias exceptiones, & hanc habet: Dummodo collitigans non ſit intruſus. & quidem de tempore quo petit ſurrogationem ut reſolvit Rota *in una Barchinonen. Parochialis* 20 *Iunii* 1611. *coram R.P.D. Coccino* quæ extat apud Farinacium 1. *part. deciſ.* 342. *nu. nu.* 9. *& deciſ.* 531. *part.* 2. *nu.* 2. & meritò. cum illud ſit in beneficiis perpetuum, ut ſine titulo nemo ad beneficium admittatur ne alioqui detur vitioſus ingreſſus *c.* 1. *ubi Dynus & alii de Reg. jur. in* 6. Unde etiam mortuo collitigante, qui ſolus titulum habebat, non aliter vincere poteſt ſuperſtes collitigans ſi novum habeat contradictorem, quam ſi titulum ſibi acquirat: non enim titulus defuncti poteſt evadere in titulum ſuperſtitis, quod ſuo jure quiſq; debeat beneficium tenere, nõ alieno. quod verum in poſſeſſorio; nam ſi petitorii cauſſa agatur, S. Pontifex poteſt, & ſolet, quem vult in jus, & locum demortui ſubrogare, quæ ſubrogatio novi tituli vim habet (quem ſcilicet Papa pro arbitrio conferre poteſt, *Can. Cuncta per mundum* 9. *quæſtio.* 3) cum reſtrictione tamẽ de qua in hac Reg. *Ant. Faber. lib.* 1 *de finit. Floren. tit.* 2. *definit.* 69. Cæterum in Francia ſe non vidiſſe regulam hanc ſervari ſcribit Petrus Rebuffus *in addit. ad hanc Reg. in fi.*

T *Papa derogat*) Idem quoque tradit Gomeſius hic *q.* 15. *per tot.* dummodo 52 ponatur in ſupplicatione clauſula: *Attento quod Orator non eſt cedente potentior* alias non vacabit derogatio *per notat. in c.* 1. *de alien. jud. mut. cauſa facta, Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* niſi tamẽ unus collitigans habuerit ſentẽtiã pro ſe, quæ tranſiverit in rem judicatam: quia poterit eo caſu potẽtiori cedere cum derogatione Regulæ, quia tunc omnis præſumptio malitiæ ceſſat, cum non videatur de jure ſuo diffidere: ſed hoc caſu requiritur, quod ſententia lata fuerit cõtra omnes collitigantes, nec ſufficeret quod contra unum lata eſſet, quia cum illo colluſio eſſe poſſet, teſte Gomeſio *ad hanc Reg. quæſt.* 1. & Rebuffo *dicto loco,*

Tamen datur una ſurrogatio antequam vacet) Ideò Pragmatici uſus 53
V Forenſis Rom. callentiſſimi in ſupplicatione privationis apponũt iſtam clauſulam: *Et cum decreto quod ſi privandus metu privationis poſt accuſationem, & inſcriptionem beneficium hujuſmodi in alterius quam Oratoris favorem reſignaverit, judices nihilominus ad executionem literarum privationis procedere poſſint, perinde ac ſi reſignatio hujuſmodi minimè facta fuiſſet,* & Referendarii ſolent addere: *Poſt primam vacationis*

vacationis ſententiam. Ergò adverte quod licet clericus homicida poſſit renunciare ante ſententiam privationis beneficium, etiamſi alius id prius impetraverit, tamen hoc fallit, ſi in impetratione appoſita fuerit dicta clauſula, videlicet, quod renunciatio lite pendente facta cedat in utilitatem impetrantis, ut rectè etiam notat D. Io. Guttierrez. *lib.* 2. *Canon. quæſtio. c.* 5. *num*: 40. Ideò de ſtylo Rom. Curiæ ſolet etiam apponi in ſupplica hæc clauſula: *Et cum decreto quod ſi ipſe N. reſignaverit reſignatio hujuſmodi in favorem Oratoris fit, & eſſe cenſeatur poſt primam privationis diffinitivam deſuper ferendam ſententiam.* Ex quo etiam ſequitur quod ſtante ejuſmodi clauſula, ſi privandus reſignet ex cauſſa permutationis, poſſit nihilominus de beneficio taliter reſignato provideri illi qui impetravit in eventum privationis *Staphil. de litt. grat. tit. de Variis mod. vacat. nu.* 18. 54

X *Sed etiam in Ordinario)* Hoc ipſum cum noſtro Alphonſo voluit Gomeſ, *ad hanc Regul. quæſtio.* 2. licet ab iſtis aperte diſſentiat Mandoſ. *hic quæſt.* 3. propter verba Regulæ *quoties ſubrogari conceſſerit S. N. D Papa &c.* quibus verbis, inquit clarè conſtat, quod conſtitutio hæc non poteſt verificari niſi in ſubrogatione ipſius Papæ tantum: nec reſponſio illa Alphonſi, exempla videlicet non reſtringere Regulam, facit ad rem: quia hic non exempli cauſſa Papa ita loquitur, ſed ad oſtēdendum ſuper quibus ſubrogationibus diſponat. Cætera quibus utrinſq; Hiſpani exempla refutantur, videantur apud dictum Mandoſ. *quæſt.* 3. cui Mandoſio adſtipulatur Lancellottus *tract. de Attent.* 2, *p. cap.* 4. *in præfat. nu.* 414 & doctiſſimus Azorius *lib.* 7. *Inſtit moral. cap.* 32. *verſ. Septimo quæritur.* ut & Flaminius Pariſ. *tract. de Reſig. benef. lib.* 2. *quæſt.* 3 *num.* 108. ubi limita, niſi ſubrogatus ab Ordinario obtinuiſſet novam proviſionem à Papa cum clauſula gratioſæ ſurrogationis ac mentione litis & expreſſione tituli infecti, ut fuit deciſum in una Piſana Canon. *corā R. P. D. de Rubeis* 19. *Octob.* 1560. Alias limitationes profert Lancellottus *tract. de Attentat. part. cap.* 3. *nu.* 106. quas vide ſi uſus poſtulat. 55

*Regula XXV*III. Innocentii *VIII.* *quæ eſt* Pavli v. XXIX.

1 Regula hæc an habeat locum in Legato.
2. Regulæ Cancell. loquentes de Papa non habent locum in Legato.
3. Hæc Regul. emanavit ad tollendum fraudes.
5. Conſtitutio etiam pœnalis ſi emanat in favorem divinæ debet extendi ad caſus ſimiles.
6. Hæc Reg. juri comm. conformis eſt.
7. Cautela Curialium circa hanc Regulam.

8. Curans ſibi provideri de beneficio viventis, ad illud fit inhabilis.
9. Alia cautela Curialium circa hanc Regul.
10. An hæc Regula locum habeat in alia vacatione quam per obitum.
11. Hæc Regula pœnalis eſt & exorbitans.
12. Mors civilis nõ comparatur Naturali niſi in caſibus à jure expreſſis.
13. Verbum *Veriſimiliter* in hac Regul. expreſſum, qualiter accipiatur.
14. Arbitrio judicis relinquendum tempus veriſimilis notitiæ.
15. Hæc Regul. comprehendit etiam proviſiones motu proprio factas.
16. An ſub hac Reg. comprehendantur, Commendæ, item dignitates & officia Eccleſiaſtica.
17. Proviſiones contra hujus Reg. diſpoſitionem obtentæ, ne quidem juvant poſt triennium.
18. Limitatur niſi eſſet huic Reg. per Papam derogatum, & an is huic Regul. derogare poſſit?
19. An ſub diſpoſitione hujus Reg. Legati & Ordinarii comprehendantur.
20. An diſpoſitio c. 1. de Conceſſ. præbend. & hujus Regul. procedat in ignorante per obitum poſſeſſoris.
21. Tempus veriſimilis notitiæ nunquam incipit niſi ab ipſo obitu etiam occulto, non autem à juſta cauſſa putativi obitus.
22. Hæc Regul. an extendenda ad alium quam mortis caſum.
23. Onus probandi non incumbit impetranti, ſed danti de Regula ſuppoſito quod Impetrans probaverit obitum præceſſiſſe, & debet probare concludenter.
24. Regula hæc locum ſibi vindicare nequit in obitu civili.

---

*Regula XXV*III. INNOCENTII *VIII.* *quæ eſt* XXIX. PAULI V.

DE VERISIMILI NOTITIA.

ITem voluit & ordinavit, quod omnes gratiæ quas de quibuſvis Eccleſiaſticis beneficiis, cum cura & ſine cura, ſecularibus, vel regularibus, per obitum quarumcumque perſonarum vacantibus, in antea fecerit, nullius roboris vel momenti ſint, niſi poſt obitum, & ante datam gratiarum hujuſmodi tantum tempus effluxerit, quod interim vacationes ipſæ de locis in quibus perſonæ prædictæ deceſſerint, ad ejuſdem D. N. notitiam veriſimiliter potuerint perveniſſe. GLOS.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta regula dicit quod caſſantur proviſiones Papæ de beneficiis vacantibus per obitum alicujus, niſi tantum tempus effluxerit à tempore obitus illius qui tenebat, uſq; ad tempus proviſionis ipſius, infra quod veriſimiliter poterat perveniſſe ad notitiam Domini Noſtri, hoc dicit. & iſta regula venit ad tollendum ambitiones, & ad tollendum fraudes, quæ ſolebant fieri. Nam ſi unus in partibus infirmabatur, & fortè dicebatur, quod non poterat evadere, tunc volens beneficium illius, mittebat curſorem ad Papam, & interim moriebatur ille; tamen à tempore mortis ipſius, uſque ad tempus datæ proviſionis Papæ non erat tantum tempus lapſum, infra quod poterat veriſimiliter perveniſſe ad notitiam
A Domini noſtri: ideò caſſat Papa tales proviſiones. Et vidi dubitari in curia, an iſta Regula haberet locum in Legato? pone quod curſor venit ad Legatum, & Legatus providit in 1
caſu, quo poteſt providere, tamen non fuit lapſum tempus tantum, &c. ſicut dicit iſta regula. certè ego à principio dixi quod non haberet locum iſta regula, quæ loquitur in Papa, ibi, in antea fecerit. & ibi ejuſdem Domini noſtri &c. & ſuper hoc arbitror me vidiſſe unum conſilium Ludovici Romani: & aliud Petri de Ancharano, & concludunt, (ſi rectè memini) quod Regulæ Cancellariæ loquentes de Papa, non habent locum in Legato: quia ſunt exorbitantes à jure communi &c. per jura vulgaria. Et ſic ſententia- 2
vit Rota in una cauſſa in qua hoc dicebam, & Dominus Coronatus Advocatus conſiſtorialis idem dixit: nam ſatis eſt quod principium & finis ſint habilia, licet medium ſit inutile quod præſumitur bonum. faciat gloſſ. in capit. volumus quæſtione quarta cum ſimili.

Sed certè non eſſet magnum tenere quod etiam iſta regula haberet locum in Legato & 3
Ordinario, etiam quia licet ſit exorbitans à jure communi, tamen non eſt jus expreſſum quod dicat contrarium hujus regulæ: & quia emanat ad tollendum fraudes, cavillatio-
B nes, & ambitiones & ad tollendum peccatum; & ſic in favorem animæ poteſt de jure etiam ratione æquitatis extendi ad Legatum & ad Ordinarium, & hoc ſufficiunt dicta 4
Ioan. Andr. & modernorum in cap. ex tenore, qui filii ſint legitim. ubi dicunt quod conſtitutio etiam pœnalis, ſi emanat in favorem animæ debet extendi ad caſus ſimiles. de qua materia extenſionis remitto ad ea quæ dico plenè in XVII. quæſt. in tractatu Car- 5
dinalium: & ſic judicarem etiam in foro conſcientiæ, licet iſta conſtitutio ſit pœnalis, quia annullat collationes. facit gloſſ. in cap. decet. de immun. Eccleſ. lib. VI.

Item etiamſi ſit exorbitans, ut dixi, tamen ex eadem ratione ego ſic judicarem, de quo aliquid dixi ſupra regula proxima. & concordat iſta regula cum jure communi, ut non detur occaſio captandi mortem alterius capi. II. & III de conceſſio. præ- 6
bend. lib. VI. Et contra hanc regulam faciunt curiales, qui habent curſores, de partibus, cautelam. quod primo obtinent ſignaturam vacantis, & deinde quolibet die 7

habent illam ſignaturam, quouſq; veniat tale tempus infra quod potuit veriſimiliter ve-
niſſe ad notitiam Papæ: & cum ſunt certi expediũt bullas de illa data in qua veriſimili-
C ter &c. Sed contra iſtos facit: quia ſunt inhabiles ad tale beneficium, in quo poſiti ſunt
vivente poſſeſſore de jure communi c. 1. de conceſſ. præbend. & maximè tempore Pau. 8
li, quia per regulam Cancellariæ inhabilitantur ut dixi ſupra regula xx. Sed ad hoc
allegare poſſet ille curialis quod ipſe non impetravit, & ſi dictum fuerit quod ipſe por-
rexit ſupplicationem &c. poteſt ipſe replicare quod ſupp. non facit fidem quoad hoc ut
vult regula ſupra xxv. Vidi tamen fieri in curia unam cautelam, quod cum venit cur-
ſor de partibus; & ille qui venit impetrat tunc, & nondum erat mortuus ſecundum tem- 9
pus requiſitum in hac regula: tunc inde ad tres dies impetravit unus alius qui ſciebat hoc,
& impetravit infra tempus requiſitum in hac regula, & obtinuit contra primum, & me-
ritò: ideò conſulo quod habens curſorem, etiam ſi impetrat & habeat ſignaturam, tamen
maneat per octo dies.

Item quia iſta regula loquitur de obitu, nunquid habeat locum in alia vacatione? pone 10
quod erat in partibus fama, quod unus cujus beneficia erant reſervata volebat intrare re-
ligionem, & ante ingreſſum volebat renuntiare in manibus Papæ, & venit curſor ad cu-
riam non ex parte ſua, ſed alterius vel etiã ex parte ipſius, & Papa contulit beneficiũ ip-
ſius, ſed nondum lapſum erat tantum tempus, ſicut dicit iſta regula, an valeat collatio?
Et certè crederem quod ſit: maximè quia cum ſit pœnalis & exorbitans, ceſſat ratio ca-
D pienda mortis alterius: appellatione enim mortis naturalis non comprehenditur civilis: 11
quia nunquam mors civilis comparatur naturali, niſi in caſibus à jure expreſſis ut in glo.
E unica in decret. in c. placuit col. xvi. & alia unica in ſexto Decretalis in c. ſuſ-
ceptum de reſcr. lib. vi. de quo aliquid per Bald. in l. fi. C. de exi. & cler. & per 12
Sicu. in c. cum ſis de converſion. conjug.

Et quia iſta regula dicit de veriſimili &c: dubitari vidi in curia, quomodo debet
intelligi iſtud veriſimiliter, & vidi de facto, quod de Valentia Aragoniæ venit unus
curſor in X. diebus cum vacanti: & dubitabatur an haberet locum iſta regula? & tunc 13
fuit probatum, quod per mare unus curſor venerat alias de Valentia in ſex diebus, &
F cõmuniter probatur quod curſores non poterant venire niſi in XV. diebus, vel ad plus XII.
neſcio quid fuerit determinatum. Sed in hoc veriſimiliter exponerem veriſimiliter pro
credibili arg. l. 3. in ii. & iii. reſpon. ff. ſi pars hær. pet. & tunc tenerem mediam
viam, ſicut ibi tenet juriſconſultus: & non tenerem illud quod ratò accidit per illam l.
& per l. nã ad ea ff. de legi. unde ibi dicitur quod una mulier pepererat iiii. & alia V.
Aegyptiaca VII. & una Alexandrina fuit reportata, ut Adriano oſtenderetur quæ pepe-
rat quatuor uno tẽpore, & inde ad xl dies peperit unũ alium: tamen ibi juriſconſultus
tenet in §. fin. mediam viam, ſcilicet quod non attenditur in quod ratò ſit: ſed dicit de
diebus nec tribus tãtũ &c: & ſic videretur in caſu noſtro quod nõ ſtemus probationi de VI.
XII. ſed mediam partẽ tenere debemus, ſcilicet de X. diebus & ſic vid. tur hic conſolũ ju-
ris quantum ad hoc veriſimile, eſt videndum quod dicit Dyn. in c. inſpicimus de reg.
jur

Digitized by Google

jur. lib. vi. & eſt bonus text. cum gl. in c. cupientes §. quod ſi per xx. de elect.
lib. vi. *ſed pro nunc, dico verſimiliter iſtud relinqui arbitrio Auditorum: ex quo ver-*
G *ba diriguntur ad eos, vel in arbitrio cujuſcunque judicis judicantis*: caſus eſt in ſimili in c. 14
cupientes in §. quod ſi per xx. de elect. lib vi. facit l. fi. ff. quod metus cau. &
cap. quia veriſimili, de præſumpt.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

T*Ales proviſiones)* Etiam motu proprio factas, *Gomeſ. hic quæſt. 2. Re-* 15
A *buff. in praxi ad hanc Regul. glo. 2. & 3. Auctor Analyt. Comment. ad hanc Regul.*
nu. 11. & ratio eſt, quia motus proprius non operatur in his, in quibus Princeps
non eſt plenè informatus & quæ facti ſunt, *Bald. in l. fi. C. ad Cornel. l. de ſacril. verſ.*
ſed in iis Felin in c. cauſſam quæſt. 2. nu. 7. de Teſtib. & non ſolum in proviſionibus 16
de beneficiis Eccleſiaſticis, ſed etiam in Commendis, ut præter Gomeſ. hic *q.*
2. ſcripſit idem Auctor Analyt. Comment. hic *num. 11.* & in Dignitatibus &
officiis Eccleſiaſticis: cum major in iſtis ſit ambitionis ratio, quam in aliis, præ-
ſertim cum appellatione beneficii Eccleſiaſtici veniant Dignitates & officia Ec-
cleſiaſtica *Rebuff. d. loco.* ubi etiam *in glo. 6.* ſubjicit ejuſmodi proviſiones adeò
nullas eſſe, ut ne quidem poſt triennium juvent, cum non ſint coloratæ ut decre-
tum de pacificis poſſ. requirit. inque ſive impetratio fuerit facta ab eo, qui ni- 17
mis properè impetravit, ſive etiam ab alio, ut vitetur fraus: quia is qui iter ſuſ-
ciperet, impetraret prius alteri, & poſtea ſibi; unde huic fraudi obviandum eſt
Rebuff. *ubi ſupra glo. 5.* Limita tamen iſta, niſi huic regulæ eſſet per Papam de- 18
rogatum. nam licet nonnullis placuerit Papam huic regulæ derogare non poſ-
ſe, inter quos eſt Auctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg. num. 6* aut ſi deroget
non reciperetur ſaltem in regno Franciæ *Rebuff. in addit. ad hanc Regul.* niſi cum
clauſula, quam proponit Lucius *lib. Placitorum Curiæ tit. 4 placito 11.* contraria
tamen prævaluit opinio, ut multis probat auctoritatibus Mandoſ. *hic. quæſt. 5.*
nu. 4. & ſeqq. licet raro admodum id concedat Papa, niſi fortè in gratiam
perſonarum de ſe & S. Sede benemeritarum.

B *Locum habet in Legato & Ordinario)* Hanc quoque partem affirma- 19
tivam videlicet Regulã hanc habere etiam locũ in Legato & Ordinario multis
defendit rationibus Gomeſius *hic quæſt. 1.* quibus adde Rebuff. *in praxi ad hanc*
Reg. in glo. verbi, antea fecerit & in addit. verb. in antea fecerit, Paponiũ *in Arreſtis*
lib. 111. tit. 4. Arreſto. 6. Fran. Marcum *deciſ. Delphin.* 1000. Io. Coraſ. *tract. de*
off. elect. & benef. Eccleſiaſt. part. 2. c. 3. Ant. Fabrum *lib. 1. definit. Forenſium tit.*
2. definit. 6. à quorum tamen opinione recedere videtur Mandoſ. *hic* [illegible]

& Mohed,

Digitized by Google

& Mohedan. *deciſ. 30. de Præb.* At prior affirmativa tutior & receptior cōmuniter videtur. nam quoad Legatum, dubium non videtur. ſiquidem Papa non cenſetur Legato mādare, niſi faciat eo modo quo ipſe concedens vel mandans facturus erat *l. vel univerſorum ff. de pignor. act. l. unica in fi. ff. de off. perfect. præt.* Igitur ubicumque Papa voluntatem vel poteſtatem ſuam limitavit, cenſetur etiam facultatem limitaſſe ſui Legati *cap. in generali de Reg. jur. in 6.* Quo verò ad Ordinarium, idem dicendum cenſent, propter concurſum juris communis, ſeu ipſum jus commune, cui hæc Regula cōformatur, ut poſt noſtrum Alphonſum *hic*, & Franc. Ripam *in l. 1. num. 65. ff. ſi cert. pet.* ſcripſit Auctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg. nu. 3 & ſeqq.* Denique quod in Ordinario, & Legato hæc Reg. procedat, tenet quoque glo. Pragm., *tit. de collat. §. non tamen, verbo facienda* Philip. Decius *l. fin. col. 4. C. de pact. & conſ. 398.* Laſ. *con 104. in ult. dub. lib. 1.* Io. Selva *tract. de beneficio p. 3. quæſt. 46.* Io. Igneus *l. 3. § utrum num. 33. cum ſequentibus.* Math. Parcus *tract. de Mand ſol. 33* Gravetta *conſil. 88 nu. 9.* Pet. Greg. *tract. de benef. cap. 32. nu. 4.* Gambar. *de off. leg. lib. 3. num. 558* Roſin. *de benef. cap. 29. cap. 19.* Coſmat. *in pragmatica ſanctione tit. de collatio. §. volens verbo faciendas.*

C *Cap. 1. de conceſſ. præbend.*) Prædicta conſtitutio cap. 1. licet declaret 20
tales beneficia vivorum obtinentes inhabiles, ceſſat tamen, ſeu non procedit in probabiliter ignorante obitum poſſeſſoris, ut docet præter Panor. *in c. poſt electionem, de conceſſ. præbend.* Auctor Analyt. Comment. ad hanc Reg. *q. 3. nu. 13.* rejecta opinione Gomeſii *ad Reg 20. de Impet. benef. vivent. q. 3. in fin.* & Philip. Decii *in l. ult. nu. 17. C. de pact.* Oldrad. *conſ. 302. Infraſcripta nu. 7.* Rebuff. *in tract. Nominat. quæſt. 23. poſt nu. 22.* Io. Selva *de benef. part 3. quæſt 11. col. 7. in fi.* & ratio eſt, quod ceſſat in hoc caſu ratio utriuſque cōſtitutionis, nimirum ambitio, & votum captandæ mortis alienæ, ut qui ad beneficium viventis non adſpirabat, quem mortuū putabat ut publicè ferebatur. Verùm, etiamſi inhabilis non ſit talis impetrans ob bonam fidem, videtur tamen quod non debeat conſequi lucrum ex ſua ignorantia contra jus commune, & ſic quod ſua ignorantia non poteſt operari, quod tempus quo currit in vita defuncti debeat ei prodeſſe, & computari ad conficiendum tempus veriſimilis notitiæ, & ad ſatisfaciendum huic Reg. ad finē acquirendi beneficii, ſed ſatis eſſet quod attendatur ad finem excuſandi eum à pœna, & inhabilitate; ita ut ſecundum hanc Regulam obtinere poſſet ſi inveniretur prior in data, & poſt tempus veriſimilis 12
notitiæ, quod tempus nunquam incipis niſi ab ipſo obitu, nec unquam præcurrere poteſt etiam ex fama quantumvis publica, & ex juſtiſſimis cauſis orta. Et ſic licet juſta ignorantia proſit ad excuſandum à pœna dicti cap. primi & dictæ regulæ xx. non tamen prodeſt ad convalidandam collationem præproperam: tùm quia illic damnum, hic verò lucrum verſatur; tùm quia hæc regula non

aliud

aliud conſiderat, quam tempus ab ipſo obitu uſque ad collationem, & in eo (ut aiunt) pedes figit, & ſic non debet ultra citrave transgredi: ut notat gloſſa penultima *in ſi in l ſi non fuerint pro ſocio* Cœpola *in tractatu de ſimulat. contract. in 11. præſumpt. col.* XIII. Unde non refert quantum ad hanc regul. XXVIII. an obitus fuerit publicus, vel occultus, in loco mortis, vel alibi: modò verè deceſſerit: quia ſatis eſt quòd ab aliquo, vel ſecretò sciri potuit, & quòd inter obitum. & collationem ſit tempus ſufficiens ad notificandum, vel accedendum, collatori, ſive per terram, ſive per mare, inſpecta diſpoſitione, & qualitate temporis & itinerum: ut præter Gomeſium hic *quæſt. quinta* notat Auctor Analyt. Comment. ad ad hanc Reg. *num.* 15 *& ſeqq.*

D *Cùm ſit pœnalis & exorbitans*) Eòque non extendenda ad alium, quàm mortis caſum *Papon lib. 3. tit. 4. arreſt. 2. Rebuff in praxi ad hanc Reg. gloſſ. 4 incip. per obitum,* ne quidem ad patronorum præſentationem *Mohedan. deciſ. 30. de præbend. num. 2.* Mors enim civilis naturali non æquiparatur, niſi in caſibus à jure expreſſis, id quod latè probat Mandoſius *hic quæſt. one 7. numero 3.* Nam in exorbitantibus etiam in paritate rationis locus non eſt extenſioni *Auth. Quas actiones, ubi Bart. alii C. de ſacro, & Eccleſ. Curt. jun. conſil. 6 num. 16. & conſ. 10. num 8. verſ. confirmantur præmiſſa.* ubi ſcribit communem, & onus probandi non incumbit impetranti, ſed danti de regula, ſuppoſito quòd impetrans probaverit obitum præceſſiſſe, non tamen probaverit diem obitus ex doctrina Bart. *in l. in illa ff. de Verb. oblig.* & debet probare concludenter de non veriſimili notitia, ut fuit reſolutum coram D. Aldobrandino de anno 1557. *teſte Nicol Garcia tract. de Beneſ part 5. cap. 1. num. 45. & ſeqq.* Obitus autem probatur per teſtes deponentes de voce & fama junctis adminiculis *Farinacius deciſ. 496. num. 2. part. 2. in Noviſſ.* & ex fide parochii. Idem Farinacius *d deciſ. 496. num. 4.* conſule etiam Maſcard. tract. de probatio. *concluſ. 1056. 1057. & ſeqq.* 22 23

E *In caſibus à jure expreſſis*) Atque hanc eſſe receptiorem, tutioremque Canoniſtarum opinionem teſtatur Gomeſ. *ad Reg. de Impet. beneſ. vacant. per ob. ſam. Card. quæſt 5. num* 4. cui adde Mandoſ. hic *quæſt. 7.* qui pro hac parte negativa, quòd nimirùm Regula hæc in obitu civili locum ſibi vendicare nequeat plura adducit, confutatis quæ pro adverſa parte militare videbantur argumentis. 24

F *Unus curſor in x. diebus*) Tempus veriſimilis notitiæ Leodio Romam eſſe IX. dierum, Rota tùm ſæpiùs, tùm noviſſimè in una Bullarum reſignationis Canonicatus S. Pauli de anno 1619. decidit. Lutetia Romam ſex diebus, Lugduno quinque, Tholoſa ſeptem. Caterùm multa de veriſimilitudine ſi quis volet videre, conſulat T iraq. *in interpr. l. ſi unquam i. pr C. de Revoc donat,*

G *Arbitrio judicis*) Hoc ipſum probat & ſequitur Menochius *de arb. jud. lib. 2. cent. 3. caſu 206, num. 4.* & Mandoſ. *hic quæſt 4. ante num. 7.* ſive iter ſit per mare,

Digitized by Google

ſive per terram ut loquitur Rebuff. *in addit. ad hanc Reg. in fi.* adde Joannem Lucium *lib.* 1. *Placitorum Curiæ Pariſien. tit.* 4. *Placito xj.*

Argumenta in Reg. XXIX. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* PAULI V. XXX.

1. Sola ſignatura tribuit jus illam habenti.
2. Signaturam tantùm habens non poteſt moleſtare poſſeſſorem.
3. Executor non poteſt fulminare proceſſum niſi viſâ bulla.
4. Practica Procuratorum in producendo ſumptum bullæ.
5. Regula hæc an procedat in officiis profanis?
6. An Regul. hæc habeat locum in Brevi Apoſtolico ſupplicatione ſignata introcluſa?
7. Appellatione commiſſionis non venit Breve Papæ.
8. Appellatione Commiſſionis ſimplicis non venit Commiſſio in qua continetur ſupplicatio.
9. Appellatione ſimplicis non venit compoſitum.
10. Commiſſionis verbum comprehendit Commiſſionem ſimplicem tantùm.
11. In Commiſſione attenditur tempus præſentationis.
12. An hæc Regula locum obtineat in præſentato à Patrono, vel proviſo ab Ordinario, qui cauſſam curat committi litteris non expeditis.
13. An diſpoſitio hujus Regulæ procedat in Brevibus Apoſtolicis?
14. An Regula iſta obſtabit, ſi litteræ ſint quidem confectæ, ſed non productæ.
15. Quid ſi litteræ non fuerint confectæ tempore præſentationis commiſſionis, ſed ſtatim poſt præſentationem fuerint expeditæ?
16. Papa an huic Regulæ derogare poſſit, & quid operetur ejusmodi derogatio.
17. Clauſula derogatoria hujus Regulæ.
18. Executor ante præſentationem litterarum nulliter procedit.
19. Sumptum Bullæ probat.
20. Sumptum ex regiſtro ſupplicationum non probat.

Regula XXIX. INNOCENTII VIII. *quæ eſt XXX.* PAULI V.

NON VALEANT COMMISSIONES CAUSSARUM NISI LITTERIS EXPEDITIS.

ITem quòd omnes & ſingulæ cauſſarum commiſſiones, quas in anteà fieri contigerit obtentæ, vel occaſione conceſſionum duntaxat Apoſtolicarum de beneficiis

neficiis Eccleſiaſticis gratiarum, ſuper quibus Apoſtolicæ litteræ confectæ non fuerint, ac proceſſus deſuper habendi, nullius ſunt roboris, vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Iſta regula caſſat commiſſiones fiendas ſuper beneficiis conceſſis per gratiam Apoſtolicam,*
B *de quibus non ſunt litteræ Apoſtolicæ confectæ, & proceſſus deſuper habendos: & hoc eſt contra jus commune: quia ut ſuperiùs ſæpè dixi, per ſolam ſignaturam acquiritur jus ple-* 1
num ſine expeditione Bullarum de jure, ſufficiat text. cum gloſſ. in c. inſtitutionis xxv q. 1. & alia jura allegavi ſupra regula xxv. *tamen iſta regula diſponit contrarium, tum propter quandam æquitatem: quia ille, qui habebat ſignaturam, tantùm moleſtabat poſſeſſorem, & poſteà forte faciebat aliquam falſitatem in expediendo, &c. tum et-* 2
iam quia Iudex ignorabat fundamentum ſuæ juriſdictionis, &c. argum. eorum quæ dicit Bert. in l. multùm intereſt ff. de condit. & demonſt. & Innoc. in c. prudentiam de off. dele. licèt Bart. alleget eum in cap cùm contingat eod. tit. *& ideo iſta*
C *regula practicatur etiam in exſpectativis. Nam executor datus in exſpectativa, non poteſt fulminare proceſſum, niſi viſa bulla, aliàs non valet. Et ideo hodie tenetur una cautela:* 3
quia cum bulla datur expedita, poſtquam eſt in plumbo, ut dixi ſuperius in x. regula. & ad hoc facit cap. licet de crim. falſ. *habens exſpectativam poteſt ire ad plumbum cum ſuo executore: & ille executor cùm videt ibi bullam, & ſe Iudicem ibi datum, poteſt fulminare proceſſum, prout aliàs ego feci, tanquam executor unius pauperis, &c.*

D *Sed ut non detur objectum de iſta regula, eſt practicæ procuratorum, quod in judicio pro-* 4
ducunt ſumptum bullæ, & non ipſam bullam, ut non videatur illud quod eſt ſcriptum retrò, ſcilicet expedita tali die.

Item ponderandum eſt verbum de Beneficiis *poſitum hic, ex quo videtur non idem eſſe* 5
in aliis, pono quòd Papa conceſſit alicui juriſdictionem, vel poſſeſſionem temporalem, vel perpetuam in aliquo caſtro vel civitate, & iſte antequam expediat bullas, facit cauſſam committi contra intruſum, an valeat iſta commiſſio? & certè dicendum eſt quòd ſic, quia iſta regula eſt exorbitans, ergo debet reſtringi ad terminos, in quibus loquitur, cap. quæ à jure communi exorbitant d: Reg. jur. lib. 6 & cap. odia & cap. in penis d. tit. & lib. *& ſic aliàs reſpondi in curia, & neſcio quid fuerit judicatum: ſed hoc credo verum, dummodò bulla poſteà producatur in jure.*

Item vidi dubitari, & eſt caſus meus nunc in Rota: pone quod Papa providit mihi de 6
beneficio, & mandat per Breve ſuum, ſupplicatione ſignata interclusa, quòd Iudex in partibus ponat me in poſſeſſione, vel aſſignet mihi beneficium, an habeat locum tunc regula
E *iſta? & certè dicendum eſt quòd non: quia appellatione commiſſionis non venit Breve Papæ: per quod etiam videtur idem &c. ex ſupplicationibus interclusis, quod Papa ex certa* 7
ſcientia vult hoc fieri, arg. l. quidem conſulebant ff. de re judic.

F *Item vidi dubitari, quia appellatione commiſſionis ſimplicis non venit commiſſio in qua continetur ſupplicatio: nam ſpecies cui aliquid additur de genere alterius ſpeciei, mutat* 8

nomen, caſus cap. ſtatutum de elect. lib. VI. juncto c. licet canon. de elect. eo lib. *facit quod dicit Abb.* cap. bonæ 1. de poſtul. præla. qui allegat dictum cap. & facit l. qui venenum ff. de ver. ſig. *Item quia appellatione ſimplicis non continetur compoſitum quando materia eſt odioſa, caſus eſt* in c. dilectio. de conſanguin. & affin. *licet gloſſ. cum text.* Inſtit. de actio. §. 1. *videtur dicere contrarium*, & in l. 1 1. ff. de verb. oblig. vel doct. plenè. *Sed ibi dixi legendo hic Romæ, ultra Bart. Bald. Ang. Ioann. de Imo. & Ludo. pont. quos vidi ibidem, quòd quando omnia comprehenſa ſimplicia ſub genere numerantur particulariter in aliqua diſpoſitione, tunc appellatione ſimplicis comprehenditur etiam compoſitum ex illis ſimplicibus, & ſic procedunt dicta jura, & pone exemplum ſupra, in xv. regula & ibi dixi aliquid de hoc, ſed quando non numeratur omnis ſpecies ſub genere, ut in hac Regula, ubi non numeratur, niſi tantùm una ſpecies ſcilicet commiſſionis, ſequitur quòd non comprehenditur commiſſio compoſita cum ſupplica interclusa*, & ſic procedat dictum c. ſtatutum de elect. lib. VI. & c. quod dilectio. de conſang. & affi. 9
Item quia commiſſio tantùm intelligitur ſecundùm communem uſum loquendi, qui in iſtis debet attendi, l. cùm de lanionis §. aſinam ff. de fund. inſtruc. c. quamvis de verb. ſig. *ſed appellatione commiſſionis non intelligitur niſi commiſſio ſimplex, quæ ſit in curia: ergo de Brevi non debet intelligi, in hoc tamen arbitror, quòd ſi etiam commiſſio fieret ad partes per reſcriptum, contra hanc regulam, quòd non valeret, quia in hoc attenditur verum tempus data* c. ſuper eo de ap. *ſed in commiſſione attenditur tempus præſentationis* c. 1. de reſcript. & c. ut debitus de ap. *in Brevi autem, in quo ſupplicatio eſt incluſa, ſecùs eſſet dicendum, per prædicta. In dubio tamen nolo expedire bullas in cauſa mea: quia nolo ponere jus meum in judicio aliorum.* 10 11

Item pondero hic verbum proceſſus deſuper habendi, &c. *quia in Regula* Pauli *erat* habiti & habendi, &c. *ſed meliùs eſt ut hic: quia in principio dicitur* quas in antea, &c. *& etiam in Regula* Pauli *dicitur illud verbum, & credo hic ea quæ dixi in aliqua parte in regula ſuperius dicta, ſcilicet xxv.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A PEr *gratiam Apoſt.*) An hæc Reg. locum habeat in præſentato à patrono, vel proviſo ab Ordinario, qui novam commiſſionem obtinuit, & committit cauſam litteris non expeditis, latè in utramque partem diſputat Mandoſ. *hic q.* 6 & Gomeſ. *q.* 12. *ad Reg. de non judi. juxta form. ſupplic.* & quid in Brevibus, an ei obſtet Regula iſta tractat idem Mandoſ. *q.* 7. *num.* 4. ubi probat, & ſequitur opinionem negativam, probatam quoque Gloſſographo noſtro, *verſ. Item vidi dubitari*, quæ non examino properans ad Regulas celebriores. 12 13

B *Non, nut litteræ confectæ*) At quid ſi confectæ ſint ſed non productæ, an obſtabit Regula? Mandoſius *hic q.* 8. rejecta contrariâ opinione tuetur negativam. Et quid ſi litteræ non fuerint confectæ tempore præſentationis commiſſionis, ſed 14
ſtatim

ſtatim & immediatè poſt illius præſentationem fuerint expeditæ, an adhuc Reg. iſta obſtet? Idem Mandoſ. hic *quæſt.9.* probat affirmativam, quibus rationibus, tu videto.

C *Nam Executor datus*) Executorem ante præſentationem litterarum nulliter 16
procedere tenuit etiam Rota *in una Pampilonen. Illegitimitatis 5. Decembris 1608. coram R.P.D.Iuſto. cuius deciſio extat apud Farinacium part. 2. deciſ.166.num. 11. in Noviſſ.*

D *Sumptum bullæ*) Et tale ſumptum probat *Flam.Pariſ.lib.8.quæſt.2.num.20. & lib. 10. quæſt.1.num.19.Put.deciſ.28. de præbend.* neque ullius ad hoc opus eſt citatione, ut reſpondit D.Wameſius *conſ.133.num.2.tom.1.* ſecùs ſi ſit ſumptum de regiſtro ſupplicationum, quia tale ſumptum non facit fidem *Bellam deciſ 257.Flam. d.quæſt.2.num.19.*

E *Et certè dicendum eſt quòd non*) Conſule Mandoſ. *hic quæſt.7.num.4.verſ. Contraria opinio.*

F *Papa ex certa ſcientia*) Regulæ huic derogari poſſe pulchrè oſtendit Mandoſ. *hic quæſt.13.num.2. & 3.* ſubjicitque derogationem hoc operari, ut litteris non expeditis commiſſio cauſſæ juriſdictionem Judici tribuat, liſque pendere dicatur, quòd ſecus eſſet, ſi regulæ non derogaretur. Clauſula autem derogatoria eſt ejuſmodi: *Non obſtantibus Cancellariæ regulis, illa præſertim qua caveri dicitur, ut Commiſſiones non valeant, &c.* 17
Cui clauſulæ ſolet ſignatura aliam addere quæ priorem temperat, videlicet: *Dummodò litteræ expediantur ante terminum ad articulandum, & interim non cenſeatur vera lis, nec ſit locus regulæ de Surrogandis*: idque ad compeſcendam nonnullorum malitiam & ambitionem, qui minus juſtè lites ſuper beneficiis aliorum introducebant, ea tantùm ſpe, ut reo præmoriente, beneficio regulæ de Surrogandis in re litigioſa venirent præferendi, *Veſtrius in praxi l.3. c. 11. num.4.* Ceſſante d. clauſula non inducetur lis ex ſola impetratione commiſſionis, cùm requiratur ipſa citatio, *Farin. dec. 81.num.1.p.1.in Noviſſ.*

Argumenta in Reg. XXX. INNOCENTII VIII. *quæ eſt XXX.* Pauli V.

1. HAc Regula extenditur etiam ad familiares Cardinalium morientes in Curia Romana.
2. Iſta Reg. non habet locum, niſi in vacatione per mortem.
3. Hæc Regula non obtinet in renunciationibus familiarium Cardinaliũ.
4. Item in vacationibus ob delictum.
5. Familiaris Cardinalis factus familiaris alterius Cardinalis, ſi familiaris ille moriatur, debet requiri conſenſus prioris Cardinalis.

6. Dictio *Idem* denotat identitatem juris, licèt diverſitatem facti, eſtque declarativa, & ampliativa.
7. Familiaris Card. factus familiaris Papæ ſub hac Regula non comprehenditur.
8. Perſona Papæ loquentis intelligitur hic excepta.
9. Familiaris Papæ licèt eſſe deſinat, beneficia tamen ejus, quæ tempore familiaritatis obtinebat, mortuo Papa, remanent ſucceſſori reſervata.
10 An hæc Reg. locum obtineat in Officialibus Sedis Apoſtolicæ, alioqui familiaribus Cardinalium.
11. Appellatione Cardinalium, an comprehendatur Papa,
12. Conſtitutio Cardinalium facta in conclavi, tempore electionis Innocentii circa hanc Regulam.
13. An beneficia familiaris Cardinalis tranſiens ad familiaritatem Papæ ſint reſervata?
14. Legatum pauperibus relictum, intelligitur etiam relictum ſervientibus ipſis,
15. Familiares Papæ qui dicantur.
16. Satis eſt ad effectum hujus Regulæ exprimere per æquipollens nomen Cardinalis.
17. Impetrans debet exprimere nomen Cardinalis, etiam abſentis à curia, licèt ipſius conſenſus non requiratur.
18. Cardinalis à curia abeſſe non debet citra licentiam Papæ.
19. Cardinalis abſens à curia privilegio hujus Reg. non gaudet, niſi obtineat prærogativam præſentium.
20. Cardinales abſentes à curia non participant in annatis.
21. Papa conſilium Cardinalium ſequi non tenetur.
22. An hæc Regula locum obtineat in ſurrogatione juris familiaris unius Cardinalis.
23. Quando ſtatutum, vel lex poſterior tollat primam.
24. An diſpoſitio hujus Regulæ ceſſet in gratia motûs proprii?
25. An ſatis ſit quo ad effectum hujus Reg. quòd conſenſus ſuperveniat poſt impetrationem?
26. Familiaris Cardinalis eo mortuo factus familiaris alterius, an conſenſus hujus intervenire debeat?
27. Mortuo familiari Cardinalis præſentis in curia, hujus conſenſus, non illius Card. abſentis cujus antè fuerat familiaris requiritur.
28. Impetrans beneficium alicujus familiaris Cardinalis à curia abſentis, nomen & titulum illius exprimere debet.
29. Sublato uno privilegio, non cenſetur ſublatum aliud.
30. Quid dicendum in Cardinali abſente ex cauſſa venationis? vel abſente brevi reverſuro?
31. Hanc Regulam ampliavit Julius III,
32. An vacante officio per obitum familiaris Cardinalis locus ſit huic Regulæ?
33. An beneficia Juriſpatronatus ſub hac Regula comprehendantur? & quid in Commendatis? quid in beneficiis reſignatis ex cauſſa permutationis? quid in beneficiis vacantibus

bus per promotionem? quid in Coadjutoriis?

34. Beneficia vacantia per reſignationem non veniunt ſub diſpoſitione hujus Regulæ: ut nec beneficia vacantia per aſſecutionem incompatibilis, vel profeſſionem religionis, vel per uxorationem, aut ſi beneficia ſint litigioſa.

35. An ſub hac Regula comprehendantur beneficia vacantia ex cauſſa reſig. per Regulam de infirmis?

36. Familiaris Cardinalis ad effectum hujus Regulæ quis dicatur.

37. Familiaritas ut inducatur, ad minus durare debet ad quadrimeſtre continuum.

38. Victus non ſufficit, niſi adſit qualitas commenſalitatis.

39. Familiaritas quo pacto probetur. Familiaritas ad effectum reſervationis quomodo conſideretur in civitate & Diœceſi Leodienſ.

40. Hæc Reg. non habet locum in vacationibus ob delictum, limita ut ibi.

41. Beneficium ibi vacat, ubi privatio facta eſt, ſive perſona quæ delictum commiſit ibi ſit, ſive non. Familiaritas Papæ præferenda familiaritati Cardinalis, & licèt familiaritas Papæ morte diſſolvatur, durat tamen affectio.

42. An huic Regulæ ſit locus ſi cum familiaritate concurrat reſervatio beneficiorum de quibus in 1. Regula, & in extravag. Ad regimen.

43. Pontifex creatus an adſtringatur, ſeu ligetur conſtitutionibus Cardinalium in conclavi factis?

44. Non en & titulus ſaltem Cardinalis abſentis exprimi debet, etiamſi conſenſus illius non requiratur.

45. Cardinalis abſens gaudet privilegio hujus Regulæ, ſi habeat indultum præſentialitatis.

46. Vicarius Cardinalis abſentis, qui indultum habet præſentialitatis, conſenſum præſtare poteſt.

47. Princeps non tenetur ſequi conſilia ſuorum Senatorum.

48. Hæc Regula etiam locum obtinet in gratia motûs proprii.

49. Conſenſus Cardinalis poſt impetrationem intervenire poteſt.

50. Secundus impetrans cum conſenſu Cardinalis præfertur primo impetranti ſine conſenſu, aut eo ex poſt facto interveniente.

51. Familiaris unius Cardinalis, factus illo mortuo familiaris alterius Cardinalis, utrius conſenſum requirere debeat?

52. Si Cardinalis ante præſtitum conſenſum moriatur, quid juris?

53. Conſenſus Cardinalis de quo in hac Regula expreſſus eſſe debet.

54. Ejusmodi conſenſus per ſcripturam probari debet.

55. Stylus Rom. Curiæ pro lege ſervandus eſt.

16. Quid ſi Cardinalis conſentire nolit?

57. Privilegia & indulta Cardinalibus conceſſa temerè per Papam revocari non debent.

58. Beneficium Principis latiſſimè interpretandum.

59. Brevi abſens habetur pro præſente quoad effectum hujus Regulæ: ſecus ſi Cardinalis diu abſit.

Regula XXX. Innocentii VIII. *quæ eſt XXXI.* Pauli V.

DE IMPETRANTIBUS BENEFICIA PER OBITUM FAMILIARIUM CARDINALIUM.

ITem voluit quòd impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicujus Cardinalis, tenetur exprimere nomen, & titulum ipſius Cardinalis: & ſi ille in curia fuerit, ejus ad id accedat aſſenſus, aliàs desuper gratia ſit nulla: & idem ſervari voluit etiam, ſi dicti familiares ipſorum Cardinalium, familiares eſſe deſierint, ſeu ad aliorum Cardinalium familiaritatem ſimilem tranſierint, quoad beneficia, quæ durante familiaritate priori obtinuerunt, & in quibus ipſi priori familiaritate durante, jus eis competierit, ita quòd ad illa Cardinales, quorum prius familiares fuerunt, ſuum habebunt adhibere conſenſum.*

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit, quòd impetrans beneficium vacans per obitum familiaris alicujus Cardinalis, quòd debet exprimere nomen, & titulum Cardinalis: & ſi Cardinalis in Curia ſit, debet habere conſenſum illius Cardinalis, aliàs quòd gratia ſit nulla, & idem vult ſervari, etiamſi deſierit eſſe familiaris ipſius Cardinalis, vel tranſiverit ad familiaritatem alterius Cardinalis in beneficiis quæ habebat tempore prioris familiaritatis: quia ille debet conſentire, & non ſecundus: hoc dicit iſta regula: & venit ad complacendum Cardinalibus, ut poſſint ipſi, qui habent onera in ſuſtinendo familiam, & laborando pro eis, quòd habeant etiam commodum, ut debeant conſentire in proviſionibus quas fecerit Papa de vacantibus per obitum familiarium Cardinalium.

Et quia iſta regula loquitur indiſtinctè de beneficiis vacantibus per obitum familiarium Cardinalium indiſtinctè debent intelligi l. de pretio ff. de publ. juncta leg. 1. eod. tit. in princ. *ideò ſequitur quòd etiamſi familiaris moriatur in curia, oportet ſervare hanc regulam, licèt illa beneficia regulariter ſint generaliter Papæ reſervata, ea reſervatione,* 1

quæ

quæ continetur in corpore juris in c. 11. de præbend. lib. VI. Tamen Papa imponit ſibi ipſi
legem in hoc: & ſic practicatur in curia: ideo non debet mutari, l. minimè ff. de le-
gib.

D Item ponderandum eſt hîc verbum per obitum familiaris, &c. Ex hoc ſequitur, quod 2
iſta regula non habet locum in alia vacatione: quia mors civilis in hoc caſu non æquipara-
tur naturali, cùm hoc non ſit expreſſum in jure, ſufficiat gloſſ. in c. ſuſceptum de re-
E ſcript. lib. VI. Ergo: Et ratio eſt, quia beneficia familiaris Cardinalis ſunt reſervata per 3
regulam tertiam, ſuprà: & ideò ſi familiaris Cardinalis vult renuntiare ſive in curia, ſi-
ve extra curiam, oportet quòd collatio fiat per Papam. Et propterea Papa in hoc non vult
derogare ſuæ diſpoſitioni liberæ quam habet de conferendo ſine conſenſu Cardinalis, &c.

Ex quo ſequitur, quòd ſi familiaris facit aliquod delictum in partibus, propter quod eſt 4
privatus ipſo facto, putà ſimoniam publicam, ſive hæreſim: tunc ſi unus impetrat benefi-
F cium iſtius, non debet obſervare hanc regulam, per hoc verbum hîc poſitum: per obitum.
&c.

Idem ſi Epiſcopus in partibus privet eum beneficiis ſuis propter aliquam cauſſam, quod
poteſt facere, licet non poſſet ea conferre ſecundum c. poſtulaſti, & quod ibi notatur
per Doct. de foro compet. tunc ſi unus impetret à Papa illa beneficia, non debet ſervare
hanc regulam per prædicta.

Et ponderandum etiam eſt illud verbum: & idem ſervare voluit. &c. Ex quo ſequi- 5
tur, quod etiam in ſecundo caſu quando familiaris Cardinalis tranſivit ad alium Cardina-
lem, quòd ſi moriatur debet requiri conſenſus prioris Cardinalis, aliàs gratia eſt nulla. Et
iſta clauſula poſita in primo reſponſo debet etiam intelligi quoad ſequentia, ex quo decla-
ratur, cap. de multa de præbend. Et non curo allegare jura vulgaria, & hoc per hoc
verbum idem, quod denotat identitatem juris, licet diverſitatem facti, & eſt declarativum 6
& ampliativum leg. idem eſt ff. ſi ager. vect. juncta l. 1.

Item ponderandum eſt verbum hîc poſitum familiaritatem ſimilem tranſierit, &c.
Ex quo verbo apparet, quòd ſi familiaris Cardinalis tranſeat ad familiaritatem Papæ,
quòd non debet ſervari iſta regula, quæ eſt exorbitans, facit c. volentes de offic. leg. &c. 7
antiqua de privileg. Item quia perſona Papæ loquentis intelligitur excepta, c. pen. & 8
cap. venientes de jurejur.

G Ex quo ſequitur quòd iſta regula non habet locum ſi unus fuit familiaris Papæ, qui po-
ſtea tranſivit ad familiaritatem Cardinalis etiam mortuo Papa: quia illa beneficia ſunt
reſervata Papæ ratione affectionis, ſecundùm conſtitutionem Papæ Pauli, & ideo non de- 9
bet requiri conſenſus Cardinalis ad cujus familiaritatem tranſivit: nam iſta regula loqui-
tur de familiaribus Cardinalium, & non de familiaribus Papæ, ergo, &c. arg. l. de pretio
ff. de publicana. Nam ſi Papa voluiſſet intellexiſſe de familiaribus Papæ, expreſſiſſet arg.
H c. ad audientiam de decim. & ſic poſtea conſului per prædicta.

Dico idem de collectoribus vel officialibus Sedis Apoſtolicæ: putà de Protonotariis, & 10
ſimilibus: quia licèt ſint familiares Cardinalium, non habet in eis locum iſta regula:

Digitized by Google

nam reſervata ſunt Papæ tantùm per regulam Cancellariæ, & non curo de extravag. ad regimen, quia ut dixi ſuprà in III. regula, mortuo Benedicto XII. *mortua fuit illa ad regimen propter verba ipſius.*

Et licèt appellatione Cardinalium comprehendatur Papa ut tenet Archid. in c. ſacro- 11
ſancta XII. diſt. *tamen hoc eſt verum in favorabilibus: ſecus in odiſis,* arg. l. jus Senatorum C. de dig. lib. XII. *& quod ibi notatur, licèt prædicta dicantur fore juridica, tamen hoc anno* LXXV *fuit quæſtio deducta in practica in uno Protonotario, & Scriptore Bullarum, qui fuit familiaris unius Cardinalis: quia illius beneficia fuerunt reſervata Cardi-*
I *nali, & non Papæ, id eſt quòd requiritur conſenſus Cardinalis, aliàs non valet proviſio Papæ, propter unam conſtitutionem factam in conclavi tempore Domini Innoc. & idem di-*
K *cerem, ſi familiaris Cardinalis tranſiret ad familiaritatem familiarium Papæ: quia quo-* 12
ad hoc, & quoad reſervationem beneficiorum cenſetur iſte familiaris Papæ, ut dixi ſu- 13
prà regula tertia per leg. I. vel II. C. de Epiſcop. & cler. & ibi Salic. & facit. l. quæſitum § ſi inſtrumentum ff. de fun. inſtru. *& ad hoc facit* conſil. Old. XI. quod
incipit: Thema tale eſt: & ibi bona multa jura ad hoc allegat, ubi dicit *quòd* 14
Legatum ad uſus pauperum, etiam videtur legatum ſervientibus eis. Sed intelligo hoc
verum, ſi expenſis Papæ ſuſtentetur, aliàs ſecus per regulam tertiam, & ibi dixi ſu- 15
prà.

Item in quantum hîc dicitur, quòd nomen Cardinalis debet exprimi, *intelligo quòd exprimatur, ut Papa ſit certus quis ſit ille Cardinalis: & ſatis eſt: quia non refert*
quid ex æquipollentibus ſit, l. quamvis C. de fideic. *Unde ſi neſcio nomen proprium* 16
Cardinalis, ſatis eſt, quòd dicam mortuum eſſe familiarem, putà Cardinalis Vice-Cancellarij Epiſcopi Portuen. per prædicta.

L *Item in quantum text. dicit hîc,* & ſi ille in curia fuerit, *intelligo quoad conſenſum:*
tamen etiamſi non ſit in curia impetrans, debeo exprimere nomen illius Cardinalis abſen- 17
tis, & titulum, aliàs gratia non valet, quia iſta copula dirigitur circa diverſa. Ideo non conjungit niſi verba & non mentem, ſufficit text. cum gloſſ. in c. I. §. Epiſcopum vel Abbatem col. v. & quod ibi dicit Bal. *& ſic memini me vidiſſe practicatum in curia.*

Item ex iſta regula colligo, quòd etiamſi Cardinalis non debet abeſſe à curia ſine licen-
tia Papæ, argum. c. filium I. q. I. *& facit gl.* in c nobiliſſimus XCVII. diſtinct. *ta-* 18
M *men etiamſi abſit tanquam Legatus, vel aliàs de licentia Papæ, non participant de hoc pri-*
vilegio, quod videtur facere contra l. hac lege, & contra gloſſ. ibi, & contra id quod di- 19
cit ibi Bar. C. de proximis ſacrorum ſcriniorum lib. XII. *& hoc ſervatur etiam in*
medijs annatis Epiſcopatuum, in quibus non participant abſentes Cardinales: ipſi tamen 20
ſunt cauti, & petunt à Papa licentiam abſentandi ſe cum prærogativis præſentium, & Papa malè libenter dat, & eſt juſtum, ut non remaneat ſolus: & quod debet requirere
N *conſilium ipſorum, maximè in arduis, licèt non teneatur ſequi,* c. fundamenta §. decet 21
cum gloſſ. de ele. lib. VI.

Item

Item circa iſtam regulam vidi practicari in curia, familiaris Cardinalis litigabat cum
uno alio, & lite pendente fuit mortuus, an in ſurrogatione juris illius per collitigantem de-
bet ſervari iſta regula, tam in expreſſione nominis Cardinalis, quàm etiam de ejus conſen-
ſu? & finaliter fuit concluſum in Rota quòd non: quia illud privilegium non derogat pri- 22
O vilegio Regulæ ſuperioris XXVII. de collitigantib. ergo, &c. pro & contra facit l. in ſacris.
l. III. C de prox. ſacr. ſcript. lib. XII. & quod ibi dicit Bar. de duobus ſtatutis: ſed
pro hac parte beneſecit, quod dicit Bar. in extravag ad reprimendum in verb. non
obſtantib. ubi dicit, quòd illud quod dicitur per ultimam legem vel ſtatutum non revocari 23
primam vel primum, quando in prima eſt clauſula derogatoria; eſt verum, niſi de ea fiat
in ſecunda mentio: ſed in alia regula eſt clauſula derogatoria, ſcilicet quòd nullius ſit
roboris, &c. Ergo ſequitur, quòd cùm in iſta non fiat mentio de prima in ordine, non vi-
detur tollere eam, & hoc per l. non eſt novum & per l. ideoque ff. de legib. Item dicit
ibi Bar. quòd etiamſi prima lex non habeat clauſulam derogatoriam, tamen non tollitur
per ſecundam, etiamſi in ſecunda ſit clauſula derogatoria, ſcilicet non obſtante aliqua le-
ge, ſi non eſt omninò contraria primæ: ſed poſſent reduci ad concordiam, & ſic intelligi ibi
dictas leges & cap. 1. de conſtit. lib. 6. & allegat bona jura in 3. q. incipiente. Quid
ergo dices in ſtatuto, in verſiculo: ſed ſi ſtatuto: & ſic in caſu noſtro etiamſi pri-
ma regula non habeat clauſulam derogatoriam quoad l. dicendo, non obſtante aliqua alia
lege, tamen non tollitur per iſtam, ex quo non eſt omninò contraria, & iſta etiam non habet
clauſulam derogatoriam, & ſic practicatur in curia.

Item ultra prædicta poſſes reperire cautelam, ut non obſtet iſta regula, ſcilicet quòd fa-
P cias per favores ſignari ſupplicationem motu proprio: quia iſta regula dicit de impetrante 24
ergo aliud eſſet ſi motu proprio Papa ſignentur beneficia facit l. 1. C. de pet. 90. ſub lib.
X. & l. III. ff. quod quisque juris in 1. reſpon. & ſic eſſet cautela pro Papa, qui ſe
excuſaret cum Cardinali, ac etiam pro impetrante eſt cautela: Sed dubito an Cardinalis
tunc, ſi eſſet magni ponderis, faceret declarari contrarium: neſcio tamen pro nunc, an ſi Pa-
pa declararet in tali caſu, tolleret jus quæſitum hoc pro nunc.

Q Sed vidi dubitari, an in cauſa iſtius regulæ, ſufficit quòd conſenſus Cardinalis interveniat
poſt impetrationem? & in hoc vidi unum in curia dubium: quia unus impetravit non
habito conſenſu Cardinalis, & ſecundus pòſt, & habuit conſenſum Cardinalis, & poſteà pri-
R mus etiam habuit conſenſum, quis iſtorum debet præferri? & fui interrogatus de hoc: Sed 25
quòd ſecundus præferatur allego text. in cap. ſi pro te de reſcript. lib. VI. & gloſſ. in
cap per tuas de condit. app. & non dico aliud, quia pendet in Rota quæſtio, ſed quoad
primum caſum, credo quòd ſic, arg. c. ſi pro te, de reſcript. lib. 6.

S Item ex iſta deciditur dubium, ſi unus familiaris Cardinalis eo mortuo tranſivit ad fa-
miliaritatem alterius, ſi ipſe moriatur in familiaritate, vel extra eam, an iſte ſecundus de- 26
bet præſtare conſenſum, ex quo primus eſt mortuus, qui non poteſt præſtare conſenſum? &
certè pro parte affirmat va. facit c. 1. §. fi. Ne Sed. vacant. lib. 6. licèt loquatur de con-
ſilio tantùm: & pro iſta parte facit verbum habebunt hi. poſitum, quod eſt futuri tempo-

Digitized by Google

ris, ſed ſi eſt abſens, vel mortuus, non poteſt præſtare aſſenſum, ut in d. §. fi. & in primo eſt
T caſus iſtius regulæ, ibi: & ſi ille in curia fuerit, &c. ſed pro contraria parte facit gloſſ. in dict. §. fin. & in cap. ſi pro te, in verbo aſſenſus. Tamen credo quòd in curia practicatur primum: & hoc propter Cardinales viventes, qui volunt habere prærogativas. Et idem practicatur de abſente Cardinali, cujus fuit primò familiaris ille mortuus, quàm Cardinalis præſentis in curia: quia conſenſus præſentis debet haberi tantùm: ſed de hoc dubito, & an ſit verum, cogitandum eſt.

Item ex hac regula vidi altercari in curia, quòd ſi Cardinalis cujus familiaris obijt, erat 27
abſens extra curiam, & impetrans beneficium ejus, non fecit mentionem de familiaritate, nec expreſſit titulum & nomen Cardinalis, nec habuit conſenſum ipſius, & dixit in lite, quod non tenebatur ex quo Cardinalis erat abſens: quæritur an impetratio ſit ſubreptitia, quia Cardinalis erat abſens? breviter dicendum eſt quòd ſic: quia licèt non tenebatur habere conſilium Cardinalis abſentis, tamen quia non expreſſit titulum & nomen ipſius, eſt ſubreptitia: nam hic datur duplex privilegium Cardinalis, ſcilicet quòd exprimatur ejus nomen, &c. Item quòd habeat ejus conſenſum: ideo ſublato uno privilegio, non cenſetur
V aliud ſublatum argumen. l. domus tua ff. de ſervitutibus urbanorum prædiorum, & cap. ex tuarum de authoritate & uſu pallii, facit gloſſa in verbo alieno Sa-
X cerdoti. cap. omnis de pœnitent. & rem. & credo quòd ſic fuerit ſententiatum in pa- 29
latio.

Sed dubium eſt, ſi Cardinalis ivit ad venationem ea die, vel ad titulum Epiſcopalem 30
ſuum, putà ad Præneſtinum, ſtatim tamen volebat reverti, an requiratur conſenſus illius? & certè prima facie videtur quòd ſic, argum. §. cervos inſtit. de rerum diu. ſed cap.
Y præſenti §. loca de præbend. lib. 6. videtur facere pro & contra, nihilominus tamen crederem primum verius.

COMMENTARIA JO. CHOKIER.

ISta Regula) Plenior eſt facta hæc Reg. per Julium III. ut videre eſt per ejus ampliationes & limitationes, quas rurſum ſpeciali conſtitutione declaravit ut ſequitur: *Declarans præſentem conſtitutionem locum non habere in illis beneficijs, quæ non ſolùm ratione familiaritatis continuæ commenſalitatis hujuſmodi, ſed etiam ratione officiorum, & quæ familiares ipſi tempore obitûs eorum in dicta curia vel extra eam obtinerent, aut antea obtinuiſſent, dictæ diſpoſitioni generaliter reſervata, vel affecta fuiſſe apparerent. Nec non illos quoad effectum dictæ conſtitutionis familiares eorundem Cardinalium cenſeri, qui ipſorum familiares continui Commenſales ad minus per quatuor*

tuor menſes, etiam ante Cardinalatum fuiſſe probarentur, decernens irritum. &c.

Item idem D.N. ad evitandas lites & contentiones, quæ ex præcedenti ſua conſtitutione oriri poſſent, veſtigiis prædeceſſorum ſuorum inhærendo, voluit, ſtatuit, & ordinavit, quòd ſi beneficia, quæ per obitum familiarium continuorum Commenſalium eorundem Cardinalium, in futurum vacabunt (ceſſantibus Apoſtolicis reſervationibus) ad alterius Cardinalis collationem, vel aliam diſpoſitionem pertinere deberent, in dicta præcedenti conſtitutione non comprehendantur, quoad hoc ut in proviſionibus talium beneficiorum ſuper expeditione litterarum illius Cardinalis, cuius familiaris defunctus ille extitit, conſenſus requiri debeat, ſed beneficia huiuſmodi ad collationem, & quamvis aliam diſpoſitionem Cardinalis Ordinarij Collatoris, ut præfertur liberè ſpectare cenſeantur. Et ſi apud Sedem Apoſtolicam beneficia huiuſmodi per obitum dictorum familiarium vacaverint, tunc in proviſione talium beneficiorum ſuper expeditione litterarum illius Cardinalis exigatur conſenſus, ſi in Roman. Curia præſens fuerit, ad quem eorundem collatio vel diſpoſitio, ut præfertur, pertinere deberet. Hactenus Conſtitutiones Julii III. per quas limitari & declarari vides ea, quæ in Innocentii Regula conſtituta ſunt. Nam per dictam priorem Conſtitutionem, uſque ad verba *Item idem, &c.* limitatur quòd in Regula Innocentii VIII. dicitur, videlicet quòd conſenſus Cardinalis requiritur, quando Cardinalis eſt in curia, & ejus familiaris moritur, tunc Papa non confert ſine illius conſenſu, limitatur inquam, quia dicta prior conſtitutio excipit niſi illud beneficium eſſet generaliter Papæ reſervatum, vel ratione officii, videlicet Scriptoris, &c. vel quia eſt major dignitas in Eccleſia Pontificali, tunc Papa ſine alicujus conſenſu conferet. Per ſecundam verò conſtitutionem, quæ incipit *Item idem D.N. &c.* limitat dictam Regul. in eo videlicet, quòd ſi collatio beneficii familiaris Cardinalis ſpectet ad alium Cardinalem, tunc collatio liberè poterit fieri ab illo, nec requiretur conſenſus alterius Cardinalis, in cujus erat ſervitio familiaris defunctus: quia privilegiatus Cardinalis, non debet uti privilegio adverſus alium privilegiatum Cardinalem *text. & ibi Bar. in l. quas actiones C. de Sacroſ. Eccleſ. Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* Cæterùm adverte ab his conſtitutionibus ne latum quidem unguem fere receſſum eſſe ab aliis exinde Pontificibus ad noſtra uſque tempora, quemadmodum ex illorum Regulis videre licet.

B *Beneficium vacans* } Dubitationem hîc movet Quintil. Mandoſius *q. 2.* an vacante officio per obitum familiaris Cardinalis, locus ſit huic Regulæ? Is poſtquam in utramque partem ſuo more diſcuſſit quæſtionem, eam diſtinctiunculâ 32

 reſol-

reſolvit ut nimirùm non vacent officia merè temporalia, vel mixta, ſed tantùm Eccleſiaſtica: tu illum conſule: explicatam enim habebis primam partem additionis Julii III. ſupraſcriptæ: quam ne actum agam, ſtudio prætermitto.

C *Indiſtinctè de beneficiis*) Non tamen ſub hac Regula comprehendentur beneficia Juriſpatronatûs *per not. Mandoſii hic quæſt.* 4. *num.* 5. *in fi. & ſeqq.* ut nec beneficia commendata juxta opinionem quorundam *Mandoſ. quæſt.* 7. nec beneficia ex cauſſa permutationis renunciata *Gomeſ. hic quæſt.* 4. Quid autem in beneficiis familiaris Cardinalis electi in Epiſcopum? Vide Mandoſ. *quæſt.* 15. & quid in coadjutoria cum futura ſucceſſione? conſule eundem *quæſt.* 30. & Gomeſ. *quæſt.* 25.

D *In alia vacatione*) Et ſic beneficia vacantia per reſignationem familiaris Cardinalis non venient ſub diſpoſitione hujus Regulæ, de quo exſtat Deciſio Rotæ apud Caſſad *deciſ.* 16. *de præbend.* quod & noſter hic notat probatque Flam. Pariſ. *de reſign. benef. lib.* 7. *quæſt.* 28. *num.* 4. *& lib.* 8. *q.* 10. Rebuff. *in addition. ad hanc Regul. in pr.* 34

Item beneficia vacantia per aſſecutionem incompatibilis, vel cucullæ monaſticæ profeſſionem, vel per uxorationem non comprehendentur ſub hac Regula: quia illa loquitur de morte naturali, non civili, ut noſter ſubjicit, & proinde ad mortem civilem extendi non debet: cùm Regulæ Cancellariæ ſint ſtricti juris, eoque ſtrictam recipiant interpretationem, *Caſſad. dicta deciſ.* 16. *num.* 5. *gloſſ. & DD. in cap. ſuſceptum de Reſcript. in* 6. *Auctor. Analyt. Commentary ad Reg. de Infirmis, num.* 353.

Sic nec Regulæ huic locus erit, ſi quis litiget cum familiari alicujus Cardinalis: quia tunc petendo ſubrogationem non tenetur conſenſum requirere Cardinalis, quia caſus eſt à Regula diverſus *Gomeſ. ad Reg. de ſurrogand. q.* 5. Rebuff. *in addit. ad hanc Reg.* Habebit tamen locum regula in vacatione per obitum inducta de infirmis, nec opus erit exprimere modum vacationis inductæ, *Nicol. Garcia tract. de benef. part.* 5. *c.* 1. *n.* 169.

Sed an beneficia vacantia ex cauſſa reſignationis per Regulam de Infirmis comprehendantur ſub diſpoſitione hujus Regulæ? Partem affirmativam contra Gomeſium probat ac defendit Mandoſ. *hic q.* 6. *num.* 2. *& ſeqq.* motus ea potiſſimùm ratione, quòd vacatio per obitum inducta per Reg. de Infirmis reſign. eſt vera vacatio, & non ficta, contra quam tamen voluit Gomeſ. rationibus quidem quæ ſolidè à Mandoſio refutantur. Si igitur familiaris Cardinalis reſignet beneficium, deinde infra xx. dies de eadem infirmitate decedat, non poteſt impetrari per obitum, niſi ſervando formam ſtatutam per hanc Regulam, videlicet exprimendo nomen, & titulum Cardinalis, ſub cujus familiaritate reſignans obtinuerat beneficium illud, &c. Cæterùm, malè reſtringit Gomeſius poteſtatem 35

tem

tem Papæ, quaſi is facere non poſſit in terminis hujus Regul. ut vera ſit vacatio per obitum, cùm in titulis beneficiorum Papa habeat plenitudinem poteſtatis, quod & rectè annotavit Auctor Analyt. Comment. *ad Regulam de Infirmis ſub num.191.*

E *Beneficia familiaris Cardinalis)* Familiares ad effectum hujus Regulæ illi ſunt, 36
& qui continuum apud Cardinales habent victum & habitationem, & qui obſequiis Cardinalium inſiſtentes obſonia illorum etiam extra domum accipiunt, ſi tamen in neceſſariis quà domi, quà foris illis adſint *Gomeſ. q.13. verſ. eſt tamen ulterius.* Aſt notandum eſt, talem familiaritatem ſeu habitationem ad minus durare debere per quatuor menſes & quidem continuos. Requirit enim hæc Regula continuam commenſalitatem per ſpatium quatuor menſium: ergo non poſſunt diſcontinui eſſe iſti menſes, ſed continui: quod enim uno contextu fieri debet, non valet diverſis temporibus factum *l. continuus de verb. oblig. Specul. tit de his quæ fiunt à Præl. ſine conſ. c. Pariſ. conſ.159. An ſtatutum num 16. vol.4.* Nec etiam ſufficeret victum habere, niſi etiam adſit æqualitas familiaritatis, Gomeſ. *d. loco verſ. Secus verò*: cùm plerumque expenſæ præbeantur, vel ob eleemoſynam, 38
vel amicitiam, quo caſu beneficia non cadunt ſub reſervatione 11. Reg. ſupra, niſi tamen una cum expenſis ſit in obſequio Cardinalis: Nam licèt expenſæ extra domum præbeantur, ſi tamen domi famuletur, continuus dicetur familiaris Cardinalis, ut not. Simonet. *de reſervat. q 35.* At Leodii ex conſtitutione Eugeniana ij dicuntur familiares, qui actu, veraciter, & ſine fraude eſſent familiares continui commenſales Cardinalium, hujuſmodique familiaritas cenſeri duntaxat debet durare, quamdiu eorum ſervitiis inſiſterent. Probari autem hæc familiaritas debet teſtibus, non litteris, aut per aſſertionem Cardinalis. *Abb. in cap. cùm dilectus in fi. de clericis non reſident. Feliꝗ in cap. cùm noſtra de reſcript. latè* Maſcardus *tract. de Probatio. concluſ.756. incip. extat regula Cancellaria, &c.* Simonet. *de reſervat. d. q.35.* Farinacius *deciſ.681. num.2.* Vide quoque Creſcentium *deciſ.18. de probat.* Mohedan. *deciſ.2. de reſcript.* Gabrielium. *tract. cum opin. tit. de teſtib. concl.10.* Hypoll. Bonacoſſa *tract. de ſervis, & famulis, quæſt.4.* Farinacium *in noviſſ. part 2 deciſ.656. num.8.* quæ deciſio eſt Rever. P. D. Coccini *in una Aſtenſ. penſionis 11. Martij 1615.* ubi inſuper fuit dictum, quòd familiaritas ſemel probata durare præſumatur, etiamſi familiaris alteri Principi ad modicum tempus inſervierit, *& deciſ.116. coram Rever. & Illuſtriſſ. Card. Bononien.* ubi deciſum extat familiaritatem etiam probari ex rotulo familiarium junctis adminiculis: ſed in probanda familiaritate Papæ, ſufficit ſola ipſius aſſertio, aut ejus litteræ. Simonetta *d. tract. quæſt.36. num.6.* adeò, ut in contrarium probatio non admittatur, *Caputaquen. deciſ.386. lib.1.* quod intellige dummodò talis aſſertio principaliter de facto ejus proprio ſit probata, ſecùs ſi ſit enunciativè, & propter aliud emanata, *Roman. conſ.180. num.3.* Simonetta *quæſt.36. num.7.* quem etiam vide *ibid. num.16.*

Digitized by Google

num. 16.ubi ſcribit adhuc familiaritatem probari per unum teſtem, & communi fama cum aliis qui audiverunt Papam appellare aliquem familiarem *per not. Putei deciſ.* 134.*lib.*3.

F *Non debet obſervare*) Adſtipulatur Boetius *deciſ.* 206. *num.* 9. ubi dicit regulam hanc non extendi ad caſum privationis ex delicto, dummodò tamen privatio 49
fieret in curia, Gomeſ. *hic quæſt.* 7. quia ſi extra eam, ceſſat difficultas, ex quo ibi cenſeretur vacare beneficium ubi quis privatur, Rota *deciſ.* 86. *in antiq.* quod verum, quando eſt ibi perſona, ubi privatur: quia ſi eſſet alibi, cenſeretur vacare ibi, ubi eſt perſona: cæterum à Gomeſio in hoc diſſentit Simonetta *d. tract. quæſt.* 29. *num.* 5. & 6. ubi authoritate Mandoſii ſcribit beneficia privati ibi vacare, ubi privatio facta eſt, etiamſi perſona quæ privata eſt, ſit extra privationis locum.

G *Familiaris Papæ*) Vide quæ appoſitè de hac re ſcribit Caſſad. *deciſ. fin. de Præbend.* & in terminis hujus quæſtionis videatur deciſio Rotæ 1251. apud Seraphinum *de Anno* 1597. *Decemb.* 15. in qua fuit dictum, quòd beneficia Nicolai della Genga familiaris Cardinalis de Sabellis, & qui ſub eodem Cardinale fuerat conclaviſta tempore electionis Sixti V. quique poſt obitum dicti Cardinalis de Sabellis, & vivente adhuc Sixto tranſierat in familiaritatem Cardinalis de Aragonia fuiſſe S. Sedi reſervata etiam poſt mortem Sixti; utpotè quòd familiaritas ejusdem Sixti ſit præferenda poſteriori Cardinalis, quòd majus lumen offuſcet minus, & quòd beneficia ſemel affecta ſemper manent affecta. Neque obſtare, quòd Conclaviſtæ videantur ficti familiares Papæ, quia fuit reſolutum, quòd Conclaviſtæ fuerint creati à Sixto V. veri indubitati, & non ficti familiares, & mandat eos haberi pro talibus cum decreto irritanti, & clauſula ſublata, &c. quo caſu non admittitur probatio in contrarium: nam Papæ atteſtatio de facto proprio probationem in contrarium non admittit Caputaquen. *Deciſ.* 386. *lib.* 1. Simonetta *de Reſervat. q.* 36.

H *Vel Officialibus Sedis Apoſtolicæ*) Maximè per declarationem Julii III. ſupraſcri- 42
ptam in pr. quæ vult huic regulæ non eſſe locum, ſi cum familiaritate, de qua in Regula, concurrat reſervatio ratione officiorum, de quibus in 1. Regula, & in Extravag. ad Regimen. verſ. ac etiam de Præbend. Et proinde valebit collatio Papæ abſque conſenſu Cardinalis *Caſſad. deciſ.* 9. *de præbend.* Rebuff. *in Addit. ad hanc Reg.*

I *Propter unam commiſſionem*) Summus tamen Pontifex non adſtringitur ne- 43
ceſſariò ad iſtas conventiones ſeu conſtitutiones Cardinalium in conclavi factas ex opinione Abb. *in c. ſicut noſtris in* 3. *not. verſ. ex hoc habes, de jurejur.* Bart. *conſil.* 1. *lib.* 1. *per tot.* quorum ſententia ſi vera eſt, tuta non erit opinio Alphonſi noſtri, quam propterea non probat Caſſad. *Deciſ. ult. de Præbend. num.* 7. *in fi.* quòd ejus-

ejuſmodi conſtitutio, cujus meminit Alphonſus, tempore electionis Innocentii VIII. per Cardinales facta non exſtet: & ut exſtaret, ab ea recedere potuerunt alii Pontifices, præterquam quòd legibus, non exemplis ſit judicandum, *l. Nemo judex C. de ſent. & interl. om jud.*

K *Ad familiaritatem familiarium*) Vide quæ notavi ad Reg. 3. ſuprà in verb. *Beneficys familiarium aliorum familiarium.*

L *Etiamſi non ſit in curia*) Licèt abſentis Cardinalis conſenſus non requiratur in impetratione beneficii familiaris Cardin. tamen nomen & titulus exprimi debet: quia Regula juris eſt, quòd ſublato uno ex duobus, non cenſetur aliud removeri gloſſ. *Si domus ff. de ſervit. verb. præd. cap. ex tuarum de Auct. & uſu pall.* Gomeſ. *hic q.* 16. latè Mandoſ. *quæſt.* 21. 44

M *Non participat de hoc privilegio*) Fallit, niſi abſens habeat indultum præſentialitatis, per quod abſenti conceduntur omnes prærogativæ, favores, & gratiæ ac privilegia, quibus gaudent Cardinales præſentes, quo caſu illius Vicarius conſenſum præſtare poterit Gomeſ. *hic quæſt.* 22. Mandoſ. *quæſt.* 23. *num.* 5. quo in loco limitationem hanc variis firmat argumentis, quæ videto ſi uſus poſtulat; ut & Anaſt. Germonium *in ſuo eleganti tractatu de indultu Cardinalium.* 45

N *Non teneatur ſequi*) Humanitatis enim eſt, non neceſſitatis conſilia à Senatoribus exquirere: unde Theodoſius inquiebat: Humanum eſſe edicta fieri conſenſu Senatorum *C. de leg. l. Humanum & ibi Cynus Boni. de Vito in proœm. clem.* §. *hac ſanè num.* 36. Plura hac de re videto apud Illuſtriſſ. Card. Palæotum *in tract. de Sacri Conſiſtorii conſultat. part.* 1. *art.* 4. ubi quærit, an Papa utens plenitudine poteſtatis teneatur neceſſariò conſilium Cardinalium requirere; & reſolvit cum diſtinctione, ut ſi ex conſilii petitione poſſit Reſp. incommodari, Papam in eo petendo minus eſſe adſtrictum, verbi gratia, ſi res in conſilio proponenda moram non patiatur, vel periculum aliquod inſigne immineret ſi res detegeretur, vel quid ſimile. Si verò nullum damnum ſequi poſſit ex conſilii communicatione, tunc dicunt Cardinalium ſententias explorare debere: cùm hæc conſilia non in detrimentum, ſed in præſidium ac robur Pontificiæ dignitatis fuerint inſtituta: quod autem prodeſſe poteſt, minimèque nocet, evidens eſt à ſapientibus viris ſemper amplectendum eſſe. *Ita Illuſtriſſimus Cardinalis Palæotus d. loco & art.* 5. 6. 7. & 8. 46 47

O *Concluſum in Rota quòd non*) Idem ſentit Gomeſ. *ad Reg. de Surrog. col. litig. quæſt.* 5. & *ad hanc Reg. quæſt.* 8. & Mandoſ. *hic q.* 9. ubi quoque idem eſſe ſcribit in Gratia ſi neutri: quibus argumentis videto.

P *Suppl cationem motu proprio*) Immò quòd non obſtante clauſula motus proprii obſtet hæc Reg. impetranti ben. famil. Card. ſine illius conſenſu multis probat rationibus Gomeſ. *hic quæſt.* 1. *verſ. Quid dicendum?* 48

Digitized by Google

Q *Poſt impetrationem*) Partem affirmativam acriter tuetur Mandoſ. *hic quæſt.* 17. 49
num. 5.6.& *ſeqq.* cui adde Gomeſ. *hic quæſt.* 28. *verſ. ſed omnibus dimiſſis* : quam in
curia & cancellaria Rom. receptam eſſe ſcribunt , faciunt not. Farinacii *Deciſ.*
272. *num* 13.

R *Quòd ſecundus præferatur*) Et cùm eo Mandoſ. *hic quæſt.* 18. qui adverſus Go-
meſ. *quæſt.* 29. concludit ſecundum impetrantem conſenſum Cardinalis priùs ob-
tinentem præferri debere, & ejus gratiam ſolùm ſubſiſtere, non autem gratiam
primi impetrantis, & conſenſum hujuſmodi poſteà obtinentis.

S *Item ex iſta deciditur dubium*) Super hac quæſtione vide fuſiſſimè Gomeſ. hic 51
quæſt. 18. qui quò proclivius quæſtionem ſolvat, illam in varios articulos & caſus
diſtinguit, quos ſi libitum eſt, videat Lector cum Mandoſio *q.* 29. quibus addat
Achillem de Graſſis *Deciſ.* 378. *ſuper hac Reg.* quo in loco affirmativam cum no-
ſtro Gloſſographo tuetur.

T *Vel mortuus*) Quid juris ſi ante præſtitum vel obtentum conſenſum moriatur 52
Cardinalis ? Vide Mandoſ. *quæſt.* 20.

V *Dicendum eſt quod ſic*) Hanc Auctoris noſtri opinionem ſequitur Gomeſ. *quæſt.*
16. quam Rotæ auctoritate firmat.

X *Habeat ejus conſenſum*) Et quidem expreſſum : conſenſus enim de quo in hac 53
Reg. expreſſus eſſe debet, ut tenet Rota *deciſ.* 15. *de off. deleg. in No.* Put. *deciſ.* 1. *ad
hanc Reg.* Flam. Pariſ. *de Reſig. ben. lib.* 8. *q.* 10. Ideo ejuſmodi Cardinalis conſen- 54
ſus per ſcripturam probari debet, quando litteræ expediuntur, atque ita ſervat
ſtylus Rom. Curiæ, qui pro lege ſervari debet *C. quam gravi de crim. falſi. arg. text.
in cap. pro recta verſ. cùm igitur de Confirm. util. vel inutil. Abb. & Fely. in cap. ex part.* 1. 55
de Reſcript. Lud. Rom. conſ 376. *quæſtio eſt num.* 12. Quòd ſi Cardinalis proviſioni per
Papam factæ nolit conſentire, tum non ad ſuperiorem recurreretur, ut vult Go-
meſ. *quæſt.* 30. quia nuſquam hoc in jure cautum reperitur, ut Cardinalis cogi
poſſit ad conſentiendum teſte Mandoſ. *hic quæſt. ult.* ſed Papa huic Regulæ nomi- 56
natim derogare debet, quod rarenter admodum facere ſolet, ne quod meritò
Sac. Rom. Eccl. Cardinalibus conceſſum eſt privilegium, inane, eluſorium, &
temporale reddatur, quod eſſe non debet. Zaſius *in l. Si à colono num.* 21. *de verb.
oblig.* Gonz. *ad Regul.* 8. *Cancellar. gloſſ.* 9. §.2. *num.* 11. licèt enim privilegia à 57
Principe revocari poſſint, ſeu iis ipſi derogare poſſint, etiam ſine cauſſa, non ta-
men debet iis derogari ſi conceſſa ſint, perſonis benemeritis, quales ſunt Illuſtr.
Cardinales, qui toti Orbi prælucent, ut ſtellæ in firmamento Bal. *in l. quæ ex re-
lationibus not.* 3. *C. de leg. Curt. jun. conſ.* 174 *num.* 4. Decius *conſ.* 186. & 292. *num.* 7.
& iſta regula contra Principem tanquam beneficium Principis eſt extendenda 58
ad not. in l. beneficium, de conſtit. Principum.

Y *Videtur quòd ſic*) Hanc quoque ſententiam probat Mandoſius hic *quæſt.* 22.
num. 2. *in fi. & ſeqq.* quam tamen ſic temperat Gomeſius hic *quæſt.* 37. *in fi.* dum- 59
modò

modò Cardinalis longo tempore non ſit abſens : quia tunc conſenſus ejus non erit neceſſarius : ratio eſt, quia talis abſens reputatur pro mortuo, inquit, *per not. DD. in cap. Præſentata de Teſtib. Io. And. in cap. Si contra de off. deleg. in 6.*

Argumenta in Reg. XXXI. Innocentii VIII.

1. IN Bullis Apoſtolicis non ponitur ſignatura fiat, vel conceſſum.
2. Intellectus hujus Regulæ.
3. Hæc Regula extenditur, etiamſi habens ſignaturam per conceſſum ſit poſterior.
4. Item etiamſi habens per conceſſum ſit graduatus, vel alias privilegiatus & habens per fiat non ſit talis, & num. 14.
5. Generalis locutio generaliter intelligenda.
6. Generalia verba non extenduntur ad ea, de quibus non eſt dictum vel cogitatum.
7. Limitatur hæc Regula, niſi habens per fiat ſurreptitiè impetraverit.
8. Quod nullum eſt, nullum poteſt producere effectum.
9. Limitatur rurſum hæc Reg. niſi habens per conceſſum eſſet prior tempore.
10. Papa non intendit tollere jus quæſitum alteri.
11. Datarius non poteſt lacerare ſupplicationem ſignatam per conceſſum: nec in Cancellaria poteſt arreſtari ad inſtantiam partis.
12. Regula hæc in quibus differat à Regula moderni Pontificis.
Signatura fiat ut petitur ſignificat gratiam de præſenti.
13. Regula xxv. de non judicando juxta formam ſupplicat. quando ceſſet,
14. Habens per fiat præfertur habenti per conceſſum, etiam graduato vel privilegiato.
15. An hæc Regula locum habeat in penſionibus ac ſignaturis ad beneficia vacatura.
16. Habens per fiat præfertur habenti per conceſſum etiamſi ſit poſſeſſor.
17. Prior in data ſi ſit, habens per conceſſum præfertur habenti per fiat.
18. Limitatur hæc Regula, ut non procedat in concurſu gratiarum ſi neutri.
19. Uter præferatur, an habens per fiat motu proprio, an verò per fiat ut petitur.

Digitized by Google

Regula XXXI. INNOCENTII VIII. *quæ eſt XXXIII.* Pauli V.

SIGNATURA PER FIAT PRÆFERTUR ALTERI PER CONCESSUM.

ITem voluit quòd concurrentibus eadem die ſuper quocumque beneficio per *fiat*,* & per *conceſſum* ſignaturis, ex eis per *fiat* habens, alteri præferatur. *

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula non erat in Regulis* Sixti *impreſſis, ſed* Pii *&* Pauli, *ſic ut in veritate eſſet*
dubium quomodo deberet practicari hodie hac Regula: nam in Bullis non ponitur per
fiat, *vel per* conceſſum, *ſed in utraque Bulla ponitur nomen Papæ tantùm, & ſi dicamus*
in expeditione Bullarum, quòd debet expediri tantùm per fiat, *& non per* conceſſum *in* 1
Cancellaria, vel in camera, certè non dicit hoc iſta regula. ſed caſu poſito, quòd ſic intellige-
retur, hoc haberet locum quando arreſtaretur per adverſarium: ſed ſi non arreſtatur, &
utraque Bulla eſſet expedita, tunc quomodo debet practicari in judicio, dubito, quia alia
B *una Regula* XXV. *ſuprà dicit, quòd non adhibeatur fides ſupplicationi, ſed bullis tantùm,*
niſi forſan dicamus, quòd circa hoc eſſet danda iſta regula de mandato Vice-Cancellarij, &c.
ut dicit Regula XXVI. *ſuprà, hodie tamen credo, quòd practicaretur cum commiſſione per*
placet, *aliàs quomodo poſſet deduci in judicio ſignatura per* conceſſum, *& per* fiat *ſtante*
illa Regula per prædicta.

Et pono exemplum in hac regula pro minus intelligentibus, ſi unus impetrat beneficium
à Papa, & ipſe ſignat prout conſuevit facere, fiat ut petitur, *& ego impetro eadem die à* 2
Vice-Cancellario, vel ab alio cui data eſt poteſtas ſignandi, uſque ad certam quantitatem,
C *putà Vice-Cancellario per regulas cancellariæ, vel alteri per bullam, qui ſignat* per con-
ceſſum ut petitur. &c. *tunc ille præferretur mihi, quia habet per* fiat: *hoc dicit iſta Reg.*
quòd aliqualiter concordat cum jure communi arg. c. ſi à Sede de præb. l. VI. *& eorum*
quæ dicunt ibi Doct. Sed de practica ego dubito, etiam in prædictis duobus modis: vel aliàs
poteſt practicari in Datario, qui debet dare ſupplicationes: quia ſi viderit quòd ea die eſſet
impetratio facta per conceſſum, *& per* fiat, *quod poteſt retinere, vel reſecare illam quæ*
fuit per conceſſum, *& dare illam quæ fuit ſignata per* fiat: *ſed tunc obſtabit illud quod*
inferius dicam. Caſu tamen quo practicaretur in Datario, & ipſe non faceret, tunc in
can-

cancellaria poſſet fieri ad petitionem partis, & ſi non fiat in cancellaria, tunc poſſet fieri in judicio, per regulam: Is qui in jus ſuccedit alterius, de reg. jur. lib. 6. & regula, Qui in jus ff. eo tit. ſed de modo practicandi dubitatur: crederem tamen eſſe neceſſariam commiſſionem, ut dixi.

Item intelligo eam, etiamſi habens ſignaturam per conceſſum *ſit poſterior, & hoc videtur dicere, cùm loquitur indiſtinctè, licèt videatur facere contra prædictum c. ſi à Sede de præb. lib. 6. aliàs quaſi de nihilo deſerviret ultra jus commune,* faciunt not. in cap. Si Papa de privileg. lib. VI. & in cap. ſi duo de procur. eod lib. *in hoc tamen remitto me ad Rotam: quia ex quo iſta Regula loquitur in terminis juris communis, deberet intelligi ſecundùm jus commune, ut ſuperius dixi, & faciunt jura vulgaria.* 3

Item ponderandum arbitror hic verba, ibi, concurrentibus ſignaturis, &c. *nam non dicit Regula quòd impetrantes ſint concurrentes, id eſt, quòd ſint aliàs pares, ſed tantùm* D *dicit de ſignaturis concurrentibus, &c. ex quo ſequitur, quòd etiamſi impetrantes ſint inæquales, quòd habeat locum iſta regula: & ſic regula prærogativarum ſuprapoſita non haberet locum hic.*

Item ſi habens ſignaturam per conceſſum *ſit graduatus, vel aliàs prærogativatus, & habens per* fiat, *non ſit talis, quòd nihilominus præferatur habens per* fiat: *hoc tamen vel-* 4 E *lem declarari. Sed pro iſta parte faciunt jura vulgaria dicentia, quòd generaliter dictum, generaliter debet intelligi,* ſufficiat cap ſi Romanorum XIX. diſtinct. *ſed pro* 5 *contraria parte facit, quia verba generalia non extenduntur ad ea, de quibus non eſt dictum vel cogitatum* leg. cum Aquiliana ff. de tranſac. hoc dicit gloſſ. fin. in cap. ne 6 quis arbitretur XXII. quæſt. II. *ad hoc etiam facit iſta regula in dictis verbis, & fortè hoc eſſet verius per prædicta.*

Limito etiam hanc regulam, niſi habens per fiat, *ſurreptitiè impetraverit: quia tunc alter debet ſibi præferri, quia quod nullum eſt, nullum debet producere effectum,* ut dicit Oldrad. conſil. CVI. quod incipit, quod littera executoria in princip. & allegat no- 7 8 ta. in leg. cùm pater §. curatorum ff. de leg. II. & poſuit illud conſilium in fi. de verb. ſignific. & de exe. rejud. & ſæpiùs ſuprà dixi, facit regula quæ contra jus, de regulis juris lib. VI. & ad hoc faciunt ſupradicta.

Item limito eam in quantum loquitur de eodem die, niſi appareret de hora: quia tunc F *ſi habens per* conceſſum, *probaret prioritatem ſignaturæ per horam, licèt eadem die deberet præferri alteri habenti per* fiat, & *poteſt hoc probari per teſtes ut dicit gloſſ. nota.* in c. 9 duobus de reſcript. lib VI. & in d. c. ſi à Sede. *Cum quibus tranſeunt Doct. & Domin. ibi, & non obſtat iſta regula, quæ dicit tantùm de die, quia debet intelligi niſi probet de prioritate horæ: nam Papa non intendit tollere jus quæſitum alicui ut dicit alia regula, & hoc* G *eſt de jure communi* l. I. §. Si quis à Principe ff. ne quid in loco pub. cap. quamvis de reſcript. lib ſexto. *& ad prædicta facit gloſſ. decreti quam ſuperius allegavi* XX. quæſt. II. c. ne quis arbitretur: *quia Papa non cogitavit de hoc, ergo, &c. Ex quibus inſero, quòd propter has cauſſas non poteſt Datarius lacerare ſupplicationem ſignatam per* conceſſum

ceſſum, nec poteſt eam retinere concurrentem cum alia ſignata per Papam, id eſt, per fiat: nec in Cancellaria poteſt arreſtari in expeditione bullarum, etiam ad inſtantiam partis: ſed ſola Rota, vel coram judice competente debet de hoc judicari, maximè ſi per partem excipiatur. 31

Hic ſolebat eſſe una Regula tempore Sixti, *quæ dabat prærogativam Cardinalibus conferendi omnia beneficia ſpectantia ad collationes eorum: & illam aliàs gloſſavi: ſed quia hic non reperio in impreſſu, non oportet extendere verba, maximè quia arbitror eam iniquam quoad* Curiales, *& quoad exſpectantes, & etiam quoad Officiales Curiæ.*

COMMENTARIA JO. CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Auctior facta eſt hæc Regula primùm per Julium III. qui poſt dictionem *per fiat*, adjecit *etiam ut petitur*, & poſt dictionem *alteri*, ſubjecit *per conceſſum etiam motu proprio habenti præferatur*: deinde per Gregorium XIII. qui poſt vocem *præferatur*, adjecit, *etiamſi in illa per conceſſum prægnantiores, & quantumlibet privilegiatæ eſſent clauſulæ*: quas clauſulas ut alii exinde Pontifices ſecuti ſunt, ita tollunt varia dubia, quæ ex illa Innocentii oriri potuiſſent, utpote quæ variis modis amplient Regulam Innocentii ſupraſcriptam, & maximè quoad clauſulam motus proprii, cujus alioqui qualitas potentior eſt omnibus aliis, teſte Jo. And. *in c. duobus, num. 5. in fin. de Reſcript. in 6.* Caſſa. l. *Deciſ 9. num. 3. in f. de præbend.* Attamen licèt illa adjecta ſit ſignaturæ *per conceſſum*, non propterea tamen præferetur habenti ſignaturam per *fiat*, licèt ſint qui velint utrique clauſulæ eandem vim & poteſtatem ineſſe, ſed de nihilo. Nam clauſula *fiat ut petitur*, ſignificat gratiam de præſenti, id eſt dicere, ut nunc fiat, ut tunc conſenſus perfectus ſit, & tum conſenſu ſuo irrevocabili Princeps ligetur, non in futurum, ſeu in tempus expeditarum ſigillatarumque litterarum vim illius diſtuliſſe videatur Felin *in cap. 1. de Conſtitut.* Calder. *in cap. Quiſquis de electio.* Pechius *de amort ſat. bon. cap. 26.* quod verum eſt, quando ſubjecta materia ſolùm gratiam contineret; ſecùs tamen quando in ſupplicatione plura ponuntur, quorum aliqua gratiam continent, aliqua verò juſtitiam, quæ ſecundùm jus regulatur, nam tali caſu ſi Papa talem ſupplicationem per *fiat ut petitur* ſignaret, Papa ſolùm concedere videtur ea, quæ juſtitiam concernunt, & ea, quæ ſecundùm jus commune ſunt, & hoc caſu propter rerum mixturam illud verbum *fiat* à ſui natura exorbitaret, & per conſequens gratiam inducere videretur, Gomeſ. *ad Reg. de Non jud. juxta form ſupp. q. 16. verſ. Eſt tamen unum.* 32

B *Quianna Regulæ XXV.*) Illa non obſtat, nec procedit, quando ſupplicatio producitur pro declaratione litterarum, & ad probandum circumſtantias, & qualitates 33

Digitized by Google

litates gratiæ, & an illa ſit per *fiat*, an per *conceſſum*: ideoque bonum eſt, inquit Rebuffus *in praxi in 2. part. ſignat. num.* 13. producere ſignaturam, alioqui ex bullæ tenore dignoſci non poteſt. Unde quis cautus eſſe debet, ut tam bullam, quàm ſignaturam conſpiciat, & ex illis veritatem elicere poterit.

C *Signandi uſque ad certam quantitatem*) Vide infrà Reg. 68.

D *Quid habeat locum iſta Regula*) Idem ſentit Mandoſius *hic quæſt.* 3. & Gomeſius 14
ſcribens in pluribus cauſſis fuiſſe judicatum pro habente ſignaturam per *fiat*, etiamſi habens per *conceſſum* ſit graduatus, ſeu privilegiatus: etiamſi ſit in poſſeſſione. Rebuff. *in praxi part. 2. ſignatura num.* 11. *per cap. Si à Sede de Præbend.* quid in 15
ſignaturis ad beneficia vacatura? quid in penſionibus? Vide eundem Mandoſium *quæſt.* 6. & 8.

E *Nihilominus præferatur*) Etiam poſſeſſori, ut dixi, habenti per conceſſum Caſſad. *Deciſ.* 14. *de Præbend.* Rebuff. *d. loco.* 16

F *Niſi appareret de horâ*) Hanc noſtri Auctoris limitationem probat, pluribusque argumentis confirmat Mandoſ. *hic quæſt.* 5. *num.* 3. & *ſeqq.* qui quoque in 17
ſubſequenti quæſtione 10. hanc ipſam regulam aliter limitat, ut videlicet non procedat in concurſu gratiarum ſi neutri, quibus argumentis, tu videto: ſed uter 18
præferatur, habensne gratiam per *fiat motu proprio*, an verò per *fiat ut petitur*? Videatur Mandoſ. *q.* 13. & 14.

G *Vt dicit alia Regula*) Supra Reg. XVII. De non tollendo jus quæſitum.

Argumenta in Reg. XXXII. Innocentii VIII. *quæ eſt* XXXIV. Pauli V.

1. Verbum prætendet in hac Regula, refertur tantùm ad tempus præſens & præteritum, non futurum.
2. Illa ſumenda eſt interpretatio, quæ benignior eſt.
3. Per verba ſequentia, intelliguntur præcedentia.
4. Hæc Regula locum non habet in vacatione per ſententiam.
5. Cauſſa non dicitur beneficialis, cùm agitur de privatione facti.
6. Pacificus quis dicatur ad affectum hujus Regulæ, & num. 24.
7. Lis non dicitur mota antequam ille cui movetur ſciat ſe citatum.
8. Satis eſt citationem fuiſſe decretam intra ſex menſes.
9. Poteſt quis reputari pacificus poſſeſſor quoad quædam, licèt lis ſit illi per alios mota: & quid ſi lis fuerit cum prædeceſſore poſſeſſoris annalis? & poſt num. 33.

10. Gra-

10 Gradus & nobilitas non exprimenda illam non habenti.

11. Illam expreſſionem etiam excuſat fama in contrarium, vel probabilis ignorantia.

12. Evocatio intra ſex menſes intelligitur à tempore datæ impetrationis non exped. bullarum.

13. Verbum *extunc* denotat extremitatem temporis & num. 36.

14. Annus quo debet finire impetrans litem, incipit currere à die citationis ſive fuerit miſſa intra ſex menſes, ſive ſub finem eorundem.

15. Tempus hujus Reg non currit contra impetrantem, ſi per opponentem mora injiciatur, de quo tamen proteſtari debet.

16. Verba in hac Regula *debeat & teneatur* neceſſitatem importanr.

17. Per ſequentia declarantur præcedentia.

18. Intellectus verborum *alius modus vacationis non veniat.*

19. Gratia *ſi neutri* quando habeat locum.

20. Cautela adverſus hanc Regulam.

21. An hæc Regula defendat execrabilem.

22. Intellectus verborum *certo modo vacare prætendit* & num. 66.

23. Regula hæc in quo per noviſſimos Pontifices ſit aucta.

24. An appellatione beneficii ad effectum hujus Regulæ veniant officia?

25. An ſub hac regula comprehendantur præſtimonia, penſiones, beneficia manualia, hoſpitalia, Commendæ, Vicariæ perpetuæ, beneficia Juriſpatronatus, & Capellaniæ, quæ in titulum dantur? & quid de reſervatis?

26. Annus pacificæ poſſeſſionis incipit currere à die adeptæ poſſeſſionis beneficii quod impetratur, iſque continuus eſſe debet.

27. Beneficium ipſo facto, & ipſo jure, quomodo & quibus modis vacare dicatur, & qui ſint utriusque vacationis effectus?

28. In vacatione ipſo jure, ſive ipſo facto, an requiratur ſententia declaratoria.

29. Homicida privandus demùm beneficio per ſententiam, ideo ante illam poteſt reſignare, quod limita in reſignatione ſimplici, non in favorem; & dummodò homicidium non ſit qualificatum.

30. Accuſatione vel inquiſitione pendente, utrùm criminoſus poſſit reſignare ſua beneficia. Item privatione facta ubi beneficia vacare cenſeantur.

31. Hæc Regula locum non habet in vacatione per ſententiam.

32. Pacificus poſſeſſor quis dicatur ad effectum hujus Regulæ.

33. Citatus etiam nulliter dum tamen proceſſus ſit introductus, non dicitur pacificè poſſidere.

34. Satis eſt ad effectum hujus Regulæ pacificam eſſe poſſeſſionem quoad titulum, etiamſi fructus non percipiat.

35. Si reus habens notitiam citationis nondum executæ, & veniat ad cauſſam, lis dicitur pendere.

36. Li-

36. Limitatur niſi lis eſſet notoriè calumnioſa; vel niſi actor non compareret.

37. Quid in poſſeſſore citato vigore clauſulæ : *Omnes alios intereſſe habentes, &c.*

38. Quid in eo, in quem citatio fuit quidem executa, ſed non in judicio reproducta.

39. Relatio curſoris requiritur, ut citatio executa cenſeatur.

40. Statuta debent declarari ſecundùm jus commune.

41. Poſſeſſor mittens mandatum procura habetur pro ritè citato.

42. Poſſeſſor annalis non gaudet beneficio hujus Reg. ſi ipſius cedens per annum pacificè non poſſederit.

43. Hodie in quacumque impetratione primæ parti hujus Regulæ derogari ſolet.

44. Papa ſolet, parte inſtante, tempus ſex menſium prorogare; & quando.

45. Dictio *Extunc* extremitatem temporis ſignificat.

46. Annus de quo in Reg. incipit currere à die citationis executæ, etiamſi ante ſex menſes ſit emiſſa.

Superveniente impedimento facto partis, vel Judicis, non currit tempus impetranti.

47. Impetrans prærogativam à Papa, quid obſervare debeat?

48. An tempus hujus Regulæ currat impetranti, ſi intra annum poſſeſſor citatus ceſſit beneficio, vel deceſſit.

49. Non ſolùm is cujus beneficium impetratum eſt, ſed illius etiam ſucceſſor aut ceſſionarius, aliique poſſeſſores excipere de non ſervata hujus Regulæ forma poſſunt.

50. Verbum *tenetur* importat neceſſitatem.

51. Obtinens gratiam motus proprii an Regulam hanc obſervare teneatur?

52. Motus proprius tollit ſubreptiones & facit ſubſiſtere gratiam, quæ aliàs corrueret.

53. Motus proprius nihil operatur contra veriſimilem mentem concedentis, nec in his, quorum plenam notitiam Princeps non habet.

54. Pœna 50 Ducat. de qua in Reg. an hodie exigatur.

55. An iſta Reg. locum ſibi vendicet extra Curiam coram Legato, vel Ordinario?

56. Difficiliùs fallitur Ordinarius, quàm Papa circa ſuæ jurisdictionis adminiſtrationem.

57. Legatus eodem ſtylo, iisdemque Regulis uti debet, ac ipſorum conditor.

58. Modus vacationis de quo in hac Reg. an debeat prætendere tempore vacationis, ſic quod poſteà in progreſſu judicii non poſſit alium prætendere?

59. Mens & cogitatio talis præſumi debet, qualis ex verbis apparet.

60. An hæc Regula procedat in gratia *Si neutri*.

61. An hæc Reg. defendat execrabilem ſi poſſedit per annum, & quid in intruſo, & privato per non promotionem? ibid.

62. Sufficit quoad effectum hujus Re-

gulæ ſola detentio; etiam aſinina, & injuſta, per annum tamen pacifica, etiamſi poſſeſſor fructus non percipiat.

63. An impetranti qui ignorabat aliquem eſſe annalem poſſeſſorem, obſtet diſpoſitio hujus Reg.

64. Ignorantia excuſat eum, qui certat de damno vitando, non eum qui de lucro captando.

65. Regula de annali poteſt opponi in quacumque inſtantia.

66. Intellectus verborum hujus Regulæ: *quod certo modo vacare prætendit.*

Regula XXXII. Innocentii VIII. *quæ eſt XXXIV.* Pauli V.

DE ANNALI POSSESSORE.

ITem, idem Dominus noſter ut improbi lites exquirentium motus reprimantur, voluit, ſtatuit, & ordinavit, quòd quicumque beneficium Eccleſiaſticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare prætendit, deinceps impetraverit, nomen, gradum, & nobilitatem poſſeſſoris ejusdem, & quot annis illud ipſe poſſedit; & ſpecificam & determinatam cauſſam, (ex qua conſtare clarè poterit, quòd nullum ipſi poſſeſſori in dicto beneficio jus competat) in hujusmodi impetratione exprimere, & infra ſex menſes ipſum poſſeſſorem ad judiciū evocari facere, cauſſamque ex tunc deſuper infra annum, uſque ad ſententiam diffinitivam incluſivè proſequi debeat, & teneatur. Alioquin impetratio prædicta, & quæcunque inde ſecuta, nullius exiſtant firmitatis, & idem impetrans de damnis & intereſſe poſſeſſorem prædictum, propter ea contingentibus ei ſatisfacere, & ſi poſſeſſorem ipſum injuſtè, frivolè, ac indebitè moleſtaſſe repertus exſtiterit, quinquaginta florenos auri perſolvere Cameræ Apoſtolicæ ſit aſtrictus; nec alius quàm præmiſſæ vacationis modus, et

tiam per litteras ſi neutri, aut ſurrogationis, vel aliàs, ſibi quoad hoc, ut hujusmodi beneficium ea vice conſequi vel obtinere valeat, quomodolibet ſuffragetur, illudque nullatenus in anteà litigioſum propterea cenſeatur. *

GLOSSEMA ALPHONSI.

A ISta Regula dicit, quòd ſi quis impetret beneficium ab aliquo per annum pacificè poſſeſ-
B ſum, & dicit vacare ipſo facto, quod debet exprimere nomen, gradum, & nobilitatem
C ipſius poſſeſſoris, & per quot annos poſſederat. Item cauſſam determinatam, quare aliquod
jus eidem competit in dicto beneficio, & debet extunc facere eum evocari infra ſex menſes,
ac cauſſam infra annum finire, aliàs quòd impetratio, & inde ſecuta ſunt nulla, & tenetur
ſibi ad intereſſe ad omne damnum, &c. & ſi frivolè vel dolo eum moleſtat, tenetur ad
quinquaginta Ducatos Cameræ Apoſtolicæ, nec alius modus vacationis ſibi proderit, etiam per
viam ſurrogationis, vel ſi neutri, niſi primus; nec dicetur litigioſum illud beneficium am-
pliùs. hoc dicit iſta notabilis Regula. Et ad ejus declarationem ponderandum eſt iſtud ver-
bum vacare prætendet, &c. quod verbum, licèt de jure poſſet referri ad utrumque 1
tempus etiam futurum, ut vult gloſſ. in l. 11. ſtipulationum aliàs §. ſtipulatio ff. de
verb. ob. quam not. Ang. & Joan. de Imo. & idem not. Ang. in auth. ut Judic. ſine
quoquo ſuffr. §. ſi igitur juncta gloſſ. col. 11. tamen iſto caſu tantùm refert præſens
& præteritum, & non futurum; quia debemus in benigniorem partem interpretari, ut 2
dicit Ang. in d. §. & allegat. l. ſolemus ff. de condit. & demon. & cap. 11. de con-
ſtit. lib. VI. & Bart. in l. verbum oportebit ff. de verb. ſign. & hoc præmaximè, quia
per verba ſequentia intelliguntur præcedentia, l. fi. §. cui dubia ff. de vino tri. & oleo 3
leg. cap. pervenit cum gloſſ. XVIII. diſtinct.

Sed infrà dicitur, quòd debet exprimere impetrans cauſſam, quare jus nullum competat
poſſeſſori; ergo ſequitur, quòd illa regula loquitur de beneficio vacanti ipſo facto, & non
per ſententiam fiendam: & ideo ſi unus in forma juris petit aliquem privari beneficio ſuo, 4
D quia eſt criminoſus, & ſibi conferri, non habet locum iſta regula, & ad hoc facit: quia tunc
non dicitur cauſſa beneficialis, quando agitur de privatione facti, ſicut vult gloſſ. in cap. 5
E 11. ut lite pendente lib. VI. ideo primus poteſt renunciare ſimpliciter, vel ex cauſſa per-
mutationis: ſed iſte ſecundus non, ut vult d. gloſſ. in fin. & ratio eſt, quia ſecundus habet
jus in beneficio quouſque privetur, ſed primus non: quia nemo dat quòd non habet, ſuffi-
ciat c. ad ſolvendum ff. de deſpon. imp. & facit quod dixi ſuprà in Reg. XXVII. de ſur-
rogatione.

Et pondero verbum pacificè poſſeſſum, &c. & pono pacificè, id eſt, quia non fuit ſibi lis ſuper eodem beneficio mota, & tunc quis dicitur pacificè poſſidere, ita vult gloſſ. not. in

F verbo antè juncto text.in cle. 1.de ſe quæſt.poſ *& non debet exponi pacificè, id eſt, juridicè, ut exponit gloſſ.* in cap. Placuit XVI. quæſt. VI. in verbo pacificè, *& non ſufficeret quoad iſtam regulam, nec quoad ſequentem, quòd infra annum cauſſa fuiſſet com-*
G *miſſa contra eum: ſed oporteret quòd eſſet citatus, ut ſentit gloſſ.* juncto text. in d. cle. *nam lis non dicitur mota antequam ſciat ille cui movetur: quia citatio habet tres partes, ſcilicet quando decernitur, item quando executa eſt, item quando fit relatio ut dicit* Joan. And. in cap. Romana §. contrahentes de foro compe. lib. VI. *& Sicu. refert. & ſequitur* in cap. fin. de offi. leg. & Bald. in l. omnis §. verùm ſi apparitur C de Epiſc. & cle. *Ideo quoad iſtam regulam, & quoad ſequentem, crederem ſufficere citationem fuiſſe executam, licèt nondum fuerit relatio facta,* faciat cle 11. cum gloſſ. ut lite pendente. 8

Et per verba iſtius regulæ ibi evocari facere, &c. *videtur, quod ſatis eſt, quòd infra*
H *ſex menſes ſit decreta citatio: & ſic audivi tenuiſſe Rotam: ſed certè poſſet dici contra-*
h *rium per ſupradicta, ſalva determinatione Rotæ, & per verba iſtius regulæ videtur, quòd etiamſi lis ſit inter alios cum eodem, quòd non dicatur quoad iſtam regulam pacificè poſſidere cum iſto qui movet litem* argum. l naturaliter ff. de uſuca. *Licèt contra hoc faciat,* 9
quod vult Anton. *& etiam* Sicu. in c. illud de præſumpt.

Item in quantum hîc dicitur de expreſſione gradûs & nobilitatis poſſeſſoris, *de-*
I *bet intelligi in habentibus gradum, vel nobilitatem: aliàs, quod non eſt, non poteſt exprimi: quia non poteſt quis deſiiſſe habere, quod nunquam habuit* l. non poteſt ff. de reg. jur. 10
l. decem de verb. oblig. & d. c. ad diſſolvendum. *& ſufficiat quoad hoc fama, quod non eſt graduatus, vel nobilis: quia nobilitas conſiſtit in reputatione, ſcilicet quòd differat ab aliis plebeis, ut dicit* Bart. in repetitione l. 1. C. de dig. lib. XII. *Idem de gradu, quia* 11
ſi unus eſt factus clandeſtinus Doctor, tamen neſciebatur publicè, tunc impetrans non diceretur in culpa: ſufficiat Regula Ignorantia de regul. jur. lib. VI. *& quodibi &* in l. reg. ff. de jur. & facti ignor.

K *Item in quantum textus dicit hîc, quòd* extunc infra ſex menſes facere evocari, 12
&c. *debet intelligi à tempore datæ impetrationis, & non à tempore expeditionis bullarum, de quo ſufficiant notata* in clem. fin. de reſcript. *& hoc apparet per verbum* extunc,
L *quod denotat momentaneam computationem ab illo tempore, faciat* gloſſ. in clem. 11.
in fin. de hæred. *ac denotat lapſum temporis, & extremum, ut dicit* gloſſ. in clem. 1. in 13
verbo extunc, de jure patronatûs, quæ allegat leg. 111. ff. de condition. & demonſt.

Item in quantum hîc dicitur, quòd cauſſam debet facere expediri uſque ad diffi- 14
M nitivam infra annum, &c. *debet intelligi à tempore citationis factæ: & credo quòd ſic intelligat Rota, puta ubicúmque duplex terminus ſimul actori & reo datur ad aliquid agendum, debet intelligi lapſo primo termino,* faciat l. contra majores, & quod ibi dicit Bald. C de inoff. teſt. *& licèt detur hîc dilatio ſex menſium ad citandum, tamen ſi ante ſex menſes ille citetur, non debet expectari tempus ſex menſium, ſed ſtatim currit annus*

gloſſ.

N gloſſ. eſt notabilis & ibi no. eam Domi. in c. cupientes §. hac generali in verbo
O commodè de elect. lib. VI. *Et credo quòd iſte annus currat iſti, ut faciat quantum in ſe*
eſt, quoad expeditionem cauſſæ: ſed ſi faciat quantum in ſe eſt, & adverſarius ponit ali-
quas exceptiones, putà quòd eſt nobilis, vel graduatus, & quòd non fuit hoc expreſſum in bul- 15
P *la, &c. & Iudex interim dubitet, & altercatur ſuper iſtis exceptionibus, tunc ſi probentur,*
benè eſt pro poſſeſſore, ſed ſi non probentur, non currit tempus illius regulæ, ſecundùm ea quæ
dicit Baldus *in ſimili* in dict. leg. contra majores C. de inoff. teſta, & in leg. 1. Cod.
de jura. cal. & gloſſ. ad hoc quam not. ibi Domin. in cap. cupientes §. quòd ſi per
xx. de election. lib. VI. in verbo comparere, & in verbo videbitur. *Tamen debet*
Q *proteſtari quod non ſtat per eum, aliàs fortè curreret ſibi terminus*, ſufficiat gloſſ. in dict. 16
§. quòd ſi per xx. verbo poſita.

Item in quantum hic dicitur, quòd debeat & teneatur, &c. *Iſta duo verba neceſſi-*
R *tatem important præciſam: de verbo* debet, *ſufficit* gloſſ. in clem. Attendentes. de
ſtatu Reg. *& de verbo* teneatur. gloſſ. in cap. per hæc, de hæred. lib. *6*.

Item in quantum hic dicitur de pœna quinquaginta Ducatorum Cameræ appli-
candorum: *Quæro per quem debet applicari, an per Iudicem cauſſæ, ſive per Auditorem*
Cameræ & ad inſtantiam cujus? & ſi non habet unde ſolvat, an debet luere in corpore?
ex quo venit iſta pœna imponenda propter dolum, vel fraudem, non curo hic inſiſtere: quia
S *nunquam vidi ſolvi iſtam pœnam: quia omnia ſine quibus, &c.* leg. 11. de Juriſdict. omn.
jud. & cap Præterea de offic. deleg. *& ſi non haberet, unde ſolveret, verberaretur,*
ſufficiat cap. reprehenſibilis de app. *in Curia tamen credo, quòd Procurator fiſcalis ſe*
poteſt intromittere etiam coram Auditore Cameræ vel cauſſæ: quia eſt emergens, vel in-
cidens quæſtio argum. cap. 1. de ordin. cog.

Vnum tamen non omittam: quia iſta cauſſa & ſimilis eſt beneficialis, ex quo ille eſt pri-
vatus ipſo jure, ideo etiam in prima inſtantia poſſet committi tanquam beneficialis in cu-
T *ria, ut dicit Regula quinta de poteſtate Vice-Cancellarij: tamen ſi pars eſt in partibus, du-*
V *bito quòd cauſſa committeretur in Curia in prima inſtantia.*

Item dicitur hic, quòd alius modus vacationis non veniat, niſi primæ vacationis
etiam per litteras ſi neutri, vel ſurrogationis, &c. *debet intelligi niſi præmiſſa ſer-*
ventur quoad expeditionem cauſſæ, prout ſuprà dicitur, &c. & ſic intelligit totus mundus
iſtam litteram: & pro hoc intellectu facit littera ſequens, quæ dicit quòd ſtud beneficium
non cenſetur litigioſum, id eſt, poſt lapſum dictorum terminorum, & ſic per ſequentia de-
claratur præcedens cap. pervenit XVIII. di. & dict. leg. fin. de vino trit. & ole. leg. 17
cum concordantiis & alleg. gloſſ. ibi.

Sed ego dubito, quid ſonent iſta verba: nam ſi impetratio ſit nulla, cum inde ſecutis, 18
quid eſt hoc dicere, quòd non veniat alius modus, quàm expreſſus, &c.? & certè non eſſet
valde iniquum dicere, quòd etiamſi velit iſte impetrans proſequi infra tempus debitum, non
veniat alius modus vacationis, niſi expreſſus: quaſi dicat, etiamſi dicatur in bulla, vel alio
quovis modo, &c. *tamen non veniat alius modus quàm expreſſus, etiam in gratia ſi*

neutri, ſive proſequatur iſte impetrans, ſive non : & hoc apparet per dictionem nec, *ibi*
poſitam, ut eſt gloſſ. no. juncto. text. in l. lege Cornelia ff. ad leg. Corn. de Sycar.
ſed quia totus mundus aliter intelligit, nolo ego eſſe Martinus legum, qui erat ſemper ſolus
in opinionibus ſuis, & hoc per l. minimè ff. de legib. *vel poteſt intelligi, quòd etiam ſit*
reſtitutus ad proſequendum cauſſam ex diſpenſatione, &c. pro hoc facit gloſſ. fin. jun-
cto text. in cap. Licèt Epiſcopus de præbend. lib. VI. contra l. apud Julianum, §.
conſtat ff. de leg. I. *Sed intelligendo prout communiter intelligitur, vult dicere iſte §.*
quòd per viam ſi neutri, etiam ultra terminos prædictos, debet iſte admitti ex primo modo
expreſſo, & non aliter: & idem in via ſurrogationis poſt annum; Verbi gratia: Ego
impetravi beneficium tuum, quia eras hæreticus; & non ſui proſecutus infra annum, tunc
impetratio mea eſt nulla ut hic: *ſed ſi contingat te mori, vel promoveri, non debeò ſurro-*
gari niſi ex jure priori quod expreſſi: & idem eſt in gratia ſi neutri, dicendo quòd nec mi-
hi, nec tibi competit jus, & tunc venit primus modus vacandi, & etiamſi docuero, quòd ex
alio modo vacandi non competit jus: & hoc vult dicere iſte finis. Tamen verbum etiam
hîc poſitum facit in contrarium: ſed ſecundùm hunc intellectum, hoc habet verum de gra-
tia ſi neutri impetrata antequam labatur terminus, ut vult hic text. *ſecus ſi gratia ſi*
neutri impetretur poſt lapſum temporis hîc ſtatutum: quia jam non valet talis gratia,
ex quo beneficium non eſt litigioſum: & hoc eſt quod vult iſte verſiculus: nam gratia ſi
neutri, non habet locum niſi quando beneficium eſt litigioſum, ut ex forma eius apparet:
quia mandatur Iudici cauſſæ, quòd ſi reperit neutri litigantium jus competere, &c. ſed 19
nullus erat litigans, quia lis erat extincta, &c.

Tamen cautela contra hanc regulam poteſt eſſe duplex: Prima, quòd impetrans ſi non
poteſt finire cauſſam pro ſe infra annum, procuret habere ſententiam contra ſe infra pri- 20
mum annum, & poſteà proſequatur, & durabit lis in perpetuum, ut hic fundatur juncta
decretali penultima de Iudic. Item ſecunda cautela eſt, quòd alius amicus impetrantis
iterùm impetret pro ſe, & hic non habebit locum iſta regula quoad illam, per totum ti-
tulum C. res inter alios acta, & cap. quamvis, de re judicata. *& hæc pro nunc.*

Hîc tamen non omittam unam quæſtionem, quam vidi practicari in Curia, ſi unus poſſi-
det unum beneficium curatum pacificè per decennium, vel aliàs, & adeptus eſt aliud ſimile 22
pacificè, & ſine diſpenſatione per aliquot menſes, & ſic eſt privatus utroque per extra-
vagant. execrabilis, *vel primò tantùm,* per capit. de multa de præbendis. *ego im-*
petro primum, antequam labatur annus, an habeat locum iſta regula? & Rota *ſe nten-*
tiavit quòd ſic: Sed mihi videtur quòd non: quia iſte primus poſtquam vacavit primum,
non poſſedit per annum, ergo, &c. & hoc fundo, quia iſta lex ſemper loquitur leg. Ariani
C. de hæret. *ſed hîc dicitur* tunc immediatè, *ergo, &c.*

Item dicit deinceps: & quod certo modo vacare prætendit, *per qua & alia* 22
verba hîc poſita, videtur quòd cum uno constructo ponerentur, debet intelligi utrumque
verbum cum qualitatibus hîc poſitis, ſcilicet infra annum à tempore impetrationis.

Item

Z *Item hic dicitur*, quod tunc vacare prætendit, &c. *& per alia verba hic poſita videtur, id eſt, à tempore impetrationis, &c. teneatur, quod eſt infra;* ad hoc facit doctrina Bart. in l. talis ſcriptura ff. de leg. 1. *& idem dico de hæretico; ſed aliter alicui Domino viſum fuit, neſcio ſi ille non habuit vota Dominorum, vel voluerunt finiviſſe, & in hac opinione fuit Dominus Nicolaus de Caſtello Abbreviator de Parco majori.*

COMMENTARIA JO. CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Annectenda eſt in extremo hujus Regulæ poſt verbum *cenſeatur*, appendicula hæc, ex conſtitutione Julii III. quam quoque cæteri Pontifices ad noſtra uſque tempora Regulæ huic inſeruerunt: *Quod etiam extendi voluit ad impetrantes beneficia Eccleſiaſtica cuiuscumque qualitatis per privationem, & amotionem, vel aliàs propter commiſſa, exceſſus, & crimina, vacantia vel vacatura: & ſimiliter ad impetrantes beneficia tanquam vacantia per devolutionem.* Quæ quidem Appendicula hoc conſilio addita fuit, quò majus frenum impetrantibus imponeretur, qui temerario & ambitioſo auſu, beneficia annalium poſſeſſorum impetrant: ſiquidem dubitari poterat, an ſub hac Regula comprehenderentur omnia beneficia cujuscumque qualitatis: præſertim cùm hæc Regula ſit pœnalis, eòque non extendenda *l. 3. in fin. ff. de prævaricat. cap. ſtatutum § quod cùm ſit pœnale de electio. in 6. c. in pœnis de Reg. jur. in 6.* Caſſad. *Deciſ. 16 num. 5. & deciſ. 23. num. 6. de præbend.* Rurſùm, dubitari poterat, an ſibi locum vindicare poſſet in impetratione eventuali, quæ eſt cùm quis ſupplicat aliquem privari beneficio, propter delictum, & in eventum privationis petit ſibi illud conferri: & dubitandi rationem movere poterant verba iſtius Reg. *& quod certo modo vacare prætendit:* nam impetrans ob privationem futuram, certo modo beneficium non prætendit vacare ſaltèm tempore impetrationis. Itaque conſulto & prudenti conſilio, quo ſcrupulus omnis tolleretur, Julius III. aliique exinde Pontifices dictam ampliationem ſubjecerunt: quam clauſerunt poſteriores alia iterùm ampliatione, nimirùm, regulam hanc in omni impetratione beneficiorum, quæ à Papa, tanquam devoluta, impetrantur, quoad omnes ejus partes ſervandam eſſe, etiamſi ejusmodi impetrationes motu proprio factæ ſint, ut poſteà dicam. 23

B *Si quis impetret beneficium*) An beneficii appellatione, quoad effectum hujus Regulæ veniant officia? Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. in gloſſ. 3.* ſcribit ex ratione hujus Reg. beneficii appellatione, venire officia & dignitates Eccleſiaſticas; *per* 24

gloſſ.

dium, non tamen qualificatum, utpote cujus auctor ſit privatus ipſo jure, *cap. 1. de homicidio in 6 Pet. de Anchor. conſil.* 150.) eſt privandus ſuo beneficio per ſententiam, *ut in cap. Clericu Ne cler. vel. Mon. cap. ex litteris de exceſſ. prælat.* Nicol. Garcia *tract. de benef. part. 11. cap. 3. §. num. 98.* ubi hac de re latè, quem vide. Ideo poteſt quis ante ſententiam privationis reſignare, cùm non anteà ſit privatus *cap. fraternitatis de cler. excomm.* Felii Dec. *& alij in cap. 2. de reſcript.* Covar. *in relectio. Clem. ſi furioſus §. 3. num. 7.* dummodò tamen merè & abſolutè reſignet ad manus Ordinarii, & non in favorem, inquit Auctor Analyt. Comment. nam ita expreſsè loquuntur jura omnia, quæ de eo qui ſententiam ſua ceſſione prævenit, meminerunt, quæ ſunt tria tantùm, aut ad ſummum quatuor, videlicet cap. (udum in fin. de electio. c. Per tuas in fin. de Simonia c. ex litteris c. ult. de exceſſ. prælat. & ſi reſignet coram Papa, vel Legato in favorem certæ perſonæ ut aſſolet, tunc non valet reſignatio, nec collatio tanquam ſubreptitia. Fit enim in fraudem ſententiæ, & ad eludendum Judicem, & judicium impendens, quod ſi fuiſſet expreſſum, Papa nunquam admiſiſſet reſignationem, aut non tam de facili, quod ſatis eſt. Ideòque facit legi, & Judici injuriam, & veluti in fraudem alienat, quæ alienatio reſcindi debet, & in priſtinum ſtatum reponi *l. Si aliquis ff. de donat. cauſſa mort. l. In fraudem, l. aufertur ff. de jure Fiſci.* Auctor. Analyt. Comment. *ad Reg. de Infirm. n. 368.*

Atque hæc limitatio licèt probabilitatem aliquam, ut ſic loquar, præ ſe ferat, habeatque præter jam citatum ſuos aſſeclas, attamen verior, & communior eſt contraria opinio, quam etiam probat Rebuſſus *in praxi tit. de modis amitt. ben. num.* 50. ut ſcilicet ſubſiſtat renunciatio ante ſententiam privationis, ſive illa facta ſit ſimpliciter, ſive in favorem; quæ opinio, etſi indubiè procedat, ubi renunciatio, & ceſſio ſimpliciter fit, in renuntiatione tamen in favorem, idem dicendum adſtruit D. Joan. Gutierrez *lib. 2. Canonicarum quæſt. cap. de clerico homicida, num.* 30. Nam qui renunciat, inquit, jure ſuo utitur, & ideo nullam fraudem committit: quippe qui ſibi ipſi conſulturus, vel amico, vel conſanguineo eidem beneficio renunciat non ut alteri noceat, ut in ſimili ſpecie conſideravit Covar *in d. Clem. ſi furioſus de homicidio 2. part. Relect.* dum reprobat Anton. de But. *conſil.* 43. tenentem prædictam renuntiationem nullam eſſe, quoties ea facta fuerit poſt ſcientiam prioris impetrationis, quaſi ea in fraudem impetrantis fiat: Dicit enim Covar. hoc minimè verum eſſe, cùm ſuo jure utatur renuncians, ut ſibi, amico, vel conſanguineo conſulat: Igitur valebit renunciatio beneficii facta in favorem alterius, cùm non fiat, neque præſumi debeat in fraudem, ſed ut renuncians ſibi, amico, conſanguineo conſulat, & in noſtris terminis hoc expreſsè probat Tho. Ferrat. *cautela* 44 quem ſequitur Gomeſius *ad hanc regulam quæſt.* 42. & alii, quos citat Gutierrez *d. loco*, & Flam. Pariſ. *Tract. de Reſignat. beneſic. lib. 3. q. 16.*

Adò vertitur cauſſa in Rota coram R.P.D. Coccino inter D. Joannem Laſſaux Paſtorem de Haccuria Diœceſis Leodien. contra D. Joannem Fechier, cujus Rotæ deciſioni lubens equidem acquieſcam.

E *Poteſt renuntiare ſimpliciter, vel ex cauſſa permut.*) Hoc an ita ſit planius à me explicatum habes in tract. meo de Permut. benef. *part.1.quæſt.*xxx.& ex iis quæ modò dixi.

F *Non debet exponi pacificè, id eſt, juridicè*) Planè, nam ille demùm pacificus poſſeſſor dicitur, qui nullam controverſiam patitur juris, neque facti judicialem, vel 32
extrajudicialem *Geminia conſ.78.col.2.verſ.ad ſecundum Card.* Tuſchus *tom.6. pract. concl.num.*1. Ideoque citatus nulliter, dummodò proceſſus ſit introductus, non dicitur pacificè poſſidere: quia non ſine lite, & controverſia poſſidet Rebuff. *in praxi ad hanc Reg.gloſſ.6.* à quo tamen in hoc articulo diſſidet Gomeſ. *hic quæſt.45.* 33
quo in loco variè docet, per citationem nullam, vel nulliter factam non interrumpi annalem pacificam poſſeſſionem, immò requiri perturbationem in ipſa poſſeſſione, vel fructibus, quæ qualiter intelligantur, conſule Mandoſ. *hic quæſt.* 23.& Auctorem Analyt.Comment. *hic ampliat.*14. *& DD. in Clem.Gratiæ de Reſcript.* Denique ſatis eſt, ad effectum hujus Reg. pacificam eſſe poſſeſſionem quoad titulum, etiamſi fructus non percipiat, ut contra Gomeſium *quæſt.*47. docet Rebuff. *gloſſ.6.verſ. aſſerit etiam.* quod ſecus erit quoad vitium execrabilitatis, quia quod ad illius effectum requiritur poſſeſſio, quæ producat præſentem 34
fructuum acquiſitionem, ut notat D. Wameſius *conſ.234.num.2.& 9.* id quod latiùs oſtendi infrà ad Reg. *de Diſpenſation. quoad incomp.*

G *Quòd eſſet citatus*) Idem ſi non citatus veniat ad cauſſam per ſe, vel per procuratorem: Nam quoties reus habeat notitiam citationis nondùm executæ ve- 35
nit ad cauſſam, lis dicitur verè introducta Mandoſ. *hic quæſt.*3. quod limita primò, niſi lis notoriè eſſet calumnioſa Caſſid. *Deciſ 5.num 3.ut lite pendente.* Limita ſecundò, niſi actor non compareat; nam per citationem proceſſus non dicitur inchoatus Actore non comparente Bald. *in l. poſt edictum* §. 1. *ff. de Iudic. & in l.* 1. *num* 1 *ff.de in jus voc. Alex.& Iaſ.in Rub d.tit. Anchor.conſ.*97.*num.*4. Sed quid dicen- 36
dum in poſſeſſore citato vigore clauſulæ, *omneſque alios intereſſe habentes, &c.* Vide Mandoſ. *hic quæſt.36.* & Farinacium *Deciſ.*18. *num.2.part.2. in Novis.* Ubi coram Illuſtriſſim. Cardin. Bononienſi anno 1603. Martii 3. fuit dictum dictam clauſulam operari, ut poſſit citari etiam non comprehenſus in citatione, & 37
quid in eo, in quem citatio fuit executa, ſed non in judicio illam reproduxit? 38
Vide eundem Mandoſium, *quæſt.35. & 66. in fine* eleganti diſtinctione utentem.

H *Sed certè poſſet dici contrarium*) Ego quoque ita ſencio. Nam licèt Regula hæc exigere tantùm citationis executionem videatur, ibi *ad judicium evocari facere,* tamen cùm citatio non aliter ſubſiſtat, niſi accedat curſoris, vel nuncii relatio,

Digitized by Google

l hac autem §. *non defendi ibi* Bart. *ff Quib. ex cauſ. in poſſ. eat Hoſtien. in cap. Quoniam contra de probation. verſ. citati omnes ubi exponit citationes, id eſt, nunciorum reſponſiones ſeu relationes,* cenſuerim non ſufficere quoad effectum hujus Regulæ citationis
infra ſex menſes impetrationem, ſed inſuper executionem & relationem, ſtatu- 39
ta enim debent declarari ſecundùm jus commune *Leg. ſi ſervi C. de Noxal. Alex.*
conſ. 125. *col pen.* Alciat. *in cap. Cùm contingat num.* 157. *de Iurejur.* Farin. *Deciſ.* 165. 40
num. 2 *part* 1. *in Noviſſ.* quod ſingulariter limita, niſi poſſeſſor mittat mandatum pro cura: quia illud æquipollet citationi executæ, & à die executionis illius in-
cipiet annus currere ad proſequendum teſte Mandoſio hîc *quæſt.* 73. *quem vide, ut* 41
& quæſt 35. *num.* 10. *& quæſt. in fin. & quæſt.* 67. ubi quærit, quid citatio continere debeat, ut regulæ ſatisfiat.

hh *Etiamſi lis ſit inter alios*) Finge Titium poſſeſſorem annalem beneficii quod
accepit a Mevio, cui lis erat mota, nec eo vivo finita, an hic Mevius juvetur be- 42
neficio hujus Regulæ? Pro negativa reſolvit Rota apud Mohedan. *Deciſ.* 14. *de cauſſa poſſ. & propr.* quia cùm ſemper lis duret, nec finiatur per ſententiam executioni demandatam Caſſador. *Deciſ.* 14. *ſub Reg. num.* 11. beneficium dicitur infectum ad quemcumque vadat: quod ſecùs eſſet, ſi aliquo poſſidente moveretur lis inter alios; quia ſi poſſeſſor non fuiſſet citatus, efficeretur Annalis, & gauderet beneficio Regulæ. In triennali verò prædicta non haberent locum: quia in caſu ſupradicto gauderet poſſeſſor triennalis Regula de triennali, ſi ipſe nunquam fuiſſet in lite, licèt eſſet lis inter alios, quando ipſe incepit poſſidere, quia Regula de Triennali extinguit lites antiquas, ut ex illius textu patet. Rurſus finge Titium reſignatarium, non eſſe annalem, ſed ipſius reſignantem, an dictus Titius reſignatarius uti poſſit exceptione hujus Regulæ? Dubitationem movet quòd verba Regulæ ſunt in rem prolata, & per conſequens beneficium potiùs, quàm perſonam concernat, & proinde videtur, quòd quilibet poſſidens beneficium tutus ſit diſpoſitione dictæ Regulæ: Hoc tamen non obſtante verior eſt opinio negativa, quam poſt Caſſad. *Deciſ* 16. *ſuper Regulis* tenuit Flam. Pariſ. *de reſignat. benefic. lib.* 3. *quæſt.* 5. *num.* 51. Nec obſtat, quod in contrarium allegatum eſt, quia negatur Regulam eſſe realem: nam etſi ad hoc videantur adeſſe conjecturæ, tamen attendendus eſt ſtylus C. *quam gravi de crimin. falſi Verall. deciſ.* 331. *part.* 3. ſecundum quem Regula eſt perſonalis, cùm loquatur de poſſeſſore, & intelligenda eo durante.

I *De expreſſione gradus & nobilitatis*) Hodie in quacumque impetratione, ſive 43
per obitum, ſive per reſignationem, ſive certo modo, ſive ſint proviſiones *perinde valere. ſi neutri,* & ſimiles, huic primæ parti Regulæ derogari ſolet quoad ſcilicet expreſſionem gradus nobilitatis, & temporis, quo poſſedit is, cujus beneficium impetratur.

Atem-

K *A tempore datæ impetrationis*) Idem ſentit Gomeſius *quæſt. 67.* & Rebuff. *in*
praxi ad hanc Regul. gloſſ. 14. quo in loco ſcribit Papam inſtante parte ſolere tem- 44
pus iſtud ſex menſium prorogare, dummodò tamen necdùm ſit elapſum, alioqui
ceſſante prorogatione, ſi impetrans non vocaverit in judicium annalem poſſeſ-
ſorem, & à die citationis intra annum judicium terminari non fecerit, intrabit
diſpoſitio hujus Reg. quod & notat Illuſtriſſ. Cardin. Seraphinus *Deciſ. 683.*
num. 2.

L *Lapſum temporis*) Adde Præſidem Everardi *in conſul. 5. num. 10.* Iaſ. *in leg. 1.* 45
§. 1. numero 13. ff. Si quis jus dic. non obtemper. & in leg. in ſubſtit. numero 6. ff. de
Vulg. & Pupill. leg. Si bis Legatum 4. ff. de condition. & demonſtration. in fine, ibi hic
articulus tunc extremi quinquenny tempus ſignificat. Flam. Pariſ. *de reſignat. benefic.*
lib. 11. quæſt. 2. num. 15.

M *A tempore citationis factæ*) Ac potiùs executæ, ut antè notavi, probatque Man-
doſ. *hic q. 2. n. 72.*

N *Sed ſtatim currit annus*) A die nimirùm citationis executæ, etiamſi ante ſex 46
menſes ſit emiſſa: cauſſa enim dilationis attenditur, quâ finitâ, finitur dilatio,
etiamſi totum tempus non ſit elapſum Caſtren. *in leg. Si quis hæres ita ff. de acquiſ.*
hæreditat. nam cauſſa dilationis ſex menſium fuit, ut interim poſſeſſor, ſive in
Rom. Curia, ſive extra eam exiſtens, vocari poſſit, quo vocato, ceſſavit jam cauſ-
ſa dilationis, Mandoſ. *dicta quæſtione 72. in fine.*

O *Quantum in ſe eſt*) Sufficit enim quòd non ſtet per eum, quamvis intra annum
ſententia pronunciata non fuerit Gonzalez *ad Regulam 8. gloſſ. 2. §. 1. num. 17.*
argum. Clem. ſicut de appellat. & ibi DD. c. ex ratione & ibi DD. ex d. tit. Sed quia ple-
rumque cauſſa intra annum finiri non poteſt, vel intra ſex menſes dictari ſuper-
venientibus nimirùm impedimentis, quæ contingunt vel partis facto, vel judi-
ciis, aliiſque modis, de quibus Philipp. Franc. *in cap. ex ratione de appellation.* 47
Ideo ſolent impetrantes à Papa derogationem etiam ſecundæ partis Regulæ
impetrare, aut ſaltèm obtinere prorogationem, proteſtando quòd per ipſos non
ſtet, ut hic ſubjicit noſter, cui adde Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. gloſſ. 15.* Verùm
advertendum hic monet Mandoſ. *quæſt. 76.* ut prorogationem à Papa impetrans
ſit intra ſex menſes ad citandum, vel infra annum ad cauſſam proſequendum, a-
lioqui ſi id non exprimat, prorogatio ipſi non proderit: tunc enim non proro-
gatione, ſed nova opus eſſet conceſſione, *Argum. l. Sed ſi manente ff. de Precario l. Si*
cùm dies in pr. ff. de arbit. ſcilicet in Auth. Si tamen in fin. C. de Temp. appell. Boer. *De-*
ciſ. 283 num. 11. formulam porrò prorogationis obtinendæ à Papa, vide apud
Mandoſ. *d. quæſt. 76. n. 3.*

P *Non currit tempus illius Regulæ*) Sed an currat impetranti, ſi intra annum poſſeſſor citatus ceſſit beneficio, vel deceſſit? partem affirmativam tenet Rebuff. 48
ad hanc Regulam gloſſ. 14. ut ſcilicet non imputetur impetranti ſi non fuerit proſecutus uſque ad ſententiam, ſi poſſeſſor conventus cedat, vel is decedat, intra annum *per not*. Caſſador. *Deciſ.* 16. *ad hanc Reg.* quæ doctrina etiam obtinet in impetrante, qui iiſdem ex cauſſis intra ſex menſes poſſeſſorem ad judicium evocavit. Idem Caſſad. *Deciſ.* 17. *& d. deciſ.* 16. Aliud tamen videtur voluiſſe Gomeſ. *hic quæſt.* 62. *verſ. Prætereà*, quo in loco ſcribit impetrantem teneri intra annum à regula præfixum, ſententiam obtinere contra ceſſionarium, vel ſurrogatum, ſi quis detur, alioquin ex ſtylo curiæ procedetur per contradictas contra intereſſe putantes, quibus citatis validè in ipſos pronunciatur. Nam cùm hæc Regula inquit, ſit realis, quilibet etiam centeſimus poſſeſſor excipere contra impetrantem, & illum ſub prætextu non ſervatæ Regulæ excludere poterit, & abſolutoriam ab ipſius impetratione petere, *juxta deciſ.* 1, *de re jud. in No. & c. fin. de jurejur.* ſatiſque erit huic poſſeſſori, ſi prædeceſſor ipſius per annum poſſederit *juxta d. deciſ.* 1. Itaque generaliter Regula hæc amplianda eſt in omni ſucceſſore, & tam activè, quàm paſſivè. Unde ſive is qui per annum pacificè poſſedit moriatur, vel cedat, ſive ſimpliciter, ſive in favorem, ſive cauſſa permutationis, competit ſucceſſori eadem exceptio, ut is qui impetravit ex defectu juris defuncti, vel cedentis, ſive eo vivo, ſive poſt ceſſum, vel deceſſum impetraverit in quantum vult fundari in incapacitate, privatione, vel defectu juris dicti poſſeſſoris, teneatur oſtendere ſe omnia in impetratione ſua Papæ, vel Legati expreſſiſſe quæ requirit hæc Regula, alioquin non minùs excludetur per quemvis ſucceſſorem, quàm per ipſummet annalem poſſeſſorem ſi non ceſſiſſet, vel deceſſiſſet, ut notat Auctor Analyt. Comment. ad hanc Reg. 49

Q *Neceſſitatem important*) Adde textum in Clem. Exivi de Paradiſo, col. 4. §. 50
Idem ordo, ibi quod ubicumque ponitur in Regula hoc vocabulum *Teneatur* obtinet vim præcepti &c. de verb. ſignific. l. Prætor in pr ff de Eden. l. Debet ff. Nautæ caup. ſtab. Rebuff. ad Concord. Rub. de Collat. §. 1. in verb. Debeat. Sed an obtinens gratiam *motu proprij* teneatur Regulam hanc obſervare? dubitationem movet, quòd motus proprius tollit ſubreptiones, & facit 51 52
ſubſiſtere gratiam, quæ aliàs corrueret *Cap. Si motu proprio de Præbend. in* 6. *Geminia in cap. Si eo tempore verſ. ego crederem de Reſcript. in* 6. Eo tamen non obſtante partem affirmativam tenet Mandoſius *hic quæſt.* 49, rejecta diſtinctione quam affert Gomeſius *hic quæſt.* 10. & benè: quia cùm hæc Regula lata ſit publicæ utilitatis cauſſa, & ad fraudes, & lites repellendas, non cenſetur Papa huic Regulæ velle derogare per clauſulam motus proprii, quæ nihil operatur contra mentem veriſimilem concedentis Joan. And. *in d. cap. Si motu proprio Alex. conſil.* 53

Digitized by Google

ſil. 205. *lib.* 7. Bellam. *Deciſ.* 392. *& deciſ.* 474. Rota *deciſ.* 445. *in antiq.* Felii
in cap. in noſtra de Reſcript. Nec minus quorum Princeps non habet plenam noti-
tiam, ut in circumſtantiis, de quibus in hac Regula, quæ ſunt facti, Bald. *in l. ult.*
C. de crimin. Sacril. Felii *in cap. Cauſſam quæ de teſt. b.*

R *De iſta pœna* 50. *Ducat.*) Gomelius hic *quæſt.* 40. rectè ſcribit pœnam hanc 54
non eſſe in uſu, ſaltèm ut pars victrix illam exigat. Nam hodie rei poſſeſſores
ſola condemnatione expenſarum, & nullitatis impetrationis adverſarii, ſunt
contenti, cum abſolutione ab illius impetitione; niſi dicamus Fiſcum Roma-
num illam poſſe exigere coram Auditore Cameræ, vel Cauſſæ, ut noſter Gloſſo-
graphus hic ſubjicit.

S *In curia tamen*) Sed an Regula hæc locum obtineat extra Curiam coram Le- 55
gato vel Ordinario? Placet opinio negantium: hoc potiſſimùm argumento,
quòd ceſſet in illis ratio quæ viget in Papa: cùm illi præſumantur habere noti-
tiam & cognitionem perſonarum, & vacationis beneficiorum, & quis illa poſſi-
deat, & quamdiu poſſederit: atque ita difficilius fallitur Ordinarius, quam Pa-
pa circa adminiſtrationem ſuæ juriſdictionis *arg. text. in cap. Quoſdam de præſum-*
ption. cap. irrefragabili de offic. ord. clem. 1. *eod.* Decius *conſ.* 224. *incip. in caſu propoſito.* 56
ſub fin. atque hanc opinionem multifariam ſecuta eſt Rota, præſertim quoad
Ordinarium: nam in proviſione Legati Regulam habere locum contra Gome-
ſium *hîc quæſt.* 9. exiſtimat Mandoſ. *quæſt.* 50. & Auctor Analyt. Comment. *hic*
num. 115. atque ita deciſum fuiſſe in una Colonien. Canonicatus 2. Junii 1574.
teſtatur Illuſtriſſ. Card. Seraphinus *Deciſ.* 285. *num.* 9. & ratio eſt, quòd eadem
Regulæ ratio militet in Legato quæ in Papa: cùm ille æquè atque iſte decipi
ex facili poſſit in collationibus, neque ita exactam notitiam perſonarum, & be-
neficiorum ſuæ provinciæ habere, quam Ordinarius in ſua Diœceſi: præter-
quàm quòd Legatus eodem ſtylo, iiſdemque Regulis uti debet, ac ipſarum con-
ditor Papa, ut notat M. in Analyt. Comment. *ad hanc Reg. ampliat.* 2. 57

T *Quod alius modus*) Sed an modum illum certum vacationis prætendere de- 58
beat tempore impetrationis, ſic quod poſteà in progreſſu judicii non poſſit a-
lium prætendere? Mandoſ. ex profeſſo quæſtionem hanc tractat, lateque diſcu- 59
tit, & tandem in illa reſolvit: quòd licèt impetrans debeat probare certum ali-
quem modum vacandi, tamen cum eodem tempore quo impetravit, verbi
gratia per obitum, vel per reſignationem obtinuerit etiam clauſulam, *ſive alio*
quovis modo, impetrans præſumitur cogitaſſe, ſi ex illo modo quem expreſſit, vin-
cere non poſſet, alium ſub illa generali clauſula comprehenſum deſignaret:
mens enim & cogitatio talis præſumi debet, qualis ex verbis apparet *l. Labeo ff.*
de ſuppell. leg. l. in ambiguis ff. de regul. jur. nec enim poteſt eſſe majus mentis teſti-
monium, quàm qualitas inſpecta verborum, Caſſador. *lib.* 5. *Var.* Caſſadorus *De-*
ciſ. 6.

Digitized by Google

etiam in quacumque instantia, Caſſad *Deciſ.* 42. *num.* 1. *ſup. Reg.* Farnacius *Deciſ.* 601. *num.* 1. hæc enim Regula favorabilis eſt, ut vult Flam. Pariſ. *de Reſign. beneſ. lib.* 3. *quæſt.* 5. *num.* 18. Denique adverte poſſeſſori annali non ſuffragari hanc Regulam, quò minùs pœnam impoſitam vitet ob non publicationem *per not.* Flam. Pariſ. *d. tract. lib.* 11. *q.* 6. *num.* 90. 65

Quod certo modo vacare prætendit) Quanquam hæc Regula de annali, loquatur de beneficio, quod certo modo vacare prætenditur, & ſecundùm aliquos debeamus intelligere de certo modo non expreſſo, & quando in impetratione dicitur propriè per iſta verba tantùm, *certo modo vacare*, nihilominus Rota tenet, ut habeat locum etiam in impetratione per obitum, vel per reſignationem, vel alio modo expreſſo, quia & obitus, & reſignatio dicitur certus motus vacandi. Ita Creſcentius *dec.* 11. *de Renunciat.* 66

Regula XXXIII. Innocentii VIII. *quæ eſt XXXV.* Pauli V.

1. Beneficium ſine Canonica inſtitutione obtineri nequit.
2. Hæc Regula locum tantùm habet in perſonis, quæ ſunt aliàs habiles ad beneficia.
3. Diſpoſitio hujus Regulæ ceſſat in ſpuriis, & aliis perſonis minùs habilibus, & num. 41. 50.
4. Origo poſſeſſionis attenditur quoad effectum hujus Regulæ.
5. Non eſt recedendum à verbis conſtitutionis, etiam exorbitantis.
6. Hæc Regula ceſſaret, ſi quis electus ſine confirmatione poſſideret: Item ſi ſine proviſione vigore acceptationis poſſideret.
7. Per electionem non acquiritur jus in re, ſed ad rem, & num. 60.
8. Appellatione electionis intelligitur de confirmata, vel de ea, quæ requirit confirmationem.
9. Hæc Regula locum obtinet etiam in electionibus, quæ confirmationem non requirunt.
10. Triennium de quo in hac Reg. debet eſſe continuum.
11. Dictio *Per* denotat continuationem omnimodam.
12. Poſſeſſio pacifica qualiter intelligatur quoad hanc Regulam, & numer 63.
13. An is, qui poſſidet fructus, cui alioqui

alioqui lis mota eſt, dicatur pacificè poſſidere; & quid ſi non moveatur lis, ſed poſſideat fructus.

14. Reſervatio generalis in corpore juris clauſa una tantùm reperitur.

15. Collatio beneficii devoluti per alium quàm Papam facta, nulla eſt.

16 Devolutio non includit reſervationem generalem.

17. Beneficium licèt ſit devolutum, uniri tamen poteſt per Epiſcopum.

18. Poſſeſſio beneficii triennalis, defendit poſſidentem quoad poſſeſſionem, non quoad titulum.

19. Poſſeſſio beneficii, an det titulum in beneficio.

20 Confirmatio Papæ ex certa ſcientia, id quod aliàs à principio erat nullum, validum, & firmum redditur & num. 76.

21. Intruſus quis dicatur.

22. Habens Canonicum titulum, etiamſi violenter ingrediatur poſſeſſionem non dicitur intruſus.

23. Interpretatio verborum Regulæ *Antiquas lites penitùs extinguentes*, &c.

24. Pendere non dicitur, cui renunciatum eſt.

25. Lis finita non dicitur, niſi per ſententiam, quod limita ut hìc infrà, & num. 34. in fin.

26. Citatione facta, debet quolibet anno renovari per aliquem actum.

27. Regula hæc an habeat locum in impetratione facta poſt pac. f. triennalem poſſeſſionem, ſive in forma juris, ſive per vacationem ipſo facto de commiſſis ante triennium.

28. An exceptio hujus Reg. obſtet impetranti, ob non ſolutionem mediæ annatæ.

29. Regula iſta locum habet in privato ipſo jure, vel per ſententiam.

30. Carens titulo, non dicitur intruſus, quoad effectum hujus Regulæ.

31. Iſta Regula licèt defendat poſſeſſionem, non tamen inducit titulum, & num. 72.

32. Beneficium Eccleſiaſticum poteſt quis detinere, etiam ſine inſtitutione canonica quoad effectum hujus Regulæ.

33. Alia interpretatio verborum hujus Reg. *Antiquas lites, &c.*

34. Qui dolo deſiit poſſidere lite pendente, poteſt ſemper conveniri.

35. Exceptio firmat Regulam.

36. Excommunicatus poſſidens triennio ex titulo colorato juvatur beneficio hujus Reg.

37. Excommunicatus poſſidet, *juvaturque* hac Reg.

38. Secus erit, ſi ſpolietur.

39. Hæreticus poſſidet nec repellitur beneficio hujus Regulæ, num. 8, contra num. 82.

40. Defenſio non tollitur excommunicato.

41. Spurius, homicida, & quicumque aliàs inhabilis utitur exceptione hujus Reg.

42. Commendatarius an hac Reg. ſe tueri poſſit?

43. Hæc Reg. in quo aucta ſit per noviſſimos Pontifices.

44. An beneficii appellatione quoad Reg. effectum veniant officia?

45. Beneficii appellatio in materia favorabili latior eſt.
46. Hæc Regula comprehendit etiam hoſpitalia quæ dantur in titulum.
47. An uniones ſub hac Regul. comprehendantur?
48. Per unionem extinguitur nomen & effectus beneficii.
46. Hæc Regula non tuetur eum qui poſſidet duo curata; nec eum, qui poſſidet beneficium manuale: nec reſignatarium qui non publicavit reſignationem.
50. Quid in beneficio Jurispatronatus?
51. An in ſpuriis & aliis perſonis inhabilibus hæc Regula locum obtineat?
52. Verbum *quicumque* in hac Regula reſtringitur ad perſonas habiles.
53. Illegitimi etiam hac Reg. defenduntur.
54. Præſumpta diſpenſatio quæ fundatur in Reg. de Triennali non habet locum in illegitimis, qui beneficia obtinent in Eccleſiis, ubi eorum patres beneficium habent.
55. Diſpoſitio quæ reſpicit commodum publicum, non recipit reſtrictionem ad habilitatem perſonarum.
56. Mulieres in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ an ſub hac Regula comprehendantur?
57. Beneficii appellatione non venit dignitas.
58. De qua Simonia hæc Regula loquatur de reali ne, an etiam de conventionali? & quomodo probetur Simonia.
59. Definitio Simoniæ Realis, & Conventionalis, deque pœna utriusque.
60. An Simoniacus ignorans ſe tueri poſſit exceptione hujus Regulæ?
61. Sufficit à primordio tituli juſti poſſidere, licèt ex poſt facto vitioſus ex ſimonia reddatur.
62. Per ſolam electionem ſine confirmatione jus in re non tribuitur: limita ut ibi.
63. Ubicumque lex deſignat certum tempus, illud debet eſſe continuum in odioſis, aliàs ſecus.
64. An triennium hujus Reg. currat contra minorem?
65. Pacifica poſſeſſio de qua in Reg ut intelligatur: & an qui poſſidet fructus, dicatur pacificè poſſidere?
66. An pacifica poſſeſſio interrumpatur per citationem nullam?
67. Citatio geminata pro valida habetur, etiamſi fuerit malè executa.
68. Comparens ad cauſſam cum mandato procura habetur pro legitimè citato.
69. Septem privilegia reſervationis per obitum apud Sedem.
70. Hæc Regula loquitur tantùm de reſervatione beneficiorum vacant. per obitum in Curia.
71. Dicta reſervatio non cenſetur comprehenſa ſub quacumque diſpoſitione, niſi de illa fiat ſpecialis & individua mentio.
72. Indulta Cardinalium non extenduntur ad beneficia vacantia in Curia, niſi in Eccleſiis ſuis titularibus in urbe exiſtentibus.
73. Beneficia devoluta an ſint reſervata?
74. Devoluta quæ dicantur beneficia.
75. Duobus modis conferuntur beneficia devoluta

Digitized by Google

76. An ſicut Ordinariis, ita etiam Legatis & Nunciis currat ſemeſtre ad conferendum beneficia devoluta?
77. Legatus à latere concurrit ſicut & Papa cum omnibus Ordinariis in collatione beneficiorum: eſtque inter eos locus præventioni.
78. Hæc Regula defendit tantùm poſſeſſorem etiam malæ fidei quoad poſſeſſionem, non quoad titulum.
79. Hæc Reg. non extenditur ad petitorium.
80. Diſpoſitio hujus Reg. non afficit Ordinarium.
81. Poſſeſſio triennalis an acquirat titulum poſſidenti: & an defendat execrabilem contra tertium?
82. Effectus Confirmationis Papalis qui ſint.
83. Intruſus ad effectum hujus Regulæ quis dicatur.
84. Intruſus in beneficio licèt ſit bonæ fidei, an beneficia ſpectantia ad illius collationem conferre poſſit?
85. An hæreticus defendatur ope hujus Regulæ?
Adverſus intruſos extat Conſtitutio Pii IV. decernens ſequeſtrum, Ibid.
86 Simoniacus an audiatur in poſſeſſorio judicio? & quid in Simoniaco ignorante, an juvetur beneficio hujus Regulæ?
87. Interpretatio verborum Antiquas lites, &c. remiſſivè.
88. Coloratus titulus quomodo hîc conſideretur.
An titulus prædeceſſoris transferatur in ſucceſſorem quoad triennalem poſſeſſionem.
89. Caſus in quibus quis nec coloratum titulum habere dicatur.
90. Hæc Regula contenta eſt titulo præſumpto.
91. Nec cogit execrabilem prodere ſuam diſpenſationem.
92. Titulus invalidus non dat colorem.
93. Vitioſus ingreſſus dari non debet in beneficialibus: admittitur tamen invalidus titulus quoad diſpoſitionem hujus Regulæ.
94. An hæc Regula loquatur de perſonis habilibus?
95. An Regula iſta locum habeat in Commendatariis?

Regula XXXIII. INNOCENTII VIII. *quæ eſt XXXV.* Pauli V.

DE TRIENNALI POSSESSORE.

ITem, ſtatuit, & ordinavit idem D. N. quod ſi quicumque Eccleſiaſtica beneficia qualiacumque ſint, absque Simoniaco ingreſſu * ex Apoſtolica vel ordinaria collatione aut electione, & electionis hujus-modi

modi confirmatione ſeu præſentatione & inſtitutione illorum, ad quos beneficiorum hujuſmodi collatio & proviſio, electio, præſentatio, ſeu quævis alia diſpoſitio pertinet, per triennium pacificè poſſederint (dummodò in beneficiis huiuſmodi ſi diſpoſitioni Apoſtolicæ ex aliqua reſervatione generali in corpore juris clauſa reſervata fuerint, ſe non intruſerint) ſuper eiſdem beneficiis taliter poſſeſſis nequeant moleſtari, nec non impetrationes quaslibet de beneficiis ipſis ſic poſſeſſis factas, irritas, & inanes cenſeri debere decrevit, antiquas lites ſuper illis motas penitùs extinguendo.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *HÆc Regula eſt notabilis, & quotidiè practicatur: & dicit quòd poſſidens beneficium pacificè per triennium, ex collatione illius ad quem pertinet beneficiorum collatio, &c. dummodò non habuerit ingreſſum Simoniacum, vel beneficium non ſit reſervatum in jure, quòd ampliùs ſuper illo non poſſet moleſtari, & quòd impetrationes facta de illo beneficio tanquam de vacanti ſunt nulla, & extinguit lites antiquas, &c. h. d.*

B *Sed quia ſepè & ſepiùs dubitavi de extrema parte iſtius Regula, videtur mihi quòd alij minores me debeant dubitare. Ideo primò dicam aliqua puerilia pro curialibus. quia cùm de jure non poteſt aliquod beneficium obtineri ſine canonica inſtitutione* c. 1. de reg. jur. lib. VI. *Sequitur quòd etiamſi unus habeat beneficium per mille annos, ſi tamen non habeat canonicum titulum ſemper poſſum illud beneficium impetrare, tamen iſta regula dicit contrarium, ſaltem poſt triennium. Secundò dico, quòd licèt de jure canonico non perit inſtantia* c. penult. de jud. *tamen videtur hic quòd triennio pereat inſtantia, & etiam jus principale.* 1

C *Et antequam veniam ad intellectum hujus Regula, declarabo aliqua vocabula, Primò dicitur hic:* ſi quicumque Eccleſiaſtica beneficia, &c. *& dico quòd debeat intelligi de habilibus, aliàs ad poſſidendum. quia jura loquentia de perſonis intelliguntur de idoneis* l. ut gradatim ff. de muner. & honor. & c. eunuchus lv. di. & gloſſ. in l. 1. C. de Sac. ſanc. Eccle. *Ideo dico quòd ſi Laicus poſſideret, vel ſpurius, vel mulier, quod non habet locum iſta regula per prædicta.* 2 3

D *Item ibi*, abſque ſimoniaco ingreſſu, &c. *Ex quo ſequitur, quòd ſi unus à principio habuit poſſeſſionem ex collatione Ordinarij alicujus beneficii reſervati, & tamen lapſo aliquo tempore fuit viſum quod erat reſervatum, & commiſit ſimoniam cum illo qui impetraverat, quòd etiam tunc locum haberet iſta regula per illud verbum hic poſitum: quia à principio non habuit ingreſſum ſimoniacum; ergo ſi poſteà habuit cum ſimonia, non poteſt* 4

teſt ampliùs impetrari: quia non eſt recedendum à verbis conſtitutionis, etiam exorbitantis arg. l. non aliter ff. de leg. III. & l. de pretio ff. de public. *& ſic audio fuiſſe ſen-*
tentiatum in Rota*; ita quod poſt triennium fuit caſſata impetratio facta ab alio tertio* 5
in Hiſpania.

Item hîc dicitur, & electionis hujuſmodi confirmatione, &c. *Ex quo ſequitur,*
quòd iſta Regula non haberet locum, ſi quis tantùm ex electione, vel confirmatione poſſide 6
ret, & idem dicerem, ſi ſine proviſione vigore acceptationis poſſideret ut cap. fin. de con-
ceſſ. præbend. lib. VI. *& ratio eſt, quia per electionem non acquiritur jus in re, ſed ad* 7
rem, ut vult gloſſ. not. in clem. I. in verbo colla ut lite pend. *licèt gloſſ.* in c. quanto
LXIII. diſt. *velit contrarium. quod Sicu. tenet, ut arbitror* in c. nobis de jure pa. *ſed veri-*
tas eſt iſta, quòd per confirmationem electionis acquiritur jus in beneficio electo, & appella-
tione electionis ſimpliciter prolata intelligitur de confirmata, vel de ea quæ requirit confir-
mationem propriè ſumpto vocabulo, ut dicit gloſſ. ſing. in verb. electioni in clem. quia 8
contingit de Relig. dom. *quam not. ibi Card & inſert ex ea unum aliud bonum dictum,*
ſed ſi volumus tenere illud quod dicit Abb. corroboratur per illud quod dicit Oldr. con-
ſil. CXLVI. *quod poſui in tit. de elect. & de conceſſ. præbend. quod incipit, Factum eſt tale, de-*
bet intelligi de electione impropriè ſumpta, quæ non requirit confirmationem, ſed ſtatim
electus poteſt adminiſtrare, ut ſunt aliquæ præbendæ electivæ per cap. ut in Eccleſ. Za-
morum *& iſtæ tales non ſunt propriè electivæ,* per dictam gloſſ. & per illud quod di-
cit ibi Card. in d. clem. quia contingit: tamen in Rota vidi ſententiari per Ant.
de Graſſis contrarium, ſed iſta eſt veritas; *& in iſtis dicitur potiùs collatio, quàm*
electio, & ſic loquitur Old. *in dicto ſuo conſilio. Ex quo infero, quòd in illis talibus benefi-*
ciis etiam ex ſola electione ſive confirmatione, habeat locum iſta Regula, quia illa electio ha-
betur pro collatione, ergo, &c. facit gloſ. in cap. ſi poſtquam de elect. lib. VI. & in c. 9
E I. de tempor. ord. c. I.

Item inquantum iſta regula dicit, per triennium, &c. *debet intelligi de triennio con-*
tinuo. Itaque ſi per unum diem tantùm infra triennium non poſſidebat, non habet locum 10
privilegium hujus regulæ: quia dictio Per denotat continuationem omnimodam. l. urba- 11
F na §. pernoctare ff. de verb. ſig. & ad hoc facit l. ſi qui ita ff. de condi. inſtit. *&*
quod ibi dicit Bald *qui dicit de dictione* per *juncta tempori, quod tempus continuum eſſe*
ſignificat.

G *Item inquantum hic dicitur* pacificè. *debet intelligi, id eſt, ſi non fuit ſibi mota lis,* ut
dicit gloſ. in clem. I. de ſequeſtr. poſ. & fru. in verbo ante, *& non expono pacificè,* 12
id eſt juridicè ut dicit gloſ. in c. placuit XVI. quæſt. 6. qua de re dixi ſuprà regula
proxima. *& ſic practicatur, quod licèt quis poſſideat, & habeat fructus, tamen ſi lis eſt ſibi* 13
mota, non dicatur pacificè poſſidere; idem dico ſi non moveatur ſibi lis, ſed non poſſidet ma-
jorem partem fructuum; tunc non dicitur pacificè poſſidere, ut vult gloſ. in cap. com-
miſſa de elect. lib. VI. & aliqui Doct. in c. conſtitutus II. de Appell. *Inde dicit*
Bellamera in d. clem. *Quòd ſi unus moleſtatur ſuper perceptione fructuum, tamen poſſi-*
det

Digitized by Google

det ipſe majorem partem, quòd dicitur pacificè poßidere, pro quo facit gloſſ. in d. cap.
H commi iſſa, *& in hoc ut non dicatur pacificè poßidere, ſatis eſt quod fuit ſibi lis mota per unum, vel quod moleſtatur ab uno, ut non percipiat majorem partem fructuum, etiam quoad alios qui non moleſtaverunt.* argum. l. naturaliter de uſucap. *licèt videatur contra l. fin. c. de rei vendic. & facit pro & contra, ut dicunt Doct. maximè* Anton. & Sicu. in c. illud de præſumpt. *de quo aliquid dixi ſuprà regula proxima.*

Item in quantum hic dicitur, ex aliqua reſignatione generali in corpore juris clauſa, &c. *hic videtur quòd aut Compilatores hujus Regulæ, & etiam tempore* Sixti, *&* Pauli *erraverunt, aut ego ſum bubulus. nam* XXIII. *annis volvi & revolvi jus canonicum, & civile, quorum* XXII. *practicavi in curia, & legi hic quinque, & in partibus tribus: tamen nunquam reperi reſervationem in corpore juris clauſam, niſi unicam tantùm, videlicet in vacantibus in Curia: & hoc caſu Curia extenditur ad duas dietas* c. II. & c. 14
I præſenti de præb. lib. VI.

Sed ſi hoc eſſet verum, quare dicitur hic, & ex aliqua reſervatione? &c. *Ideo credo, quòd ſicut unus fecit à principio, ſic omnes alij ſecuti ſunt nunc eum: & ſuffeciſſet dicere* dummodò in curia non caverint: *niſi velit dicere, quòd eſt alia reſervatio in corpore juris clauſa: videlicet, quando eſt beneficium devolutum ad Papam, de quo lapſo tempore*
K *nullus poteſt ſe intromittere, & ſi conferat, nihil valet* c. licèt de ſup. neg. præl. & gloſ. 15
ibi, & in cap. II. de conceſſ. præbend. *Item quando Eccleſia inferior eſt ſubjecta Papæ: quia tunc ejus collatio pertinet Papæ* c. fin de renunt. ſecundùm aliquos; *ſed* 16
iſta non dicuntur reſervationes generales, ſed quædam collatio particularis, nec Cancellaria utitur iſtis reſervationibus, cogitandum tamen eſt, quòd licèt beneficium ſit devolutum, 17
tamen poteſt uniri per Epiſcopum. ut in c. ſicut de ſupp. neg. prælat. ſecundùm Fœder. de Senis in ſuo conſ. *licèt gloſ. & Domin.* in c. ſi tibi abſenti de præb. lib. VI. *dicant contrarium. Item poteſt conferri per Legatum* gloſ. in clem. ſi de beneficio de præb. & in c. I. de off. leg. lib. VI. *Item per executorem* ut in d. clem. Item c. fin. de renunt. *non facit ad caſum: quia ibi pertinebat jure ſpeciali, ſcilicet quia Papa ſibi conceſſit privilegium: tamen unus magnus Abbreviator dixit mihi, illum caſum pro ſingulari quòd illa erat reſervatio generalis; ſed certè non eſt reſervatio ſed collatio ordinaria, & ita dixit mihi* Nicolaus de Caſtello*, qui tenet opinionem illam quòd non ſit niſi unica reſervatio, & quod fuit error Abbreviatorum.*

Item dicitur hic, quòd de beneficiis taliter poſſeſſis nequeant moleſtari, &c. *ex iſto textu dicunt Domini de Rota viventes nunc, quòd iſta Regula tantùm defendit poſſidentem triennio pacificè à poſſeßione tantùm, & non à proprietate, & ad hoc allegat gloſ.* 18
not. in c. contingit, de dolo, & contum. *ex qua notat ibi Sicu. quòd ſi quis poßideat beneficium per decem annos inter præſentes, quòd ampliùs poteſt ſe defendere à Domino illius beneficij, licèt ipſe non efficiatur beneficiatus quoad proprietatem. Item ad hoc allegatur d.* [illegible] *Innoc.* in c. I. de offic. Vicar. & in c. fin. de ſup. neg. prælat. *& allegavit*

Digitized by Google

gavit mihi hoc unus Audi.or, qui habebatur de majoribus in jure canonico & civili, & dixit mihi, quòd habuit iſta conſtitutio ortum à quadam conſtitutione facta in Conſilio Conſtantien. quæ fuit approbata in Concilio Baſilien. & ſic volunt Domini de Rota: quia iſta regula non dat titulum, & ſic ſententiavit Villadiego de conſilio Dominorum Auditorum ſuorum, contra Benedictum cubiculariũ Papæ, de menſe Februarii anno lxxix. *qui ceciderat à poſſeſſione cujuſdam monaſterii, &c. & ego tenebam quòd iſta regula daret titulum: & ad hoc allegabam c. cura de jure Patron. ubi apparet, quòd etiam quoad titulum videtur quis habere jus ſi bona fide poſſidet. & hoc vult dicere gloſſ. in* cap. Si poſſeſſiones xvi. quæſt. iii. ibi, vel die, &c. *& ad hoc facit etiam gloſſ.* in d. cap. *Cura quam not. ibi Sicul. & optima gloſ.* in prima ſolutione ad dictum c. cura xvi. quæſt. vii. in c. Si quis deinceps. *Item ad prædicta allego. c.* Si à Sede de præbend. lib. vi. *ubi cæteris paribus, etiam in beneficialibus poſſeſſio dat titulum, & facit quod dicit ibi Ioan. de Imol, licèt domi videatur claudicare. Item ad hoc facit quod dicit* Bald. *& dicit eſſe ſingulare* in l. quamvis C. de fideicommiſſ. in i. colum. *ubi dicit quòd ea, quæ tendunt ad perfectionem mandati, tacitè includuntur: & ex hoc colligit ibi, quòd cùm unum conceditur; videtur & aliud concedi quod ſequitur ad illud:* & concordat. ff. de ſervitut. urb. præd. leg. Servitutes §. Si domo, *& ex hoc conſului in Curia, quòd ſi Papa mandat aliquem non moleſtari ſuper fructibus & poſſeſſione alicujus beneficii, quod per hoc videtur adjudicaſſe ſibi beneficium, & ſic ſententiavit* Rota in una cauſſa de Vallado in Portugallia: & pronunciavit Gaſpar auditor. 19

Sed mandat Papa hic ipſum non moleſtari qui poſſedit triennio, ergo videtur ſibi dare jus percipiendi fructus: ſed jus percipiendi licitè fructus eſt ipſe titulus, ergo, &c. per dictam legem: *ex quo ſequitur, quòd ſi iſte eſſet ſpoliatus, poſſet petere reſtitutionem, etiamſi objiceretur ſibi quod non habet titulum: quia ipſe poſſet dicere quod habet ex hac regula ut dixi. Tamen poſſet ad hoc reſponderi, quod quoad poſſeſſionem beneficii poſſet reſtitui. Sed tunc ego replicarem* d.c i. de eo qui mit. in poſ. lib. 6. *& de hoc addo hic ea quæ dixi ſuperius in* xv *regula in* iii. *prærogativa: & deciſionem hujus dubii relinquo dictis Dominis: quia poſſet dici mihi, quòd iſta regula requireret titulum præcedentem ergo, &c. dicerem, quòd etiamſi titulus eſſet invalidus primus, tamen hic validatur: ergo ſequitur, quod eſt novus titulus, etiam quoad judicialia, & quoad Deum: quia licèt confirmatio non faciat firmum, niſi quod aliàs eſt legitimum, tamen ſi Papa facit ex certa ſcientia, tunc videtur quòd nullum erat à principio facere firmum, ut dicit gloſ notab.* in c. Placuit in fin. xxi. quæſt. vi. *& ſic eſt in caſu noſtro, & ſic credo verius ſalva authoritate Sedis Apoſtolicæ: nam ſi contrarium eſſet verum, daretur materia ſpoliandi poſſeſſores, &c.* 20

Item in quantum hic dicitur, dummodò ſe non intruſerint, &c. *Debet intelligi iſto modo, quia licèt aliàs de jure non dicatur intruſus, etiam qui per vim intrat poſſeſſionem alicujus beneficii, ſi aliàs habet titulum ad illius beneficium, tamen quando beneficium eſt reſervatum generaliter, ut hic, licèt habeat titulum, cenſetur intruſus facit* 21

quod

quod not. Domi. in c. eum qui de præb. lib. VI. ubi dicit quod habens canonicum titu-
Q lum, etiamſi violenter ingrediatur beneficium non dicitur intruſus: ſed quando eſt bene- 22
ficium reſervatum non cenſetur habere titulum, ergo &c: Item inquantum hic irritan-
tur impetrationes factæ de dictis beneficijs ſic poſſeſſis, ſequitur unus intellectus ad verba
R ſequentia ibi, antiquas lites penitus extinguentes &c: ut ſit ſenſus: quod ſi
unus poſſideret etiam ante iſtam regulam triennio aliquod beneficium pacificè, & ſi poſt 23
triennium unus alius impetret illud, quod non valeat impetratio, & ſi poſtea fuerit mo-
S ta lis etiam ante iſtam Regulam, quod exſtinguitur iſta lis antiqua, & iſto modo poteſt in-
telligi iſta Regula: videlicet, quod etiamſi impetratio ſit facta ante triennalem poſſeſſio-
nem pacificam, quod nihil valet, & etiam quod exſtinguit lites antiquas ſuper hoc.

Sed certè ſuper hoc ultimo dubitavi quid vult dicere antiquas lites penitus ex-
ſtinguendo &c: & conſului Doctores doctos & ipſi intelligebant prout intellexi:
& ego ſic intelligo, videlicet quod ſi unus poſſidet unum beneficium, & tu citas eum ſu-
per eodem beneficio, & tamen ipſe poſtea percepit fructus pacificè per triennium, &
tu per totum triennium nihil facis contra eum, quod ipſe dicitur pacificè poſſidere, non
obſtante illa lite antiqua mota ante triennium; quia illam exſtinguit Papa, & hoc vult
dicere apertè iſta littera, & quod hoc ſit verum hoc fundo: quia quando tu non proſe- 24
queris litem per te motam, videris habere eam pro derelicta: & ideò non dicitur jam lis
pendere, ut dicit gloſ. notab. in verbo proſequatur in clem. I. ut lite pendente &
illam alleg. deciſ. Rotæ CCCCXV. quæ incipit Item ſi lite pendente & tamen
illa eadem deciſio dicit, quod nunquam lis finitur in curia niſi per ſententiam. Ideò Ro- 25
ta practicat hodie contra iſtum intellectum meum propter illam deciſionem, etiamſi du-
ret lis per mille annos, ſed ſupra in XXVII. Regula de ſurrogatione dixi contra illam
deciſ. & allegavi dictam cle. I. et cap. I. de lit. conteſt. lib. VI. & alia jura. & conclu-
do hic prout ibi dixi, & illa glo. debet intelligi, quando unus renunciat liti: quia quoad
eum non dicitur lis pendere l. poſtquam liti C. de pact. vel alias ex conjecturis appa-
ret, quod non vult proſequi, quod relinquitur arbitrio judicantis ut not. gl. in l. fulcinus
§. I. ff. ex quibus cauſſ. in poſ. eatur. & facit c. non ſolum XI. quæſt. III. & cap.
quem progenitores XV. q. I. & c. dilecti. de ap. & iſta præſumptio eſt propter illud
triennium quod dicit iſta Regula, puta ſi infra triennium non fuit citatus ad aliquem
actum, & etiam loquitur iſta Regula quoad cauſſas futuras poſt regulam. per l. leges C.
de legi. & ad cauſſas præteritas per verbum poſſederit hic poſitum, & poteſt refer-
ri ad præteritum ſubjunctivi, & ad futurum juxta glo. in cap. II. de conſtit. lib. V. &
c. I. de cler. non reſi. lib. VI. & quia lex ſemper loquitur, l. Arriani C de hæret.
ſequitur quod etiã poteſt dici antiqua lis etiã poſt Regulam. Et dicitur pacificè poſſidere iſte
ante trienniũ citatus, ſed infra trienniũ non, per iſtã Regulã, ſi habeat fructus pacificè, &
quod dico hic refero ad Regulã XXVII. ſupra loquentẽ de ſurrogatione: & illud quod dixi
ibi refero hic cauſſa brevitatis, & ſic pro iſto intellectu meo, vidi quod Anton. de Caſarellis

maximus advocatus tenuit, & conſuluit, & allegavit ut per Bald in l. ſi ſit §. 1. ff. de
leg. 1. & in l. Titius ff. de act. empt. & vend. Rota tamen proſequendo ſtylum ſuum
tenet contrarium: quia in cauſſa mea allegavi hoc, & non profuit. Ideò eſt hodie inter
Curiales receptum, quod ſi citas unum ſemper in quolibet anno, facias aliquem actum vel 26
infra triennium & ſic fit hodie.

Et ex prædictis tollitur unum dubium curioſorum, quod ſi unus tempore Sixti poſſedit
duobus annis & undecim menſibus pacifice, & tempore Innocentij alio menſe, poſtquam
facta eſt illa Regula, vel ante, quod ſit tutus, licet regula Sixti ſit mortua, tamen quia iſta
refertur ad præterita, etiam iſta regula tuetur eum, ut ſupra dixi.

Item iſta regula poſſet habere locum in impetratione facta poſt pacificam poſſeſſio- 27
nem triennalem, ſive in forma juris, ſive per vacationem ipſo facto de commiſſis ante
triennium ex quo indiſtinctè loquitur: tamen melius eſt dicere de ſecundo modo, & non
in forma juris: quia tunc non eſſet cauſſa beneficialis ut dicit glo. in c. 11. ut lite pen-
dente lib. VI.

Vidi tamen dubitari ſi unus poſſedit beneficium ſex annis, & ego impetro illud, quia 28
non ſolvit mediam annatam, & ſecundum bullam Pij eſt privatus ipſo facto, & ex pri-
mo per quod annos poſſederit, ſecundum regulam ſupra proximam, tamen non peto de-
rogari huic Regulæ, an poteſt poſtea mihi opponi de hac regula? & crederem quod non
quia Papa videtur ibi facilè derogare arg. c. 1. de conſtitut. lib. VI & eorum quæ
notantur maximè per Bartol. in l. ſi quis in principio teſtamenti ff. de leg. III.
& per Doctor. in cap. 1. de exceſ. præla. lib. VI. maximè quia non eſt ibi clauſula
derogatoria: tamen ad cautelam ſemper ponitur in ſupplicatione, & cum deroga-
tione &c.

Et per hoc inſero, quod hæc Regula habeat locum in privato ipſo jure, vel per ſenten- 29
tiam argum. l. in rebus §. fin. cum l. ſed ſi manente quæ ſequitur ff. de precarijs
& credo quod habet locum iſta Regula etiam contra judicem arg. cap. conquerente de
reſtitut. ſpoliat. & ad prædicta facit, quia etiamſi iſte careat titulo, tamen non di- 30
citur intruſus, ex quo continuat ſuam primam poſſeſſionem; quam habebat per dicta ju-
ra & hoc vult iſta Regula conſiderans initium ingreſſus. & facit cap. eum qui, in prin-
cip. & quod ibi notat Dominic. de præbend. lib. VI. maximè, quia iſta Regula non 31
dat titulum ſecundum Dominos de Rota, ſed tantum defendit poſſeſſorem, & ſic reſpon-
deo ad cap. 1. de reg. jur. lib. VI: quæ dicit quod nemo poteſt beneficium obtinere ſine 32
inſtitutione, ſed non dicit quod non poſſit poſſidere, facit quod dicit Abbas in cap. litte-
ris de reſtit. ſpol. ſed tenendo intellectum quem tenet Rota, neſcio quid eſt dicere ſe-
cundum Dominos Auditores, antiquas lites penitus exſtinguendo? licet interrogave- 33
rim aliquos ex eis, & ſi aliquis dixerit antiquas lites, quæ duraverunt per decem annos
ante illud triennium, ut in ſimili dicit glo. in cle. 1. de reb. Eccle. & in l. fi. ff. ſi ager
vecti vel emphy. pe. dico quod iſta regula eſt una truffa: quia tunc etiam obſtaret d.
deciſio Rotæ, quæ dicit quod nunquam exſtinguitur lis, niſi per ſententiam in Curia; &
intan-

Digitized by Google

in tantum aliqui volunt ſequi illam deciſ quod etiamſi viderint clarè iſtam Regulam finire lites, tamen volunt potius ſtare deciſioni Rotæ, quam deciſioni Papæ, & ideò videtur ſibi, quod eſſet dicere contra veritatem boni tamen, vel Doctores contrarium credunt, & intelligunt aliqui alij antiquas lites, *ſcilicet cum anteceſſore, ſecus cum iſto novo poſſeſſore, ita dixit mihi Iac. de Rizonib. Abbreviator de maiori parco bonus iuriſta, ſed nihil allegavit, ideò &c. ſed quia ex quo deſiit iſte poſſidere lite pendente, præſumitur quod ſucceſſor ſit doloſus & intruſus* ar. c. quia C. de judic. & c. ſæpe de reſt. ſpol. & c. 1. de alie mut jud. & c. ſignificavit de reſcript *& ille qui deſiit dolo poſſidere lite* 34
pen. poteſt ſemper conveniri, & ſententia lata contra eum præiudicaret ſucceſſori per prædicta iura, & per multa alia, & ſic practicatur. Item poſtea conſului dominum Nicol. de Caſtello & reſpondit mihi quod neſciebat intelligere aliter quam ego hic dico, & remiſit me ad D. Antonium de Eugulo antiquum procuratorem, qui dixit mihi quod in hoc ipſe habuit ſententiam contra, ſicut ego in cauſſa mea, & quod iſta Regula non eſt in hoc intelligibilis, & quod illi qui compoſuerunt, etiam non intellexerunt & quod deberent vocari Advocati & procuratores & Auditores quando componuntur Regulæ, tamen nolunt maiores &c. ideò dico, ex quo obſcurè loquitur iſta Regula in hoc perinde habetur atque ſi non fuiſſet condita l de ætate. §. nihil ff. de interog. act. *ego tamen ſic intelligo ſicut dixi: tamen Rota contrarium practicat: puto tamen propter prærogativam Curiæ, quod ſalvetur dicta deciſio ſaltem in lite pen. in curia, ſcilicet quod non finiatur lis, niſi per ſententiam, ut dicit deciſ prædicta: ſed extra curiam ad minus ſervaretur illud quod dixi: ex quo omnes literati ſic intelligunt: ſed non ſervatur niſi indiſtinctè & male &c.*

Vltimo dico ponderanda hæc verba iſtius regulæ: nam hic non requiritur aliud ad eius verificationem, niſi titulus coloratus & poſſeſſio &c. excipiuntur tantum duo caſus, ergo ſequitur quod in alijs iſta regula eſt firma, nam exceptio firmat regulam & ultra iura vulgaria allego ad hoc c. licet in fi. de elec. & c. 11. in prin. & in fin. de conjug. lepro. 35
ex quo ſequitur quod etiamſi excommunicatus poſſederit trienno ex titulo colorato aliquod beneficium, quod poteſt juvare hæc regula: quia nulli dubium quod excommuni- 36
catus poteſt poſſidere beneficium, cum poſſeſſio ſit quid facti potius, quam iuris l. 1. §. ſi vir. uxori. ff. de acqui poſ. c. cum noſtris. de conceſ. præben. *ergo ea quæ ſunt facti* 37
non poſſunt iure civili vel alio poſitivo infringi ut in d. §. ſi vir. *ergo ſequitur quod cum excommunicatus poteſt poſſidere* facit c. item cum quis &c. in litteris de reſtit. ſpol. *quod in eo habet locum iſta regula, idque quoad hoc, ut non moleſtetur ut hic ſecus dico de reſtitutione ſi ſpolietur: quia tunc obſtaret ſibi exceptio excommunicationis, ut* 38
dicunt tres glo. vulgares in cap. 1. XXIII. diſt. & cap. ex inſinuatione de procu. & in c. dilectus de Reſcript.

Item per prædicta dico idem in hæretico, quoad poſſeſſionem facti, quouſq; ſpolietur, & 39

 ſic

ſic tollo diſtinctionem Doctorum in c, de judic. *quoad caſum cuius regulæ, & credo quod ſic practicat Rota: & eſt verum: quia ſic dixit mihi Dominus Petrus Ferrera Hiſpanus, doctiſſimus vir, & allegavit mihi quoad iſtam regulam, quia defenſio non tollitur excom-* 40
municato, c. cum inter de except. *ergò &c*

X *Item ex prædictis infero quod hæc Regula habet locum etiamſi poſſeſſor ſit ſpurius, vel* 41
homicida, vel quicumq; alius inhabilis, ex quo indiſtinctè loquitur: ſed in rei veritate debet intelligi de perſonis habilibus, argum. l. ut gradatim ff. de mu. & hon. *tamen communiter tenetur & malè.*

Y *Item hic vidi in curia unam queſtionem, ſcilicet an commendatarius ad vitam poteſt ſe defendere cum iſta regula? & certè prima facie videbatur quod ſic, ex quo habet co-* 42
loratum titulum &c. tamen contrarium credo verius: nam eſt certum quod iſte non ha-
Z *bet titulum, ſed tantum depoſitum,* arg. l. commendata ff. de verb. ſign. *& eorum* quæ dicit gl, in c. ſi conſtiterit, de accuſ. *Item quia iſte non poſſidet* ut l. licet §. 1. ff. de poſtul. l. rei cõmodæ ff. commodati, in arg. *ergò &c: & ſic credo pronuntiaſſe Rotam, tamen crederem hoc verum ſi hoc moleſtaretur per habentem titulum ipſius beneficij de novo, vel alias: quia ille dicitur verus prælatus ut dicit gloſſ.* in c. nemo de elect. lib. VI. *& non commendatarius ut dicit illa glo. Sed ſi alius etiam commendatarius moleſtaret eum, crederem habere locum iſtam regulam: quia in pari cauſſa &c.* de reg. jur lib. VI. *& crederem quod licet dicatur quod commendatarius non poſſideat, ut dixi, tamen hoc verum quando dominus verus depoſuit, ſecus ſi judex: quia tunc poſſidet, ſicut dicimus de ſequeſtro, ut not.* in dicta l. licet, & facit lex interdum ff. de
aa acquir. poſ. *ſed ſic eſt in caſu noſtro, ergò &c: neſcio tamen an Auditores moderni reciperent hoc; nam dicunt quod non eſt beneficium commenda, per ſuperius dicta, & quia beneficium debet eſſe perpetuum* c. præcepta lv. diſtinct. & notatur in cap. veniens de fil. præb. *ſed dico quod ſatis eſt perpetuum, quoad vitam obtinens in commendam;* arg. l. 1. ff. pro ſoc. cum gloſſ. *& fortè non eſſet magnum hoc tenere pro veritate, & idem quod dico de commenda, dicerem de adminiſtratione qua etiam non dat titulum, ut in alia regula ſuperius latius dixi.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A HÆc Regula) Iſta INNOCENTII Regula in nulla ſui parte eſt immutata per alios Pontifices, niſi quod Adrianus VI. poſt verba *abſque ſimoniaco ingreſſu* addiderit iſta *ex quorũ titulo*: idque ideò, ut iſta Regula comprehenderet etiam commendas ſuper quibus antea controvertebatur in Rota, teſte Sarnienſi *hic in præfat. & in q. 5.* & hæc Reg. celebris eſt & famoſa ut omni-

omnibus notum eſt, ideò indiget accuratiori, licet ſuccincta inveſtigatione.

B *Quicunque Eccleſiaſtica beneficia*) An beneficij appellatione veniant officia 44
quoad effectum hujus Regulæ? venire, dummodo ſint Eccleſiaſt. (de quibus
loquitur cap. *cum acceßiſſent de Conſtit & in cap. Conſiderc de Simonia*) adſeris hic
Gomeſ *quæſt.6.* nam verbum hoc *beneficium* in materia favorabili latiſsimè de-
bet interpretari *c.1. de Reg. iur. in 6* adeò etiam ut comprehendat ex opinione 45
quorundam hoſpitalia, quæ tamen dantur in titulum, & conceduntur ad vitam
titulari: nam cum ſint eo caſu beneficia Eccleſiaſticā, *Selva de beneficio p. 2 q.11.*
nu.13 in fi Rebuff. in praxi tit de devolut. nu.73 & in tract. Nominat. q.15. nu. 13.
Hoijeda de Incomp. in Præfat. nu. 4. in fi. dubium non eſt Regulam hanc compre-
hendere, etiam hujuſmodi hoſpitalia, cujus tamē qualitatis probatio incumbit 46
allegan̄ti, *Mohed decis. 18. de Cauſſa poſ. & propr.* ſecus eſſet ſi non concederentur
in titulum, ſed tantum in adminiſtrationem: quia eo caſu non ſunt beneficia ut
ſcribit præter alios Hiero. Gonzalez *ad Reg. 8. Cancell.* Flam. Pariſ. *de Reſig. be-
ne. lib.* 11. *q. 3.* ac proinde ſub hac Reg. non comprehenduntur *Gomeſ. hic q. 7.*
Mohed. d. deciſ. 18. de cauſſa poſſ. & prop. Simonetta tract. de Reſer. ben. q. 7. Quid de 47
beneficio unito; non comprehendi ſub hac Regula, prælertim ſi unio ſit per-
petua, rectè cenſuit poſt Gomeſ. *quæſt. 8.* Hiero. Gonzalez *ad d. Reg. 8. glo. 5. §.*
7. nu. 9. nam per unionem exſtinguitur nomen & effectus beneficij *DD. in c. cum* 48
acceßiſſent de conſtit. glo. in clem, per litteras, de præbend. nec etiam vacare poteſt cū
ſit extinctum. *Anto. Faber, lib. 1. definit. Foren. tit. 2. definit.* 64. Ex quibus ef-
ficitur Regulam hanc locum non habere in ejuſmodi beneficijs, & ita ſervare in
praxi Cancellariam Romanam omnes adſtruunt, atq; ita ſuperioribus annis de-
cidit, Rota *in una Valemina Parochialis coram R. P. D. Coccino 5. Iulij* 1610. Sic
nec Regula hæc tuebitur poſſeſſorem duorum curatorum, ut reſolviſſe ſacram 49
congregationem Concilij refert Navar *conſ.* 20. *de Præb.* quod tamen intellige,
dummodo talis poſſeſſor nullum habeat titulum, ſed ſe intruſit de facto ſine ali-
cujus proviſione in beneficijs, vel fuit declaratus per ſententiam privatus titu-
lo, ita contrariantes opiniones conciliat Gomeſ. *ad hanc Reg q.10. ſub finem. ibi*
Primus eſt quando execrabilis &c. licet extent S. Congregationis Illuſt Cardina-
lium S. Concilij Trid. quibus reſolvitur poſſeſſorem incompatibilium non de-
fendi diſpoſitione hujus Regulæ de Trienali, quas vide apud Wameſ. *conſ.*
233. in addit. de Prabend & Nicol. Garciam *tract. de ben. p. 11. c. 5. nu.* 379. & ra-
tio eſt quia contra Concilij Tridentini decreta non intrat hæc Regula, ut in
una viſeten. Canonicatus reſolvit Rota *coram R. P. D. Coccino 5. Iulij* 1610. quæ
deciſio extat apud Farinacium *deciſ. 310. p. 2. in noviſ.* Inſuper non tuebitur hæc
Reg. Preciſtam, qui nominatus eſt ad primam vacaturam, vel qui acceptavit in
caſu non conceſſo *Guimer. ad prag. ſanctio tit. de pacif. poſſ. in pr.* Deniq; non de-
fendet poſſeſſorem beneficiorum manualium *Mohedan. deciſ. 169. Anaſt. German.*

de Indult. Cardinal. §. Regularia numero 37. *Farinacius deciſio.* 667. Denique nec
triennalem reſignatarium, qui non publicavit, quia incurret in pœnam Con-
ſtitutio. Gregorij XIII. de publicandis reſignatio. *Flamin Pariſ de reſignatio.*
benefic. libro II. *quæſtio 6.* Poſtremò nec eum qui impetravit ante tempus
veriſimilis notitiæ, ut diximus ad Regulam XXVIII. numer. 17. At quid di-
cendum in beneficio juriſpatronatus? Regulæ locum eſſe poſt Gomeſ. *hic* 50
quæſtio 9. reſpondit Dominus Wameſ. *conſil.* 263. *tom.* I. Quid in com-
menda? pro affirmativa extat. deciſio. 16. Mohedan. *titul. de cauſ. poſſeſſor.*
& propriet. ut. Aliud in Præceptorijs ad nutum amovibilibus, quia in
iſtis Regulæ de Triennali, ut & de annali locum non habebunt *Mohed. deciſ.*
10. *dict. titul.*

Laicus vel ſpurius, vel mulier) De Laico non eſt dubium: quia Laicus 51
non eſt perſona habilis ad beneficia, *cap. cum adeò de Reſcript. cap. ex litteris de*
tranſact. De illegitimis & ſpuriis idem dicendum, ex quo illi omnium jurium
ſpiritualium ſint incapaces *cap. ſi gens Anglorum 56. diſtinctio. Rebuff. in praxi*
titul. de diſpenſat. ſuper defectu natal. nec videtur obſtare verbum univerſale
hic poſitum *quicumque*: quia illud reſtringendum videtur ad perſonas habiles 52
Geminia. & Petr. de Anchor. in cap. 2. de prabend. in 6. Contra tamen reſolvit
Rota apud Gomeſ quæ rejecta Alphonſi noſtri opinione cenſuit illegitimos 53
etiam iſta regula defendi, *Gomeſ hic quæſtio. 2. verſicul. Tamen iſtis.* cum præ- 54
ſumantur diſpenſati; quæ præſumta diſpenſatio non habet locum contra de-
cretum Concilij Trident. nimirum in illegitimis, qui beneficia obtinent in ec-
cleſiis ubi eorum patres beneficia habent. Nec movet quod dictum eſt ver-
ba univerſalia reſtringi ad perſonas habiles: quia ultra reſponſiones quæ
poſſunt colligi ex limitationibus per Jaſ. *in leg. fideiuſſor. §. Prætor ff. qui ſa-*
tiſd. cogant, limitatur dicta concluſio non habere locum quando lex loqui-
tur taxativè excipiens duo genera perſonarum, ut hic, videlicet Intruſorum
& Simoniacorum: quia tunc caſus non excepti comprehenduntur ſub Regula
ut in cap. 2. ubi Abb. de Coniug. lepro. præſertim quando Regula concernit
commodum publicum, ut hic, quo caſu non recipit reſtrictionem de habi- 55
litate perſonarum *Bart. leg. ſi quis in gravi §. utrum, ibi text. ff. ad Sena-*
tuſconſult. Syllan. leg. 1. Cod. de Sacroſanct. Eccleſ. De muliere, dicimus cum
Sarnienſi *hic quæſtio* 3. comprehendi ſub hac Regula eam quæ habet dignita- 56
tem, qualis eſt Abbatiſſa, & Prioriſſa perpetua. Nec obſtat quod Regula lo-
quatur de beneficiis, quorum appellatione non venit dignitas *clem. I. de ſequeſt.* 57
poſſeſſor, & fruct. cap. ad aures ubi Dominic. de Reſcript. & in cap. fine. de Prabend.
quia hoc fallit, ubi concurrit mens & ratio eadem diſpoſitionis, maximè in
materia favorabili, qualis eſt hæc, *gloſſ. in clem. Auditor. de Reſcript. & in cap. 1. de*
Reg. iur. in 6.

Abſq;

Digitized by Google

D *Abſque ſimoniaco ingreſſu*) Dubitatur de qua Simonia hæc Regula loquatur, an de reali tantum, an etiam de conventionali, de mentali enim certum eſt Re- 58 gulam hanc non loqui. Prius explicandum eſt in gratiam juniorum, quæ dicatur ſimonia conventionalis, & quæ Realis: Realis eſt quando pacto intervenienite, pecunia vel res aliqua pecunia æſtimabilis, ſeu temporalis confertur 59 pro re ſpirituali, eritque completa etiamſi non omnia hinc inde, ſed pro parte tantum ſunt adimpleta, *Navar. conſ. 6. de Simonia, & in Manuali.* & tales ſimoniaci ſunt ipſo facto privati beneficijs, & incidunt in excommunicationem latæ ſententiæ, à qua niſi à S. Pontifice, non poſſunt abſolvi, *text. in extravag. cum deteſtabile de Simonia in cap. cum deteſtabile ex. de Simonia.* Conventionalis eſt, quando tantum eſt pactum pretium pro re ſpirituali, nondum tamen ex utraque parte pactum eſt adimpletum, puta datum pretium, nondum tamen datum beneficium, aut datum beneficium nondum datum pretium, nam quando ex utraque parte completa eſt pactio, Simonia realis eſt, *Navar. in Manual. cap. 23. numero* 100. *& conſilio 3. de Simonia.*

Et in hac ſpecie Simoniæ conventionalis controvertunt DD. an ſicut pœna realis eſt privatio ipſo facto beneficij, & excommunicatio latæ ſententiæ, ita & in iſta, Navar. *in cap. fin. de Simonia* tenet non incurri dictam pœnam donec detur pretium, Cardinal. Toletus *in ſumma lib. 5. cap.* 94. adſtruit incurri, dicitque communem hanc ſententiam ubique receptam, quam & probat Joan. de Anania *in cap. in nobis de Simonia.* Redoanus de Simon. *parte* 4 *cap. 9. num:* 7. *& part.* 2 *cap.* 17. *numero* 24. *& capite* 11. *numero* 32. Rebuff. *in praxi titul. de Simonia in Reſignatione, num* 9 *text. in capite nobis fuit. de Simonia.* Quæ poſtrema opinio etiam arridet Gomeſio *hic quæſtione* 12. nam promiſſio, inquit, & datio pari paſſu ambulant, non ſolum in materia ſpirituali, ſed etiam in alia profana, *text. in leg. fi. Cod. ad leg. Aquil.* & ſicut ille qui per ſimoniam realem acquiſivit beneficium, tenetur illud dimittere: ita ille qui per ſolam promiſſionem de dando illud conſecutus fuit, *Felij in cap. tua nos & ibi Abb. de Simonia. idem Abb. in capite cum ad noſtram de election. in 3 not.* Hæc opinio ſi vera ſit haud dubium eſt, quin Regula noſtra procedet etiam in ſimoniaco conventionali, qui perinde beneficio dictæ Regulæ non defenderetur, cum ex dictis æquè habeat vitioſum ingreſſum atque ſimoniacus realis. *Gomeſius dicta quæſtione* 12. *verſicul. Quid dicendum?* Limita tamen concluſionem non procedere in ſimoniaco ignorante: ut quia pater, vel frater, aut con- 60 ſanguineus aliquid dedit pro dando beneficio, filio vel fratri aut conſanguineo, eo penitus ignaro & neſcio, quia talis non conſcius

pacti

pact ſimoniaci defenderetur ope hujus Regulæ *Gomeſ. d. quæſt. verſ. Et ita quæ dicta fuerunt, etiamſi in ejuſmodi caſu vera ſit commiſſa Simonia. cap. nobis, ibi DD. de Simonia.* Licet autem defendatur talis ignorans Simoniacus exceptione hujus Regulæ, non tamen tutus eſt in conſcientia niſi petat abſolutionem à
„ Sanctiſs. cum nova proviſione, quo caſu datur talis clauſula: Et committatur
„ Ordinario in cujus manibus antequam ad abſolutionem & alia præmiſſa pro-
„ cedat Ordinarius N. Capellaniam prætactam realiter dimittere teneatur im-
„ poſita Oratori aliqua gravi pœnitentia ſalutari eum abſolvat, & ſi abſolutione
„ ejuſmodi facta ipſi Ordinario conſtiterit quod Simonia prætacta ignorante
„ prorſus dicto Oratore à principio commiſſa fuerit, ac per diligentem examina-
„ tionem illum ad id idoneum repererit, Capellaniam prætactam ei ex miſeri-
„ cordia conferat, *vel ſic*: Si abſolutione facta ipſe Ordinarius repererit præmiſſa
„ vera eſſe prout ſuperius enarratur, & præſertim quod Simonia ejuſmodi per
„ Oratorem commiſſa non fuerit, nec eam committi procuraverit, ſuper quo
„ ejuſdem Ordinarij conſcientia oneretur, ac per diligentem examinationē ad-
„ hibitis &c. dictam Eccleſiam Oratori ex miſericordia conferat, *vel ſic*: Et com-
„ mittatur Ordinario in cujus manibus antequam ad abſolutionem & novam
„ proviſionē procedat ipſe N. dictum beneficium Eccleſiaſticum realiter dimit-
„ tere omninò teneatur. Impoſita &c. utrique illorum pro præmiſſis pœnitentia
„ ſalutari arbitrio ſuo, & quoad novam proviſionem N. faciendam cum clauſu-
„ la, Si de meritis & idoneitate alias &c; & dummodo ſimoniam prætactam
prorſus ignoraverit. *Si verò ſimonia ſit à ſciente & illam procurante commiſſa, ſolet apponi decretum de dimittendo hoc modo*: Et committatur Ordinario in cu-
„ jus manibus antequam ad abſolutionem & alia præmiſſa procedat dictus Ora-
„ tor eandem Eccleſiam ſancti N. realiter & cum effectu liberè dimittere om-
„ nino teneatur, ac eodem Oratore ab executione ſuorum ordinum arbitrio e-
juſdem Ordinarij ſuſpenſo & citra novam proviſionem. Secundò limita, non procedere quando aliquid fuiſſet promiſſum, vel datum poſt collationem vel proviſionem beneficij: quia tali caſu non committitur ſimonia, & proinde poſſeſſor defenderetur exceptione hujus Regulæ: quia ſufficit quod à principio habuit titulum, licet alioqui ex poſt facto committatur Simonia, ut etiam hoc innuit noſter Gloſſographus, *ibi ergo* ſi poſtea, adde Jo Andre. & 61
Abb. *in cap. veniens de Teſtib.* atq; ita cenſuiſſe Rotam ſcribit Gomeſ. *d qu. verſ. ſecundo principaliter.*

Porrò, quomodo probetur ſimonia paucis examinandum eſt. Et quidem quia illa occultè committi ſolet, ſufficiunt probationes præſumptivæ *text. in c. per tuas ibi DD. de Simonia Gomeſ. ad hanc Reg. quæſt. 17. ſub ſi.* Attamen debent eſſe concludentes & vehementes præſumptiones, & tales ut Reum de crimine convincant *glo. in cap. Inſinuatam in gloſſ. ult. de Simo. Felij in cap. ſuper his nu. 2. de accuſat,*

accuſat. quod etiam procedere in crimine confidentiæ decidit Rota *in una Hiſpalen. prætenſæ ſimoniæ 7. Februarij 1596. coram Illuſt. Blanchetto & in una Lucana coram Illuſt. & Reverend Card. Bononien. 27. Februarij* 1606. quas refert Farinacius *deciſ. 358. p. 2. in Noviſ.* Nec in iis probandis admitterentur teſtes inimici, *textus in c per tuas. c. licet ibi DD. de Simonia.* Nam licet bulla Pij V. in §. *cæterum criminoſi* admittat teſtes quoſcumq; & exceptiones omnes rejiciat, tamen exceptio capitalis inimicitiæ non propterea cenſetur rejecta, *d. cap. licet, & cap. per tuas. Farinacius d. deciſ. 358.* Secundò probatur cum res temporalis data eſt pro re ſpirituali in vim & executionem præcedentis tractatus, ut multis Rotæ deciſionibus modernis docet Farinacius *d. deciſ. 338. nu. 11. part. 2. in Noviſ.* Tertio probatur ex remiſſione debiti, probata tamen conventione præcedenti *Maſcard de Probat. concluſ.* MCCCXII. *vol. 2. Farinacius deciſ. 108. nu. 5 part. 1. in Noviſ.* quæ probatio, ut relevet, talis eſſe debet, ut probet quicquid factum fuit in executionem præcedentis conventionis ſeu tractatus. *Farinacius d. deciſ. 358 nu. 11.* Sed quid ſi conſignatio facta fuerit incontinenti poſt reſignationem beneficii, an ex ea præſumatur Simonia? Rota *in una Leodien. Canonicatus coram R. P. D. Pirovano 8. Iulij 1612. qua extat apud Farin. deciſ. 418 nu. 4. p. 1. in Noviſ.* decidit non præſumi, quia actus quamvis eadem die facti, non dicuntur correſpectivi ad inferendum ſimoniam. *Mohed. Deciſ. 3. de Simonia Put. dec. 17. lib. 1.* Quartò probatur per confeſſionem illam committentis *c. presbyter 1 c. quæſt. 5. Roland. à Valle conſ. 31. nu. 1. vol. 3.* Quintò per famam, Maſcard. *d. concluſ.* Rota tamen *d. deciſ. 358 n. 8.* decidit ſimoniam non probari per famam, *Put. deciſ. 171. nu. lib. 2* Confidentia autem quæ ſimoniæ ſpecies eſt, nimirum cum quis confidit quod alter acceptans beneficium ſibi poſtea vel alteri conferat, probatur iis præſumptionibus quas habes in bulla Pij V. & explicatas latè per Flam. Pariſ. *tract. de confid. quæſt. 65 66 67 68. 69, & ſeq.* Hodie confidentiæ crimen requirit plenam & concludentem probationem & in ea non admittuntur conjecturæ, & præſumptiones, niſi ſint tales, quæ neceſſariò concludant, & convincant confidentiam, ut dictum fuit *in una Lucana confidentiæ 27. Februarij 1606. nu. 1. coram Illuſt. & Rever. Card. Bononien. qua extat apud. Farinac. deciſ. 108. nu. 1. part. 1. in Noviſſimis.*

E *Ex ſola electione ſive confirmatione*) Idem ſentit hic Gomeſ. quæſt. 35 26
Nam per ſolam electionem, inquit, ſine confirmatione jus in re non tribuitur, nec per eam poteſt haberi titulus coloratus, quod tamen ſecus eſſet ſi electio facta fuerit ab iis qui confirmandi haberent poteſtatem, quia talis electio jus plenum in re & per conſequens, titulum coloratum tribuit & habetur eiuſmodi electio loco proviſionis per not. Felii *in c eam te num. 4. in fi. de Reſcript.* Sed hodie ſecus eſt, attenta Conſtitutione Julij III. de data anni 1553. de qua infra, *in verb. Dummodo ſe non intruſerit.*

Digitized by Google

F *De triennio continuo*) Huc facit dictum Baldi *in cap. cum viginti de off. deleg.* ubi ſcribit quod ubicumque lex deſignat certum tempus illud debet eſſe continuum, videlicet de momento ad momentum, maximè in odioſis ut hic, licet in favorabilibus aliud dicendum eſſet per not. glo. *in l opinionem ff de minor.* & latè *Inno. in clem. ſi de ætat. & qual.* Sed an currat ejuſmodi triennium contra minorem? vide Gomeſ. *hic quæſt.* 15. qui quæſtionem hanc ſolvit eleganti diſtinctione, quam ſi uſus poſtulat vide.

G *Mota lis ut dicit &c.*) Iudicialis vel extrajudicialis *Inno. card. & alij DD. in clem. Gratiæ de Reſcript.* ſed ex opinione Innoc. & Hoſtien. *in cap de conſtitutus 2. de electio.* Pacificus poſſeſſor dicitur qui percipit fructus, licet illi moveatur lis ſuper titulo beneficij, quæ ſententia hodie exploſa eſt per Rotam, retenta opinione prædicta DD *in d. clem. Gratiæ,* à qua quoque ſtat noſter Gloſſographus hic, ibi, *quod licet poſſideat.* Nam talis interruptio requiritur quæ perceptionem fructuum & perturbationem concernat, juxta ea quæ not Baldus *in leg. ordinarij 4. col. verſ. deinde quero ego de Rei vind gloſſ. in l. exſtat ff. quod cauſſa.* Itaq; probo quod poſtea ſubjicit Gloſſographus cum videlicet qui non poſſidet majorem partem fructuum, non dici pacificè poſſidere, etiamſi lis ipſi non moveatur: quia requiritur moleſtatio iudicialis vel extraiudicialis, ut notavi ſupra ad Reg. de annali in glo. verbi *non debet.* 64 65

H *Si non fuit ſibi lis mota*) Quid ſi citatio fuerit nulla, an interrupta cenſeatur poſſeſſio? Pro negativa plura adducit Gomeſ. *ad hanc Reg. de Annali quæſt.* 45. ad quam ſe remittit *in q. 34. de Triennali:* quibus in locis ſcribit quod non ſolum citatio nulla non interrumpit pacificam poſſeſſionē, ſed etiam citatio malè executa: quod limitandum, niſi citatio nulla fuiſſet geminata: quia tunc interrumperet pacificam poſſeſſionem, *Alex. ad Apoſtill. Baldi in leg. cum notiſſimi de Præſcript. 30. annorum* allegat glo. *in l. quibus idem ff. de verb. obligat.* ut & quando poſt decretam citationem, amittit poſſeſſor mandatum pro cura, & apud actuarium comparet procurator, nam tunc deſinit pacificè poſſidere, licet non appareat de executione in principalem, *Achilles de Graſſis deciſ. 5. ad hanc Reg.* 66 67 68

I *Videlicet in vacantibus in Curia*) Per obitum ſcilicet apud S. Sedem Gomeſius *hic q. 31. verſ. Primum igitur &c.* qui ſeptem privilegia ſpecialia cumulat huius reſervationis in corpore iuris clauſæ, quæ habetur *in c. 2. & cap. præſenti de Præbend. in 6.* & de qua propriè loquitur hæc Regula, ut clarè cum noſtro Alphonſo oſtendit idem Gomeſ. *d. q. 3. verſ. Circa tertium* & Rebuff. *in concordata in forma mandati Apoſtolici,* & noviſſimè Nicol. Garcia *in tract. de beneſ. part. 5. cap. 1. nu. 132.* Ac licet aliæ quoq; reperiantur Reſervationes in corpore iuris clauſæ, quas ſupra tetigi & ſuo ordine enumerat idem Gomeſius *verſ. Prima eſt &c.* tamen hæc Regula de iſtis non loquitur, ſed tantum de Reſervatione, de 69 70

qua *In d. c.* 2. ubi diſpoſitioni S. Sedis reſervantur beneficia vacantia per obitum in Curia, quæ reſervatio cæteris dignior, & efficacior eſt: propterea niſi de illa fiat ſpecialis, & individua mentio non cenſetur comprehenſa ſub quacumque diſpoſitione Papæ, niſi tamen in gratia motus proprij, quo caſu poſſeſſorem juvabit Regula, alias non *Geminia in d. cap.* 2. *n.* 14. *Præſes Everardi conſil.* 237. *nu.* 4. *& ſeqq. Rota deciſ.* 4. *de Præbend. in no. Aen. de Falcon. tract. de Reſeru. qu.* 4. *principali effectu* 36. *per tot. & effectu* 43 *& Simonetta eod. tract. q* 73. *num* 1. *q.* 83 *nu.* 4 & hoc quidem in diſpoſitione Papæ, nam ſi det facultatem alicui motu proprio conferēdi quæcumque beneficia reſervata, & ubicumque vacantia, adhuc non venient vacantia apud Sedem, ut ſcribit Geminia, *in d. c.* 2. *num.* 14. *verſ. ſed quid ſi Papa:* id quod noviſſimè Gregorij XIIII. conſtitutione incip. ſanctiſſimis de anno 1591. extenſum etiam eſt ad Cardinales, ut nulla ijs indulta conceſſa ſuffragentur, quoad beneficia vacantia in Curia, niſi ſint de beneficijs in ſuis Eccleſiis titularibus de Vrbe conſiſtentibus, quod & alibi tradit Anaſt. Germon Juriſc. Romanus *in ſuo inſigni tract. de Indultis Cardinalium.* Ratio præmiſſorum eſt, quia Papa difficilius movetur ad concedentum gratiam de his beneficijs vacantibus apud Sedem, cum intendat ille ſemper ſpecialibus, & dilectis perſonis, veluti ſuis familiaribus, miniſtris in vinea Domini laborantibus providere. Ideò ſolet addi in ſignatura clauſula *præterquam per obitum apud Sedem:* ut notat Rebuff. *in praxi in* 3. *parte ſig. in gl. verbi alia clauſula nu.* 15.

K *Videlicet quando eſt beneficium devolutum*) Immo beneficia devoluta non 71 ſunt reſervata, cum ea conferat jure communi, quod ſecus eſt in reſervatis, utpote quæ conferat iure plenitudinis poteſtatis, *lapus alleg.* 84. *nu.* 5. *verſ. de beneficijs Rota deciſ.* 3 *de off. deleg. & deciſ.* 774. *nu* 2. *part. lib.* 3. *Aeneas de Falcon. de Reſer.* 2. *q. principali, nu.* 12. *in fi. Hieron. Gonzalez ad Reg.* 8. *Cancell, gloſ.* 11. *nu.* 60. devolvuntur autem beneficia, ſi eorum collatio non fiat intra ſex men- 72 ſes, ad ſuperiorem, idq; gradatim, *c. licet de ſupplend. neg. prælat. cap.* 2. *de conceſſ. præbend.* idq; non ſolum in collatione, ſed etiam in electione, *Abb. in c. dilectus ibi text. de conceſſ. præb. nu.* 2. *& alij?* & præſentatione, ſi patroni ſint Eccleſiaſtici, nam laici quatuor dumtaxat menſes habent *c. unico* §. *verum de iure patron. in* 6. *Innoc. d. c. licet Abb. in c. quia diverſitatem nu.* 18. *& in c. ex parte nu.* 13. *de Conceſ. præb.* & dicti ſex menſes dati ad conferendum ſunt à tempore ſcientiæ vacationis numerandi, *d. c. quia diverſitatem in fi d c. licet ibi Innoc. Rebuff. in praxi tit. de devolut. numero* 10. & ita reſolvit Rota *in una Placentina Parochialis coram D. Seraphino* 28. *Iunij* 1585 *& coram D. Bubalo* 24. *Martij* 1586 vel à tempore quo ſcire potuit, & debuit, ut quando Epiſcopus eſt in propria Dioceſi &c: *Maſcard. de probat. concluſ.* 879. *nu.* 10. *Abb. in d. c. licet Zerola in praxi Epiſcop.* 2. *part. verbo devolutio* §. 2. & ſic reſolutum fuit *in una Burgen. Canonicatus* 27. *Martij.* 1583, *coram D. Bubalo* & dicti ſex menſes currunt de momento ad momentum à tem-

pore ſcientiæ vacationis, ita quod ſi beneficium vacavit, & fuit nota vacatio, à Martij hora 9. uſq; ad primam Septemb. hora 10. per totam, & non poſt, providere poterunt *Mandoſ de electio novorum prælat. part. 1. c. 3. Rota in una Civitatis Caſtellaniæ 18. Iunij 1557. coram Illuſt. Quiroga* quam ad longum refert Nicol. Garcia *de beneſ. part. 10. cap. 2. nu. 20.* Idem dicendum in proviſione nulla, puta ſi provident intra tempus; ſed indignis, ſeu inhabilibus & incapacibus *c. tum in cunctis §. fi. ubi DD. de electio c. licet de ſupplen. neg. prælat. Garcia d. part. 10. c. 3 nu. 21* adhuc enim locus eſt devolutioni. Porrò, duobus modis quis impetrare poteſt 73 beneficia devoluta, vel tanquam ad S. Sedem Apoſtolicam devoluta, juxta Lateranen. ſtatuta Concilii, & tunc debet probari devolutio gradatim iuxta ſupradicta vel tanquam devoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris vel, ob non præſentationem patroni in tempore iuxta Reg. 42. infra: quia Papa poteſt conferre cum Epiſcopo, ſeu Archiepiſcopo, aut Capitulo ad quos eſt 74 facta devolutio, *Abb in d. c. quia diverſitatem nu. 5.* & tunc ſufficit probare negligentiam *Garcia d. c. 3. nu. 20. & ſeqq.* ubi ſubjicit quod collatio facta à ſecundo collatore, verbi gratia Archiepiſcopo ante factam devolutionem non valet; cum antea is non habeat facultatē conferendi: nec convaleſcet etiamſi primus non conferat infra tempus *Felij in c. cum ex officij de Præſcript. nu. 37. Rebuff. d. tit. de devolut. nu. 32.* etiamſi collatio eſſet facta ſimpliciter, non dicendo Jure devoto *Garcia d. c. 3. nu. 32.* Sed an ſicut Ordinariis, ita etiam Nunciis & Legatis currat ſemeſtre iſtud ad conferendum? Negat Gambarus *de off. & poteſt Legati lib. 3. nu. 14. & 622.* Nam devolutio non poteſt ab eo ferri, niſi ad Papam, cum nulli alij ſubſit, & devoluta ad Papam ipſe confert. Adverte etiam quod Legatus de latere concurrit in ſua provincia ſicut & Papa in collatione beneficiorum cum quolibet Ordinario, quodq; inter eos ſit locus præventioni *c. ſi à Sede Apoſtoli-* 75 *ca de præb. in 6. glo & DD. in c. 1. de off. leg.* etiam in menſibus ordinarijs conceſſis per Reg. Cancell. *Gamb. d. lib. 3. Gomeſ. de expect. nu. 16.* & fuit reſolutum in una Aſſaſien. beneficij 9. Martij 1587. idq; procedere non obſtantibus Concordatis Germaniæ, & Galliæ poſt Gonzalem. *ad Reg. 8. § 2 proœm. nu. 54.* tradit Nicol. Garcia *de beneſ. part. 6. c. 3. nu. 42.*

A poſſeſſione tantum) Hoc eſt, hæc Reg. defendit poſſeſſorem quoad 76 poſſeſſionem, etiam malè fidei poſſeſſorem *Creſcentius deciſ. 1. de ſent. & re iud.* ſed non quoad titulum, ſeu proprietatem ut dicit Felij *in c. ſicut nu 31. de ſent. & re iud.* Ideoq; nemo impedietur, quo minus in petitorio doceat poſſeſſorem triennalem eſſe intruſum, quod ſecus eſt poſſeſſorio: quia non audietur opponens aliquid contra poſſeſſionem, *Felij d. loco.* Hincque ſit ut Ordinarius poſt triennalem poſſeſſionē poſſit amovere poſſeſſorem ſine tit. & alteri conferre: quia Ordinario non obſtat Reg. ut in terminis dicit Felij *d. nu. 31. verſ. neque tollitur Ordinarijs &c.* & ſic rectè concludit hic noſter Gloſſographus, quod Reg.

hæc non det titulum in beneficio. Igitur defendet Regula tantum poſſeſſorem ſuper poſſeſſione, non tamen illum qui ſpolio convenitur: nam licet Reg diſponat poſſeſſores triennales excludere agentes, etiam habentes bonum titulũ, non tamen ſic accipi debet ut illa excluſio veri tituli, fiat per occupationem & uſurpationem, *arg. l. ſamoſi ff. ad l. Iul Maieſt*. Siquidem ut rectè notat Gomeſ. *quæſt* 11. nulla lex vel ſtatutum eum ſenſum recipere poteſt, ut per illud credatur conditor ſpoliatores in ſua occupatione tueri, & electos & ſpoliatos à reſtitutione excludere *text. & glo. not. in l. ſi qua loca* C. *de fund. & ſalt. rei Dominicæ & in l. auctoritate* C. *unde vi*. Poſtea tamen Auctor noſter *in verſ. quod iſta Reg. daret titulum &c*: videtur ab iſtis diſſentire nihilq; certi reſolvere, ſed Felij & Gomeſij opinio verior eſt, quam etiam videtur poſtea ſequi *in verſ. maximè quia*.

M *Iſta Regula daret titulum*) Idem videtur ſentire Rebuff. *de Pacif. poſſ nu*. 7. 79
Navar. *conſ* 4 *nu*. 4. *& ſeqq. de off. jud. ord.* quibus in locis etiam ſcribit quod trieonalis poſſeſſio pacifica defendit etiam execrabilem, etiam non monſtrata diſpenſatione, dummodo allegetur (quod & probat Flam Pariſ. *de Reſig. ben. lib*. 11. *q*. 14.) & non ſit intruſus: verum ut ſupra diximus *num*. 49. ab iſta opinione receſſit Rota.

N *Poſſet petere reſtitutionem*) Atque ita cenſuit Senatus Sabaudiæ apud Ant. 80
Fabrum *lib*. 1. *definit. Florenſ. tit*. 2. *definit*. 73. neque enim hæc Regula tuetur poſſeſſorem contra quem agitur ſpolio, ut infra dicemus.

O *Tamen ſi Papa facit*) Tres effectus confirmationis Papalis affert Mand. 81
ad Reg. de Vnion & union. confirmat. in q 9 *nu*. 7. quorum primus eſt ille quem hic Auctor affert, nimirum ut ſuppleat defectum ejus quod eſt invalidum *cap. quoties de pact Farinacius deciſ*. 672. *nu*. 5. *part*. 2. *in Noviſſ*. ubi dicit quod confirmatio valet in vim novæ conceſſionis, quando confirmans intendit plus dare quàm in confirmato contineatur *& deciſ*. 303. non tamen in præjudicium tertij, *idem Farinacius deciſ* 114. *nu* 5. *cap* 1 *cum glo. verb. Auctoritatem ibi DD. de tranſact* Secundus eſt, ut ipſi facto majorem præſtet auctoritatem *cap. fin. cum glo. verſ. auctoritate* 11. *diſtinct*. Tertius, quod ſine ejus licentia non poterit retractari; quod ipſe confirmavit *cap*. 2. *de confir. util. & inutil* & iſtos tres effectus ponit glo: *in c. fin. Fater* 17. *q*. 4. Adverte tamen quod confirmatio non trahitur ad id de quo actus confirmationis non diſponit ut reſolvit Rota *coram Reu. D. P. Coccino in una Bremen. Præpoſitura* 4 *Iulij* 1614.

P *Dummodo ſe non intruſerit*) Intruſus ad effectum hujus Regulæ duobus 82
modis dicitur. Primo qui obtinuit proviſionem beneficij reſervati; vel alterius per ſimoniam, ut in hac Regula dicitur Secundò, intruſi ad effectum hujus Reg. & Reg. de Annali cenſentur, nec fructus faciunt ſuos, qui poſſident beneficia Eccleſiaſtica, vel dignitates, earumvè adminiſtrationẽ accipiunt ante expeditionem litterarum vel confirmationẽ obtentam ex conſtitutionem Julij 3. *de data anni* 1553. *Maij* 2. *Pontificatus* 4. vide Piaceſium in praxi Epiſcopali

Digitized by Google

in Proëmio nu 4. *& ſeq.* ſed hoc ceſſat in patria Leodienſi, ut dixi ad Reg III. ſupra. Deniq; intruſus non dicitur promotus ad ordinem in beneficio requiſitum *c. licet canon. de electio. in 6.* quem tamen defendet hæc Reg. non etiam ſi promoveri juſſus per ſententiam, non eſt promotus *Gomeſ. ad hanc Reg. q.* 10. niſi poſt ſententiam manſerit in poſſeſſione per triennium continuum, nam ex illa triennali poſſeſſione præſumitur diſpenſatus ſaltem ad tempus, dummodo alleget diſpenſationem. Cæterum ſi non alleget, & appareat clariſſimè neque promotum, neque diſpenſatum, nulla ratio eſt, ut magis juvetur Regula, quam ut diſpenſetur de nunquam promovendo: Ita decidit Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum. *lib.* 1. *tit.* 2. *definit.* 90. Sed utrum intruſus in beneficio reſervato, puta decanatu, & habitus, & reputatus pro Decano, & in poſſeſſione exiſtens poſſit beneficia vacantia ad collationem decani pertinentia conferre? quæſtionem hanc diſcutit Simonetta *de Reſer. ben. q.* 44. & reſolvit pro negativa motus auctoritate Rotæ *deciſ.* 4. *de Præb.* quem ſequitur Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell, *gl.* 45. §. 2. *nu.* 44. *& ſeqq.* & ratio eſt quod poſſeſſio beneficij reſervati careat omni juris adminiculo, imò poſſeſſionem non habeat, obſtante reſervatione, ut dixi ad Reg. VIII.

Q *Cenſetur intruſus*) Ideò habent coloratum titulum, ſi vigore illius accepit poſſeſſionem propria auctoritate, ſine licentia ſuperioris, & eam per triennium pacificè continuarit, tutus erit exceptione hujus Regulæ; licet quoad alios juris effectus ſecus ſit, Rebuff. *in praxi tit. de modis amittendi beneſ. num.* 28, *Gomeſ. hic quæſt* 39. *per not. DD. in cap. eum qui, de Præbend. in* 6.

Verùm quia Simoniacus hæretico comparatur, an ſicut ille non defenditur ope illius Regulæ, ita etiam iſtum non defendi reſpondit Rebuff. *d. tit nu.* 27, quicquid dicat hic Alphonſus ſupra nu. 39. carent enim hæretici omni beneficio, & auxilio juris *c. ſi adverſus de hæreticis* Adverte interim quod adverſus intruſos habemus conſtitutionem Pij IV. de data 1560. Octobris 26. per quam datur Ordinarijs, & delegatis facultas decernendi ſequeſtrum ſuper fructibus, & reditibus beneficiorum conſtito ſummariè, & extrajudicialiter beneficium vacaſſe in menſibus reſervatis, vel alias reſervatum non eſſe.

Sed nec Regula hæc, ut neq; Regula de Annali defendet eum qui non publicavit reſignationem, ut patet ex ipſa Gregorij XIII. conſtitutione notatque D. Azorius *lib.* 7. *Inſtit. moral. moral. c.* 24. *in fi.* ut nec eum qui impetravit beneficium viventis juxta opinionem quorundam apud Mandoſ. ad Reg. 21. q. 12. & ad Reg. de triennali.

R *Non cenſetur habere titulum*) Idem in beneficio ſimoniace adepto ut habet Regula. Hunc ſimoniacum non audiri in poſſeſſorio adſtruit Caſſad. *deciſ.* 1. *de ſimonia.* ut nec poſſeſſorem contra quem agitur de ſpolio *Covar. in c. Poſſeſſor de Reg.* 83

de Reg. jur. in 6. part. 2. Relect. § 10. *num.* 10 ſive ſpolium, inquit, contigerit per violentiam, ſive abſque ea contigerit, idque fundatur ex Conſilio Baſilien. ibi citato, quod & probat noſter Sotto ſupra *numero* 19. adverte tamen poſſidentem beneficium habitum per ſimoniam ſe ignorante commiſſam habere titulum coloratum & gaudere beneficio hujus Regulæ *Leſſius de Iuſt. & iure lib.* 2. *cap.* 35, *num* 140. & ita tenuit Rota in una civitaten. Confidentiæ 25. Janua. 1593. coram Illuſt. Mantica. *Garcia tract. de beneſ. part.* 8. *cap.* 1. *num.* 15. licet non videatur tutus in conſcientia niſi petat abſolutionem à Papa cum nova proviſione, ut ſupra diximus *nu.* 58.

S *Antiquas lites penitus exſtinguentes*) Quoniam cum auctor noſter, tum Jacobus Simonetta & Lud. Gomeſus, alijque non pauci ingenia ſua multimodis fatigarunt ſuper interpretatione horum verborum, quæ alioqui tantam obſcuritatem præferunt, ut Delio aliquo natatore opus habeant, nolo hic ceù octavus ſapientum verba pro illorum luce multa afferre : ſufficiat tantum lectorem remiſiſſe ad Lud. Gomeſium *hic quæſt.* 6. quo in loco multorum opinionem affert, & ſuam tandem ipſe promit auctoritatibuſque pluſculis confirmat. 84

T *Per ſententiam*) Huc refer quæ ſcripſi *ad Reg.* XXVII. *de ſurrog. collitig. in gloſ. verbi ſi non ſententietur num.* 41.

V *Titulus coloratus*) Dupliciter poteſt hic conſiderari titulus coloratus. Primo modo, quoad effectum iſtius regulæ, ſecundo modo quoad effectus juris communis ut ſupra in voce *intruſi* diximus. Quoad effectum iſtius regulæ certa hæc concluſio ponenda eſt inquit hic Gomeſ. *quæſt.* 27. & 28. quod ille dicitur habere coloratum titulum, qui habet ab eo qui originaliter poteſt conferre, eligere, & confirmare, licet ex accidenti ſint impediti. Denique omnis ille dicitur habere titulum coloratum qui non excluditur in hac Regula; ideoque illi ſoli diſcoloratum titulum ad effectum hujus regulæ habere dicuntur, qui habent titulum per ſimoniam vel de beneficio reſervato reſervatione in corpore juris clauſa : quia iſti duo caſus excepti in Regula firmant Regulam in contrarium in caſibus non exceptis *lib. nam quod liquidæ ff. de penu. leg. Maſcard. tract. de probat. vol* 3. *concluſ.* 1384. *nu.* 14. 85

Sed an titulus prædeceſſoris transferatur in ſucceſſorem? finge quod Titius poſſedit aliquod beneficium pacificè titulo colorato per biennium, quod poſt obitum illius confertur Mevio, qui illud etiam poſſedit pacificè per annum, ſupervenit Sejus qui vult inquietare in petiterio Mevium : qui excipit de hac poſſeſſione triennali in ſe à ſuo deceſſore continuata : quæritur quid juris? Guimer. *ad Pragm. ſanctio tit. de Pacif. poſſ. verbo hactenus poſſedit.* reſpondit quod Mevius non juvabitur poſſeſſione ſui prædeceſſoris: quia in titulis beneficiorum,

ficiorum,qui omninò ſunt ſingulares,poſſeſſio unius non juvat alium, cum in talibus non cadat ſucceſſio iuris vel facti.

Sed an vitium litigioſi tranſeat in tertium qui habet cauſſam ab aliquo ex collitigantibus ex diſpoſitione huius Regulæ? hanc quæſtionem propoſui ſupra *ad Reg. de Surrogandis nu. 35.*

Verùm ut redeam unde diverti, adverte plures alios eſſe caſus, in quibus 86
quis non coloratum titulum habere dicitur, licet non ad effectum iſtius Reg. Primò, in ſpecie *cap. de multa de præbend & in extravag. execrabilis eod. tit.* ut late probat Gomeſ. *hic quæſt. 10. verſ Iſtis tamen non obſtantibus*: quo in loco probat execrabilem, ſeu poſſidentem duo beneficia incompatibilia (modo tamen non ſit talis declaratus per ſententiam, ut idem Gomeſ notat *q 24. verſ. non obſtat etiam*) nequaquam excludi beneficio iſtius regulæ: idque ea ratione quod diſpoſitio iſtius Regulæ excipit tantum duos caſus, in quibus Papa ſtatuit Regulam non habere locum; ergò in aliis non exceptis regula firma manet *d. l. nam quod liquida, &c*: quod maximè procedit in eo qui diu poſſedit incompatibilia, ut puta per decennium, quia tum militat pro eo titulus diſpenſationis præſumptus, *Navar. conſ. 4. de off. ord. & conſ. 20. de Præb.* & Regula hæc contenta eſt titulo præſumpto *Caſſad dec. 2. de cauſſa poſſ. & propr. nu. 2. & 3. dec. 8. ſuper reg. Cancell. Greg. Tholoſ. de ben. cap. 25. nu. 15. Navar. conſ. 4 tit. de off ord. num. 6.* 87
& conſ. 20 de præb. Flam. Pariſ. de reſig. lib. 11. q. 14. nu. 27 & lib. 3. q 6 & lib. 10. nu. 9 etiam non diſpenſatione monſtrata, modo tamẽ ea allegetur *Navar d conſ.* 88
4. num. 9. Gomeſ. q. 26. Si tamen conſtet de aliquo titulo invalido præambulo, tum non juvabitur beneficio huius Regulæ, nam ubi manifeſtè probari poteſt 89
de fundamento invalido, huiuſmodi titulus non dat colorẽ *Boerius in dec. Burdig. deciſ 24. num. 6.* quia dicitur emanare de facto, & non de iure *Fely in c. in noſtra de Reſcript. Maſcard. d. concluſ nu. 15.* & hoc eſt perpetuum in beneficialibus, ut vitioſus ingreſſus nunquam dari debeat, ideò cautius fecerit poſſeſſor triennalis, ſi titulum non exhibeat, alleget tamen coloratum ut omninò injuſtam poſſeſſionẽ non habuiſſe videatur. At ſi titulum exhibeat invalidũ quidem & nullius momenti, ſed tamen non vitioſum, magis eſt, ut locus ſit Regulæ extra caſus in ea exceptos; ſive quod d. Regula nullius veri tituli probationem exigat, ſive quod ſuper nullitate & invaliditate tituli videatur poſſeſſor tacitè diſpenſatus ab Epiſcopo qui certis temporum curriculis omnium beneficiorũ in ſua Diœceſi conſtitutorum, & ſtatum, & poſſeſſores inquirere ex officio tenetur, atq; ita ex Gomeſ. q. 10. in fi. reſolvit Senatus Sabaudiæ *in una Parochialis Eccleſ. prid. Kal. Septemb. 1588.* teſte Ant. Fabro *in ſuo C. lib. 1 tit. 2. definit 5. & definit 56.* In animæ tamen judicio non erit tutus; imò tenebitur is beneficiũ dimittere quoties ſciverit ſibi Canonicum tit. ad id obtinendum deficere Covar. *tom. 1. Relect. in c. Poſſeſſor p. 2 §. 10. nu. 10. de reg. jur. in 6.* Secundus caſus qui non tri-

buit

buit titulum coloratum, eſt in eo qui recipit Epiſcopatum, *juxta c. Cùm in cunctis, §. cùm verò de electio.* Tertius eſt in collatione facta à Vicario Generali, quæ non eſt colorata, cùm non habeat poteſtatem conferendi, *cap. fin. de off. Vicar. in 6.* Quartus eſt in collatione facta ab Ordinario, cui erat ab executore inhibitum propter decretum litterarum, de quo per gloſſ. *in c. Si ſolutè de conceſ. præbend. in 6.* quia talis non dicitur habere titulum coloratum, ut tenet Gaſpar de Peruſio *in Tract. de reſervat.* Quintus caſus eſt, quando habens titulum ingreditur poſſeſſionem beneficii præter ſuperioris auctoritatem, ut not. Innoc. *in cap. Bona 2. de poſt. Prælat. & in c. Litteris de reſt. ſpol.* etiamſi talis cum titulo habeat executoriales canonizatorias tituli, ut tenet ſtylus Rotæ, de quo meminit Felii *in c. ad probandum col. 4. de re jud.* Denique titulus coloratus videtur dici poſſe ubicumque non inducitur privatio à jure, etiam quòd ſit defectus in conferente, *Lapus alleg. in 16. an valeat collatio num. 2. & 3. & alleg. 103. ſæpè mihi num. 2.* Notandum poſtremò, ſi negetur poſſeſſorem titulum coloratum habere, non probandum eſſe per poſſeſſorem, ſed per actorem, ut notat ex communi DD. opinione Gomeſ. *hic quæſt. 43.* Atque hi quidem tituli diſcolorati obſunt quoad diſpoſitionem juris communis, non etiam quoad effectum hujus Regulæ. Denique adverte titulum coloratum ſupervenientem pendente triennio non tueri triennalem poſſeſſorem, Guimer *ad pragm. Sanctio tit. de Pacif. poſſeſſ. in pr.*

X *Vel homicida*) Vide ſuprà Regulam proximam in gloſ. verbi *de beneficio vacante ipſo facto.*

Y *De perſonis habilibus*) Ut communis opinio ita eſſet, ei tamen adverſatur, ut ſuprà oſtendi, in verbo laicus vel ſpurius, opinio Rotæ, cujus auctoritas majoris eſt ponderis, quàm communis DD. opinio, ut ſcribit Hieron. Guchalon *ad Reg. Decy iura ſanguinis de reg. jur. num. 42.*

Z *Tamen contrarium credo verius*) Hanc auctoris noſtri opinionem, etſi validiſſimis videatur niti argumentis, eam tamen rejicit Gomeſius *hic quæſt. 5.* motus diverſis Rotæ præjudiciis, quæ ibi in medium producuntur, tandemque poſt variam veri inquiſitionem, reſolvit Regulam iſtam etiam locum habere in Commendis perpetuis: neque obſtare videtur, quod pro contraria ſententia affert hic Auctor, ſcilicet quòd commendatarius non habeat titulum: quia hoc procedit in Commenda temporali, in qua non datur plena diſpoſitio, nec converſio in proprios uſus: aliter atque in perpetua Gomeſ. *d. loco verſ. dicta igitur omnia Doctorum:* cui adſtipulatur Abb. *in c. Cùm olim col. penult. de rerum permut.* Iſtaque opinio firmatur per verba quæ Hadrianus VI huic Reg. adjecit *ex quovis titulo,* quibus verbis dubium non eſt comprehendi Commendam, ſive illa ſit propriè titulus, ſive impropriè, quod & probavit Rota Mohedani *Dec. 16. de cauſſa poſſ. & propr.* 29

 Non

Non eſt beneficium Commenda). Eſt tamen velut titulus beneficii, ut dicit deciſio Rotæ apud Farinacium *Deciſ.*141.*n.*6.*part.*1.*in Noviſ.* Sed hodie difficultas per noſtrum propoſita, ceſſat per clauſulam Adriani VI. ibi, *ex quovis titulo* ſuprà initio poſitam.

Argumenta in Reg. XXXIV. INNOCENTII VIII. *quæ eſt XXXVI.* Pauli V.

1. HÆc Regula obviat fraudibus hominum.
2. Fraus fit huic Regulæ, quando reſignans conſtituit ſe poſſidere nomine reſignatarii.
3. Mutata cauſa poſſeſſionis fraus non præſumitur.
4. Veritas prævalet opinioni.
5. Publicatio reſignationis qualiter fiat in curia.
6. Poſſeſſio ad effectum hujus Reg. peti poteſt coram Notario & teſtibus
7. Interpellatio ubi requiritur, ſufficit extrajudicialis.
8. Reſignans ſi moriatur in poſſeſſione reſignatio nulla eſt, & beneficium vacat per obitum: & quid ſi non moriatur, ſed vivit poſt tempus hic ſtatutum?
9. Potentia adverbii *quoque*.
10. Reſignatione facta in partibus beneficii reſervati ignorante reſignatario, qui tempore lapſo venit ad curiam, an habeat locum terminus hujus Regulæ?
11. Terminus ſtatuti nunquam eſt peremptorius, ſi probetur impedimentũ
12. Auctarium huic Reg. datum eſt per Julium III.
13. Hæc Regula, ut & Julii III. & Conſtitutio Pii V. partim immutata, partim abrogata eſt per Greg: XIII.
14. Conſtitutio Gregorii XIII. eſt hodie in viridi obſervantia.
15. Quæ ſit differentia inter hanc Innocentii regulam, & Pii V. ſive Gregorii XIII. conſtitutionem: cujus requiſita, forma & effectus examinantur, & quæ beneficia ſub illius diſpoſitione comprehendantur.
16. Duplex cauſa finalis eſt hujus Reg.
17. Omnes omninò adſtringuntur ad diſpoſitionem hujus Reg. ſive Conſtit. Greg. XIII. quantacumque reſignantes dignitate fulgeant, etiam Cardinalitia.
18. Commendatarii ſub hac Regula comprehenduntur.
19. Renunciationes in favorẽ non ſubſiſtunt coram Ordinariis, ideo purè & ſimpliciter fieri debent: & hæc ſimplex renũciatio cauſſas requirit.
20. Reſignans conſtituens ſe nomine reſignatarii poſſidere an ligetur diſpoſitione hujus Regulæ?
21. Facta publicatione reſignatarius poſt adeptam poſſeſſionem poteſt reſignanti locare fructus beneficii reſignati, qui ſi moritur in poſſeſſione tanquam conductor, beneficium non vacat per obitum.

22. Re-

22. Recipiens beneficium ſi conſtituat dimittentem vel ejus parentes ad percipiendum & locandum fructus beneficii reſignati, confidentiam committit, limita ut ibi.

23. Gregoriana per æquipollens adimpleri nequit.

24. Publicatio eſt quoque neceſſaria in reſignationibus coram Ordinariis & quidem juxta formam Conſtitut. Gregorianæ: etiamſi reſign. fiat coram Ordinario, & proviſio per Papam.

25. Quo in loco, & quo tempore publicatio fieri debeat.

26. A publicatione & pœna Conſtitut. Gregorianæ qui excuſentur.

27. Caſus fortuitus, infirmitas, oblivio, paupertas, &c. ignorantia collationis factæ, minor ætas, non excuſant à pœna Gregor. conſtitutionis. Et quid ſi mors Papæ impediverit, quò minùs litteræ expedirentur?

28 Prorogatio temporis publicationis ob juſtam cauſſam, vel reſtitutio obtenta, Impetranti non prodeſt, niſi derogatum ſit Regulæ XVI. ſuprà.

29. Clauſulæ apponi ſolitæ in reſtitutione: & intellectus clauſulæ *dummodo tempore datæ præſentium, &c.* Utri incumbat onus probandi non publicationem, an impetranti ob non publicationem, an verò opponenti?

30. Publicatio præſumitur facta tempore opportuno.

31. Negativa probanda eſt per eum qui ſe in ea fundat, ſive ſit negativa juris, ſive facti, ſive qualitatis.

32. Triennalis poſſeſſor nõ tenetur docere de publicatione: limita, ut ibi. Reſignatario non publicanti non prodeſt Regula hæc, nec de Annali.

33. Præſumptio publicationis reſultans ex triennali poſſeſſione quando poſſeſſorem non juvet.

34. Probatio non publicationis ſufficit per conjecturas, & quæ illæ?

35. Non dicitur publicatio niſi fiat coram multitudine, vel quando tranſit in publicum.

36. Negativa non publicationis probatur ex eo, quòd infra tempus datum ad publicandum non habuit reſignatarius collationem, ſine qua poſſeſſio adipiſci non poteſt.

37. Reſignatarius ceſſionis juris, an publicare teneatur?

38. Papa an poſſit derogare, ut quis non teneatur publicare?

39. Poſſeſſio quoad effectum hujus Regulæ includit detentationem.

40. Quid ſi reſignans moriatur in poſſeſſione, & quid in poſſeſſione litigioſa?

41. Fructuum perceptio per reſignantem inducit præſumptionem confidentiæ, quæ tamen præſumptio tollitur, cùm conſtat de cauſſa, ex qua percepti fuerunt.

42. An publicandi onere excuſetur quis, quando reſignatio beneficii facta fuit liberè ad manus Papæ.

F *De triennio continuo*) Huc facit dictum Baldi *in cap. cum viginti de off. deleg.*
ubi ſcribit quod ubicumque lex deſignat certum tempus illud debet eſſe conti-
nuum, videlicet de momento ad momentum, maximè in odioſis ut hic, licet in
favorabilibus aliud dicendum eſſet per not. glo. *in l. opinionem ff. de minor.* & latè
Inno. in clem. ſi de ætat. & qual. Sed an currat ejuſmodi triennium contra mino-
rem? vide Gomeſ. *hic quæſt.* 15. qui quæſtionem hanc ſolvit eleganti diſtinctio-
ne, quam ſi uſus poſtulat vide.

G *Mota lis ut dicit &c.*) Judicialis vel extrajudicialis *Inno. card. & alij DD. in* 64
clem. Gratiæ de Reſcript. ſed ex opinione Innoc. & Hoſtien. *in cap. de constitutus*
2. *de electio.* Pacificus poſſeſſor dicitur qui percipit fructus, licet illi moveatur
lis ſuper titulo beneficij, quæ ſententia hodie exploſa eſt per Rotam, retenta
opinione prædicta DD *in d. clem. Gratiæ*, à qua quoque ſtat noſter Gloſſogra-
phus hic, ibi, *quod licet poßideat.* Nam talis interruptio requiritur quæ percep- 65
tionem fructuum & perturbationem concernat, juxta ea quæ not Baldus *in
leg. ordinarij* 4. *col. verſ. deinde quero ego de Rei vind gloſſ. in l. exſtat ff. quod cauſſa.*
Itaq; probo quod poſtea ſubjicit Gloſſographus cum videlicet qui non poſſi-
det majorem partem fructuum, non dici pacificè poſſidere, etiamſi lis ipſi non
moveatur: quia requiritur moleſtatio iudicialis vel extraiudicialis, ut notavi
ſupra ad Reg. de annali in glo. verbi *non debet.*

H *Si non fuit ſibi lis mota*) Quid ſi citatio fuerit nulla, an interrupta cenſeatur
poſſeſſio? Pro negativa plura adducit Gomeſ. *ad hanc Reg. de Annali quæſt.* 45. 66
ad quam ſe remittit *in q.* 34. *de Triennali*: quibus in locis ſcribit quod non ſo-
lum citatio nulla non interrumpit pacificam poſſeſſionē, ſed etiam citatio ma-
lè executa: quod limitandum, niſi citatio nulla fuiſſet geminata: quia tunc inter-
rumperet pacificam poſſeſſionem, *Alex. ad Apoſtill. Baldi in leg. cum notißimi de* 67
Præſcript. 30. *annorum* allegat glo. *in l. quibus idem ff. de verb. obligat.* ut & quando
poſt decretam citationem, amittit poſſeſſor mandatum pro cura, & apud actua- 68
rium comparet procurator, nam tunc deſinit pacificè poſſidere, licet non ap-
pareat de executione in principalem, *Achilles de Graßis deciſ.* 5. *ad hanc Reg.*

I *Videlicet in vacantibus in Curia*) Per obitum ſcilicet apud S. Sedem Go-
meſius *hic q.* 31. *verſ. Primum igitur &c.* qui ſeptem privilegia ſpecialia cumulat 69
huius reſervationis in corpore iuris clauſæ, quæ habetur *in c.* 2. *& cap. præſenti de
Præbend. in* 6. & de qua propriè loquitur hæc Regula, ut clarè cum noſtro Al-
phonſo oſtendit idem Gomoſ. *d. q.* 3. *verſ. Circa tertium* & Rebuff. *in concorda-
ta in forma mandati Apoſtolici*, & noviſſimè Nicol. Garcia *in tract. de benef. part.*
5. *cap.* 1. *nu.* 132. Ac licet aliæ quoq; reperiantur Reſervationes in corpore iuris 70
clauſæ, quas ſupra tetigi & ſuo ordine enumerat idem Gomeſius *verſ. Prima eſt
&c.* tamen hæc Regula de iſtis non loquitur, ſed tantum de Reſervatione, de

qua

qua *In d. c.* 2. ubi diſpoſitioni S. Sedis reſervantur beneficia vacantia per obitum in Curia, quæ reſervatio cæteris dignior, & efficacior eſt: propterea niſi de illa fiat ſpecialis, & individua mentio non cenſetur comprehenſa ſub quacumque diſpoſitione Papæ, niſi tamen in gratia motus proprij, quo caſu poſſeſſorem juvabit Regula, alias non *Geminia in d. cap. 2. n. 14. Præſes Everardi conſil. 237. nu. 4. & ſeqq. Rota deciſ. 4. de Præbend. in no. Aen. de Falcon. tract. de Reſeru. qu. 4. principali effectu 36. per tot. & effectu 43 & Simonetta eod. tract. q 73. num 1. q. 83. nu. 4* & hoc quidem in diſpoſitione Papæ, nam ſi det facultatem alicui motu proprio conferẽdi quæcumque beneficia reſervata, & ubicumque vacantia, adhuc non venient vacantia apud Sedem, ut ſcribit Geminia, *in d. c. 2. num. 14. verſ. ſed quid ſi Papa:* id quod noviſſimè Gregorij XIIII. conſtitutione incip. ſanctiſſimis de anno 1591. extenſum etiam eſt ad Cardinales, ut nulla ijs indulta conceſſa ſuffragentur, quoad beneficia vacantia in Curia, niſi ſint de beneficijs in ſuis Eccleſiis titularibus de Vrbe conſiſtentibus, quod & alibi tradit Anaſt. Germon Juriſc. Romanus *in ſuo inſigni tract. de Indultis Cardinalium.* Ratio præmiſſorum eſt, quia Papa difficilius movetur ad concedendum gratiam de his beneficijs vacantibus apud Sedem, cum intendat ille ſemper ſpecialibus, & dilectis perſonis, veluti ſuis familiaribus, miniſtris in vinea Domini laborantibus providere. Ideò ſolet addi in ſignatura clauſula *præterquam per obitum apud Sedem:* ut notat Rebuff. *in praxi in 3. parte ſig. in gl. verbi alia clauſula nu. 15.*

K *Videlicet quando eſt beneficium devolutum*) Immo beneficia devoluta non 71
ſunt reſervata, cum ea conferat jure communi, quod ſecus eſt in reſervatis, utpote quæ conferat iure plenitudinis poteſtatis, *Iapus alleg. 84. nu. 5. verſ. de beneficijs Rota deciſ. 3 de off. deleg. & deciſ. 774. nu 2. part. lib. 3. Aeneas de Falcon. de Reſer. 2. q. principali, nu. 12. in fi. Hieron. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell, gloſ. 11. nu. 60.* devolvuntur autem beneficia, ſi eorum collatio non fiat intra ſex men- 72
ſes, ad ſuperiorem, idq; gradatim, *c. licet de ſupplend. neg. prælat. cap. 2. de conceſſ. præbend.* idq; non ſolum in collatione, ſed etiam in electione, *Abb. in c. dilectus ibi text. de conceſſ. præb. nu. 2. & alij?* & præſentatione, ſi patroni ſint Eccleſiaſtici, nam laici quatuor dumtaxat menſes habent *c. unico §. verum de iure patron. in 6. Innoc. d. c. licet Abb. in c. quia diverſitatem nu. 18. & in c. ex parte nu. 13. de Conceſ. præb.* & dicti ſex menſes dati ad conferendum ſunt à tempore ſcientiæ vacationis numerandi, *d. c. quia diverſitatem in fi d c. licet ibi Innoc. Rebuff. in praxi tit. de devolut. numero* 10. & ita reſolvit Rota *in una Placentina Parochialis coram D. Seraphino 28. Iunij 1585. & coram D. Bubalo 24. Martij 1586* vel à tempore quo ſcire potuit, & debuit, ut quando Epiſcopus eſt in propria Diocęſi &c: *Maſcard. de probat. concluſ. 879. nu. 10. Abb. in d. c. licet Zerola in praxi Epiſcop. 2. part. verbo devolutio* §. 2. & ſic reſolutum fuit *in una Burgen. Canonicatus 27. Martij. 1583. coram D. Bubalo* & dicti ſex menſes currunt de momento ad momentum à tem-

pore ſcientiæ vacationis,ita quod ſi beneficium vacavit, & fuit nota vacatio, 1.
Martij hora 9. uſq; ad primam Septemb. hora 10. per totam,& non poſt,pro-
videre poterunt *Mandoſ de electio novorum prælat. part. 1. c. 3. Rota in una Civita-*
tis Caſtellaniæ 18. Iunij 1557. coram Illuſt. Quiroga quam ad longum refert Nicol.
Garcia *de benef. part.10. cap.2.nu.20.* Idem dicendum in proviſione nulla,puta ſi
provident intra tempus;ſed indignis,ſeu inhabilibus&incapacibus *c.tum in cun-*
ctis §. ſi. ubi DD. de electio c licet de ſupplen. neg. prælat. Garcia d. part.10. c.3 nu. 2.
adhuc enim locus eſt devolutioni.Porrò,duobus modis quis impetrare poteſt 73
beneficia devoluta,vel tanquam ad S. Sedem Apoſtolicam devoluta,juxta La-
teranen. ſtatuta Concilii, & tunc debet probari devolutio gradatim iuxta ſu-
pradicta vel tanquam devoluta ad inferiores ob negligentiam primi collatoris
vel,ob non præſentationem patroni in tempore iuxta Reg. 42. infra: quia Pa-
pa poteſt conferre cum Epiſcopo,ſeu Archiepiſcopo,aut Capitulo ad quos eſt 74
facta devolutio, *Abb in d c quia diverſitatem nu.5.* & tunc ſufficit probare negli-
gentiam *Garcia d. c. 3. nu. 20. & ſeqq.* ubi ſubjicit quod collatio facta à ſecundo
collatore, verbigratia Archiepiſcopo ante factam devolutionem non valet;
cum antea is non habeat facultatē conferendi: nec convaleſcet etiamſi primus
non conferat infra tempus *Felij in c.cum ex officij de Præſcript. nu. 37. Rebuff. d. tit.*
de devolut. nu. 32. etiamſi collatio eſſet facta ſimpliciter,non dicendo Jure devo-
to *Garcia d. c. 3. nu. 32.* Sed an ſicut Ordinariis,ita etiam Nunciis & Legatis cur-
rat ſemeſtre iſtud ad conferendum? Negat Gambarus *de off. & poteſt Legati lib.*
3. nu.14. & 622. Nam devolutio non poteſt ab eo ferri,niſi ad Papam,cum nulli
alij ſubſit, & devoluta ad Papam ipſe confert Adverte etiam quod Legatus de
latere concurrit in ſua provincia ſicut & Papa in collatione beneficiorum cum
quolibet Ordinario,quodq; inter eos ſit locus præventioni *c. ſi à Sede Apoſtoli-* 75
ca de præb. in 6. glo & DD. in c. 1. de off. leg. etiam in menſibus ordinarijs conceſ-
ſis per Reg. Cancell *Gamb. d. lib.3. Gomeſ. de expect. nu. 16.* & fuit reſolutum in
una Aſſaſien. beneficij 9. Martij 1587. idq; procedere non obſtantibus Con-
cordatis Germaniæ,& Galliæ poſt Gonzalem. *ad Reg. 8. § 2 proëm. nu. 54.* tradit
Nicol. Garcia *de benef. part. 6. c. 3. nu. 42.*

A poſſeſſione tantum) Hoc eſt, hæc Reg. defendit poſſeſſorem quoad 76
poſſeſſionem,etiam malè fidei poſſeſſorem *Creſcentius deciſ. 1. de ſent. & re iud.*
ſed non quoad titulum, ſeu proprietatem ut dicit Felij *in c. ſicut nu 31. de ſent.*
& re iud. Ideoq; nemo impedietur,quo minus in petitorio doceat poſſeſſorem
triennalem eſſe intruſum,quod ſecus eſt poſſeſſorio: quia non audietur oppo-
nens aliquid contra poſſeſſionem, *Felij d. loco* Hincque fit ut Ordinarius poſt
triennalem poſſeſſionē poſſit amovere poſſeſſorem ſine tit & alteri conferre:
quia Ordinario non obſtat Reg. ut in terminis dicit Felij *d. nu. 31. verſ neque*
tollitur Ordinarijs &c. & ſic rectè concludit hic noſter Gloſſographus,quod Reg.
hæc

Digitized by Google

hæc non det titulum in beneficio. Igitur defendet Regula tantum poſſeſſorem ſuper poſſeſſione, non tamen illum qui ſpolio convenitur: nam licet Reg diſponat poſſeſſores triennales excludere agentes, etiam habentes bonum titulũ, non tamen ſic accipi debet ut illa excluſio veri tituli, fiat per occupationem & uſurpationem, *arg. l. famoſi ff. ad l. Iul Maieſt*. Siquidem ut rectè notat Gomeſ. *quæſt* 11. nulla lex vel ſtatutum eum ſenſum recipere poteſt, ut per illud credatur conditor ſpoliatores in ſua occupatione tueri, & electos & ſpoliatos à reſtitutione excludere *text. & glo. not. in l. ſi qua loca* C. *de fund. & ſalt. rei Dominicæ & in l. auctoritate* C. *unde vi*. Poſtea tamen Auctor noſter *in verſ. quod iſta Reg. daret titulum &c*: videtur ab iſtis diſſentire nihilq; certi reſolvere, ſed Felij & Gomeſij opinio verior eſt, quam etiam videtur poſtea ſequi *in verſ. maximè quia*.

M *Iſta Regula daret titulum*) Idem videtur ſentire Rebuff. *de Pacif. poſſ nu.* 7. 79
Navar. *conſ* 4 *nu*. 4. *& ſeqq. de off. jud. ord.* quibus in locis etiam ſcribit quod trieonalis poſſeſſio pacifica defendit etiam execrabilem, etiam non monſtrata diſpenſatione; dummodo allegetur (quod & probat Flam Pariſ. *de Reſig. ben. lib.* 11. *q.* 14.) & non ſit intruſus: verum ut ſupra diximus *num*. 49. ab iſta opinione receſſit Rota.

N *Poſſet petere reſtitutionem*) Atque ita cenſuit Senatus Sabandiæ apud Ant. 80
Fabrum *lib.* 1. *definit. Florenſ tit.* 2. *definit.* 73. neque enim hæc Regula tuetur poſſeſſorem contra quem agitur ſpolio, ut infra dicemus.

O *Tamenſi Papa facit*) Tres effectus confirmationis Papalis affert Mand. 81
ad Reg. de Vnion & union. confirmat. in q 9 *nu.* 7. quorum primus eſt ille quem hic Auctor affert, nimirum ut ſuppleat defectum ejus quod eſt invalidum *cap. quoties de pact* *Farinacius deciſ.* 672. *nu.* 5. *part.* 2. *in Noviſſ.* ubi dicit quod confirmatio valet in vim novæ conceſſionis, quando confirmans intendit plus dare quam in confirmato contineatur *& deciſ.* 303. non tamen in præjudicium tertij, *idem Farinacius deciſ* 114. *nu* 5. *cap* 1 *cum glo. verb. auctoritatem ibi DD. de tranſact* Secundus eſt, ut ipſi facto majorem præſtet auctoritatem *cap. fin. cum glo. verſ. auctoritate* 11. *diſtinct.* Tertius, quod ſine ejus licentia non poterit retractari; quod ipſe confirmavit *cap.* 2. *de confir. util. & inutil* & iſtos tres effectus ponit glo: *in c. fin. Fater* 17. *q.* 4. Adverte tamen quod confirmatio non trahitur ad id de quo actus confirmationis non diſponit ut reſolvit Rota *coram Reu. D. P. Coccino in una Bremen. Præpoſitura* 4 *Iulij* 1614.

P *Dummodo ſe non intruſerit*) Intruſus ad effectum hujus Regulæ duobus 82
modis dicitur. Primo qui obtinuit proviſionem beneficij reſervati, vel alterius per ſimoniam, ut in hac Regula dicitur. Secundò, intruſi ad effectum hujus Reg. & Reg. de Annali cenſentur, nec fructus faciunt ſuos, qui poſſident beneficia Eccleſiaſtica, vel dignitates, earumvè adminiſtrationẽ accipiunt ante expeditionem litterarum vel confirmationẽ obtentam ex conſtitutionem Julij 3. *de data anni* 1553. *Maij* 2. *Pontificatus* 4. vide Piaceſium in praxi Epiſcopali

in Proëmio nu. 4. *& ſeq.* ſed hoc ceſſat in patria Leodienſi, ut dixi ad Reg III. ſupra. Deniq; intruſus non dicitur promotus ad ordinem in beneficio requiſitum *c. licet canon. de electio. in 6.* quem tamen defendet hæc Reg. non etiam ſi promoveri juſſus per ſententiam, non eſt promotus *Gomeſ. ad hanc Reg. q.* 10. niſi poſt ſententiam manſerit in poſſeſſione per triennium continuum, nam ex illa triennali poſſeſſione præſumitur diſpenſatus ſaltem ad tempus, dummodo alleget diſpenſationem. Cæterum ſi non alleget, & appareat clariſſimè neque promotum, neque diſpenſatum, nulla ratio eſt, ut magis juvetur Regula, quam ut diſpenſetur de nunquam promovendo: Ita decidit Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum. *lib.* 1. *tit.* 2. *definit.* 90. Sed utrum intruſus in beneficio reſervato, puta decanatu, & habitus, & reputatus pro Decano, & in poſſeſſione exiſtens poſſit beneficia vacantia ad collationem decani pertinentia conferre? quæſtionem hanc diſcutit Simonetta *de Reſer. ben. q.* 44. & reſolvit pro negativa motus auctoritate Rotæ *deciſ.* 4. *de Præb.* quem ſequitur Gonzalez ad Reg. VIII. Cancell, *gl.* 45. §. 2. *nu.* 44. *& ſeqq.* & ratio eſt quod poſſeſſio beneficij reſervati careat omni juris adminiculo, imò poſſeſſionem non habeat, obſtante reſervatione, ut dixi ad Reg. VIII.

Q *Cenſetur intruſus*) Ideò habent coloratum titulum, ſi vigore illius accepit poſſeſſionem propria auctoritate, ſine licentia ſuperioris, & eam per triennium pacificè continuarit, tutus erit exceptione hujus Regulæ; licet quoad alios juris effectus ſecus ſit, Rebuff. *in praxi tit. de modis amittendi beneſ. num.* 28. *Gomeſ. hic quæſt* 39. *per not. DD. in cap. eum qui, de Præbend. in* 6.

Verùm quia Simoniacus hæretico comparatur, an ſicut ille non defenditur ope illius Regulæ, ita etiam iſtum non defendi reſpondit Rebuff. *d. tit nu.* 27. quicquid dicat hic Alphonſus ſupra nu. 39. carent enim hæretici omni beneficio, & auxilio juris *c. ſi adverſus de hæreticis* Adverte interim quod adverſus intruſos habemus conſtitutionem Pij IV. de data 1560. Octobris 26. per quam datur Ordinarijs, & delegatis facultas decernendi ſequeſtrum ſuper fructibus, & reditibus beneficiorum conſtito ſummariè, & extrajudicialiter beneficium vacaſſe in menſibus reſervatis, vel alias reſervatum non eſſe.

Sed nec Regula hæc, ut neq; Regula de Annali defendet eum qui non publicavit reſignationem, ut patet ex ipſa Gregorij XIII. conſtitutione notatque D. Azorius *lib.* 7. *Inſtit. moral. moral. c.* 24. *in ſi.* ut nec eum qui impetravit beneficium viventis juxta opinionem quorundam apud Mandoſ. ad Reg. 21. q. 12. & ad Reg. de triennali.

R *Non cenſetur habere titulum*) Idem in beneficio ſimoniace adepto ut habet Regula. Hunc ſimoniacum non audiri in poſſeſſorio adſtruit Caſſad. *deciſ.* 1. *de ſimonia.* ut nec poſſeſſorem contra quem agitur de ſpolio *Covar. in c. Poſſeſſor de Reg.* 83

de Reg. jur. in 6. part. 2. Relect. § 10. *num.* 10 ſive ſpolium,inquit,contigerit per violentiam,ſive abſque ea contigerit,idque fundatur ex Conſilio Baſilien. ibi citato,quod & probat noſter Sotto ſupra *numero* 19. adverte tamen poſſidentem beneficium habitum per ſimoniam ſe ignorante commiſſam habere titulum coloratum & gaudere beneficio hujus Regulæ *Leſſius de Iuſt. & iure lib.* 2. *cap.* 35, *num* 140. & ita tenuit Rota in una civitaten. Confidentiæ 25. Janua. 1593. coram Illuſt. Mantica. *Garcia tract. de beneſ. part.* 8. *cap.* 1. *num.* 15. licet non videatur tutus in conſcientia niſi petat abſolutionem à Papa cum nova proviſione,ut ſupra diximus *nu.* 58.

S *Antiquas lites penitus exſtinguentes*) Quoniam cum auctor noſter,tum Jaco- 84
bus Simonetta & Lud. Gomeſus, alijque non pauci ingenia ſua multimodis fatigarunt ſuper interpretatione horum verborum,quæ alioqui tantam obſcuritatem præferunt, ut Delio aliquo natatore opus habeant,nolo hic ceu octavus ſapientum verba pro illorum luce multa afferre : ſufficiat tantum lectorem remiſiſſe ad Lud Gomeſium *hic quaſt.* 6. quo in loco multorum opinionem affert , & ſuam tandem ipſe promit auctoritatibuſque pluſculis confirmat.

T *Per ſententiam*) Huc refer quæ ſcripſi *ad Reg.* xxvii. *de ſurrog. collitig. in gloſ. verbi ſi non ſententietur num.* 41.

V *Titulus coloratus*) Dupliciter poteſt hic conſiderari titulus coloratus. Pri- 85
mo modo,quoad effectum iſtius regulæ, ſecundo modo quoad effectus juris communis ut ſupra in voce *intruſi* diximus. Quoad effectum iſtius regulæ certa hæc concluſio ponenda eſt inquit hic Gomeſ. *quæſt.* 27. & 28. quod ille dicitur habere coloratum titulum, qui habet ab eo qui originaliter poteſt conferre,eligere, & confirmare,licet ex accidenti ſint impediti. Denique omnis ille dicitur habere titulum coloratum qui non excluditur in hac Regula ; ideoque illi ſoli diſcoloratum titulum ad effectum hujus regulæ habere dicuntur , qui habent titulum per ſimoniam vel de beneficio reſervato reſervatione in corpore juris clauſa : quia iſti duo caſus excepti in Regula firmant Regulam in contrarium in caſibus non exceptis *lib. nam quod liquida ff. de penu. leg. Maſcard. tract. de probat. vel* 3. *concluſ.* 1384. *nu.* 14.

Sed an titulus prædeceſſoris transferatur in ſucceſſorem? finge quod Titius poſſedit aliquod beneficium pacificè titulo colorato per biennium, quod poſt obitum illius confertur Mevio , qui illud etiam poſſedit pacificè per annum, ſupervenit Sejus qui vult inquietare in petiterio Mevium : qui excipit de hac poſſeſſione triennali in ſe à ſuo deceſſore continuata : quæritur quid juris? Guimer. *ad Pragm. ſanctio tit. de Pacif. poſſ. verbo hactenus poſſedit.* reſpondit quod Mevius non juvabitur poſſeſſione ſui prædeceſſoris: quia in titulis beneficiorum,

Digitized by Google

ficiorum, qui omninò ſunt ſingulares, poſſeſſio unius non juvat alium, cum in talibus non cadat ſucceſſio iuris vel facti.

Sed an vitium litigioſi tranſeat in tertium qui habet cauſſam ab aliquo ex collitigantibus ex diſpoſitione huius Regulæ? hanc quæſtionem propoſui ſupra *ad Reg. de Surrogandis nu. 35.*

Verùm ut redeam unde diverti, adverte plures alios eſſe caſus, in quibus 86
quis non coloratum titulum habere dicitur, licet non ad effectum iſtius Reg. Primò, in ſpecie *cap. de multa de præbend & in extravag. execrabilis eod. tit.* ut late probat Gomeſ. *hic quæſt. 10. verſ Iſtis tamen non obſtantibus*: quo in loco probat execrabilem, ſeu poſſidentem duo beneficia incompatibilia (modo tamen non ſit talis declaratus per ſententiam, ut idem Gomeſ notat *q 24. verſ. non obſtat etiam*) nequaquam excludi beneficio iſtius regulæ: idque ea ratione quod diſpoſitio iſtius Regulæ excipit tantum duos caſus, in quibus Papa ſtatuit Regulam non habere locum; ergò in aliis non exceptis regula firma manet *d. l. nam quod liquidæ, &c*: quod maximè procedit in eo qui diu poſſedit incompatibilia, ut puta per decennium, quia tum militat pro eo titulus diſpenſationis præſumptus, *Navar. conſ. 4. de off. ord. & conſ. 20. de Præb.* & Regula hæc contenta eſt titulo præſumpto *Caſſad dec. 2. de cauſſa poſſ. & propr. nu. 2. & 3. dec. 8. ſuper reg. Cancell. Greg. Tholoſ. de ben. cap. 25. nu. 15. Navar. conſ. 4 tit. de off ord. num. 6.* 87
& conſ. 20 de præb. Flam. Pariſ. de reſig. lib. 11. q. 14. nu. 27 & lib. 3. q 6 & lib. 10. nu. 9 etiam non diſpenſatione monſtrata, modo tamẽ ea allegetur *Navar d conſ.* 88
4. num. 9. Gomeſ. q. 26. Si tamen conſtet de aliquo titulo invalido præambulo, tum non juvabitur beneficio huius Regulæ, nam ubi manifeſtè probari poteſt 89
de fundamento invalido, huiuſmodi titulus non dat colorẽ *Boerius in dec. Burdig. deciſ 24. num. 6.* quia dicitur emanare de facto, & non de iure *Fely in c. in noſtra de Reſcript. Maſcard. d. concluſ nu. 15.* & hoc eſt perpetuum in beneficialibus, ut vitioſus ingreſſus nunquam dari debeat, ideò cautius fecerit poſſeſſor triennalis, ſi titulum non exhibeat, alleget tamen coloratum ut omninò injuſtam poſſeſſionẽ non habuiſſe videatur. At ſi titulum exhibeat invalidũ quidem & nullius momenti, ſed tamen non vitioſum, magis eſt, ut locus ſit Regulæ extra caſus in ea exceptos; ſive quod d. Regula nullius veri tituli probationem exigat, ſive quod ſuper nullitate & invaliditate tituli videatur poſſeſſor tacitè diſpenſatus ab Epiſcopo qui certis temporum curriculis omnium beneficiorũ in ſua Diœceſi conſtitutorum, & ſtatum, & poſſeſſores inquirere ex officio tenetur, atq; ita ex Gomeſ. *q. 10. in fi.* reſolvit Senatus Sabaudiæ *in una Parochialis Eccleſ. prid. Kal. Septemb. 1588.* teſte Ant. Fabro *in ſuo C. lib. 1 tit. 2. definit 5. & definit 56.* In animæ tamen judicio non erit tutus; imò tenebitur is beneficiũ dimittere quoties ſciverit ſibi Canonicum tit. ad id obtinendum deficere Covar. *tom. 1. Relect. in c. Poſſeſſor p. 2 §. 10. nu. 10. de reg. jur. in 6.* Secundus caſus qui non tribuit

buit titulum coloratum, eſt in eo qui recipit Epiſcopatum, *juxta c. Cùm in cunctis, §. cùm verò de electio.* Tertius eſt in collatione facta à Vicario Generali, quæ non eſt colorata, cùm non habeat poteſtatem conferendi, *cap. fin. de off. Vicar. in 6.* Quartus eſt in collatione facta ab Ordinario, cui erat ab executore inhibitum propter decretum litterarum, de quo per gloſſ. *in c. Si ſolicè de conceſ. prabend. in 6.* quia talis non dicitur habere titulum coloratum, ut tenet Gaſpar de Peruſio *in Tract. de reſervat.* Quintus caſus eſt, quando habens titulum ingreditur poſſeſſionem beneficii præter ſuperioris auctoritatem, ut not. Innoc. *in cap. Bona 2. de poſt. Pralat. & in c. Litteris de reſt. ſpol.* etiamſi talis cum titulo habeat executoriales canonizatorias tituli, ut tenet ſtylus Rotæ, de quo meminit Felii *in c. ad probandum col. 4. de re jud.* Denique titulus coloratus videtur dici poſſe ubicumque non inducitur privatio à jure, etiam quòd ſit defectus in conferente, *Lapus alleg. in 16. an valeat collatio num. 2. & 3. & alleg. 103. ſæpè mihi num. 2.* Notandum poſtremò, ſi negetur poſſeſſorem titulum coloratum habere, non probandum eſſe per poſſeſſorem, ſed per actorem, ut notat ex communi DD. opinione Gomeſ. *hic quæſt. 45.* Atque hi quidem tituli diſcolorati obſunt quoad diſpoſitionem juris communis, non etiam quoad effectum hujus Regulæ. Denique adverte titulum coloratum ſupervenientem pendente triennio non tueri triennalem poſſeſſorem, Guimer *ad pragm. Sanctio. tit. de Pacif. poſſeſſ. in pr.*

X *Vel homicida*) Vide ſuprà Regulam proximam in gloſ. verbi *de beneficio vacante ipſo facto.*

Y *De perſonis habilibus*) Ut communis opinio ita eſſet, ei tamen adverſatur, ut ſuprà oſtendi, in verbo laicus vel ſpurius, opinio Rotæ, cujus auctoritas majoris eſt ponderis, quàm communis DD. opinio, ut ſcribit Hieron. Guchalon *ad Reg. Decij iura ſanguinis de reg. jur. num. 42.*

Z *Tamen contrarium credo verius*) Hanc auctoris noſtri opinionem, etſi validiſſimis videatur niti argumentis, eam tamen rejicit Gomeſius *hic quæſt. 5.* motus diverſis Rotæ præjudiciis, quæ ibi in medium producuntur, tandemque poſt variam veri inquiſitionem, reſolvit Regulam illam etiam locum habere in Commendis perpetuis: neque obſtare videtur, quod pro contraria ſententia affert 29 hic Auctor, ſcilicet quòd commendatarius non habeat titulum: quia hoc procedit in Commenda temporali, in qua non datur plena diſpoſitio, nec converſio in proprios uſus: aliter atque in perpetua Gomeſ. *d. loco verſ. dicta igitur omnia Doctorum:* cui adſtipulatur Abb. *in c. Cùm olim col. penult. de rerum permut.* Iſtaque opinio firmatur per verba quæ Hadrianus VI huic Reg. adjecit *ex quovis titulo*, quibus verbis dubium non eſt comprehendi Commendam, ſive illa ſit propriè titulus, ſive impropriè, quod & probavit Rota Mohedani *Dec. 16. de cauſſa poſſ. & propr.*

22. Recipiens beneficium ſi conſtituat dimittentem vel ejus parentes ad percipiendum & locandum fructus beneficii reſignati, confidentiam committit, limita ut ibi.

23. Gregoriana per æquipollens adimpleri nequit.

24. Publicatio eſt quoque neceſſaria in reſignationibus coram Ordinariis & quidem juxta formam Conſtitut. Gregorianæ: etiamſi reſign. fiat coram Ordinario, & proviſio per Papam.

25. Quo in loco, & quo tempore publicatio fieri debeat.

26. A publicatione & pœna Conſtitut. Gregorianæ qui excuſentur.

27. Caſus fortuitus, infirmitas, oblivio, paupertas, &c. ignorantia collationis factæ, minor ætas, non excuſant à pœna Gregor. conſtitutionis. Et quid ſi mors Papæ impediverit, quò minùs litteræ expedirentur?

28 Prorogatio temporis publicationis ob juſtam cauſſam, vel reſtitutio obtenta, Impetranti non prodeſt, niſi derogatum ſit Regulæ XVI. ſuprà.

29. Clauſulæ apponi ſolitæ in reſtitutione: & intellectus clauſulæ *dummodò tempore data præſentium, &c.* Utri incumbat onus probandi non publicationem, an impetranti ob non publicationem, an verò opponenti?

30. Publicatio præſumitur facta tempore opportuno.

31. Negativa probanda eſt per eum qui ſe in ea fundat, ſive ſit negativa juris, ſive facti, ſive qualitatis.

32. Triennalis poſſeſſor nõ tenetur docere de publicatione: limita, ut ibi. Reſignatario non publicanti non prodeſt Regula hæc, nec de Annali.

33. Præſumptio publicationis reſultans ex triennali poſſeſſione quando poſſeſſorem non juvet.

34. Probatio non publicationis ſufficit per conjecturas, & quæ illæ?

35. Non dicitur publicatio niſi fiat coram multitudine, vel quando tranſit in publicum.

36. Negativa non publicationis probatur ex eo, quòd infra tempus datum ad publicandum non habuit reſignatarius collationem, ſine qua poſſeſſio adipiſci non poteſt.

37. Reſignatarius ceſſionis juris, an publicare teneatur?

38. Papa an poſſit derogare, ut quis non teneatur publicare?

39. Poſſeſſio quoad effectum hujus Regulæ includit detentationem.

40. Quid ſi reſignans moriatur in poſſeſſione, & quid in poſſeſſione litigioſa?

41. Fructuum perceptio per reſignantem inducit præſumptionem confidentiæ, quæ tamen præſumptio tollitur, cùm conſtat de cauſſa, ex qua percepti fuerunt.

42. An publicandi onere excuſetur quis, quando reſignatio beneficii facta fuit liberè ad manus Papæ.

Digitized by Google

Regula XXXIV. Innocentii VIII. *quæ eſt* XXXIV. Pauli V.

DE PVBLICANDIS RESIGNATIONIBVS.

ITem [illegible] idem D.N. ſtatuit, & ordinavit, quòd quæcumque eccleſiaſtica beneficia, ſive in Rom. Curia, ſive extra eam reſignata, niſi de illis factæ reſignationes, ſi in Rom. Curia infra ſex menſes, * ſi extra dictam Curiam factæ ſint, infra menſem, extunc ubi dicta beneficia conſiſtunt, publicatæ, & poſſeſsio illorum ab eis quos id continget, petita fuerit, ſi reſignantes illa poſtmodùm in eorundem reſignatorum poſſeſsione deceſſerint, non per reſignationem, ſed per obitum hujuſmodi vacare cenſeantur: collationes quoque * de illis tanquam per reſignationem vacantibus factæ, & inde ſecutæ, nullius ſint roboris, vel momenti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *HÆc Regula dicit, quòd ſi beneficia ſint reſignata ſive in curia, ſive extra eam, & reſignatio non fuerit publicata, ſi ibi fuit facta infra ſex menſes, & extra curiam ſi ibi facta fuit infra unum menſem, & poſſeſſio petita non fuerit ab eo cui facta fuerit collatio, quòd ſi moriatur in poſſeſſione illius, ille qui renunciavit, quod cenſetur vacare per mortem, & non per reſignationem, & quòd collatio ſit facta per reſignationem non valet h.d.*

B *Et certè iſta regula eſt maximè æquitatis, & eſt certa; quia obviat hic Papa malitiis &* 1
fraudibus Curialium: nam unus poterat reſignare beneficium ſecretò, & poſteà manebat in poſſeſſione, & cùm impetrabatur per mortem illius, apparebat ille primus qui impetraverat per reſignationem, &c. ideò Papa providet circa iſtas fraudes hic, & ad hanc regulam facit l. ſicut §. ſupervacuum ff. quib. mod. pig. vel hypo. ſol.

Contra iſtam regulam tamen hodie fit fraus, & vidi de facto, quod ſi unus renunciat alteri, & fit ſibi collatio per Ordinarium, vel per Papam, & tenetur ſecretè, tunc ille qui re-
C *nunciat ſecretè conſtituit ſe poſſidere nomine alterius, quod poteſt fieri in beneficialibus ſe-* 2
D *cundùm unum intellectum* c. cùm veniſſent de reſt. ſpol. *& tunc ſatiſfit huic Regulæ, tamen ſemper ille poſſidet: quia tamen mutata eſt cauſſa poſſeſſionis, tunc non præſumitur fraus*

fraus per l. 1. C. de do. ante nupt. ibi Bal. hoc notat ad limitationem d. §. ſuperva- 3
cuum, *& ſic fraus quæ probari non poteſt, prodeſt facienti* l. ſi in fraudem, cum gloſſ.
C. de leg. & Bal. ibi not. ego allego c. requiſiſti de teſt. in fin. cum gloſſ. *quod intel-* 4
ligo verum jure fori, ſed non jure poli, arg. c. erubeſcant. xxxii. diſt.

E *Et iſta Regula facit contra præſumptionem juris: nam eſt certum, quòd veritas præva-
lere debet opinioni* c. veritate cum gloſſ. 8. diſt. *tamen hoc verum, niſi Princeps certus de
veritate mandet præferri opinionem, ut in caſu iſto: & poteſt Princeps facere, ut plene de-
clarat* Bar. in l. is qui pro empto ff. de uſucap. *& quia hic dicitur de publicatione, ta-
men quoad iſtam Regulam ſatis eſt quòd capiatur pro oſtenſione, vel notificatione fienda illi
F reſignanti* facit gloſſ. in l. 11. C. de petit. bon. ſub. lib. x. c. nulli fas xix. diſt. *Ideo
in Curia ſi ibi eſſet renuntians, ſatis eſſet quòd ſibi notificaretur proviſio coram Notario &* 5
*teſtibus: ſed ex ſupradictis arbitror ſufficere, ſi fiat in Cancellaria, vel in Camera Apoſtoli-
ca,* facit gloſſ. in auth. de non eligendo ſecundo nuben. §. fin. in verbo proclama-
ta, *& quod ex ea notat Angelus* ibi: *& idem credo ſi non ſit præſens renuntians in curia,
quod procurator publicet ibi in Cancellaria, quando renuntiat nomine alterius: licèt ali-
G qui publicent in audientia contradictarum, & ſic fit hodie in audientia contradictarum ex
abundanti.*

Item in quantum hic dicitur quòd poſſeſſio petatur, *crederem fore ſatisfactum ſi co-
ram Notario & teſtibus petatur, licèt non judicialiter: quia quando fit mentio de interpel-* 6
latione, ſufficit unica extrajudicialis ut eſt gloſſ. in c. ſi Epiſcopus xviii. diſt. & ibi
dicit Domin. facit gloſſ. & ibi Doct. in cap. cum cauſa de offic. deleg. & clem. 7
1. de deci.

Item ponderanda ſunt verba hic poſita, in quantum ponunt conditionem, ſcilicet, ſi re-
ſignantes in poſſeſſione moriantur, &c. *& poſteà dicitur quòd collatio ipſorum benefi-
ciorum, tanquam per reſignationem vacantium, non valeat, &c. ex quo ſequitur, quòd
H caſſatur hic illa collatio, vel proviſio Papæ facta per reſervationem, quando reſignans mori-* 8
*tur in poſſeſſione, &c. ſed ſi non moriatur in poſſeſſione vel poſſidet, ſed vivit poſt triennium
hic ſtatutum, tunc quia illa conditio eſt reſolutiva, & ſi non exiſtit, ſequitur quòd diſpoſitio
non habeat locum* arg. l. 11. ff. de in diem addictione l. cedere diem ff. de verb. ſign.
& facit quod dicit Old. in conſ. cclxxx. in iii. colum. quod incipit, Allegatio-
I nes: *& ſic ſequitur quòd ſi unus dedit mandatum de reſignando in Curia, & procurator
reſignavit, ſed non fuit facta diligentia de qua hic, tunc ſi ille qui dedit mandatum vivit,
quod ſemper ille cui facta eſt reſignatio, poteſt expedire bullas, & habere poſſeſſionem: &
iſta Regula non obſtat, immò juvat per prædicta: & ſic audio ſententiatum fuiſſe in Pala-
tio. & ad hoc facit etiam adverbium* quoque *hic poſitum, quod copulat, & eſt ſimilitudi-* 9
*narium extenſivum ad præcedentia; & de ejus natura eſt præcedentium omnium & eo-
rum accedentium repetitionem judicare, ut probat* Oldr. conſ. ciii. quod incipit, quæ-
ſitum eſt, & alleg. l. in repetendis ff. de leg. iii. & de fund. inſtru. l. Seiæ §. Gaio.
ſed ſic ponitur hic, ergo, &c.

Digitized by Google

Omitto ponere hic, ſi reſignatio fuit facta in partibus beneficii reſervati: ſed ille in cujus favorem facta fuit neſcivit tunc, ſed tempore aliquo lapſo ante menſem ſcivit, & venit ad Curiam, an habeat locum terminus hujus Regulæ? & circa hoc alia ſufficiat pro nunc una doctrina Bald. in c. quoniam de prohib. ſeu alien. *per Lor. qui notat ibi, quòd terminus juris, vel ſtatuti, nunquam eſt peremptorius, ſi legitimum probetur impedimentum, & tale eſt illud, ergo, &c. & allegat ibi multa jura, quæ ſufficiant ad alios caſus.* 10 11

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A HÆc Regula) Huic INNOCENTII Regulæ addidit Julius III. poſt verba *infra ſex menſes*, ſequentia, *à die datæ ſupplicationis, non à die præſtiti conſenſus computandos*: & in fine poſt verba *collationes quoque*: addidit, *& quævis alia diſpoſitiones.* Quorſum autem iſtæ appendiculæ ſint huic Regulæ inſertæ, in diſcuſſione Regulæ dicam. Sed adverte primùm hanc Regulam eodem collineare, quo Regula de Infirmis, ne videlicet beneficia fiant hæreditaria, & ne Ordinariis & exſpectantibus illudatur: aliæ porrò cauſſæ finales hujus Conſtitutionis dabuntur infrà. Verùm notet Lector, tam hanc INNOCENTII Regulam, quàm Julii, & aliorum exinde Pontificum à temporibus GREGORII XIII. ad ætatem uſque PAULI V. Pontificis Max. fœliciter hodie regnantis incluſivè, Regulis Cancellariæ non eſſe inſertam, ſed omiſſam, propterea quòd multifariam, ut poſteà oſtendemus, ea ſit immutata vel abrogata per Conſtitutionem dicti GREGORII XIII. de data 1583. Non. Januarii, quæ nunc eſt in viridi obſervantia, & derogatoria etiam Conſtitutionis PII V. eodem tendentis, ut ſcriptum reliquit Flam. Pariſ. *lib. 11. de reſign. benef. in fin. præfationis, & quæſt. 11. num. 49.* eſtque hodie adeò uſu paſſim recepta, ut non poſſit allegari eam in partibus non fuiſſe publicatam, ut idem notat Pariſius *d. lib. quæſt. 9. num. 6.* licèt in Hiſpania, ut nonnulli volunt, quoad reſignationes & permutationes coram Ordinariis factas uſu non receptam dicant, ut notat Nicolaus Garcia *Tract. de benef. c. 3. §. 4. num. 289 part. 11.* In aliis verò provinciis adeò eſt recepta, ut non ſervata illius forma, reſignationes & permutationes ſive coram Papa, ſive coram Ordinario factæ, nullius ſint roboris, beneficiaque uti reſervata poſſint à Papa impetrari, Flam. Pariſ. *d. lib. 11. quæſt. 7. n. 7. & 37.* 12 13

Hoc autem intereſt inter hanc INNOCENTII Regulam, & GREGORII, ſive etiam PII V. conſtitutionē. *Primò*, quòd illa tria copulativè requirebat ad effectū ut fingeretur vacare per obitum, videlicet ut non facta ſit publicatio, ut capta non ſit, vel petita poſſeſſio. Item quòd reſignans in poſſeſſione poſt ſex menſes decedat, adeò, quod quoties non conſtabat de morte in poſſeſſione, non erat locus 15

Regu-

Regulæ ut notat Gomeſius *ad hanc Reg. quæſt.* 15. Cujus tamen opinionem reprobat Auctor Analyt. Comment. ad hanc regulam *num.* 12. *& ſeqq.* adſtruens ſufficere, ſi conſtet reſignantem poſt tempus hic deſignatum deceſſiſſe in poſſeſſione; Iſtæ autem Conſtitutiones caſum obitûs in poſſeſſione ſuſtulerunt, ut patet per verba dictæ Conſtitutionis Pianæ, *etiamſi reſignantes vel cedentes extra poſſeſſionem eorundem beneficiorum civiliter, vel naturaliter deceſſerint*; Et illa Gregorianæ in pr. ibi: *& poſſeſſione non habita*: quæ exſtant apud Flam. Pariſ. *d. lib.* 11. *in præfat.*

Secundò hoc intereſt, quòd in hac Regula detur tempus ad publicandum in Rom. Curia ſex menſium; extra verò Curiam, ut putà coram Ordinariis locorum tempus unius menſis, quod & in dicta Piana Conſtitutione cautum erat: At verò per Gregorii XIII. Conſtitutionem in Rom. Curia dantur ſex; ſi verò extra novem menſes: & infra hæc tempora reſignatarius litteras quoque expedire debet, ut latè notat Flam. Pariſ. *de reſign benef. lib.* 11. In iis autem renunciationibus ſeu ſimplicibus, ſeu ex cauſſa permutationis, (nam etiam in his Regula hæc locum habet, ut videre eſt in Conſtitut. Gregoriana; atque ita etiam decidit ampliſſim. Ordo Senatorius Sabandiæ *Anno* 1595. teſte Anton. Fabro *lib.* 1. *defin. foren. tit.* 2. *definit.* 79.) quæ fiunt etiam extra Curiam, ſed coram Ordinariis locorum, vel Legatis de latere, unius menſis ſpatium iis præſcribitur, ut admittant, rejiciant, aut conferant, & proviſus debet publicare intra tres menſes: alioquin collatio erit nulla, & beneficium cenſeatur vacare eo ipſo in curia duntaxat, poſſitque à quolibet in petrari, teneturque eo caſu impetrans etiam publicare intra tempora præſcripta, quod notandum eſt, licèt de his latè & diſtinctè conſtet per dictam Gregorii conſtitutionem, quæ etiam ſtatuit dictos menſes computandos à data proviſionis, ſeu conceſſionis gratiæ, non etiam à die præſtiti conſenſûs, vel datæ ſupplicationis, ut habet hæc Regula, ſaltem ut aucta eſt per Julium III. & proinde dictum tempus ſtatim à data proviſionis continuò currit, ſive reſignatio ſit pura, vel conditionalis, ſive ſimplex, ſive in favorem, ſive cauſſa permutationis, ſive aliter, ſive etiam reſignatio fiat in curia, ſive extra eam, ſive apud Legatum, vel Ordinarium, cùm hæc Regula, ſive etiam dicta Gregoriana conſtitutio in rem ſcripta ſit, Zerola *in praxi Epiſcopali in verbo Renunciatio.*

Tertiò, per hanc Regulam beneficium, in cujus poſſeſſione moriebatur reſignans, vacabat per obitum, ut notat hic noſter Auctor, *verſ. ex quo ſequitur quòd caſſatur, &c.* Per Conſtitutiones autem Pii V. & Gregorii XIII. non ita: nam ejuſmodi beneficia ſunt Papæ reſervata, à quo ob non factam publicationem impetrari debent, nec inferior poteſt ſe in collatione beneficiorum ſic vacantium intromittere, & conferendo nulla eſt collatio, Rota *Deciſ.* 3. *num.* 1. *de off. Legat.*

Digitized by Google

Legat. in no. & deciſ. 1. de Rer. permut. Flam. Pariſ. *d. lib.* 11. *quæſt.* 7. *num.* 34. *& ſeqq.* &
hoc ſive reſignatio fiat in Curia, vel extra eam, ut ſi ille cui collatum beneficium
vacans per renunciationem ſupplicem ab Ordinario non publicet, collatio ſit
nulla, & beneficium illud pariter ſit reſervatum, & de eo non poterit Ordina- 11
rius diſponere, Flam. *d. quæſt. num.* 40.

Quartò, hæc Regula computat tempus ſex menſium à die datæ ſupplicationis,
ut patet: vel, ut aliqui volebant à die præſtiti conſenſus Gomeſ. *hic quæſt.* 7. Hæc
autem Gregoriana Conſtitutio à data conceſſionis gratiæ, ut liquet ex verbis,
à data conceſſionis, non etiam à die præſtiti conſenſus numerandos; Navar. *conſ.* 36. *num.*
4. *de Simonia.*

Quintò, dicta Gregorii Conſtitutio comprehendit etiam reſignationes ex
cauſa permutationis ut diximus. Item Commendarum, & Juriſpatronatus, 12
ut notat etiam Illuſtriſſ. Card. Seraphinus *in ſuis deciſ. deciſ.* 1289. & Ceſſiones
quorumcumque jurium & litis, ac etiam Retroceſſiones de quibuscumque be-
neficiis Eccleſiaſticis. Flam. Pariſ. *d. lib.* 11. *quæſt.* 5. *num.* 54. ſive beneficium ſit
ſimplex, dummodò non ſit rurale, (quo caſu Gregoriana ſtatuit, ut in Eccleſia
parochiali, intra cujus limites beneficium conſiſtit publicatio fiat) ſive cum di-
gnitate, ſive non, Flam. Pariſ. *ad d. lib. quæſt.* 3. *per tot.* Inſuper comprehenduntur
ſub diſpoſitione hujus Conſtitutionis GREGORII XIII. beneficia Juriſpatronatûs, 13
ut & beneficia Conſiſtorialia, minora tamen, ut Abbatiæ, & ſimilia, quæ etſi ſint
Conſiſtorialia, ſolent tamen provideri extra Conſiſtorium; ſecùs in ceſſione E-
piſcopatûs, & Archiepiſcopatus, & ſimilium, quæ per dictam Conſtitut. PII V.
& GREGORII XIII. in Conſiſtorio providentur Pariſ. *d. quæſt.* 3. Item beneficia
litigioſa, *ut etiam habetur in d. Conſtit.* Item hoſpitalia, tam quæ dantur in ti-
tulum, quàm quæ in adminiſtrationem Pariſ. *d. q.* 3. *num.* 45. Farinacius *dec.* 668.
in Antiquit. Item Regularia *idem* Pariſ. *num.* 86. & Commendæ, *idem d. lib.* 11. *quæſt.*
5. *num.* 32. & beneficia reſervata, *idem d. quæſt.* 3. *num.* 4. ut & ea, quæ jure devolu- 14
to conferuntur, quippe beneficia devolvuntur cum omni onere, & qualitate, Se-
raphinus *dec.* 1363. *num.* 2. *&* 4. *in una Parochial. Mediolan. de anno* 1600. *lunæ* 19.
Maij. Denique beneficia etiam electiva comprehendentur ſub diſpoſitione di-
ctæ Conſtitutionis cùm militet eadem ratio. Flam. Pariſ. *lib.* 11. *de reſignat. be-
nef. quæſt.* 3. *n.* 30. At verò, hæc noſtra Innocentii Regula non uſquequaque defi-
niebat, quæ beneficia venirent ſub illius diſpoſitione, quemadmodum conſtat ex
diverſis quæſtionibus, in quibus fruſtrà ſe fatigavit Dom. Gomeſius, neque Au-
ctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg.* ubi iſte à num. 47. uſque ad n. ferè 100. variè 15
ſe torquet in quæſtione per eum propoſita, an hæc videlicet Regula locum ha-
beat in beneficiis reſignatis, ante contractum Matrimonii, vel ingreſſum religio-
nis, utputa ſi talis reſignans poſſeſſionē poſt tempus hujus Reg. retineret, & po-
ſteà tertius beneficiū reſignatū impetraret: nam tum eo caſu tertius non admitte-
batur

Digitized by Google

batur per hanc Regulam juxta opinionem Gomeſii *hic qu.* 19. *& aliorum*: Sed jam aliud dicendum eſt per prædictam Gregorii Conſtitutionem, quæ tamen locum non habet in beneficiis vacantibus per adeptionem aliorum juxta decretum apponi ſolitum de dimittendo liberè ad manus Sanctiſſimi intra duos menſes, ut fuit reſolutum in una Feltren. parochialis 10. *Novemb.* 1600. *coram D. Lancellotto. Garcia d.* §. 4. *nu.* 334.

Sextò, tempore hujus Innocentii Regulæ, publicatio fieri poterat in quocunque loco beneficii reſignati, *Gomeſius hic quæſt.* 9. *verſ. Tamen ex quo textus Geminia conſ.* 75. *in cauſa, in fin.* At verò, dicta Conſtitutio mandat fieri publicationem in Eccleſia beneficii reſignati, vel in Cathedrali Eccleſia, vel Metropolitana vel alia ſuperiori Eccleſia, cui beneficium reſignatum vel ceſſum ſubeſt, ubi frequens populus ad miſſarum ſolemnia convenerit, ſive diebus feſtivis ſive non, exhibitis litteris Apoſtolicis, vel earum tranſumpto authentico, & declaratione qualitatis beneficii, nominiſque, & cognominis reſignantis, ac illius in cujus favorem ejuſmodi gratia facta eſt, ita ut veriſimiliter hæc omnia poſſint ad omnium notitiam pervenire, dicendo v. g. Notum ſit omnibus quatenus N. reſignavit ad manus ſuæ Sanct. beneficium ſimplex, Eccleſiæ divi Petri hujus Civitatis, ſeu beneficium curatum Eccleſiæ loci de N. hujus Diœceſis, & de eo facta eſt gratia Mevio ut ex his bullis ſeu litteris Apoſtolicis, aut tranſumpto authentico, quas in manus habeo. Nec opus eſt litteras ipſas legere, nec earum datam *Flam. Pariſ. lib.* 11. *qu.* 6. *nu.* 41 debetque talis publicatio fieri alta, & intelligibili voce, nec in choro tantum ſed in ipſa Eccleſia. unde publicatio facta in choro coram Canonicis & Præſbyteris duntaxat, eſt nulla, ut fuit reſolutum in una Tarentinæ Canonicatus 12. *Maij* 1589. *coram D. Orano Flam. Pariſ. d. q.* 6. *num.* 18. *Nicol. Garcia tract. de beneficiis part.* 11. *cap.* 3. §. 4. *num.* 294. Inſuper affigitur valvis Eccleſiæ diploma quod contineat ea quæ dicta ſunt, nimirum reſignationem, ac beneficii qualitatem & invocationem, nominaque, & cognomina reſignantis, ac illius in cujus gratiam facta eſt, eo modo quo dictum in publicatione, licet aliqui velint affigi copiam integram ipſarum litterarum ut ait Flam. Pariſ. *d. qu.* 6. *num.* 56. *&* 59. Ideòque cum requirantur actus publici, non ſatis erit ſi reſignatarius publicè miſſus ſit in poſſeſſionem beneficii (quod tamen cenſuit ſufficere Senatus Sabaudiæ apud Ant. Fabrum *lib.* 1. *deſinit. Forenſ. tit.* 2. *deſinit.* 14 *& deſinit.* 59.) cum ultra illud requiratur ſolemnitas publica, ut ſupra, *Achilles de Graſſis deciſ.* 189. *per not. Caſſad. deciſ.* 26. *ſuper Reg. Flam. Pariſ. d. lib.* 11. *qu.* 6. *nu.* 7. *cum ſeqq. Rebuff. in praxi ad hanc Reg. glo.* 10. *verbo Publicata* ubi etiam ſcribit eum qui vult publicare, & capere poſſeſſionem beneficii reſignati debere habere Notarium illius Eccleſiæ, in qua beneficium ſitum eſt, & ille inſtrumentum poſſeſſionis conſcribere debet, qui ſi recuſet, alter Notarius ejuſmodi poſſeſſionis inſtrumentum conſcribere poterit. Sed iſtud non requiritur ad

Conſtitutione Gregoriana, ſed ſufficit per quemcumque Notarium publicare, ſervatis tamen iis quæ per illam ſervari mandatur. Sunt autem qui tria conjunctim requirant ut ſit locus dictæ Conſtitutioni. Primò ut non ſit facta publicatio intra tempus hic definitum. 2. ut non ſit petita poſſeſſio. 3. ut reſignans deceſſerit in poſſeſſione intra dictum tempus: ex quibus, ſi vel unum deſit non eſt locus Regulæ, & beneficium per reſignationem, non per obitum vacare intelligitur, tametſi mortuus ſit qui reſignavit, *Gomeſ. ad hanc Reg. q.15 Anton. Faber lib. 1. definit. Forenſ. tit. 2. definit. 60.* Adverte tamen quod de ſtylo
„ ſolet dari nova proviſio ob non publicationem reſignationis cum clauſula:
„ Et committatur Ordinario &c. & cum decreto quod Orator reſignationem
„ hujuſmodi publicare & alia omnia ad quæ ex præſcripto d. Conſtitutionis te-
„ netur facere infra tres menſes proximos debeat & teneatur: & dummodo non ſit alteri jus quæſitum nec ullos fructus perceperit, ſi enim percepiſſet & hoc non narret, gratia eſſet nulla, de hac nova proviſione vide Gomeſium *ad hanc Reg. q.* 11. ubi ſcribit novam proviſionem etiam nullam æquipollere publicationi; licet in alia omnia eat Flam. Pariſ. *d. lib.* 11. *q.* 6. *nu.* 116. Sed & dantur prorogationes quarū prima eſt ad quatuor menſes: & ſic formatur Supplica-
» tio: Beatiſſimè Pater alias beneficio ſimplici vacante in Eccleſia N. vacante per
» liberam reſignationem N. de illo quod obtinebat in manibus S. V. ſponte fa-
» ctam & admiſſam, devoto S. V. Oratori Petro Apoſtolica auctoritate provi-
» deri mandatum fuit: Cum autem Pater Sancte dictus Orator certis ex cauſſis
» præpeditus reſignationem hujuſmodi juxta formam conſtitutionis Grego-
» rii Papæ XIII. prædeceſſoris veſtri de publicandis ſimilibus reſignationibus
» editam infra tempus in ea præfixum publicari facere non ſperet, ſupplicat
» igitur humiliter Sanctitatis veſtræ Orator prætactus, quatenus ſibi ſpecia-
» lem gratiam faciens, novem menſes ſibi à dicta conſtitutione præfixos, in-
» fra quos adhuc exiſtit, ad alios quatuor menſes à fine prætactorum novem
» menſium computandos, quibus durantibus reſignationibus hujuſmodi pub-
» licare, ac omnia alia juxta prætactam conſtitutionem quomodolibet tene-
» tur facere, & adimplere, liberè & licitè valeat, Apoſtolica authoritate pro-
» rogare, extendere, & ampliare dignetur, de gratia ſpeciali, non obſtanti-
» bus prætacta, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis cæ-
» teriſque contrariis quibuſcumque cum clauſulis oportunis &c:
Alia prorogatio datur item ad tres menſes, & alia ad duos &c. ſed iſtæ prorogationes cenſentur factæ cum eiſdem qualitatibus & conditionibus quibus primus actus fuit celebratus.

B *Quia obviat hic Papa*) Romanus *in conſil.* 433. *col.* 2. *verſ. Secundo conſidero*, 16
ſcribit duplicem eſſe cauſſam finalem hujus Regulæ. Prima, ut collator habeat notitiam, ne ex collatione inducantur lites. Secunda, ut fiat nota tertio, & cuicūq; prætendenti intereſſe. Tertia additur ex Apoſtol. ut populus agnoſcat ſuum

ſuum paſtorem, & obvietur multis fraudibus quæ ex clandeſtinis reſignationibus oriuntur *Flam. Pariſ. d. lib.* 11. *q.* 1. *per tot.* ubi etiam *nu.* 38. ſcribit adeò eſſe favorabilem hanc Regulam, ac potius Gregorii XIII. Conſtitutionem, ut omnes omninò quantacumque dignitate, etiam Cardinalatitia fulgeant, teneantur ad publicationem beneficiorum reſignatorum, ut latius exemplifi- 17
cat q. 4. Unde cum favorabilis ſit, extendetur ad Commendatarios ſeu Commendas reſignantes, *ut ſupra diximus num.* 15. *verſ. Quarto hac regula* ſive perpe- 18
tuæ ſint *Gomeſ. hic q.* 4. *Io. Franciſcus Leonis tract. Theſ. Fori Eccleſ. part.* 2. *cap.* 4. *num.* 40. ſive temporales, quæ nimirum fiunt favore perſonæ cui propter temporariam incapacitatem tantiſper commendatur, *Auctor Analytici Commentarii ad hanc Reg. num.* 306. Ubi ſubjicit in dubio præſumi Commendam perpetuam, & benè: quia ita per abuſum fieri ſolet & abuſus imperitorum facit jus *l.* 3. *in fin. ff. de ſupell. leg.* id eſt, communem opinionem rei, cui jus adaptatur prout ex facto jus oritur. Sive igitur reſignans tenebat idem beneficium in Commendam, eo quod aliud incompatibile poſſidebat in titulum, ſive ex eo quod nondum erat in ætate habili, vel nondum in ſacris, ſive ex eo quod ſecularis eſſet, beneficium autē regulare, vel contra, idē eſt, quod de vero titulario quo ad hanc Regul. & etiam omnes alios effectus regulariter. Quod autem dictum eſt de Commenda temporali, debet intelligi de ſimplici cuſtodia redditioni rationum obnoxia, juxta cap. *Nemo deinceps de electio in* 6. Secus ſi ideò temporalis eſt, quia Papa noluit ei conferre in titulum, donec eſſet in ætate, vel ſacris initiatus, aut Monachiſmum profeſſus, & ideò interim commendavit, quia ſemper gratia perpetua eſt, & data ad hoc ut perpetua ſit, & pro vero titulo habetur ex quo perpetua eſſe poteſt *text. in l. ſufficit ibi Alex. & Iaſ. de Condict. indeb. l. iuriſperitos in pr. de excuſ. tut. Alex. conſ.* 213 *num.* 6. *& conſ.* 215. *num.* 5. *lib.* 2. Præterea extenditur dicta Conſtitutio ad unionem validam beneficii reſignati, ut patet ex verbis in pr. *& quæcunque aliæ diſpoſitiones ſive temporales, ſive perpetuæ.* quæ verba *diſpoſitiones perpetuæ* intelliguntur de unionibus, teſte Nicol. Garcia *de beneſ. part.* 11. *c.* 3. §. 4 *num.* 286. Extenditur etiam d. Conſtitutio ad ſecundum Reſignatarium, ſive primus publicaverit, ſive non, ut expreſsè habetur in Conſtitutione Gregorii *in pr. ibi pluresq; & quotquot &c.* Flam. Pariſ. de Reſig. *lib. q.* 4. *nu.* 20. Inſuper extenditur dicta Conſtitutio Gregorii XIII. ad Impetrantes beneficia ob non publicationem perindè atque ſi obtinuiſſent per reſignationem, ut patet ex illius verbis ibi: *Et quicumque ſic impetrans &c.* & ſi plures impetraverint, is præ omnibus obtinebit, qui primus publicationem ſuæ impetrationis, fecerit, & poſſeſſionem adeptus fuerit, aut petierit, ut habetur in dicta Conſtitutione. Denique extenditur ſeu ampliatur dicta Conſtitutio, ut quoties ex defectu publicationis non factæ juxta ipſius formam contigerit reſignationē eſſe nullam, non poſſit reſignans repetere beneficium reſervatum, neq; agere ſpolio,

quia omne jus ab eo ceciditֹ; quamvis alias regulariter ubi ex aliqua cauſſa reſignatio redderetur nulla, & niſi beneficiũ re ipſa reſignatario acquiratur nunquam ab ipſo reſignante jus abdicetur & ad illud redire poſſet *Flam. Pariſ. lib. 1. q. 3. Stephanus Quaranta in Summa Bullarii verbo: Beneficiorũ reſignatorũ publicatio.*

C *Collatio per Ordinarium*) Non alienum eſt in gratiam juniorum hic ſubtexere, renunciationem in favorem coram Ordinariis non ſubſiſtere, ut eſt communis DD. ſententia apud Fuſc. de viſitatione *lib. 2. c. 28. n. 20.* lateque probat Auctor Analijt. comment. ad Reg. de infirmis *nu. 101. & ſeq.* ideo debet fieri purè & ſimpliciter, & hæc ſimplex renunciatio cauſſas requirit quæ exſtant in conſtit. Pii V. 58. quæ incipit *Quanta Eccleſiæ* quas fusè dilatat Quaranta *in ſum. Bullarii verbo Beneficiorum reſignationes*: ſed ego brevitatis cauſſa ſub compendio referam. ſunt igitur iſtæ: Si reſignans ſit ſenex, aut infirmus, vel corpore impeditus, puta morbo qui impedit quem promoveri, vel promotum adminiſtrare, aut ſi ſit vitiatus, ſeu deformatus, ut putà cœcus utroque oculo; claudus manu, aut pede; mutilatus, gibboſus, aut crimini obnoxius, ob quod nimirum veniret privandus, aut ſi ſit cenſuris Eccleſiaſticis irretitus, aut ſi non debet aut poteſt Eccleſiæ ſeu beneficio inſervire, utpote propter ſcandaloſam vitam, vel morbum caducum &c. ſi etiam unum aliud, vel plura obtinuerit beneficia, ſi inſuper religionem ſit ingreſſurus, vel matrimonium contracturus, ſi ſint inimicitiæ capitales, denique ordinarii admittunt renunciationes beneficiorum in caſibus expreſſis in cap. niſi cum pridem de renunciat. ut ſtatuit eadem Piana conſtitutio; & ſunt iſtæ: conſciẽtia criminis, debilitas corporis, defectus ſcientiæ, malitia plebis, ſcandalum, & perſonæ irregularitas.

Atque ex his cauſſis admitti ſolent renunciationes coram ordinariis: qui tamen prius ad duo animadvertere debent 1. an renunciantes ſint in ſacris conſtituti: nam tum renunciationes non admittere debent niſi aliunde habeant unde commode vitam ſuſtentare queant *Quaranta d. loco, Verſ. attamen ut renunciatio*, qua de re latius agam infra *ad Reg. de conſenſu in rèſignat. &c.* ubi etiam habes ipſam Pianam Conſtitutionem. Secundò, ut admittentes ex ſupradictis cauſſis non conferant conſanguineis, ſeu affinibus, ut familiaribus reſignantis, vel ſuis, ex eadem Piana conſtitutione, quæ, ut inquit Flam. Pariſ. *lib. 5. de reſig. ben. q. ult.* eſt nunc in viridi obſervantia, & quotidie practicatur: ideò Lector conſulat eundem Flaminium fuſiſſimè & diſtinctè illam explicantem.

Pœna autem dictæ Conſtit. eſt ſuſpenſio Ordinariorum à collatione, electione, & inſtitut. beneficiorum, donec à S. Pontifice abſolutionem obtinuerint, qui verò beneficia contra formam d. Conſtit. receperint, eadem pœna alligantur, præterquam quod ejuſmodi renunciationes nullius ſint roboris & effectus, Licet Quaranta *ubi ſupra*, aliud velit ex Flam. Pariſ. *lib. 5. de reſig. ben. q. ult. nu. 223.* ubi ſcribit Ordinarium demum incurrere pœnam ſuſpenſionis in d.

Digitized by Google

in d. Conſtit. expreſſam, ſi conferat beneficia coram ipſis reſignata perſonis ibi prohibitis; non etiam ſi conferat ex aliis cauſſis quam ibi relatis: licet eo caſu, reſignationes ſint nullæ propter decretum irritans, ibi quod ſi ſecus & quicquid præter & contra formam &c.

D *Conſtituit ſe poſſidere)* Rebuff. *in praxi ad hanc Reg. in glo. 13. in fi.* inter alias hujus Reg. limitationes & hanc noſtri Auctoris producit, videlicet niſi reſignans conſtituat ſe poſſidere nomine reſignatarii, quo caſu Reg. iſta locum 19
non habebit, *Rota deciſ. 150. in No.* requiritur tamen, inquit, etiam hoc caſu 20
publicatio: alias Regula locum haberet. Cujus doctrina ſi vera eſt, quid proderit Reſignatario ſecreta reſignatio, de qua hic noſter Alphonſus? certè crederem illi non prodeſſe: nam licet ignoranti non currat tempus, nec ignoranti fraus poſſit adſcribi, ceſſetque hoc caſu ratio hujus Regulæ, tamen quia per ejuſmodi ſecretas renunciationes fieret fraus Regulæ, exiſtimarim cum Rebuffo Regul. iſtam adhuc locum habere *d. gloſſ. 13. numero 29.* quod ſecus eſſet ſi reſignans maneret in poſſeſſione, & poſteà reſignatarius poſt adeptam poſſeſſionem, & publicationem, reſignanti fructus locaret, & is in poſſeſſione tanquam conductor moreretur: quia tùm non vacaret beneficium per o- 21
bitum, quia reſignatio fuit publicata, & poſſeſſio apprehenſa, unde ceſſaret hæc Regula, ſicut in eo videmus, qui retinet uſumfructum *l. quiſquis C. de Donat. Boer. ad conſuet. Bitur. tit. de Donatio. §. 1. Rebuff. d. §. 13. nu. 17.* Sed de his poſt paulò uberius dicemus.

E *Non iure poli)* Quia reſignans per reſignationem amiſit jus percipiendi fructus, cum amiſerit beneficium & poſſeſſionem *cap. poſt translationem §. rurſus de renuntiat. cap. inter de Præbend.* Ideò Pius V. *in conſtitut. 87. quæ incip. Intolerabilis*, ſtatuit cenſeri & præſumi confidentiam, ſi recipiens beneficium conſtituerit dimittentē vel ejus parentes, aut propinquos, ad percipiendum vel locandum fructus beneficii dimiſſi, & illi vel illis de fructibus perceptis aut percipiendis donationem fecerit. quod & notavit Navar. *conſ. 78. de Simonia* hoc 22
tamen limita, quoties ejuſmodi conſtitutio, remiſſio, ſeu precarium ilicò factū poſt reſignationem, ſecus ſi poſtea aliquo tempore interjecto, vel ex aliqua cauſa, nam hoc caſu nulla committitur ſimoniaca confidentia, ut fuit reſolutū in una Oriolen. confidentiæ 1 *Febr. 1591. coram Bubalo Nicol. Garcia de ben. p. 11. c. 3. §. 2. nu. 198.* qui citat Flam. pariſ. *de confidentia q. 27. & 49. & q. 31. nu. 29.* ubi ait, in fortioribus terminis de donatione fructuum facta per reſignatarium reſignanti, ex ea quidem induci præſumptionem confidentiæ ſi ejuſmodi donatio facta fuerit ilicò, & alia concurrant quæ talem præſumptionē roborent.

F *Coram Notario & teſtibus)* Tempore Innocentii VIII. & ante Conſtitutiones Pii V. & Gregorii XIII. dubitabatur, ubi, & quomodo facienda erat publicatio: unde noſter Alphonſus exiſtimavit ſive reſignatio fieret in Curia, ſive non, ſatis eſſe factum Regulæ ſi publicaretur reſignatio in Cancellaria,

vel Camera Apoſtolica, aut Audientia contradictarum vel coram Notario & teſtibus. Gomeſius verò, *ad hanc Reg. qu. 9. verſ. Tertius caſus eſt*, quem ſequitur D. Wameſius *conſ. 245. num. 6.* qui ſcribit ſufficere publicationem in ſimplicibus beneficiis curam animarum non requirentibus quomodocumque 23
hoc eſt vel coram Notario Cancellariæ & teſtibus, vel in Audientia contradictarum, vel alias coram Notario & teſtibus. At nunc cum ex dictis Conſtitutionibus *Pii V.* & *Gregorii* XIII. habeamus formam publicationis expreſſam, à qua non licet recedere ne quidem dato æquipollenti *Flam. Pariſ. d. lib. 11. qu. 12. num.* 4. propter Decretum irritans, non eſt quod inhæreamus ſententiæ noſtri Alphonſi, aut Gomeſii, vel D. Wameſii.

Notandum autem quando reſignatio fit extra Curiam coram Ordinariis locorum, publicationem quoque neceſſariam eſſe juxta formam in dicta Gregoriana præſcriptam, & ante notatam, ut & liquet ex illius verbis, ibi, *de beneficiis autem quæ deinceps &c. Farinacius deciſ. 662. per tot. & 665. in Antiq.*
etiamſi reſignatio eſſet facta in manibus ordinarii, & proviſio facta per S. 24
Pontificem *Flam. Pariſ. d. lib. qu. 5. num. 4. & latè probat auctor Analyt Comment ad hanc Regulam quæſt. 12. num. 255. & ſeqq.* quod & probavit Rota *in una Aretina præbenda 27. Febr. 1595. coram D. Pampilio.* imò etiamſi reſignatio eſſet nulla & invalida, ut in d. conſtit. habetur, & fuit dictum in una Lugdunenſ. Canonicatus 8. *Iunii* 1598. *coram D. Litta.* niſi nulla eſſet ex defectu conſenſus: tunc enim non intraret vacatio ex dicta conſtitutione ob non publicationem, ut fuit dictum in una Hiſpalen. & Corduben. præſtimoniorum 14. *Iunii* 1600. *coram Illuſtr. Lancellotto Nicolao Garcia tract. de beneficiis p. 11. c. 3. §. 4. num. 277.* In Hiſpaniis verò, non intrat diſpoſitio hujus Regulæ in reſignationibus & permutationibus coram Ordinariis, ut notat idem Garcia *d. §. 4. num. 289.*

Item notandum, publicationem debere fieri in Eccleſia beneficii reſignati, idq; intra miſſarum ſolemnia ut diximus. Excuſatur tamen quis à publicatio- 25
ne & pœna dictæ Gregorianæ ob juſtam cauſſam metus, belli puta imminentis, peſtis, hoſtium, ob adverſarii vel tertii aut judicis factum, quo caſu reſti- 26
tutioni in integrum locus tantum erit, aliudve juſtum impedimentum, *Gomeſ. hic q. 13. Rom. conſ. 433. incip. Quod primum in pr. Card. Tuſcus pract. concluſ. tom. 6. concluſ. 101. nu.* 5 his quippe caſibus ſufficiet publicare in loco viciniori, ita ut veriſimiliter ad notitiam Ordinarii & aliorum pervenire poterit, neceſſitas enim excuſat à formali ſatisfactione verborum ex quo menti Regulæ ſatisfit, *Lud. Rom. d. conſ. 433. per textum in clem. cauſſa §. verum de electio. Felii. in c. cum dilecta col. 32. verſ. limita 7. de reſcript.* Unde non excuſabitur quis ob caſum
fortuitum, infirmitatem, oblivionem, metum reverentialem, paupertatem, 27
multitudinem negotiorum, *Flam. Pariſ. d. lib. 11. q. 13. per tot.* nec deniq; ob ignorantiam pupillaris ætatis, ut diſertè probat Auctor Analyt. Comment. *ad hanc*

hanc Reg. num. 237. & ſeqq. Flam. *d. tract. lib. 11. q. 4. nu. 33. & Rebuff. in addit. ad hanc Reg.* & Stephanus Quaranta *in ſumma Bullarii verbo Ben. reſig. publicatio verſ. Tertio amplia*: tum quia reſignatio non acceptata, & publicata reſolvitur, ut idem ſcribit *num. 238.* tum quia eſt quod reſignatarius ſibi imputet, cur intra ſex vel novem menſes non obtinuerit bullas, & non publicavit ſuam proviſionem, unde cum per eum ſteterit, ſibi imputet *l. in iure ff. de Reg. iur. Rebuff. in praxi ad hanc Reg. glo.* 12. Quod fallit ſi proviſus per reſignationem non potuerit facere expedire bullas ſuæ proviſionis ad nanciſcendam intra ſex menſes poſſeſſionem, quia Papa mortuus eſſet, & ſedes vacaret longo tempore, tum enim tempus non curreret, nec beneficium dicetur vacare per obitum, licet reſignans moriatur poſſeſſor *arg. c. ſignificante de Pignor. not. in c. accedens de procur. gl. in c. cum bellicam 34. q. 2. gl. in c. Paſtoralis 7. q. 1. Stephanus Quaranta in ſumma Bullarii verbo ben. reſig. publicatio.* ubi dicit communem & de ſtylo Curiæ receptam eſſe concluſionem, neque de iſto impedimento facienda eſt proteſtatio, quia ibi urget neceſſitas, ſine ipſa excuſatur impeditus, *glo. in verbo proteſtari tit. de Pacificis poſſeſſ. in prag. ſanctio, poſt bart. in l. Senatus ff. de off. præſid. Abb. in c. plerumque de reſcript. Ruzeus tract. iuris Regal. 4. privileg. in fi.* licet aliud velle videatur Rebuff. *ad hanc Reg. gloſſ.* 12. ſuadetque ut in tali eventu, mortis videlicet Papæ ut iterum reſignetur coram Ordinario, qui conferet iſti reſignatario non valenti obtinere bullas, & ex collatione accipiet poſſeſſionem, & ſic reſignans non morietur in poſſeſſione, & iſta ſecunda reſignatio in hoc valebit ut reſignans ſuæ cedat poſſeſſioni.

Interea adverte, ſi ob juſtam cauſſam, puta metus, infirmitatis, vel aliam, ut ſupra, aut ex aliis cauſis (quas tamen verificare non tenetur impetrans, *ut notat Flam. d. q. 7. lib. 11.*) prorogatum eſſet tempus publicationis, vel adverſus illud reſtitutio obtenta, ejuſmodi gratia pro nihilo eſſet impetranti, niſi derogatum eſſet Regulæ de jure quæſito non tollendo, *ut fuit reſolutum in una Aſtoricen. 29. Maij* 1590. Ideoq; in reſtitutione apponi ſemper ſolet iſta reſtrictiva: Et dummodo tempore datæ præſentium non ſit alicui ob lapſum tempus hujuſmodi „ in dicto beneficio ſpecialiter jus quæſitum, & dicta publicatio intra quatuor „ menſes proximos fiat, & cũ expreſſione quod Orator ex dicto beneficio nul- „ los fructus percipit. Pro eo verò qui obtinuit prorogationem & petit aliam, datur hæc clauſula: Et cum decreto quod Orator reſignationem prætactam „ publicare, & alia in dicta conſtitutione contenta adimplere omninò teneatur „ intra tres menſes proximos, alias præſens gratia nulla ſit eo ipſo, & dummodo „ ob lapſum dictorum menſiũ prorogatorum non ſit hactenus alicui in dicta „ Eccleſia ſpecialiter jus quæſitũ. Et adverte quod iſta clauſula *Dummodo tempore* „ *præſentium &c.* non inducit conditionem ſuſpenſivam executionis gratiæ, ſed præſervat tantum jus alterius, ut ſi de eo conſtet, gratia pro non facta habeatur *Card. Seraphin. dec. 1494. n. 12.* & in tantũ præſervat jus alterius ut etiam Canon.

præſer-

præſervat jus ad rem quæſitum *Seraph. deciſ.* 1274. quod intellige validum & canonicum, non coloratum, *Putei deciſ. 90. num. 5. lib. 1.*

Dubium autem eſt utri incumbat onus probandi non publicationem, an
Impetranti ob non publicationem, an verò opponenti? Flam. Pariſ. *d. lib.* 11. 29
q. 14. in utramque partem hanc quæſt. diſcutit, & tandem reſolvit Impetranti probationem negativæ, dicitque communem, quam probat diverſis Rotæ deciſ. quibus adde Farinacium *deciſ. 37. p.* 2. & ratio eſt, quia publicatio præſumitur facta in tempore opportuno, *Maſcard. concluſ. 732. nu. 5.* tum e-
tiam quia negativa probanda eſt per illum, qui in ea ſe fundat, ſive negativa 30
ſit juris, ſive facti, ſive qualitatis, eſtque communis opinio, *per not. Gabrielii* 31
lib. 1. com. concluſ. tit. de Probat. concluſ. 6. Maſcard. de probat. concluſ. 1092. alias 1087 nu. 1. Rota in una Cremonen. Monaſterii 19. Decemb. 1583. coram S. D. N. Clemente VIII & in una Verdun. Canonicatus coram D. Gyſio 19. Iulii 1589.

Ex qua reſolutione duæ formantur concluſiones.

Prima, publicationem præſumi factam per Reſignatarium, & quidem in tempore, nec teneri id probare, maximè ſi ipſe poſſederit per triennium
beneficium reſignatum, quia ex triennali præſumitur publicatio, ut fuit re- 32
ſolutum ſæpius in Rota *teſte Nicol. Garcia de benefic. p. 11. c. 3. num. 313. & Farinac. dec. 671. num.* 2. licet ſi probetur non publicatio, non proſit triennalis, imò nec decennalis poſſeſſio. *Flam. Pariſ. de Reſig. lib. 11. q. 6. nu. 92. & 112.* & ſic non publicanti Reſignatario non prodeſt Regula de Triennali, nec de Annali *Flam. d. qu. nu.* 19. quia reſignans amiſit titulum & poſſeſſionem beneficii *Rota deciſ. 1. nu. 3. de Renunciat. in antiq. Pariſ. conſil. 176. nu. 4. & 5.* nec poteſt habere coloratum titulum qualem requirit hæc Regula: quia titulum coloratum habere dicitur, qui illud habet ab habente de jure facultatem conferendi *Lap. allegat. 16. Abb. in c. in litteris de reſtit. ſpol. Gomeſ. hic q.*10. & ob non publicationem titulus habitus ab habente facultatem conferendi, reducitur ad non titulum ex diſpoſ. Conſtit. *Pii V. 32. Ioan. Franciſ. Leonis p. 2. Theſ. fori Eccleſ. c. 4. num. 31.* Attamen, in dubio non publicationis juvabitur triennalis, beneficio hujus Regulæ, quod & probat Auctor Analyt. Comment. *ad hanc Reg. qu.* 4. Nam ſicuti triennalis defendit execrabilem, & non promotum ad ſacros ordines intra annum, & præſumit diſpenſationem quæ pendet de facto ſuperioris, ut ante oſtendimus, & clarè docet Pariſ *d. q. 14. nu. 27. & ſeqq.* ita multò magis debet defendere reſignantem, qui habet titulum & poſſesſionẽ, ut præſumi debeat publicatio, quæ pendet à facto ipſius, & non requiritur aliquod factum ſuperioris, *atq; ita fuit reſolutum in una Piacentina applicationis fructuum 24. Febr. 1584. coram D. Bubalo, & 3. Iunii eiuſdem anni* coram D. Orano celebratæ memoriæ viro, cui ingenium illuſtre multamque morum elegantium natura dederat, quemque manebat major honorum claritudo, niſi præmaturè fato conceſſiſſet. Eidem Orano adſtipulatur

latur *in una Ripana beneficij 15. Septembris 1599. D. Sacratus* vir quoq; multiformi
doctrina præditus. *& Senat. Sabaud. teſte Ant. Fab. lib. 1. defin. Forenſ. tit. 2. de-
finit.* 80. ubi fuit deciſum in reſignatione beneficii facta ex cauſſa permutatio-
nis, licet admiſſa eſſet ab Ordinario, vel à Papa ſi tamen reſignans in beneficii
poſſeſſione manſerit poſt publicatam intra tempus conſtitutum, reſignationē,
nova proviſione non indigere, ſi in ea poſſeſſione per continuum trienniū ſte-
terit: ſed hoc intellige niſi conſtet, de non publicatione, ut prædixi, quo caſu
nova erit opus proviſione; ſoletq; eo caſu apponi clauſula: *Et committatur Or-
dinario &c. & cum decreto quod d. Orator reſignationem huiuſmodi publicare, & alia
omnia, ad qua ex præſcripto dicta conſtitutionis tenetur facere infra tres menſes proximos
debeat & teneatur.* quod iterum intellige dummodo non ſit alteri jus quæſitum:
quod ſemper intelligitur etiamſi in gratia non apponatur, ut diximus ſupra ad
Reg. de non tollendo jus quæſitum. nu. 15. Reſtitutionem tamen ad publican-
dum non eſſe publicandam tenuit Rota in una Oxomen. coram. R. P. D. Ro- 33
buſterio 2. Decemb. 1583. ut nec prorogationem teſte Flam. Pariſ. *de Reſig. lib.
11. qu. 7. num. 71.*

Denique quod diximus ex triennali poſſeſſione inferri & præſumi publica-
tionem, limita primò non procedere, quando ſumus in ſpolio: nam tunc ne-
que triennalis hunc effectum produceret, ut præſumatur publicatio, *Pariſ. d. q.
nu. 31. Nicol. Garzia d. c. 3. §. 4. nu. 315. Stephanus Quaranta in ſumma Bullarij verbo
Benef. reſig. publicatio.* Limita ſecundò, non procedere quoties ſuperior vellet
videre publicationem, tunc tenetur reſignatarius illam ei exhibere, *Idem Pa-
riſ. numero 34.*

Secunda concluſio ſit, Impetrantem beneficium vacans ob non factam pub-
licationem à reſignatario, teneri docere de non publicatione *Stephanus Qua-
ranta in ſumma Bullarij, verbo Benef. reſig. publicatio, verſ. adveniente tamen caſu.*

Hæc autem probatio ſufficiet per conjecturas, ut ſi impetrans probaret fu-
iſſe relaxatas litteras reſignationis in fine termini dati ad publicandum, ut im- 34
poſſibile ſit litteras tranſmiſſas potuiſſe eſſe ad locum, ubi erat facienda publi-
catio *arg. l. filium 1. de his qui ſunt ſui vel alieni iur. Pariſ. d. q. nu. 56. Hercul. tract. de
Negativa nu. 60. & 328. Quaranta ubi ſupra verſ. Modus autem probandi.* Deinde
per teſtes per quos affirmativa ſciri potuit, verbi gratia, per Canonicos & alios
clericos qui ſolent in Eccleſia diebus feſtis divinis intereſſe, *Bar. l. non aliter ibi
text. C. de Advoc. diverſ. iud. Abb. Felij. & alii in c. tertio loco de Probat. latè Hercul. in
tract. de Probat. negat. num. 162. Panor. conſ. 99. lib. 1. gl. in cle. 1. verbo publicè de ſe-
pult. Barbat. in c. ſi quis contra de foro comp.* ubi tenent non dici publicatum niſi 35
coram multitudine, vel niſi tranſierit in publicam notitiam, uſq; adeò ut etiam-
ſi alias eſſet notorium ſeu notoria reſignatio aliis quā Canonicis & aliis miſſæ
ſolemnibus intereſſentibus, non propterea Impetrās liber eſſet ab onere pro-
bandi ut ſcriptum reliquit Auctor Analyt. comment. *ad hanc Reg. nu. 262. & ſeq.*

Digitized by Google

Barbat. & Panor. dictis locis. Poſtremò negativa non publicationis probatur ex eo quod infra tempus datum ad publicandum non habuit reſignatarius collationem, ſine qua poſſeſſio adipiſci non poteſt. nam Conſtitutio intelligitur de validа poſſeſſione, & apprehenſione poſſeſſionis, ſine qua collatio nulla eſt *c. 2. ne ſede vacante c. paſtoralis de Privileg. & ita fuit reſolutum coram D. Orano in cauſſa Iacen. portionis* 14. *May* 1593. *& coram D. Pamphilio in cauſſa Leodien. Canonicatus* 23. *Maij* 1597. in qua fuit reſolutum intrare vacationem ex d. Conſtitutione, ſi non eſt petita poſſeſſio infra tempus d. Conſtitutionis, etiam quod reſignatio alias fuerit nulla. *Garcia d. c. 3. §. 4. num. 319.* 36

Sed quid in ceſſione juris? v. g. aliquis reſignat beneficium bullis non expeditis & ſic poſſeſſione non habita, quod poteſt, *per not. Flam. Pariſ. de reſign. ben. lib. 11. qu. 24. per tot.* an ipſius reſignatarius publicare teneatur? teneri ſatis evincunt verba Conſtit. *Gregorij* XIII. de publicandis, ibi *Nec non litis & iurium quorumcumque ceſſiones &c.* 37

An autem Papa poſſit derogare, ut quis non teneatur publicare reſignationem vel ceſſionem? Dubium non eſt quin poſſit, quia ejus eſt tollere, cujus concedere *l. ult. C. de legib.* Sed non ſolet niſi in gratiam Magnatum, vel ex favore ſingulari & exorbitanti; & in tali caſu apponitur clauſula hæc: 38

Et cum opportuno Decreto ſive Indulto quod tam A. quam B. prætacti præ-
„ ſentem confirmationem, ceſſionem, illius admiſſionem, ſurrogationem, col-
„ lationem etiam proviſionem prædictam ſeu illam conceſſionem, aliaque præ-
„ miſſa juxta Conſtitut. Fœl. record. *Gregorij* pp. XIII. prædeceſſoris veſtri ſu-
„ per modo & forma publicandi reſignationes beneficiorum Eccleſiaſticorum
„ & ſimiles ceſſiones publicare aut publicari facere, aliaque in d. Conſtit. con-
„ tenta adimplere minimè teneatur, nec tamen Eccleſia prætacta ob non publi-
„ cationem hujuſmodi vacet, nec vacare dici poſſit, minimeque tam A. quam B.
„ aliquam inhabilitatem, aliaſve pœnas in dicta Conſtitutione contentas vel a-
„ lias deſuper quomodolibet inflictas ullatenus incurrant, nec incurriſſe cenſe-
„ antur. Ita quod eidem B. ſuam antiquã & priſtinam poſſeſſionem dictæ eccle-
„ ſiæ abſque aliarum litterarum ſuper præſentibus facienda expeditione conti-
„ nuare & retinere, ac in ea permanere liberè & licitè, non obſtantibus eadem
„ Conſtit. & Conſtit. Julii pp. III. & prædeceſſoris veſtri de non retinenda poſ-
„ ſeſſione beneficiorum Eccleſiaſticorum litteris non confectis, quibus hac
„ vacante ſpecialiter & expreſsè ac ſufficienter derogare, & ſub qua etiã præſen-
„ tes minimè compræhenſas eſſe, nec fore decernere, & declarare placeat latiſſi-
„ mè exten. & quoad decretum & indultum hujuſmodi ſola præſentium ſignatu-
„ ra ſufficiat, & ubiq; fidem faciat, & in judicio & extra, Regula contraria non
„ obſtante. Verùm, ut dixi, non niſi magno cum favore & paucis ſperanda hæc
„ gratia concedetur. At prorogatio paſſim cõceditur, ut diximus, ut & reſtitutio
„

In Au-

G *In Audientia Contradictarum*) Vide Roman. *Conſ. 337. num. 7. verſ. Sed Regula.* Card. Tuſchum *Pract. concluſ. tom. 6. concluſ.* 101. *num.* 7.

H *Quando reſignans moritur in poſſeſſione*) Hæc verba includunt etiam detentationem, ut Rota tenuit *in una Albulen. Præſtimoniorum apud Achillem de Graſſis ſuper hac Reg. deciſ.* 4. *num.* 392. 39

Sed quid ſi reſignans moriatur in poſſeſſione litigioſa? diſtinguendum, ut ſi reſignans de facto incumbebat poſſeſſioni etiam fiduciariæ, quam recredentiam vocant, & moriatur non facta publicatione per reſignatarium, locus ſit huic regulæ, alias juri communi, *Auctor Analyt. Comment. ad hanc Regul. qu.* 24. Intereà adverte, quod licet fructuum perceptio per reſignantem poſt reſignationem inducat præſumptionem confidentiæ, *ut fuit reſolutum in una Conſentina confidentiæ* 4. *Febr.* 1591. *coram R. P. D. Orano poſita per Farinacium deciſ.* 102. nihilominus purgatur hæc præſumptio conſtituto de cauſſa ex qua percepti fuerunt: nam contra quatuor conjecturas datas à Pio V. admittitur probatio in contrarium & ita communiter practicatur, *Nicolaus Garcia tract. de benef. p.* 11. *c.* 3. §. 2. *num.* 197. 40

I *Omitto hic ponere*) Conſimilem Hypotheſim format auctor Analyt. comment. *ad hanc Reg. num.* 237. finge Epiſcopum, beneficii reſignatione admiſſa, contuliſſe illud abſenti, cui non innotuit niſi poſt duos aut octo menſes, tuncque acceptavit, ſed poſt alios 15. dies reſignans in poſſeſſione deceſſit antequam reſignatarius publicaſſet, qui mox poſt obitum veniens, vult proviſum per obitũ excludere, an ſit locus huic regulæ? pro affirmativa, videlicet quod beneficium, vacet per obitum, & quod nullo modo proſit publicare poſt obitum tempore lapſo ſecutum, reſpondit Auctor Analyt. Comment. *num.* 238. nec obſtat juſta ignorantia abſentis, & ceſſionem, & collationem ſibi factam ignorantis: tum quia certat de lucro; hæc autem Regula ſive Greg. Conſtitutio, lata eſt ad obviandum fraudibus & litibus, & multiplicibus damnis Reip. & ſic damnum collatarii ſeu proviſi cedere debet damno Reip. *l. actione* §. *labeo ff. pro ſocio Novel. de non alien.* §. *quia verif.* tum quia, cum hæc Regula lata ſit in rem, reſignatarius ab initio nihil prorſus juris acquirit, niſi cum onere reali reſolubilitatis per hanc Regulam & ipſa reſignatio ab initio habet hunc ſtatum implicitum in hoc caſu, quo ſecuto nullo damno cenſetur is affici, cujus jus reſolvitur, ſed jure communi, ſecundum rei naturam uti, *l. ult. ubi Alex. & DD. alij ff. ſi ex. noxal. cauſſa agat.* Sed quid ſi reſignatio fuit facta liberè in manibus Papæ, an reſignatarius adſtringatur onere hujus Regulæ? pro negativa reſolvit Rota in una Feltren. Parochialis coram R. P. D. Lancellotto, cujus meminit Farinacius *part.* 1. *deciſ. noviſſ. deciſſ.* 295. *num.* 4. *in fin. in Noviſſ.* 41 42

Argumenta in Regul. XXXV. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* XXXVI. PAVLI. V.

1. Appellatio ab interlocutoria ſubſiſtit quando gravamen non poteſt reparari in diffinitiva.
2. Obſcuritas Regulæ in una illius parte à Gloſſogropho detecta.
3. Hæc Reg. non habet locum extra Curiam.
4. Jure civili non appellatur ab interlocutoria, niſi ſubſit gravamen irreparabile.
5. Quibus in caſibus interlocutoria vim diffinitivæ habere dicatur. Item ex Concilii Trident. decreto non licet appellare ab Interlocutoria.
6. In appellatione ab interlocut. cauſſa gravaminis inſeri debet.
7. An à ſimplici & mera interlocutoria appellans ſaltem de nullitate agere poſſit.
8. Ex diſpoſitione Concilii Trident. jus Civile ſequendum in recipienda appellatione ab interlocutoria: quod & ſequitur Camera imperii.

Regula XXXV. INNOCENTII *VIII.* *quæ eſt* PAVLI V. *Regula.* XXXVII.

DE NON APPELLANDO ANTE DIFFINITIVAM.

ITem idem D. N. ut litibus finis celerius imponatur, & litigantium parcatur ſumptibus & expenſis, ſuorum prædeceſſorum conſtitutionibus & ſtatutis inhærendo, ſtatuit & ordinavit, quod in cauſſis in Romana Curia pendentibus, & quas impoſterum in ea quovis modo contigerit agitari, nulli ante diffinitivam ſententiam, liceat appellare, nec appellatio, ſi fuerit commiſſa, debeat admitti, niſi ab interlocutoria quæ vim habeat diffinitivæ, vel à gravamine minime concernente negotium principale, quod non poſſit per appellationem à definitiva ſententia reparari, nullæque cauſſæ appellationum hujuſmodi committantur, niſi in commiſſione exprimatur, quod interlocutoria vim diffinitivæ habeat, vel gravamen ſit tale,

tale, quod in appellatione à diffinitiva non valeat reparari: alioquin appellationes & commiſſiones in poſterum, & quicquid inde ſecutum fuerit, nullius ſint roboris vel momenti, commiſſionibus appellationum jam judicibus præſentatis & exhibitis in ſuo robore permanſuris, in quibus latis ſuper eiſdẽ ſententiis ſecundò vel alias ulterius ab eis non liceat appellare: appellantes verò & appellationes etiam ab interlocutoriis & gravamine hujuſmodi, ſuo vel alterius nomine proſequentes, ſi ſuccubuerint ultra expenſas, & damna, ad quæ reſarcienda de iure condemnatus compellitur, xx. florenis auri pœna mulctentur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit quod in Romana Curia nullus poteſt appellare ante diffinitivam ſententiam, nec eius appellatio debet admitti niſi appelletur ab interlocutoria habente vim diffinitivæ, vel á gravamine non concernente negotium principale, quod non poſſet per appellationem á diffinitiva ſententia reparari: & quod ſi appelletur, non committatur cauſſa appellationis, niſi exprimatur unus modus prædictorum, alias appellatio, & commiſſio ſint nullæ, & quidquid inde ſecutum fuerit, tamen de commiſſionibus præteritis, de quibus eſt ſententiatum nihil diſponit, de quibus á ſententijs iam latis non poſſet appellari amplius, ſi non ſunt gravamina vel ſententiæ de quibus ſupra, & ſi aliquis aliter appellaverit, ſi ſuccubuerit, ultra expenſas & damna debet mulctari pœna xx. ducatorum, h. d.

Et iſta regula habet in ſe æquitatem, licet ſit contra ius canonicum, c. ſuper eo. lib. 6. de app. concordat tamen cum iure civili, etiam in caſibus hic expreſſis, ut quia grava- 1
A men non poteſt reparari in diffinitiva, ut ſi iudex mandet aliquem torqueri ut l. 11. ff. de ap. recipien. & ibi Bart. vel ſi ſententia vim haberet diffinitivæ, ut vult glo. in authen. habita C. ne fil. pro pat. & eodem modo pono exemplum hic, & in ſimilibus. & iſta Regula ſæpè deducitur ad iudicium. & eſt clara, præterquam ibi in quibus latis ſuper eiſdem ſententiis ſecundo vel alterius ab eis non liceat appellare. Hic 2
auderem dicere cum Iuriſconſulto in l. Dominicus ff. de teſt. quod aut ego non intelligo te, aut ſtulta eſt ſententia tua. quis enim dubitat quod etiam ab interlocutoria, vel gravamine non poteſt utroque iure tertio appellari? c. directè, de ap. & cap. ſua eod. tit. & C. ne liceat tertio appellare per totum, ſi hoc eſt verum, quid dicit iſte compilator in præſentia Papæ, quod ſi ſententiatum eſt ſecundo vel ulterius, non liceat appellare amplius, & ſic ſi ulterius, id eſt tertio, eſt ſententiatum, in quo deſeruit iſta regula? & ideò credebam quod eſt hic mendoſa littera, quæ debet dici ſecundo vel alius

& tunc ſequatur, ulterius non liceat ab eis appellare &c. ſed ego habeo duos libros apud me, ubi ſunt prædicta verba & etiam in libro regularum Sixti, *ſed ſi non ſit illud verbum* alias *debet hic ſubaudiri* arg. l. verbum volo C. de fideicom. *ſicut verbum* quondam *ſubaudiatur ad orationem legalem ut eſt glo.* in l. libertum Cod. de nupt. *quam commendat ibi Bald.*

Sed de cauda huius Regulæ non me intromitto: quia iſtos viginti duca. nunquàm vidi ſolvi in curia: ſed ſi ſolverentur, cui deberent ſolvi, & ad cuius inſtantiam? dixi aliquid
ſupra in Regula XXXII. *& notandum tamen eſt hic, quod ipſa Regula non habeat locum* 3
B *extra curiam id eſt, extra muros Vrbis, vel Curiæ, per verba poſita hic in princ. & non*
dico curiam hic extendi ad duas diætas ſecundum c. præſenti de præb. lib. VI. per ibi not. per Doct.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

C*Oncordat tamen cum civili)* Quo jure non appellatur ab Interlocutoria niſi
A tale gravamen contineat, quod per appellationem à diffinitiva reparari 4
nequeat *text. in l. ante ſententiæ C. Quor. appellat. non recip. Bart. in l. poſt ſententiam num. 3. C. de ſent. & interlocut. omn. iud. & in l. ante ſententiam num. 12. & 26. de appellat. recip.* quo in loco ſcribit toties ab interlocutoria appellari poſſe, quoties per appellationem à diffinitiva gravamen ita perfectè reparari non poteſt, quin aliquale præjudicium faciat, adde Francum *in c. cum ceſſante num. 9. cum ſeq. de appellat.* Gonzalem *ad Reg. 8. Cancell. gloſſ. 9. §. 1. in Annotat. cont. nullitates &c. num. 175. cum ſeqq.* ubi exactè docent quando ſeu quibus in caſibus interlocutoria habeat vim diffinitivæ, & ex quibus id cognoſci poſſit, vide quoque hac de re Veſtrium in Praxi *lib. 3. c. 10. num. 6.* Guidonem Papæ *dec. 75*
art. 30. in ſumma C. de appell. §. appellare quis poteſt. Sed & noviſſimo S. Concilio 5
Decreto ſtatutum eſt, non licere appellare, niſi poſt ſententiam diffinitivam & interlocutoriam quæ vim diffinitivæ habeat *ſeſſ. 24. de Reform. cap. 20.*

Porrò inolevit ille uſus, ut in appellatione ab interlocutoria cauſſa grava-
minis inſeratur, ut poſt Bart. *in leg. ait prætor §. permittitur ff. de minor.* ſcribit 6
D. Marcheſanus *tract. commisſionum p. 2. commiſ. 1. num.* 46. quod ſecus eſt in appellatione à diffinitiva, in qua nulla requiritur cauſſæ expreſſio, ut not. Bart *in l. 1. §. fin. in prin. ff. de appellat.* Paulus Piaſecius *in praxi Epiſcop. p. 2. c. 5. num.* 102. ſed an in ſimplici & mera interlocutoria appellans ſaltem de nullitate age-
re poſſit? conſule Guidonem Papæ *deciſ. 436. num.* 80. 7
B *Non habet locum extra Curiam)* Hodie ex diſpoſitione Concilij Tridentini
ſeſſ. 24. cap. 20. in recipienda appellatione ab interlocutoria jus civile ut dix-
imus ſequendum eſt: quod & ſequitur Camera Imperii, teſte Gail. *in obſer-* 8
vat.

rac. lib. 1. obſervat. 129. Plura ad hanc Regulam vide Rebuff. ad Concord. Franciæ Rub. de Frivolis appellat.

Argumenta in Reg. XXXVI. Innocentii VIII. *quæ eſt* Pauli V. XXXVII.

1. IN cauſſa beneficiali etiã poſt concluſionem in cauſſa poſſunt produci teſtes & inſtrumenta.
2. Etiam in cauſſa profana, de æquitate Rotæ poſt concluſionẽ in cauſſa poſſunt produci teſtes, & inſtrumenta.
3. Ut in cauſſa benef. produci poſſint teſtes & inſtrumenta poſt concluſionem, expreſſe ei debet derogari.
4. Cautela contra hanc Regulam.
5. In arbitrariis bonum eſt habitare judicem favorabilem.
6. Regulæ ſequentes concernunt expeditiones litterarum.
7. Papa non præſumitur velle alteri jus quæſitum tollere.
8. Poſt concluſionem in cauſſa, probationes & inſtrumenta produci non poſſunt.
9. Facta concluſione, dicitur liquere de cauſſa.
10. Limitationes Regulæ *poſt concluſionem in cauſſa &c.*
11. Hæc Regula eſt ultima regularum judicialium.

Regula XXXVI. Innocentii VIII. *quæ eſt* XXXVIII. Pauli V.

NON STETUR COMMISSIONI POST CONCLUSIONEM.

ITem ſtatuit, & ordinavit, quod in Commiſſionibus de juſtitia etiam Conſiſtorialibus per eam, ſeu de ejus mandato, vel auctoritate, in cauſſis in quibus concluſum exiſtat in poſterum concedendis, etiamſi in eis de concluſione hujuſmodi implicitè, vel explicitè mentio facta fuerit, nihil cenſeatur eſſe conceſſum, niſi per conceſſionẽ Commiſſionis hujuſmodi concluſioni derogetur expreſsè.

GLOSSE-

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit quod in commiſſionibus iuſtitiæ, etiam conſiſtorialibus, ſi expreſſè non
derogetur concluſioni, quod nihil valent, etiamſi implicitè fiat mentio de concluſione
A h. d. Et eſt regula ſatis æqua, & eſt unus effectus concluſionis in cauſſa etiam beneficiali
quaſi hodie non proſit, quia etiam poſt concluſionem poßunt produci teſtes & inſtrumenta
ut dicit deciſio Rotæ v. quia non requiritur concluſio in cauſſa beneficiali cle. ſæpè cum 1
B glo. §. ſi. de verb. ſig. quamquam de æquitate Rotæ etiam in cauſſa profana poſt con-
cluſionem poſſunt admitti teſtes & inſtrumentum ut dicit deciſio clx. in fi. quæ incipit
Item latis tribus ſententiis contra c. cum dilectus de fide inſtr. & hoc ex æquita- 2
te c. paſtoralis in fin. de cauſſa poſ. hic tamen eſt unus effectus concluſionis etiam in cauſſa
beneficiali, alios non numero hic, ſed in alia fortè regula nominabo. unum tamen volo 3
dicere quod iſtud nomen concluſio, non reperitur in textu de iure civili ut dicit Bal. in c.
cum in jure de off. deleg. ſed renuntiatio ſic.

Hodie tamen ſit cautela contra hanc Regulam in Curia, quod etiamſi ſit concluſum,
ille qui vult habere commiſſionem aliquam in cauſſa beneficiali, vel alia, producit certas 4
materias de novo, vel aliquos teſtes, & tunc per admiſſionem videtur tacitè rupta con-
cluſio, ut dicit deciſio Rotæ, & Siculus in d. c. cum dilectus, & tunc poſtquam eſt rup-
ta concluſio, præſentatur commiſſio, & valet, & ſic oportet in iſtis habere Iudicem fa-
vorabilem, cum ipſe poſſit non admittere ſi velit, arg. jurium ſuperius allegatorum, 5
tamen ſi admittit valet, arg. d. c. paſtoral. de cauſſa poſſ. ideò in arbitrariis eſt bo-
num habere Iudicem favorabilem ut dicit glo. in Regula in judiciis de regulis juris
lib. VI. in fin.

Iſtas alias Regulas ſequentes quia concernunt Abbreviatores, quomodo debent expedi- 6
re bullas, & quas, & circa ſtylum ſuum, & circa ſtylum Cancellariæ; item de poteſtate
Vicecancellarii, non gloſſabo ad longum, ideò non me extendam in eis, quia eſſet ponere
falcem in meſſem alienam, tamen ſuccinctè aliquid dicam.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A SAtis æqua) Planè: nam alias Papa jus alteri quæſitum ex concluſione tolle-
ret, id quod velle nunquam præſumitur c. ex p. 2. in fin. & c. ſuper eo de off. 7
deleg. c. ex multiplici in verbo unde quia non fuit noſtræ intentionis, de Dec. c. quamvis
de Reſcript. in 6. Lud. Rom. conſ. 176. in fin. qua de re latius diximus ſupra ad Reg.
de non tollendo jus quæſitum.

B De æquitate Rotæ) Cui adverſatur diſpoſitio juris canonici in c. cum dilectus
de fide inſtru. c. Auditis de Procurat. per quos text. Felii. Innocentius, & alii, pro

Regula

Regula tradunt, poſt concluſionem in cauſſa probationes facti & inſtrumen- 8
ta produci non poſſe, quod & probat Iaſ. *in Repet. l. admonendi num. 50. cum ſeq. ff. de Iureiur. Socin. Reg 84. DD. in c. paſtoralis, verbo concluſum, de cauſſa poſſ. & propr.* maximè in cauſſis profanis & ordinariis, ut ſcribit Ant. Gravat. ad Ve-
ſtrium. Ratio eſt, quia facta concluſione dicitur liquere de cauſſa, *gl. in c. ſigni-* 9
ficaverint in verbo liquere de teſtibus. prædicta autem concluſio quot patiatur li-
C mitationes, vide apud Matheſil. *ſingul.* 54. Gail. *lib.* 1. *obſervat.* 107. *numer.* 5. 10
& ſeqq. Veſtrium *in praxi lib.* 4. *c.* 4. *num.* 25.

Iſtas Regulas ſequentes) Et ſic iſta Regula eſt ultima judicialium, & vix practicatur, inquit Gomeſius *hic*, propter facilem concluſionis derogationem.

Argumenta in Regul. XXXVII. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* PAVLI V. XXXIX.

1. PEr appoſitionem manus Papæ beneficium amovibile fit perpetuũ & irrevocabile.
2. Papa non cenſetur derogare juri antiquo & religioni.
3. Non obſtante collatione Papæ monachus poteſt à ſuo Prælato ex cauſſa removeri à beneficio.
4. Cautela contra hanc Regulam.
5. Geſta contra mandati formam ſunt nulla.
6. Papa majorem ſibi poteſtatem reſervat quam confert.
7. Curæ pretium eſſet ſi Papa certas regulas faceret concernentes litterarum expeditiones per ſuam Cameram.
8. Secretarius Papæ an poterit ſolus Bullam corrigere poſtquam expedita eſt.
9. Non creditur in præjudicium alterius atteſtanti ſibi quid mandatum à Papa vivæ vocis oraculo.
10. Motus proprii Papæ tollit tantum ſubreptiones.
11. Monachus habens prioratum à Papa tenetur renuntiare ad mandatum Abbatis ſi Papa non dixerit quod non removeretur.
12. Beneficium manuale conſuetudine factum perpetuum Monacho per Papam collatum non poteſt amoveri ad nutum ſuperioris.

Regula XXXVII, Innocentii VIII. *quæ eſt* XXXVIII. Pauli V.

DE LITTERIS RELIGIOSORUM EXPEDIENDIS.

ITem voluit, & ordinavit, quod ſi aliqui religioſi petant aliquod beneficium ad nutum revocabile cum clauſula, quod exinde pro ſolo nutu Abbatis vel Superioris non poſſint amoveri litteræ quoad clauſulam ipſam nullatenus expediantur, niſi idem D. N. ponat in ſignatura quod non poſſint amoveri, vel ad partem clauſulam ipſam concedàt.

GLOSSEMA ALPHONSI.

IN iſta Regula dicitur quod ſi Monachus impetret beneficium ſuæ religionis quod quidem poſſit Abbas vel ſuperior ſuus ad nutum removere ab habente quando ſi placet, & petit Monachus quod non poſſit ad nutum ſuperioris amoveri, quod Abbreviatores non ponant iſtam clauſulam, niſi in ſupplicatione ponat Papa in ſignatura quod non poſſit amoveri, vel in clauſulis infra in ſupplicatione poſitis hoc petatur, & Papa dicat ſimpliciter, fiat ut petitur: hoc dicit, & ratio dubitandi videbatur, quod licet beneficium ſit ad nutum revocabile: tamen quia Papa appoſuit manus, videbatur, quod foret irre-
vocabile argum. cap. ut noſtrum de app. & cap. 1. ut Eccleſiaſtica beneficia: & 1
ideò videbatur quod etiam Abbreviatores & Vicecancellarius poſſint expedire bullas; ex quo in ſupplicatione hoc petatur, & Papa ſimpliciter conceſſit. Sed ratio deciſionis eſt, quod Papa non vult præiudicare religioni & antiquo iuri: nam Monachus eſt ſtricti iuris,
ex quo poſuit hominem ſupra ſe, ut dicit gloſſa in cap. ſi verè XVI. quæſtione in fin. 2
ideò non vult Papa quod indirectè Monachus ab obedientia Abbatis ſit exemptus, unde licet Papa conferat alicui beneficium, non propterea ſequitur quod à ſuo Prælato non poſſit ex cauſſa privari illo beneficio quia reatus omnem excludit honorem l. moveor
Cod. ſi ſer. expor. & hoc volt Bald. in cap. illud. de ma. & obed. alias deberet 3
dicere in c. per tuas eod. tit. ubi bonus text. & gloſſ. de hoc & ibi Doctor. in cap. cum in diſtribuendis de temp. ord. & ibi Joan. And. Item, licet Bald. in d. cap. dicat, quod ſi monachus habet Prioratum à Papa, quod non tenetur renunciare ad mandatum Abbatis, & alleg. Ioan. Andr. in cap. cum inter, de elect. & credo quod

debuit

debuit allegaſſe in dicto cap. cum in diſtribuendis : tamen hoc verum, quando Papa dice
ret quod non removeretur, alias ſecus : faciat gloſſ. iuncto text. in cle. prima de ſupp.
A negligentia prælatorum.
Et ex iſta regula, iuncta illa ſupra xxv. *potet quod Auditor coram quo producitur ta-*
lis Bulla expedita, quod viſa ſupplicatione, ubi non ſunt verba Papæ hic poſita, poteſt re-
mittere bullas corrigendas ad Cancellariam, & tunc corrigerentur illæ Bullæ per illam
Regulam : tamen cautela eſt hodie contra iſtam Regulam, quod expediantur Bullæ per 4
Cameram, & tunc quia Papa appoſuit manus, non ſe poteſt Cancellaria intromittere,
argument. dictorum jurium, *& ſic practicatur hodie, tam in Rota quam in Cancel-*
laria. licet dicatur hic quod nullatenus exprimantur, & ſic videtur quod factum contra
formam mandati ſit nullum, leg. diligenter ff. mandati & cap. cum dilecta de re- 5
ſcript. *taman hoc habet locum in expedita bulla per Cancellariam, quia iſta eſt Regula*
Cancellariæ & non Cameræ, ubi maiorem Papa penes ſe poteſtatem reſervavit, quam hic
tradidit in cap. dudum & cap. quamvis Joan. II. de præben. lib. VI. *Ideò eſſet* 6
bonum, utile & ſanctum, quod faceret etiam aliquas conſtitutiones Papa, quoad Came-
ram, etiam ſecretam, ſicut quoad Cancellariam, maximè circa expeditiones bullarum, 7
quæ etiam expediuntur ſine ſupplicationibus quotidie ; ideò in talibus bullis ſi poſſet ha-
beri una commiſſio, quod corrigerentur ſecundum tenorem ſupplicationis, benè eßet, ſin 8
autem oportet quod habeat patientiam Abbas. Et non credo quod Secretarius ſolus poßet
B *corrigere Bullas etiam in regiſtro bullarum poſtquam bullæ ſint expeditæ, quia Papa appo-*
ſuit manus ut dixi, etiamſi dicat hoc factum de mandato Papæ vivæ vocis oraculo ſibi facto,
quia ſibi non crederetur etiam Cardinali & in præiudicium alterius, etiam in curia,
ſufficiat gloſſ. not. de ſentent. excommun. cap. ſicut & ego allego aliam in 9
cap. nuper eodem titul. *& hoc vult Ioan. Andr.* in cap. quod ſuper his, de fide in-
ſtrument. *de quo ſatis dixi in quæſtionibus Cardinalium, & pro nunc ſufficiant hæc : &*
credo quod etiam Cancellaria ſervaret hanc Regulam, licet ſupplicatio ſit ſignata motu
proprio, maximè ſi eßet facta una Regula quod motus proprius tantum tollat ſubreptio-
nes, & non operatur alium effectum, pro quo facit gloß. in clem. ff Romanus de præ- 10
bend. *& credo quod iſta non ſit danda: ideò ſi Auditor mitteret bullam ad Cancellariam*
ut dixi, dubito an poßet facere, & an Cancellaria deberet obedire ipſi, quia dicetur ſibi
quo iure defendis villas &c. VIII. diſt. quo jure, *nec vidi fieri tempore meo.*

COMMENTARIA IO. A CHOCKIER.

A *QVod non removeretur)* Adſtipulatur Rebuff. *in addit. ad hanc Regulam per not. Archid. in c. præſenti de off. ord. in 6.* vel niſi beneficium alias manuale factũ eſſet perpetuum conſuetudine vel præſcriptione, ut fieri poteſt, *Milis in Repert. verbo religioſus non poteſt conſentire num. 9. Gambar. tract. de off. leg. lib. 4. c. 1. nu. 19. text. in cap. cum de ben. 5. de præb. in 6.* maximè ſi ejuſmodi conſuetudo, vel præſcriptio proceſſerit à tempore, quo ſciente & patiente illo qui jus removendi prætendit, fuit aliquis proviſus in titulum perpetuum, & talis proviſio habuit effectum *Gonzales ad Reg. 8. Cancell. glo. 5. §. 6. num. 24. & ſeqq.* 11

B *Non credo quod ſecretarius)* Vide hac de re Veſtrium *in praxi lib. 1. c. 7.* ubi latè de officio & poteſtate Secretarii Apoſtolici.

Argumenta in Regul. XXXVIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ eſt* XI. PAVLI V.

1. HÆc Regula conformis eſt juri communi.
2. Cautela contra hanc Regulam.
3. Camera Apoſtolica rarò ſervat reg. hanc, ut & aliquot ſequentes.
4. Clauſulæ iſtius Regul. etiamſi non apponantur, pro appoſitis tamen de jure habentur.
5. An hæc Reg. ſit de dandis.
6. Compermutans ſi non habuerit jus in beneficio renunciato, an alter poſſit redire ad ſuum beneficium, ſine nova collatione?
7. Cautela pro compermutante ubi conſtat alterum nullum jus habuiſſe in beneficio.

   Clem. Auditor de Reſcript. an habeat locum extra Curiam?
8. Ampliorem Juriſdictionem habet extra Curiam Delegatus, quam Auditores.
9. Clauſulæ iſtius Regul. de jure inſunt contract. permutationũ, ideò ſi non apponantur, non vitiant Reg.
10. De jure permutatio nõ ſubſiſtit niſi benfic ſint permutãtibus propria.
11. Compermutans poteſt redire ad ſuum beneficium ſine nova collatione, conſenſu tamen ſuperioris accedente, ſi alter nihil juris habebat in beneficio permutato.
12. Renunciatio ex cauſſa permutationis veram inducit vacationem.
13. Permutatione effectum non ſecuta, quando liceat auctoritate propria regredi ad beneficium.
14. Jus non abdicatur à reſignante vel compermutante, niſi reſignatarius, vel

vel compermutans acceptet.
15. Poſſeſſio beneficii non ſimpliciter ceſſa, ſed in favorem, non abdicat jus à cedente, niſi probetur ab eo captam fuiſſe, ad cujus favorem ceſſa fuit.

Regula XXXVIII. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* PAVLI V. *Regula*. XL.

DE CLAVSVLA PONENDA IN LITTERIS PERMUTATIONUM BENEFICIORUM.

ITem ſi committatur alicui beneficii reſignationis receptio, ponatur clauſula, Attentè quod provideas &c. etſi ex cauſſa permutationis reſignationes fiant, ponatur clauſula quod Neutri permutantium jus acquiratur, niſi quilibet ipſorum jus habuerit in beneficio per ipſum reſignato.

GLOSSEMA ALPHONSI.

I*Sta Regula dicit quod ſi committatur alicui quod recipiat reſignationem alicujus beneficij, debet Abbreviator ponere in Bulla,* Attentè quoque provideas, quod in renunciatione prædicta, vis, metus, ac aliqua ſimoniaca pravitas non interveniat &c. *& hoc eſt quando ſimpliciter debet fieri renunciatio: ſed ſi committatur ſibi quod recipiat ex cauſſa permutationis, tunc debet poni clauſula iſta.* quod neutri permutantium jus acquiratur, niſi in quantum quilibet ipſorum jus habuerit &c. *hoc dicit. Et de prima clauſula oportet divinare quid velit dicere, ſed referas te ad copiſtas Ab-*
breviatorum: nihilominus tamen illa eſt quam dixi, & fundatur in cap. ſuper hoc de re- 1
nunc. & de ſecunda clauſula eſt aqua iſta regula, quia ſolet, ex cauſſa permutationis in ſupplicatione illa clauſula vel alio quovis modo vacaverit &c: *nam ſi tunc ponatur iſta clauſula de qua in Regula nihil prodeſt illa clauſula*, vel alio quovis modo vacaverit: *quod eſt utile ad limitationem gloſ. & doct.* in c. ſuſceptum de reſcript. lib. VI. *& ad limitationem deciſionis* Rotæ *quam ſuperius allegavi.*

Item non poſſet dici tunc quod quando Papa confirmat id quod alias de ſe eſt nullum videtur aliquid facere de novo ſi facit ex certa ſcientia ut dicit Gloſ. not. in c. placuit XVI. q. VI. *tamen quando ponitur iſta clauſula hic expreſſa, ſecus eſſet: quia non videtur*
Papa facere ex certa ſcientia: ideò cautela poſſet eſſe contra iſtam Regulam, quod ſi 2
vis tranſire Bullas cum clauſula vel alio quovis modo ex ipſius vel alterius &c: *ſine*

iſta

iſta clauſula, facias expediri per Cameram, ubi rarò ſervantur iſtæ Regulæ. & *credo quod* 3
non ſit danda iſta Regula: quia non concernit niſi expeditionem Bullarum, etſi non po-
A *nantur iſtæ clauſulæ, tamen intelliguntur de iure, maximè illa ſecunda, quia nemo po-*
teſt plus iuris in alterum transferre, quam ſibi competere dignoſcatur, c. nemo de reg. 4
jur. lib. VI. c. quod autem, de jure patr. *Ideò Auditor cauſſæ præter hoc non debet mit-*
tere bullas ad Cancellariam ſi non eſt iſta clauſula in eis. Item quia non eſt danda iſta re-
gula ut dixi. Cogitandum tamen eſt quando danda eſt Regula vel non: quia ſi habet decre- 5
tum, irritans eſt danda: alias ſecus: Ita dixit mihi Iacobus de Rizonib. Abbreviator bene
ſtylatus & doctus.

Et per hanc clauſulam poſitam in bullis permutationum vidi dubitari in Curia, ſi com-
permutans non habet ius in beneficio renunciato per ſe, & de hoc apparet per ſententiam, 6
an alius poteſt redire ad beneficium ſuum propria auctoritate abſque nova collatione? &
certe videbatur quod ſic: quia ipſe cui eſt facta collatio ex cauſſa permutationis nullum
ius habet in beneficio per hanc clauſulam, & facit ad hoc text. notab. in c. ſi beneficia
de præb. lib. VI. *& hoc vult Io. And.* in capitulo unico, de rerum permut. lib. VI.
quem ſequitur Fredericus in tract. permut. in VIII. q. *& etiam ibi Doctores loquun-*
tur quando iſta clauſula non ponitur, ergò à fortiori quando ponitur iſta clauſula huius
Regulæ: ſed certè licet videatur ipſa veritas, tamen communiter tenetur contrarium,
B in dictis locis & deciſ. Rotæ CCCXXV. quæ incipit. Item ſi intelligimus & CCCL.
quæ incipit item ſi apponatur ſpoliato, *& pro hac ratione videtur facere, quia li-*
cet ille non habuerit ius in beneficio, quod obtinuit cauſſa permutationis, per hanc clau-
ſulam, & per iura ſuperius allegata, tamen ille qui renunciavit, etiam non habet ius in
C *eo,* facit c. I. de rer. permut. lib. VI. & glo. in c. ſi propter tua debita de reſcrip.
eodem lib. *& ſic poteſt dicere ille qui poſſidet, quod quoad eum, liberè poſſidet* l. ſi. C. de
rei vend. & l. loci §. competit ff. ſi ſervitus vendic. *Opinio tamen contraria vide-*
tur valde æqua arg. cle. auditor de reſcript. & d. c. ſi beneficia. *Tamen cautela* 7
eſt quod habeat ille commiſſionem in Curia, quod conſtito de non iure compermutantis,
committatur Auditori, quod canonizet primum titulum, &c. & ſic fuit practicatum in
Rota ut dixit mihi Salmeron. & etiam credo quod per reſcriptum poteſt fieri commiſſio
ad partes per conqueſtum iſto modo, quod iſte iudex pronuntiet illud beneficium eſſe debi-
tum illi compermutanti propter fraudem, & tunc poteſt ſibi de illo providere arg. cle au-
ditor de reſcript. *per rationem ſcilicet ut circuitus evitetur, licet glo.* II. *ibi dicat*
quod illa cle. non habeat locum extra curiam. & hoc tenet Cardin. ibi *ſed Io. de ligna*
videtur dicere oppoſitum, ibi, *& hoc maximè, ſi collatio ſpectabat ad Papam, ut vult gl.*
in fi. ibi *& Siculo* in c. ſuper de off. deleg. *& hoc videtur verius: quia extra Curiam*
à fortiori debet evitari circuitus, quam in Curia, ergò &c: Item quia ampliorem iuriſdi- 8
ctionem habet Legatus extra curiam, quam Auditores in Curia propter præſentiam &c.

COM-

COMMENTARIA IO. ACHOKIER.

A T*Amen intell:guntur*) Sunt enim clauſulæ quæ de jure inſunt, ideò ſi non apponantur, non vitiant gratiam, quia Papa præſumitur habere notitiam de conſuetis apponi *Creſc. deciſ.* 14. *de Præb.* maximè ſi ſecunda clauſula non apponatur: cum de jure permutatio non ſubſiſtat niſi permutantibus beneficia ſint propria, *text. in c.1. & ibi DD. in verbo ſua beneficia de Rer. permut. in 6. Fred. de Senis tract. de permut. q.*10. ubi ſcribit quod quando unus ex permutantibus habet jus in beneficio, alter verò non, quod permutatio ipſo jure non ſubſiſtat, cum ad hoc ut permutatio valeat, jura velint ut beneficia ſint permutantibus propria *c. ut venerabilis de exceptio DD. in d. c.* 1. Hinc placuit Curiæ Burdigalenſium te- 10
ſte Paponio *lib.* 2. *tit. de Reſignat. arreſto* 16. permutationẽ cum Mevio factam à Titio, cujus jam ante beneficium per Sempronium certo modo erat impetratum, non ſuſtitiſſe, nec Mevii reſignationem exinde ſecutam in præjudiciũ dictæ impetrationis valuiſſe. 9

B *Communiter tenetur in contrarium*) Eidem opinioni & ego ſubſcribo, motus auctoritate Rotæ *in una Gerundinen. Præſtimonii* 5. *Iulij* 1593. *coram Litta. & in una Cochen. apud Achillem de Graſſis deciſ.* 403. *Aufrerij ad deciſ. Capellæ Tholoſanus* 11
260. *in fi. Marian. Socini conſ.*168. *in pr.* ubi ſcribit hanc ſententiam magis eſſe communem & in praxi receptam, qua de re latius ſcripſi in tract. de permutat. benef. *p.* 3. *cap.* IX. *num.* 3. & ratio eſt, quia per reſignationem etiam ex cauſſa permutationis inducitur vera vacatio utriuſque beneficii compermutati & permutatione expedita neuter permutantium habet jus in ſuo priſtino beneficio, dictis juribus quibus, adde Rotam Beſignet. *deciſ.* 3. *utrum permutantes, de rer. permut.*

C *Qui renunciavit etiam non habet ius*) Non: cum renunciatio ex cauſſa permutationis veram inducat vacationem, & ſic tituli extinctionem *VVameſius conſil.* 12
237. *num.* 10. *vel* 1. *& conſil.* 251. *vol.* 1. *Marian. Socinus conſil.* 168. *in pr. Achill. de Graſſ. deciſ.* 403. *num.* 4. atque ita, vel opus eſt nova collatione *DD. ſupra citati* vel ſaltem conſenſu, ſeu authoritate ſuperioris, qui eſt ad inſtar collationis in ejuſmodi regreſſu, ſive reverſione. *Redoanus tract. de Simonia p.* 2. *c.* 10. *num.* 28. *Staph. de litt. grat. tit. de var. mod. vacat* §.1. *num.*14. id quod pluribus oſtendi in d. meo tract. de permut. ben. *c.* 9. *p.* 3. Verùm, quæ ibi & ſupra ſcripſi, ſic velim interpretari, ut tum demum non liceat propriâ authoritate regredi ad beneficiũ à ſe ex cauſſa permutationis dimiſſum, ſi collatio & acquiſitio ſic vacantis be- 13
neficii facta ſit, & reſignatarius ſeu compermutans illius poſſeſſionẽ acceperit

nimirum

Digitized by Google

nimirum quia tunc reſignatio plenum effectum ſortita eſt, & vacationis modus ſublatus eſt: ita ut ſuperveniente cauſſa reſolvente effectum permutationis, non reſtituatur beneficium ſine nova collatione, vel ſine aliqua Judicis præcedente ſententiâ declaratoriâ, ut aperte oſtendit Rebuff. *ad hanc Reg. de publ. reſig. num.* 31. & Socinus *conſ.* 168. *in fin.* quod ſecus eſſet, ſi res adhuc eſſet integra, & nuda dumtaxat reſignatio, quam ſecuta non fuiſſet collatio, aut permutantis acceptatio, quæ niſi interveniat, abdicatur jus à reſignante ſeu compermutante *c. ſi tibi abſenti, de præb. in 6. Lucius lib.* 2. *placit. Curia Pariſien. placit.* 7. *tit.* 4. *ubi in terminis*, adde Card. Seraphinum *dec.* 773. *num.* 1. & 12. inquiens 14
poſſeſſionem beneficij non ſimpliciter ceſſam, ſed in favorem, non abdicare jus à cedente, niſi probetur ab eo captam fuiſſe, ad cujus favorem ceſſa fuit. & 15
ſupradicta diſtinctio placuit D. Wameſ. *conſ.* 341. *in fin. vol.* 2. & puto equidem eſſe æquiſſimam, & unà mecum Clariſ. D. Joan. And. Opicinus eques auratus & in Romana Curia Advocatus percelebris, & ingenij amœni, atque ſagaciſſimi. An autem interim reſignanti cedant fructus, dicam infra ad Reg. xliiii. de Conſenſu in reſignat. num. 12.

Argumenta in Reg. XXXIX. Innocentii VIII. *quæ eſt* XXXVI PAVLI. V.

1. PApa ponendo clauſulam ſupplentes omnem defectum, quos defectus ſupplere videatur.
2. Non ſufficit quoad effectum hujus Regulæ ſupplicationem ſignatam per *Conceſſum*, vel *fiat*, niſi addatur *ut petitur*.
3. Motus proprius, quos tollat defect.

Regula xxxix. Innocentij viii. *quæ eſt* xli. Pauli v.

DE SVPPLENDIS DEFECTIBVS.

ITem voluit quod ſi petantur ſuppleri defectus in genere nullatenus littera deſuper concedatur, niſi in petitione deſuper huiuſmodi defectus exprimantur, vel per *fiat ut petitur* ſupplicatio ſignata fuerit.

GLOSSE.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula dicit quod ſi in ſupplicatione petantur ſuppleri defectus, aut contractus vel proceſſus &c. in genere, non debet poni iſta clauſula in genere, niſi in petitione exprimantur iſti defectus, vel niſi ſupplicatio ſit ſignata hoc modo, fiat ut petitur: *quia tunc omnia petita veniunt etiam in genere, hoc dicit.*

Et eſt aequa iſta Regula, quia alias eſt altercatio inter Doctores, ſi Papa confirmat cum clauſula ſupplentes de plenitudine poteſtatis defectus, ſi qui intervenerint 1 *&c. quos defectus Papa videtur ſupplere. & communiter tenetur quod refertur ad defectus quoad ſolemnitatem iuris, ſed non quoad defectus perſonarum, puta legitimatis vel irregularitatis; nec quoad defectus iuris naturalis, ſcilicet conſenſus*, ut tenet ſpecul. tit. de legato §. nunc oſtendendum & Hoſt. in c. 1. de transla. & Abb. ibi & in c. inter dilect. in VIII. col. de fide inſtru. qui etiā refert & ſequitur iſtos Doct. *Sed Papa vult hic quod etiam quoad defectus iuridicos non ponatur iſta clauſula; ſi tamen vis quod ponatur, vadas ad Cameram, & ibi ſolvens unam taxam ultra debitum, & habebis, & proderit tibi quoad ignorantes.*

A

Et not. quod non ſufficeret ſignatura per conceſſum, *etiamſi dicat hic*, conceſſum 2 ut petitur *&c. item non ſufficeret quod ſit ſignata per Papam iſto modo ſcilicet* fiat, *nam ſi non additur* ut petitur, *nihil fit, per iſta verba hic poſita, á quibus non eſt recedendum* l. non aliter & l. ille aut ille ff. de lega. III. *ſed quoad ſignaturam per* conceſſum *contrarium vidi in curia, pro quo facit regula, poteſt quis per alium 68. de reg. iur. lib. VI. tamen in hoc caſu dubium eſſet, an haberet locum iſta regula.*

COMMENTARIA IO. ACHOKIER.

A *Qvoad defectus iuris naturalis*) Adſtipulatur Gomeſius *ad reg. de non iudicando iuxta form. ſupplic. q. 16.* ubi ſcribit quando Papa apponit clauſulam in 3 commiſſione *ſupplentes &c.* eum cenſeri tollere defectus juris poſitivi, puta contra ſolemnitates à jure requiſitas, non etiam defectus juris poſitivi, puta contra ſolemnitates à jure requiſitas, non etiam defectus juris naturalis, qualis eſt partis citatio, vel conſenſus &c. *Ioan. And. & Abb. in c. per venerabilem, Qui filij ſunt legitimi,* ubi dicunt quod Papa non poteſt inducere matrimonium ſupplendo conſenſum, cum ille ſit de jure naturali, ut & partis citatio: quinimò ne quidem tolluntur defectus juris poſitivi per Papam, niſi ſupplicatio ſignata ſit per *fiat ut petitur* ut hic in Regul. dicitur, vel niſi defectus exprimantur, quorum expreſſio adeò eſt neceſſaria, quod etiamſi diſpenſatio conceſſa fuerit motu proprio, nihilo magis relevet *And. Sicu. in c. ab excommunicato*

col. 2. de Reſcript. tamenſi ex opinione Gomeſii *loco dicto* prædicta And. Sicu. doctrina dubitabilis videatur, niſi illa intelligatur procedere in defectibus perſonarum, quia in defectu ſolemnitatis actuum non videretur vera, eò quia talis defectus etiam in genere per clauſulam motu proprio, & ex certa ſcientia purgatur, ut probat Alex. *conſ. 79. col. 5. verſ. circa ſextum lib. 1.* Plura de tollendis & ſanandis variis defectibus vide apud Gomeſ. *d. loco.*

Argumenta in Regul. XI. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* XLII. PAULI. V.

1. Papa derogando juri patronatus laicorum non cenſetur derogare juri patronatus Ducum, Marchionum &c. niſi hoc expreſſe dicatur.
2. Nullum tempus ſtatutum eſt ad inſtituendum quem in beneficio.
3. Superior poteſt aſſignare tempus inferiori infra quod inſtituat, alias devolvetur collatio ad eum.
4. Patrono non præſentante infra tēpus, nec Epiſcopo infra ſex menſes inſtituente, collatio devolvitur ad Archiepiſ. & ab illo ad Papam.
5. Papa poteſt derogare Juri patronatus laicorum.
6. Legatus etiam à latere non poteſt derogare juri patronatus laicorum:
7. Quid in jure patronatus laici & clerici conjunctim?
8. Diſpoſitio generalis Papæ non cōprehendit Reges, & Principes.
9. An hæc regula ſit de dandis.
10. Regulæ quæ habent decretum irritans ſolent dari.
11. Omnes Eccleſiæ Cathedrales Hiſpaniæ, ſive etiam Caſtellæ, & Galliæ, ſunt de in repatronatus Regis nec Papa confert.
12. Papa reſervat ſibi inſtitutionem in dictis Eccleſiis.
13. Papa poteſt ſibi legem imponere.
14. An Rex Franciæ habeat jus patronatus in Epiſcopatibus ſui regni?
15. Hæc Regula aucta eſt per Julium III & Clementem octavum: & in quo.
16. Patrono non præſentante intra tēpus, jus devolvitur ad ſuperiorem.
17. Specificè & determinatè tantū Papa derogare poteſt Juri patronatus Illuſtrium perſonarum: quod ampliatur multis modis.
18. Præſentationis definitio: eſtq; duplex.
19. Patronus Eccleſiaſticus habet ſex menſes ad præſentandum à die notitiæ vacationis.
20. Patronus Eccleſiaſticus quis?
21. Patronus Laicus quatuor mēſes habet ad præſentandum.
22. Quid interſit inter Patronum Eccleſiaſticum & Laicum.
23. Papa non ſolet derogare juri patronatus Regum & Principum, & ſi derogaret, non attenderetur in Hiſpania.
24. Legatus de latere an conferat bene

ficia juriſpatronatus Eccleſiaſtici.
25. Papa ſimpliciter conferens cēſetur juripatronatus clericorum derogare, ſi illud ſit ſolum præſcriptione, vel privilegio acquiſitum.
26. Reſervationes Apoſtolicæ non cō. præhendunt beneficia Juriſpatronatus laicorum, quoad præſentationem tollendam.
27. Patronus Eccleſiaſticus non variat poſt electionem, etiamſi à principio indignum præſentaverit.
28. Nominatio ſimoniaca, illiuſque acceptatio nulla eſt.
29. Laicus poteſt præſentare accumulando.
30. Patronus Eccleſiaſticus indignum præſentando, privatur jure præſentandi.
31. Papa poteſt derogare juri patronatus mixto.
32. Legatus à latere poteſt conferre eccleſiam ſpectantem ad patronum eccleſiaſticum, ſecus ſi ad laicum, limita ut ibi.
33. Forma dandi Regulas cancellariæ.
34. Collatio beneficii juris patronatus laici valet, ſciēte patrono poſt quatuor menſes.

Regula xl. Innocentii viii. *quæ eſt* xlii. Pauli v.

De Derogatione Ivrispatronatvs.

ITem voluit quod ſuper quovis eccleſiaſtico beneficio de jure patronatus laicorum non expediātur litteræ, niſi ponatur expreſsè, quod tale beneficium tanto tempore vacuerit, quod ejus collatio eſt ad Sedem Apoſtolicam legitimè devoluta *, vel ad id patronorum accedat aſſenſus. & ſi per ipſum iuri patronatus hujuſmodi derogare contigerit *, ſi jus hujuſmodi ad aliquem Regem, Ducem, Marchionem, vel alium Principem pertineat, & de hoc in litteris proviſionis vel mandati de providendo de dicto beneficio, mentio facta non fuerit, non cenſetur juri hujuſmodi fore quomodolibet derogatum.

Glossema Alphonsi.

A *Ista Regula dicit quod ſi impetretur beneficium iuriſpatronatus laicorum & ſupplicatio ſit ſignata, tamen bulla non debent expediri niſi cum illa clauſula*, quod tanto tempore vacaverit beneficium, quod ejus collatio ſit ad Sedem Apoſtolicam legitimè

legitimè devoluta: *vel alia clauſula*, quod Papa providet impetranti, dum tamẽ
ad id patronorum accedat aſſenſus. *Si tamen Papa derogat iuri patronatus laico-*
rum quoad beneficium impetratum, tunc non cenſetur derogare iuri patronatus Regis, 1
Ducis, vel Marchionis, vel alterius Principis, niſi hoc expreſsè dicatur in derogatione, hoc
dicit notanter iſta regula. Sed certè quod dicit primum iſta regula, videlicet ſi tanto tẽ-
pore vacaverit &c. *pro nunc neſcio intelligere hoc, niſi uno modo ut dicam. Nam de iure*
nullum tempus eſt ſtatutum ad inſtituendum, nam inſtitutio eſt ad præſentationem patro-
B *ni, & collatio ſine præſentatione, & ſic loquitur totus titulus de Inſtit. & quod hoc ſit ve-* 2
rum quod nullum tempus eſt ſtatutum ad inſtitutionem, ſufficiat deciſio Rotæ CCX. quæ
incipit: Item ſecundum omnes Dominos, & hoc etiam dicit Abb. cap. II. de
conceſſ. præb. *imò Superior poteſt aſſignare tempus inferiori, etiam breve infra quod*
inſtituat, alias devolvetur collatio ad eum, ut dicit Abb. ſupra & ſentit deciſ. ſu-
pradicta. *Sed ſi hoc eſt verum, quomodo collatio debet devolvi ad Papam ſi nullũ tempus* 3
eſt ſtatutũ à iure? ſed debet intelligi quod patronus non præſentavit infra tempus: & tunc
iam non dicitur inſtitutio, ſed collatio, & Epiſcopus ad quem pertinebat inſtitutio non
contulit infra ſex menſes, & tunc non devolvitur ad Archiepiſcopum, & de Archiepiſ-
copo ad Papam, d. capit. ſecundo de conceſſ. præb. *& tunc nullum præiudicium ſit* 4
patrono laico: vel ſi forte pertinebat inſtitutio ad inferiorem Prælatum Epiſcopo: &
tunc per negligentiam patroni devolvitur collatio ad Epiſcopum, ut dicit gloſ. ſingu-
laris in clem. I. de ſuppel. negl. prælat. quam not. Abb. in dicto cap. 2. *& tunc*
per negligentiam ipſius Epiſcopi &c. devolvitur prout ſupra dixi; alias non poſſet hic in-
telligi niſi in mera collatione, & non in inſtitutione, quæ non devolvitur ſi patronus non
C *fuit negligens per prædicta iura & per iura vulgaria.*

Quoad ſecundam clauſulam hic poſitam videlicet dum tamen conſenſus patroni 5
accedat &c. *hoc eſt certum quod Papa poteſt derogare iuri patronatus laicorum*, ut no-
tatur in c. dilectus de offic. leg. &c. cum dilectus de jure pat. & facit glo. & ibi
Domi. in c. II. de præbend. lib. VI. *Tamen in dubio non videtur derogare iuri ipſius*
cap. ſuper eo. de offic. deleg. cum alijs multis *& ideò ſe iuſtificat hic ſatis: ſed ego*
intellexi quod fuit expedita una bulla hic in Curia per Cameram ſine ſupplicatione in qua 6
D *Papa derogabat iuri patronatus laicorum* ut dicit gl. & malè: *De legato verò, etiam*
de latere, quod non poſſit derogare iuri patronatus laicorum non eſt dubitandum per d.
c. dilectus de offic. leg. &c. cum dilectus de iure patron. 7

Vidi tamen dubitari in curia, an poſſet derogari iuri patronatus laici & clerici con-
iunctim, & in legatione Domini Vlipbonen. ego reſpondi quod non: & allegabam Abb. in
d. c. dilectus in fin. col. qui refert Gaſparẽ de Al. pro & contra & allegat Abb.
gl. in c. unico de jure pat. lib. VI. hæc tamen q. non venit coram legato: *ſed alij*
tenebant contrarium. & hoc facit pro cauſſa Prioratus Eulginen. diœc. maximè quia ibi
legatus non derogavit iuri pat. laici & clerici: & ſi feciſſet nihil valuiſſet, per prædicta. 8

Circa tertium eſt notandum, quod quantumcunq; ſit diſpoſitio generalis non videtur
comprehendere

comprehendere Reges & alios magnos Principes, & ad hoc ſufficiat c. fi. de off. deleg. lib. VI. & cap. ne aliquid de privil. lib. eo de quo dixi ſatis in quæſtionibus Cardinalium in XVII. quæſtio, & per prædicta jura & per jura vulgaria, & hæc pro nunc.

E *Et circa iſtam ultimam partem, credo quod eſſet danda iſta Regula: quia concernit iuſtitiam. Item quia continet quaſi decretum irritans ibi*, non cenſeatur juri hujuſmodi quomodolibet derogatum &c. facit quod dicit Anton. in clem. I. ſuper gloſſ. in verbo nullatenus de ſequeſt. 9

Et quando habet decretum irritans ſolet dari, ut dixit mihi Iacob. de Rizonibus Abbreviator, bonus canoniſta. ſed cautela poſſet eſſe circa utraque quod tranſiret bulla per Cameram cum una taxa ulteriori, & iſta regula non obſtaret: quia eſt regula Cancellariæ, & non Cameræ, ut dixi ſupra in XXXVI. Regula: Non ſtet commiſſioni &c: 10

Et per finem huius Regulæ poſſet dici quod ex quo omnes Eccleſiæ Cathedrales Hiſpaniæ, id eſt Caſtellæ & Galliæ pertineant ad ius patronatus Regis Caſtellæ per text. ſingul. in cap. cum longè LXII. diſtinctio. & in cap. de hoc §. fin. cum glo. de ſimonia, *quod proviſio facta per Papam de Eccleſia Cathedrali ſine præſentatione, vel conſenſu Regis, non valeat: & hoc etiam fundare poſſem etiam de iure communi* cap. decernimus XVII. quæſt. VIII. *ex quo etiam ſequitur quod ſi aliter fiat, Rex poteſt reſiſtere proviſioni Papæ aliter facta*, de quo allego in ſimilibus Innocent. in cap. quod ſicut de electio. & ibi Doctor. & in cap. ſuper his de accuſat. & Doctores maximè Abb. in cap. I. & cap. cum terra & cap. cum inter univerſas de elect. & non curo allegare Domi. in c. cum certa de elect. *& non obſtat quod Papa ſupra in II. Regula reſervat omnes Cathedrales Eccleſias ſibi &c. qui poteſt dici quia non intelligitur de illis, ubi Reges habent ius patronatus, ex quo Papa non facit mentionem iurispatronatus Regum per hanc Regulam. Verum eſt tamen quod ſi pertineat ad ius patronatus, quod Papa videtur reſervare quoad ſe illud quod pertinet ad inferiores Prælatos ſcilicet quod non inſtituatur:* 11

F

G

12

Item quod non eligant Canonici, & quod Archiepiſcopus non confirmet, ſed non derogat iuripatronatus Regum, per ſupradicta, & ad hoc facit l. I. §. Pomponius ff. quod cum falſo tut. juncto c. ſi eo tempore de elect. lib. VI. *quia iſta poſſunt dividi: ideò valet reſervatio quoad partem, & quoad aliam partem non. Ex quo ſequitur quod Rex Caſtellæ debet præſentare Epiſcopos Papæ, & non Archiepiſcopis ſuis, tamen Papa tenetur providere præſentato per Regem, alias poteſt dici, ſalva auctoritate Sedis Apoſtolicæ, quod non valet eius proviſio, per ſupradicta, & per hanc Regulam: nam Papa poteſt ſibiipſi imponere legem per clauſulam derogatoriam, ſi non facit mentionem de illa clauſula, hoc eſt quod dicit Bal.* in præl. feu. in XIII. col. quem ſic intelligo: *& allegat Io. Mo.* in c. I. de conſtit. lib. VI. *& pro hoc facit pragmatica Franciæ*, juncto c. ha- 13

 bum,

buit. alias eſt §.xvi. q. I. *ſed de Rege Francia non eſt textus expreſsè in Epiſcopatibus:* 14
nec etiam de alijs regibus, ſed de Regibus Hiſpaniæ ſic, ut dicit: & dictum Archidiaconi
in c. lectis lxiii. diſt. *quod ſequitur Bald.* in prœmio decretalium in iiii. col. &
in capitulo quanto de judic. *loquitur de iure patronatus quod capitur pro protectione*
quam habet quilibet Rex in Eccleſiis Cathedralibus ſui Regni, ratione ſolij, & non aliter. 15

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A ISTA *Regula*) Hodie auctior facta eſt hæc *Innocentij* Regula per alios pontifi-
ces: nam Julius iii. poſt verba *legitimè eſt devoluta*, addidit, *vel quia tempus pa-* 16
tronis laicis ad præſentandum à iure præfixum lapſum exiſtat. quod eſt quatuor men-
ſium à vacatiooe beneficii; *c. unico, de Iurepatr. in 6.* CLEMENS verò viii.
poſt verba *derogare contigerit*, addidit: *Iuriſpatronatus huiuſmodi mentio diſpoſiti-*
vè ac ſpecificè & determinatè, non autem conditionaliter fiat. Haſque ampliationes
probavit quoque PAULUS V. ter maximus pontifex, ut in ipſius Regulis appa-
ret. ſed quorſum addita prima ſit, non ſatis video, nec ipſe Rebuffus: cum ſatis
conſtet, quod etiam citra eam jus devolvatur ad ſuperiorem, quando intra
tempus præſtitutum patronus non præſentavit, *iuxta clem. unicam ubi glo. Car-*
din. de ſupple. neg. prelator. niſi dicas, ut inquit Rebuffus, *in praxi in tertia p. ſig-*
naturæ verbo Nec non; quod elapſo tempore præſentationis non eſt devolutum
jus ad Papam, ſed ad Epiſcopum, vel alium inſtituentem; quod ſi inſtituens
non conferat, devolvitur ad alium, donec ad Papam devolutum fuerit. ſecun-
da verò clauſula addita eſt, ut magis ſervaretur illæſum jus patronatus illuſtriũ
perſonarum: unde ſi non ſit ei ſpecificè & determinatè derogatum, ejuſmodi
proviſio erit nulla, *ut in ſimili notat* Innocent. *in c. quod ſicut de electio.* quia alias
non cenſeretur juri Regis, vel principis derogatum *Felij in tract. quando litteræ* 17
Apoſt. noceant patronis Eccleſiarum num. 1. Leſſius de Iuſt. & iure lib. 2. c. 34. dubit. 9
num. 36. ea enim quæ notabiliter fiunt, niſi ſpecialiter notentur, videntur qua-
ſi neglecta *l. Item apud §. ait prætor, de Iureiur.* licet aute tempora Julij iii. con-
ditionaliter derogabatur, non antem præciſè, ſeu ſpecificè, & ſubſiſtebat pro-
viſio, ſed nunc requiritur ſpecifica derogatio: quod procedit, etiamſi Papa
mandaret provideri de beneficio ad cujuſcunque diſpoſitionem pertinente,
quia non comprehendet diſpoſitionem ſpectantem ad præſentationem laico-
rum *Covar. pract. q. c. 36. num. 2. Felij d. tract. num. 2.* ubi etiam ulterius ampliat
etiamſi Papa ſcriberet proprio motu: imò etiamſi in litteris diceretur quod
provideatur Titio de beneficio, quod ſpectaret ad alicujus præſentationem:
quia non intelligeretur jus patronatus laicum comprehenſum ſub ejuſmodi
diſpoſi-

Digitized by Google

diſpoſitione, & etiamſi diceretur ad præſentationem quorumcumque, maximè ſi hanc Regulam attendamus, quæ dat formam diſpoſitioni Papæ: quæ etiã extenditur ad permutationes quæ fiunt in Rom. Curia quia non valent non facta mentione juris patronatus laicorum, ut diximus in tract. de permut. ben. *p.1.c.18. & ſeq.* Denique ampliatur etiamſi jus patronatus competat ex privilegio papæ, & non ex fundatione & etiam in beneficijs reſervatis, ut ſigillatim de his ſcribit Felij. *in d. tract. num. 3. 4. 5. 6. & ſeqq.* poteſt enim Papa concedere ex privilegio ut quis efficiatur patronus alicujus Eccleſiæ, Paulus *de Cittadinis de Iurepatronatu, verſ. pro ſexta cauſa.*

Patronus non præſentavit infra tempus) Præſentationem definit Panormit. *in* 18
B *cap. ea noſcitur, de his quæ fiunt à Prælat.* ut ſit perſonæ alicujus per patronum Epiſcopo, vel alteri ad quem inſtitutio pertinet legitimè facta exhibitio: eaque duplex eſt: quædam enim fit à Patrono Eccleſiaſtico, & hic habet ſex menſes 19
ad præſentandum à die notitiæ vacationis computandos *d.c. unico de Iurepat. in 6. Rota deciſ. 566. in antiq.* Dicitur autem patronus eccleſiaſticus is qui ex bonis 20
Eccleſiæ fundavit Eccleſiam, vel habet jus illud ratione Eccleſiæ, ut tradit gl. *in cle. ult. de Iurepat.* Abb. *c. illud de Iurepat.* Rochus de Curte *de Iurepat. q. 4.* Paulus de Cittadinis *in eod. tract. de Iurepat. q. 4.* Flam. Pariſ. *tract. de reſig. ben. lib. 2. q. 4. nu. 40.* & tantum temporis quoque habebit ad præſentandum laicus, ſi jus patronatus ſit mixtum, puta, quando duo ſunt patroni quorum alter laicus, alter Capitulum, & Decanus, vel Paſtor: nam tunc laicus propter ſocietatem habebit ſex menſes ut not. Io. And. & Archid. & Leſſius *de Iuſt. & iure lib. 2. c. 34. dub. 6.* 21
quando autem fit præſentatio à patrono laico ſolum, tum quatuor habet menſes ad præſentandum *d. c. unico*, diciturque patronus laicus quando Eccleſiam fundavit ex ſuo matrimonio, vel jus habuit ab eo qui eam de patrimonio, & bonis matrimonialibus conſtruxerat *c. cum dilectus de iurepat. Flam. Pariſ. d. loco.*

Hoc autem intereſt inter utrumque. Primò, ut proviſio facta per Papam de 22
beneficio juriſpatronatus laici ſit nulla, niſi vel lapſum ſit tempus à jure præfixum ad præſentandum, vel patronorum acceſſerit conſenſus, deinde niſi expreſsè in litteris per clauſulam derogatoriam exprimatur ut diximus, & notant DD. *in c. 3. de preb. in 6. arg. c. ſuper eo de off. deleg.* Nec ſufficit ut in litteris collationis dicatur, Conferimus Petro hoc beneficium ad cujuſcumque præſentationem, vel collationem pertineat: ſed expreſsè ut diximus debet derogare patronatui laico, ut teſtatur Rotæ deciſio 331. & docet Covar. *pract. q. c. 36. num. 2* quod & probat Leo Leſſius *tract. de Iuſt. & iure d. c. 34. dub. 8. num. 36.* eoque caſu Papa poteſt conferre abſque ullo patronorum conſenſu ut fuit reſolutum in una litteren. beneficii 13. *Novemb. 1615. coram R.P.D. Veroſpio quæ extat apud Farinacium dec. 688. p. 1. in Noviſſ.* Quod ſi ſit jus patronatus Regum, vel Principum id ipſum debet exprimi determinatè, ut habetur in Reg. CLEMENTIS VIII.

quamquam

quamquam huic non ſolcat Papa derogare etiamſi vacent ejuſmodi beneficia in Curia, teſte Flam. Pariſ. *d. q.* 4.*num.* 47. & ſi derogaret non attenderetur in Hiſpania ut not. Covar. *pract.q.c.36.num.6.* In beneficio autem Juriſpatronatus Eccleſiaſtici valebit proviſio Papæ, etiam non facta illius mentione vel derogatione, ſed Papa imò & Legatus jure ſuo conferunt, etiam ſine patronorum conſenſu *d.c.cum dilectus, Selva de beneficio in 3.p.q.11.num.29. Rebuff. in praxi in 3.p. ſig. verbo, cum derogatione*: nam per ſimplicem Collationem factam à Papa cenſetur juripatronatus clericorum derogatum *Flam. Pariſ. d.q.4.num.28. Leßius d. c. 34.dub.8.num.* 38.*&* 48. ubi etiam ſubjicit, quod papa poteſt etiam derogare juri patronatus laicorum ſine expreſſa clauſula, ſi illud ſit ſolum privilegio, vel etiam præſcriptione acquiſitum, modo tamen non conſtet à laico eſſe fundatum, imò etiam Legatus poterit tale beneficium ſine præſentatione conferre, & eſt communis DD. ſententia teſte Covar. *pract. q.c.35.num. 5.* 23 24 25

Et quibus infertur reſervationes Apoſtolicas beneficiorum quæ fiunt propter crimen, vel quia contingit beneficia vacare apud Sedem Apoſtolicam, vel ob aliam rationem ex juris communis, vel Regularum Cancell. diſpoſitione non comprehendere beneficia Juris patronatus laicorum, quoad eorum præſentationem tollendam; benè tamen quoad inſtitutionem, quæ Prælatis competit: hæc enim tunc petenda eſt à S. Pontifice, ut hic noſter docet Alphonſus *in fi. verſ. Verum eſt tamen,* & Leo Leſſius *d.c.34.dub.9.num.* 37. ubi hoc intelligit cum Covar. *d.c.36.num.5.* de Epiſcopatibus, Abbatijs, Prioratibus, Decanatibus, & aliis dignitatibus quæ S. Pontifici per Reg. 2. & 3. ceſſantibus Concord. reſervantur: non autem de beneficijs minoribus, quorum præſentatio ad laicos pertinet: hæc enim quòd ſint Juriſpatronatus laicorum ab omnibus reſervationibus eſſe exempta etiam quoad inſtitutionem à Prælatis faciendam, docet *Leſſius d. loco.* 26

Secundò, hoc intereſt inter patronum Eccleſiaſticum, & patronum laicum ut ille non variet poſt electionẽ alium præſentando, etiamſi à principio indignum præſentaverit: quia habetur pro electione, & confert jus præſentato, *Paulus de Cittadinis tract. de Iurepat. art. 3. p.6. in pr.* (quod fallit, niſi ſimoniacè nominaverit; nam nedum nominatio ſimoniaca eſt nulla; ſed etiam acceptatio, proviſio, & præſentatio inde provenientes dicuntur ſimoniacæ *Mohed. dec. 4. de iurepat.*) Laicus verò poteſt accumulare præſentando *Zabar. in Cle. unica 13. q. de Iurepat. Innoc. in c. præpoſuit de filijs præsbyt. & in c. cum autem de iurepatron. Rochus de Curte de Iurepat. in verbo honorificum q.35. & ſeq. Abb. in cap. quod autem de Iurepatronat.* 27 28 29

Tertiò, patronus Eccleſiaſticus providet vacantem Eccleſiam, non etiam laicus, qui ſolum habet illius tutelam & defenſionem *glo. in cap. Cum vos, quam Panor. ibi dicit ſe alibi neſcire meliorem in verbo Oeconomus in fi. de offi. ord.*

Quartò,

Quartò, patronus Eccleſiaſticus ſcienter indignum præſentando, privatur jure præſentandi; ſecus eſt autem in laico *gloſſ. in cap. Cum vos de offic. ord. & ibi Ioan And.* 30

C *Papæ non poteſt derogare*) Hodie derogatur in totum in caſibus infra ſcriptis. Primò in vacatione per obitum apud Sedem. Secundò, in vacatione per reſignationem ex cauſſa permutationis. Tertiò, quandò beneficium vel jus patronatus eſt litigioſum. Quartò, quando patroni in præſentatione commiſerunt ſimoniã. Quintò, quando proviſio eſt pro filio patroni vel prò cõpatrono. Sextò, quando Juſpatronatus eſt mixtum, *Mohed. dec. 156. in. fi.* quia in tali mixtura eminet qualitas patronatus laicalis, *Felÿ in tract. quando litt. Apoſt. noceant patronis Eccleſiaſt. Flam. Pariſ. de reſignat. benef. lib. 2. q. 4. Nicol. Garcia de ben. p. 5. c. 1.* 31 *§. 11. num. 583.*

Verùm adverte, quod in nova proviſione beneficij Juriſpatronatus laicorũ quo cavetur ne quis illud obtinere poſſit, niſi præsbyter exiſtat, adjici ſolet clauſula ſequens: Et dummodo proviſiones ſint in hoc concordes, & quod du-
„ rante minorennitate donec Orator Sacerdos fiat, beneficium prætactum de-
„ bitis non fraudetur obſequiis, ſed in reliquis fundatio ſervetur: & ſi Orator
„ adveniente legitima ætate non ſe fecerit ad dictos ordines promoveri, benefi-
„ cium prætactum vacet eo ipſo, & Orator ad reſtitutionem fructuum interim
„ perceptorum teneatur: & committatur in forma dignum noviſſima, & verifi-
„ cato imprimis dicto Jurepatronatu ex fundatione vel dotatione coram loci
„ Ordinario. Nota inſuper quod conceſſo Jurepatronatus cum clauſula quod non poſſit derogari &c. non cenſetur derogatum per ſimplicem derogationem ex defectu intentionis concedentis, ut reſolvit Rota *in una Lucana Canonicatus 14. Maÿ 1590. coram R. P. D. Bubalo*, quæ extat apud Farinacium *dec. 4. num. 7 p. 2. in Noviſſ.* Denique quomodo probetur Jus patronatus ſive laicum, ſive Eccleſiaſticum, hic non dico: quia non eſt hujus loci, adeatur Maſcardus *tract. de Probat. vol. 2.* Menoch. *de Præſumpt.* Farinacius *dec. 350. & 374. 548. & 235. p. 2. in Noviſſ.* Rochus de Curte, Lambertinus, & Paulus de Cittadinis, & alii qui ſcripſerunt de Jurepatronatus ex profeſſo.

D *De Legato verò*) Hinc etiam collige, quod Juſpatronatus Eccleſiaſticorum non ita latè pateat, ut Juſpatronatus laicorum. Nam poteſt Legatus de late- 32 re conferre Eccleſiam ſpectantem ad patronum eccleſiaſticum; quod aliud eſt in eccleſia ad patronum laicum ſpectante, quia non poteſt tunc talis legatus, vel prælatus, talẽ eccleſiam conferre *ut not. in c. cum dilectus de Iurepat. Nicol. Garcia de ben. p. 5. c. 3. nu. 63. qui multos citat*, quod limita niſi competat jus laico præſentandi ex conſuetudine vel privilegio *Fred. de Senis conſ. 65. Staphil. de litter. grat. tit. de modo & forma præſent. verſ. quarto venditione*: quia valent litteræ apoſt. non facientes de eo mentionem: nam ceſſat ratio de retrahendo à fundatione

Eee ex

Digitized by Google

ex quo præſupponitur quod patroni ex præſcriptione non fundaverint *Cardinal. conſil. 61. incip. vacante, Garcia dict. cap. 3. num. 72.*

E *Quod eſſet danda*) Vt iſtud tyrones intelligant, repetant quæ ſcripſi ſupra *ad Regul. 28. de Regulis Cancellariæ producendis* Formam verò dationis Regularum 33
Cancellariæ ponit Hieronij. Paulus *in lib. cui titulum fecit Provinciale eccleſiarum ſive practica Cancellaria* quem librum à S. Apoſtolica approbatum ſcribit Card. 34
in clem. 2. §. Irritum in 3. q. de electio.

F *Ius patronatus Regis Caſtellæ*) Idem ſentit Flam. Pariſ. *de Reſig. lib. 2. q. 4. nu. 42.* Porrò de jurepatron. Regum Caſtellæ ſive Hiſpaniæ, vide Gregor. Lopez *in c. cum longè 63. diſt. & lib. 1. tit. 6. lib. 1. Recopilationis ubi Azuedo*, Palacios Rubios *in c. per veſtras. de donat. inter vir & uxor & in libello de beneficijs in Curia vacantibus* §. 8. Covar. *in Reg. Poſſeſſor 2. p. §. 10. num. 5. & 6.* Spino *de Teſtam. gl. 4. n. 13.* Bobadillum *in ſua politica lib. 2. c. 18. num.* 215. & alios relatos per Nicol. Garciam *de ben. p. 5. c. 1. §. 4. num.* 214.

De jure patronatus autem Regum Calliæ vide Carolum de Graſſal. *lib. 2. Regalium Franciæ, iure tertio*, Ægidium le Maiſtre *in ſuis dec.* Guiliel. Bened. *in Repet. c. Raynutius, de teſtam. verbo. Et uxorem nomine Adalaſiam num. 78.*

Porrò prædicti Reges habent jus præſentandi Epiſcopos Papæ, à quo facienda eſt proviſio, ut notat hic Gloſſographus & Garcia d. loco. Huicque juri patronatus Regibus competenti nunquam per Papam derogatur ut diximus etiamſi beneficia apud Sedem vacent, ut præter alios ſcribit Rebuff. *in praxi in 3. p. ſignaturæ verbo iure patronatus num. 64.* & Flam. Pariſ. *lib. 2. de reſig. qu. 4. nu. 47.* Nec obſtat quod Reg. 2. ſupra reſervat Cathedrales: quia non intelligitur de illis ubi Reges habent jus patronatus, ut rectè præter noſtrum Gloſſographum, notat Palacios Rubios *in d. libello de benef. in Curia vacant.* §. 11. & Covar. *pract. quæſt. cap. 36. num. 2. & 6.*

G *Sine conſenſu Regis non valeat*) Limita ſingulariter, niſi Rex vel patronus de quibus impetrans non fecit mentionem, ſcientes hoc, taceant per quatuor menſes: quia collatio remanet valida, & nequeant amplius opponere.
Ita Felij. *in d. tract. quando littera Apoſtolica noc. patron. Eccleſ.* qui citat Cardinal. *in Clem. 1. col. 15. verſ. ſed poſt longam. de Supple. neg. prælat.* alias limitationes vide apud eundem Felij. *d. tract. num. 11. & ſeqq.* vide etiam Fariſacium *deciſ. 686.* ubi ponit ſex caſus quibus devolutio juris patronatus locum habet.

Arg.

Argumenta in Reg. XLI. Innocentii VIII. *quæ eſt* XLIII. Pavli V.

1. INcongruum eſt beneficium regulare dare clerico in commendam.
2. Talis præſumitur reſponſio qualis fuit petitio.
3. In proviſionibus commendarum, debet adeſſe ſignatura *fiat ut petitur de commenda*; alioquin non ſubſiſtũt limita ut ibi.
4. Secunda juſſio habetur pro certa ſcientia & pro proprio motu.
5. Papa ſi provideat proprio motu, cenſetur derogare huic Regulæ.
6. Camera expediret ejuſmodi litteras ſecus Cancellaria.
7. Alius quam Papa beneficia regularia ſeculari commẽdare non poteſt.
8. Epiſcopus, nec etiam Imperator, vigore facultatis illi datæ de conferendis ben. ſecularib. & regularibus conferre poteſt regularia ſecularibus vel è contra, quod limita ut ibi.
9. Diſpoſitio concilii Trident. de conferendis benef. regularibus perſonis ſecularibus.
Decretum Congregat, Card. interp. Concilij.
10. Quid juris ſi proviſus contra formam hujus Reg. ſpolietur?
11. Concilium Trident. expreſſe diſponit non eſſe conferenda benef. regularia aliis quam regularibus profeſſis.
12. Papa commendans ad vitam moriente commendatario remanet beneficium affectum.
13. Ordinar. an provideat de Comen.

Regula XLI. Innocentii VIII. *quæ eſt* XLIII. Pavli V.

DE COMMENDIS.

ITem voluit quod nulli ſeculari de regulari, nec religioſo de ſeculari, beneficiis, de commenda detur, niſi in ſignatura ſuper petitione Commendæ hujuſmodi, de Commenda ipſa mentio fiat.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A ISta Regula dicit quod Cancellaria non debet dare commendam alicuius beneficij religioſorum clerico ſeculari, nec beneficij ſecularis religioſo, etiamſi oſtendatur ſupplicatio ſig-

tio ſignata per Papam, niſi in ſignatura fiat mentio de commenda, hoc dicit.

Et eſt æqua iſta regula: quia incongruum eſt quod beneficium Regulare detur in com-
mendam clerico, nec contra, arg. c. Deus qui, de vita & honeſt. cler. & cap. inno- 1
B vamus XVI. q. I. tamen ratio dubitandi fuit, quia ex quo in corpore ſupplicationis hoc
petebatur, & ſignatura fuit indiſtincta, quod debeat venire illud quod petebatur: quia ta-
lis præſumitur eſſe reſponſio, qualis fuit petitio, text. cum glo in c. inter dilectos de
fide inſtr. ergo ſi petebatur monaſterium in commendam, & Papa dicat, fiat ut petitur,
videbatur venire: tamen Papa ligat ſibi manus hic, quod non veniat, niſi dicta ſignatu- 2
ra fiat ut petitur de commenda, & pro primo, faciat deciſio. Rotæ lxvi. quæ inci-
pit. Item ſi petatur quod cauſſa commiſſa & lxxvi. quæ incipit. 3
Item ſi petatur committi hanc cauſſam. Tamen intelligo Regulam quo ad Cancel-
lariam, ſed Camera benè expediret per prædicta. Item intelligo hoc verum, niſi etiam
in clauſulis infra ſupplicationem poſitis iterum petatur; quia ſi Papa etiam ibi dicat
fiat, ut ſupra, illa ſecunda iuſſio habetur pro certa ſcientia, & pro motu proprio leg.
nec damnoſa & ibi not. Bald. Cod. de precib. Imperator. offe. & ſi Papa fa- 4
ceret ex certa ſcientia, & ex hoc conſtaret, videretur derogare huic Regulæ argu-
ment. leg. quidam conſulebat ff. de regul. juncta clement. 1. ut lite pendente 5
in fin. & ideò Cancellaria deberet expedire, ſed dubito an hoc tempore faceret, ideò
cautela eſt quod vadas ad Cameram ſi habeas talem ſignaturam contra hanc Regulam 6
hoc pro nunc. Regula autem iſta non debet eſſe de dandis: ſed bene credo quod Camera
tranſiret per iura ſupradicta.

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

SVpplicatio ſignata per Papam) Nec enim alius præter ipſum poteſt ſic com-
A mendare, c. cum ſingulæ de præb. in 6. Ant. Faber lib. 1. definit. Forenſ. tit. 2. de- 7
finit. 9. Niſi illam poteſtatem alteri delegaverit, ut plerumque Cardinalibus
indulgere ſolet, & legatis à latere; alias non, Faber d. loco unde prohibetur E-
piſcopo commendare regularia ſecularibus, & ſecularia regularibus Rebuff. in
praxi tit. de devolut. nu. 83. Sic nec Imperator vigore facultatis illi datæ confe- 8
rendi beneficia ſecularia & regularia, poterit conferre regularia ſecularibus,
vel è contra, ſed conferre habebit ſecularia ſecularibus, & regularia Regulari-
bus Achil. de Graſſis deciſ. 9. de reſtit. ſpol. quod nota ad ulteriorem explicationem
eorum quæ nuper ſcripſi ad preces primarias Cæſaris, Sectio. 2. verbo Secularibus:
poſſet tamen Imperator in ejuſmodi eventu, vel Epiſcopus, in defectum cleri-
corum Regularium, vel è contra, conferre regularia ſecularibus, & ſecularia
regularibus

regularibus : quia tunc neceſſitas non habet legem *text. Inter c. quatuor §. ſed ſi
ſeculares de Relig. domi. Hoieda de Incomp. ben. 2. p. c. 9. num. 15. Gonzales ad Regul. 8.
Cancellariæ glo. 8. nu. 43. Si tamen &c.* Denique poſſent conferri ab Ordinariis
collatoribus clericis ſecularibus, qui habitum illius religionis ubi cõſiſtit be-
neficium ſuſcipere, & profeſſionem admittere promiſerint, ut ſtatuit Con-
cil. Trid. *in c. 10. ſeſſ. 14. de reformat. ibi : Regularia beneficia in titulum regularibus* 9
profeſſis provideri conſueta. Circa quod decretum S. Congregatio Illuſt. Cardi-
» nalium Interpretum dedit hanc declarationem 12. Decembr. 1585. Præter Pa-
» pam Ordinarii Collatores poſſunt conferre Regularia beneficia in titulum
» Regularibus profeſſis provideri conſueta, etiam ſecularibus, qui illius Ordi-
» nis habitum omninò ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur : quia hoc
caput loquitur generaliter, & intelligit de Ordinariis : nam quando vult intel-
» ligere de Papa, illum nominat. Et de habitu illud eſt ita ſtrictè obſervatum ut
» etiam cum Papa providet, adjiciatur clauſula ſequens : Et cum decreto quod
» infra ſex menſes à data præſentium computandos habitum ſuſcipere, & ſtatim
» anno probationis elapſo profeſſionem Regularum antedictarũ emittere om-
ninò teneatur, alioqui præſens gratia nulla ſit eo ipſo.

Interea adverte ſi Regularis habuit beneficium ſeculare à Papa aut Epiſco- 10
po, vel Imperatore, & ſpolietur, licet ſit inhabilis reſpectu tituli, competet
tamen illi poſſeſſorium, & conſequenter facit fructus ſuos : quia potuit eſſe
diſpenſatus vel præſcribere, non quidem titulum, quia titulus beneficialis
non acquiritur præſcriptione *c. 1. de Reg. iur. in 6.* ſed ipſa beneficii natura, faci-
endo de ſeculari monaſticum, & è contra *Ita Feliŋ. in c. in noſtra n. 44. de reſcript.
cui adde Achill. de Graſſis d. dec. 8. d. tit. ubi ait* 40. *annos præſcribi mutationem ſtatus.*

Incongruum eſt) Ideò Concil. Trid. *d. Seſſ.* 14. *c.* 10. expreſsè ſtatuit ne be- 11
B neficia regularia in titulum Regularibus profeſſis provideri conſueta, non a-
liis quam religioſis illius ordinis conferantur : quod & repetitur in Seſſ. 25. *c.*
21. Quod adeò obſervatur in Gallia ut religioſo S. Laurentii, Ordinis S. Be-
nedicti, convolanti ad Monaſterium S. Jacobi ejuſdẽ ordinis, non poſſit pro-
videri de beneficio regulari dependente à dicto monaſterio S. Jacobi, etiam-
ſi in illo actu habitet *arg. l. eſt verum C. de Incol. lib. 10. & l. Cum neque eod. tit. l. Li-
bertus §. ſola ff. ad municip. Paponius in arreſtis Curiæ Pariſien. tit. lib. 2. tit. 4. arre-
ſto* 7. Si tamen Papa commendet ad vitam ejuſmodi beneficia, & commenda-
tarius moriatur, talia beneficia remanent affecta per illam commendam poſt- 12
quam Papa appoſuit manus in illa, adeò quod nullus inferior pro ea vice poſſet
illa conferre, ſeu de illo ſe intromittere, *Rebuff. in praxi in forma ſignaturæ ſimpl.
proviſionis verbo affectum.* Hodie tamen de ſtylo Curiæ, quod nota, Ordinarius
poteſt providere de beneficio quod fuerat commendatum per Papam ceſſante

Commenda, etiamſi ante Commendam eſſet reſervatum non obſtante affectione, dummodo tamen hoc beneficium ex ſui natura non eſſet alteri reſervatum. In Eccleſiis verò parochialibus, Papa non vult hodie admitti Regulares obſtante Concilio Lateranenſi *cap. Monachi de Statu Monacho.* Tametſi S. Congregatio Ill. Card. Interpretum Concilii declaraverit ex neceſſitate videlicet ob penuriam Sacerdotum & cum Sanctiſs. diſpenſatione & ad tempus, quoad ſcilicet Epiſcopus provideret de clerico ſeculari, Regulares nonnunquam admitti ad parochiales, ut notat Nicol. Garcia *in tract. de ben. p. 7. c. 10. num. 20. & ſeqq.* Denique adverte quod per Concordata Germaniæ Regularia beneficia ſub expectativis gratiis non cadunt, ut conſtat ex Concordatis, ibi *Ipſaque Regularia.* plura de beneficiis ſæcularibus & regularibus ad nauſeam licet videas, apud Nicol. Garciam *tract. de ben. part. 7. c. 10. per tot.*

Argumenta in Reg. XLII. Innocentii VIII. *quæ eſt* XLIV PAULI. V.

1. Diſpoſitum in prima diſpoſitione videtur repetitum cum ejuſdem clauſulis & ſubſtantiis in reformatione.
2. Papa reformando bullam non intendit cuiquam afferre præjudiciũ.
3. Regula cui ineſt verbum Annullans non eſt danda.
4. Hæc Regula eſt de dandis.
5. Secunda ſupplicatio ſignata per conceſſum expedietur juxta primam reformationem, quæ ſignata eſt motu proprio.
6. Papa non cẽſetur alicui afferre præjudicium cum clauſula Motus proprii, vel non obſtantibus &c.

Regula XLII. Innocentij VIII. *quæ eſt* XLI. Pauli V.

DE REFORMATIONIBUS.

ITem quod ſuper quibuſcumque reformationibus ſignatis ſuper impetrationibus quorumcumque beneficiorum vacantium, vel certo modo vacaturorum, in quibus petitur quod litteræ ſub prima data expediri poſſint, ſi ex hujuſmodi expeditione ſub tali data cuiquam

quam videatur fieri poſſe præjudicium, litteræ, ſuper ipſa prima data nullatenus expediantur, niſi reformationes hujuſmodi verba *Fiat* & ſub prima data ſignatæ fuerint.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula dicit quod ſi aliqua reformatio fiat ſuper prima impetratione beneficiorum vacantium, vel vacaturorum, & petatur in ſupplicatione ſub prima data, quod nullo modo detur in expeditione, ſi poſſet fieri aliquod praiudicium tertio, niſi ſignatura dicat quod ſic fiat, & ſub prima data, h. d. Et ratio dubitandi fuit, quia quicquid dicitur in
A *prima diſpoſitione, videtur cum eiſdem clauſulis & ſubſtantiis pictum in reformatione, &* 1
è converſo, caſus eſt in l. talis ſcriptura juncta l. ſeq. ff. de leg. 1. *ergò ſic videbatur*
B *hic. Sed ratio dicendi eſt, quia Papa non vult quod alicui fiat praiudicium* c. quamvis 2
de reſcript. lib. vi. l. nec avus C. de eman. lib. *ſed ſi petatur in ſupplicatione, & ſignatura fiat ſimpliciter in aliis quam beneficialibus, tunc cancellaria deberet dare per hanc regulam, qua tantum loquitur de beneficiis vacantibus &c. quia eſt pœnalis, ex quo annullat.* ut dicit gloſ. in c. decet de immun. ecc. lib. vi. *ergò debet reſtringi* c. in pœnis de reg. jur. lib. vi. *Et credo quod iſta regula deberet dari per verbum* nullatenus expediantur *hic poſitum, quod videtur annullare ipſo facto* glo. eſt ſing. in cle. 1. de ſequeſtr. poſ. & ibi Ant. not. *Et licet regula cum verbo annullans non ſolet dari, tamen iſta quia eſt aqua deberet dari ſaltem ex commiſſione Papa, ſi non ſufficeret petitio* 3
facta Vicecancellario, & credo quod etiam Camera non daret ſub data reformationis 4
ſine iſta ſignatura hic poſita: ideò conſulendum eſſet habenti pecunias, quod primam ſupplicationem expediret ſub prima data, & ſecundam reformationem ſub ſecunda data, propter multa qua non poſſunt breviter dici.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *In prima diſpoſitione*) Unde ſi prima ſupplicatio ſit ſignata motu proprio, &
deinde fiat reformatio illius quæ ſignetur per conceſſum, ut petitur, vel ſim- 5
pliciter, intelligetur hæc ſecunda conceſſio etiam motu proprio, licet non fuerit expreſſum: quia fit relatio ad primam, ſecundum quam ultima intelligitur, & iſta bulla expedietur motu proprio referens ſe ad primam ſignaturam, *Rebuff. in praxi in forma nova proviſionis* §. *interdum oppoſita num. 9. per textum in l. aſſe toto ff. de hared. inſtit. adde Franc. Marcum deciſ. 429. part. 1.* Porrò quando Notarius vel datarius poſſit corrigere datam vel impetrationem, & in

quibus,

quibus vide per Bart. & Decium *in l. ſi librarius ff. de regulis iuris* Panor. Imò & Felij. *in cap. ex litteris de fide instrum.*

B *Papa non vult*) Etiamſi in gratia ſit adjecta clauſula *motus proprij*, vel *non obſtan. &c.* quæ quidem non videntur ſic ampliare gratiam, ut auferant jus alteri ut ſcribit Gemin. *in c. quamvis* 15. *num.* 4. *de reſcript.* niſi Papa expreſsè dicat, *Rota deciſ.* 19. *Creſcent. deciſ.* 5. *de conceſſ. præb.* 6

Argumentà in Regul. XLIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ eſt* XLIIII. PAVLI V.

1. QUid diſtet renunciatio à ceſſione?
2. Verbum *Nullatenus*, annullat actum ipſo jure perinde ac clauſula irritãs.
3. An Camera admitteret reſignationẽ non ſervata forma hujus regulæ.
4. Curia de qua in Regula quo pacto accipiatur.
5. Cancellaria non ſolebat admittere procuratorem ad renunciandum poſt annum, ſed Camera ſecus.
6. Conſenſus penſionarii de quo in reg. ut intelligatur, ut & num. 9.
7. In Curia ſufficit conſenſus procuratoris penſionarii..
8. Hæc Regula inventa eſt ad fraudes tollendas.
10. Conſenſus debet præſtari per reſignantem, aut procuratorem ad hoc ſpecialiter conſtitutum.
11. Conſenſus quando extendi debeat. Conſtitutio Clementis VIII. de extend. conſenſibus non eſt in uſu. Ib.
12. Conſenſus præſtari poteſt etiã poſt obitum reſignantis, quod extenditur, etiamſi probaretur conſtituentem mutaſſe voluntatem, niſi tamen ejuſmodi voluntatis mutatio fuerit intimata procuratori conſtituto, vel ipſi Reſignatario.
13. Conſenſus non poteſt poſt obitum præſtari, quando reſignans porrexit ſupplicationẽ, & poſtea cõſtituit procuratorem ad conſentiendum reſignationi; nam ſi moriatur reſignans, procurator poſt ejus mortem non poteſt præſtare conſenſum.
14. Reſignans à quo tempore deſinat facere fructus ſuos.
15. Reſignatio conditionalis non abdicat jus niſi adimpletis conditionib.
16. Jus non abdicatur à reſignante niſi beneficium acquiratur reſignatario, quod intellige, ut ibi.
17. Quamdiu quis ſuſtinetur in officio poteſt adminiſtrare & conferre.
18. In reſignatione conditionali poſſeſſio demũ tranſit à reſignante in reſignatarium ſive compermutantem quando reſignatio ſeu compermutatio ſuum ſortita eſt defectum,
19. Permutatione non ſortita effectum an permutans propria auctoritate redire poſſit ad ſuum beneficium.
20. Jus & titulus beneficii non cẽſetur à reſignante abdic[illegible], donec poſſeſſi-

ſeſſio & titulus ſit reſignatario quæſitus: & interim poſſeſſio ſemper remanet penes reſignantem.

21. Auctior facta eſt hæc Regula per noviſſimos pontifices, & in quo.

22. Uter reſignatariorum ſit præferendus? an poſterior in cõſenſu, an vero anterior in cõſenſu, ſed in data prior

23. Reſignanti liberũ eſt pœnitere antequam præſtetur conſenſus in cancellaria vel Camera.

24. Licet ex parva data videatur datus conſenſus adeo ut poſt obitum reſignantis poſſit præſtari conſenſus formalis, nihilominus reſignans poteſt adhuc pœnitere.

25. Res dicitur adhuc integra poſt parvam datam.

26. Locus eſt pœnitẽtiæ donec & quouſque datus ſit formalis conſenſus in Camera vel Cancellaria.

27. Si reſignans moriatur poſt ſignatã ſupplicationum ante præſtitum conſenſum in Camera vel Cancellaria, beneficium vacat per obitum & non per reſignationem.

28. Procurator conſtitutus ad reſignandum poteſt revocari à domino etiã ſupplicatione ſignata & dato parvo conſenſu, intimando revocationem in Camera vel Cancellaria.

29. Quid ſi in revocatione commiſſus ſit aliquis error?

30. Quid de revocatione mandati procuriæ per litteras?

31. Reſignatio requirit ſpeciale mandatum, quod fallit, quando procurator cum generali mandato eſſet conſtitutus ad tranſigendum in caſu deciſ. 11. Creſcentii de procur.

32. Appellatione beneficii veniunt etiã dignitates & perſonatus ad effectum hujus regulæ: non tamẽ Epiſcopat.

33. Conſenſus etiam induci poteſt per ſolam ſupplicationis porrectionem ex ſententia Mohedani.

34. Data ſupplicationis attenditur & retrotrahitur.

35. Litteris non expeditis nihil prodeſt reſignatio ad effectum capiendæ poſſeſſionis.

36. Capiens poſſeſſionem ex ſola ſupplicatione ſignata, dicitur intruſus, & amittit jus in beneficio ſi quod habet.

37. Differentia inter renuntiationem & reſignationem.

38. Hodie admittitur ceſſio juris quod quis habet ex ſupplicatione ſignata & regiſtrata etiam in favorem, & litteris non expeditis.

39. Præſentis in Curia reſignantis requiritur conſenſus, non autem procuratoris, & quid in reſignationibus Cardinalium?

40. Ultra conſenſum reſignantium vel cedentium in beneficiis Juriſpatronatus, requiritur conſenſus patronorum, & quomodo præſtetur hujuſmodi conſenſus, & quid in beneficiis electivis? quid in iis quæ ſunt ad denominationem Cardinalium.

41. Conſenſus formalis ſolet præſtari in Camera vel Cancellaria.

42. Conſenſum hodie præſtare non eſt neceſſe intra tempus conſtitutum per Clementem VII.

43. Rotæ deciſ. de præſtãdis cõſenſibus

44. Conſenſus præſtitus à procuratore etiã poſt quatuor menſes à morte reſignantis vacat, quod fallit ut hic.

45. Conſenſum imponentis penſionẽ

Fff ſufficit

ſufficit præſtari per reſignantem vel reſignatarium ex intervallo.

46. De ſtylo Curiæ non recipiuntur conſenſus conditionales in reſervationibus penſionum.

47. Derogatio hujus Regulæ quando concedatur.

48. Clauſulæ apponi ſolitæ in reſervationibus penſionum.

49. Clauſula in reſervationibus penſinum pro parochialibus.

50. Verbum *liberi* in reſervationibus penſionum quid importet.

51. Clauſula *dummodo remaneant* debet juſtificari per penſionarium.

52. Conſenſus penſioni præſtibus ab eo cui de beneficio nulliter proviſum erat, non præjudicat ei cui beneficium legitimè obtigit.

53. Hæc Regula an ſit de dandis?

54. Tenor Conſtitutionis Pij V.

55. Ordinarij reſignationes ben. admittere non debent niſi is qui reſignat habeat aliunde unde commodè vivere poſſit.

56. Ordinarij recipientes reſignationes ex cauſſis in Conſtitutione Piana relatis, non poſſunt conferre ſuis aut reſignantium familiaribus, conſanguineis aut affinibus.

57. Ordinarii quomodo admittant reſignationes eorum qui ſunt religionem ingreſſuri.

58. Reſignatio beneficii an valeat ad cujus titulum eſt quis ordinatus non facta mentione tituli in ſupplicatione eſto quod facta ſit mentio reſignantem habere unde commodè aliunde vivere poſſit, & quid de ſtylo Curiæ? num. 65.

59. Concilium Trid. Seſſ. 21. cap. 2. prohibet non admitti reſignationem beneficii ad cujus titulum quis eſt ordinatus, niſi conſtito quod aliunde vivere commodè poſſit.

60. Beneficium ſurrogatum beneficio ad cujus titulum quis eſt promotus ad S. Ordines, reſignari non poteſt, niſi facta mentione quod ſit ſurrogatum ei ad cujus titulum fuerat reſignans promotus, & quod habeat aliunde &c.

61. Renunciatio beneficij facta ſub penſione ſufficienti ad congruam ſuſtentationem, non tamen facta mentione quod ad illius titulum quis ſit promotus, non valet.

62. Permutationes beneficiorum ſunt nullæ non facta mentione quod permutans ad titulū beneficii permutati fuit ſacris ordinatus, niſi permutatio ſit æqualis.

63. Navarri conſilium 23. lib. 3. expenditur.

64. Flaminij Pariſii opinio defenditur ejuſque formulæ reſignationē conſiderantur.

65. Stylus Curiæ in reſignationibus benef. ad cujus titulum quis eſt ordinatus.

66. Stylus Curiæ Roman. attendendus eſt.

67. Stylus Curiæ Rom. facit jus, non ſolum in Curia, ſed etiam in partibus.

68. Sententia contra ſtylū lata eſt nulla

69. Conſtitutio Papæ non poteſt tolli per contrarium uſum ſine ipſius Papæ ſcientia & expreſſo conſenſu.

Regula

Regula xliii. INNOCENTII viii. *qua eſt* xliiii. PAVLI V.

DE CONSENSV IN RESIGNATIONIBVS & denſionibus.

ITem voluit & ordinavit quod ſuper reſignatione cuiuſcumque beneficii, Eccleſiaſtici ſeu ceſſione juris in eo quam in manibus ſuis, vel in Cancellaria Apoſtolica fieri contigerit, Apoſtolicæ litteræ nullatenus expediantur, niſi reſignans vel cedens ſi præſens in Romana Curia fuerit perſonaliter, alioqui per procuratorem ſuum ad hoc ab eo ſpecialiter conſtitutum expeditioni hujuſmodi in eadem Cancellaria expreſsè conſenſerit & iuraverit, ut eſt moris, * nec litteræ reſignationis, vel aſſignationis etiam motu proprio cuiuſvis penſionis annuæ ſuper alicuius beneficii fructibus expediri poſſint, niſi de conſenſu illius qui dictam penſionem perſolvere tunc habebit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *IStaRegula dicit quod reſignatio beneficij quæ ſit in manibus Domini noſtri Papæ, vel in Cancellaria Apoſtolica, non expediatur cum apoſtolicis litteris, niſi reſignans, vel*
B *cedens iuri, ſi præſens ſuerit in Rom. Curia perſonaliter, alias per procuratorem ſuum ad*
C *hoc ſpecialiter conſtitutum, videlicet ad reſignandum tale beneficium, conſenſerit expe-*
D *ditioni huiuſmodi in Cancellaria; & iuret quod non intervenerit fraus, dolus, vis, metus nec aliqua ſimonia, nec litteræ penſionis, vel aſſignationis penſionis etiam motu proprio*
E *impoſito expediantur, niſi de conſenſu illius qui talem penſionem imponit, hoc dicit. & eſt* 1 *æqua iſta regula propter fraudes quæ fiebant in Curia, quas ad longum referre laborioſum eſſet, pluſquam ſubtile; & nota differentiam hic inter renunciationem & ceſſionem:*
F *nam reſignatio eſt quando quis poſſidet beneficium, ſed ceſſio iuris quod habet in eodem, & neſcio pro nunc fundare iure hoc: & credo quod renunciatio vel reſignatio aliquando ponitur pro ceſſione & è contra,* ut patet in tit. de Renunciat. juncto c. veniens & c. ſanè, eod. tit. & c. ſolicitè de reſtit. ſpol. & cap. accepta eod. tit. & l. poſtquam liti C. de pact. & cap. cum prædam eo. lib.

G Item ponderandum eſt iſtud verbum nullatenus expediantur hic poſitum, quod an-
nullat actum ipſo iure, ut dicit glo. in verbo nullatenus in cle. 1. de ſequeſtr. poſs. 2
& fru. & ibi dicit Ant. quod idem eſt dicere nullatenus fiat, vel omninò, & ſimilia
verba, quam dicere ſi ſecus actum fuerit decernimus irritum & inane, & hoc etiam
not. Domi. in c. Romana §. ſententias de app. lib. VI. ex dicto Joan. And. ibi.
Ex quo ſequitur quod reſignatio aliter facta, vel ſaltem expeditio non valet per prædicta.
Et ex hoc ſequitur quod etiam in Camera non debet talis expeditio fieri, ſed quia re-
gula loquitur de conſenſu habendo in Cancellaria, dubito an Camera admitteret, & 3
credo quod ſic.

H Item in quantum Regula iſta loquitur de præſenti in Curia, debet hic capi Curia pro
muris tantum Civitatis, vel ad plus pro præſenti in ſuburbijs, & non debet intelligi Cu-
ria pro duabus dietis arg. c. præſenti §. loca de præbend. lib. VI. per locum à ſpeciali. 4
& Cancellaria non ſolebat admittere procuratorem ad renunciandum poſt annum, &
I fundatur eius æquitas in c. ſuper hoc, de Renunciat. & cap. quia non eſt veriſimile de præ- 5
ſumpt. & Camera tamen ſic.

Item in quantum in fine dicitur de conſenſu imponentis penſionem non debet in
K telligi ſi præſens eſt per ſe: ſufficit enim per procuratorem, ut ſuperius dicitur. nam illa
oratio ſuperius dicta, eſt perfecta, & iſta etiam de per ſe: ideò ibi ſcriptum hic repeti 6
non debet nec hic ibi, facit quod dicit Bart. in l. talis ſcriptura ff. de leg. 1. ideò credo,
quod in impetratione penſionis ſatis eſt, quod etiam præſens in Curia conſentiat per pro- 7
curatorem ſpecialem, ad hoc facit Regula, quod quis poteſt per alium de regul.
juris lib. VI. & non ſcio ſi Cancellaria hoc admitteret propter pertinaciam Abbreviato- 8
L rum, ſed de Camera certus ſum. Et iſta regula eſt de damnis ex quo habet decretum irri-
tans, ut ſuperius dixi, & in Regula ſupra proxima.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

ISta Regula) Hæc Regula fuit edita ad tollendas fraudes, quæ poſſent oriri,
ut notat noſter Alphonſus: quia poſſet quis nomine alterius porrigere ſup-
A plicationem reſignationis & alium privare beneficiis Sarn. de publ. reſig. q. 7. n. 3 9
& 4. Nam conſenſus per ſupplicationem ſufficiebat de jure communi Caſſad.
deciſ. 1. de Reg. Mohed. deciſ. 5. Igitur ad tollendas fraudes, cautum eſt requiri
conſenſum præſtitum per ſe, vel per procuratorem ſpecialiter ad hoc ſolum
conſtitutum. Sarn. d. q. 7. Boer. deciſ. 345. num. 5. Iſque conſenſus extendi de- 10
bet pro expeditionibus litterarum per Notarios Cameræ, vel Cancellariæ in
libri ſolitis, Flam. Pariſ. de reſig. ben. lib. 8. q. 8. num. 126. & ſeq. & quidem intra 11
tres menſes in materiis Franciæ, & in aliis infra 15. dies, à die præſtationis iſto-
rum conſenſuum, ſive à die miſſæ ſupplicationis per datarium ad Regiſtrum
vel ſummiſtam, computandos, ex conſtit. Clement. VII. 19. incip. Sanctiſſ. in
Chriſto Pater, & D. N. quæ tamen conſtitutio non eſt in uſu, ut infra oſtendam.

Cæterum,

Cæterùm, conſenſus perficiens reſignationem, nedum vivo reſignante præſtari poteſt, ſed etiam poſt mortem illius, dummodo ſupplicatio fuerit per procuratorem vivo reſignante porrecta, & ſignata, & datata, ſuper quo eſt extravagans Alex. VI. & Leonis X. apud Flam. pariſ. *lib. 9. q. 24. nu. 14. & 15.* & eſt communis concluſio, quam amplia procedere, etiamſi probaretur conſtituentem ante ejus mortem mutaſſe voluntatem: nam ſi illa voluntas revocata, non fuit intimata, juxta clem. 1. *de Renunciat.* poteſt procurator eo mortuo præſtare conſenſum formalem in Camera, vel Cancellaria, *Flam. Pariſ. lib. 9. q. 25. nu. 12. & d. q. 24. nu. 24.* ubi etiam *nu. 26.* dicit, & rectè, non obſtare d. dec. Caſſad. *nu. 2.* quia illa intelligenda eſt de revocatione valida cum intimatione facta, vel reſignatario, vel ipſi procuratori, vel Notariis Cameræ, vel Cancellariæ *Flam. Pariſ. dict. lib. 9. q. 26. & 27.* Limita dictam concluſionem, ut non procedat, quoties principalis porrexit ſupplicationem, & poſtea conſtituit procuratorem ad cōſentiendum reſignationi: Nam ſi moriatur principalis iſte procurator poſt ejus mortē, non poteſt præſtare conſenſum, quia reſpectu ipſius procuratoris res non eſt integra, cum nihil fecerit, & per conſequens expirat mandatum. 12 13

Adverte interim, quod à die præſtiti conſenſus deſinat reſignans fructus facere, & incipiunt deberi reſignatario, quia per conſenſum abdicatur omne jus, dominium, & poſſeſſio beneficii à reſignante, *Gonzalez ad Reg. VIII. Cancel. glo. 15. §. 2. nu. 41. & ſeqq. Flam. Pariſ. de Reſig. lib. 1. q. 6. num. 38.* licet Garcias *tract. de ben. p. 2. c. 1 num. 126* velit fructus beneficii reſignati cedere reſignatario ſtatim à die datæ; ſecutus opinionem Gomeſij *ad Reg. de publicandis quæſtio. 7. num. 2. & aliorum,* idque etiamſi reſignans non habuerit notitiam admiſſionis reſignationis. 14

Et hæc quidem vera ſunt in ſimplicibus beneficiis, & curatis; nam in Canonicatibus, & præbendis Hiſpaniæ, & totius ferè Europæ [qui aliquando valent ter mille aureos, ut ſunt Canonicatus Toletani, & Hiſpalenſes in Hiſpania, fructus non exprimuntur, niſi ad XXIIII. duc. exceptis tamen canonicatibus, & præbendis S. Petri, & S. Joannis Laternenſis de Urbe, qui ſolent exprim. ad 50.] aliud dicendum eſt: quia tamdiu reſignans lucrabitur fructus, quamdiu licitè inſiſtit poſſeſſioni, & reſignatarius non intimat ſuo reſignanti litteras ſuas: & ratio rationis eſt, quia fructus iſti conſiſtunt in diſtributionibus quotidianis qui non debentur, niſi reſidentibus, & divinis intereſſentibus, ideoque æquum eſt reſignantem eos lucrari, qui adhuc reſidet in canonicatu, quæ opinio non diſplicet Nicol. Garciæ *tract. de ben. p. 2. c. 1. num. 169.*

Verùm aliam ego pono diſtinctionem, nimirum inter reſignatiōnē ſimplicē & conditionalem qualis eſt quæ fit ex cauſſa permutationis, videlicet quod ſimpliciter reſignans ſtatim abdicat jus à ſe, & remanet abſq; tit. in reſignatione verò conditionali, non abdicat, jus niſi adimpletis conditionibus, *Moh. dec. 2. de* 15

Renunciat. Flam. Pariſ. lib. 1. q. 3. num. 8. 47. & 49. ubi ſcribit non abdicari jus à
reſignante, niſi beneficium reſignatum acquiratur reſignatario in cujus favo- 16
rem fuit facta ceſſio: namq; ſemper videtur facta cum conditione, dummodo
beneficium quæratur reſignatario *Mohed. deciſ. 58, 83. & 341. Collect. in c. iniuſtum
nu. 2. de Rer. permut. Anaſt. Germon. tract. de Indult. Card. §. nec non quarumcumque nu.
23.* quod verum eſt quando permutans ſeu cedens poſt ceſſionem incumbit ad-
huc poſſeſſioni corporaliter *Illuſt. Card. Seraphinus deciſ. 773. num. 1. & 12.* quo
caſu reſignans, cedens, aut compermutans poterit fructus percipere & benefi-
cia ſpectantia ad collationem illius beneficii conferre; quamdiu enim ſuſtine-
tur in officio, adminiſtrare poteſt & conferre *Rebuff. in tr. Nominat. q. 14. n. 157.* 17
Flam. Pariſ. lib. 1, q. 7. Hinc fit, ut in reſignatione bonditionali, poſſeſſio demum
tranſeat à reſignante in reſignatarium ſeu compermutantem, quando effectum 18
ſortita eſt reſignatio ſeu permutatio: ſi enim non ſequatur, videtur reſolvi poſ
ſeſſio ipſo jure in ipſum reſignantem, ex cauſſa permutationis. Ita in terminis
Rota *rota deciſ. 67. Nota quod reſignans, in antiq.* quod multo magis procedit quã-
do facto compermutantis alter adipiſci non poteſt poſſeſſionem beneficij cõ-
permutati; adeò ut is poſſit reverti ad beneficium à ſe dimiſſum, etiam pro-
pria auctoritate, ut multi volunt quos refert D. Wameſius *conſ. 341. nu. 8. in* 19
fi. de Rer. permut. vol. 2. maximè ſi beneficii reſignati vel permutati non fuerit
capta poſſeſſio; quippe tum reſignatio hæc conditionalis non eſt ſortita effe-
ctũ, nec vacationis modus ſublatus, quod ſecus eſt ubi reſignatarius reſignati
beneficij accepit poſſeſſionem, namq; abſq; nova collatione, reſignans non po-
teſt redire propria auctoritate ad ſuum beneficium, *Rebuff. ad reg. de publicandis
reſig. n. 31.* Sed & hanc noſtrã diſtinctionem probavit & cõfirmavit Clar. Jctus
Joan. And. Opicinus, multæ & variæ vir eruditionis, & in alma Urbe Advoca-
tus celeberrimus, hac potiſſimum ratione, quod nondum completa & perfe-
cta reſignatione per dimiſſionem poſſeſſionis, jus & poſſeſſio illa primæva nec-
dum eradicata, adhuc remaneant in reſignante ad quemcumq; effectum poſſeſ-
ſionis etiã redintegrandæ: quia donec poſſeſſio & titulus ſit verè reſignatario
quæſitus, non cenſetur à reſignante ablatus & ante acquiſitionem reſignatarii
in reſignationibus in favorem certæ perſonæ (qualis eſt ea quæ fit ex cauſſa
permutationis) adhuc reſignans dicitur poſſidere, & titulum coloratum habere 20
præſertim contra tertium; cum multa intervenire poſſint quo minus beneficiũ
quæratur reſignatario *Achil. de Graſſis deciſ. 10. num. 4. de reſtit. ſpol. Put. deciſ. 158.
num. 4 lib. 3.* Ideòque poſſeſſio ſemper manere dicitur penes reſignantem qui
non videtur depoſuiſſe animum poſſidendi, donec cum effectu acquiratur re-
ſignatario, maximè ſi ſemper, etiam poſt, de facto incubuit poſſeſſioni, ut re-
ſolvit Rota *apud Card. Seraphinum dec. 773. num. 12. & 14.*

Præambulis hiſce quæſtionibus ita expeditis, redeo ad noſtram Regulã in
qua

Digitized by Google

qua notes, poſt *Innocentium* VIII. alios poſtea Pontifices ad noſtra uſque tempora poſt verba, *ut eſt moris*, clauſulam hanc addidiſſe: *& ſi ipſum reſignantem,* 21
ſeu cedentem pluries ſuper uno, & eodem beneficio in favorem diverſarum perſonarum ſucceſſivè conſentire contigerit, voluit Sanct. ſua, quod primus conſenſus tenere debeat, & alij poſteriores conſenſus, ac littera illorum protextu, etiam ſub priori data, expedita, pro tempore, nullius ſint roboris vel momenti. Quæ quidem clauſula eò adjecta fuit, quò omnis dubitandi anſa tolleretur ſuper prælatione diverſorum reſignatariorum, quibus ab uno, eodemque, prævio illius conſenſu, beneficium reſignatum erat, dubitabatur enim uter præferri deberet, an is cui præſtitus erat conſenſus poſtremò, an verò ille, qui licet in data
eſſet poſterior, tamen prius habuit conſenſum? in quo diverſi diverſa ſentie- 22
bant teſte Creſcentio *deciſ.* 1. *de conceſſ. præbend.* Sed tandem placuit Pontificibus, qui Innocentium ſecuti ſunt, anteriorem in conſenſu, licet in data poſteriorem præferendum, ut habet jam dicta clauſula. Cujus ratio eſt, quod cum reſignanti liceat pœnitere antequàm præſtetur conſenſus in Cancellaria,
vel Camera, *Flam. de reſignat. lib.* 1. *q.* 12. *& lib.* 9. *q.* 25. *num.* 4. *Mohedanus deciſ.* 23
4. *de ſimonia*, potuit idem reſignans ſecundo loco reſignare, quod cum fecerit, & conſenſum ſuper ſecunda primo præſtiterit, ſtatim ſecunda reſignatio eſt perfecta, & reſignatarius ſecundus acquirit jus, ideòque poſterior conſenſus, ac litteræ illius prætextu, etiam ſub priori data expeditæ, nullius erunt roboris vel momenti, ut hic ſtatuitur. Secundò, quod cum ex primo conſenſu ſit abdicatum omne jus à reſignante, juxta communes concluſiones ſequitur quod alii conſenſus nullius ſint roboris, & momenti, tanquam dati ab eo, qui nullum jus habebat: nemo enim poteſt dare, quod non habet,
Flam. Pariſ. de reſig. ben. lib. 8. *qu.* 8. *num.* 110. Porrò, quod dixi reſignantem poſſe 24
pœnitere, & revocare reſignationem ante præſtitum per ipſum, vel ejus procuratorem conſenſum in Cancellaria, vel Camera, amplia hoc procedere etiamſi ſupplicatio fuerit ſignata & datata, etiam poſt parvam datam & præſtitũ parvum conſenſum intimando in Camera, vel Cancellaria dictam revocatio-
nem *Flam. Pariſ. d. q.* 12. *num.* 40. *& ſeqq.* Nam quamvis ex parvæ datæ anno- 25
tatione poſt porrectionem ſupplicationis videatur datus conſenſus dans robur & valorem gratiæ [adeò ut poſt mortem reſignantis poſſit præſtari conſenſus formalis in Camera vel Cancellaria *Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib.* 1. *q.* 12. *num.* 33.) Nihilominus vera eſt ſententia poſſe reſignantem etiam poſt parvam datam pœnitere: quia parva data deſcribitur à Notariis, & ut plurimum remanet penes Impetrantes ſeu illorum procuratores, quibus licet eas lacerare, & pro arbitrio retinere, & ſupplicatio datatur per Datarium, & tamen non Datarius & Notarii, ſed Pontifex beneficia concedit. Unde res adhuc dicitur integra poſt parvam datam, ſeu parvum conſenſum, & per conſequens licita

erit

erit pœnitentia *Flam. Pariſ. d. q. 12. num. 37. & 42.* quod ampliatur procedere etiamſi in ſupraſcriptione ſupplicationis dicatur reſignantem dediſſe conſenſum: nam donec & quouſque non eſt datus formalis conſenſus, qui eſt cum expreſsè datur in Camera vel cancellaria, & extenditur à Notario, licitum eſt de ſtylo curiæ recedere, *Caputaquen. deciſ. 217. part. 1. num. 8. Flam. Pariſ. lib. 8. qu. 8. num. 40. & 43.* & idem dicendum in permutationibus beneficiorum, ut latius oſtendi in tract. de permut. benef. 26 27

Ex quo infertur 1. quod talis reſignans vel permutans poteſt pœnitere, & retinere beneficium ſi vult, aut reſignare in favorem alterius porrigendo aliam ſupplicationem, & ſuper ea conſenſum præſtando in Cancellaria vel Camera, & iſte obtinebit beneficium *Mohed. deciſ. 189. de Renunciat. Flam. Pariſ. d. q. 12. num 50.* Secundò infertur quod ſi reſignans moriatur poſt ſignatam ſupplicationem ante præſtitum conſenſum in Camera vel Cancellaria beneficium vacat per obitum & non per reſignationem *Put. deciſ. 92. num. 6. lib. 2. Flam. Pariſ. d. q. 12. num. 54.* Tertiò, ut etiam poſt ſolutam compoſitionem poſſit reſignans pœnitere, ante tamen præſtitum conſenſum in Camera vel Cancellaria. *Mohed. d. deciſ. 189.* Quartò infertur quod ſi quis conſtituit procuratorem ad reſignandum & iſte porrexit ſupplicationem quæ fuit ſignata & & poſtea præſtitit parvum conſenſum, poterit nihilominus Dominus revocare procuratorem intimando in camera vel Cancellaria dictam revocationem & licet nihil de revocatione conſenſus exprimat, id tamen ſufficiet, etiamſi revocatio conſenſus eſſet nulliter facta, dummodo conſtet de mente revocantis *Flam. Pariſ. d. q. 12. num. 47. ubi ſcribit communem.* 28 29

Hæc enim eſt practica inquit *Mohed. deciſ. 5. de Renunciat.* ut ſignata ſupplicatione, de qua requiritur conſenſus in Cancellaria ſeu Camera ſi ſubeſt aliquis defectus propter quem actus ipſo jure eſt nullus, tunc fit reformatio ad primam ſupplicationem, vel nova proviſio tollens defectum, & pro expeditione conſenſus primus ſufficit. Nec obſtat Regula de Extēdendis conſenſibus: quia loquitur de conſenſu qui præſtatur in Camera ſeu Cancellaria pro expeditione litterarum non de conſenſu perficiente reſignationem; & cum conſenſus pro expeditione ſit præſtitus iterum non eſt præſtandus: quia eſſet quid non neceſſarium & ſuperfluum *Mohed. d. deciſ.*

Sed dubitatur, an ſi Dominus certiorem reddiderit procuratorem per litteras, ut exiſtat, donec & quouſq; alias à ſe recipiat, poſſit nihilominus dictus procurator interim reſignare, & præſtare conſenſum? non poſſe reſpondit Flam. Pariſ. *d. lib. 9. q. 28.* ſunt enim hujuſmodi litteræ loco intimationis revocationis mandati per not. Jaſ. *in l. centeſimus §. ſi ita ſtipulatus numero. 14. ff. de verb. oblig.* quod ampliatur etiamſi illæ litteræ pervenerint ad manus procuratoris poſt ſupplicationem ſignatam, & datatam, nam per receptionem literarum 30

litterarum, non poteſt ulterius procedere, nec ad præſtandum conſenſum devenire *Flam. d. quæſt. 28.*

B *Ad hoc ſpecialiter conſtitutum)* Eſt enim reſignatio ſive ceſſio donatio, quæ requirit ſpeciale mandatum *l. filiusfamilias ff. de donat. Card. in Clem. 1. in opp. de renunciat. Flam. Pariſ. de Reſignat. benef. lib. quæſt. 6. in fin.* ſi tamen vigore reſignationis vel ceſſionis data eſſet compenſatio æquivalens, tum videretur poſſe expediri reſignationem vigore mandati generalis *Creſcentius deciſ. 11. de Procurat.* 31

C *Tale beneficium)* Appellatione beneficii hic veniét dignitates & perſonatus *Cardinalis Tuſchus Pract. concluſ. iuris tom. 6. concluſ. 99. in fin.* non tamen Epiſcopatus. *Flam. Pariſ. de reſignat. ben. lib. 8. quæſt. 5. num. 6. 49. & ſeqq.* Et ratio eſt: quia ceſſat fraus hujus Conſtitutionis; Nam renunciationes Epiſcopatuum fiunt in Conſiſtorio præſentibus Cardinalibus, ut ibidem dicit Flaminius, & ſubdit alias rationes, quas vide. 32

D *Conſenſerit)* Conſenſum etiam induci per ſolam ſupplicationis porrectionem per Dominum vel procuratorem non obſtante etiam clauſula de extendendo infra quindecim dies, ſcribit Mohedanus *deciſ. 5. de Renunciat.* & Caſſad. *deciſ. 4. de Renunciat.* quod intellige quoad valorem gratiæ, non autem ut ſatisfaciat huic Regulæ, quæ vult litteras non eſſe expediendas, niſi reſignans per ſe vel procuratorem expeditioni hujuſmodi in Cancellaria conſenſerit; attenditur autem data ſupplicationis, quæ data ponitur in litteris in quarum tergo apponitur conſenſus de ſtylo Cancellariæ, Ideò in bullis poni videmus, *Hodie in manibus noſtris reſignavit &c. Flaminius Pariſ. de Reſignatione benef. lib. 8. quæſt. 8. num. 28. & 111.* Et ſic conſenſus retrotrahitur ad tempus datæ, etiamſi ſit præſtitus multo tempore poſt, *Flam. Pariſ. d. quæſt. 8.* Hinc infertur quod ſi quis porrexit ſupplicationem, quæ fuit ſignata, & poſtea fecit aliam reſignationem, ſi deinde conſentit primæ ſupplicationi ſignatæ, conſenſus retrotrahitur ad diem datæ ipſius proviſionis, per conſequens tenet prima reſignatio *Caſſad. d. deciſ. 1. de Renunciat Flam. Pariſ. d. q. 8. num. 113.* ſignanter attenta ſupraſcripta Regulæ clauſula, *Et ſi ipſum reſignantem ſeu cedentem pluries &c.* 33 34

E *Nec litteras)* Quibus alioqui non expeditis non prodeſt reſignatio: cum non poſſit capi poſſeſſio, & multo minus fructus ſine litteris, ut eſt cautum in conſtit. 83. Julij 111. quæ hodie ad ungvem obſervatur, teſte Flam. Pariſ. *d. q. 8. num. 1.* Imò capiens poſſeſſionem ex ſola ſupplicatione ſignata, dicitur intruſus, omneque jus, quod in beneficio habet, amittit, & de cætero ad illud obtinendum inhabilis redditur. *Mandoſ. ad Reg. de non iudicand. iuxt. form. ſup. q. 3. num. 4.* Plura hac de re vide Nicolaum Garciam *tract. de benef. part. 4. cap. 1. numer. 47. & ſeqq. Flam. d. q. 8* 35 36

F *Et nota differentiam inter renunciationem & ceſſionem)* Flamin. Pariſ. *lib. 1. re-*
ſignat. ben. q. 1. num. 70. nullam conſtituit differentiam inter renunciationem,
ceſſionem, & reſignationem; licet *lib. 2. q. 24. verſ. & hac concluſ.* ſcribat de ſty- 37
lo Cancellariæ ceſſionem dici, cum quis reſignat jus quod habet ex ſupplica-
tione ſignata, & regiſtrata, & admittitur, ejuſmodi ceſſio etiam in favorem,
Seraph. dec. 182. Mandoſ. in praxi ſign. grat. tit. reſignationes col. 3. verſ. beneficij ob- 38
tenti, ubi dicit reſignationem ſeu ceſſionem admitti his verbis, ſcilicet, *poſſeſ-*
ſione habita vel non habita, ac forſan litteris non expeditis reſignare proponat prout re-
ſignat, & cedit. Flam. Pariſ. d. loco. ubi *num. 2.* ſubjicit, quod hodie ſolet nar-
rari quod litteræ non ſint expeditæ, & non de facili, inquit, admitteretur hu-
juſmodi reſignatio ad favorem, niſi cum magna interceſſione: ego tamen vi-
di concedi.

Annullat actum ipſo iure) Et ſic requiritur quod præſens in Curia perſonali-
G ter præſtet conſenſum, ideòque non poterit conſtituere procuratorem, *Abb.*
in c. ult. de iuram. calum. Flam. Pariſ. lib. 8. de reſignat. ben. qu. 8. num. 22. etiamſi 39
ſit in magna dignitate, etiam Cardinalatus. Unde videmus Cardinales quando
reſignant, quod præſtant conſenſum per ſcedulam, quam mittunt Notariis,
vel ipſi Notarii accedunt ad eorum palatia ad recipiendum conſenſum, ut in-
quit Navarrus *in c. accepta oppoſ. 7. num. 27. de reſtit. ſpol.* quod limita non pro-
cedere in Camera: Nam quando præſtatur ibi conſenſus Notarii Cameræ ad-
mittunt procuratores etiam præſentium *Flam. Pariſ. lib. 9. de reſig. quæſt. 12. &*
lib. 8. qu. 8. num. 22.

Cæterùm, adverte quod licet, ad effectum perficiendæ reſignationis requi-
ratur conſenſus reſignantis vel cedentis; ſunt tamen aliqua beneficia quæ ali-
orum adhuc requirunt conſenſum pro validitate reſignationis, ut ſunt benefi- 40
cia Juriſpatronatus, in quibus requiritur ultra conſenſum reſignantis & ad-
miſſionem Papæ etiam patroni, ſive laici, ſive clerici. *DD. in c. ult. de renunciat.*
Rochus de Curte in tract. de Iurepat. verbo honorificum, col. 3. Covar. pract. q. c. 36. nu.
9. quomodo autem præſtetur ejuſmodi conſenſus, notat Flam. Pariſ. *de reſig.*
ben. lib. 8. qu. 10. num. 4. & 5. ubi ſcribit quod hujuſmodi conſenſus poteſt
præſtari ante proviſionem, in proviſione, & poſt proviſionem. Secundò be-
neficia electiva, in quibus debent conſentire ij qui jus eligendi habent, *Zaba-*
rella in cle. unica num. 18. de renunciat. Flam. Pariſ. d. q. 10. num. 11. Tertio benefi-
cia quæ ſunt ad denominationem alicujus Cardinalis, nam in his conſenſum
ipſius requiri ſcribit idem Flam. *d. q. num. 14.* Sed in aliis beneficiis quæ non
ſunt ad denominationem Cardinalium, an requiratur eorum conſenſus ſi illa
per eorum familiares reſignentur? idem Pariſ. *d. qu. 10. num. 28.* ſcribit non
requiri, idque diverſis Rotæ deciſionibus, quas apud eum videto.

H *Credo quod ſic)* Omninò: nam recepta praxis & ſtylus Curiæ Rom. eſt 41
quod

Digitized by Google

quod ſoleat præſtari conſenſus in Camera vel in Cancellaria, *Mohedan. deciſ. 5. nu. 1. de renuntiat. Put. deciſ. 111. lib. 3. Flam. Pariſ. de reſig. ben. lib. 8. q. 8.* & ſi alibi quis conſentiat, nulliter conſentit, quia paria ſunt non præſtare conſenſum, & præſtare abſq; ſolemnitate requiſita *Put. deciſ. 360. nu. 6. lib. 2.* Ideoq; novo conſenſu in tali eventu opus erit. *Pariſ. de reſig. ben. d. lib. 8. q. 8. nu. 11.* ſed hoc intelligunt, dummodo præſtetur conſenſus intra tempus definitum per Con- 42
ſtitutionem Clement. VII. ut ſupra, ſed malè quia jam dicta conſtitutio exolevit, ut reſolvit Rota, *in una Conchen. beneficij 14. Novemb. 1611. coram R. P. D. Damaſceno*, extat apud Farinacium *deciſ. 356. part. 1. in Noviſſimis*, quæ quia elegans eſt, & creberrimo uſu venire poteſt hic inſerendam cenſui, & talis eſt:

„ Dubitandi, an Conſtitutiones felicis recordationis Clementis VII. & aliorum Anteceſſorum de extendendis conſenſibus in libris Cameræ infra 15. dies à die miſſæ obſtarent Gregorio, qui illas non obſervavit, & quia Gregorius pro ſui defenſione faciebat totum fundamentũ in non uſu prædictarum conſtitutionum, difficultas fuit reſtricta ad duo. Primum an probaretur dictus nõ uſus. Secundum an probatus relevaret.

„ Quo ad primum, fuit dictum, conſtare de non uſu ex plurimis conſenſibus ſpacio ſeptuaginta annorum præſtitis poſt quindecim dies à die miſſæ, quorum copia fuit data pro parte Gregorij, nec non etiam ex teſtibus curialibus, & practicis pro ejus parte examinatis, & ex fide ſeptem Notariorum Cameræ, hoc idem atteſtantium, & ulterius ex deciſ. Oradini in cauſſa Barchinonen. Canonicatus 10. Octobris 1594. 24. Maij 1568. hoc idem per teſtes uſq; tunc examinatos affirmantibus.

„ Quibus non obſtare viſum fuit, quod multi conſenſus fuerint etiam præſtiti intra quindecim dies, unde infertur iſtum uſum tanquam difformem non ſuffragari ex allegatis, quia fuit reſponſum, conſtitutiones habere duas partes; primam, quod conſenſus debeant extendi infra quindecim dies, alteram quod illis non extenſis reſignatio ſit nulla, & beneficium moriente reſignante vacet per obitum. Prima pars admittitur variè obſervata, ſecunda verò nequaquam cum non probetur, quod non aliquando ob non extenſum conſenſum intra 15 dies fuerit annullata reſignatio, ita in propoſito reſpondet. *Dec. conſ. 11. num. 12. verſ. & conſiderandum eſt.*

„ Ulterius fuit dictum, quando diverſitas reperitur in actibus, qui ſe compatiuntur cum conſuetudine, talis diverſitas non impedit conſuetudinem, ſive deſuetudinem, quia qui poteſt extendere poſt quindecim dies, multo magis intra quindecim dies, unde extenſio facta intra quindecim dies non attribuitur obſervantiæ Conſtitutionis, ſed facultati facientis, ita *Dec. poſt Bart. dicto conſ. 11. nu. 12. verſ. tertio & ultimo. Farnc. de invent. part. 3. nu. 93.* faciunt tradita *per Alexand. conſ. 108. num. 15. vol. 2. Anchar. conſil. 339. num. 7. in fin. verſ. ad*

ſecundam, Cravet. conſ. 197. num. 12. verſ. optime facit Roland. conſ. 53. num. 3. vol. 2. Rota in cauſa Parmen. ſtatus 14. Martij 1580. coram Robuſterio relata inter diver. impreſſ. deciſ. 294 num. 6. par. 2.

Non etiam obſtare viſum fuit, quod in pluribus deciſionibus fuit habita ratio iſtarum Conſtitutionum, nempe apud *Verall. in manuſcript. 225. lib.* Veronen. Sancti Zenonis coram Aldobrandino, qui poſtea fuit Clemens Papa VIII, de qua inter diverſ. impreſſ. deciſ. 215. part. 1. & in alia Veronen. penſionis 27. Junij 1590. coram Illuſtriſs. Plato, quia in prædictis deciſionibus minimè fuit actum de non uſu prædictarum Conſtitutionum. Nam deciſio Veral. firmat tantum Conſtitutionem Clem. eſſe extravagantem, non autem ſimplicem regulam Cancellariæ, deciſ. Clem papæ VIII. dictam Conſtitutionem præſupponendo diſputat de intellectu, & ante diſputationem ſuper uſu cauſa fuit concordata, ut fuit repertum in illius adnotationibus, deciſio coram Illuſtr. Plato fuit facta una parte Informante, & ſic nemine opponente de non uſu, propterea quando fuit formaliter actum de uſu, & examinati teſtes, Rota cenſuit pro non uſu, & in dicta Barchinonen. Oradini.

Similiter fuit dictum non obſtare, quod Conſtitutiones adhuc obſerventur quo ad multa, nempe in deſcriptionem conſenſuum in libris Cameræ, adnotatione Miſſæ ſuper ſupplicatione, & ſimilibus, quia fuit reſponſum non eſſe novum, quod Conſtitutio ſervetur quo ad aliqua, & quo ad alia abeat in deſuetudinem. *Ruin. conſ. 55. in fin. lib. 5. Corn. conſ. 20. num. 2. verſic. nec etiam obſtat. lib. 3. Gabr. conſ. 78. num. 9. lib. 2. Aragon. deciſio. prima.*

Circa ſecundum, Domini habebant pro indubitato, quod non uſus, *ſive* contrarius uſus populorum ſine conſenſu Papæ nihil poteſt operari contra validitatem conſtitutionum Apoſtolicarum, ex latè deductis in Romana concordia S. Petri die 13. Novembris 1609. 11. Januarii & 12. Februarii 1610. coram R. P. D. Cavalerio.

Difficultas erat in hoc caſu, quod iſte non uſus, ſive contrarius uſus fuit obſervatus in ipſamet cancellaria Apoſtolica, quæ dicitur organum Papæ. *Caſſad deciſ. 2. num. 7. ſuper reg. de union. Caſ. de Graſſ. dec. 1. num. 8. de probat.* unde inferebatur non ſolum ad ſcientiam ipſius Papæ, quæ regulariter infertur ex ſcientia ejus Officialium *Bar. in l. ſi publicanus §. in omnibus in 1. ff. de public. & veſtig. Cravet. de antiq. p. 4. §. abſolutis num. 23. Boer. dec. 254. num. 19. Alb. conſ. 64 num. 51. cum alijs per Surd. conſ. 429. nu. 54.* verum etiam ad conſenſum, qui colligitur tam ex eo, quod quicquid geſſit cancellaria videtur geſtum ab ipſomet Papa, cujus ipſa eſt organum, ex alleg. ſupra, & ſic ipſemet Papa videtur fuiſſe, qui legem abrogavit, non ſubditi, dicitur enim factum Papæ etiamſi ipſe geſſerit cum alio, *Feder. conſ. 117. num. 2. Vitalin. in clem. nu. 26. de probat. Gabr. concluſ. 2. num. 12. eod. tit.* Rota in cauſa Salamantina juriſdictionis 17. Maij 1577. coram bon. mem. Cardinali

Cardinali Seraphino relata inter diverſ. impreſſ. deciſ. 171. nu. 2. part. 1. & in cauſa Oxomen. beneficii 24. Octobris proximi coram me: Quam etiam ex altero, nempe quia iſte non eſt uſus, ſive contrarius uſus fuit in Romana Curia, infra parietes Sacri Palatii. Unde ſummi Pontifices ob nullam aliam cauſam videntur tacuiſſe, quam quia contenti fuerint, prædictas conſtitutiones in deſuetudinem abire. Et per prædictam rationem, quod non uſus, ſive contrarius uſus fuerit obſervatus in Cancellaria Apoſtolica, quæ eſt organum Papæ, & dictæ conſtitutiones fuerint abrogatæ, concluſit Rota in deciſ. Oradini ſupra allegatis.

Cæterùm, quatenus prædicta poſſent pati difficultatem circa abrogationẽ dictarum Conſtitutionum, conſiderabant Domini, quod Gregorius non intendit ſuſtinere, quod dictæ conſtitutiones amplius non legent, immò offert ſe paratum illas in futurum ſemper obſervare, ſed dicit ſe excuſandum à pœna dictarum conſtitutionum, propter juſtam cauſſam quam ex prædictis habuit, credendi, quod non eſſet amplius in uſu, ſi quidem communis error excuſat à pœna. *Bartol. in l. quæ fit. §. apud Labeonem ff. de adil. adic. cum cumulat. per Roland. conſ. 96. num. 6. cum pluribus ſequent. lib. 2. Surd. conſ. 327. num. 51.*

Et pœna videtur eſſe, quod quis per non extenſionem conſenſus in certo tempore amittat jus ſibi delatum ex gratia Apoſtolica, quem conſenſum reſignantis, indubitatum eſt, tunc temporis adfuiſſe, pœna enim eſt amittere jus quæſitum *glo. in c. puellis. verb. nullatenus 36. q. 2. & in c. fi. verb. ex vi, & ibi Abb. nu. 7. in fi. de iur. patron. Rom. conſ. 226. in princ. Pariſ. conſ. 5. num. 193. vol. 4. Surd. deciſ. 7. num. 13. & 232. num. 9. ad fi.*

Et jus dicitur quæſitum per ſolam ſignaturam papæ. *Put. deciſ. 94. nu. 2. part. 2. Caput aq. dec. 301. par. 3.* fuit dictum in cauſſa Barchinonen. Prioratus 9. Maij 1547. coram Mohedano relata inter diverſ. impreſſ. deciſ. 7. lib. 1. part. 3. in Tuden. beneficij 9. Maij 1578. coram Illuſtriſ. Blancetto. quæ eſt. 418. num. 3 par. 1. diverſ. & in Cuſentina penſionis 13. Jan. 1599. coram bon. mem. Litta; in Pampilonen. Parochialis 21. Aprilis 161. coram D. Attrebaten.

Etenim litterarum expeditio, & extenſio conſenſus, non fit ad ſubſtantiam gratiæ, ſed ad probationem. *Gemin. conſ. 106. num. 6. verſ. in contrarium Rot. dec. 87. num. 3. de reſcript. in antiq. Mohed. deciſ. 9. ut lit. pend. Veral. dec. 267. par. 1.*

Ex quibus apparet inanes eſſe conſtitutiones, quas Flam. Pariſ. multis verbis diſcuſſit in explicatione d. Clementinæ.

Poſt annum) Hodie tamen valet conſenſus præſtitus à procuratore, etiam 44
poſt quatuor annos à morte Reſignantis, quod fallit ſi ultra lapſum temporis appareat mutata illius voluntas *Mohed. dec. 31. de Renunciat.* ſitque revocatio inſinuata procuratori vel reſignatario, vel ſi procurator vivo reſignante ſupplicationem non porrexit. *Caſſad. deciſ. 1. de Renunciat. Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib. 9.*

queſt.24.nu.9. Quid autem ſi mandatum fuerit conditionale, videlicet reſer-
vatis ſibi fructibus & regreſſu? an adhuc poſt mortem reſignantis poſſit pro-
curator conſenſum præſtare? vide Creſcentium deciſ. 9. de Renunciat.
De conſenſu imponentis penſionem) Sufficit quod ejuſmodi conſenſus præſtetur
K per Reſignantem & Reſignatarium ex intervallo, non enim requiritur ut uno
& eodem tempore interveniat *Flam. Pariſ.d.q.8.nu.87.* 45
Interim adverte primum, quod de ſtylo Cancellariæ non recipiuntur con-
ſenſus conditionales in reſervationibus penſionum, ſed tantum liberi *Illuſt.*
» *Card. Seraphinus dec.1455.num.6.*& expreſſi, ideò in bullis ſolet poni, tibi quo- 46
» ad vixeris, vel procuratori tuo ad hoc ſpeciale mandatum à te habenti per N.
» cujus ad hoc accedit aſſenſus & ſucceſſores ſuos Canonicatum prætactum pro
» tempore quomodolibet obtinentes annis ſingulis pro una videlicet in B. Joan.
» Baptiſtæ, & altera medietatibus ejuſdem penſionis in Dñi noſtri Jeſu Chriſti
» Nativitatum feſtivitatibus in Civitate N. vigore præſentium, nec alias, alio-
» quin præſens reſervatio nulla ſit eo ipſo, integrè perſolvenda, authoritate ea-
» rundem tenore præſentium reſervamus, conſtituimus, & aſſignamus &c.
»
Inſuper adverte, quod ſolet huic Regulæ derogari primò, quoties confer-
tur beneficium abſenti cum reſervatione penſionis *Flam. Pariſ.d q.8.num.117.* 47
citatq; Card. Pariſ. conſ. 5. num. 56. vol. 4. Gigan. de Penſ. q.10.7. & 11. Nam Pa-
pam poſſe reſervare penſionem abſque conſenſu beneficiati communiter eſt
receptum, & pluries fuit reſolutum in Rota. quod vidi nuper in una Canoni-
catus N. quem Paulus V. gravavit penſione 50. ducatorum in favorem præ-
poſiti dictæ Eccleſiæ, derogando in eo nominatim huic Regulæ, & Concor-
datis, & Indulto Epiſcopi de data anni 1610. Kalendis Septemb. Secundò, quo-
ties reſignatur, ut noſtri loquuntur in favorem minoris abſentis: nam tunc
derogatur, & Papa contentatur non eſſe neceſſarium minoris conſenſum, &
per conſequens reſignatio non poteſt annullari ob non præſtitum conſenſum,
ut fuit reſolutum in una Acheront. coram Oradino 4. Maij 1554. Sed nota de ſtylo Cu-
riæ quod in reſignationibus cum penſionis reſervatione, ſi fructus non exce- 48
dant medietatem, apponi ſolet clauſula: *quorum medietatem penſio ipſa non exce-*
dit; ſin excedant medietatem, ponitur clauſula poſt verba: ſuper dictis N.
fructibus, *ad valorem annuum c. duc. aſcenden.* In reſignatione verò Paroch-
ialium cum penſione debet exprimi tempus per quod reſignans obtinuit,
ut videatur ſi mereatur penſionem, & ſi fructus non excedant ducatos cxx.
non reſervatur penſio, quia remanere debent c. ducati liberi pro Rectore; & 49
ponitur clauſula: *Et dummodo ex fructibus dictæ Eccleſiæ centum ducati liberi pro il-*
lius Rectore pro tempore exiſtente annuatim remaneant, qui centum ducati intelli-
guntur juxta valorem ducatorum in qualibet regione ex ſententia Sarnen.

ad

ad Reg. de Valore qu. 9. licet clauſula: *Dummodo remaneant centum ducati pro Rectore*, ſoleat intelligi de Ducatis de Camera, ex quo fructus narrantur in ducatis de Camera, & illa clauſula: de Ducatis ſimilibus. Verbum autem *liberi* in dicta clauſula importat, ut nullum ſit gravamen & diminutio, *Rota dec. 298. part. 1. diverſor. vide Garciam in tract. de benefic. part. 1. c. 5. á num.* 50
375. Interea adverte quod clauſula iſta: *dummodo remaneant &c.* debent juſtificari per penſionarium, etiamſi agatur contra eum, qui conſenſit penſioni, cum per eam gratia fiat conditionalis. *Farinacius dec.* 417. *num.* 1. *par.* 1. quod fallit quando dicta clauſula non eſt appoſita reſervationi penſionis, ſed conſecutive ad modificandum, & limitandum clauſulam præcedenté, etiamſi aliæ penſiones annuæ ultra præfatas aliis perſonis aſſignatæ exiſtant *Farinacius dicta dec.* 417. 51

Denique & poſtremò adverte quod conſenſus penſioni præſtitus ab eo cui de beneficio nulliter proviſum erat, non præjudicet ei, qui beneficium legitimè obtinuit *Idem Farinacius dec.* 437. *part.* 1. *num.* 1. *in noviſſ.* ubi etiam fuit dictum conſenſum præſtitum ante obtentum beneplacitum Apoſtolicum, etiam cum juramento præſtitum non valere. 52

L *De dandis)* Negat tamen Caſſadorus *deciſ.* 1. *de Renunciat. num.* 6. & Illuſtriſſimus Cardinalis Seraphinus *deciſ.* 1465. *num.* 7. ubi ſcribit hanc Regulam expeditiones litterarum concernere citatque Creſcentium *deciſione* 9. *de Procurat.* 53

Tenor verò Conſtitutionis Pij V. 58. quæ præſcribit formam Reſignationis coram Ordinarijs de qua ſupra & ad Reg. de Public. hic eſt: 54

» Pius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.
» Quanta Eccleſiæ Dei incommoda omni tempore attulerit, & nunc quoti-
» die magis afferat miniſtrorum in eam ingreſſio vitioſa, jam late perſpiciant,
» & cum mœrore expendant Præſules omnes & Paſtores, quando hæc pernicies
» cæterarum omnium maxima tam multas orbis eccleſias impie violarit. Quia
» vero hoc malum in cæteris frequens, tum maxime in beneficiorum, & offici-
» orum eccleſiaſticorum dimiſſione admittitur, nemini moleſtum eſſe debet,
» quod perinde de reprimendis quotidianis fraudibus, quæ hac in re frequen-
» tiores internaſcuntur, certam aliquam rationem tandem inituri, officij noſtri
» partes in prohibenda omnibus interim reſignationum hujuſmodi receptione
» paulo ſeverius interpoſuerimus, omneſque beneficiorum interim reſignan-
» dorum diſpoſitiones quæ fierint, in irritum revocaverimus, ac etiam decre-
» verimus nullum per eas in illis, jus neque titulum, vel coloratum tam in peti-
» torio, quam in poſſeſſorio ipſis proviſis tribuere, quin etiam eos ad illa dein-
» ceps obtinenda perpetuo inhabiles fore.
» Collatores verò alias in illorum diſpoſitione etiam tanquam devolutionis

jure

jure ſeſe interponere non poſſe, ſed de eis, ut verè vacantibus, ſive per Romanos Pontifices ſive alios collatorum eorundem ſuperiores, uti præventum eſſet, liberè provideri. Nunc autem intendentes inſtitutum hoc noſtrum, quo ſanctuarium Domini cupimus illibatum auctore Domino proſequi, ac ſimul quantum in nobis eſt cavere, ne reſignationes ipſæ dehinc pro cujuſque arbitrio, nulliſque, vel certè levibus cauſis paſsim, & temerè admittantur, prohibitionem, & alia prædicta ac cætera omnia noſtris ſuper his litteris contenta eatenus relaxamus, ut poſt hac Epiſcopi, & alij facultatem habentes eorum duntaxat reſignationes recipere & admittere poſſint, qui aut ſenio confecti, aut valetudinarij, aut corpore impediti, vel vitiati, aut crimine obnoxij, cenſuriſque eccleſiaſticis irretiti, aut nequeunt, aut non debent Eccleſiæ, vel beneficio inſervire, ſeu qui unum aliud vel plura beneficia obtinuerint, vel quos ad aliud contigerit promoveri, religionem quoque ingreſſuri, vel matrimonium contracturi, ſi ſtatim poſtea id re ipſa exequantur, denique cum quis ex aliis caſibus acciderit, qui conſtitutione fœlicis recordationis Innocentij III. de dimittendis cathedralibus Eccleſijs, edita continentur.

Qui etiam ob capitales inimicitias nequeunt, vel non audent in loco beneficii reſidere ſecuri. Sed nec horum ullus ſacro ordini mancipatus, niſi religionem ingreſſurus valeat ullo modo beneficium, vel officium eccleſiaſticum reſignare, niſi aliunde ei ſit quo in vita poſſit commodè ſuſtentari. Adhæc beneficiorum, & officiorum permutationes admittere, quæ canonicis ſanctionibus, & Apoſtolicis conſtitutionibus permittuntur. Caveant autem Epiſcopi, & alij prædicti, itemque omnes Electores, præſentatores, & patroni tam Eccleſiaſtici, quam laici quicunq; ſint, ne verbo quidem, aut nutu, vel ſigno futuri in hujuſmodi beneficijs, & officijs ſucceſſores ab ipſis reſignātibus, aut alijs eorum ſignificatione, vel hortatu deſignentur, aut de his aſſumendis promiſſio inter eos, vel etiam intentio qualiſcunq; intercedat. Cæterum præcipimus, atq; intercedimus, ne ipſi Epiſcopi, aut alii collatores de beneficijs, & officiis reſignandis prædictis, aut ſuis, aut dimittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus, etiam per fallacem circuitum multiplicatarum in extraneos collationum audeant providere, quod ſi ſecus, ac etiam quicquid præter, vel contra formam prædictorum fuerit à quocunq; temerè attentatum, id totum ex nunc vires, & effectum decernimus non habere. Qui verò contrafecerint, ut in eo quo deliquerint puniantur, à beneficiorum, & officiorum collatione, nec non electione, præſentatione, confirmatione, & inſtitutione, prout cuiq; cõpetierit, tamdiu ſuſpenſi remaneant, donec remiſſionem à Romano Pont. meruerint obtinere, & qui talia beneficia ſeu officia receperint, eos prædictis pœnis volumus ſubjacere. Et nihilominus in eos, qui ſic ſuſpenſis conferre, eligere, præſentare, confirmare, vel inſtituere auſi fuerint, excommunicationis

quo

quo ad perſonas, quo verò ad capitula, & conventus à divinis ſuſpenſionis ſententias ipſo facto promulgamus, quibus etiam nullus alius quam ipſe Romanus Pontifex ſive abſolutionis, ſive relaxationis gratiam (excepto mortis articulo) valeat impertire, prohibitione, & literis noſtris prædictis nihilominus in cæteris omnibus, & perpetuò valituris. Non obſtantibus quibuſcunque privilegijs, indulgentijs, & literis Apoſtolicis generalibus, & ſpecialibus quibuſcunq; Epiſcopis, & alijs ſuperioribus, ac inferioribus eccleſiarū prælatis, nec non eccleſiis, monaſteriis, & capitulis, conventibus, collegiis, & univerſitatibus, eorumq; & aliis perſonis etiam Regia Imperiali majeſtate prædictis, ſub quacunque verborum forma, & conceptione conceſſis, per quæ effectus præſentium impediri poſſet quomodocumq;, vel differri, etiamſi de eis ipſorumque totis tenoribus ad verbum, ac de propriis nominibus eorum, nec non eccleſiis, monaſteriis, locis, ordinibus, & dignitatibus, de quibus nec non cauſis propter quas illa conceſſa ſunt, ſpecialem & expreſſam præſentibus fieri oportet mentionem. Cæterùm jubemus eaſdem præſentes ad valvas baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & in acie Campi Floræ publicari, & earum exempla affigi. Volumuſque eas ſic publicatas omnes & ſingulos perinde afficere, & obligare, ac ſi illis ipſis fuiſſent ſingulariter intimatæ, exemplis quoq; prædictis etiam impreſſis, manuque Notarii publici, & ſigillo prælati eccleſiaſtici, vel ejus curiæ obſignatis, eandem prorſus fidem adhiberi, quæ ipſis præſentibus ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ relaxationis, præcepti, interdicti, decreti, promulgationis, juſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1568. Cal. Aprilis Pontificatus noſtri Anno tertio.

Ex qua conſtitutione Pij videt Lector eas admitti reſignationes coram Ordinariis, quæ fiunt ex cauſſa ſenij, vel infirmitatis, aut ſi reſignans ſit corpore impeditus, utpotè ob lepram, ſcabiem herculeam, paralyſim, apoplexiam, morbum comitialem, chiragram: vel vitiatus, qualis eſt cœcus utroque oculo, claudus, loripes, gibboſus, aut alias notabiliter diminutus qualibet corporis parte, aut crimini obnoxius, veluti Simoniacus, Homicida, Adulter, concubinarius, inſordeſcens in excommunicatione, perjurus, Blaſphemus ante privationis ſententiam, vel cenſuris eccleſiaſticis ſubjectus, aut qui nequit eccleſiæ inſervire, quales ſunt prioris capitis exempla; quibus adde clericum bannitum, damnatum, mutum & qualemcumq; irregularem, deniq; ob vitam ſcandaloſam, & probroſam, imperitiā, ſive illiteraturam, morbum caducum, execrabilitatem, ſeu beneficiorum incompatibilium pluralitatem, ſtatus mutatio-

nem, utpotè ſi clericus contrahat matrimonium, vel cucullam monaſticam ſumat, denique ob cauſſas relatas in c. Niſi cum pridem de Renunciat. Ad extremum Ordinarij poterunt recipere renunciationes beneficiorum obtentorum per eos, qui nequeunt, aut non audent in loco beneficii reſidere propter capitales inimicitias. Prohibetur tamen Ordinariis ne beneficia ad ipſorum manus renunciata conferant ſuis vel dimittentium conſanguineis, affinibus, vel familiaribus, ut nunc dicemus. Atque hæ ſunt cauſſæ, quæ moverunt Pium V. ut Ordinariis facultatem daret recipiendi renunciationes beneficiorum, cum illæ omnem fraudem excludant, ut latè & copioſè tradidit, ſigillatimque explicat Flam. Pariſ. *lib. 5. de Reſig. ben. q. 6. uſque ad num.* 173. quo in loco Or- 55
dinarijs duo obſervanda præmonet.

Nimirum primum ut ſi renuncians in ſacris ordinibus ſit conſtitutus, videant an habeat aliunde ex quo commodè vivere poſſit, alias non admittant renunciationes, ut patet ex verbis conſtitutionis Pij V. ibi *Sed nec horum ullus ſacro ordini mancipatus valeat ullo modo beneficium (niſi religionem ingreſſurus) vel officium Eccleſiaſticum reſignare, niſi ei aliunde ſit quo in vita commodè poſſit ſuſtentari.* & ratio eſt ne in opprobrium & dedecus Eccleſiaſtici ordinis mendicare reſignans cogatur.

Secundum, ut Ordinarij admittentes reſignationes ex cauſſis ſupra relatis, 56
non conferant illa beneficia ſuis, aut reſignantium conſanguineis, & affinibus, vel familiaribus, etiam per circuitum, ut habetur in dicta Conſtit. Pij V. ibi, *Cæterum præcipimus &c.* & ratio eſt: quia reſignatio in favorem coram Ordinarijs eſt illicita. *Fuſc. de Viſit. lib. 2. c. 28. num. 29. & Simoniaca, ut oſtendi in tract. de Permut. p. 2. c. 25.* quia debet eſſe pura. *Flamin. de Reſignat. lib. 8. cap.* 49 quæ tamen Conſtit. non ſervatur in Hiſpania quoad prædictos, teſte Garcia *de Ben.* 11. *c. 3. n.* 272. Cæterùm, circa iſta duo notabilia ſunt adhuc duo obſervãda.

Primùm, quod in verbis d. Conſtit. habetur Ordinarium poſſe admittere 57
reſignationem religionem ingreſſuri, intelligendum eſſe, non de habitus ſuſceptione, ſed profeſſione, ut ſcilicet paulò antequam profiteatur, ſeu jam ad ipſam profeſſionem accingitur, liceat Novitio renunciare ad manus Ordinarij, *Nicol. Garcia de ben. part.* 11. *c.* 9. *num.* 24. reprobata Fuſci & Flaminij opinione, quem vide, ut & num. 28. ubi ſcribit Novitium lucrari interim fructus, ſive is profiteatur, ſive exeat.

Alterum eſt altioris indaginis; nimirum an valeat reſignatio beneficij ad cujus titulum eſt quis ordinatus, non facta mentione tituli in ſupplicatione, eſto quod facta ſit mentio reſignantem commodè habere ex quo vivere poſſit. Pro cujus quæſtionis ſolutione plures formantur concluſiones.

Prima, non valere reſignationem quando non eſt expreſſum, quod Reſignans habet aliunde unde vivat, ita diſponit Concil. Trid. *ſeſſ. 21. c. 2.* Beneficium (inquit)

(inquit) ad cujus titulum quis fuit ſacris ordinatus, reſignari non poteſt, niſi facta mentione quod ad illius titulum fuit promotus. Neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliunde commodè vivere poſſit, & aliter facta reſignatio nulla ſit. Cui conſentit Congregatio Cardinalium, hac declaratione anni 1588. *Fuit (inquit) dubitatum an pro forma traditum eſſet, ut reſignans teneatur facere mentionem ſe ad titulum illius fuiſſe promotum, adeò quod per æquipollens adimpleri non poſſit. Et fuit reſolutum pro forma traditum eſſe à Concil. ſtante clauſulæ annullativa, & quod Concil. negativè loquitur.* Ita Toler. *c.48. lib.1. ſummæ noſtræ 18. in fine.* Azorius *lib. 7. inſtit. moral. tom. 2. cap. 2 q. 7.* Flam. *lib. 5. de reſig. q. 6. num. 175.* Garcia *p. 2. c. 5. num. 192.* Salcedo *pract. crim. canonica c. 18. num. 8.* Et ita fuit reſolutum in Rota anno 1588. de menſe Maij *in una Salamantina* coram R.P.D. Orano Leodień. Rotæ Auditore celeberrimo, cujus nomen quoties citatur, toties maximæ Juriſprudentiæ juxta ac eloquentiæ conſummatio audientis animo oboritur. Et in una Hiſpalenſi coram Illuſt. Plato. 17. *Iunij eodem anno.* videri poteſt Flam. ſupra. Et lib. 8. q. 7. Idem fuit reſolutum in una Aretina plebis 4. Decemb. anno 1600. coram D. Millino. 59

Secunda Concluſio, non ſufficere expreſſionem quod reſignanti remanebat, unde viveret, ſed etiam neceſſariò exprimendum, quod ad titulum illius beneficij fuerit ordinatus, ita Concil. ſupra allegatum & Authores: tùm quia Concil. Trid. utramq; expreſſionem requirit, & quod ſit promotus ad titulum talis beneficii, & quod habeat unde vivere poſſit, *ita Flam. ſupra num. 36. Gonzalez glo. 5. §. 10. num 35.* tum quia ut ſupra dixit Congregatio forma dicti Concilij per æquipollens adimpleri non poteſt, Idem tenet Azor. *lib. 7. c. 25. qu. 6.*

Tertia concluſio, in ſacris conſtitutus, non poteſt ullo modo beneficium reſignare, etiamſi ad illius titulum non ſit promotus, niſi aliunde habeat unde commodè vivere poſſit, Ita Pius V. in d. conſtit. *56.* cujus verba ſupra retuli atque ita de ſtylo ſervari refert *Garcia 2. part. cap. 5. num. 189. Flam. lib. 3. de reſig. q. 14. num. 3.* Azor. *lib. 7. c. 2. q. 7.*

Quarta Concluſio, beneficium ſurrogatum illi beneficio, ad cujus titulum quis erat promotus, non poteſt reſignari, niſi facta mentione, quod ſit ſurrogatum ei ad cujus titulum fuerat reſignans promotus, & quod habeat unde commodè vivat, Ita Garcias *ſupra num. 210. & alij Ibid.* & Joannes Guttierrez *conſ. 42. num. 1.* 60

Quinta concluſio, renunciatio beneficii facta ſub penſione ſufficienti ad congruam ſuſtentationem, non tamen facta mentione quod ad illius titulum ſit quis promotus, non valet. Ratio eſt, quia ut dictum eſt ſupra, eſt forma ſub qua vult Concilium reſignari talia beneficia, & indiſtinctè annullatur reſignatio aliter facta. Ita tenet Congregatio Concilii cujus verba refert *Garcia d. p. 2. n. 215.* in hunc modum: Congregatio (inquit) cenſuit Conciliū intrare &c: 61

 Petrus

Petrus Ledeſma c. 7. poſt 10. *concluſ.* Azorius *ſupra cap.* 15. *quæſt.* 5. *Flam. d. quæſt.* 6. *num.* 41.

Decretum Concilii Trid. ſupra relatum habet etiam locum in permutationibus beneficiorum talium, quæ ſunt nullæ non factâ mentione quod permutans ad titulum beneficii permutati fuit ſacris ordinatus, niſi permutatio ſit æquivalens, ut Congregatio cenſuit *ſuper d. c.* 2. ibi, & aliter facta permutatio nulla eſt. Congregatio, inquit, cenſuit non procedere hoc in æquivalenti. & quod procedat etiam in permutatione tradit Gonzalez *glo.* 5. §. 10 *à num.* 43. dicens ita reſolutum in una Mutinenſis Canonicatus *anno* 1602. *coram D. Litta*, quæ deciſio jam luci data eſt per Farinacium, qui illam non tribuit R. P. D. Littæ, ſed Illuſtr. Reverendiſs. D. Cardinali Bononien. eſtque relata in 2. par. deciſ. noviſſimarum deciſ. 269. ſub die 4. Decemb. 1609. 62

Plura videri poterunt apud citatos auctores, qui ſatis inſinuant hæc dicta de ſtylo Rom. Curiæ, cum Seraphino *deciſ.* 1471. *ſub finem*.

Objicitur præmiſſis Navarrus *lib.* 3. *Conſil.* 23. qui dicit valere reſignationem hujuſmodi, in foro conſcientiæ non facta mentione tituli, & credit ita judicaturos Præſides Prætorii ſupremi Papæ, ſi eorum tribunali ſubjiciatur. 63

Reſpondeo 1. ex conſilio Navarri ſatis conſtare fuiſſe de ſtylo, ut fieret mentio in ſupplicatione quod eſſet quis ordinatus ad titulum beneficii, nam ſi ſtylus ille non fuiſſet in uſu, ceſſaſſet facilè diſputatio, & ſi contrarius fuiſſet ſtylus, Navarrus illum à ſe ſtare dixiſſet. 2. adduxiſſet ſaltem aliquod exemplũ ad probandum illum ſtylum, quod certè non potuiſſet deeſſe in Curia Rom. 3. non dixiſſet ſe credere, ſed certò ſcire coram prætoriis ſupremis judicandũ validam talem collationem non facta mentione tituli. 4. tantum dicit fore validam collationem beneficii ſub penſione ducentorum ducatorum reſignati, nulla facta mentione quod in ſimili aut aliis collationibus fuerit unquam ab illis ſupremis prætoriis judicatum, cum conſtet ex ſupradictis non ſemel contrarium fuiſſe reſolutum in Rota. Addo & deciſiones quæ reperiuntur apud Gonzalem & Flamin. fuiſſe poſteriores Navarro, ſicut & declarationes Concilii Cardinalium anno ſcil. 1588. quæ prævalent certè longè ejùs authoritati, & non dubito quin ſi iſtas reſolutiones vidiſſet Navarrus, mutaſſet ſententiam nondum ſatis confirmatam ab ullo authore. Addi poſſet Navarrum à ſimili ſententiam noſtram confirmare *lib.* 1. *de tempor. ordinat. conſ.* 41. ubi *num.* 2. dicit renunciationem tituli ab Ordinario ad Diaconatum eſſe ipſo jure nullam *per cap.* 2. *Concil. Trident. Seſſ.* 21. Idem Navarrus *eod. lib. conſ.* 16. *numero* 14. ita loquitur: Conſilium habet titulũ hujuſmodi ſine licentia Epiſcopi nullatenus renunciari poſſe, & verbum *nullatenus* inducit nullitatem actus ipſo jure. Sunt etiam Navarro poſteriores Toletus *cap.* 48. *ſupra* Flam. Azor. Garcia. *nu.* 192. Joannes Gutierrez *ſupra*. Denique fatetur Navarrus *in fin. d. conſ.* 23. multos

ordinarios

Digitized by Google

ordinarios & delegatos particulares judicaturos eam collationem non valere, quia neutra conſilij conditio fuit in illa expreſſa.

Objicitur 2. Flaminius, tanquam variabilis, qui *lib. 2. qu. 6.* & alibi, ſenſerat in ejuſmodi reſignatione neceſſariò exprimendum ad titulum beneficij iſtius fuiſſe ordinatum, & tamen *lib. 8. qu. 7.* ponere formam reſignationis à Pio V. datam, quæ tantum requirit ut exprimatur reſignantem habere ſufficientia ad vitam. 64

Sed reſpondetur 1. Flaminium fuiſſe & haberi authorem doctiſſimum, qui etſi non placet uni & alteri, placet tamen propè omnibus peritis rei beneficiariæ. placet Garciæ ſupra. *num.* 192. ubi citatur in confirmationem hujus ſententiæ. placet Gonzalez *in Reg. 8. Cancell. glo. 5,* §. 10. *num.* 35. placet Azorio *tom. 2. ſupra citato,* & alij quotquot de reſignat. tractant illo lubenter utuntur, ejuſque auctoritati innituntur.

„ Reſpondetur 2. Flaminium non revocare *lib. 8.* quæ dixit *lib. 2.* ſed confirmare his verbis *qu. 7. num.* 48. Et ſi fuerit ordinatus ad titulum illius beneficij, hoc neceſſariò eſt exprimendum: Quod verò adfert formam Pij V. quæ hoc non exprimit, non ideò varius eſt, ſed ſapienter innuit duas formas Reſignationis unam conſtitutionis Pij V. quæ inquit Azor. *ſupra c.* 19. datur Ordinariis tanquam formula obſervanda in admittendis reſignationibus extra Curiam Romanam, & illa generalis eſt pro omnibus reſignationibus apud illos, ut neceſſariò debeat exprimi, quod ſufficienter habeat Reſignans ad vivendum ſi ſit in ſacris. Nec in ea conſtitutione per aliquam clauſulam derogatur Concilio Trid. cui certè derogandum eſt, ut deſinat operari. attamen forma eſt Concil. Trid. quæ ſervanda eſt in reſignat. beneficij ad cujus titulum eſt quis ordinatus. atque hoc ſatis inſinuatum eſt ab authoribus ſupra citatis. nam Garcia *num.* 192. adfert formam Concil. Trid. *num. verò* 198. adfert bullam Pij V. Azor. verò *lib. 7. c. 19. q. 5.* adfert formam Pij V. & illam dicit apud Ordinarios ſervandam: & c. 25. citat. Concil. Trid. *ſeſſ.* 21. *c.* 2. & omninò obſervandum dicit. Neque verò putandus Toletus, Seraphinus, & alij ignoraſſe bullã illam, & tamen Toletus hæc ait: Nam verba Concilij vim habent decreti irritantis, potentiamque tollentis faciendi contrarium. Et Seraphinus *dec. ſupra citatà in fine:* concludit debere quendam Hieronymum manuteneri in poſſeſſione beneficii ad cujus titulum fuerit ordinatus, quia, inquit, fuerat ordinatus ad illius titulum, & illud non expreſſerat: cui deciſioni conformis eſt deciſio 269. in Nouiſſimis part. 2. apud Farinacium, quæ eſt Illuſt. & Rever. D. Card. Bononien. *de anno* 1609. *Decemb.* 4.

Unde concludimus rectè Farinacium ſuſtinere exprimendum eſſe, quod ad titulum beneficii fuerit promotus, & ſcitè adferre formam Pij V. quæ omnibus aliis, etiam reſignationibus ſervãnda eſt apud Ordinarios: Non enim ibi dicit

Pius V. ſufficere in omni reſignatione ſi exprimatur hoc tantum, nempe reſignantem habere unde aliunde vivat, ſed ait neceſſarium eſſe hoc exprimere in omnibus, in ijs verò ad quorum titulum eſt quis ordinatus, ſatis jam conſtabat ex Concilio Trid. illud neceſſario exprimendum eſſe. Nec contrarium ulla deciſione decretum, vel ab aliquo authore confirmatum, præterquã Navarro, qui non deciſum, ſed fortè decidendum in ſummo Prætorio credit, quod quidem non credidiſſet, ſi multas Rotæ deciſiones, Cardinaliumque declarationes in contrarium vidiſſet. unde Scholiaſtes in Navarrum editum anno 1601. Venetiis apud Joannem Gulelium *conſ. lib. 1. de renunciat. conſ. 4. quod communiter habetur lib. 3. conſ. 23.* ſub finem rectè hæc ſubjicit: Advertendum referri Sacram Congregationem cenſuiſſe ejuſmodi renunciationem eſſe nullã, ex quo non ſit expreſſum reſignantem ad illius titulum promotum, quæ expreſſio pro forma requiritur. hæc autem añotatio, una eſt ex ijs, quæ, ſi quando ſententia Doctoris minus probabilis viſa eſt, magis receptam, & præſertim à Concilij Trid. Illuſt. Card. Congregatione magis probatam demonſtrat, ut dicitur in ipſo libri titulo. Quid quod ipſe Navar. in Manuali *c. 22. de Sacramẽto Ordinis in fi.* citat, probatque decretum Concilij Trid. d. ſeſſ. 21. c. 2. quod ordinatus nimirum ad titulum beneficij non poſſit illud reſignare niſi conſtet eum aliunde habere unde commodè vivere poſſit feceritque mentionem ſe ad titulum illius beneficii fuiſſe promotum?

Nihilominus adverſus communem hanc Doctorum ſcholam, ſunt qui in a- 65
lia eant omnia, dicantque ex ſtylo Curiæ Romanæ ſufficere in reſignationibus exprimere, reſignantem in ſacris ordinibus conſtitutum habere aliunde ex quo vivere commodè poſſit, omiſſa expreſſione ipſum fuiſſe promotum ad ſacros ordines ſub titulo illius beneficii reſignati.

De quo ſtylo, inquiunt, Cancellariæ, ſexcentorum poſſent produci pragmaticorum in Rom. Cancellaria exercitatiſſimorum elogia.

Quibus in tali caſu credendum eſſe tradunt Farin. *deciſ.* 197. *num.* 4. Guitierrez *Canonicarum q. lib. 1. c. 33. num. 35.* Flam. *de reſig. lib. 3. q. 6. num.* 28. Bartol. *in l. de quibus num. 21. ff. de legibus.*

Quo ſtylo ſuppoſito, Rotæ deciſiones, & ſacræ Congregationis declarationes oppoſitum tradentes ceſſare viderentur. tum quia ſtylus Cancellariæ facit jus, & eſt attendendus *c. ex litteris de Reſcript. c. quam gravi de crimine falſi, Verallus deciſ. 332. n. 2. p. 3. Gigas de penſio q. 54. num. 2. Mandoſ. ad Reg. Cancell. 10. q. 5. num. 6. item ad Reg. 3. q. 10. n. 7. & ad Reg. 8. q. 41. n. 13. Sarn. ad Reg. de Collit. Surrog. Fl. de Reſig. lib. 10. q. 2. num.* 15. tum quia mentem Principis aperit & declarat *Mandoſ. ad Rubric. Cancell. q. 2. num. 3.* tum quia quæcumq; fiunt in Camera vel Cancellaria dicuntur fieri in conſiſtorio, imo in conſpectu Papæ, *Flam. de Reſig. lib. 9. q. 25. nu. 3. & 5. Gomeſ. ad Reg. de triennali qu. 7. §. præterea.* Ideòque ſtylus

Digitized by Google

ſtylus Rom. Curiæ facit jus & tollit omnem dubitationem facti, *Gomeſ. ad Reg. de imp. ben. vacant per obitum q. 6. verſ. ſed ulterius* non ſolum in Curia, ſed etiam in 67
partibus *Gravet. ad Veſtrium lib. 5. c. 3. n. 6. Garcias de ben. p. 1. c. 5. num. 88.* quem proinde ſervare tenentur omnes inferiores Eccleſiæ. *Gomeſ. in proœmio Reg. q. 2. §. quarto pro iſta p. Guitierrez Canonicarum q. lib. 1. c. 33. nu. 35. in fi. Card. in cle. quamvis in princip. de appellat.* adeò ut ſententia contra ſtylum lata ſit nulla, *Praſ. Ever-* 68
vardi in loco à ſtylo Curiæ num. 3. Flam. de reſig. lib. 10. q. 2. num. 16. 17. Judexque litẽ faciat ſuam *Gigas de penſ. q. 58. num. 2.* Nec requiritur ut is ſit obtentus in judicio contradictorio, aut deciſione aliqua Papali firmetur, ſed ſufficit obſervantia, crediturque peritis ita atteſtantibus *Flam. lib. 3. q. 6. num. 28. Gravetta de Antiquit. temp. part. 1. num. 36. Garcia. de ben. d. c. 5. num. 88.*

Stante proinde prædicto ſtylo de non exprimenda qualitate promotionis ad ſacros ordines ex titulo, ſuper quo ordinatur, non videtur poſſe dari de nullitate Reſignationis.

His æqua bilance trutinatis judicet lector, utra magis opinio ſit ſequenda: certè in re tam ſinuoſa & perplexa operæ pretium eſſet S. Pontificem adire, cujus eſt interpretari, nedum Decreta Concilij, ſed hanc vel illam DD. opinionem probare vel rejicere, maximè in iſto caſu quo pragmatici peritiſſimi & callentiſſimi Rom. Cancellariæ rarò exprimũt reſignantem fuiſſe promotum ad titulum beneficij reſignati. Interim non ex eo cautum arbitrarer reſignanti ut ei liceret invalidare reſignationem à ſe factam, quia pro reſignatario ſtaret illud juris axioma, quod error juris dubij excuſet, ut fuit ſæpius reſolutum in Rota, & nominatim in una Viſiten. Canonicatus, de qua dicam infra ad Reg. Diſpenſ. ad duas parochiales. Itaq; deciſionem hujus quæſtionis relinquo judicio S. D. N. Pauli V. qui ut eſt in omnibus facultatibus & ſcientiis conſummatiſſimus, ita verus eſt flos delibatus eximiæ pietatis atq; prudentiæ. De cætero, haud dubium eſt, quin prædicta conſtit. Piana ſit in his locis in viridi obſervantia, comprehendetq; quæcumq; beneficia, exceptis tamen beneficiis Juriſpatronatus eccleſiaſtici, quæ licet ad manus Ordinarii liberè reſignare & per illum conferre etiam familiaribus reſignantium, per not. Garciæ *tract. de ben. p. 11. c. 3. n. 268. & ſeqq.* ubi ſcribit ita declaratum fuiſſe per Gregorium ejus nominis XIII. & iſte caſus à paucis menſibus evenit in una beneficii ſimplicis ſeu capellaniæ propè & extra eccleſiam Tongren. de anno 1621. coram Officiali Leodien. uti Executore Apoſtolico. Neque adverſus hanc obſervantiam allegari poteſt recens aliquis uſus contrarius: quia Conſtitutio Papæ non poteſt tolli per contrarium uſum ſine ipſius Papæ ſcientia & conſenſu, neq; ſufficeret
tacitus ipſius conſenſus, Rota in una Romana concordiæ *coram R. P. D. Cavaleriis* 69
12. Februarij 1610. quæ deciſio extat apud Farinac. *part. 1. dec. 221. nu. 5. & 6. in Noviß.* quam etiam confirmat deciſio Rev. D. Damaſceni ſupra, ibi *Difficultas in hoc caſu.*

Argumen-

Argumenta in Regul. XLIIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ eſt* XLV. PAVLI V.

1. IMpetrationes ſunt ambitioſæ.
2. Impetrans per ingreſſum religionis, debet probare actu ingreſſum.
3. An Regula hæc ſit de dandis?
4. Camera Apoſtolica an bullas concederet contra hanc Regulam.
5. Beneficium non vacat per ingreſſum religionis ſed per profeſſionem.
6. Per profeſſionem inducitur beneficii & penſionis vacatio.
7. Concilium Tridentinum annullat reſignationes Novitii religionem ingreſſi ante duos menſes præcedentes.
8. Reſignatio ingredi volentis religionem ſubſiſtit, ſi ante ſuſceptum habitum, vel ingreſſum religionis facta ſit: Limita ut hic.
9. Reſignans tenetur facere mentionem quod ad titulum beneficii fuit promotus nec ſufficeret ſi poſtea conſtiterit illum habere aliunde ex quo commodè vivere poſſit.
10. Monachus ante profeſſionem poteſt renunciare coram Ordinario, neque ante profeſſionem vacabit hujuſmodi beneficium. & quid de fructibus?
11. Novitius non poteſt renunciare niſi intra duos menſes proximos ante profeſſionem cum facultate Epiſcopi vel ejus Vicarii.
12. Quid ſi cucullam monaſticam ſumens ſit Ordinatus ad titulum beneficii?
13. Epiſcopus non debet beneficia ingredientis religionem conferre, niſi facta profeſſione.

Regula xliiii. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* xlv. PAVLI V.

DE INGRESSV RELIGIONIS.

ITem quod non dentur litteræ ſuper beneficiis vacaturis per ingreſſum religionis, niſi ille præceſſerit datam deſuper petitionis.

GLOSSE-

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit quod ſi impetretur beneficium vacaturum per ingreſſum religionis a-
licuius quod non expediantur litteræ deſuper niſi ingreſſus religionis præceſſerit datam
petitionis vel ſignatæ ſupplicationis, hoc dicit: & ratio dubitandi poſſet eſſe quia habetur
pro cincto qui de proximo eſt cingendus l. penult. ff. de milit. teſt. & licet tempore datæ
non eſſet religioſus ſed ſtatim intravit religionem, ſatis videbatur quod iſte haberet in-
tentum per prædicta, ſed ſtatim intravit religionem, ſatis videbatur quod iſte haberet
intentum per prædicta, ſed ratio deciſionis eſt, quia impetrationes ſunt ambitioſæ c. fi. 1
de reſbript. lib. VI. ideò ambitioni impetrantis debet occurri. nam ſi dicat quod bene-
ficiatus ingreſſus eſt religionem, mentitur, & ſi expreſſiſſet fortè ita de facili non habu-
A iſſet, ergò &c. arg. c. poſtulaſti de reſcript. & quod ibi not. Joannes de Imola
& Abb. Item per ingreſſum religionis impetrans debet verificare actu ingreſſum, &
non habitu: quia ſunt verba reſtrictiva, ut dixi, ergo &c. arg. l. non poteſt deſiiſſe 2
de reg. jur. & credo quod iſte impetrans in expeditione debet hoc probare in Cancella-
ria quod ingreſſus erat ille ante datam ex quo eſt pars ſuæ intentionis etiamſi foret negati-
va, ſufficiat l. ei qui dicit ff. de prob. & quod dicit Barthol. in l. illa, ubi legit.
legem hoc jure ff. de verbor. oblig. & dubito an ſit danda iſta regula, quia non an-
nullat: tamen crederem quod ſi unus impetraret per ingreſſum religionis, & tunc ille non
B impetraverat, & alius poſtea impetravit per verum ingreſſum, quod ille ſecundus in data 3
debet obtinere per ea quæ ſuperius dixi: & tunc deberet dari iſta regula, quia concernit
ius alterius, & etiamſi non daretur Iudex, ſic deberet iudicare, arg. d. c. poſtulaſti.
Ideò cautela eſt quod ponas in ſupplicatione per ingreſſum religionis iam præteritum, ut
dicitur, vel de proximo futurum Titij, &c. & tunc dubito quod ſignaretur ſupplicatio:
tamen ſi ſignaretur poſſent litteræ expediri per Cancellariam arg. hujus regulæ: cuius
verbis debemus inhærere & non recedere ab illis arg. l. non aliter de leg. III. & credo
quod Camera tranſiret bullas contra hanc regulam ſecundum conſuetudinem ſuam. 4
Vnum tamen non omittam, quia beneficium non vacat per ingreſſum religionis, ſed per 5
profeſſionem tacitam, vel expreſſam c. beneficium de reg. jur. lib. VI. ideò iſta regu-
C la non debet intelligi ut aliqui curioſi Curiales intelligunt, ſcilicet quod beneficium ipſo
facto vacat per ingreſſum religionis, quia debet intelligi ſecundum d. c. beneficium vide-
licet per ingreſſum religionis vacaturis per profeſſionem tacitam, vel fiendam: & iſta vo-
catur ſpecialis reſervatio, quæ non revocatur per revocationem expectativarum ut dixi,
ſupra in regula x, & hoc eſt quod vult dicere illa Regula præterquam ſecundum quod
conſueverunt litteræ per Cancellariam expediri &c.

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

A *ACtu ingreſſum*) Non quod tum non vacet, ſed vacabit facta profeſſione
ut infra dicitur: Nam per profeſſionem inducitur beneficii vacatio *c. be-
neficium de Reg. iuris in 6. Sylv. verbo religio 2. qu. 8. Abb. in c. quod dei de ſtatu Mo-* 6
*nach. D. Tho. 22. qu. ult. art. 7. Abb. in c. admonet col. ult. verſ. oppono quod de renun-
ciat.* & ſicut vacant beneficia per profeſſionem, ita etiam per illam extinguitur
penſio, *Gigas de Penſio. qu. 53. Caputaquen. deciſ. 223. part. 2. atque ita fuit reſolu-
tum in una Ceſenaten. penſionis 24. Ian. 1594. coram D. Gyſio*: quamvis contradi-
cat *Rebuff. de Pacif. poſſeſſ. num. 157.*

Quia non annullat) Concilium tamen Trid. Seſſ. 25. c. 16. de Regul. annul-
B lat hujuſmodi renunciationes. ordinat enim quod nulla renunciatio aut obli-
gatio Novitij ante profeſſionem facta etiam cum juramento vel in favorem 7
cujuſcumq; cauſſæ piæ valeat, niſi cum licentia Epiſcopi ſive ejus Vicarij fiat
intra duos menſes proximos ante profeſſionem, ac non alias intelligatur ſuum
effectum ſortiri niſi ſecuta profeſſione, aliter verò facta irrita ſit, & nullius ef-
fectus: Concilium tamen non habet locum ſi renunciatio facta ſit ante ſuſce-
ptum habitum, vel ante ingreſſum religionis (quamvis renuncians foret ac- 8
ceptatus) ideoque ſubſiſtet, niſi tamen donatio vel renunciatio facta fuerit in-
tuitu religionis ingrediendæ, tunc tanquam facta in fraudem Decreti Concilij,
locus eſſet illius diſpoſitioni, ex ſententia Congregationis Concilij

Adverte tamen quod dixi ceſſare Concilij diſpoſitionem ſubſiſtereque re-
nunciationem beneficij factam ante ſuſceptum habitum, vel ingreſſum religi-
onis, dummodo non ſit beneficium ad cujus titulum reſignans eſſet ordinatus
niſi hoc Sanctiſs. fuiſſet expoſitum ex alio Concilij decreto Seſſ. 21. cap. 2. u-
bi reſignans tenetur facere mentionem ſe ad titulum illius beneficii fuiſſe pro-
motum, & aliter reſignatio facta nulla ſit, etiamſi poſtea conſtiteit ordinatum 9
tempore reſignationis beneficij habere aliunde unde commodè vivere poſſit,
Garcia tract. de Beneſ. part. 2. c. 5. num. 192. & ſeqq. qua de re fusè ſcripſi ſupra
ad Reg. de conſenſu in reſignationibus.

C *Per profeſſionem*) Unde cum beneficium vacet facta profeſſione, ut dictum
eſt, poterit Monachus ante profeſſionem renunciare etiam coram Ordina-
riis ut patet ex conſtitutione Pij V. 58. ibi, *Religionem quoque ingreſſuri vel matri-* 10
monium contracturi, nec ante profeſſionem vacabit cum habeat annum proba-
tionis, intra quem poteſt exire *glo. in c. beneſ. de reg. in 6.* & interim lucrabitur
ſive poſtea exeat, ſive poſtea profiteatur, fructus inquã qui in abſentia percipi
ſolent

Digitized by Google

ſolent, cum ſit abſens ex juſta cauſſa *c. relatum de cler. non reſident. Nicol. Garcia de Beneſ. p.* 11. *c.* 9. *num.* 28. licet interim debeat per alium deſervire beneficio ſi ſervitium illud requirit *Garcia d. c. num.* 29. ubi ſubjicit quod ſi eſt curatum debet obtinere licentiam ab Ordinario in ſcriptis juxta Concilium Trid. *Seſſ.* 25 *c.* 1. *de reformat.* & ſi nollet dare, recurrendum eſſet ad Superiorem ut ibid. addit. Adverte inſuper quod talis religionem ingreſſus non lucrabitur fructus ſi ſint beneficia non habentia fructus in abſentia, ut ſunt nonnulli canonicatus & præbendæ quorum fructus reſidendo lucri fiunt, inquit *Garcia d. c.* 9. *num.* 31. 11
Adverte ſecundo quod talis Novitius debebit renunciare intra duos menſes proximos ante profeſſionem cum licentia Epiſcopi, vel ejus Vicarii, & aliter facta renunciatio erit irrita, & nullius effectus ex decreto Concilij Trid. *d. c.* 1. *& Seſſ.* 25. *c.* 16. *de reg.* quod decretum etiam habere locum, quando quis renunciat ante ingreſſum, ſeu intuitu ingreſſus religionis reſolvit S. Congregatio : nam videtur facta in fraudem, & hoc quando ordinatus ad titulum illius bene- 12
ficii non habet aliunde ex quo vivere poteſt: nam his caſibus non debet admitti reſignatio, niſi habeatur certitudo de profeſſione, & eo modo quo dictum eſt, & de ſtylo exprimitur in ſupplicatione *Flam. Pariſ. de reſig. ben. lib.* 3. *c.* 13. Item habet locum in quacumque renunciatione beneficiorum, ut ſæpius cenſuit S. Congregatio Concilij teſte eod. Flam. Pariſ. *dicta qu.* 13. *num.* 5.

Et his igitur colligitur faciendam eſſe reſignationem de conſenſu ſuperiorũ ante duos menſes profesſionis, idque non caret ratione, ne temerè quis renunciet dum eſt Novitius, & poſtea contingat carere beneficio, & Monachatu, ſi fortè non admittatur ad profeſſionem, vel ipſe poſtea nolit profeſſionem emittere juxta ea quæ ſcribit Abb. *in c. ex tranſmiſſa num.* 5. *de renunciat.* ex quo e- 15
tiam ſequitur Epiſcopum non debere admittere reſignationem ejuſmodi beneficij, illud conferre niſi factâ profeſſione, ut præter placitum S. Congregationis, notat quoque Zechius *de ben. c. ult. num.* 2. §. *mente etiam captus.* atque ita intelligenda verba Conſtitutionis 58. Pij V. ibi *Religionem ingreſſuri*, ſcilicet *per profesſionem*, notat Nicol. Garcia *d. c.* 9. *num.* 23. & non per habitus ſuſceptionẽ, ut voluit Fuſcus & Flam. Pariſius *lib.* 5. *qu. ult. de reſig. ben.*

Agumenta in Reg. XLV. INNOCENTI VIII. *quæ eſt* XLVI. PAVLI V.

1. IMpetratio beneficij in genere nec ſpecificato modo vacandi, eſt nulla.

2. Valeret impetratio ſecundi, ſpecificato modo vacandi, non etiam prima.

3. Hæc Reg. eſt de dandis ex quo habet

decretum irritans, vel annullans.
4. Secundus Principis juſſus habetur pro certa ſcientia, & num. 7.
5. Quod unico contextu dicitur, habetur pro uno actu, licet pluries repetatur.
6. Impetrans tenetur facere mentionē de vacatione & de modo vacandi.
7. Impetrās an ſit arctandus ad probandum omnia crimina narrata.
8. Impetrans beneficiū ob crimen privatione dignum, quam clauſulam habeat inſerere ne criminoſus interim poſſit reſignare.
9. Secunda juſſio habetur pro certa ſcientia quando ſecundum reſcriptum mentionem facit de primo.

Regula XLV. Innocentij VIII. *quæ eſt* XLVI. Pauli V.

NON VALEAT IMPETRATIO FACTA PER MODUM IN CANCELLARIA EXPRIMENDUM.

ITem voluit quod ſi petatur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, talis impetratio non valet, nec litteræ deſuper expediantur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit quod ſi impetretur aliquod beneficium vacans per modum in Cancellaria Apoſtolica exprimendum, quod talis impetratio non valet, nec litteræ deſuper expediantur: hoc dicit & eſt clara: & ratio dubitandi potuit eſſe, quia ex quo beneficium, & eius collatio pertinebat ad Papam, ſatis erat dicere in genere Tale beneficium vacat Sup. S. V. quod dignetur mihi illud conferre & ſi Papa dicat fiat ut petitur, videtur valere talis impetratio, ex quo petitio, & ſignatura ſint generales. ideò comprehendit quamlibet ſpeciem ſub ſe comprehenſam arg. c. ſolitæ de maio. & obed. cum infinitis. *Et ratio decidendi eſt in contrarium, & ſi impetretur in genere nec nominatur perſona, nec modus vacandi, tamen ſi Papa ſciret ita de facili non concederet, ideò* 1
impetratio eſt nulla, facit dictum c. poſtulaſti de reſcript. & quod dixi ſupra regula proxima. *ideò ſi ſecundus impetraret, & exprimeret verum modum vacandi, illa impetratio valeret, & non prima, per iſtam regulam, iuncta d. c. poſtulaſti, & quia iſta Regula annullat impetrationem credo quod etiam Camera non daret, etiamſi verus* 2
modus vacandi exprimeretur. Tamen credo quod iſta ſit danda, ex quo habet decretum irritans, vel annullans ut dixi, & crederem quod ſi in clauſulis ſupplicationis etiam hoc peteretur

B *peteretur & in corpore etiam, quod tunc non haberet locum iſta Regula, ex quo Papa bis mandat, & ſecundus iuſſus habetur pro certa ſcientia vel pro motu proprio*, ut in l. nec damnoſa C. de precibus impera. offe. & ibi dicit Bald. & facit gl. in verbo aliis, quam not. ibi Ang. in authen. de non alien. aut permu. §. quia verò ſimile col. II. *niſi dicas quod id quod nititur unico contextu habetur pro uno actu, licet pluries repetatur*, facit glo. in l. ſi convenerit la. 1. ff. de pign. act. & gl. in c. ab eo de appel. lib. VI. & quod dicit Bald. in proœmio C. & glo. in c. ſuam de appel. *ideò dubito quod Cancellaria etiam hoc reciperet, ſed de Camera non dubito, ſi eſt pecunia, ideò permittas benè taxari talem bullam ut tranſeat per Cameram.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A **I**Mpetratio eſt nulla) Olim ante hanc Regulam non erat neceſſe exprimere modum vacationis ut not. Geminian. *in c. ſuſceptum num. 10. de Reſcript. in 6. Lapus alleg. 6.* facta enim ſimpliciter mentione vacationis, includebatur omnis modus vacationis *glo. in Clem. 1. verbo Quamvis de Preb. & glo. in c. ſi propter de Reſcript. in 6.* ſiue per mortem beneficiarii, vel per tranſlationem, vel denique per amotionem, aut privationem, iſta enim eſt ſumma vacantium beneficiorũ diviſio *c. niſi iam pridem c. poſt tranſlationem c. ult. de Renunciat. c. ſuſceptum ibid. DD. de Reſcript. in 6.* Nunc verò per hanc regulam Impetrans tenetur facere mentionem de vacatione, & de modo vacandi, alias impetratio & proviſio eſt nulla, ut hic dicitur & notat obiter Mohed. *deciſ. 33. de preb.* & Felij *in c. in noſtra de Reſcript.* quia alias multæ committebantur fraudes, & cauti pragmatici nunquam exprimebant modum, teſte Rebuffo *in addit. ad hanc Reg.* Licet in ſignatura poſſit dici quod major & uberior expreſſio fieri poſſit, & etiam ſolet Papa uno modo vacandi expreſſo dicere, & alio quovis modo, ut notum eſt, & tradunt DD. *in c. ſuſceptum de reſcript. in 6.* Sed hæc Reg. ſtatuit, ut ſaltem unus modus vacandi exprimatur ſi plures ſint. Quod ſi plura delicta in ſupplicatione expreſſerit petatque committi quibuſdam probis viris, ut ſi eis de præmiſſis vel altero præmiſſorum conſtiterit dictum N. privet, tunc Papa conſuevit deletre illa verba *Vel altero præmiſſorum:* quia poſtquam Impetrans diffamat aliquem de pluribus criminibus deberet arctari ad probandum omnia quibus illum diffamat, alias pœna talionis tenetur vel ad diffamationis pœnam, *text. in c. ſuper his ubi DD. de accuſ. c. licet Heli de Simonia Staphil. de litt. gratiæ fol. 176. verſ. Notandum eſt Rebuff. d. loco.* ubi quoq; notat quod ſi quis impetrat beneficium per privationem debet ne interim reſignet inſerere iſtam clauſulam. *Et cum decreto quod reſignatio cedat in favore impetrantis;* quod ſolet concedi poſt primam privationis ſententiam, & rariſſimè ante, *ut not.* Staphil. *d. loco* & ego alibi.

6 7 8

B *Pro certa ſcientia)* Adde And. Gail. *lib. 1. obſer. Cameræ obſer. 35. num. 6.* quod tamen limita ſingulariter ut procedat, quando ſecunda juſſio, vel ſecundum reſcriptum facit expreſſam mentionem de primo : alias iſta geminatio 9 non haberet effectum, per not. Bald. *in l. 2. C. de petit. bon. ſublatis lib. 2.* Jaſ. *in l. nec damnoſa C. de precib. imp. offer.*

Argumenta in Reg. XLVI. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* XLVII. PAVLI V.

1. IUdex delegatus principis poteſt ſubdelegare.
2. Induſtria Judicis videtur electa, ubi à Papa datur per ſignaturam.
3. Vicecancellarius Papæ an poſſit aliquem ſubſtituere.
4. Hæc Regula non eſt de dandis.
5. Delegatus ſummi principis ſententiam ſuam exequi poteſt.
6. Delegatus poteſt ſubdelegare ſi ſit delegatus ſumi principis, aliter non
7. Ubi eſt electa induſtria perſonæ, delegatus etiã à ſummo principe ſub delegare non poteſt.
8. per clauſulam : Tuam conſcientiam onerantes, cenſetur electa induſtria perſonæ.
9. Multo magis cum Papa ſic reſcribit, per teipſum cognoſcas, vel exequaris : nam tunc ne quidem partium conſenſu poterit ſubdelegare.
10. Delegatus vel ſubdelegatus ab Ordinario, ſubdelegare non poteſt.
11. Exceptio in ſubdelegantem inutiliter proponitur poſt litem conteſtatam.

Regula XLVI. Innocentii VIII. *quæ eſt* XLVII. PAVLI. V.

DE EXECVTIONE FACIENDA.

ITem voluit, ſtatuit & ordinavit, quod quotieſcumque per ſignaturam ſuam vel de ejus mandato factam ſuper exequendis aliquibus cum adjectione proprii nominis vel dignitatis cujuſvis Iudex datur, litteræ deſuper expediantur cum expreſſione, quod idem Iudex executionem faciat per ſeipſum.

GLOSSE-

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula dicit quod quando Papa dat aliquem iudicem ſuper expediendis aliquibus
negotijs vel cauſſis de mandato Papæ per ſuam ſignaturam vel de eius mandato ſactam
tunc ſive exprimatur nomen dignitatis iudicis in expeditione litterarum, debet exprimi
quod idem iudex executionem huiuſmodi faciat per ſeipſum h. d.

Et hæc Regula eſt contra multa iura dicentia quod iudex poteſt ſubdelegare ſi eſt de-
A *legatus Principis*, ſufficiat c. paſtoralis de offic. deleg. *& hoc de iure canonico, ne* 1
B *videatur obſtare lex* fin. ff. de offic. ejus cui mand. eſt juriſd. & l. more majorum
ff. de juriſd. om. judic. *ergò, &c. Sed ratio decidendi eſt, quia videtur electa induſtria*
C *perſonæ, quando datur à Papa per ſignaturam, & ideò ne ſine cauſſa poſſit ſubdelegare,* 2
mandat hic Papa, quod ponatur iſta clauſula, pro qua facit cap. fine. §. is autem
de off. deleg.

Sed iſta Regula non habet locum in reſcriptis quæ communiter emanant ſine ſignatu-
ra Papæ, vel eius mandato facto, ergò non debemus recedere á verbis: quia reſcripta ſine
ſignatura expediuntur. & hoc nota: quia fundandur iure communi omnia reſcripta ſci-
licet Conqueſtus, ad audientiam, Quæ nobis, Dilecti &c.

Et per ſupradicta videtur quod Vicecancellarius non poteſt ponere in officio ſuo alium 3
Regentem Cancellariæ, cum eius induſtria ſit electa: tamen contrarium eſt verum, ut in-
fra dicam de ſua poteſtate: quod facit contra dicentes quod non habet poteſtatem niſi ſe-
cundum regulas Cancellariæ. & iſta regula nec facit pro, nec contra aliquem, ideò neſcio
ſi ſit danda, & credo quod non: quia concernit expeditionem tantum litterarum & non 4
habet decretum irritans.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

Contra multa iura) Omninò: cum delegatus ſummi Principis ſententiam
A ſuam exequi poſſit, text. in c. quærenti de off. jud. deleg. DD. in c. ſigni- 5
ficaſti d. tit. & in l. à judice C. de judic.

Si eſt delegatus Principis) Intellige ſummæ poteſtatis; puta Imperatoris, vel
Papæ, aut alterius non recognoſcentis ſuperiorem: ſecus eſt in delegatis E- 6
B piſcoporum, Comitum, Marchionum vel Ducum: nam iſti non poſſent ſub-
delegare: quia illorum leges vel conſtitutiones cenſentur jus prætoriũ & non
civile, *ut per Bart. in l. S. in pr. ff. de verb. oblig. notat Iaſ. in l. A. Iudice num. 11. verſ.*
tertio limita C. de Iudic. atqui ad hoc ut delegatus à Princi pe poſſit ſubdelegare,
neceſſe eſt quod delegatio fiat à tali Principe cujus conſtitutio cenſeatur jus
civile,

Digitized by Google

civile, & non prætorium *Iaſ. d. loco.*

C *Electa induſtria perſona)* Quo caſu delegatus etiam à Principe ſummæ poteſtatis non poteſt ſubdelegare quia ab ejus perſona recedi non poteſt ut decidit ROTA *in una Peruſina Concordia* 10. *Iunij* 1603. *coram* R. P. D. *Pamphilio.* quæ deciſ. extat apud Farinacium *part.* 2. *deciſ.* 462. *num.* 3. *in Noviſſ. per cap. ſi. de off. deleg. ubi latè* DD. ſcribunt quando dicatur vel cenſeatur electa induſtria perſo- 7
næ, vide etiam ſupra ubi notat per clauſulam *Tuam conſcientiam oneramus,* cenſeri electam perſonæ induſtriam *per not. Bald. in c. ſi pro debilitate col.* 4. *de officio deleg. Panor. in c. cum in veteri per illum text. de electio.* multo magis quando Papa 8
ſic mandat, per te ipſum cognoſcas vel exequaris, ut hic dicitur: nam tunc ne 9
quidem de partium conſenſu poſſet ſubdelegare, quaſi tunc electa ſit ejus induſtria *Iaſ. d. num.* 11. *verſ. ſexto limita.* In ſubdelegato verò vel delegato ab ordinario perſpicuum eſt illum non ſubdelegare: cum non habeat propriam Ju- 10
riſdictionem, ſed mandatum, & ſic alieno beneficio utatur *text. in l. more maiorum cum l. ſeq. ff. de iuriſ. om. iud. & in d. leg. à iudice,* ubi latiſſimè Jaſon. qui inter cæteras limitationes ponit hanc, niſi partes non ſe apponant delegationi: quia lite conteſtata coram ſubdelegato amplius apponi non poſſet; cum ſit ex- 11
ceptio dilatoria quæ litæ conteſtata tollitur, *l. Pomponius* §. *Ratihabitionis ff. de Procur. l. Ita demum C. eodem Iaſon. d. l. A. Iudice num.* 10. *C. de iudic.*

Argumenta in Regul. XLVII. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* XLVIII. PAULI. V.

1. Publicæ honeſtatis juſtitia dirimit matrimonium.
2. An expreſſa affinitate cenſeatur expreſſa aut comprehendi publicæ honeſtatis Juſtitia.
3. Quando ſtatutum dat certam formã non oportet perſcrutari aliam ſcripturam etiamſi in ea fiat mentio alicujus ſcripturæ.
4. Hæc Reg. non eſt danda, quia concernit litterarum expeditionẽ, nec habet decretum irritans.
5. Matrimonium cum rapta quando valeat.
6. An ſtante diſpenſatione Papæ in gradu prohibito, cenſeatur quis abſolutus ab excommunicatione Cle. 1. de conſang. & affin.
7. Matrimonium contrahere impedior cum ea quæ cognitionis vinculo cõjuncta eſt ipſi cum qua ſponſalia ante traxi.
8. Gradus affinitatis in publicæ honeſtatis juſtitia, quis hodie attendatur ex conſtit. Concilij Trid.
9. Papa diſpenſans ſuper impedimẽto publicæ honeſtatis juſtitiæ, cẽſetur diſpenſare ſuper legitimate filiorũ

etiam

etiam reſpectu ſucceſſionum & hæreditatum.

10. Nuncio Hiſpaniæ ſolet dari facultas diſpenſandi ſuper quocumque impedimento publicæ honeſtatis ex ſponſatibus.

11. Papa poteſt diſpenſare quoad raptam ſi velit.

12. An in impetratione diſpenſationis in gradu affinitatis ſit neceſſaria expreſſio impedimenti Juſtitiæ publicæ honeſtatis.

Regula XLVII. Innocentij VIII. *quæ eſt* XLVIII. PAVLI V.

DE DISPENSATIONABVS IN GRADIBVS CONſanguinitatis vel affinitatis.

ITem voluit, quod in litteris diſpenſationum ſuper aliquo gradu conſanguinitatis, aut alias prohibito, ponatur clauſula *Si mulier rapta non fuerit*: & ſi ſcienter, ponatur clauſula addita in quaterno.

GLOSSEMA ALPHONSI.

I*Sta Regula dicit, quod quando petitur diſpenſatio à Papa ſuper aliquo gradu prohibito á iure conſanguinitatis & affinitatis, aut etiam publica honeſtatis, tunc Cancellaria, vel etiam Pœnitentiaria ponit clauſulam,* dummodo tamen dicta mulier rapta non fuerit: *& ſi expreſſum eſt quod ſcienter contraxerunt matrimonium, debet poni clauſula addita in quaterno Cancellariæ, quæ dicit quod ſeparentur ad tempus, quouſque ad arbitrium Commiſſarij congruentem egerint pœnitentiam, & poſtea diſpenſetur ſecum: hoc dicit.*

A *Ceterùm in quantum textus hic exprimit gradum conſanguinitatis, vel affinitatis, vel* 1
B *alias probibitum, iſtud ultimum intelligi debet de publica honeſtatis Iuſtitia: puta ſi frater meus contrahit matrimonium cum maiori ſeptennio, vel minori* XII. *tunc licet ibi non ſit affinitas, tamen eſt publica honeſtatis iuſtitia, quæ etiam dirimit matrimonium* c. litteras & cap, acceſſit de deſpon. impub. & cap. juvenis de ſponſa. & cap. unico eod. tit. lib. VI. *ideò ſi ego volo ſecum contrahere, oportet habere diſpenſationem*
C *à Papa, & debet ſervari iſta Regula. & ſi dicatur quod expreſſa affinitate etiam hic ve-* 2
niebat publica honeſtatis iuſtitia, ut vult glo. in verbo II. & III. in cap. non debet de conſang. & affin. *tamen debet intelligi quando diſpenſatur principaliter ſuper affinit. & tunc in conſequentiam veniat publica honeſtas. alias ſecus: nam ubi eſt publica honeſtas*

 tantum,

tantum, tunc debet exprimi per ſe : & ſic intelligitur glo. contraria in arbore conſangui-
nitatis, ſecundum Abb. in d. c. non debet, *ideò fuit neceſſe hic ponere iſta verba ob-*
ſcura : quia refert ſe ad aliam ſcripturam, & in hoc caſu perinde eſt, ac ſi totus ille tenor
illius clauſulæ inſereretur. ideò oportuit illum quaternum videre, facit c. cum venerabi-
lis de exc. & auth. ſi quis in aliquo documento C. de edend. *Nec obſtat illud*
quod dicit Baldus in c. 1. §. fi. qualiter olim feu. alien. pote. coll. x. *qui dicit quod*
quando ſtatutum per ſe certam dat formam, non oportet perſcrutari aliam ſcripturam, 3
etiamſi in ea fiat alicuius ſcripturæ mentio : quia illud verum eſt quando inſereretur illa
clauſula : alias ſecus, per ea quæ dixi ; & ſic loquuntur iura facientia mentionem de edi-
ctis Prætorum in primo caſu, ut dicit Baldus *& ideò debuiſſet hic inſeri iſta clauſula; &*
audio quod Pœnitentiaria ſervat hanc Regulam, ſed de ſeparatione neſcio, & Camera
D *etiam debet illam ſervare. Exiſtimo autem quod non ſit danda, quia concernit expedi-* 4
tionem & non habet decretum irritans, & credo quod ſi iſtæ clauſulæ non ponantur, ſed
ſimpliciter, tranſeat bulla, quod coram Iudice commiſſario poſſet opponi, & quod redde-
retur ſubreptitia bulla arg. c. quod dilecto & cap. quia circa & quod ibi not. max-
imè per Doct. de conſang. & affin. juncto c. poſtulaſti de Reſcript. *Tamen po-*
nitur iſta clauſula ad iuſtificationem Eccleſiæ ; & prima clauſula, ſcilicet dummodo
rapta non fuerit, *fundatur in c. fin. à contrario ſenſu in fin. de rapt. nam licet de iure*
E *canonico valeat matrimonium contractum cum rapta, dum tamen diſſenſus tranſeat in* 5
conſenſum, tamen hoc verum ſi alias ſint habiles perſonæ ad contrahendum ut in d. c. fin.
F *Item ſecunda clauſula* quod ſeparentur, *fundatur breviter in c. ex litteris, de con-*
ſang. & affinit.

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

A VEl *alias prohibitum*) An autem eo ipſo quod Papa diſpenſat matrimonium
contractum in gradu prohibito ſint abſoluti qui contraxerunt ab excom-
municationis rigore cle. 1. de conſang. & affin. abſque eo quod in reſcripto 6
de excommunicatione fiat mentio ? vide Rom. *conſ.* 306. concludentem quod
ſint abſoluti. Plura de diſpenſationibus conſule Bonaguid. de Aretio *tract. de*
diſpenſat. & Joan. Rondeum Gallum *in ſimili tract. de diſpenſat. per Epiſcop. volu.*
14. *tract. Oceani iuris* vide etiam Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſat. in grad. prohib.*
glo. 7. *per tot.* & ad nauſeam Sanchez de matrimonio *lib.* 8. *per tot.*
B *De publica honeſtatis*) Quæ exprimenda eſt quæ requirantur in diſpenſatio-
ne publica honeſtate, conſanguinitate affinitate vide Sanchez *d. lib. diſp.* 24.
C *Et debet ſervari iſta Regula*) Adde aliud exemplum publicæ honeſtatis ju-
ſtitiæ, puta quæ ex legitimis ſponſalibus ſive de futuro, ſive de præſenti (non 7
tamen

tamen ſub conditione contractis *Covar. tom. 1. part. 2. c. 6. §. 2. num. 4.*) mulieris oritur, quæ conjuncta eſt ei, cum qua nunc vir matrimonium contrahere deſiderat: ut ecce ſi cum Berta ſponſalia contraxerim, nunc cum Gemma, quæ Bertæ cognationis vinculo eſt conjuncta, matrimonium contrahere, publica honeſtate impedior: turpiſſimi enim viſum eſt exempli, ut ei quis nubere valeat, cujus conjunctam ſponſalia frangendo deceperit, ne in eandem ejus nubendo conjunctæ quaſi injuriam cumulet. Adde & alia impedimenta publicæ honeſtatis, quæ latè recenſet Sanchez de matrimonio *lib. 7. per totum.* Illud certum ex matrimonio contracto per verba de præſenti etiā non conſummato, oriri affinitatem vel impedimentum Juſtitiæ publicæ honeſtatis, & fortiùs & majùs vinculum, quam impedimentum Juſtitiæ publicæ honeſtatis ex ſponſalibus de futuro, ut reſolvit S. Congregatio Interpretum Concilii Trid. *ad Seſſ 24. c. 3.* Oritur etiam impedimentum ex ſponſalibus contractis per verba, ſeu exteriora ſigna conſenſum exprimentia, etſi interior conſenſus deſit, *Covar. tom. 1. p. 2. c. 6. §. 2. num. 3. & Thom. Sanchez d. lib. 7.* ubi plena manu hæc tractat. Conjunctio tamen in publicæ honeſtatis juſtitia attendi debet non ut olim uſque ad quartum gradum *c. non debet de conſang. & affinit.* cum ea reſtricta ſit 8
intra primum gradum ex diſpoſ. Concil. Trid. *ſeſſ. 24. c. 3. de Reform.* Lancellot. *lib. 2. inſtit. iuris Canonici tit. quæ matr. imped. poſſ. §. publicæ quoque honeſtatis*, & latè Sanchez *de matr. lib. 7. diſput. 67. num.* 10. quod impedimentum Papa tollere poteſt & diſpenſando in conſequentiam diſpenſat ſuper legitimitate filiorum, etiam reſpectu hæreditatum & ſucceſſionum, de quo in *c. per venerab. &c. referente qui Filij ſunt legit. Lancell. d. tit. §. fin. in glo. verb. permiſſionem*, qua de re proxima reg. dicemus. Adverte tamen quod in Hiſpania etiam Nuntius diſpenſat ſuper quocumque impedimento publicæ honeſtatis, ubi ſponſalia ſolum interceſſerint, dummodo mulieres raptæ non ſint, *Nicol. Garcia tract. de ben. p. 11. c. 5. §. 4. num.* 367. An autem in diſpenſationis impetratione, in gradu affinitatis ſit neceſſaria expreſſio impedimenti Juſtitiæ publicæ honeſtatis, vide Boerium *deciſ. 263. num.* 38. & Sanchez *d. loco.* 9 10

D *Debet illam ſervare*) Papam poſſe non obſtante hac reg. diſpenſare, dummodo accedat parentum conſenſus Rebuff ſcribit, licet non ſoleat inquit, 11
cum res foret mali exempli, *tit. de diſpenſat. in grad. prohibit. glo. 6.*

E *Diſſenſus tranſeat in conſenſum*) Nedum raptoris, & raptæ, ſed & parentum, ſecundum Barbat. *conſil. ultim. in fin. volum.* 2. quem refert Rebuffus *dicto tit. & gloſ.*

F *Secunda clauſula quod ſeparentur*) Rebuff. *hic in addit.* hæc ita explicat, quod ſi raptor ſcienter contraxerit cum rapta, & petatur diſpenſatio à Papa, tunc apponetur clauſula in Quinterno poſita, ut ſeparentur ratione delicti pro

Digitized by Google

tempore, quouſque ad arbitrium Commiſſarij congruam egerint pœnitentiam. *c. ex litt. de eo qui cog. conſ. uxo.* & poſtea diſpenſetur cum illis, & facta diſpenſatione, omnes pœnæ legales ceſſabunt, ut videtur innuere gloſſa *in cap. cum de puell. 36. quæſt. 2.*

Argumenta in Regul. XLVIII. INNOCENTIJ VIII. *quæ eſt* XLIX. PAVLI V.

1. LEgitimatus per Papam non cenſetur legitimatus in præjudicium venientium ab inteſtato.
2. Legitimatus per Imperatorem non cenſetur diſpenſatus quoad ordines nec quoad beneficium.
3. Contrariorum eadem eſt diſciplina
4. Reſcripto Papæ vel privilegio non derogatur juri tertij.
5. Hæc Reg. non eſt danda.
6. Filius præsbyteri hic legitimari per Papam non poteſt, ut ſuccedat in bonis præsbyteri: ſecus ſi diſpenſetur ex certa ſcientia, ut num. 7.
8. Hæc Reg. loquens de venientibus ab inteſtato intelligitur non ſolum de filijs, ſed etiam de alijs remotioribus
9. Pii V. Conſtitutio vetans filiis ſpuriis, eorumque filiis & conſanguineis aliquid relinquere.
10. An Legitimatus excludat à ſucceſſione parentum, filias, quæ à ſtatuto privantur ſucceſsione parentum extantibus maſculis, & quid in feudis?
11. Hodie Papa diſpenſat ad obtinenda quæcumque beneficia exceptis dignitatibus, & præbendis in cathedralibus, ac principali in collegiata.
12. Epiſcopus poteſt diſpenſare cum illegitimis ex quocumq; coitu ad minores ordines & beneficia ſine cura
13. Pius V. annullavit legitimationes de naturalibus ſpuriis factas in præjudicium venientium ab inteſtato.
14. Diſpenſatio eſt oſtendenda ordinariis inquirentibus.

Regula XLVIII. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* XLIX. PAVLI V.

DE DISPEN. SVPER DEFECTV NATALIVM.

ITem voluit, quod in diſpenſationibus ſuper defectu natalium, quod poſſint ſuccedere in bonis temporalibus, ponatur clauſula, quod nõ præjudicetur illis, ad quos ſucceſſio bonorum ab inteſtato pertinere debeat.

GLOSSE.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Iſta Regula dicit quod ſi diſpenſetur cum aliquo, ut poſſit ſuccedere in bonis tempora-* 1
libus, quod debet poni clauſula quod non præjudicetur illis qui ab inteſtato ſuc-
cedere deberent. *h. d. iſta regula. Et poſſet poni exemplum in terris Eccleſiæ; quia a-
lias in terris Imperij ſunt aliqui Doctores qui velint tenere, quod Papa poßet legitimare,
quoad temporalia, & quoad ſucceſſiones: ſed an hoc verum, vide Doctores* in c. per Ve-
nerab. qui fil. ſint. legit. *tamen ſicut legitimatus per Imperatorem non cenſetur legi-* 2
timatus quoad ordines, neq; quoad beneficium ut ait glo. in c. Imperatores. x. diſt. &
in c. 1. lix. diſt. & in c. pervenit ci. diſt. *& hoc communiter tenetur, etiam* per Bald
in proœm. Cod. *ergò idem poteſt dici á contrario, cum contrariorum eadem ſit diſcipli-* 3
na Inſtit. de his qui ſunt ſui vel alien. jur. in pr.

Et iſta clauſula ſundatur in c. naturales & ibi not. Si de feu. fuerit controver.
& per dicta Doctorum in d. capitul. & in cap. tanta ff. qui fil. ſint legit. *& credo* 4
*per dicta iura, aliaquè vulgaria dicentia quod per reſcriptum vel privilegium non dero-
gatur iuri tertij, quod etiamſi non ponatur iſta clauſula, tamen intelligitur: ſed quia
agitur hic ut iuſtificet ſe Eccleſia cum clauſulis ſubintellectis, & quia hic concernitur
præiudicium tertij, credo quod etiam eſſet danda etiam in terris Eccleſiæ. Camera tamen
ut credo, poßet expedire ſine iſta clauſula; ex quo ſubintelligitur, ut dixi.*

*Cæterùm, quid operatur iſta clauſula, & an Papa poſſit legitimare in terris Regum
vel Imperatorum quoad temporalia, non eſt meum hoc dicere, ſed remitto ad ea quæ dixi
in d. c. poſt Doct. legendo hic* Romæ. *& credo quod non ſit danda; cum concernat expedi-* 5
tionem litterarum, & non habet decretum irritans.

B *Vnum tamen non omittam circa legitimationem, quod etiam in terris Eccleſiæ Papa
non poteſt ex ordinaria poteſtate legitimare filium præsbyteri: quia fit præiudicium Ec-* 6
*cleſiæ cui bona ſunt clerici obligata pro mala adminiſtratione Eccleſiæ quam geſſit ſicut
dicit Dominic. de Imperatore in terris imperij in hoc caſu,* in cap. quo jure, juxta fin.
VIII. diſt. *ſi tamen ipſe faceret ex certa ſcientia, valeret: quia nullus poteſt dicere ſibi,* 7
cur ita facis? ut dicit gloßa in c. quanto, de tranſlat. Prælato.

COMMENTARIA IO. à CHOKIER.

A *Illis qui ab inteſtato*) Hæc Regula diſponit legitimationem per Papam fieri
debere abſque præjudicio venientium ab inteſtato. Ideò ſtatuitur hic ut in 8
huiuſmodi diſpenſatione apponatur clauſula hic poſita, & hodie adjici ſolet
adhuc alia clauſula: citra bona emphyteutica & feudalia eccleſiaſtica. unde in
confirmatione legitimationis factæ per Comitem Palatinum videlicet Princi-

pem Maſſa & Campegium cum nova legitimatione fuit adjecta hæc reſtrictiva: Et ſine præjudicio venientium ab inteſtato, aut ex fidei commiſſo, Inveſtitura aut alia quacunque diſpoſitione vocatorum, & citra bona emphyteutica & feudalia eccleſiaſtica, ac ex fructibus aliiſq; rebus eccleſiaſticis quoquo modo acquiſita; & citra approbationem dictarum legitimationum à ſupratactis B. & F. obtentarum. Sed an hæc Regula loquatur de præjudicio filiorum dumtaxat, an etiam proximorum ſeu Agnatorum? diſpoſitionem hujus Regulæ intelligendam dumtaxat eſſe de filiis, non etiam de remotioribus, reſponderunt Angel. *conſ.* 264. Anchor. *conſ.* 153. Alex. *conſ.* 187. *&* 188. *lib.* 5. & alii quos ex Fran. Sarmente *lib.* 1. *Select. interpret. c.* 8. *num.* 7. refert Fachineus *lib.* 3. *contro. iur. cap.* 62. & ratio eſt, quia niſi hæc interpretatio valeret, nihil ipſa legitimatio prodeſſet quoad ſucceſſionem: nam ſemper aliqui extarent proximiores, & his deficientibus Fiſcus ipſe ſuccederet. Verùm, eo non obſtante à dicta ſententia apertè recedit idem Fachineus, hac præſertim ratione motus, quod Regulæ verba generalia ſint, & omnes comprehendant. Nec urgere, aut movere quod dictum eſt, legitimationem nullum commodum legitimato allaturam, quinimò hoc emolumenti accipiet, quod erit ſucceſſionis, & aliorum bonorum capax ex teſtamento, & inſuper nullis proximioribus extantibus, non Fiſcus, ſed ipſe ad ſucceſſionem vocabitur, neque enim credendum eſt eâ reſervatione principis habitam fuiſſe Fiſci rationem *arg. l.* 1. *C. de ſecund. Nuptijs.* Atque hæc intellige de diſpenſatione filiorum illegitimorum, non de ſpuriorum, quibus, eorumque filiis, vel conſanguineis, quavis diſpenſatione non obſtante aliquid vel ex bonis Eccleſiæ quæſitum, vel ex bonis patrimonialibus, quovis titulo relinqui non poteſt ex conſtitutione Pij V. *de data vi. Kal. Feb.* 1570. An autem legitimatus excludat à ſucceſſione parentum filias, ubi ſtatuto cautum eſt, ut 10
exiſtentibus, filiis maſculis legitimis, & naturalibus fœminæ excludātur? Vide eundem Fachineum *lib.* 6. *contro. iuris cap.* 1. ubi multam Doctorum claſſem utramque partem adſtruentium profert, ſed tandē pro negativa reſolvit, quibus porrò argumentis videto. Denique circa diſpenſationem illegitimorum videnda ſunt, quæ tradit Felij *in c.* 2. *num.* 6. *de Reſcript.* Rebuff. & Mand. *tit. de diſpen. ſuper defectu natal.* Menoch. *de arb. iud. caſ.* 201. Nicol. Garcia *de ben. part.* 1. *c.* 5. *num* 145. *&* *c.* 6. *num.* 58. Farinacius *deciſ.* 74. *&* 98. *part.* 2. *in Noviſſimis* Imbert. *in Enchrid. iuris verbo legitimatus* Rebuff. *ad conſtit. reg. tract. de litt. natural. gl.* 1. ubi ſcribunt legitimatos in feudis, quæ moribus inſtar reliquorum bonorum jure hæreditario devolvuntur ſuccedere, ſic tamen ut diligenter ſervanda ſit conditio reſtrictiva legitimationū quæ in Belgio & Gallia à Principe impetrantur inſeri ſolita, *Si legitimationi conſenſerint proximi,* id eſt illi qui ſucceſſuri ſunt ab inteſtato *Chaſſaneus ad Conſuet. Burgund. tit.* 8. §. 5. *Imbertus d. loco.* Hodie ſolet Papa diſpenſare cum illegitimis ad obtinenda quæcumque beneficia ex- 11

ceptis

ceptis dignitatibus & præbendis in Cathedralibus, ac principali in collegiata,
idem Garcia *p. 7. c. 2. num.* 71. qui ſubjicit in beneficii impetratione non eſſe fa-
ciendam mentionem diſpenſationis jam factæ per not. Rebuffi *d. tit. num.* 63. 12
& ita fuit reſolutum in una Burgen. Abbatia 1. *Iunij* 1584. *coram D. Blanchetto.* Cæ-
terum adverte, quod Epiſcopus diſpenſare poteſt cum illegitimis ex quocun-
que coitu, etiam damnato ad minores, & beneficium ſine cura *glo. & DD. c.* 1.
de filijs Presb. Non tamen ſuper pluralitate beneficiorum, neque ad majores or-
dines, & beneficia curata neque ad dignitates, vel perſonatus etiam ſine cura,
neque denique in Canonicatibus Eccleſiarum Cathedralium, ſed requiritur
in his diſpenſatio Papæ, ut ſigillatim docet D. Garcias *d. c.* 2. *num.* 47. *& ſeqq.* 13
hujuſmodique diſpenſatio eſt oſtendenda ordinariis inquirentibus *Pet. Gre-
gorij tract. de benef. c.* 25. *num.* 12. 13.

B *Filius Presbyteri*) Vide Covar. *tit. de ſponſat. & matrim. cap.* 8. Cæterum Pius V. revocavit, ſeu annullavit legitimationes de naturalibus ſpuriis factas in præjudicium venientium ab inteſtato, & vocatorum ex teſtamento, dummodo non ſint ſortitæ effectum, deincepſque revocat, facultatem legitimandi in præjudicium vocatorum ex teſtamento, & diſponendi de bonis tam Eccleſiaſticis, quam patrimonialibus, non tamen hoſpitalibus expoſitorum, & orphanorum, ut latius in ejus conſtit. *edita* 5. *die Martij* 1572. *anno Pontificatus* 7. videre eſt.

Argumenta in Reg. XLIX. INNOCENTII VIII. *quæ eſt* L. PAVLI V.

1. Diſpenſatio ſuper defectu natalium, vel ætatis nulla eſt, niſi gratia ſpecialiter ſit facta ſuper diſpenſatione.
2. Talis præſumitur reſponſio qualis fuit petitio.
3. Princeps unico verbo non intendit evertere jura multis vigiliis elucubrata.
4. Hæc Regula concernit expeditionẽ litterarum, ideò non eſt danda.
5. In quacumque diſpenſatione etiam reſtringibili verba debent aliquid operari.
6. Sufficit tamen quod quadantenus operentur.
7. Gratia ſuper defectu ætatis fit in duobus annis.
8. Papa conferendo minori beneficiũ facta mentione diſpenſationis, non cenſetur diſpenſatus.
9. Gratia non faciens mentionem diſpenſationis, quoad illum habetur pro nulla.
10. Stylus Curiæ ſemper attẽdendus eſt.
11. Reſtrictiva quam ſolet dare Papa in diſpenſatione ætatis ad Cathedralẽ.

12. In

12. In quibus caſibus Princeps promovendo inhabilem præſumatur cum illo diſpenſare.

13. Gratia facta minori vel baſtardo eſt odioſa & ſtrictè interpretanda.

14. Gratia ſuper beneficiis & diſpenſationibus ſtrictiſſimè interpretanda.

15. In gratia Papæ nihil debet eſſe ſupervacaneum.

Regula xlix. Innocentii viii.

DE DISPENSATIONE SVPER DEFECTV ÆTATIS

ITem quod per quamcumque ſignaturam in quavis gratia nullatenus diſpenſatio veniat, niſi dicta gratia totaliter effectum diſpenſationis hujuſmodi concernat, vel aliter nihil conferret, vel operaretur: & ſi ſuper defectu ætatis ſit diſpenſatio hujuſmodi, de duobus duntaxat annis dari valeat, habita prius per teſtes idoneos, vel alias informatione quoad hoc de idoneitate perſonæ cui dicta diſpenſatio conceditur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit, quod per quamcumque ſignaturam in quavis gratia, nulla diſpenſa-*
tio veniat niſi ſuper diſpenſatione principaliter ſit facta, alias nihil operetur; & ſi 1
diſpenſetur ſuper defectu ætatis debet Cancellaria *dare de duobus annis tantum conſtito*
ſibi alias de idoneitate perſonæ, hoc dicit. Pone exemplum: ſi minor xx. *annis, vel baſtar-*
dus dicit ſe minorem, vel baſtardum, & impetrat beneficium curatum à Papa, tunc in
Primo vel in ſecundo caſu Regulæ, ſi Papa dicit, fiat ut petitur, *non propterea videtur*
quod Cancellaria debet diſpenſare cum iſto, niſi ſicut dicitur in exceptionibus. & ratio
dubitandi eſt, quia ex quo exprimitur defectus & Papa reſpondet ad petita videtur ex hoc
diſpenſare: quia talis præſumitur reſponſio qualis fuit petitio c. Inter dilectos de fide 2
inſtru. per text. & glo. *ideò videtur Princeps diſpenſare* arg. l. quidam conſulebant
ff. de re jud. *Sed ratio dicendi fuit, quia Princeps non concedit ea quæ ſunt ſtricti iuris*
B *unico verbo; ne videatur deſtruere iura multis vigiliis condita unico verbo* arg. leg. ſi
quando C. de inoff. teſt. & l. præcipimus C. de ap. *& iſta Regula concernit expe-* 3
ditionem litterarum, ibi, per quamcumque ſignaturam &c. *ideò non deberet dari ad*
producendum in iudicio: quia non annullat actum & non dirigitur iudicibus. Item ex 4
iſta

iſta regula non illud quod fundatur iure: quia dicitur quod in quacunque diſpenſatione
D *etiam reſtringibili verba debent aliquid operari. c. ſi Papa de privil. lib. VI. cum ſimilib.* 5
tamen ſufficit quod operentur aliquem effectum etiam ſi ille effectus non ſequatur in to- 6
tum illud quod verba ſonat. hoc fundatur hic, & hoc facit gloſ. not. in c. ſi duo I. reſp. de
procur. lib. VI. quam not. ibi Domin. ad hoc: & pro hoc etiam facit quod ipſe dicit in c. ei
qui de præben. lib. VI. in VI. VII. col. & allegat etiam illam gloſ. ad limitationem d. c. Si
Papa, etiam ſa. glo. in verbo occupantis in eo c. ad hanc Regulam quam etiam ibi not. Do-
min. Camera tamen expediret bullas ſuper tali ſignatura: ideò ſis cautus, quod ibi facias
expediri: quia Rota neque aliquis iudex non curat nec debet curare de ſignatura Papæ:
ſed de bullis ut dicit Regula Cancellariæ, & ſuperius dixi. non tamen foret contra iuſti-
tiam, immò conſonum iuri, quod ſi aliter expediretur bulla, quam hic exprimatur, quod
daretur commiſſio per placet quod conſtito de ſupplicatione, & de hac Reg. Auditor non
daret fidem dictæ bullæ, ſed dubito quod ſignaretur ſine favoribus.

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A DE *duobus annis tantum*) Et ſic in XXIII. anno poterit diſpenſari, ut
minor curatum obtinere poſſit: & hodie iſta Regula (inquit Rebuffus
in praxi tit. de diſpenſat. ratione ætatis nu. 10.) ſervatur in legationibus, ſed coram 7
Papa, ſi conſtitutus in XVIII. anno impetret beneficium exprimendo ætatem,
& Papa reſpondeat in ſignatura, *fiat, & cum derogatione Regulæ*: tunc diſpenſatus
cenſetur diſpenſatus etiamſi ſit minor XV. annis, & hoc ratione derogationis
Regulæ. Quod ſi nullam fecerit impedimenti ætatis mentionem, nequaquam 8
illud beneficium retinere poteſt, ſed infra ſex menſes reſignare ei permittitur,
nulla tamen ſibi reſervata penſione ex reſolutione S. Congreg. Interpretum
Conſilij Trid. *ad c. 12. ſeſſ. 24.* etiam ſuppoſita ſcientia minoris ætatis, videli-
cet quod Papæ fuerit talis minor oſtenſus, & quod ex aſpectu corporis talis ap-
paret, quia ſtylus Curiæ in hoc attendendus eſt: (etiam in omnibus alijs Curijs
& extra ſtatum Eccleſiaſticum exiſtentibus, Rota apud Farinacium *dec. 196.*
nu. 2. part. 1. in Noviſſ.) talis autem hic ſtylus eſt, ut quando Papa diſpenſat cum 9
aliquo, quod hoc expreſsè dicat, & fiat de eo diploma *Oldrad. conſ. 328. nu. 6. &*
7. Semper enim ſtylus attendendus eſt, adeò quod etiam littera reputetur fal- 10
ſa, in qua ſtylus, & conſuetus modus ſcribendi non extitit obſervatus *Oldrad.*
d. conſ. 328. Si autem Papa diſpenſat ſuper ætate ad canonicatum in Cathedrali,
» ſolet dare hanc reſtrictivam Si canonicatum, & præbendam hujuſmodi orato-
» ri ante XXII. ætatis ſuæ annum conferri contigerit, cum primum illorum poſ- 11
» ſeſſionem aſſecutus fuerit, litterarum ſtudio in aliqua univerſitate approbata ſeu

Collegio, aut Gymnaſio, donec ad XXII. ætatis hujuſmodi annum pervenerit, actu incumbere debeat, nec interim ſtallum in choro, nec vocem in capitulo ipſius Eccleſiæ habere poſſit *vel iſtam* : Et cum decreto, quod dictus orator cumprimum XXII ætatis ſuæ annum attigerit, ad ſubdiaconatus ordinem, & ſi canonicatus, & præbenda prætacti alios ſacros ordines requirant ad illos ætate legitima ſibi ſuffragante ex tunc proximè ſucceſſivis futuris temporibus à jure ſtatutis ſe promoveri facere omninò teneatur: alioqui præſens gratia nulla ſit, ipſique canonicatus, & præbenda hujuſmodi vacent in eo ipſo.

B *Ideo videtur Princeps)* In quibus caſibus Princeps promovendo inhabilem ad dignitatem, præſumatur illum diſpenſare, videatur Maſcardus *tract. de probat. vol. 3. concluſ.* 1236.

C *Quæ ſunt ſtricti iuris)* Nam gratia facta v. g. minori, vel baſtardo eſt odioſa, 13
& ſtrictè interpretanda: tùm propter naturam gratiæ, tùm propter conditionem perſonæ. propter naturam gratiæ, quia quæcumque gratia ſuper beneficiis & quæcumque diſpenſatio ſtrictiſſimè interpretatur, *c.* 1. §. *fin. de filiis Presbyt. in* 14
6. ubi Franc. nu 4. *Felii in c. fi. de Simonia Gutierrez lib.* 2. *Canon. q. c.* 15. *nu.* 127. & proinde de uno caſu ad alium etiam majorem rationem habentem extendi non debent, Gutierrez *d. loco nu.* 124. *Garcia de ben. p.* 1. *c.* 6. *nu.* 58. *ubi multos allegat*, tum propter conditionem perſonæ, quæ de jure communi, eſt inhabilis ad talem gratiam *Oldradus conſ.* 325. *incip. Thema quæſtionis tale*: tamen de jure communi, & ceſſante hac Regula, ſi Papa ei qui minorem, vel baſtardum ſe dixit, beneficium conferat, uſuſque ſit Papa etiam verbo diſpenſamus, videtur illum diſpenſare, *per not. Bald. in l. Imperialis* §. *ſimiles C. de Nuptiis Rebuff. in praxi tit. de diſpenſat. verſ. contrarium communiter tenetur nu.* 11. alias ſecus *Oldrad. conſ.* 326. *col. & d. conſ.* 328. Cæterum an Epiſcopus diſpenſet ſuper ætate ſcripſi ſupra *ad Reg.* 17. *De ætate nu.* 17. An autem poſſit contra Decreta Conciliorum diſpenſare, aliaque in quibus Epiſcopi eorumque Vicarij diſpenſent, conſule D. Io. Gutierrez *lib.* 1. *Canon. q. ibi paſſim.*

D *Verba debent aliquid operari)* Maximè Papali, ubi neque una ſyllaba vacare debet *glo. in verbo tanquam in c. Solita de Maior. & obed. Staphil. de litt. grat. tit. de Vi & poteſtate clauſul.* §. 1. *nu. fin. Put. deciſ.* 56. *in fin. lib.* 1. *Rota deciſ.* 121. *num.* 25. *part.* 1.

ARGU-

Digitized by Google

Argumenta in Regul. XLVIII. INNOCENTII VIII.

1. Hæc Regula concernet expeditionem litterarum: ideò non eſt danda.
2. Nobiles qui dicantur?
3. Baſtardi nobilium an ſint nobiles?
4. Baccalaurei dicuntur graduati in Hiſpania.
5. Hæc Reg. expuncta eſt ex regulis Poſteriorum Pontificum.
6. Nobilitatis definitio.
7. Princeps quos vult poteſt nobilitare.
8. Nobiles qui diſtinguantur à geneſis;
9. Gentils hômes du nom & d'armes.
10. Fidalguia in Hiſpania, quæ nobilitas?
11. Nobilis in lata ſignificatione etiam dicitur qui non eſt nobilitatis antiquæ.
12. Nobiles de antiqua nobilitate, qui præſummatur eſſe.
13. Nobilitas quanto antiquior eſt, tanto honoratior.
14. Præſumptio nobilitatis quando ceſſet
15. Nobilitatis probatio dependet à moribus & conſuetudinibus regionum.
16. Nobilis poteſt haberi in uno loco, & in alio haberi ignobilis.
17. Cauſa ſcientiæ in teſtimonio nobilitatis, quæ debeat eſſe.
18. Nobilitas probari poteſt ex antiquis familiæ inſtrumentis.
19. Nobilitatis probatio in perilluſtri Cap. Leodien. qualis eſſe debeat.
20. Reputatio communis, & opinio quæ de jure ſufficit ad probandam nobilitatem (licet admittat probatione in contrarium) & in Hiſpania Hidalguiam debet eſſe immemorialis.
21. Nobilitas etiam probatur ex antiquis habitationibus, & ex eo quod quis fuit admiſſus inter Nobiles.
22. Nobilitas unius fratris non probat nobilitatem alterius.
23. Quis dicatur eſſe de familia antiqua.
24. Talis quis præſumitur, qualis nominatur.
25. Ius patronatus probatur per inſignia alicujus familiæ ſculpta in Eccleſia.
26. Vſus inſignium ſeu armorum gentilitiorum à quo tempore cœptus ſit.
27. Imago apud Veteres pro nobilitate, & quæ illa?
28. Imagines in thecis ligneis, & in atrijs ædium collocabantur, diebuſque feſtivis, & lætitiæ aperiebantur.
29. Imagines funera defunctorum ſequebantur in perticiſque oblongis collocabantur.
30. Ius Imaginis ponendæ quibus competeret.
31. Armorum ſeu inſignium gentilitiorum uſus apud quos primum.
32. Cymerium Veteribus quid?
33. Inſignia Collateralium diſtincta eſſe debent ab inſignijs ſtipitis ſeu primo geniti familiæ ejuſque ſucceſſorum.
34. Primogenito decedente, ſecundo genitus inſignia familiæ geſtat integra.
35. Brizeure Gallis quid?
36. Ius Paragij apud Gallos.
37. Mos inter nobiles ut inſignia deſcendentium diſcriminentur ab inſignijs primo

Digitized by Google

primogeniti.
38. Author per tranſennam originem ſuam oſtendit.
39. Majorum ſtemmata plurimum valent apud poſteros ad honorem &c.
40. Præclara Ciceronis ſententia.
41. Parum proſunt ſtemmata ſine virtute
42. Ciceroni cognomen fuit ignobile, ſed illuſtre factis reddidit.
43. Doctores ijſdem gaudent privilegijs quibus nobiles.
44. Hidalgi, ſive Fidalgi Etymon.
45. Nobilis eſt cujus mater plebeia, pater nobilis.
46. Gallorum proverbium, La verge anoblit.
47. Plebeia nupta Nobili gaudet privilegio Nobilitatis, ſi tamen poſt obitum mariti nubat plebeio excidit privilegio quæſitæ nobilitatis
48. Etymon dictionum Paganus, & Villanus.
49. Non omnis qui ruri habitat, ignobilis eſt, etiamſi proprijs manibus arua colat.
50. Nobilitatem generis amittunt, qui viles & ſordidas artes exercent
51. Nobilitas an amittatur mercatura.
52. Honoratior eſt eorum nobilitas qui civitatem incolunt.
53. Nobilis verè eſt qui è nobilibus ortus, quique exemptus eſt ab oneribus & tributis plebeorum, nihilque refert, habitet ne is in civitate, & vocetur Bourgeois, ſive Burger.
54. Nobilitati non officit qui Iudicem aut Advocatum egit.
55. Procuratoris officio amittitur nobilitas quod limitatur apud Sabaudos, ut hic.
56. Prærogativa hujus regulæ gaudebit natus ex nobili matre, & patre ignobili, vel è contra, quod non obtinet in privilegio nobilitatis.
57. Baccalaurei Etymon.
58. Alciati opinionem non probat Author, neque D. Argentrei.

Regula L. Innocentij VIII.

DE DIPENSATIONIBVS SVPER DEFECTV natalium ex nobilibus & graduatis.

ITem voluit quod ſuper defectu natalium dentur graduatis, ſeu de magnis nobilibus genitis per ſimplicem ſignaturam quatuor, etiamſi Canonicatus & præbendæ Cathedralium ſeu Collegiatarum Eccleſiarum, & per *Fiat ut petitur*, ultra hoc dignitates etiamſi majores poſt pontificalem, & principales in Collegiatis Eccleſijs, aliis verò per *Fiat* tria, & per *Fiat ut petitur* quatuor ſi petan-

petantur, dummodo Canonicatus & præbendæ Cathedralium Eccleſiarum, vel dignitates non exiſtant.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A ISta Regula dicit quod ſi unus petat diſpenſari ſecum ſuper defectu natalium & ad beneficia, quod ſi ille ſit graduatus vel de magnis nobilibus per ſignaturam Papæ ſimplicem, ſcilicet fiat, debent ſibi dari IIII. beneficia etiamſi canonicatus & præbendæ Cathedralium Eccleſiarum exiſtant, ſed per ſignaturam fiat ut petitur, tunc debet addi; etiamſi dignitates majores poſt Pontificalem vel principales in collegiatis Eccleſijs exiſtant. Si verò non fuerit de magnis nobilibus genitus, debet ſibi dari per ſimplicem ſignaturam, ſcilicet fiat ad tria beneficia, & per fiat ut petitur, etiam quatuor ſi petantur, dummodo non ſint canonicatus vel dignitates &c. hoc dicit. Et quo-ad iſtas regulas loquentes per fiat, vel per fiat ut petitur &c. idem hodie practicat Cancellaria ſi ſignatura fiat per conceſſum id eſt per illum cui Papa committit ſignaturam ſuam, vel per Vicecancellarium argument. leg. Item eorum §. I. ff. quod cujuſcumque univerſitatis nomine: quicquid ſentiat Bal. in ſimili in cap. naturales in I. col. ſi de feud. fuerit controver. col. x. & licet ſuperius in alia regula dixerim contrarium, tamen audio quod aliquando ſic practicatur in Cancellaria, & in hoc ſtandum eſſet ſtylo & tolerantia Papæ, argument. cap. quam gravi de crimin. falſ. & cap. quod tranſlationem de offic. leg. & quod ibi dicit Bald. referendo Io. Ant. quod 1
iſta Regula concernit expeditionem litterarum, & non annullat: ideò non deberet dari, nec dabitur ut credo.

B Et in quantum iſta regula loquitur de genitis ex magnis nobilibus, ſciendum eſt quod 2
nobiles dicuntur tripliciter, quidam ſunt Illuſtres id eſt nati ex duobus Marchionibus, aut Comitibus qui reputantur Illuſtres leg. II. ut dign. ordo ſer. lib. XII. Alij ſunt ſine adminiſtratione dignitatis alicujus de prædictis: vel ſunt Comites, non tamen reputantur Illuſtres, ſed vocantur magni nobiles, ex quo ſic dicuntur à nobilibus ex inferiorum nobilium genere, quia in hoc reputantur nobiles ex reputatione ut dicit Bart. Litè in repetitione leg. I. Cod. de dign. lib. XII. & ultra eum allego cap. I. in princip. & §. ſi quis verò temerario de pace jur. fir. col. x. & de iſtis loquitur iſta regula; quod apparet, quia æqui parat eos graduatis &c. & alij ſunt nobiles ex inferiorum nobilium genere, & iſti ſunt qui communiter differunt à plebeis, & reputantur majores quam plebei, & appellantur diverſis nominibus, ſecundum uſum patriæ.

Nam Venetijs appellantur fortè Magnates, pro qua nominatione & nobilitate eſt textus in capitulo primo in pr. ibi, cum omnibus locorum primatibus &c: de pace juramento firmanda & Florentiæ appellantur ut audio Majores.

Digitized by Google

Majores, & in Hiſpania vocantur fidalgos; ut ex dictis Bar. colligitur & hoc dicit ex-
C *preſſe* in d. l. 1. *& de iſtis non loquitur iſta regula : de quo me remitto ad gl. quam feci in regula prærogatiuarum* Pauli *ſuper qua nobilitate pugnavi in Curia; & quidquid habeo exinde, habui meis manibus gratia Dei : & hic non oportet ſpecificare illas nobilitates, ſed ſatis eſt quod quoad primam & ſecundam, habeat locum iſta regula, & non quoad tertiam, de qua nobilitate per Bald.* in c. quis dicatur dux col. x.

Item non eſt hic inſiſtendum, an illegitimus ſit nobilis: quia non fundat ille text. & 3
jura pro & contra : & conſului ſuper hoc his, quod ſic, licet Baldus & Doct. diverſi vi-
D *deantur. Sed unum non omittam hic : quia etiam natus ex aliqua Baroniſſa & aliquo villano legitimè, debet gaudere hac prærogativa huius regulæ* ; faciat c. novit de judi. & ibi dicit Io. And & glo. ibi Angel. in authen. de incœſt. nupt. col. LIII.

Et credo quod non ſit danda iſta regula, per ea quæ dixi ſupra regula proxima. Camera tamen non curaret de iſta ſolemmitate, ſed daret ad quæcumq;, quoſcumq;, & qua-
E *liacumq;, etiam ſine ſignatura, ut iam vidi in Curia, & de graduatis hic intelligo etiam* 4
de Baccalaureis in Hiſpania, qui etiam ibi reputantur graduati, licet non ſit in iure gradus, niſi doctoratus, vel magiſterij : ſed ad hoc facit gloſſa l. 1. C. de athe. lib. 10. *maximè quia differunt à ſcholaribus, ergò ſunt graduati* argument, eorum quæ dicit Bartolus de nobilibus in d. l. 1. de dig. lib. XII.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A ISta Regula) Hæc Innocentij Regula expuncta eſt ex Regulis poſteriorum Pontificum, quòd beneficiorum pluralitas Sacris Pontificum Conſtitutio- 5
nibus & noviſſimo Sacroſancto Concilij Trid. decreto damnata ſit : præterquam quod Hæc Regula concernat tantum expeditionem litterarum, ut & aliquot præcedentes & ſequentes, neque extra Curiam quenquam ligant, nec ſolent produci, ut initio iſtorum Commentariorum diximus : cum illæ tantum inſerviant Officialibus Romanæ Curiæ quibus propriè ſcriptæ promulgatæque ſunt; ideò illis non immorabor: mihi enim ſufficit quoad hanc Regulam illiuſque praxim lectorem remiſiſſe ad Rebuffum in praxi *tit. de Diſpenſ. ſuper defectu natal.* quæ vero hic ſubjicienter, in gratiam nobilium (quorum hic mentio) & dicis cauſa ſcribentur.

B *Genitis ex magnu nobilibus*) Nobilitas ut noſter Alphonſus definit *ad* 6
Reg. prærog. Iulij II. part. 3. pr. eſt quoddam honore privilegium proveniens ex dice antiqua, per quod quis differt ab alij communis hominibus. Quæ definitio magis placet, quàm illa Bartholi qui dicit nobilitatem nihil aliud eſſe quam qualitas illata per Principem qua quis ultra honeſtos plebeios acceptus oſtenditur, *in l. 1. nu 62. in pr. C. de dign. lib. 2.* ubi Baldus & alij ſcribunt nobilitatem codicil-

codicillis Principis, vel eius beneficio dari. quo pertinet illud Aſſueri Regis
de Mardochæo, Eſther c. 6. *Hoc honore condignus eſt quemcumque Rex voluit*
honorare. Gutierrez lib. 3. pract. q. 10. nu. 35. Sacrilegij enim inſtar eſt ex-
iſtimare indignum, quem dignum Princeps dixerit, qui poteſt quos vult no-
bilitare ut ajunt Impp. Theodoſius, Archadius, & Honorius *in lib. Sacrilegii, &* 7
ibi glo. Caſtren. & Balden. C. de diverſ. Reſcript. Verùm, iſti diſtinguuntur à gene- 8
roſis hoc eſt ijs, qui ex genere nobiles ſunt, quique ſe gentiles homines id eſt,
vulgari lingua *Gentils hommes*, quaſi dicant ſe ex gente ſua propria trahere nobi-
litatem, & illam habere antiquam; unde habere volunt *Gentils hommes du nom & d'* 9
armes, & d'anciene ligne, ou d'ancienne Cavallerie, & talis nobilitas in Hiſpania vo-
catur *Fidalguia* quam illi ſic definiunt: *Fidalguia*, es Nobleza, que viene à los 10
hombres por linage, y aſsi los que la tienen han de procurar que no la dan-
nen, ni menguen. *Gutierrez d. q. 16. nu. 39.* Ex quo fit ut quamvis verbum No- 11
bilis ἐν πλατεῖ ſeu in lata ſignificatione accipiatur etiam pro nobilibus, qui non
ſunt de genere *l. providendum, ibi, quos meritum vitæ nobiliſsimos facit &c. Cod. de*
poſtul. tamen in ſtricta ſignificatione, & propria reſtringitur ad eos ſolos, qui
de Ducum, Marchionum, & Comitum genere procedunt, qui reputantur Il- 12
luſtres. Ducatus enim, Marchionatus, & comitatus faciunt præſumi qui illos
tenent nobiles de antiqua nobilitate & ſtirpe, ut notat Maſcard. *tract. de pro-*
bat. & hos tales noſter Alphonſus vocat hic magnos nobiles: quanto enim an-
tiquior eſt nobilitas, tanto honoratior eſt, *Tiraquel. de Nobilit. c. 18. Guimer. ad* 13
Prag. ſanctio tit. de collatio, verbo & antiquo genere pag. 95. magiſque relucet à
parentibus relicta, quam à Principe ſine virtute donata *Otalor. de nobilit. 3. p.*
c. 7. Maſcard. de probat. Concluſ. 1094. In aliis porrò nobilibus ceſſat præſump-
tio nobilitatis: cum nobilitas politica non inſit à natura, ideoque plenè pro- 14
banda eſt. *Covar. Var. reſol. lib. 1. cap. 16. num 10. in fi. Bona Curtil. de nobilitat.*
in 6. part. licet hæc probatio videatur potius dependere à moribus, & conſue- 15
tudinibus regionum *Caſtren. conſ. 125. In quarto dubio lib. 2. Caſſan. ad conſuet.*
Burg. Rub. 4. §. 19. in verbo Entre nobles. Et ideò poteſt eſſe aliquem haberi 16
pro nobili in aliquo loco, & in alio eſſe ignobilem *per text. in l. munerum. in pr.*
de muneribus. & honor. Ant. Faber. lib. 9. definit. foren. tit. 29. definit. 12. num. 51.
Rota in una Comen. habitus 4. Martii 1611. coram R.P. D. Lugdunen. nu. 6. quæ eſt de-
ciſio 297. apud Farinacium p. 1. recentior. hic fit ut probandum quem eſſe
nobilem, teſtes deponentes pro ratione dicti debeant dicere ſe cognoviſſe pa- 17
trem, avum, & majores eius omnes, nobiles, & nobiliter viventes, qui pro ta-
libus ſe tenebant, & reputabant, nobilium, actus, mores, ſtatus, & conditio-
nes facientes, & exercentes, & pro talibus ſunt habiti & reputati inter omnes
de his cognitionem habentes *Bartol. in leg. 1. numero 98. Codice de dign. lib. 12.* 18
parum enim eſt illos nobiles fuiſſe niſi etiam illud acceſſerit ut nobiliter vixerint

Guido

Guido Papa q.391. Sed & nobilitas generis probari poteſt ex antiquis familiæ inſtrumentis ex quibus appareat nobiles avos & proavos illius de cujus nobilitate controvertitur. Verba enim illa enunciativa licet inter alias partes, & ad aliud prolata probant, propter antiquitatem; maximè verò, ſi aut coram Principe aut apud Rationales Principis inſtrumenta illa conſcripta proponantur: Neq; enim facile credendum eſt Principem, aut Rationales permiſſuros, ut nobilem ſe diceret, qui nobilis non eſſet, cum non ſolum publicè, ſed etiam Principis interſit, ut Nobiles ab Ignobilibus diſtinguantur, ita Senatus Sabaudiæ 15. *Kalend. Iannar.* 1590. quod Placitum refert Ant. Faber *lib.4. definit. tit. 14. definit.* 17. Sed apud nos in perilluſtri noſtro Capitulo Leodien. ex laudabili ſtatuto, hoc amplius requiritur, ut teſtes producendi ſuper nobilitate alicujus in Canonicum recipiendi, ſint quoque ipſi nobiles, & ex nobili & generoſo genere legitimè procreati, & deſcendentes, ac ut tales inter nobiles & generoſas familias in loco originis vel reſidentiæ habiti, reputati, & recepti fuerint, gaudenteſq; privilegiis & prærogativis nobilium, & generoſorum: & talis reputatio probatur per notorietatem apud Hiſpanos, ut notat *D.Io.Guitierrez lib. 3. pract. quæſt.q. 16. nu. 99.* Nihilominus hujuſmodi reputatio, & communis opinio, quæ de jure ſufficit ad probandam nobilitatem, & in Hiſpania Hidalguinam debet eſſe immemoralis *text. in l.Cognitionem de Var. & extraord. cognit. in l. providendum ibi, glo. Bald. & Salicet. C.de poſtulando Rart. in d.l. 1.nu. 97. Lucas de Penna in l.mulieres col. 2.de dignit. lib. 12. Fely. in c.ſuper eo de teſtibus. Ripa lib. 2. reſponſ.c. 26.Tiraquell. de nobilitate c. 10. Lud. Rom. ſingu. 289. latè Otalor. de Nobilit. 3.p.c.7.* Quæ tamen probatio admittit probationem in contrarium. *Tiraquell. de c.10. Maſcard. de concluſ. 1096.* probationem dico non præſumptionem: quia reputatio, & notorietas nobilitatis eſt fortior, quam præſumptio ignobilitatis contraria, ut oſtendit D. Gutierrez *d. loco. & lib. 3. practic. q. q. 14. num. 124.* Sed & probatur nobilitas ex antiquis habitationibus ut decidit Rota 1612. *Ianuar. 19. coram R.P.D. Damaſceno apud Farinacium deciſ. 32 part. 1. & deciſ.* 504. *part.* 2. ac etiam ex eo quod quis fuit admiſſus inter nobiles, ut reſolvit eadem Rota *Rom. in una Zegobien. coram R. P. D. Damaſceno 3. Iunij 1613. quæ extat apud eundem Farinacium deciſ.* 494. *nu.7. p.* 1. licet hanc genericam probationem non ſufficere putem, ubi à ſtatuto requiritur probatio nobilitatis antiquæ, *Farin. deciſ. 535. nu.* 1. ubi etiam *nu.* 5. dicit nobilitatem unius fratris, non probari ex nobilitate alterius, imò non probari nobilitatem ex eo, quod quis ſit de familia nobili, cum poſſit eſſe aliquos ex eadem familia reputari nobiles, alios non item, niſi tamen probata eſſet nobilitas aſcendentium. *Farinac. d. deciſ. 535.* Ideò is cenſebitur eſſe de eadem familia antiqua, cujus pater, & avus ſic vocabatur. & maximè ſi geſtabant inſignia gentilitia illius familiæ antiquæ, ut notat noſter Alphonſus *in Reg. prærogat. Iulij* 11. 3. *p. pr. arg. l. ſtigmata C. de Fabric. lib.* 11. *&*

cap. Si

Margin numbers: 19 (beside "definit. 17 ... ſtatuto"), 20 (beside "quæ de jure"), 21 (beside "deciſ. 504"), 22 (beside "probari ex"), 23 (beside "vocabatur.")

Digitized by Google

cap. Si Iudex Laicus de ſent. excom. lib. 6. Ex quo infertur, quod talis quis præſu- 24
mitur, qualis nominatur, vel ejus inſignia decent, concurrente præſertim pro- 25
batione familiæ *Guimer. ad Pragmat. Sanctio. tit de collatio. ubi ſup.* Hinc fit ut
jus patronatus probetur etiam per inſignia alicujus familiæ ſculpta in Eccleſia
Imo. conſ. 60. nu. 1 & ita deciſum coram R P. D. Pamphilio in una Pamphilonen 30. Octob 1613. quæ extat apud Farmacium deciſ. 518.

Verùm, inſignium mentione occurrit elegans & curioſa quæſtio, à quo tem-
pore cœptus ſit uſus inſignium gentiliorum, quæ vulgus arma nuncupat, an 26
nimirum fuerit receptus temporibus priſci ævi? ſunt enim qui exiſtimant nul-
lum inſignium gentilitiorum uſum fuiſſe temporibus Romanorum, moti potiſ-
ſimum ratione hac, quod in hiſtorijs antiquis, cum ſacris, tùm profanis, nulla
eorum fiat mentio, licet de imaginibus creberrimè loquatur. Eſt autem ima-
go, ut Polyb. *lib. 6. Hiſtor.* ſcribit, inſignis alicujus viri ſimulachrum, oris ſi- 27
militudinem artificioſè effictam, coloribus, pigmentiſq; adumbratam referens,
quam in atrijs domus, ſive etiam bibliothecis poſitam, ligneo armario inclu-
debant. De his, inquam, imaginibus frequens apud ſcriptores noſtri & anti-
qui ævi mentio, Seneca Epiſt. 44. *non facit nobilem atrium plenum fumoſis imagi-
nibus, animus facit nobilem &c:* & 3. de benef. c. 28, *Qui imagines in atrio exponunt
&c: in parte ædium collocant;* cujus ritus rationem affert Valer lib. 5. c. 8 *Effigies
majorum cum ſuis titulis idcircò in prima ædium parte poni ſolere, ut eorum virtutes po-
ſteri non ſolum legerent, verum imitarentur.* Sed & Thecis ligneis, ut dixi imagi- 28
nes iſtæ quæ humerorum modo tenus oris ſimulachrum effingebant, colloca-
bantur, ſive etiam armarijs ut Plinius ſcribit lib. 35. *Expreſſi cera vultus ſingulis
diſponebantur armarijs, ut eſſent imagines quæ comitarentur gentilitia funera* atque
iſtæ thecæ, ut curioſè advertit I. Lypſius *lib. 1. Electo.* & ante eum Alex ab Alex.
lib. 5 genial. dier. c. 24. & Carolus Sogonius *lib. 2. de antiquo jure Civium Roman.
c.* 20. diebus feſtis, aut lætioribus tantum aperiebantur, alias, ut videtur, clau-
ſæ. Vopiſcus in vita Floriani; *Tantum illud dico, Senatores omnes ea lætitia eſſe ela-
tos, ut domibus ſuis omnes albas hoſtias cederent, imagines frequentes aperirent, convivia
ſumptuoſiora præberent.* adduntque titulos imaginibus affixos, ſive honorum in-
dices, rerumque in magiſtratu geſtarum: Tibullus:

Non tua majorum contenta eſt gloria fama,
Nec quæris, quid quaque index ſub imagine dicat.
Horatius———— *populo qui ſtultus honores*
Sæpe dat indignis & famæ ſervit ineptus.
Qui ſtupet in titulis.

Denique, imagines iſtæ, ut in diebus lætitiæ laureis ſertis, & floribus orna-
Mmm bantur,

bantur , ita in luctu, & gemitu familiæ,tanquam conſciæ eſſent & tacita mœ-
ſtitia funeſtarentur, à propinquioribus deformabantur,tantoque honore dig-
nas putabant , ut illas cum ſingulis imaginum titulis , illorum præcipuè, quo-
rum dignitas,maximèque res geſtæ fuere,in exequiarum pompa extra ędes pro-
ducerent, & longa ſerie velut familiæ decora repræſentarent , illaſq; defuncto- 29
rum exequias, & una funus comitarentur , *Alex ab Alex. d. c. 24. lib. 11. Annal.*
Firmemus Taciti auctoritate : Is igitur lib. 11. Annal ſcribit: *Cotta Meſſallinus*
ne imago Libonis exequias poſterorum comitaretur,cenſuit Silius quoque lib. 10.

Non conjux native aderant,non juncta propinquo.
Sanguine turba virum ? aut celſis de more feretris.
Præcedens priſca exequias decorabat imago.

Ex quo etiam Silij verſu patet imagines deferri ſolitas in perticis oblongis
ad inſtar ferculorum triumphorum , & Polyb. *lib. 6. Hiſtor.* narrat imagines
iſtas publicis ſacrificijs illos adhibuiſſe,feſtiſque diebus armarijs apertis illas ex-
ornaſſe ? cum verò ex domeſticis quiſpiam eſſet mortuus, in funere extuliſſe ,
addito, ut magnitudine quam ſimillimæ apparent , reliquo temporis trunco.
veſtibus autem exornatus ſi conſulares; aut cum imperio fuiſſent,prætextis ; ſi
cenſorij,purpureis ; ſi triumphales auro intextis,atque curru, faſcibus, & ſecu-
ribus : alijſque magiſtratuum inſignibus prælatis , in roſtra perlatas. Verùm 30
enimuerò iſtas ſibi ponere non omnibus licuit,ſed ijs tantum qui Curules magi-
ſtratus poſſiderent , quorum primus fuit Aedilitas, unde Cicero in Verrem
dixit ſe Aedilem deſignatum, adeptum eſſe antiquiorem in ſenatu dicendæ ſen-
tentiæ locum,togam prætextam,ſellam Curulem , jus imaginis , ad memo-
riam poſteritatis prodendam. Imago autem idcircò valuit ad memoriam po-
ſteritatemque prodendam,quia inde nobilitas ducta eſt. Nobiles enim fuerunt
qui majorum ſuorum imagines oſtendere potuerunt. Hinc apud livium An-
cus Martius nobilis dicitur una imagine Numæ,pulchrè Propert.

Tota licet veteres exornent vndique ceræ,
Atria,nobilitas ſola eſt atque vnica Virtus.

Igitur imagines ut ex prædictis appâret memoriæ dumtaxat, & excitandæ
juventutis ad virtutem cauſſa cuſtodiebantur.

An ergò nullus apud antiquos , qualis apud nos inſignium gentilitiorum
uſus ? fuit certè, & quidem inter viros nobiles,quibus tantum (ut hodie teſte
Panor in c. dilecta de exceſſ. prælat, & D. Beleo in quæſt. illuſt q. 5.) licitum
arma gentilitia geſtare, Exemplorum abundè eſt apud Ant. Teſſaurum *deciſ.*
269. ſcribentem vidiſſe ſe apud amicum quendam libellum in quo aderant ar- 31
ma & inſignia antiquorum Hæroum,nimirum Menelai gerentis Hipogriphum
argenteũ in ſcuto rubeo:Aiacis Telamonij apros duos aureos in campo rubeo:

Prothe-

Protheſilai duos Urſos rectos ſe invicem reſpicientes coloris nigri in campo aureo: Uliſſis Hypoghriphi in campo bipartito, cujus ſuperior pars bipartita erat, inferior cœleſtis coloris: Achillis Tigrem auream in campo rubeo. Deniq; aliorum multorum huic ſcripturæ, & merito, haud temerè credit Theſſaurus, nec ego etiam illam in magno haberem niſi ſcriptorum authoritatibus ſententia hæc firmaretur: pro quâ affertur Athenæus *lib. Dipnoſoph.* 12. *c.* 14. ubi de Alcibiade loquitur: *Nam & ſcutum* inquit, *habebat ex auro, eboreq; confectum in quo erat inſigne, Amor, qui fulmen flexerat* & de filio Herculis, Virg. *lib.* 9.

——————Satus Hercule pulchro
Pulcher Aventinus, clypeoque inſigne paternum.
Centum angues, cinctamque gerit ſerpentibus Hydram.

Vt & Ovid. *lib.* 7. *Metaph.* ubi de Ægeo & Theſeo.

Cum pater in capulo gladii cognovit eburno,
Signa ſui generis.

Inſuper Tranquillus *in Caligula c.* 35. ſcribit eum *inſignia familiarum nobiliſſimo cuiq; ademiſſe Torquarto torquem, Cicinnato crinem.*

Adhæc in actis Apoſtolorum *cap.* 28. legitur de navi Alexandrina, cui erat inſigne Caſtorum, id eſt figura Caſtoris, & Pollucis, qui Grecis Dioſcuri id eſt Jovis filij dicebantur. Denique Plutarchus opuſculo cui titulum fecit *Decem Oratorum*, ſcribit Demoſthenem in clypeo pinxiſſe bonam fortunam. Ex quibus fit ut animum inducam ne credam antiquos caruiſſe inſinibus gentilitiis, ſive eorum uſum non habuiſſe, in quâ tamen opinione Alciatus *lib* 5. *Parergon: cap.* 13. ſed debili admodum nititur fundamento: Nam quotquot legi, in ea eſſe ſententia vidi, ut adſtruant, non ſolum veteres inſignia, ſive ut vulgo, arma gentilitia habuiſſe, quæ in clypeis ſeu ſcutis pingi ſolebant: verumetiam, Cymærium, nam ſicut clypeum ornabat inſigne, ita etiam galeam ornabat Cy- 32
merium, quod ſuper imponebatur non tantum ad illius ornamentum, ſed etiam ad hoſtium terrorem: cum galeæ, & Cymerij altitudo majorem equitis ſeu militis ſtaturam oſtenderet: quod apertè indicat Polib. *lib* 6. pag. 500. verbis his: *Præter hæc omnia adornantur coralla plumea, penniſq; tribus puniceis, aut nigris erectis, longitudinis fermè cubitalis, quæ cum in ſummo vertice cæteris armis addiderint, vir quidem apparet duplo maior quam ſit, eius verò aſpectus pulcher, hoſtibusq; terribilis.* Itaq; in uſu erat ut galeæ ſuperimponerentur non ſolum plumæ, ſed etiam aliquid terribile, & monſtroſum, ac potius Cymericum, ſeu fantaſticum, quam naturale, ut leo alatus, aut Draco flammas ore vomens, aut bos alatus, aut alia ſimilis Chimera, unde remotâ litterâ H. Cymerium derivatur, ut notat idem Teſſaurus dicto loco. Atq; ex iſto veteri ritu proceſſit, in noſq; derivavit uſus

Digitized by Google

ille inſignium gentilitiorum, quæ familiæ nobiles ab aliis itidem nobilibus diſcernebant. In quo tamen advertendum, ut ſi collateralis à ſtipite familiæ diſtincta gerat inſignia, aliqua nimirum nota, aut faſcia ab integris ſtipitis ſeu pri- 33
mogeniti familiæ inſigniis, nihilo magis eſſe tales collaterales ignobiles, cum inter familias nobiles jam ab omni ævo mos ille inoleverit, ut inter Collaterales diſtinctio quædam apponatur, integris manentibus inſigniis penes primogenitum, eiuſque ſucceſſores: dignitas enim familiæ debet ſervari in primoge- 34
nito, quo decedente ſecundo genitus geſtet inſignia familie integra, & abſque ulla nota aut ſciſſura, quam Galli *brizeure* nuncupant, ut doctè, & curioſè no- 35
tat, diſcutitq; Joannes Scohier *in ſuo tract. de l' Eſtat & comportement des armes*, & noviſſimè D. Jo. Gutierrez Canonicus Eccleſiæ Civitaten. vir doctiſſimus *lib. 3. pract. q. q. 16. num.* 42. qui citat D Jo. Molina *de Primogen. Hiſp. lib. 2. cap. 5. per tot.* Neq; eo ſecus ut dixi deſinent eſſe nobiles, præſertim qui à Principe, vel Duce, vel Marchione de feudo inveſtiti ſunt, ut notat Eruditiſs. Cujacius *lib. 2 feud. tit.* 10. verbis his: Et ita hodie quibus locis res ita geritur inter fratres, ut feudum frater major natu præcipuè obtineat, & cæteris aſpergat cæteram partem, cæteri non minus ſuas partes nobiliter tenent, quam frater major natu, nec minus dicuntur eſſe pares in feudo, & à majore quidem fratre dicuntur feudum tenere jure paragij, gallicè *en paroye* ſive *en parage*, quo ſenſu etiam di- 36
citur *Paragium* in Conſtit. Neapolitan 3. *tit.* 26. ſed ejus conditio talis eſt, ut pro eo nullam fidelitatem fratrem fratri jurare, aut repromittere debeat. De quo jure Panagij ſive Paragij vide Renat. Choppinum, *tract. de Domanio lib.* 1. *tit* 5. & *paßim lib.* 2. Itaque ſive frater major natu feudum nobile poſſideat ex aſſe, ſive non, ſive etiam integra geſtet familiæ inſignia, aut aliter, ſuſque deque eſt quoad Collateralium nobilitatem. Nam primogenito decedente, inquit Chaſſaneus, *lib. gloriæ mundi concluſ.* 76. ſecundus poterit portare arma Domus, ſeu familiæ integra: & ratio eſt, quod jam factus ſit primogenitus: nam primo defuncto, & excluſo, ſecundus ſequens dicitur primus, & tertius dicitur ſecundus, & ſic de ſingulis *Guilhel. à Monteferrat. tract. de ſucceſſ. Regum in 2. dubio num.* 35. *in fi. & nu.* 20. ubi ſcribit moris eſſe inter nobiles, ut in deſcendentibus omnibus, præterquam in primogenito, velut in capite, ponatur aliqua differentia, 37
mediante qua ab aliis diſcernatur atque cognoſcatur.

Atq; ita factum in familia noſtra de Chokier, quæ gradatim ab antiquo de- 38
rivata à nobili proſapia & feudo de Chokier propè Leodium, cujus poſſeſſores à primogenito & ſtipite noſtro deſcendentes ſemper integra illius familiæ noſtræ inſignia (quæ ſunt crux Burgundica rubea in ſcuto ſeu campo aureo cuius apertam caſſidem exornat Cymerii loco Moyſes radiatus eadem cruce antrorſum inſignitus) geſtarunt. Majores verò mei eorumq; ſucceſſores ex ſecundogenito deſcendentes, diſcrimen aliquod iiſdem appoſuerunt, quò à primo

primogeniti inſignijs diſtincta, pro more inter nobiles recepto, apparerent; uſque dum linea primogeniti agnationis noſtræ deficiente, integra reſumpſerunt. Matris verò meæ primogenitores, quòd ex primogenitis ortum ducerent, integra inſignia gentilitia portarunt antiquæ & nobilis familiæ de Linſter, ſive gallicæ Linchier patriæ Luxenburgenſis (quæ ſunt duæ rectæ faſciæ rubeæ, quas barras vocant in ſcuto argenteo, cujus apertæ galeæ pelicanus aureus pullos fovens inſidet) ex qua familia paternum genus matris meæ derivatur. Verùm, hæc obiter dicta ſint: quæ alioqui invidiam ciere mihi non debent, magis quam Alphonſo noſtro qui in occaſione, licet alia, nobilem ſuam proſapiam pandere non dubitavit ut in Reg. xv. & in Reg. Julij III. par. 3 princip. aliiſque in locis. Quid? quod Budeus, Mynſingerus, Bertrandus Argentreus, Julius Cæſar Scaliger, Juſtus Lipſius, aliiſque ſexcenti à litteris & natalibus clari, ſui claritudinem generis è re nata prodiderint, cenſoriam notam nequaquam experti ſunt. Etenim nulla equè valida ſunt præcepta ad verum æternumque ho- 39
norem, quam maiorum ſtemmata beneque acta vita ob oculis poſita, quibus nepotes & poſteri videntes ſe non ex pudendis parentibus, ſed ex honoratis nobilibus ortos, mirum in modum ad virtutem accenduntur, atque ad eam plerumque conſtantiam animique magnitudinem extimulantur, ut eò perveniant, quò unus aliquis de multis operoſæ tædio virtutis aſpirare nequaquam ſuſtineret. Hinc præclare Cicero: *Optima hæreditas à parentibus traditur liberis omnique pa-* 40
trimonio præſtantior, gloria virtutis rerumque geſtarum, cui dedecori eſſe nefas, & vitium iudicandum eſt. lib. 1. *de off.* Sola tamen ſtemmata ſine virtute propoſita minus laudantur, ſed quia interdum hi quos majorum lux nobilitavit, agnatam ſibi quoque illorum virtutem habeant. Alias, qui ſola parentum nobili-
tate gloriantur, neque morum probitatem generis ſplendori opponunt, mihi 41
profectò ſimiles ſtatuis ſive Cenotaphiis videntur, in quibus præter nomen, nihil eſt additamenti.

Quis enim generoſum dixerit hunc, qui
Indignus genere & præclaro nomine tantum
Inſignis?

In Cicerone legimus quod cum ab eius amicis moneretur ſuum ut cogno- 42
men mutaret, utpote quod dicteriis obnoxium erat, aliudq; adſciſſeret, reſpondit ſe Ciceronis nomen illuſtrius effecturum, quam eſſet Catonum, aut Catulorum, aut Scaurorum: nam hæ familiæ cumprimis illuſtres erant apud Romanos, cum Tullius eſſet homo novus. Cognomen autem ideò patebat cavillis quod à cicere viliſſimo legumine dictum videretur. Quaſi verò non & Fabij à fabis, & Lentuli à lente cognomen habuiſſe viderentur. Parum illuſtris eſt, qui præter imagines & cognomen nihil habet nobilitatis; pulcherrimum autem nobi-

litatis genus eſt,quam ſibi quiſq; propriis virtutibus conciliat. Hincq; Alcibiadis filius *apud Iſocratem Oratione de Bigis* patrem ſuum præipuè dilaudat, quod cum claris eſſet ortus parentibus, ab illorum virtute nunquam degenerarit, neque otio ac luxu diffluens majorum virtute gloriaretur, ſed tanta è veſtigio animi magnitudine fuerit, ut exiſtimaret oportere ſe propter ſemetipſum non ob illorum res geſtas celebrari. Quid quæris? hoc ipſum ICti noſtri ſatis intel- 43
lexerunt, dum Doctores hiſdem voluerunt gaudere privilegiis, quibus ipſi nobiles, cum non minori ſint digni nobilitatis præmio, quam ipſi milites & nobiles, atq; ita privilegia militum extenduntur ad Doctores *Cynus & Salicet. in l. 1. C. de Iuris & facti ign.* qui etiam merito nobiles reputantur *Bal. in l. providendum: ibi text. C. de Poſtul. Ripa in l. Centurio in pr. num. 15. ff. de Vulg. & pupill.* cum admittantur ad prærogativas & officia nobilium, eorumque immunitatibus gaudeant *Azeved. in l. 2. tit. 10. lib. 8. Nova Collect. Reg. nu. 108. D. Gutierrez lib. 5. pract. quæſt. q. 17. 5. & ſeq.* unde fit ut in noſtra Reg. graduati gaudeant eadem prærogativâ, quâ ipſi nobiles, idemq; dicendum in omnibus aliis prærogativis nobilibus à jure vel ſtatuto conceſſis. Sed ſatis ſit talium: regredior ad textum Alphonſi.

C *In Hiſpania vocantur Fidalgos.)* Etymon hujus vocis *Fidalgos* vel *Hidalgos,* 44
illud traditur nempe à Hidalgo, quaſi dicas Gothi filius, ac ſi eſſent filii Gothorum, tempore quo Hiſpania à Mauris occupata fuit, & Gothorum Imperium penitus concidit, quaſi maximè eſſent in oculis omnium, nobiliſſimique perinde ac ſi filij eorum eſſent, qui Imperium Hiſpaniæ noviſſimè tenuerant; quod ipſum nomen ſignificare videtur: quia cum hoc nomen *Hyo* habet relationem ad patrem, quaſi ex patre velit oſtendere nobilitatem, & ſic quod dicimus *Fidalgus,* perinde eſt, ac ſi dicamus filius Gothi. Ita Dominus Jo. Guitierrez author Hiſpanus *in libris pract. q. lib. 3. quæſt. 13. nu. 19.*

D *Ex aliqua Baroniſſa, & aliquo Villano.)* Multo ergò magis natus ex matre Villana, ut illius verbo utar, & aliquo Barone, ut probat Dominus Va- 45
mel. *conſ. 21. nu. 4.* & latè Tiraquel. *de Nobilit. c. 18. Ant. l. 9. definit. Foren. definit. 16.* quia plebeja genere mariti nobilitatur ex Conſtitutione *leg. mulieres Cod. de dignit.* nobilitas enim ducitur ex genere, eò quia, ut Galli dicunt *la verge anolit* 46
Cuiacius conſultatione 56. ſi tamen poſt mariti nobilis mortem nuberet plebejo, 47
caderet dubio procul privilegio quæſitæ nobilitatis, *Ant. Faber d. lib. 9. definit. Foren. tit. 29. definit. 17.* Cæterùm, ut etymon vocis latinæ paganus à pago, ita 48
vocis barbaræ Villani à Villa, quod eſt prædium ruſticum, *ut in leg. 1. §. ſive autem ff. de fundo inſtructo* in quo ſignificato Villani & ruſtici nobiles dici poſſunt à villa & rure, ideoq; non omnis eſt ignobilis & plebejus, quiſquis ruri 49
habitat, ut inquit Jaſ. *in §. item Serviana nu. 26. inſtit. de actio.* etiam ſi propriis

manibus

manibus labore, dummodo viles artes non exerceat. *Guido Papæ deciſ. 11. & 41. Tiraquell. de nobilit. c. 2. nu 54. Avenda in ſuo Dictionario in verbo Cavalero Vincent. de Francis deciſ. 128. nu. 4. Rebuff. ad Conſtit. Reg. tract. de Mercato. art. 1. gloſſ. 1. num.* 24. Viles enim & ſordidas artes exercentes quales ſunt qui tabernariam exercent *l humilem. Cod. de Incœſt. nuptijs Cic. lib. 1. de offic.* nobilitatem generis 50
amittunt, licet inde non officiant liberis. Abſurdum enim à patre ſolo auferri filijs quod non à ſolo patre filij habent, *Ant. Faber. definit. Foren. lib. 9. d. tit. 29. definit.* 1. etiamſi nati ſint eo tempore, quo jam amiſſa erat nobilitas, *idem Ant. Faber d. lib. 9. tit. 29. definit. 25. Tiraq. de Nobilit. c. 35.*

Quid in mercatura? amittitur nobilitas ſi illius uſu actuque vivant, licet ipſo jure reaſſumant nobilitatem deſiſtendo, *Ant. Faber. lib. 9. Definit. Foren. tit. 29. Definit. 1. Rebuff. d. glo. nu.* 21. 51
quod verum intelligant in eo qui ex nobilibus parentibus natus eſt, ſecus autem in eo qui de novo nobilitatus eſt: nam illum nobilem natura produxit; hunc non item. Idem in Francia, inquit Rebuffus litteræ à Rege impetrantur, ut negotiatio, illiuſq; exercitium non noceat nobili qui exercuit mercaturam, quod verum in eo qui ex privilegio & ſola Principis conceſſione nobilitatem ſibi quæſiviſſet: nam ſi ab antiqua proſapia nobilis fuit, ſola deſiſtentia recuperat nobilitatem, neq; ulla indiget Principis rehabilitatione, *Ant. Faber. d. definit. 1. Argentreus ad Conſuet. Britan. art. 155. glo. 1.*
Verùm ut redeam unde digreſſus ſum, nobilis à ruſtico non loco ipſo ſed genere, virtutibus, & divitijs diſtinguitur, *l. ſi prædium. C. de præd. minor. Tiber Decian. conſ. 66. nu. 42. & 43. lib. 3.* Nihilominus honoratior eſt eorum nobilitas, qui civitatem incolunt. *Iaſ in §. ſerviana nu. 26. inſtit. Dominus Gutierrez pract.* 52
q. lib. 3. q. 13. nu. 50. Unde, ego manum non verterim, habitet ne in civitate, an ruri nobilis, dum ipſe nobiliter & ſplendidè vivat, nam per not. Baldi *in l. 3. quæ incipit nobiliores de Comerc. & mercat.* dicitur ille nobilis qui ex proprio ſuo patrimonio vivit non exercens artem mechanicã aut mercaturam *VVurmſer. pract obſer. lib. 1. obſer. 2.* quod eatenus probo, ſi à nobilibus ortus ſi parentibus; quiq; exemptus eſt ab oneribus & tributis plebeiorum *l. 1. & per tot. C. de Dignit. lib. 12.* 53
Ant Gomeſ. in l. Taurin. l. 79 nu. 6. & hunc talem nobilem habebo etiamſi habitet in Civitate, & vocetur apud nos *Bourgois* ſive flandricè *Burger*, ſedeatque inter cives, cum iſta poſſint ſe invicem compati, ut ſit civis & ſenator, & de genere equeſtri, ut decidit Rota *in una Monaſterien. Canonicatus Iunij V. anni 1573. coram R. P. D. Seraphino quæ eſt in deciſ. ejuſdem Seraphini ſub nu. 207.* Imo quod Judicem aut Advocatum quiſpiam egerit nobilitati ſuæ non offeciſſe Placito 54
Curiæ Pariſien. eſt decretum, *Io. Chenu. in addit ad Papon. lib. 5. tit. 4 arreſto* 4. aliter atque ſi Procurator cauſſarum fuerit: quia is perdet nobilitatem ſuam, *Chaſſaneus ad conſuetud. Burgund. tit des droicts appartenants aux gens mariez entre gens nobles, §. 19. num. 21. Bertrand. Argentreus ad Conſuet. Britaniæ tit. des Iuſtices art* 40.

ar. 40. quod hactenus admittunt Sabaudi & meritò ſi apud inferiores Judices procuratoris officium exerceant, ſecus ſi apud Senatum quem Principis dignitatem & auctoritatem præferre haud dubium eſt *Ant. Faber. lib* 9. *C. tit.* 29. *de-* 59
finit. 6. Cæterum, ne à lineis excidam, adque propoſitum redeam, gaudebit prærogativa hujus Regulæ, ſi quis fuerit natus ex nobili matre, & patre ignobili, vel ex patre nobili & matre ignobili, cum privilegia nobilibus conceſſa, competant etiam eorum uxoribus, ipſorumque liberis, quamvis illæ nobiles non ſint *Io. Gutierrez in ſuo doctiſſ. tract. de Iuramento confirmatorio part.* 1. *c.* 16. *num.* 58. Atque hoc quidem quoad prærogativam hujus Regulæ, non etiam nobilitatis. Hinc fit ut ſi mater ſit nobilis & pater vilis & plebeius, filius & deſcendens erit plebeius, & non gaudebit privilegio, ſeu prærogativa nobilitatis *tex. not. in l. Nobiliores C. de Commerc. & mercat. Ant. Gouvean ad leges Tauri l.* 79. *nu.* 7.

E *Baccalaureus*) Baccalaureum à baccalauri deducit Alciatus *lib.* 8. *Pareg.* 57
c. 10. & Mand. *ad Reg.* 16. *Cancell. q.* 11. *nu.* 3. Nam ut Athletæ tribus olim coronis in ſacris certaminibus ornabantur, *l.* 1. *C. de Athlet. lib.* 10. ut vacationem mererentur, ita & tres gradus Doctorem habere decet, nimirum primum quem à baccalaurea, qua ſolebant coronari, *Baccalaureum* dicunt, qui conferebatur illi qui quadriennium ſtudijs juris operam dediſſet, quem *lytam* vocabant, alterum qui *Licentiatorum* quos Juſtinianus *Prolytas* appellat, iſti enim propter eminentiam doctrinæ licentiam Doctoralia inſignia ſuſcipiendi, unde & *Licentiati* dicuntur ſolo inſignium honore à Magiſtris ſeu Doctoribus differentes, qui à Juſtiniano ſi prudentiam profiteantur, *Anteceſſores* indigetantur. Verum 53
hæc Alciati Ætimologia non mihi arridet: magis placet illa quam prodidit Pontanus *Progym. vol.* 1. *progymnaſ.* 38. qui *Baccalaurei* vocem à militia deductam credit. Gallorum enim veteri lingua *batallum* prælium, & batalarios tyrones milites, quique caſtra ſequi, & militiæ exerceri cœpiſſent, ac ſemel manum cum hoſte conſerviſſent, nominatos. Hinc poſtea in Academia Pariſienſi perantiqua, ubi hæ promotiones videntur natæ, *Batalarios* appellari ſolitos, qui in ſtudijs ingenuarum artium, quaſi tyrocinium poſuiſſent & publicè diſputando ſpecimen eruditionis ſuæ præbuiſſent, atque ita tanquam cum hoſte jam conflixiſſent. Quod ergo Alciatus & Mandoſ. alijq; de bacca & lauro philoſophantur, frivolum eſt, ac nugatorium ſenſu Pontani, Laurus id eſt corona, è lauri ſolijs contexta, debetur Poetis tantum? (de doctis loquor: nam quis ignorat etiam Imperatorum, & militum triumphantium eſſe lauream?) præterea nullis, idque ob certas cauſſas, quarum hic non eſt neceſſaria commemoratio. Cæterùm, conſuetudo & ignorantia, ut alias innumeras, ſic iſtam vocem depravavit, ac pro *Batalarijs*, *Baccalarios*, deinde *Baccalaureos* in ſermonem latinum induxit. Atque hæc etymologia propius videtur abeſſe à vero quam etiam illa quã tradit Dñs D. Argentreus *ad conſuet. Britan. art.* 88. & *tract. de Nobilit. q.* 14. qui

Bacca-

Baccalaureum deducit à voce *Buccellarius*, qui Viſigothorum ævo & tempore Gregorij Turonenſis Stator aut Satelles regius dicebatur.

Argumentà in Regul. LI.
Innocentii VIII.

1. Regula hæc non comprehendit Baccalaureos juris.
2. Clauſula in fine poſita, refertur ad omnia contenta in eadem diſpoſitione.
3. Diſpenſatio ad duo incompatibilia, intelligitur de duobus primis.
4. Hæc regula concernit expeditionem litterarum, ideò non eſt danda.
5. Hæc regula non eſt inter regulas Pauli. V. & quare.
6. Pontifices interdum diſpenſant ad plura beneficia, maximè in Germania & Polonia.
7. Diſpenſatus ad plura beneficia intra certum tempus, quo finitio, ſi non dimittat aliud, primo erit privatus ipſo jure, & ſi verumque retinere contendat, utroque.
8. Diſpenſatio non prodeſt ei cui beneficia canonicè non ſunt collata.
9. Execrabilis demum excurrit pœnam execrabilitatis poſt pacificam ſecundi poſſeſſionem, non ſterilem, ſed quæ commodo fructuum fruatur.
10. Effectus poſſeſſionis conſiſtit in perceptione fructuum.
11. Qui eſt in mora, vel negligentia quo minus fructus recipiat, cenſetur pacificè poſſidere, & incurrit in pœnam execrabilitatis.
12. Epiſcopus ſeu Legatus non poteſt diſpenſare in duobus reſidentiam requirentibus.
13. Clauſula reſtrictiva in diſpenſatione ad duo incompatibilia. & nu. 11.
14. Gradus Baccalaureatus, non eſt neceſſarius ad gradum doctoratus in Italia nec Belgio. Sed aliud in Gallia & Hiſpania: & unde deducatur Baccalaureus.
15. Stylus Romanæ Curiæ eſt, ut diſpenſatus ad unum beneficium obtinendum poſſit in permutatione primum dimittere, & aliud admittere abſque nova diſpenſatione.
16. Diſpenſatio de obtinendis duobus intelligitur de duobus primis.
17. Diſpenſatus ad plura beneficia cenſetur diſpenſatus à reſidentia.
18. Cum conceditur aliquid, omnia cenſentur conceſſa, ſine quibus conceſſo uti non poſſumus.
19. Diſpenſatus ad duo beneficia ſub eodem tecto, poterit illa retinere, etiamſi alteri beneficio ſit unitum aliud in eadē Eccleſia, quamvis hoc in diſpenſatione non fuerit expreſſum.

Digitized by Google

Regula LI. INNOCENTII. VIII.

DE DISPENSATIONIBVS QVOAD INCOMPATIBILIA.

ITem voluit, ſtatuit, & ordinavit quod ſuper obtinendis incompatibilibus beneficiis in Theologia Magiſtris, & in iure Canonico vel Civili Doctoribus, & in illis cum rigore examinis, ac eadem Theologia Licentiatis, aut formatis Baccalaureis, ac magnis Nobilibus, per *Fiat quinquennium*, & addito *ut petitur*, *quod vixerit ad duo incompatibilia*, aliis verò per *Fiat biennium*, & addito *ut petitur*, triennium ad duo, dummodo non ſint duæ dignitates maiores poſt Pontificales, ſeu principales in Colegiatis Eccleſiis, aut duæ Parochiales Eccleſiæ, aut tales mixtim, cum poteſtate permutandi, ſi petatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod quando petitur diſpenſatio quoad duo incompatibilia, & Papa dicit ſimpliciter* Fiat, *tunc graduatis hic expreſſis, vel magnis nobilibus datur quinquennium in Cancellaria & ſi non ſint graduati, tunc datur biennium: ſed ſi ſignatura dicat fiat ut petitur, graduatis, & nobilibus, datur quoad vixerint; alijs verò ad triennium: & hoc intelligitur, dummodo non ſint duæ dignitates poſt Pontificalem aut principales in collegiatis, vel duæ parochiales, aut tales mixtim, id eſt una parochialis, & una dignitas major poſt Pontificalem &c: & datur cum poteſtate permutandi ſi petatur in ſupplicatione, hoc dicit iſta regula: quæ venit ad declarandum notata in c. de multa*

B *de praben. ibi* circa ſublimes & litteratas perſonas &c: *& qui ſunt iſti magni nobiles dixi ſupra Regula proxima: & non debemus excedere quoad graduatos terminos hic poſitos: ideò iſta regula non debet extendi ad baccalaurios in legibus, vel in jure canonico: quia ſi Papa voluiſſet expreſſiſſet,* c. ad audientiam de decimi. *ſed quando ſimpliciter dicitur de graduatis, ſecus eſſet, ut dicit ſupra regula proxim. & iſta clauſula in fine poſita ibi* dummodo *&c: debet referri ad omnia præcedentia, tam ad graduatos, & nobiles, quam ad alios: quia clauſula in fine poſita refertur ad omnia contenta in eadem diſ-*

C *poſitione* c. inquiſitioni de app. fac. dict. doct. in l. ſi ſervus plurim. §. fin. & in l. talis

talis ſcriptura & quad. in littera ibi not. ff de leg. 1. *ideo per prædictam ſignaturam non diſpenſatur ad duas parochiales, nec ad dignitates poſt Pontificalem &c. etiam cum magnis nobilibus, aut cum graduatis, per prædicta: & ita ſervatur in curia.*

D *Item in quantum hic dicitur quod detur poteſtas permutandi ſi petatur in ſupplica-*
E *tione, & non ſi petatur in Cancel, & ponitur iſta clauſula propter cap. non poteſt.* §. 1. *de præb. lib.* VI. *quia diſpenſatio ad duo incompatibilia intelligitur de primis duobus &c*: ſufficiat l. boves §. hoc ſermone ff. de verb. ſig. *credo tamen quod cum tali ſignatura Camera tranſiſſet tempore Sixti bullas ad vitam in viriſq́, hic expreßis & ratio eſt quia de facili diſpenſabatur ad tria incompatibilia, ergò &c.* arg. c. quoad translationem de off. lex. *& circa hoc nobiles, & graduati habebant prærogativam verbo tenus, & non cum effectu reſpectu aliorum, tempore tamen Domini noſtri Innoc. non de facili diſpenſatur, etiam cum nobili, & graduato & circa incompatibilia, & arbitror quod dubitabit hoc cancnl. tamen ſervat hanc regulam, & credo quod non ſit danda, quia concernit expeditionem bullarum, & tamen habet decretum irritans, & eſt verum.* 3 4

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

I*Sta regula*) Sed nec hanc Regulã ſuis Reg. inſerverunt poſteriores Põtifices, 5
tum quod pluralitas beneficiorũ canonibus ſit inimica *cap. Sanctorum* 70, *diſt.* tum quod non ſoleant diſpenſare quoad incompatibilitatem, niſi gravi urgente cauſa, ut nimirum quoad ejus fieri poſſit, conforment ſe ſacroſancti Concilij Trident. diſpoſitioni, quæ multifariam damnat pluralitatem beneficiorum, *ut conſtat. ex cap.* 4. *Seſſ.* 7. *& cap.* 17. *Seſſ.* 24. Et licet interdum diſpenſent, 6
hoc ſic ex gravi aliqua cauſa, ut in Germania & Polonia propter hæreſes, aut nobilitatem, per quam teſte Staphileo *de litt. grat. tit. de Prærog. expectantium nu.* 3. ſublevatur & defenditur Eccleſia, quæ per pauperes deprimitur & expilatur. Nec opus habet Papa derogare expreſsè Concilio Trid. cum in eo fuerit excepta auctoritas S. Sedis, ut fuit reſolutum in una Bononien Prioratus 9. *Iunij* 1609. *coram R.P.D. Mauzanedo, quæ Rota deciſio extat apud Farinacium part,* 2. *deciſ.* 179, *nu.* 6. *in Noviſſmis.* Verùm, quando Papa diſpenſat, id facit ad tempus, intra quod niſi diſpenſatus alterum dimittat coram Papa, vel etiam Ordinario, ut vult Rebuff. *in praxi tit. de diſp. ratione ætatis in verbo quoad dixeris nu.* 9. erit pri- 7
mo privatus ipſo jure, & ſi retinere utrũq; cõtenderit, privabitur utroq; efficieturq; inhabilis ad alia *per extravag. execrabilis Ioann.* 22. *de præbend. ut ſupra dixi ad Reg.* 1. *nu.* 25. *verſ, octavus eſt caſus, & ad Reg.* VIII. *glo.* VII. *nu.* 15. *in fi.* nec ipſi proderit ejuſmodi diſpenſatio poſtquam non eſt impleta conditio *c. ſuper eo & c. verum de cond. appo Rebuff. in praxi tit. de diſpenſ. ratione ætat. in glo. verbi quoad*

 vixeris

vixeris: Illud autem eſt exploratum, quod non proderit ejuſmodi diſpenſatio 8
ad plura ei cui non canonicè conferuntur, vel cui non ſunt canonicè collata,
vel ei cui irregularis, vel criminoſus eſt ante rehabilitationem conceſſam *ut no-*
tat Rebuſſ. in praxi tit. de diſpenſ. ratione ætatis, verbo Si tibi alias nu. 1 *& ſeq. Geminia.*
in c. Si gratioſè ibi textus nu. 6. *Staphil. de Reſcript. Apoſt in forma brevis in pr. nu.* 11.

Quod autem dixi execrabilem ſeu eum qui duo incompatibilia retinere con-
tendit iis privari, effici q; inhabilem ad alia, juxta dictam extravag. execrabilis,
intellectum habet poſt pacificam demum ſecundi poſſeſſionem, *Leſſius. de Iuſt.*
& iure lib. 2. *c.* 34. *dub.* 27. *nu.* 141. *Farinacius deciſ.* 109 *in antiq. & deciſ.* 657. *par.* 2. 9
in Noviß. ubi fuit dictum *coram R. P. D Buratto anno* 1615. *Marty* 13. beneficium
primum non cenſeri vacare per aſſecutionem ſecundi beneficij, niſi dicti ſecun-
di beneficij poſſeſſio pacificè habita fuerit per duos menſes. Et ſic nota pacifi-
cam poſſeſſionem, ut inducatur pœna iſta execrabilitatis, conſiderari non ſo-
lum de facto, ſed etiam de jure, id eſt non litigioſa, & abſq; controverſia juris,
& facti judiciali, & extrajudiciali, & eſt communis opinio, *Archid. & Io. And.*
in c. Commiſſa de electio. Fely. in c. cum Ioannes nu. 33. *de fide inſtru. Caſſad. deciſ.* 9.
de cauſſ poſſ. Sarnen. in Regul. de Triennal. q. 53. *Mandoſ. Reg* 34. *q.* 26. *Hoieda de*
Incomp. c. 13. *nu.* 80. *Maſcard. de probat. concluſ* 183. *num.* 40. *Navar. conſilio* 14 *de*
Præbend. Ant. Faber lib. 1. *definit. Forenſ. tit* 2. *definit.* 31. Imo pacifica poſſeſſio
ſecundi intelligenda eſt non de poſſeſſione ſterili; ſed fructuum, vel majoris
partis eorundem *ut tradunt DD. & text. in cap. ſi tibi conceſſo de præbend. in* 6. *Leſ-*
ſius d. nu. 141. *Nicol. Garcia tract. de ben. par.* 11. *c.* 5. §. 1 *nu.* 123. cum omnis poſ-
ſeſſionis effectus conſiſtat in perceptione fructuum *l. bonæ fidei* 48. *de acq. poſſ.* 10
Rota deciſ 1. *nu.* 1. *de reſtit, ſpol.* niſi tamen per ipſum ſtet quo minus recipiat *Bart.* 11
in l. qui univerſas §. quod per Colonum & in l. quamvis § ſi conductus nu. 2 *ff de acq.*
poſſ. Gonzal. ad Reg. 8. *Cancell. glo.* 35. *num* 112. *&* 121. Caveat ergò diſpenſatus,
ne lapſo diſpenſationis tempore poſſideat ſecundum: quia diſpenſatio ei non
proderit poſtquam non eſt impleta conditio, ut prædixi. Solet autem de ſtylo
„ Curiæ in diſpenſatione ad duo incompatibilia dari hæc reſtrictiva: Et cum de-
„ creto quod Orator habita primodictorum Canonicatus & præbendæ poſſeſ-
„ ſione, ſeu ſi per eum ſteterit quo minus illam aſſequatur, juri ſibi in ultimodi-
„ ctis Canonicatu & præbenda vel ad illos quomodolibet competenti cedere,
„ nec non dictis duobus annis elapſis infra menſem immediatè ſequentem, ob-
„ tentos Canonicatum & præbendam dimittere omninò teneatur in manibus
„ Romani Pontificis & non alias: alioqui ſinguli Canonicatus, & ſingulæ præ-
„ bendæ hujuſmodi vacent eo ipſo, ita ut de illis per Sedem Apoſtolicam dum-
taxat diſponi poſſit, Irritumque &c: Et in hoc eventu, non requiritur quod
utriuſq; habeatur pacificia poſſeſſio, ut perperam dicunt Staphil. *tit. de Qua. ita-*
te & ſtatu benef. §. huiuſmodi nu. 12. Hojeda *d. c.* 13. *nu.* 79. Nam quavis primum
ſit

ſit litigioſum, multò magis vacabit per aſſecutionem ſecundi incompatibilis pacificè poſſeſſi, ut probat Nicol. Garcia *de ben. p.* 11. *c.* 5. *nu.* 107. *per not. Innoc. in c In noſtra de reſcript. Navar. conſ.* 14. *nu.* 1. *de præbend. Rebuff in praxi tit. de tacita renunciat, verſ. Tertio qui litigat Leſſius de Iuſt. & iure lib.* 2. *c.* 34. *nu.* 141. Sic non excuſat vacationem primi, ex eo quod non expedierit bullas, ſine quibus non poteſt capere poſſeſſionem, ſi per eum ſtat *Idem Garcia c.* 5. §. 1. *nu.* 140. ubi quoq; *in* §. 2 *nu.* 171. ſcribit hodie eſſe indubitatū ex Concilio Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 17 *de Reformat. ibi: Dummodo utrumq; perſonalem reſidentiam non requirat*, Epiſcopum ſeu Legatum non poſſe diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum reſidentiam requirentium, quem vide, ut & Joannem Randeum *tract. de diſpenſatio per Epiſcopos* ubi enumerat 157 caſus, in quibus Epiſcopus diſpenſat, is extat in XIIII. vol. Oceani juris; vide etiam Staphileum *de litt. grat. tit. de Secunda forma expectat. num.* 4. & 5. ubi ſcribit nullum præter Papam poſſe diſpenſare, ut 12
unus poſſit obtinere duos, vel plures Canonicatus in eadem vel aliis Eccleſiis: quod verum eſt, inquit, ſi requirant reſidentiam, vel niſi ſint tenues, & minus ſufficientes ad vitæ ſuſtentationem *Io. Anan. c. litteras de conceſſ. præb.* & idem 13
dicendum de Canonicatu, & Parochiali, quia Papa dumtaxat ſolet diſpenſare, non autem eo inferior, *ut dicam Reg proxima*, cum autem Papa diſpenſat, ſolet dare reſtrictivam hanc: Volumus autem quod Canonicatus & præbenda, ac Parochialis Eccleſia ejuſmodi debitis non fraudetur obſequiis, & animarum cura in dicta parochiali nullatenus negligatur, ſed eorum congruè ſupportentur onera conſueta, quodq; dictus N. eidem Parochiali deſervire, & apud illam perſonaliter reſidere, nec quicquam ex ipſius ſervitio debito prætermittere debeat, ac pro illis diebus, & horis, quibus dictæ Eccleſiæ Sancti N. ratione Canonicatus & præbendæ prætactorum non inſervierit, diſtributiones prætactas non lucretur. Et ejuſmodi clauſulam habuit nuper in ſua diſpenſatione Dns. Hermannus Kinkius Rector Eccleſiæ Parochialis Sancti Petri oppidi Aquen. ob aſſecutionem Canonicatus, & præbendæ S. Adalberti ejuſdem Oppidi vigore Precum Imperialium. Alias porrò ſimiles reſtrictivas clauſulas vide ſupra *ad Reg.* VIII. *Cancell. glo.* 7, *nu.* 16.

B *Non debet extendi ad Baccalaureos*) Gradus enim Baccalaureatus non eſt neceſſarius ad gradum Doctoratus ſaltem in Italia, ſed benè in Francia juxta Concordata, in quibus inſuper præſtituitur tempus ſtudii, videlicet Baccalaureatus in jure quinquennii. Unde autem *Baccalaureus* derivetur ſupra ſcripſi ad Reg. proximam in verbo Baccalaureis, quę hic non repeto, in Theologia per ſex ſaltem annos, & in artibus per triennium §. *præterea per collat. in Concord.* alias in Francia non poteſt ſuo juvari gradu quia promoti cenſentur per ſaltum, quibus non prodeſt gradus §. *monemus de collat. in Concord. Rebuff. in praxi tit. de diſpenſ. ad plura ben. nu.* 44. 14

 Ad

C *Ad omnia contenta*) Adde Rebuff. *in Repet. l. Vnicæ C. de de ſent quæ pro eo quod intereſt profero in glo. verbi & non ex quibuſdam.* Farinacium *deciſ. 73. in Noviſſ.* Gabrielium *tract. commu. concluſ. lib. 9 concluſ.* 1.

D *Detur poteſtas permutandi)* Quo caſu etiam poterit fieri coram Ordinario *Rebuff. d. titulo verbo vel ex cauſſa perm.* 16

E *Intelligitur de primis duobus)* Hinc fit ut diſpenſatio de obtinendis duobus incompatibilibus, conſumetur in duobus prioribus incompatibilibus; *Mand. ad Reg.* VIII. *Cancell q. 7. nu.* 4. niſi hoc quoq; in diſpenſatione expreſſum ſit, ut diſpenſatus utrumq; vel alterum incompatibilium dimittere , & in locum dimiſſi vel dimiſſorum aliud recipere poſſit, atque ita reſpondit eruditiſſ. ille Wameſ. Anteceſſor juris in Academia Lovanienſi, magnum noſtri Belgij decus & ornamentum, *in conſ. 16. nu. 36. de Electio. volum.* 1. Quinimò, diſpenſatio obtinendi unum beneficium, reſtringitur ad primum & unicum, adeò ut illud ex cauſſa permutationis non poſſit dimittere, & aliud accipere ex ſententia Rotæ *deciſ. 339. de filijs Præsbyter in No.* verbi gratia, ſi Papa diſpenſat cum illegitimo ſuper beneficio obtinendo, qui poſtea obtinet beneficium, quo obtento dimittit vel permutat & obtinet ſecundum, an poſſit illud retinere? Rota *d. deciſ.* reſolvit pro negativa, ex quo diſpenſatio ſit ſortita ſuum effectum: licet dicat contrariam ſententiam eſſe æquiorem & benigniorem, quam etiam pluſculis argumentis defendit Geminia *in c. Non poteſt § illud autem num. 9. de Præbend. in 6. adde Creſcentium deciſ. 1. de Reb. Eccleſ. non alien.* & Io And. *in c. 1. de filijs Præsbyt.* Sed de Io. And. non eſt mirandum, quia cum fuerit illegitimus plus æquo favit illegitimis, ut not D. Wameſ. *conſ. 33 nu. 3. vol* 1. Itaque verior eſt dicta Geminiani & aliorum opinio, quam quoque probat & ſequitur Felij *in c. fi. de Treug. & pace nu.* 4. Tiraquel *in l. bones §. hoc ſermone num. 29.* Achilles de Graſſ. *deciſ. 285 alias 1 de Conceſſ. præb* Navar. *conſ. 9. de Præb.* Wameſ. *d. conſ* 33. Quæ adeò uſq; procedit, ut diſpenſatus ad beneficium, ſi illud conſequatur, non poſſit illud reſignare reſervata penſione, ut contra Gigantem *de Penſio c.* 18. & Rebuff. *tit. de Diſpenſat. ad plura num. 65.* probat Garca *tract de ben p. 1. c. 5. nu. 156.* licet ſecus videatur, inquit, in diſpenſato ad beneficia in plurali, quia effectus illius diſpenſationis non extinguitur per adeptionẽ primi, *Navar. conſ. 26. de præb. Oldrad. conſ. 215.* Sed in obtinente diſpenſationem ad plura beneficia recipienda, adverte quod diſpenſatio dicetur ſubreptitia, ſi in ea non ſit expreſſum puod petens diſpenſationem alia beneficia obtinebat, etiamſi nulliter obtinuiſſet *c. non poteſt ibi glo. verbo modicum & Anchor. de præben. in 6. Gambar. de Poteſtate leg. lib. 10. num 287. atq; ita decidit Rota coram* R.P.D. *Pamp. in una Pacen. Parochial. 20. Novemb. 1613. quæ extat apud Farin. p. 1. deciſ 258. nu. 4. in Noviſſ.*

Adverte

Adverte interim quod diſpenſatus ad plura incompatibilia, cenſetur diſpenſatus 16
etiam quoad reſidentiam, adeò quod ſufficit diſpenſatum reſidere in altero: 17
Cum enim aliquid conceditur, cenſentur omnia collata ſine quibus conceſſo uti
non poſſumus, *l. 2. ff. de Iuriſd. om. Iud. Pet. Gregorij de benef. c. 7. nu.* 8. Proſtre-
mò nota quod diſpenſatus ad duo ſub eodem tecto poterit illa retinere, etiamſi 18
alteri beneficio ſit unitum aliud in eadem Eccleſia, quamvis hoc in diſpenſatio-
ne non fuerit expreſſum: Nam beneficium unitum non habetur in conſidera-
tione, cum ſit extinctum, ita contra Rebuffum in praxi *tit. de Diſpenſat. rat.
ætatis, verbo etiamſi ſub eodem tecto,* tenet Garcia *de benef. p. 11. c. 5. nu.* 216.

Argumenta in Regul. LII. Innocentij VIII.

1. PApa reſervat ſibi ſemper plenitudinem poteſtatis.
2. Iſta Regula eſt danda licet concernat expeditionem litterarum.
3. Epiſcopus an poſſit diſpenſare quoad incompatibilia ſibi invicem contigua & tenuia, & nu. 5.
4. Cur Regula hæc Reg. noviſſimorum Pontificum non ſit inſerta.
5. Vicinitas Eccleſiarum non excuſat ab incompatibilitate.
6. Poſſeſſor pacificus incompatibilium ipſo jure privatur beneficijs, etiam ſine alia monitione.
7. Decretum Concilij Trid. ſeſſ. 7. c. 4. importat canonem latæ ſententiæ.
8. Num hodierno jure Epiſcopus diſpenſet quoad incompatibilia vicina.
9. Error juris valde dubij cauſſatus à varietate opinionum eſt excuſabilis, & errori facto æquiparatur.
10. Tenuitas fructuum an excuſet ab incompatibilitate.
11. An expreſſio obtentorum beneficiorum inducat tacitè diſpenſationem.
12. Epiſcopus non diſpenſat ſuper incompatibilitate.
13. Vt nec Legatus de latere.
14. Clauſulæ diſpenſationis Papalis.
15. Conſtitutio Pij V. de retentione Canonicatus cum Parochiali, ut intelligenda.

Regula LII. Innocentij VIII. & Pauli V.

DE DISPENSAT. AD DVAS PAROCHIALES, VEL DIGNITATES.

ITem voluit & ordinavit quod per quamcumque ſignaturam deinceps faciendam, nulli cujuſvis dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, detur diſpenſatio quoad duas Parochiales Ec-

cle-

Digitized by Google

cleſias vel dignitates maiores, poſt Pontificales in Cathedralibus, ſeu principales in Collegiatis Eccleſiis, vel unam cum reliqua ipſarum inſimul retinere valeat, niſi Eccleſiæ Parochiales adeo contiguæ & invicem propinquæ ſint, quod ipſis per unum commodè deſerviri poſſit, illarumque fructus &c. inſimul ultra XXIIII. florenos auri de Cam. ſecundum com. æſtim. non valeant annuatim. & de hoc in litteris diſpenſationum huiuſmodi expreſſa mentio, fiat, vel niſi ſuper obtinendis duobus ex huiuſmodi dignitatibus, ſeu Parochialibus Eccleſiis, in ſimul pro magnis Nobilibus, Magiſtris, vel Baccalaureis formatis in Theologia, aut Doctoribus, ſive Licentiatis in altero Iurium per verba diſpenſamus, de Speciali ſufficiens ſignatura habeatur, & ſuper ipſis Parochialibus Eccleſiis in huiuſmodi ſignatura de Parochialibus mentio fiat.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula quando dicit quod per quamcumq; ſignaturam amplius faciendam nulli cujuſvis dignitatis, ſtatus, ordinis, vel conditionis exiſtat : detur diſpenſatio ad duas parochiales vel duas dignitates maiores poſt Pontificalem, vel principalem in collegiatis, vel mixtim : niſi Eccleſiæ parochiales adeò continuæ & exiguæ ſint, quibus poſſet unus commodè deſervire, & illarum fructus* XXIIII. *lib. &c. & quod hoc exprimatur in litteris, niſi diſpenſatio fiat pro graduatis his expreßis & nobilibus, per verba* diſpenſamus de ſpeciali, *& de parochialibus fiat mentio : aliter ſi aliæ litteræ reperiantur, non valeant, & idem vult ſervari in prærogationibus diſpenſationum, hoc dicit.*

Et iſta Regula venit ad declarationem præcedentis, & ipſa ſe interrogat : nam à principio dicit de quacumq; ſignatura, & etiam cuiuſcumq; dignitatis &c poſtea dicit niſi pro graduatis hic expreßis dicatur, diſpenſamus de ſpeciali & competens ſignatura &c. & in hoc non oportet altercari, quia iudicio meo credo quod iudicabitur malè ordinata.

Et in quantum hic dicitur cuiuſcumq; dignitatis *&c. expono iſta verba ſecundum quod exponit* Bar. in extravag. ad reprimendum § ad hoc. de quibus dixi in tractatu Cardin. in XVII q & in tract. domini noſtri quem ipſi direxi ſupra extravag. pœnitentiam de futuro concilio. *& credo quod hanc regulam non debeant tranſgredi etiam domini Secretarij de Camera : quia ſi facerent contrarium, & ſupplicatio eſſet contraria, tunc annularentur bullæ in Rota per hanc regulam, & eſſet ſibi verecundia : tamen ſi Papa vult facere contrarium, poteſt de plenitudine poteſtatis quam ſemper videtur ſibi reſervare* cle. 1. in fi. ut lite penden. *ideò eſſet cautela ſi Papa vult* 1 *facere*

facere quod aut ſignetur ad longum, prout dicitur hic : aut faciat expediri bullas ſine ſupplicatione, & tunc non habebit locum iſta regula : quia non reperio ius dicens quod ad expeditionem bullarum requiratur ſupplicatio, facit cle. dudū §. nos enim de ſepul cum glo. ibi faciat ad hoc quod dixi ſupra.

Item qui ſint iſti nobiles dixi ſuperius in regula L. & etiam de graduatis hic non debemus extendere ad alios graduatos per ea, quæ dixi ſupra regula proxima, & iſta regula 2
eſt danda, licet concernat expeditionem litterarum, quia annullat : ergo ad commodum partis poteſt annullari bulla : ideò eſt danda.

Et in quantum hic dicitur ſi ſint adeò contiguæ parochiales & in hoc credo quod Epiſcopus poteſt diſpenſare ſine Papa, ſufficiat glo. xxi. q. i. in ſumma & per aliquos Doct. in c. de multa de præb & faciat c. ſanctorum Lxx. diſt. & gl. in verb. à ſede in c. ii. de ſi. præſ. lib. vi. *nam licet diſpenſatio contra c. de multa, non poteſt fieri per alium quam per Romanum Pontificem ut dicit gloſ.* ibi & in c. ii. de elect. *tamen in hoc caſu credo quod Epiſcopus ob utilitatem Eccleſiæ poſſet hoc facere,* argu. jurium ſupradictorum quicquid in fi. ſentiat glo. in d. c. ii.

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A ISta *Regula*) A cauſſa in ſuperiori regula prædicta ni fallor, & hæc Innocen- 4
tij regula per alios exinde Pontifices, illorum regulis inſerta non eſt : ideoq; in iſtis ſtylum non figam, tantum hic dicam quod Noſter ſub finem ſui gloſſematis inquit, Epiſcopum diſpenſare poſſe aliquem ad duo incompatibilia, quando ita ſunt ſibi vicina, ut commodè ijs deſerviri poſſit, jam aliud in curia practicari, quod quidem vidi in una Viſceten Canonicatus Leodien. Diœceſ.
de anno 1510. *Iulii* 5. coram R. P. D. Coccino quæ licet ſpatio unius quadran- 5
tis horæ tantum diſtaret à parochiali Eccleſia quam ea de cauſa Dominus Arnoldus Canonicus Viſceten. poſſidebat ex diſpenſatione Epiſcopi Leodien. nihilominus S. Congregatio III Cardinalium interpret. Concilii Trid. *in c.* 4. *ſeſſ.* 7. *de Refor.* (quia nimirum Epiſcopus non potuit diſpenſare) *Zerola in praxi Epiſcopali verb. ben.* §. 8. *concluſ.* 7. 8. *principali ad finem Nicol. Garcia de be p.* 11. *c.* 5. *numer.* 370. declaravit ſolemni decreto non obſtante dicta diſpenſatione cadere Incompatibilitatem, & ſi utrumque retinere pergeret, eſſet utroque ipſo jure pri- 6
vatus abſque alia monitione ; nam Concilium ſtatuit, ut ipſo jure & præſentis canonis vigore privatus exiſtat : quæ verba important canonem latę ſententiæ *Bald in l. Iulianus* 2 § *ſanè circa med. C. de ſacroſ. Eccleſ.* & pluries quoque ita fuit
deciſum in Rota *ut in palamen dimidia portionis* 11. *Decemb.* 1586. & *in ſpolettana Ca-* 7
pellania 15. *Decembris* 1591.

Digitized by Google

Sacræ autem Congregationis reſolutionem,quod frequens illius uſus intervenire poſſit hic inſerendam duximus.

„ Illuſtriſſ. & Reverendiſſ. Domini: Cum D. Arnoldus Pellenrock obtineret Eccleſiam de Richel Leodien. Diœceſis,quæ duorum dumtaxat habet adminiſtrationem Sacramentorum,primi videlicet & ultimi idque ex conceſſione Eccleſiæ Matricis,poſtea obtinuit ab Ordinario Canonicatum & præbendam in Collegiata Eccleſia Viſeten.quæ diſtat à prætacta Eccleſia de Richel quadrantis horæ ſpatio,& cum per aliquot annos utrumq; beneficium pacificè poſſediſſet Vicarius ſeu Epiſcopus Leod.dictum Arnoldum diſpenſavit ſuper retentione utriuſque attenta prætacta exigua diſtantia, & exiguitate fructuum. Modo idem Arnoldus recurit ad hanc S. Congregationem, & quærit 1. præſuppoſita exiguitate diſtantæ & tenuitate fructuum dictorum beneficiorum, an illi obſtet diſpoſitio Concilij Trid. *in c.4.Seſſ. 7.de Reform. & cap.* 17. 24. ita ut deinceps illa retinere non poſſit? 2. præſuppoſito obſtare quoad Incompatibilitatem, an ſit ipſo jure privatus ſine ulla monitione? an verò primo tantum privandus veniat?

„ Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Trid.interpretum ad primum reſpondit,huic præsbytero canonicatum & Parochialem aſſecuto,obſtare Decreta ipſius Concilii, & propterea utrumq; retinere non poſſe, Epiſcopiq; diſpenſationem ad id ei non ſuffragari. Ad ſecundum,ſi utrumque retinere porrexerit, eſſe utroque jure privatum abſque alia monitione.

Nihilominus tamen Arnoldus fuit excuſatus:nam licet ſit vera concluſio for- 8
mata per S.Congregationem,& per Rotam quod Epiſcopus non poterat diſpenſare,nec erat neceſſaria alia monitio,tamen cum multi teneant Epiſcopum ex cauſſe utilitatis,vel neceſſitatis Eccleſiæ poſſe diſpenſare, *Alphon. Oyeda de incomp.ben.p.c.12.nu. 16.Rebuff.in praxi tit.de diſpenſ. ad plura ben. num. 30. per not. Archid.in c. licet canon.col 3.de elect.in 6.*prout de facto in caſu iſto diſpenſaverat, & alias Rota cenſuerit requiri monitionem in cauſſa Maceranen. beneficij, licet contrarium ſit verum,& probatum ex ſententia III. Card. Interpretum dictæ S. Congregationis,Ideò Rota tum cenſuit coram R. P. D. Coccino Arnoldum eſſe excuſandum,tum quia pendente judicio d. Eccleſiam Parochialem repoſuerat ad manus S.D.N.tum etiam quia ſtante diverſitate opinionum,iſte fuit er- 9
ror juris valdè dubij,qui æquiparatur errori facti,qui excuſat *Felii in c. de quarta de præſcript.nu 27.Capyc.deciſ.10.nu.20.Covar.in c.poſſeſſor.c.2.§.7.nu. 9. verſ. Tertia concluſio de Reg.iur.in 6.Put.deciſ.116.num.29.lib.2.* Faciebat quoque pro Arnoldo quod fructus dictarum Eccleſiarum ita tenues erant ut ad congruam vitæ 10
ſuſtentationem poſſeſſoris non ſufficeret,quo caſu non induci incompatibilitatem cenſuit *Io.de Lignano tract.de plur.ben.in pr.& Rota dec.484.p.1. diverſ.*

Verum,ab illa opinione receſſum eſt,nec etiam illam attenderunt Domini in caſu præmiſſo.

Huc

Digitized by Google

Huc etiam facit ſimilis reſolutio III. Cardin. interp. Concilij Triden. qua cenſuit Epiſcopum Regien. non potuiſſe diſpenſare Ludovicum Ferrarium, ut cum Parochiali obtineret Canonicatum & præbendam, adeoque ipſum ex quo diu utrumque retinuerat eſſe privatum utroque: tamen quia dictus Ludovicus Orator erat Sacerdos, loca erant propinqua, & tenues erant utriuſque reditus, poſſe agi cum Sereniſs. an velit diſpenſare & cõfirmare Unde Sanct. ſua audita ſententia Congregationis, damnavit factum Epiſcopi, nec voluit dare retentionem utriuſque, fructus tamen perceptos, quos ſuos non fecerat, ille condonavit: & licet utroq; eſſet ipſo jure privatus, tamen Papa ex ſua benignitate conceſſit retentionem alterius ut maluerit. Et quemadmodum Epiſcopus non diſpenſat, ita nec Legatus de latere, dico ſuper pluralitate beneficiorum incompatibilium *Marc de Mantua ſingul. 166. Rota deciſ 286. Legatus de latere in No.* Quando autem Papa diſpenſat, ſolet dare clauſulas reſtrictivas, quas habes ſupra in Reg. VIII glo. 7. nu. 17.

Cæterum adverte poſſeſſorem Parochialis & Canonicatus non excuſare à diſpenſatione Conſtitutionem Pij V. de data anni 1568. 8 Idus Julij, quæ incipit Cupientes: per quam reſidentibus in parochiali permittitur retentio non tantum ſimplicis Canonicatus, ſed etiam dignitatis ac alterius cujuſcumq; beneficii cum perceptione omnium ſingulorum fructuum, redituum, & proventuum ejuſdem, exceptis diſtributionibus quotidianis & aliis quæ ex juſta cauſſa abſentes percipere ſolent: propterea quod, ut rectè animadvertit D. Wameſ. *conſil 233. nu. 3. de præbend vol. 1.* dicta Conſtitutio temporalis tantum eſt de illis, qui tempore promulgationis illius, ex diſpenſatione Apoſtolica antecedente, huiuſmodi incompatibilia obtinebant; non etiam de illis, qui poſt datam dictæ Conſtitutionis obtenturi eſſent; in quibus dubium non eſt incompatibilitas effectum ex veteribus Canonibus *c. de multa de præbend.* atq; etiam ex Conſtitutione Joannis XXII *quia nonnulli de Cler. non reſident.* adhuc perdurare: ut ſimplicis quidem beneficij adeptio & retentio parochialem habenti, non etiam alterius ſimilis vel diſſimilis curati aut dignitatis, ex cujus acceſſione parochialis prius obtenta ipſo jure omnino vacat.

Ita Pij V. Conſtitutionem interpretatur D. Wameſius, *d. conſil. 233. quem etiam vide conſ. 27. tom. 1. de Tranſlatione Epiſcopi.*

An autem expreſſio obtentorum beneficiorum inducat tacitè diſpenſationẽ ad plura incompatibilia vide Gonzalem *ad Reg 8. glo. 15. nu. 27.* ubi probat negativam *per cap non poteſt 21. §. fin. de præbend. in 6.* Navar. *de oratione cap. 22. Miſcellaneo 16. nu. 64.*

Argumenta in Reg. LIII. INNOCENTII. VIII.

1. HÆc Regula quando non obſtet.
2. Sumptum bullæ non continet tempus expeditionis ipſius bullæ.
3. Hæc Regula eſt de dandis quia habet decretum irritans.
4. Ex proemio oritur ratio diſpoſitionis.
5. Hæc Regula habet locum in his diſpenſationibus, quæ reſtringuntur per regulas Cancellariæ tantum, non de alijs quæ de jure communi reſtringuntur.
6. Hæc Regula in quo aucta ſit per noviſſimos Pontifices.
7. An ſatis ſit ad effectum hujus Regulæ, ſi quocumque tempore litteræ expediatur.
8. Diſpenſatus ad tria incompatibilia, licet retineat illa bullis diſpenſationis non expeditis, non incidit in pœnam extravagantis execrabilis.
9. Gratia libet dicatur facta ſine expeditione litterarum, non tamen ſine litteris poteſt in exercitium deduci.
10. An in foro conſcientiæ gratia diſpenſationis ſufficiat litteris non expeditis.
11. Cautela ut ſola ſignatura ſufficiat.
12. Supplicatio ſola nullius eſt effectus extra Curiam, niſi addatur clauſula quod ſupplicatio ſola ſufficiat. Et quid in foro conſcientiæ hodierno.
13. Abſolutio à cenſuris ſufficit in foro conſcientiæ, etiam litteris non expeditis.
14. Hæc Regula non procedit in diſpenſatione conceſſa acceſſoriè ſimul cum proviſione, ſeu alia concluſione ſub quibus erant expeditę litteræ.

Regula LIII. Innocentij VIII.

NVLLI SVFFRAGETVR DISPENSATIO NISI LITTERIS CONFECTIS.

ITem cum conceſſiones ſuper gratiis diſpenſationum quarumcumque quibuſvis per ipſum D. N. conceſſarum, vel concedendarum, per Regulas Cancellariæ Apoſtolicæ ſint provide limitatæ, licet aliquando in petitionibus ſuper huiuſmodi conceſſionibus oblatis multa ſint petita, ne quis prætextu talium conceſſionum id diſpenſativè tenere, aut facere præſumat, ad quod conceſſiones huiuſmodi ſe non extendunt, voluit idem D. N. quod nulla talis diſpen-

diſpenſatio cuiquam ſuffragetur, antequam ſuper ea litteræ Apoſtolicæ ſint confectæ.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Iſta regula dicit in effectu quod nulla diſpenſatio debet alicui ſuffragari, niſi littera deſuper ſint confecta, hoc dicit, & ponit magnum proëmium: & credo quod ſit facta in utilitatem, tam pro Officialibus quam etiam pro alijs, & hodie ſit in Curia quod qui vult gaudere diſpenſatione, ſolvit duas taxas, & ponit bullam in plumbo, & quia ibi dicunt expedita ſatis eſt ſibi, ut dixi ſuperius ſæpenumero: quia cum plumbo dicitur bullata bulla & expedita,* c. licet de crimin falſi. *ſed alia eſt cautela in curia, ſi vis quod iſta* 1
Regula non obſtet tibi, ſuadeo quod facias expediri quomodocumq; volueris, & producas
B *ejus ſumptum in judicio, & non originalem, ubi retro eſt quando fuit expedita, ſed in ſumpto non ponitur. Item quod expedias per Cameram ſi vis ſolvere unam taxam ultra, ubi non ponitur quando fuit expedita. Miror tamen quomodo non inveniant modum ad tollendum has fraudes, ſcilicet quod etiam illud quod eſt retro bullam, ſcilicet quando fuit expedita facerent etiam regiſtrari. Hoc tamen cum iſto officio ſollicitatorum ſive genicerorum bene conſtat quando fuit expedita per librum eorum.*

Item etiam alias vidi conſtare per Reſcribendarium & per alios computatores &c:

Et hæc Regula eſt danda, quia habet decretum irritans, & vidi etiam dari. Sed ponderanda ſunt verba proëmij hic, ex quibus colligitur ratio totius diſpoſitionis l. fi. ff. de hæ- 3
red. inſti. & Bal. dicit in proemio C. §. quibus facit c. æ xcix diſt. *per quæ verba* 4
apparet iſtam Regulam habere locum in his diſpenſationib. quæ reſtringuntur per regulas Cancellariæ tantum: ſecus de alijs quæ reſtringuntur tantum de iure communi per ver- 5
ba Proëmij huius: tamen cogitandum eſt. Vnum tamen ſuccinctè dicam, quod diſpen-
C *ſatus ad plura incompatibilia, ſi illa detineat etiam bullis non expeditis, quod non incidat in pœnam extravagantis Execrabilis per verba ibi poſita: & ſic intellexi alias ſententiatum in Rota, & quia cauſſa pendet taceo iura.*

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Convenit hæc Innocentij Regula cum alijs quas poſteriores 6
Pontifices ediderunt, ſalvo quod in fine poſt vocem *cuiquam* Pius V. & alij exindè addiderunt *in iudicio & extra*, ut tollatur omnis dubitatio quæ orta erat ex ſola ſignatura diſpenſationis, an quis tutus eſſet in foro conſcientiæ. Itaque deci-

Digitized by Google

deciditur hic , neque in judicio, neque extra, id eſt in foro interiori ejuſmodi diſpenſationem ſuffragari.

B *Producens ſumptum)* Sumptum enim bullæ non continet tempus expeditionis ipſius bullæ: Satis eſt autem ad effectum hujus Reg. ſi quandocumq; & quocumque tempore expediantur bullæ; Vnde ſi ante finitum judicium quocumq; tempore litteræ expediantur, gratia atque ſuſpenſatio ſuffragabitur, quamvis in principio judicij ſolò verbo conceſſa inveniatur. Ita poſt ſoc. *conſ.* 41 *nu.* 3. *& lib.* 3 Gomeſ *in reg. de non judic. jux. ferm. ſupplic. quæſt.* 6 D. Joannes Guitierrez *lib.* 4. *pract. quæſt. ſuper.* 2 *part. Novæ Collect q.* 9. *nu.* 4.

C *Non incidit in pœnam)* Ratio eſt quod licèt litteræ ante expeditionem non ſuffragentur, tamen re ipſa ipſi dicuntur diſpenſati, licet eis uti non poſſint, & ſic non impeditur ſubſtantia diſpenſationis, ſed exercitium, *Mandoſ. ad Reg. quod commiß. cauſſ. &c : quæſt.* 9. *Guitierrez d. loco nu.* 5. *Mohedau deciſ.* 3. *de reſcript.* ubi ſcribit, quod licet gratia reſpectu gratiæ ſeu privilegij dicatur facta ſine expeditione litterarum, non tamen poteſt ſine litteris in exercitium deduci. Vnde in caſu d. deciſionis Mohed. 3. fuit per Rotam reſolutum Epiſcopum non potuiſſe vigore alternativæ de beneficio providere litteris non expeditis. Sed an in foro conſcientiæ gratia diſpenſationis ſubſiſtat litteris non confectis? D. Guitierrez *lib.* 4. *q. ſuper* 2. *p No. Collect. q.* 10. ſcribit Hieronij. Paulum in praxi Cancell. verſ. Et faciunt hæc ad quæſtionē, partem negativam tenere, hac præſertim motus ratione, quod quando Papa concedit illā gratiam videtur concedere ſub tacita conditione, quatenus litteræ inde expediantur, & mens ſua atq; intentio talis præſumitur ne gratia ſuffragetur, niſi fuerit expedita: idq; conſtare ex hac Reg 53. & ſtylo Rom. Curiæ, qui ſtylus habet gratiam Papæ eſſe informem & non claram, niſi litteræ expediantur, quia alias gratia ſuum eſſe non habet: idemq; eſſe aut in omni caſu, in quo eſſet de voluntate Papæ tacita, vel expreſſa, quod litteræ expediantur: quia ante expeditionem gratia ſine peccato uti non poſſet, ut eſt in omnibus Commiſſionibus gratioſis habentibus clauſulam, *Vocatu &c.* vel requirentibus informationem, aut cognitionem, ut in diſpenſationibus ſuper irregularitate & aliis ſimilibus, in quibus utentes ſimilibus gratiis litteris non expeditis, non ſunt tuti in conſcientia & ad fructuum reſtitutionem Cameræ tenentur. Secus autem in diſpenſationibus ad duo, & ſuper defectu natalium & ſimilibus, in quibus non videtur eſſe de mente Papæ expreſſa, vel tacita, quod dictæ litteræ neceſſariò expediantur ad hoc, ut in foro conſcientiæ relevent diſpenſatum, ſed tantum ut non ſuffragentur abſq; expeditione, ut in hac Reg. habetur: hancq; partem negativam tuetur quoque Gemeſ ad Reg. de non judic. juxta form ſupplicat q. 9 Verùm, prædictis non obſtantibus contrariam tuetur ſententiam doctiſſimus Guitierrez *d. q* 10 *nu* 4. *& ſeqq.*

& ſeq. varijſque illam firmat argumentis & auctoritatibus inter quas eſt Abbatis *in cle. Dudum in fi. de ſepultu.* quam ſequuntur omnes moderni *in Rub. de Conſtitut.* quibus adde Rebuffum in praxi. *tit. de diſpen. ad plura nu.* 41. *&* 42. qui cautelam pro ſecuritate ponit ut faciat inſcribere in ſignatura, quod litteræ diſpenſationis valeant & ſuffragentur in omnibus & per omnia à data præſentium perinde ac ſi litteræ ſub dicta die expeditæ fuiſſent Reg. Cancell. non obſtan. Sed pragmatici Rom. hoc rejiciunt, timentes jus bullę, & lucrum amittere, licet quibuſdam concedant: fa. not. Mohed. *d. dec.* 3. *nu.* 2. ubi ſupplicationem ſolam nullius eſſe effectus extra Curiam ſcribit, niſi addatur clauſula, *quod ſuppl. ſola ſufficiat.* Sed cum à tempore Pij V. in d. Reg ponatur *in iudicio vel extra ſuffragetur,* videtur non poſſe procedere quod ex D. Guitierrez diximus habentem ſolam ſignaturam tutum eſſe in foro conſcientiæ, *Nicol. Garcia tract. de benef. parte.* 4. *c.* 1. *numero* 13. abſolutio tamen à ſuſpenſione ſeu alia cenſura obtenta ſine litterarum expeditione valebit in foro conſcientiæ, & ſic intelligendus Navar. *ſup. conſ.* 29 Nec obſtat hæc Reg. quia loquitur de diſpenſatione. Denique non procedet Reg. in diſpenſatione conceſſa acceſſoriè ſimul cum proviſione ſeu alia concluſione ſuper quibus erant expeditæ litteræ: Nam tunc ſatis eſt conſtare de diſpenſatione per ſupplicationem *Caſſad. dec.* 35. *ſup. Regulis Rota dec.* 85. *lib.* 2. *& dec.* 214. *nu.* 3. *p.* 1. *diverſ Garcia d. c.* 1. *nu* 33 Alias limitationes quibus ſola ſignatura ſuffragatur litteris non confectis ſumes ex ijs quæ ſupra ſcripſi ad Reg. xxv. De non judicando juxta form. ſupplicat.

Argumenta in Regul. liiii.
INNOCENTII VIII.

1. HÆc Regula eſt partim ſecundum jus, partim contra jus.
2. Promotio an à tempore diſpenſationis, an verò à poſſesſionis pacificè ſit attendenda.
3. Hæc Regula non eſt danda.
4. Regula hæc non eſt inter Regul. Pauli V. nec aliæ duæ ſequentes.
5. Qui poſſidet beneficium contra diſpoſitionem cap. licet canon an fructus ſuos, an interim fructus ſuos fecerit.

Regula

REGULA LIIII.

INNOCENTII VIII.

DE NON PROMOVENDIS AD S. ORDINES.

ITem voluit, quo petentibus ſecum diſpenſari ratione beneficiorum, quod non teneantur ſe facere promoveri in Ro. Cu. vel in ſtudio per *Fiat ſeptennium*: alias verò detur *quinquennium*, dummodo infra annum à tempore datæ diſpenſationis hujuſmodi ad Subdiaconatus ordinem ſint promoti.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod ſi petatur diſpenſari cum aliquo habenti parochialem ut non teneatur in Ro. Cu vel in ſtudio promoveri, quod ſi Papa dicit ſimpliciter Fiat, datur ſeptennium. Sed ſi aliter ſit ſignata ſupplicatio, tantum datur quinquennium, dummodo ſit promotus infra annum ad ſubdiaconatus ordinem, hoc dicit, & iſta regula in quantum dicit de ſtudio idem dicit ius commune, ſcilicet quod detur ſeptennium per Epiſcopum ſi vult* ut in c. cum ex eo. de elect lib VI. *Sed in quantum dicit de Romana curia hoc eſt contra ius commune, quod diſpenſetur, tamen Papa ex cauſſa facit propter prærogativas Curialium.* 1

Et in quantum hic dicitur quod detur quinquennium ſi non ſit ſignata ſupplicatio per fiat, *debet intelligi quando ſignatur per* conceſſum *per illum cui Papa commiſit, alias neſcio quando poſſet Papa facere minorem ſignaturam quam per* fiat. *Item iſta* dummodo infra annum promotionis *&c: refertur ad totam diſpoſitionem ex quo ponitur in fine ut dixi ſupra regula antecedenti per c. inquiſitioni de appel.*

B *Et in quantum hic dicitur* à tempore diſpenſationis *hoc eſt contra ius commune: quia etſi c. licet canon. de elect. lib VI, requirit promotionem à tempore habitæ poſſeſſionis pacificæ,* & ſic vult c. commiſſa eo. tit. & lib. & d. c. cum ex eo. *ſed debet intelligi hoc dummodo infra annum promotionis ſit habita iſta diſpoſitio, & eſt gratia. Camera tamen hodie per quamcumque ſignaturam etiam per conceſſum daret ad ſeptennium: quia iſta regula non eſt danda, & non reciperet verecundiam, quia concernit expeditionem & non annullat. Item quia verba dummodo &c. debent poni in bulla: & ita ſervatur.* 2

COM-

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A I*Sta Regula*) Hanc Regulam ut & duas ſequentes Gregorius XIIII. expunxit ex ſuis, unde ijs commentandis aut notis illuſtrandis non immorabor, præſertim cum eæ expeditionem dumtaxat litterarum concernant. Videant tamen cupidi Lectores ſuper hac diſpenſatione Rebuff. *in praxi tit. de diſpenſat. de non promovendo & tit. de non promotis intra annum.*

B *Quia etſi cap. licet canon*) Quid ſi diſpenſatus de non promovendo diutius tempore conceſſo retinuerit beneficium, aut ſi non diſpenſatus retinuerit ultra annum contra diſpoſitionem c. licet canon. an interim fructus ſuos fecerit? vide Paponem *lib. 3. arreſt. tit 13. arreſto 2.*

Argumenta in Regul. Lv.

1. BEneficiatus agens in ſtudijs gaudere debet fructibus ſuorum beneficiorum.
2. Longa mora ſtudij præſumitur quis eruditus.
3. Hæc Regul non eſt danda quia concernit expeditionem litterarum.
4. Regula iſta non habetur inter Reg moderni Pontificis.
5. An Canonicus abſens cauſſa ſtudij lucretur fructus ſui Canonicatus, ſi illi conſiſtant in diſtributionibus quotidianis.

Regula lv. Innocentij VIII.

DE FRVCTIBVS IN ABSENTIA PERCIPIENDIS.

ITem de fructibus in abſentia percipiendis detur in Rom. Curia vel ſtudio reſidendo per quamcumque ſignaturam ſeptennium & alibi quinquennium.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *Iſta Regula dicit quod per quamcumq; ſignaturam etiam latam ita*, fiat ut petitur de
fructibus percipiendis *debet dari in Romana curia*, *vel in ſtudio reſidendo ſepten-
nium, & alibi quinquennium tantum, hoc dicit*: *& eſt ratio hujus Regulæ in ſtudio per
ſeptennium, quia licet de iure ſecundum veritatem deberet ſcholaris habere redditus be-
neficiorum ſuorum in ſtudio*, ut not. in c. licet de præb. & in c. quibuſdam XXXVII. 1
B diſt. ubi eſt gl bona & ibi latiſſimè Domi. & aliquid in c II. de privil. lib. VI. *&
idem in Ro. curia, ubi ſtudetur in confirmatione fidei circa conſtantes, licèt videant talia
ex quibus deberent eam perdere*: *tamen quia in ſtudio præſumitur quis doctus ſi ſtuduerit
per ſeptennium, maximè in jure canonico ut dicit gl.* in c. cum ex eo de elect. lib. VI. 2
*ideò fuit juſtum quod ne Eccleſia gravaretur ſervitio & etiam alij conbeneficiati quod da-
retur ſtudio ſeptennium, & in curia quinquennium*, *in qua poſſet quis bene inſtrui bre-
viori tempore propter practicam*: *Camera tamen per ſignaturam* fiat ut petitur *daret
etiam decennium*; *ſed Cancellaria ſeruat hanc regulam, & iſta regula non eſt danda*, 3
quia concernit expeditionem bullarum, & non annullat.

COMMENTARIA. IO. A CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Dixi jam ante Regulam hanc circumſcriptam fuiſſe per Gre-
gorium XIII. cæteroſque ab inde Pontifices à Regulis ſuis eliminaſſe, quare 4
ſtudio & operæ parcam, contentus lectorem remiſiſſe ad Rebuffum *in praxi tit.
diſpenſ. de non reſid.* ubi non pauca quæ ad hanc Reg. pertinere poſſunt videre li-
cebit; ut & apud Nicol. Garciam *in tract. de Benef par. 3 c. 2.*
B *Reditus Beneficiorum*) Dubium eſt in Canonicatibus, an ſi illorum fructus 5
conſiſtant in diſtributionibus quotidianis, ut in Germania & Hiſpania, Cano-
nicus illos lucretur, ſi abſit cauſſa ſtudij? Dubitationem movet, quod diſtri-
butiones quotidianæ debeantur præſentibus, ut clarum eſt ex Concilio Trid.
Nihilominus verius eſt deberi abſenti cauſſa ſtudij *per glo. in c. licet de præb. verſ.
diſtributiones, ibi, Abbas & DD.* atque ita reſolvit S. Congregatio Concilij Trid. in
hunc modum: Illi qui licentiâ legitimè obtentâ ſtudiorum cauſſa abſunt, diſtri- „
butiones omnes quotidianas percipere debent exceptis incertis, & quotidianis „
proventibus, qui tantum inter eos dividi ſolent qui quotidie ſacris interſunt. „
Quam reſolutionem refert Zerola *in praxi par. 1. verſ. diſtributiones* §. 3. & Ze-
chus *de Rep. Eccleſ. cap. 24. de Canonicis nu. 6. verſ. 2.* Quæ interprecatio etiam
extendenda eſt ad privilegium Martini V. conceſſum ſtudioſis Academiæ Lo-
vanienſis de fructibus beneficiorum in abſentia percipiendis, ne alioqui ejuſ-

Digitized by Google

modi privilegium reddatur eluſorium, ſi diſtributiones excluderentur, in quibus alioqui omnes fructus, paucis exceptis, conſiſtunt, quod privilegium ſimiliter extendit Eugenius IV ut nimirum ſtudioſi Univerſitatis Lovanien. cum ea integritate percipiant, cum qua illos perciperent, ſi in locis beneficij reſiderent.

Argumenta in Regul. lvi. Innocentij viii.

1 Beneficium Principis eſt latiſſimè interpretandum

2. Diſcrimen inter æternum & ſempiternum.

3. Hæc Reg. non eſt danda.

4. Quæſtorum abuſus ſublati per Concilium Triden & etiam in Diœceſi Leodienſ. per ſtatuta Synodalia.

Regula lvi.

Innocentii viii.

De indulgentiis.

Item voluit quod in litteris indulgentiarum ſolum dentur feſta per Cancellariam dari ſolita, & quod durent per xx. annos, niſi petatur pro una die, tunc durent perpetuò.

Glossema Alphonsi.

Regula iſta dicit, quod ſi Papa concedat Indulgentias alicui Eccleſiæ in certis feſtis tunc debent inſeri feſta quæ ſolent dari per Cancellariam, & durabunt per xx. an-
A *nos, & non plus: tamen ſi petantur pro una die tantum in anno, tunc durabunt in perpetuum, hoc dicit. Et ratio dubitandi de xx. annis potuit eſſe, quia beneficium Principis latiſſimè eſt interpretandum* c. olim de verb. ſig. facit c. cum dilectus de donat. & l. fi. ff. de conſtitut. princip. *& ſic videbatur quod per ſignaturam Principis debeat conceſſio interpretari in perpetuum,* facit cap. decet conceſſum de regul. jur. lib vi. 1
B *Sed in contrarium facit: quia iſtæ Indulgentiæ ſunt odioſæ, propter Quæſtores qui non quærunt commodum animarum, ſed potius pecuniarum,* facit cap. cum ex eo de pæn. & re clemen. cum abuſionibus eo. titul. *ſed quando petitur Indulgentia pro una die tantum in anno, debet durare perpetuo id eſt in ſempiternum:*

 nam

nam hic ponitur perpetuum pro ſempiterno, quia perpetuum habet finem , multis modis, ut no. in l. 1. ff pro ſocio, *& æternum eſt quod ſemper fuit & eſt erit, ut Deus, & ſempiternum quod habuit principium, ſed non deſinet, ut Anima, Angelus , ſervitus & dicit gloſ. notabilis* in l. eum debere ff. de ſervi Urb. præd. *& ſic capitur hic perpetuum, pro ſempiterno quouſq; finiatur mundus. Camera tamen in hoc extenderet vires ultra regulam, iuxta ſignaturam Papæ. Et iſta regula non eſt danda : quia concernit tantum expeditionem litterarum, & non ponit decretum irritans.* 2 3

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A L*atiſſimè eſt interpretandum)* Præſertim ſi motu proprio ſit conceſſum *Mohedan. deciſ. 9. de Privileg.* Multa de Indulgentijs vide apud Rebuff. *in addit. ad Reg. Cancell. ad hanc Regulam,* & Felii *in tract. de Indulg.* & paſſim Canoniſtas.

B *Propter quæſtores qui)* Horum Quæſtorum abuſus meritò ſuſtulit S. Concilium Trid. *in Seſſ. 21. c 9. & ſeſſ. 25. c. 24. & ſeq.* in quos etiam acriter invehitur D Navar. *tract. de Iubilæo & Indulgen. notabili 31. nu. 46.* & Zerola *in praxi Epiſcopali verbo quæſtores* ubi adducit reſolutionem S. Congregationis hanc: *Praui eleemoſinarum Quæſtores, debent prohiberi non autem illi qui eleemoſinas collectas in pios uſus erogant* : & ſubjicit eandem S. Congregationem reſolviſſe dari poſſe licentiam eleemoſinas cum novem circumſtantiis, de quibus ibi. Deniq; horum abuſus Quæſtorum etiam ſublati in hac patria Leodienſi per ſtatuta Synodalia Rudolphi Epiſcopi Leodien. 4

Argumenta in Regul. LVII.

1. Secundum privilegium non faciens mentionem priorum valet.
2. Indulgentia à quolibet novo Pontifice debet peti renovari,
3. Hæc Regul. non eſt danda : quia concernit expeditionem litterarum.
4. Per mortem concedentis non cenſentur revocatæ indulgentiæ.

Regula LVII. INNOCENTII VIII.

quæ eſt LII. PAULI V.

DE CLAUSIS PONENDIS IN LITTERIS INDULG.

ITem voluit quod in litteris indulgentiarum ponatur clauſula quod ſi Eccleſiæ ſeu Cappellæ vel alias aliqua indulgentia fuerit per

per ipſum conceſſa de qua inibi ſpecialis mentio facta non eſt, huiuſmodi litteræ ſint nullæ.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Ista Regula dicit, quod ſi Papa concedat aliquam indulgentiam alicui Eccleſiæ, vel capell. debet poni in litteris bullarum quod ſi eiſdem Eccleſiæ vel capellæ aliqua alia indulgentia fuerit per ipſum conceſſa, quod litteræ prædictæ ſint nullæ, niſi de ea aliqua ſpecialis mentio facta ſit in indulgentia, hoc dicit. Et ratio dubitandi poteſt eſſe quia ſe- 1
cundum privilegium non faciens mentionem priorum privilegioru non valet gloſ. in c. 1. de reſtit. & in aliis multis. *Tamen Papa facit hoc propter deceptionem ſibi factam; quia ſi ſibi fuiſſet facta mentio de alia indulgentia, fortè iſtam non dediſſet ſaltem non ita de facili,* ſufficiat c. poſtulaſti de reſcript. *& notandum eſt illud verbum hic poſitum ibi,* per ipſum conceſſa &c *Ex quo ſequitur quod ſi Epiſcopus* ſecundum c. cum ex eo de poe & re. *conceſſit ibidem indulgentiã, vel alius Pontifex Romanus, & etiamſi ibi non fiat mentio de illa, non valet iſta ſecunda, per verba huius Regulæ, & iurium ſuperius allegatorum. Ideò eſt cautela quod à quolibet Pontifice novo petatur nova indul-* 2
gentia, etiam non facta mentione alterius indulgentiæ, conceſſæ ab alio Pontifice, vel ac aliis Pontificibus. Et iſta non eſt de dandis: quia concernit expeditionem litterarum 3
nec habet decretum irritans: quia iſta clauſula debet poni in litteris; tamen ſi non poneretur, puta in Camera, non propterea eſſet nulla indulgentia prætextu huius Regulæ.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Conceſſæ ab alio Pontifice*) Nam tunc firmæ quoque remanebunt alterius Pontificis indulgentiæ, cum per mortem concedentis non revocentur, 4
Innoc. n. c. quod Tranſlationem de offic leg. glo. in c fin. de off. leg deſtructo tamen loco cui conceduntur indulgentiæ, cenſentur revocatæ, *Palud. in 4. diſtinct. 2. q. 4. col. 5.* Vide Nicol. Garciam *in ſuo tract. de ben. part. 5. c. 1. glo. 11. nu. 651.* qui rectè annotat verba noſtri Alphonſi ſupra *Non valet iſta ſecunda,* vitiata eſſe, cum per errorem irrepſerit negativa *Non*, ut ex ſerie gloſſematis conſtat. Plura de Indulgentijs, vide quæ ſuccinctè & appoſitè ſcripſit D Jo. Franciſcus Leonis Epiſcopus Theleſinus *p. 1. Theſauri fori Eccleſiaſt. c. 8. per tot.*

Argumenta in Reg. LVIII.

1. Licet in uno inſtrumento fiat mentio alterius inſtrumenti, vel privilegij, tamen conſtare de illo.
2. Princeps tamen ſi alterius inſtrumenti vel privilegii mentionem in uno inſtrumento faciat, perinde erit ac ſi totum insereretur.
3. Papa in his quæ facti ſunt decipi poteſt.
4. Iſta Reg. non eſt de dandis.
5. Revocatio privilegio principali an ſit revocatum ad inſtar.
6. Signatura habens aliquid pro expreſſo valet etiamſi non ſpecificetur.

Regula LVIII. Innocentij VIII.

quæ eſt LIII. PAVLI V.

DE INDVLGENTIIS CONCESSIS AD INSTAR.

ITem voluit quod litteræ non expediantur ſuper indulgentiis ad inſtar, niſi ſpecificentur.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *IStæ Regulæ dicit quod litteræ non expediantur ad aliarum Indulgentiarum niſi*
illæ ſpecificetur, hoc dicit. Et ratio dubitandi eſt quia licet in vno inſtrumento vel in alio 1
documento fiat mentio alterius inſtrumenti, vel alterius privilegij, tamen debet conſta-
re de illo, per authen. ſi quis in aliquo documento cod. de eden. *tamen quando* 2
Princeps facit mentionem alterius inſtrumenti, vel alterius privilegij, perinde
erit ac ſi totum illud insereretur ibi, caſus eſt in cap. ſi Romanorum §. item ſi
ideò & ibi gloſſ. 19. diſtinctio. *& ſic valet de iure etiamſi fiat mentio in genere de*
illo, ut ibi. Ideò videbatur quod ſi Papa dicit: Concedimus tibi privilegium Indul-
gentiarum pro tali Eccleſia ad inſtar alterius Eccleſiæ; tunc ſatis erat, licet non ſpe- 3
B *cificarentur. Tamen quia Papa in his quæ ſunt facti quotidie decipi poteſt* argu-
ment. cap. de Conſtitutio. in 6. *mandat hic quod non debent litteræ expediri niſi*
ſpecificentur. Cameræ tamen credo quod expediret per prædicta iura, circa quæ facit
gloſ.

gloſ. & quod ibi dicunt DD. *circa hoc, ſcilicet quam idem facit talis littera faciens mentionem alterius privilegij &c : & an debet oſtendi primum privilegium* in dicto cap. contra morem & in cap. ut veterum 9. diſtinctio. & in cap. Abbate de verb. ſignif.

Et iſta Regula non eſt danda : quia concernit expeditionem litterarum , & non annullat. 4 *Ex iſta Regula quæ loquitur de Indulgentijs , videtur eſſe contrarium in alijs privilegijs à contrario ſenſu , ut dicunt jura vulgaria. & facit ad hanc Regulam text. cum gloſſ.* in fine capitu primi de fide inſtrument. *& quod dicit Bald.* in capitu. primo de feudo guardiæ in t. col. 10. qui allegat gloſſ. in dicto capite de fide inſtrument. *In prærogativis ad inſtar ſatis eſt quod fiat mentio in genere per prædicta , & ſic fit hodie : tamen ſi revocentur principalia privilegia, an cenſeatur revocatum ad inſtar, dixi in Reg.* x. *& dixi quod ſic , contra Bald.* in l. Privilegia C. de 5 Sacroſ. Eccleſ.

COMMENTARIA IO. A CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Vide ad hanc Reg. quæ ſcribit D. Navar. in tract. de Jubilæo & indulgen Notab 16 nu. 4.

B *Niſi ſpecificentur*) Extra caſum hujus Regulæ , & Regulæ XLV. & XXXVI. ſupra , valet ſemper ſignatura habens aliquid pro expreſſo , etiamſi non ſpecificetur , litteræque deſuper factæ ad inſtar valebunt per not : 6 Baldi *in leg. Si privilegia Codice. de Epiſcopis. & cleric. citati à Filij in cap. Nonnulli numero* 7. *de Reſcript.*

Argumenta in Reg. lix.

Innocentii. VIII.

1. Epiſcopi in dedicatione Eccleſiarum ſolent dare 4. dies indulgentiarum.
2. Indulgentiæ quid operentur, & nu. 4.
3. Hæc Regula non eſt danda.

Regu-

Regula lix. Innocentij viii.

DE TEMPORIBVS INDVLGENTIARVM.

ITem voluit quod per *Fiat*, ſi Eccleſia Cathedralis vel inſignis collegiata aut ſolenne monaſterium fuerit, tres, alioqui duo anni, & totidem quadragenæ: & per *Fiat ut petitur*. Cathedrali, Collegiatæ, vel monaſterio quatuor, aliis tres anni dentur: pro ſingulis vero diebus auctavarum 100. dies apponantur: & pro capella per *Fiat*, unus: & per *Fiat ut peditur*, duo anni conceduntur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula dicit quod ſi petatur indulgentia à Papa & ipſe ſignet fiat, *quod ſi ſit Eccleſia Cathedralis, vel inſignis collegiata, aut ſolemne monaſterium, tunc Cancellaria debet dare tres annos, & totidem quadragenas: ſed ſi non fuerit talis Eccleſia, debet dare duos annos, & totidem quadragenas; ſi autem ſignet hoc modo, ſcilicet* fiat ut peditur *tunc Cathedrali, vel collegiatæ, aut ſolemni monaſterio, debent dari quatuor anni, alijs verò tres: & pro capella per* fiat *unus annus & per* fiat ut petitur *duo anni, & pro quolibet die octavarum debent dari centum dies h. d. & clara eſt regula.*

A *Sed illud quod dicitur hic de quadragenis debet intelligi id eſt de* xl. *dieb. pro qualibet quadragena, & hoc habuit ortum à c cum eo. de pœn. & re. ubi conceditur Epiſcopo quod poſſit dare, quadraginta dies in dedicatione Eccleſiæ, & ideò Papa qui habet plenitudinem poteſtatis, in hoc concedit annum, vel duos, & totidem quadragenas, ut videatur differre ab Ordinarijs.* 1

Et inquantum iſte tex. dicit in ſecundo reſponſo de monaſterio, debet intelligi de ſolemni ut ſuperius dicitur; quia omnia reguntur ab illo verbo dentur: *ergò pariformiter debent intelligi iuxta doctrinam* Bart. in l. prætor. ait § eritque differentia ff. vi bono. rapt. *& illud quod dicitur de centum diebus, intelligo quoad omnia hic comprehenſa, etiam de capellis*, per c. inquiſitioni de ap. cum ſimil.

Et quid operentur iſtæ indulgentiæ, & quomodo debent concedi, & per quem, & de multiplici materia ipſarum non eſt meum hic ponere, ſatis poſui in materia Iubilæi quam direxi fœlicis recordationis D. Sixto, Camera tamen credo quod non ſervaret hæc, imò daret in duplum, Cancellaria tamen benè ſervat. 2 *Et non eſt danda iſta regula quia concernit expeditionem, & non habet decretum irritans.* 3

COM-

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A DE *quadragenis*) Conſule Navarrum tract. de Jubilæo & indulg. fusè hæc & dilucidè tractantem, hæc enim non attinent ad praxim beneficiariam, quò modo collineamus.

B *Quid operentur Indulgentiæ*) Vide Felij in tract. ſive ſermo. de Indulgentia plenaria Navar. Tolet. & noviſsimè D. Io. Franciſcum Leonis Epiſcopum Teleſinum in ſuo tract. fori Eccleſiaſt. *par. 1. c. 7 per tot.* 4

Argumenta in Regul. lx. Innocentii VIII.

1. QValis fuit petitio talis debet eſſe reſponſio.
2. Intellectus clauſulæ ultra lx. in portatis.
3. Valor beneficij non computatur in reſidendo ſed in abſentia.
4. Hæc Regula non eſt de dandis.
5. Incongruum eſſet computare valorem beneficij ſecundum varietatem regionum & cambiorum.
6. Anniverſaria an compulentur in valore benificij.

Regula lx. Innocentii. VIII.

DE BENEFICIIS VACANTIBVS ET CERTO MODO VACATVRIS.

ITem voluit & ordinavit, quod in gratiis beneficialibus de vacantibus, aut certo modo vacaturis, factis quibuslibet, ſi plura petentur beneficia, unum cuiuſcumque valoris annui per ſimplicem ſignaturam, & addita ut petitur duo aut tria & non ultra, petita beneficia veniant, dummodo illorum fructus &c. ultra lx. in portatis, vel etiam librarum Turonen parvorum communi æſtimatione, ſive tantundem in illa moneta non valeant annuatim.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit, quod ſi petantur multa beneficia in ſupplicatione vacantia, vel certo modo vacatura, ſcilicet per promotionem alicujus &c : tunc ſi Papa ſignat hoc modò, ſcilicet fiat, tunc venit unum beneficium cujuſcumq; valoris ; ſed ſi ſignet ſic , ſcilicet fiat ut petitur , tunc duo, aut tria beneficia , & non ultra veniunt, dummodo illorum fructus lx. flor. in abſentia vel centum non valeant ſecundum communem æſtimationem h. d. & ratio dubitandi fuit, quia ſi multa beneficia petuntur in ſupplicatione, tunc ſi Papa dicit fiat, videtur concedere omnia petita arg c. inter dilectos. cum gl. de fid. inſtru. quia qualis fuit petitio, talis præſumitur reſponſio l.1.§ ſi quis ita interogetur, de verb. 1
oblig Tamen Papa vult reſtringere deceptiones curialium & cupiditates, & illud quod dicitur de valore in portatis lx. vel centum &c: intelligi poteſt duobus modis; uno modo referendo ſingula ſingulis, ſcilicet per fiat lx. & per fiat ut petitur centum, facit gl. de re- 2
latione ſingulorum ad ſingula in c. ſi quis pecunia lxxix diſt. vel poteſt intelligi quod iſta clauſula referatur ad proxima, ſcilicet quando dantur duo vel tria per fiat ut petitur, quod patet ibi illorum &c: & ſic relatio fit in plurali, & non debet intelligi de uno tantum, & hoc patet, quia unum intelligitur cujuſcunq; valoris: & tunc debet intelligi de lx. in portatis, ſed de centum reſidendo, ſed certè primum poſſet ſalvari , quia valor beneficij
A non computatur in reſidendo, ſed in abſentia, ut vult in ſimili Old. conſ. CXVIII. quod incip. Ex virtute gratiæ & facit gl. & quod ibi dicunt Doct. in c.1. de cler. non 3
reſid lib. VI. & dec. Rotæ CXXXIII. quæ incip. Item quando impetratur certum beneficium , & facit gl. & Doct. in c. licet de præb. & credo quod hoc practicat Cancellaria: Camera tamen daret indiſtinctè omnia petita : & malè; tamen ſic ſolet fieri, quia exprimitur valor omnium &c : Et iſta regula non eſt danda: quia concernit expe- 4
ditionem litterarum , & non habet decretum irritans.

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

B SEd in abſentia) Sic tamen ut collijbi ſeu cambij ratio haberi non debeat, quia incongruum eſſet ut dixerunt Domini de rota ſecundum varietatem cambiorum valorem beneficij in abſentia ſupputare, Achilles de Graſſis deciſ. 401. 5
alias 1 ſuper Reg. de valore. Animadverte quoque anniverſaria quæ multis locis ad bonam præbendæ ſummam aſcendunt , non etiam computari in valore beneficiorum, cum illa diſtributionibus quotidianis æquiparentur , Geminia. in cap. conſuetudinem §. de diſtributionibus de cleric. non reſident. in 6. & licet apud pleroſque deſumantur ex maſſa præbendæ , non eò magis deſinunt eſſe anniverſaria , aut diverſo jure cenſeri debent à diſtributionibus , cum illa

illa dentur ratione obſequij & perſonalis miniſterii, puta intereſſentibus divinis, & pro mortuis ſuffragia præſtantibus, ideoq; non ſunt de corpore beneficii, nec ſub illius valore comprehenduntur, Rota deciſio. 134. in 6 noviſſim. Felii in carp. ad aures numero 14. de reſcript. DD. in cap. licet de præbend.

Argumenta in Regul. lxi. Innocentij viii.

1. Iure non cavetur ut impetrans teneatur facere mentionem valoris beneficii obtenti.
2. Conditor iſtius Reg. fuit Vrbanus vi.
3. Intellectus clauſulæ: per marchas argenti aut ſterlingorum.
4. Regula hæc inventa eſt propter annatas, ne taciturnitate valoris illæ defraudarentur.
5. Valor beneficii obtinendi intelligitur exceptis diſtributionibus quotidianis.
6. Beneficium quod datur in ſtipendium poteſt clericus conjugatus retinere.
7. Intellectus clauſulæ, Iuxta ipſarum oblationes.
8. Verbum tunc denotat tempus datæ impetrationis.
9. Impetrans beneficium curatum, an non jam obtenti valorem exprimere debeat.
10. An hæc Regula ſit de dandis.
11. Penſionis an ſit facienda mentio in impetrationibus benefic. & nu. 20.
12. Conditor hujus Regul. quis fuerit ex opinione Gomeſij.
13. Vrbanus viii. quatuor edidit Reg. de valore.
14. Gratia motus proprij non includitur ſub Reg. de valore.
15. Hac Reg. non habet locum in Ordinariis.
16. Valor diſtinctè probandus eſt, & non in confuſo.
17. In gratia motu proprio conceſſa, juxta Regulas antiquas, non erat neceſſaria expreſſio valoris beneficij obtenti, nec ob omiſſionem dabatur vacatio: ſecus jure noviſſimo, & ſecundùm Regul. modernas.
18. Lite orta inter proviſum Apoſtolicè, & à Nuncio, utri incumbat onus probandi valorem.
19. Nuncius vigore ſuæ facultatis, poteſt conferre beneficia iuriſpatronatus Eccleſiaſtici non excedentia valorem 24. Ducat. Imò & juriſpatronatus laicorum ex eorum negligentia devoluta.
20. Ratio cur hæc Reg. ſit condita.
21. Hodie ex generali conſuetudine omnia beneficia reſcribuntur ad XXIIII. ducat.
22. Clauſulæ tollentes neceſſitatem exprimendi valorem
23. Quid ſi ſalus valor, ſed major ſit expreſſus.
24. Beneficium cenſetur vacare per obitum reſignantis, ubi in reſignatione non eſt expreſſus verus valor, atque illius reſignatarius inhabilis.

25. Falſus beneficii valor ſeu major, ſeu minor expreſſus gratiam reddit nullam.
26. Fructus groſſi attendendi ſunt in abſentia.
27. Valor beneficij quomodo probetur ſeu æſtimetur. Ibid
28. Penſionis non eſt facienda mentio in Imperationibus beneficiorum.
29. Dummodo penſio ſit aſſignata in titulum beneficii.

Regul. LIX. Innocentij VIII.

quæ eſt LIV. Pauli V.

DE EXPRIMENDO VALORE BENEFICIORVM IN IMPETRATIONIBVS.

ITem voluit, quod in gratiis, quas perſonis quibuſvis de beneficiis vacantibus ſeu certo modo vacaturis fieri contigerit, illorũ & aliorum quorumcumq; beneficiorum, quæ dictæ perſonæ tunc obtinuerunt, ſeu de quibus eis fuerit proviſum vel conceſſum, aut mandatum provideri, verùs valor annuus per marchas argenti, aut ſterlingorum, vel libras Turonenſium parvorum, ſeu florenos auri, aut ducatos, vel uncias auri, ſeu aliam monetam ſecundum communem æſtimationem exprimatur, niſi motu proprio gratiæ hujuſmodi fiant: vel perſonæ prædictæ beneficia quæ tunc obtinuerunt, aut quibus vel ad quæ jus eis competit iuxta ipſarum oblationes aut alias dimittere teneantur, alioquin præfatæ gratiæ ſint nullæ. * Et idem ſervetur in expectativis de beneficiis obtentis in quibus ſeu ad quæ impetranti ius competit, & de illorum valore.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta regula dicit quod in gratijs factis de aliquibus beneficijs debet fieri expreſſa mentio de valore iſtorum beneficiorum & aliorum quæ obtinent impetrantes, & ad quæ ius habent, ſecundum communem æſtimationem, alias dictæ gratiæ ſint nullæ, niſi ſit gratia facta motu proprio: alias impetrans teneatur dimittere beneficia quæ obtinet per oblationem

oblationem ſuam,vel alias,& idem vult ſervari in expectativis de beneficijs obtentis, & de his in quibus ſibi ius competit & de illorum valore, hoc dicit.

Et iſta Reg. eſt prater diſpoſitionem iuris communis : quia non cavetur iure quod impetrans teneatur facere mentionem valoris beneficiorum,qua obtinet ut dicit glo. in verbo,vel alteri,poſt prin in clem.1.de præb. *& tenet deciſio Rota* in novis CCXC. quæ incipit,Item licet impetrans. *Tamen iſta regula eſt orta ex regula Vrbani* VI. *quam refert ad litteram ſupradicta deciſio & alias eſt in aliquibus libris in deciſ. ſequenti,ubi recitatur quaſi ad longum iſta regula,& additur ibi id fore in confirmationibus pro qua facit gl quam dicit benè notandam* Domi. *ibi* in c. ſi Apoſtolicæ de præb. lib. VI. *& quod hic dicitur de valore beneficij obtenti & obtinendi ſecundum valorem marcharum ſterlingorum &c: debet intelligi ſecundum nationes ubi ſunt iſta moneta : tamen ſi Hiſpanus poneret iſtum valorem non malitiosè, credo quod ſufficeret, quia ſatis eſt facere vel dicere illud quod facit vel dicit lex* l.1. §. penult. ff. de aleato, *& de valore obtinendi etiam non reperio tantum,niſi in extravag.* Io. XXII. *ſecundum taxationem decima,ſed non ſecundum verum valorem,ſed illa Regula Vrbani hoc dicit , & eſt hoc propter mediam annatam quando excedit* XXII. *libras beneficium &c : & quia hodie iſta regula non ſervatur, quia ſatis eſt quod in clauſulis ponatur illa clauſula ,* & quod obſtantiæ maximæ beneficiales oratoris habeantur pro expreſſis : *ideò non inſiſto in ea quoad beneficia obtenta : nam in bulla ponitur iſta clauſula,* quorum veros valores hic volumus habere pro expreſſis &c : *ſed quoad obtinendum impetratum, debet intelligi exceptis diſtributionibus quotidianis, ut dicit deciſ. Rota* CXXX. quæ incipit. Item quando impetratur & idem vult Io. Ant. de mortua,anniverſ. in Rubrica de conceſ.præben in addi. ad ſpecu.& mea deciſ.hoc refert, *& de primus eſt conſ.Oldr.* CXVIII.quod incipit Virtute gratiæ quod poſui in tit. de verb. ſig.

Item circa obtenta,non omittam de illo beneficio quod quis habet in ſtipendium & non in titulum,non tenetur quis facere mentionem,& hoc vult una dec. in antiq. CCXXXII. quam refert Milis,in verbo gratiam beneficij impetrans : *ſed ego allego text ſingularem quod illud non dicitur propriè beneficium,& quod Clericus coniugatus poteſt illud retinere* in c. ſi qui ſunt clerici 32. diſt.

Item in quantum hic dicitur Juxta ipſarum oblationes &c : *debent intelligi iuxta petitionem partis impetrantis,qua dicit in ſupplicatione quod offert ſe dum ſecundum tale beneficium per aſſecutionem iſtius &c. ex quo ſequitur quod ſi poſtea vellet dimittere illa,vel aliud,qua vel quod obtinebat,quod non propterea valet gratia per verbum* tunc *quod denotat tempus data impetrationis &c:* ſi eo tempore,de reſcr.lib.VI.facit glo. in cle. de hæred. in verbo ex nunc,& quod dixi ſupra in proemio.

Item ex hac Regula ibi. vel alias &c : *ſequitur quod impetrans beneficium curatum , licet non faceret mentionem valoris alterius curati quod obtinet,vel alterius incompatibilis,tamen quia vacat primum ipſo iure,quod non propterea iſta impetratio vitiatur , ex quo primum dimittere tenetur ſecundum hanc regulam,iuncto cap.de multa,de prab.*

Item iſta regula quoad beneficium impetratum benè eſt danda hodie, & data fuit tempore meo, quia habet decretum irritans, & etiam quoad obtenta daretur, niſi in bulla poneretur illa clauſula, quam ſuperius dixi, ſcilicet quorum veros valores &c. *Sixtus tamen fecit unam aliam regulam, quod tenetur quis exprimere omnia beneficia, & eorum valores quæ obtinebat tempore impetrationis, alias annullabat: ſed poſtea fuit caſſata ob cauſſam.*

G *Item ex prædictis etiam ſequitur quod de penſione, quam quis non habet in titulum ab Eccleſia, non tenetur quis etiam facere mentionem valoris, nec ipſius penſionis, facit quod dicit Io. And.* in c. poſtulaſti, & in c. ad audientiam de reſcript. & Domi in c. ſi pauper de præb. lib. 6. alias ſic facit gl. in cle. 1 1. in verbo quodcumq; de vita, & honeſta. cleric. *Sed quia hodie qualibet penſio ſuccedit loco beneficij, quia eſt ad vitam recipientis; ideo credo quod teneatur impetrans mentionem facere de ea.* 11

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A *Ista Regula dicit)* Hæc Innocentij Regula nonnihil immutata eſt & aucta per poſteriores Pontifices. Nam Pius IV. quem alij adhæc uſque tempora ſecuti ſunt poſt dictiones *exprimatur niſi*, induxerunt, ſeu deleverunt ſequentia (*motu proprio gratia eiuſmodi fiant, vel*) & poſt dictionem *gratiæ ſint nullæ* ſubjecerunt ſequentia:

Et idem ſervetur in gratiis quas à Sanctitate ſua motu proprio emanare contigerit: quod beneficia tamen de quibus per ſuam Sanct pro tempore providetur, ſeu provideri mandatur, aut alias diſponitur, ac litteris per quas pro tempore ad Eccleſiarum Patriarchalium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, quod Monaſteria, & alia beneficia Eccleſiaſtica ſecularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ jus eis competit, retinere poſſint.

Quæ appendicula quorſum fuerit per poſteriores Pontifices Regulæ huic inſerta, ex dicendis patebit.

B *Orta ex Regula Vrbani VI.)* Adſtruit tamen Gomeſius ad hanc Regul. illius conditorem non fuiſſe Urbanum VI. ſed Urbanum IV cumque quatuor Regulas edidiſſe ſuper valore experimendo in gratiis, quarum prima fuit circa gratias, & beneficia obtenta cujus facit mentionem Rota *deciſ.* 19. *de præbend. in Noviſſimis.* Secunda circa impetrantes beneficia vacantia, vel certo modo vacatura, ex quibus duabus unam compoſuit Joannes XXII. ex qua ſumpta fuit iſta moderna. Tertia fuit de valore exprimendo in unionibus benefi- 12 13

beneficiorum: hanc Innocentius VIII. ſuis Regulis inſervit, ſub numero xxi. ut patet ſupra. Quarta & poſtrema fuit de exprimendo valore circa beneficia impetrata motu proprio, quæ beneficia tempore Innocentij excipiebantur ab hac Regula. Nam hic ſtatuitur gratiam motus proprij non includi ſub hac 14 Regula, quod & notat Mandoſ. *ad Reg. de union. quæſt.* 2. *nu.* 2. Verum poſtea receſſum eſt ab hac Innocentij Regula, & Ordinatum per ſequentes Pontifices, ut etiam idem obſervaretur in gratijs motu proprio conceſsis, ut ex ſupra ſcripta appendicula videre eſt, quæ loquitur tantum in beneficijs obtinendis, ut mox dicam.

Cæterùm adverte quod hæc Regula locum non habet in collatione Ordinarij *Mandoſ. ad Reg.* 22. *quæſt.* 11. *num.* 3. *Flam Pariſ. de reſig. benef. lib* 8 *quæſt.* 9. 15 *num.* 44. ſed tantum locum habet in gratijs Papæ, Legatorum, & Cardinalium nam iſti perſonis cenſentur providere, illi Eccleſijs, *Gomeſ. ad hanc Reg. quæſt.* 2. *Anaſt. Germonius tract. de Indultis Cardin.* §. *Tibi nu.* 102. *Cardin. Tuſchus pract. concluſ. tom.* 6. *concluſ.* 99. Adverte ſecundo, quod valor expreſſus diſtinctè probandus eſt & non in confuſo, v.g. narratur unum non excedere 100. & aliud 16 24. non ſufficit probare in confuſo quod ambo non excedant 124. ſed eſt diſtincta probatio neceſſaria juxta narrata, ſcilicet quod unum non excedit 100. & aliud 24. juxta tradita per Nicol Garciam *de beneſ. part.* 6. *cap.* 2. *nu.* 155. & Farinacium *deciſ.* 351. *p* 2. *in Noviſſ.* ubi ſcribit valorem beneficij plenè & concludenter probandum eſſe, nec ſufficere illum probari per publicam vocem & famam, quando agitur de perpetuo præjudicio. Adverte tertio, quod dicitur 17 in hac Innocentij Reg non exprimendum valorem in gratia motu proprio facta, & ex conſequenti non dari vacationem beneficij proprio motu impetrati ob valoris ſuppreſſionem, id tantum nunc obtinere ſecundum ſupraſcriptam Pij IV. & aliorum recentiorum Conſtitutionem appendicularem, in beneficiis obtinendis, quippe quæ reſtricta eſt tantum ad beneficia de quibus per Sanctitat. ſuam pro tempore providetur, ſeu provideri mandatur, vel alias diſponitur; Sic ut reſpectu huius limitationis veniant beneficia tantum quæ tunc motu proprio conferuntur, non autem ea quæ prius per promotum obtinebantur, cum limitata diſpoſitio, limitatum producat effectum, & dictio illa *quo-ad* reſtringat, & limitet præcedentem diſpoſitionem *leg. penult. ff. de excuſat tut.* *Decius conſil.* 360. *numero* 6. *verſ Tertio* & abſurdum eſſet, ut Papa qui motu proprio, confert beneficium alicui, teneatur divinare an ille alia beneficia poſſideat nec ne; cum tamen per ſuos officiales facile poſſet habere notitiam valoris beneficij ejus quod conferre intendit, ut rectè, & doctè annotavit Illuſtriſſim. Cardinalis Seraphinus Oliverius olim Rotæ celeberrimus Auditor *in una Lunen. Prioratus* 9. *Februarij.* 1590. relata in deciſ. dicti Domini Seraphini *ſub numero* 911. *num.* 1. & *ſeqq.* Quartò adverte

adverte ſi lis oriatur inter proviſum Apoſtolicè & proviſum à Nuncio qui 18 facultatem habet conferendi beneficia valoris 24. Ducatorum onus probandi valorem incumbere proviſio à Nuncio, ut decidit Rota *in una Placent. beneficij coram doctiſſ. ac R. P. D. Orano 8. Maij 1586.* quod procedit non obſtante aſſertione Nuncij: quia ejus aſſertioni circa valorem non credetur propter fraudes quæ fieri poſſunt *Rota deciſ.* 10. *de præb. in No. Put. dec* 322. *lib. Anaſt. Germon. de Indult. Card.* §. *ac irritum nu* 27. *Mohed. deciſ.* 20. *nu.* 1. *de præb. Garcia de ben p.* 5. *c.* 3. *nu.* 188. Quintò adverte Nuncium vigore ſuæ facultatis poſſe conferre beneficia Jurispatronatus Eccleſiaſt. non excedentia valorem 24. Duc. imò etiam 19 Juriſpatronatus laicorum, ex eorum negligentia ad Papam, aut ad Ordinarium devoluta, dummodo non excedant valorem 24. Duc. *Garcia d. cap.* 3. *numero.* 243. *& ſequentibus.*

C *Propter mediam annatam*) Ideò inventa fuit hæc Regula ne per ejuſmodi va- 20 loris taciturnitatem Annatæ defraudarentur, quæ, ut inquit Gomeſ. ad ſubventionem Papæ & Cardinalium indigentium introductæ fuerunt, ſicut & charitativa ſubſidia, ut tradit Fernand Cordub. *in tract. Annatarum*, & deniq; ut Papa intelligat qualitatem beneficij quod confert, habita etiam ratione meritorum perſonæ cui confertur, ut not. Gomeſ. *ad hanc Reg. q.* 3. ſed hodie ex gene- 21 rali conſuetudine & ſtylo Curiæ Ro. Canonicatus omnes Germaniæ & Hiſpaniæ reſcribuntur ad 24. Duc. idque ut vitentur Annata, & ita ſe habent Concordata Germa. *Branden. ſuper Concord Germ. notab.* 2. addique ſolet clauſula augendi, & minuendi in litterarum expeditione, vel iſta, *quod obſtan. Oratoris ha-* 22 *beantur pro expreſſis*, nec non, *verus valor & vacationis modus &c: habeantur pro expreſſis*, alioquin verus eſſet valor exprimendus, *ut notat Rebuff. in. praxi in forma novæ proviſionis*, ne gratia reddatur nulla: ſi enim falſus beneficij valor ſeu minor, ſeu maior expreſſus ſit gratia nulla eſt, ex ſtylo Ro. Curiæ, ut diximus quod & probat Creſcent. *dec.* 8 *de præb* & Io. Guitierrez *lib.* 2. *Canon. quæſtionum c.* 15. *nu.* 76 ubi reprobat opinionem P. de Anchor. *conſ.* 395. *nu.* 13. & Covar. *lib.* 1. *Var. reſol. c.* 20. *nu.* 7. exiſtimantium errorem in valore commiſſum non vitiare gratiam eo quod verus valor difficilem habeat certitudinem, & proinde error in valore exprimendo non ſit conſiderandus, ubi de voluntate Principis conſtat. Horum enim opinio neutiquam eſt recipienda. Cum hæc Reg. (quam ſtylus Ro. Curiæ comprobat) indiſtinctè præcipiat verum valorem beneficii impetrandi eſſe exprimendum ad hoc ut gratia valeat, alias ſit irrita, nulla, & ſubreptitia. Quod adeò verum eſt ut etiamſi expreſsio va- 23 loris beneficij non eſſet neceſſaria, ſi tamen ſit facta, & reperiatur majoris valoris, nihilominus nulla ſit gratia *Maſcardus de probat. concluſ.* 874. *nu.* 6. adeò ut beneficium cenſeatur vacare per obitum reſignantis cum in reſignatione nõ eſt 24 expreſ-

expreſſis verus valor, *Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib.* 10.*q.*2. *nu* 43. efficiaturq; Reſignatarius inhabilis, non ſic tamen ut reſignatarius non poſſit illud beneficiū obtinere ex alia cauſſa, *Caput aquen. deciſ.* 16. *lib.* 1. Nunc ad propoſitum. Dico igitur nihil intereſſe, nihilq; conſiderabile quod Papa alias eſſet conceſſurus beneficium, cujus valor non fuit expreſſus, quia in dubio illud non eſt præſumendum. Rurſum, ſi exprimatur minor valor, quam revera ſit, etiamſi conſtaret Papam adhuc vero valore expreſſo nihilominus conceſſurum, non ideò conſequitur gratiam validari: quoniam per majorem valorem Pontifex redderetur difficilior ad concedendum, licet tandem eſſet conceſſurus, quo caſu gratia eſt nulla *Menoch de arb. iud. lib.* 2. *cent.* 3. *caſu.* 201. *nu.* 77. *c poſtulaſti de Reſcript. Dec. conſ.* 11 *nu.* 16. Si verò exprimatur major valor (quod raro, aut nunquā ferè contingit) idem adhuc eſſet dicendum inquit D. Guitierrez. Nam licet in hac ſpecie propter minorem valorem appareat etiam certum Principem de vero valore idem conceſſurum, ac ideò Covar d. loco contendat non vitiari gratiā, quod expreſſio majoris valoris fuerat facta cauſſa demonſtrationis, quia de corpore beneficii conſtaret, *l. demonſtratio falſa ff. de Cond. & demonſt.* attamen quia verus valor erat neceſſariò exprimendus, & ſic hæc quantitas, & valor ſit pars gratiæ *Rot deciſ.* 6 *in antiq.* non cauſſa demonſtrationis adjectus, ſequitur quod ſive 25
ſit expreſſus minor valor, ſive major, gratia ſit nulla, & ſubreptitia. Sunt & alia quæ idem D. Guitierrez producit argumenta Anchoranum & Covar. latius refutantia, quæ vide. Adverte interim quod licet hæc Regula inducat nullitatem gratiæ in qua verus valor non exprimitur, attamen non inducit vacationem ſeu reſervationem, *Flam. d. quæſt.* 2 *nu.* 44.

D *Exceptis diſtributionibus*) Et ſic attenduntur fructus groſſi in abſentia, idque 26
deductis oneribus *Oldrad. conſ.* 118. *Felij. in c. ad aures de Reſcript. Nicol. Garcia de ben. p.* 1. *c.* 5. *nu.* 479. *Achilles de Graßis deciſ.* 1. *de probat.* ubi inſuper ſcribit valorem beneficij probari per annos quinq; & poſt ut & *Fla. Pariſ. d. lib.* 10 *q.* 2 *num.* 55. quam tamen opinionem non probat Nicol. Garcia *d. tract. de benef. p.* 5. *c.* 3. *nu.* 220. & multominus eorum qui dicunt probari per tres annos præcedentes ex Pinello *in l.* 2. *C. de Reſcind. vend.* 3. *c. ult. nu.* 30. ſed adſtruit probari valorem per decem annos ante gratiam, quam tenet Rota ut per Anton. Auguſt. *deciſ.* 497. *lib* 3. *quæ eſt.* 3. *p. diverſ. Put. deciſ.* 373. *nu.* 2. & ita tenuit Rota *in una Cameracen. unionis* 19. *Ian.* 1575. *coram.* *D Lancellotto* & ſi ex adverſo detur de Re- 27
gula de valore, incumbit onus probandi exceſſivitatem valoris opponenti de Regula, & debet probare exceſſivitatem valoris per decem annos ante impetrationem, atq; ita reſolvit Rota *coram Caputaquen.* 1. *Febr.* 1557. vide Flam. *d. q.* 2 *nu.* 50. & Farinacium *dec.* 550. *p.* 2. ubi ſcribit valorem fructuum beneficij probari debere plenè & concludenter ad effectum hujus Regulæ: ſecus tamen ſi ad effectum retardandi vel annullandi penſionem ſuper beneficio impoſitam, quia

tunc ſufficit levior probatio *idem Farinac. d. deciſ. 550. p. 1. & deciſ. 455. nu. 8.* ubi dicit beneficij valorem per non exceſſum probari per teſtes de publica voce & fama. *Garcia de Ben. p. 5. c. 3. num. 198.* Cæterùm advertè, valorem Canonicatuum non egere juſtificatione: cum enim iſti Canonicatus conſiſtant in diſtributionibus, ſolent exprimi valoris 24. Ducatorum, ut fuit reſolutum coram R. P D. Coccino *in una Conſtantien. Canonicatus 14. Iunij 1610. & in alia Ludien. & Paderborn.*

E *In ſtipendium)* Idem adſtruit Card. Tuſchus *pract. concluſ. tom. 6. concluſ. 99.* Covar. *tom. 1. p. tr. 2. c. 6. §. 3. nu. 7. in fi.*

F *Vacat primum ipſo iure)* Vide quæ ſcripſi ſupra ad Reg. 52.

G *Non tenetur quis)* Vide Gonzales *ad Reg. Cancell. gl. 5. §. 5. nu. 15 16 17. & 18.* quibus in locis diſſentientes diverſorum opiniones affert & tandem concludit 28
penſionis non eſſe faciendam mentionem: cum enim, inquit, penſio non ſit beneficium Eccleſiaſticum, ut denuit Rota *deciſ. 11. numero. 1. de prabend. in antiq.* Geminia. *in c. non poteſt in pr. num. 5. de præb. in 6.* & jura ſolummodo diſponant quod narrentur obtenta beneficia, conſequens eſt penſionis non eſſe faciendam mentionem; cum beneficium non ſit; atque ita hodie ſervat Rota;
quod tamen hactenus intellige, dummodo penſio non ſit aſſignata in titulum 29
beneficij, puta quando alicui aſſignatur ſuper fructibus alicujus Eccleſiæ, ut deinceps ſit Eccleſiaſticum beneficium: quia tum ejuſmodi penſionis, illiuſve valoris facienda erit mentio, cum verè ſit Eccleſiaſticum beneficum *Gigas de penſio. q. 20. verſ. Quartò limita & d. q. 67. nu. 1. & q. 99. nu. 22. in fi.*

Argumenta in Regul. LXII. INNOCENTII VIII.

1. HÆc Regula præſcribit modum faciendi ſuppl. pro beneficio vacantẽ.
2. Generalis reſervatio diſpoſitivè nunquam debet dari in Bulla, niſi in caſibus hic expreſſis.
3. Beneficia Officialium Sedis Apoſtolicæ ſunt generaliter reſervata.
4. Etiamſi exprimatur modus vacandi per Conſtit. execrabilis, vel per devolutionem cum clauſula, quovis alio modo vacet, tunc non venit alia generalis reſervatio,
5. Proviſio, & nova proviſio quid differant.
6. Si petatur ſurrogatio, vel gratia, ſi neutri, vel ſi nulli, non debet dari niſi collitiganti. & debet hoc ſpecificari.
7. Modus impetrandi beneficia reſervata.
8. Verba expreſſa quæ dicantur.
9. Dictio pure in Regula quid deſignet.
10. Beneficia officialium Papæ ſunt generaliter reſervata.
11. Reſervatio generalis non venit in reſcripto Papæ niſi exprimatur.
12. Reſervationes hic expreſſæ non ſunt gene-

generales in corpore juris clauſæ.
13. Bina juſsio Papæ per fiat vel per conceſſum habetur pro motu proprio vel pro certa ſcientia.
14. An hæc Regula ſit danda.
15. Diſcrimen novæ proviſionis à Perinde valere in quo conſiſtat.
16. Effectus gratiæ ſi neutri, & ſi nulli.
17. Gratia Si neutri non datur poſt tres ſententias conformes, ſed bene Si alteri.
18. Gratia ſi neutri concedi ſolet in præſentationibus vel electionibus in quibus prætenditur formam non eſſe ſervatam: ideò his temporibus operæ pretium, eſt ut in electionibus in quibus difficulter forma Conc. Trid. obſervatur, obtineatur gratia Si neutri.
19. Novæ proviſionis definitio.
20. Clauſula, ſive præmiſſo vel alio quovis modo vacet expenditur.

Regula lxii. Innocentij viii.

DE CLAVSVLIS IN BENEFICIIS VACANTIBVS PONENDIS.

ITem voluit & ordinavit quod quando providet, ſeu mandat provideri alicui de beneficio Eccleſiaſtico vacante, tunc dari poterunt clauſulæ ſi putantur, etiamſi illud quovis modo &c, ſeu per Conſtit. Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſervatum inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio devoluta fuerit; & ſi pro collitigante vel ſubrogationem, aut ſi neutri, vel ſi nulli &c, petẽte, ſi tunc ſpecificè lis exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſervatio diſpoſitivè, niſi deſuper in conceſſione ſpecialis & expreſsè, ac purè, & non ſub conditione mentio fiat, & tunc reliquæ reſervationes inibi contentæ veniant. Si verò tempore expeditionis litterarum, generalis reſervatio huiuſmodi probari non poſſit, aut in novis proviſionibus, aut pro collitigantibus, ſi neutri, vel ſi nulli &c. ſit expreſſum quod ab aliquibus aſſeritur illum cuius beneficium cõceditur Collectorem, vel unicum Subcollectorem, Abbreviatorem, vel familiarem, Notarium, aut dictæ Sedis Officialem fuiſſe, clauſula opponatur, Etiamſi dictum beneficium ex eo quod talis Collector, vel unicus Subcollector, Abbreviator, vel familiaris, Notarius, aut dictę Sedis Officialis, fuit diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum, In reliquis verò nulla clauſula detur vnde re-

ſervatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura, per duplex *Fiat* ſignata ſit, aut reſervatio, vel alias ſpecialiter habeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula dicit quod quando Papa mandat alicui provideri, vel ipſe providet de aliquo beneficio, quod ſi in ſupplicatione petatur quod conferatur quovis modo vacet ſive per conſtitutionem Execrabilis, etiamſi alias reſervatum ſit, vel inter aliquos ſit litigioſum, & ſi ſit etiam devoluta collatio ad Sedem Apoſtolicam, omnes clauſulæ dentur. Item ſi petatur ſurrogatio pro collitigante, vel ſi petatur gratia ſi neutri, vel ſi nulli, tunc detur ſi hoc ſpecificè petatur. Item quod per clauſulas prædictas poſitas in ſupplicatione non detur aliqua generalis reſervatio diſpoſitivè, ſcilicet quod Papa providet impetranti de beneficio vacanti in curia &c: niſi fiat expreſſa mentio de tali reſervatione, & non ſub conditione, ſed purè, & tunc detur generalis reſervatio expreſſa, & etiam hoc caſu reſervationes contentæ, prout ſuperius eſt dictum, veniunt etiamſi petantur ſub conditione. Item dicit quod ſi tempore expeditionis bullarum non poſſit generalis reſervatio huiuſmodi probari, tunc non debet dari clauſula, per quam generalis reſervatio elici poſſit, niſi exprimatur in novis proviſionibus, vel gratia Si neutri, vel Si nulli pro collitigantibus, quod ab aliquibus aſſeritur illum cuius beneficium conceditur collectorem, vel ſubcollectorem, vel familiarem Papæ, vel Cardinalis fuerit: quia tunc debet poni clauſula etiamſi dictum beneficium ex eo quod talis collector vel ſubcollector, abbreviatur, vel familiaris Cardinalis fuerit diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervatum exſtat, dummodo alicui non ſit ſpecialiter ius quæſitum. Item quod prædicta regula eſt vera niſi deſuper ſignatura per duplex fiat ſit ſignata, vel per reformationem, vel aliter ſpecialiter concedatur.

A *Hoc dicit notanter iſta regula, quæ docet te facere ſupplicationes pro beneficio vacan-* 1
B *ti, ſive per novam proviſionem, ſive per ſurrogationem, ſive per gratiam ſi neutri, aut*
C *ſi nulli: & declarat tibi verba poſita in ſupplicatione.*
D *Item dat modum faciendi minutam ſuper tali ſupplicatione.*

Item declarat tibi quæ eſt generalis reſervatio melius quam deciſio Rotæ, & melius quam Io. Mil. & cæteri Doctores.

Et colligitur hic una regula, ſcilicet quod generalis reſervatio diſpoſitivè nunquam 2 *debet dari in bulla, niſi in caſibus hic expreſſis; & in hoc eſt hodie differentia inter ſpecialem & generalem reſervationem, alias quoad proviſionem Papæ quod ad eum ſolum*

Digitized by Google

ſolum pertineat, non ad alium inferiorem, nulla eſt differentia inter ſpecialem & generalem, ut dixi ſupra in ſecunda regula, ſufficiat cap. ſi eo tempore de ele-
E ction. libro ſexto. ſed eſt differentia in hoc quod etiamſi verba omnia hic poſita narrarentur in aliqua bulla, tamen propterea non diceretur venire generalis reſervatio ut hic.

Item colligitur hic alia regula quod etiam beneficia officialium Sedis Apoſtolicæ vide- 3
licet Collectorum & Subcollectorum, Abbreviatorum, item Familiarium Papæ vel Cardinalium ſunt generaliter reſervata.

Item colligitur tertia regula hic, quod etiamſi exprimatur modus vacandi per conſti- 4
tutionem Execrabilis, vel per Devolutionem cum clauſula, quovis alio modo vacet, tunc non venit aliqua generalis reſervatio: ſed ſi exprimitur generalis, & probatur, tunc etiam ſi aliquo modo vacet, vel beneficium ſit reſervatum, venit ſi exprimitur ut ſupra, alias non, ut hic, & iſta ſubiungam, & declarabo.

Et primo pondero verbum ibi, quod non providet &c: ex quo apparet quod 5
eſt differentia inter proviſionem & novam proviſionem: quia proviſio eſt ſimplex de beneficio vacanti de iure, & de facto. & nova proviſio præſupponit novum titulum, & eſt differentia quoad ad infra dicenda, & ex verbis infra poſitis, ibi etiamſi illud quovis
F modo &c: uſq; ibi & ſi pro collitigante &c: colligitur forma ſupplicationis: quia quotidie dicimus in ſupplicationibus expreſſo uno modo vacandi ſubiungimus, ſive præmiſſo ſive alio quovis modo &c: vacet, aut per Conſtitutionem Execrabilis, & alias generaliter vel ſpecialiter reſervatum, affectum, devolutum, litigioſum, cujus litis ſtatum &c: exemplificat, etiam beneficium litigioſum inter alios poteſt impetrari, dixi ſuperius in regula de ſurrogatione, & plenius per gloſſ. & text. & Doctor. in cap. I. & II. ut lite penden. lib. VI.

Item ibi, & ſi pro collitigante &c: uſq; ibi nec detur eſt ponderandum: quia 6
ſi petatur ſurrogatio vel gratia Si neutri, vel Si nulli non debet dari niſi collitiganti: & debet hoc ſpecificari.

G Ego tamen vidi dari gratiam ſi nulli, alteri tertio non litiganti, qui narrabat litem fore inter talem & talem, & committebatur Auditori, quod Si neutri litigantium vel nulli competeret ius in beneficio, quod conferret alteri tertio.

Et de hoc non eſt mirandum, quia ſi non tollitur ius quæſitum alteri litigantium, non facit ſibi iniuriam qui utitur iure ſuo capitulo non Eccleſia de Electione.

Item pondero mihi verba, hic, ibi nec detur aliqua generalis reſervatio diſpoſitivè niſi deſuper in conceſſione ſpecialis, & expreſsè, ac purè, & non ſub conditione &c: & pono exemplum: quia debet dici in ſup-
plicatione quod petitur tale beneficium quod vacavit per obitum talis Familiaris Papæ &c: 7

& tunc debet fieri bulla diſpoſitivè, dicendo: Providemus tibi de tali beneficio vacan-
ti per obitum talis familiaris noſtri cujus beneficium generaliter per noſtram
conſtitutionem reſervavimus &c: & non debet dici ſi vacat per obitum talis &c. quia 8
vacat ut dicitur &c: & intelligo verba expreſſa, quando ſpecificantur in ſpecie & non ſub
genere, ut vult gl. in c. ſi Epiſcopus de præbend. lib. VI. quam ibi not. Domin. &
glo in cap. inquiſitores de hær. eod. lib.

Item expono purè id eſt ſimpliciter, ſine plica: ita quod dicatur quod vacat per mortem 9
talis, & non dicatur quod vacat ut dicitur, vel ut aſſeritur &c: facit gloſ. not. juncto
text. in l. 1, §. ſi quis ſimpliciter ff. de verb. obl. quam ibi not. Bart. & infert ex
ea aliud bonum dictum, & facit glo. juncto text quam ibi not. Domin. & refert
ad aliud in c qui Epiſc. XX. II. diſt & glo. in verbo ſimpliciter in cle. ſæpè de ver.
ſign. & per hæc verba videtur colligi illa regula quam dixi ſupra, quod nulla generalis re-
ſervatio debet dari niſi ſpecificetur. Unde ſi unus dicat quod vacat beneficium per obitum
unius in curia, & non ſit verum: tamen ſi poneretur ibi alia reſervatio, quæ ſit vera, ſed
non eſt generalis, non veniret per hanc Regulam, quia debet eſſe pura &c:

Item nota in §. ſi verò ibi, collectorem &c. & ibi, diſpoſitioni Apoſtolicæ gene-
ralem reſervationem &c quia hic colligitur quomodo Abbreviator debet ſe habere in
bulla: & quæ verba debet dicere ſimilibus caſibus.

Item colligitur quod beneficia officialium ſunt generaliter reſervata: & ratio eſt, quia 10
licet reſervatio ſit inducta per Regulam Cancellariæ, tamen quia in ea dicitur quod gene-
raliter Papa reſervat, tunc illud verbum generaliter inducit reſervationem generalem:
& ſic deciſ. Rotæ CCCXXXIII. quæ incipit. Item ſi mandatur mihi provideri, quæ
dicit quod ſpecialis reſervatio dicitur inducta per regulas cancellariæ, & generalis per ex-
travag. ad regimen &c. non benè dicit ſalva correctione, quia ſi Regula Cancell. dicit quod
generaliter reſervavit &c. & tunc eſt generalis: alias habet locum deciſio ſi ſimpliciter
loquitur vel dicat, quod ſpecialiter reſervavit.

Sed unum dico hic, quod in iure communi non reperitur cautum, quod de generali reſer- 11
vatione debet fieri mentio, quia ſatis eſt quod pertineat collatio ad Papam, tamen à regu-
lis Cancellariæ eſt introductum quod generalis reſervatio non veniat niſi exprimatur; hoc
ſentit illa deciſio, & ſic iſta Regula declarat melius quam dec. ſupradicta quid ſit reſerva-
tio generalis, nec Io. de Milis in verbo reſervatio. ſcivit hoc tangere, nec Dominic. 12
in c. fi. §. in præb. de conſuet. lib. VI. de quo aliquid dixi ſuperius in regula I. & in
II. nam iſtæ reſervationes hic expreſſæ non ſunt generales in corpore juris clauſæ, in quo
jure non eſt niſi unica, ſcilicet quando vacat in curia vel infra duas dietas c. II. et c. præ-
ſenti de præb. lib. VI. nec in extravaganti ad regimen: quia illa conſtitutio expiravit
per obitum Benedicti Papæ per finem illius ut dixi in regula prima: ergò ſequitur quod iſtæ
reſervationes ſunt generales inductæ per regulas Cancellariæ, quando in eis dicitur quod
generaliter Papa reſervat &c.

Item ponderanda ſunt verba hic, ibi, niſi deſuper ſignatura per duplex fiat &c: &
vult

Digitized by Google

vult dicere iſta regula quod in corpore ſupra petantur & Papa dicat fiat, & infra poſitis etiam petatur, & Papa ibi dicat fiat, & ratio eſt, quia iuſſus binus Principis habetur pro motu proprio vel pro certa ſcientia l. nec damnoſa & ibi Bal C. de preci. imper offe. 13
& ex hoc oritur practica, quia dicimus in ſupplicatione & alias generaliter vel ſpecialiter reſervat &c: *& poſtea in clauſulis ponimus* & cum clauſula generalem reſervationem importan. &c: *& non debet in expeditione exprimi ut ſupra in hac regula dicitur, & pleriq; illam clauſulam non intelligunt.*

Item quod dicitur hic per duplex fiat, idem intelligas de duplici ſignatura per conceſſum id eſt per illum cui Papa commiſit ſignaturam arg. l. item eorum §. 11. ff. quod cuiuſque uni. *& ita practicat Cancellaria: & pondero hic quod reformatio & ſignatura in clauſulis æquiparantur,* Nec obſtat glo. *in ſimili* in c. ſuam de appel. & in l. ſi convenerit la. 1. ff. de pign actio. *& iſta regula eſſet danda, licet concernat expeditionem* 14
qua valet in intellectum generalis reſervationis, neſcio tamen ſi daretur hodie, quia non memini me vidiſſe.

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

D*Ocet te facere ſupplicationes)* Vide Flam. Pariſ. *tract. de Reſign. benef. lib. 8. quæſt.* 7. ubi varias ſupplicationum formas adducit.

Sive per novam proviſionem) Effectum novæ proviſionis vide apud Rebuff. in 15
praxi tit. de nova proviſione, diſcrimen autem novæ proviſionis, & Perinde valere in eo conſiſtit, quod illa detur quando ſubeſt defectus in collatione facta ab alio quam à Papa: Iſtud autem datur, quando Papa confirmat gratiam ſuam aliqua ex parte invalidam, *Rebuff. in praxi initio partis 2. nu.* 3.

Sive per ſubrogationem) Conſule Rebuff. tit. de ſubrogationibus per tot. & quæ dicta ſunt. ſupra ad Reg. 27. de ſurrogandis Collitigantibus.

Sive per gratiam ſi neutri, ſi nulli) Notent Juniores per gratiam *ſi neutri* acqui- 16
ri beneficium quando neuter litigantium ſuper illo jus habet; quod bifariam fieri poteſt: primo dirigendo gratiam ſeu reſcriptum Epiſcopo vel alteri cui Papa mandat, ut ſi per eventum litis ejuſmodi conſtiterit neutrum dictorum litigantium in dicto beneficio jus habere & idem beneficiũ, ut præmittitur vacare, & tempore datæ præſentium non ſit in eo jus alicui ſpecialiter acquiſitum cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem N. auctoritate noſtra conferas & aſſignare procures, inducens &c: Secundo quando Papa ipſemet confert *ſi neutri litigantium ſit ius quæſitum*, & hoc eſt tutius, & poſtea petit in judicio recipi in partem, & recipitur. Reſcriptũ verò, *ſi nulli*, dicitur quando ſunt tres vel plures nullum jus habentes, & ſuper eo dẽ beneficio litigantes & providetur à Papa tertio de tali beneficio: quod demũm habet locum quando illud eſt litigioſum; vel quando partes eſſent pares in data, & ſe impedirent per concurſum, niſi tamen

Item iſta regula quoad beneficium inpetratum benè eſt danda hodie, & data fuit tempore meo, quia habet decretum irritans, & etiam quoad obienta daretur, niſi in bulla poneretur illa clauſula, quam ſuperius dixi, ſcilicet quorum veros valores &c. *Sixtus tamen fecit unam aliam regulam, quod tenetur quis exprimere omnia beneficia, & eorum valores quæ obtinebat tempore impetrationis, alias annullabat: ſed poſtea fuit caſſata ob cauſſam.*

G *Item ex prædictis etiam ſequitur quod de penſione, quam quis non habet in titulum ab Eccleſia, non tenetur quis etiam facere mentionem valoris, nec ipſius penſionis, facit quod*
dicit Io. And. in c. poſtulaſti, & in c. ad audientiam de reſcript. & Domi in c. ſi 11
pauper de præb. lib. 6. alias ſic facit gl. in cle. 11. in verbo quodcumq; de vita, & honeſta. cleric. *Sed quia hodie qualibet penſio ſuccedit loco beneficij, quia eſt ad vitam recipientis; ideo credo quod teneatur impetrans mentionem facere de ea.*

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A *Iſta Regula dicit)* Hæc Innocentij Regula nonnihil immutata eſt & aucta per poſteriores Pontifices. Nam Pius IV. quem alij adhæc uſque tempora ſecuti ſunt poſt dictiones *exprimatur niſi*, induxerunt, ſeu deleverunt ſequentia (*motu proprio gratiæ eiuſmodi fiant, vel*) & poſt dictionem *gratiæ ſint nullæ* ſubjecerunt ſequentia:

Et idem ſervetur in gratiis quas à Sanctitate ſua motu proprio emanare contigerit: quod beneficia tamen de quibus per ſuam Sanct. pro tempore providetur, ſeu provideri mandatur, aut alias diſponitur, ac litteris per quas pro tempore ad Eccleſiarum Patriarchalium, & Cathedralium, ac Monaſteriorum regimina promotis conceditur, quod Monaſteria, & alia beneficia Eccleſiaſtica ſecularia, & regularia per eos obtenta, & in quibus, & ad quæ jus eis competit, retinere poſſint.

Quæ appendicula quorſum fuerit per poſteriores Pontifices Regulæ huic inſerta, ex dicendis patebit.

B *Orta ex Regula Vrbani VI.)* Adſtruit tamen Gomeſius ad hanc Regul. illius 12
conditorem non fuiſſe Urbanum VI. ſed Urbanum IV cumque quatuor Re-
gulas edidiſſe ſuper valore experimendo in gratiis, quarum prima fuit circa 13
gratias, & beneficia obtenta cujus facit mentionem Rota *deciſ.* 19. *de præbend. in Noviſſimis.* Secunda circa impetrantes beneficia vacantia, vel certo modo vacatura, ex quibus duabus unam compoſuit Joannes XXIII. ex qua ſumpta fuit iſta moderna. Tertia fuit de valore exprimendo in unionibus benefi-

beneficiorum : hanc Innocentius VIII. ſuis Regulis inſeruit, ſub numero xxi. ut patet ſupra. Quarta & poſtrema fuit de exprimendo valore circa beneficia impetrata motu proprio, quæ beneficia tempore Innocentij excipiebantur ab hac Regula. Nam hic ſtatuitur gratiam motus proprij non includi ſub hac Regula, quod & notat Mandoſ. *ad Reg. de union. quæſt. 2. nu. 2.* Verum poſtea receſſum eſt ab hac Innocentij Regula, & Ordinatum per ſequentes Pontifices, ut etiam idem obſervaretur in gratijs motu proprio conceſsis, ut ex ſupra ſcripta appendicula videre eſt, quæ loquitur tantum in beneficijs obtinendis, ut mox dicam. 14

Cæterùm adverte quod hæc Regula locum non habet in collatione Ordinarij *Mandoſ. ad Reg. 22. quæſt. 11. num. 3. Flam Pariſ. de reſig. benef. lib 8 quæſt. 9. num. 44.* ſed tantum locum habet in gratijs Papæ, Legatorum, & Cardinalium nam iſti perſonis cenſentur providere, illi Eccleſijs, *Gomeſ. ad hanc Reg. quæſt. 2. Anaſt. Germonius tract. de Indultis Cardin. §. Tibi nu. 102. Cardin. Tuſchus pract. concluſ. tom. 6. concluſ. 99.* Adverte ſecundo, quod valor expreſſus diſtinctè probandus eſt & non in confuſo, v.g. narratur unum non excedere 100. & aliud 24. non ſufficit probare in confuſo quod ambo non excedant 124. ſed eſt diſtincta probatio neceſſaria juxta narrata, ſcilicet quod unum non excedit 100. & aliud 24. juxta tradita per Nicol Garciam *de beneſ. part. 6. cap. 2. nu. 55.* & Farinacium *deciſ. 351. p 2. in Noviſſ.* ubi ſcribit valorem beneficij plenè & concludenter probandum eſſe, nec ſufficere illum probari per publicam vocem & famam, quando agitur de perpetuo præjudicio. Adverte tertio, quod dicitur in hac Innocentij Reg non exprimendum valorem in gratia motu proprio facta, & ex conſequenti non dari vacationem beneficij proprio motu impetrati ob valoris ſuppreſſionem, id tantum nunc obtinere ſecundum ſupraſcriptam Pij IV. & aliorum recentiorum Conſtitutionem appendicularem, in beneficiis obtinendis, quippe quæ reſtricta eſt tantum ad beneficia de quibus per Sanctitat. ſuam pro tempore providetur, ſeu provideri mandatur, vel alias diſponitur; Sic ut reſpectu huius limitationis veniant beneficia tantum quæ tunc motu proprio conferuntur, non autem ea quæ prius per promotum obtinebantur, cum limitata diſpoſitio, limitatum producat effectum, & dictio illa *quo-ad* reſtringat, & limitet præcedentem diſpoſitionem *leg. penult. ff. de excuſat tut* *Decius conſil. 360. numero 6. verſ Tertio* & abſurdum eſſet, ut Papa qui motu proprio, confert beneficium alicui, teneatur divinare an ille alia beneficia poſſideat nec ne; cum tamen per ſuos officiales facile poſſet habere notitiam valoris beneficij ejus quod conferre intendit, ut rectè, & doctè annotavit Illuſtriſſim. Cardinalis Seraphinus Oliverius olim Rotæ celeberrimus Auditor *in una Lunen. Prioratus 9. Februarij 1590.* relata in deciſ. dicti Domini Seraphini *ſub numero 911. num. 1. & ſeqq.* Quartò adverte 15 16 17

adverte ſi lis oriatur inter proviſum Apoſtolicè & proviſum à Nuncio qui 18
facultatem habet conferendi beneficia valoris 24. Ducatorum onus probandi valorem incumbere proviſio à Nuncio, ut decidit Rota *in una Placent. beneficij coram doctiſſ. ac* R. P. D. *Orano* 8. *Maij* 1586. quod procedit non obſtante aſſertione Nuncij: quia ejus aſſertioni circa valorem non credetur propter fraudes quæ fieri poſſunt *Rota deciſ.* 10. *de præb. in No. Put. dec* 322. *lib. Anaſt. Germon. de Indult. Card.* §. *ac irritum nu* 27. *Mohed. deciſ.* 20. *nu.* 1. *de præb. Garcia de ben p.* 5. *c.* 3. *nu.* 188. Quintò adverte Nuncium vigore ſuæ facultatis poſſe conferre be-
neficia Juriſpatronatus Eccleſiaſt. non excedentia valorem 24. Duc. imò etiam 19
Juriſpatronatus laicorum, ex eorum negligentia ad Papam, aut ad Ordinarium devoluta, dummodo non excedant valorem 24. Duc. *Garcia d. cap.* 3. *numero.* 243. *& ſequentibus.*

C *Propter mediam annatam*) Ideò inventa fuit hæc Regula ne per ejuſmodi va- 20
loris taciturnitatem Annatæ defraudarentur, quæ, ut inquit Gomeſ. ad ſubventionem Papæ & Cardinalium indigentium introductæ fuerunt, ſicut & charitativa ſubſidia, ut tradit Fernand Cordub. *in tract. Annatarum*, & deniq; ut Papa intelligat qualitatem beneficij quod confert, habita etiam ratione meritorum perſonæ cui confertur, ut not. Gomeſ. *ad hanc Reg. q.* 3. ſed hodie ex gene- 21
rali conſuetudine & ſtylo Curiæ Ro. Canonicatus omnes Germaniæ & Hiſpaniæ reſcribuntur ad 24. Duc. idque ut vitentur Annata, & ita ſe habent Concordata Germa. *Branden. ſuper Concord Germ. notab.* 2. addique ſolet clauſula augendi, & minuendi in litterarum expeditione, vel iſta, *quod obſtan. Oratoris ha-* 22
beantur pro expreſſis, necnon, *verus valor & vacationis modus &c: habeantur pro expreſſis*, alioquin verus eſſet valor exprimendus, *ut notat Rebuff. in. praxi in forma novæ proviſionis*, ne gratia reddatur nulla: ſi enim falſus beneficij valor ſeu minor, ſeu maior expreſſus ſit gratia nulla eſt, ex ſtylo Ro. Curiæ, ut diximus quod & probat Creſcent. *dec.* 8 *de præb* & Io. Guitierrez *lib.* 2. *Canon. quæſtionum c.* 15. *nu.* 76 ubi reprobat opinionem P. de Anchor. *conſ.* 395. *nu.* 13. & Covar. *lib.* 1. *Var. reſol. c.* 20. *nu.* 7. exiſtimantium errorem in valore commiſſum non vitiare gratiam eo quod verus valor difficilem habeat certitudinem, & proinde error in valore exprimendo non ſit conſiderandus, ubi de voluntate Principis conſtat. Horum enim opinio neutiquam eſt recipienda. Cum hæc Reg. (quam ſtylus Ro. Curiæ comprobat) indiſtinctè præcipiat verum valorem beneficii impetrandi eſſe exprimendum ad hoc ut gratia valeat, alias ſit irrita, nulla, & ſubreptitia. Quod adeò verum eſt ut etiamſi expreſſio va- 23
loris beneficij non eſſet neceſſaria, ſi tamen ſit facta, & reperiatur majoris valoris, nihilominus nulla ſit gratia *Maſcardus de probat. concluſ.* 874. *nu.* 6. adeò ut
beneficium cenſeatur vacare per obitum reſignantis cum in reſignatione nõ eſt 24
expreſ-

expreſſis verus valor, *Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib.* 10. *q.* 2. *nu* 43. efficiaturq́; Reſignatarius inhabilis, non ſic tamen ut reſignatarius non poſſit illud beneficiū obtinere ex alia cauſſa, *Caput aquen. deciſ.* 16. *lib.* 1. Nunc ad propoſitum. Dico igitur nihil intereſſe, nihilq́; conſiderabile quod Papa alias eſſet conceſſurus beneficium, cujus valor non fuit expreſſus, quia in dubio illud non eſt præſumendum. Rurſum, ſi exprimatur minor valor, quam revera ſit, etiamſi conſtaret Papam adhuc vero valore expreſſo nihilominus conceſſurum, non ideò conſequitur gratiam validari: quoniam per majorem valorem Pontifex redderetur difficilior ad concedendum, licet tandem eſſet conceſſurus, quo caſu gratia eſt nulla *Menoch de arb. iud. lib. 2. cent 3. caſu.* 201. *nu.* 77. *c poſtulaſti de Reſcript. Dec. conſ.* 11 *nu.* 16. Si verò exprimatur major valor (quod rarò, aut nunquã ferè contingit) idem adhuc eſſet dicendum inquit D. Guitierrez. Nam licet in hac ſpecie propter minorem valorem appareat etiam certum Principem de vero valore idem conceſſurum, ac ideò Covar d. loco contendat non vitiari gratiã, quod expreſſio majoris valoris fuerat facta cauſſa demonſtrationis, quia de corpore beneficii conſtaret, *l. demonſtratio falſa ff. de Cond. & demonſt* attamen quia verus valor erat neceſſariò exprimendus, & ſic hæc quantitas, & valor ſit pars gratiæ *Rot deciſ.* 6 *in antiq.* non cauſſa demonſtrationis adjectus, ſequitur quod ſive 25
ſit expreſſus minor valor, ſive major, gratia ſit nulla, & ſubreptitia. Sunt & alia quæ idem D. Guitierrez producit argumenta Anchoranum & Covar. latius refutantia, quæ vide. Adverte interim quod licet hæc Regula inducat nullitatem gratiæ in qua verus valor non exprimitur, attamen non inducit vacationem ſeu reſervationem, *Flam. d. quæſt.* 2 *nu.* 44.

D *Exceptis diſtributionibus*) Et ſic attenduntur fructus groſſi in abſentia, idq́ue 26
deductis oneribus *Oldrad. conſ.* 118. *Felij. in c. ad aures de Reſcript. Nicol. Garcia de ben. p.* 1. *c.* 5. *nu.* 479. *Achilles de Graſſis deciſ.* 1. *de probat.* ubi inſuper ſcribit valorem beneficij probari per annos quinq; & poſt ut *& Fla. Pariſ. d. lib.* 10 *q.* 2 *num.* 55. quam tamen opinionem non probat Nicol. Garcia *d. tract. de benef. p.* 5. *c.* 3. *nu.* 220. & multominus eorum qui dicunt probari per tres annos præcedentes ex Pinello *in l.* 2. *C. de Reſcind. vend.* 3. *c. ult. nu.* 30. ſed adſtruit probari valorem per decem annos ante gratiam, quam tenet Rota ut per Anton. Auguſt. *deciſ.* 497. *lib* 3. *qua eſt.* 3. *p. diverſ. Put. deciſ.* 373. *nu.* 2. & ita tenuit Rota *in una Cameracen. unionis* 19. *Ian.* 1575. *coram. D Lancellotto* & ſi ex adverſo detur de Re- 27
gula de valore, incumbit onus probandi exceſſivitatem valoris opponenti de Regula, & debet probare exceſſivitatem valoris per decem annos ante impetrationem, atq; ita reſolvit Rota *coram Caputaquen.* 1. *Febr.* 1557. vide Flam. *d. q.* 2 *nu.* 50. & Farinacium *dec.* 550. *p.* 2. ubi ſcribit valorem fructuum beneficij probari debere plenè & concludenter ad effectum hujus Regulæ: ſecus tamen ſi ad effectum retardandi vel annullandi penſionem ſuper beneficio impoſitam, quia

Digitized by Google

tunc ſufficit levior probatio *idem Farinac.d.deciſ. 550.p.1.& deciſ. 455 nu.8.* ubi dicit beneficij valorem per non exceſſum probari per teſtes de publica voce & fama. *Garcia de Ben.p.5.c.3.num.198.* Cæterùm advertè, valorem Canonicatuum non egere juſtificatione: cum enim iſti Canonicatus conſiſtant in diſtributionibus, ſolent exprimi valoris 24. Ducatorum, ut fuit reſolutum coram R. P D. Coccino *in una Conſtantien. Canonicatus 14. Iunij 1610. & in alia Ludien. & Paderborn.*

E *In ſtipendium)* Idem adſtruit Card. Tuſchus *pract. concluſ. tom. 6. concluſ 99.* Covar. *tom.1. par.2. c.6.§.3.nu.7.in fi.*

F *Vacat primum ipſo iure)* Vide quæ ſcripſi ſupra ad Reg. 52.

G *Non tenetur quis)* Vide Gonzales *ad Reg. Cancell. gl.5.§. 5.nu.* 15 16 17. & 18. quibus in locis diſſentientes diverſorum opiniones affert & tandem concludit 28
penſionis non eſſe faciendam mentionem: cum enim, inquit, penſio non ſit beneficium Eccleſiaſticum, ut denuit Rota *deciſ.11.numero.1.de prebend. in antiq.* Geminia. *in c. non poteſt in pr. num.5 de preb. in 6.* & jura ſolummodo diſponant quod narrentur obtenta beneficia, conſequens eſt penſionis non eſſe faciendam mentionem; cum beneficium non ſit; atque ita hodie ſervat Rota; quod tamen hactenus intellige, dummodo penſio non ſit aſſignata in titulum 29
beneficij, puta quando alicui aſſignatur ſuper fructibus alicujus Eccleſiæ, ut deinceps ſit Eccleſiaſticum beneficium: quia tum ejuſmodi penſionis, illiuſve valoris facienda erit mentio, cum verè ſit Eccleſiaſticum beneficum *Gigas de penſio. q. 20. verſ. Quartò limita & d.q.67.nu.1.& q.99.nu.22.in fi.*

Argumenta in Regul. LXII. INNOCENTII VIII.

1. HÆc Regula præſcribit modum faciendi ſuppl. pro beneficio vacantẽ.
2. Generalis reſervatio diſpoſitivè nunquam debet dari in Bulla, niſi in caſibus hic expreſſis.
3. Beneficia Officialium Sedis Apoſtolicæ ſunt generaliter reſervata.
4. Etiamſi exprimatur modus vacandi per Conſtit. execrabilis, vel per devolutionem cum clauſula, quovis alio modo vacet, tunc non venit alia generalis reſervatio,
5. Proviſio, & nova proviſio quid differant.
6. Si petatur ſurrogatio, vel gratia, ſi neutri, vel ſi nulli, non debet dari niſi collitiganti, & debet hoc ſpecificari.
7. Modus impetrandi beneficia reſervata.
8. Verba ex reſſa quæ dicantur.
9. Dictio pure in Regula quid deſignet.
10. Beneficia officialium Papæ ſunt generaliter reſervata.
11. Reſervatio generalis non venit in reſcripto Papæ niſi exprimatur.
12. Reſervationes hic expreſſæ non ſunt gene-

Digitized by Google

generales in corpore juris clauſæ.
13. Bina juſsio Papæ per fiat vel per conceſſum habetur pro motu proprio vel pro certa ſcientia.
14. An hæc Regula ſit danda.
15. Diſcrimen novæ proviſionis à Perinde valere in quo conſiſtat.
16. Effectus gratiæ ſi neutri, & ſi nulli.
17. Gratia Si neutri non datur poſt tres ſententias conformes, ſed bene Si alteri.
18. Gratia ſi neutri concedi ſolet in præſentationibus vel electionibus in quibus prætenditur formam non eſſe ſervatam: ideò his temporibus operæ pretium, eſt ut in electionibus in quibus difficulter forma Conc. Trid. obſervatur, obtineatur gratia Si neutri.
19. Novæ proviſionis definitio.
20. Clauſula, ſive præmiſſo vel alio quovis modo vacet expenditur.

Regula lxii. Innocentij viii.

DE CLAUSULIS IN BENEFICIIS VACANTIBUS PONENDIS.

ITem voluit & ordinavit quod quando providet, ſeu mandat provideri alicui de beneficio Eccleſiaſtico vacante, tunc dari poterunt clauſulæ ſi putantur, etiamſi illud quovis modo &c, ſeu per Conſtit. Execrabilis vacet, ac ſpecialiter reſervatum inter aliquos litigioſum ſit, & eius collatio devoluta fuerit; & ſi pro collitigante vel ſubrogationem, aut ſi neutri, vel ſi nulli &c, petēte, ſi tunc ſpecificè lis exprimatur. Nec detur aliqua generalis reſervatio diſpoſitivè, niſi deſuper in conceſſione ſpecialis & expreſsè, ac purè, & non ſub conditione mentio fiat, & tunc reliquæ reſervationes inibi contentæ veniant. Si verò tempore expeditionis litterarum, generalis reſervatio huiuſmodi probari non poſſit, aut in novis proviſionibus, aut pro collitigantibus, ſi neutri, vel ſi nulli &c: ſit expreſſum quod ab aliquibus aſſeritur illum cuius beneficium cōceditur Collectorem, vel unicum Subcollectorem, Abbreviatorem, vel familiarem, Notarium, aut dictæ Sedis Officialem fuiſſe, clauſula opponatur, Etiamſi dictum beneficium ex eo quod talis Collector, vel unicus Subcollector, Abbreviator, vel familiaris, Notarius, aut dictę Sedis Officialis, fuit diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervatum exiſtat, dummodo non ſit in eo alicui ſpecialiter ius quæſitum. In reliquis verò nulla clauſula detur vnde re-

ſervatio generalis elici poſſit, niſi deſuper ſignatura, per duplex *Fiat* ſignata ſit, aut reſervatio, vel alias ſpecialiter habeatur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

Iſta Regula dicit quod quando Papa mandat alicui provideri, vel ipſe providet de aliquo beneficio, quod ſi in ſupplicatione petatur quod conferatur quovis modo vacet ſive per conſtitutionem Execrabilis, etiamſi alias reſervatum ſit, vel inter aliquos ſit litigioſum, & ſi ſit etiam devoluta collatio ad Sedem Apoſtolicam, omnes clauſulæ dentur. Item ſi petatur ſurrogatio pro collitigante, vel ſi petatur gratia ſi neutri, vel ſi nulli, tunc detur ſi hoc ſpecifice petatur. Item quod per clauſulas prædictas poſitas in ſupplicatione non detur aliqua generalis reſervatio diſpoſitivè, ſcilicet quod Papa providet impetranti de beneficio vacanti in curia &c: niſi fiat expreſſa mentio de tali reſervatione, & non ſub conditione, ſed pure, & tunc detur generalis reſervatio expreſſa, & etiam hoc caſu reſervationes contentæ, prout ſuperius eſt dictum, veniunt etiamſi petantur ſub conditione. Item dicit quod ſi tempore expeditionis bullarum non poßit generalis reſervatio huiuſmodi probari, tunc non debet dari clauſula, per quam generalis reſervatio elici poßit, niſi exprimatur in novis proviſionibus, vel gratia Si neutri, vel Si nulli pro collitigantibus, quod ab aliquibus aſſeritur illum cuius beneficium conceditur collectorem, vel ſubcollectorem, vel familiarem Papæ, vel Cardinalis fuerit: quia tunc debet poni clauſula etiamſi dictum beneficium ex eo quod talis collector vel ſubcollector, abbreviatur, vel familiaris Cardinalis fuerit diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervatum exſtat, dummodo alicui non ſit ſpecialiter ius quæſitum. Item quod prædicta regula eſt vera niſi deſuper ſignatura per duplex fiat ſit ſignata, vel per reformationem, vel aliter ſpecialiter concedatur.

A *Hoc dicit notanter iſta regula, quæ docet te facere ſupplicationes pro beneficio vacan-* E
B *ti, ſive per novam proviſionem, ſive per ſurrogationem, ſive per gratiam ſi neutri, aut*
C *ſi nulli: & declarat tibi verba poſita in ſupplicatione.*
D *Item dat modum faciendi minutam ſuper tali ſupplicatione.*

Item declarat tibi quæ eſt generalis reſervatio melius quam deciſio Rotæ, & melius quam Io. Mil. & cæteri Doctores.

Et colligitur hic una regula, ſcilicet quod generalis reſervatio diſpoſitivè nunquam debet dari in bulla, niſi in caſibus hic expreßis; & in hoc eſt hodie differentia inter Z *ſpecialem & generalem reſervationem, alias quoad proviſionem Papæ quod ad eum*

ſolum

ſolum pertineat , non ad alium inferiorem , nulla eſt differentia inter ſpecialem &
generalem , ut dixi ſupra in ſecunda regula , ſufficiat cap. ſi eo tempore de ele-
E ction. libro ſexto. ſed eſt differentia in hoc quod etiamſi verba omnia hic poſita nar-
rarentur in aliqua bulla , tamen propterea non diceretur venire generalis reſervatio
ut hic.

Item colligitur hic alia regula quod etiam beneficia officialium Sedis Apoſtolicæ vide- 3
licet Collectorum & Subcollectorum , Abbreviatorum, item Familiarium Papæ vel Car-
dinalium ſunt generaliter reſervata.

Item colligitur tertia regula hic , quod etiamſi exprimatur modus vacandi per conſti- 4
tutionem Execrabilis, vel per Devolutionem cum clauſula , quovis alio modo vacet,
tunc non venit aliqua generalis reſervatio : ſed ſi exprimitur generalis, & probatur, tamen
etiam ſi aliquo modo vacet, vel beneficium ſit reſervatum, venit ſi exprimitur ut ſupra ,
alias non, ut hic, & iſta ſubiungam , & declarabo.

Et primo pondero verbum ibi , quod non providet &c : ex quo apparet quod 5
eſt differentia inter proviſionem & novam proviſionem : quia proviſio eſt ſimplex de be-
neficio vacanti de iure, & de facto, & nova proviſio præſupponit novum titulum, & eſt
differentia quoad ad infra dicenda , & ex verbis infra poſitis, ibi etiamſi illud quovis
F modo &c : uſq; ibi & ſi pro collitigante &c : colligitur forma ſupplicationis: quia quo-
tidie dicimus in ſupplicationibus expreſſo uno modo vacandi ſubiungimus , ſive præmiſſo
ſive alio quovis modo &c : vacet, aut per Conſtitutionem Execrabilis , & alias
generaliter vel ſpecialiter reſervatum, affectum, devolutum, litigioſum , cuius
litis ſtatum &c : exemplificat, etiam beneficium litigioſum inter alios poteſt impetrari,
dixi ſuperius in regula de ſurrogatione , & plenius per gloſſ. & text. & Doctor, in cap.
I. & II. ut lite penden. lib. VI.

Item ibi , & ſi pro collitigante &c : uſq; ibi nec detur eſt ponderandum : quia 6
ſi petatur ſurrogatio vel gratia Si neutri , vel Si nulli non debet dari niſi collitiganti:
& debet hoc ſpecificari.

G Ego tamen vidi dari gratiam ſi nulli , alteri tertio non litiganti, qui narrabat litem
fore inter talem & talem , & committebatur Auditori, quod Si neutri litigantium vel
nulli competeret ius in beneficio, quod conferret alteri tertio.

Et de hoc non eſt mirandum , quia ſi non tollitur ius quæſitum alteri litigantium ,
non facit ſibi iniuriam qui utitur iure ſuo capitulo non Eccleſia de Ele-
ctione.

Item pondero mihi verba , hic , ibi nec detur aliqua generalis re-
ſervatio diſpoſitivè niſi deſuper in conceſſione ſpecialis , & expreſsè ,
ac purè , & non ſub conditione &c : & pono exemplum : quia debet dici in ſup-
plicatione quod petitur tale beneficium quod vacavit per obitum talis Familiaris Papæ &c: 7

vult dicere iſta regula quod in corpore ſupra petantur & Papa dicat fiat, & infra poſitis etiam petatur, & Papa ibi dicat fiat, & ratio eſt, quia iuſſus binus Principis habetur pro motu proprio vel pro certa ſcientia l. nec damnoſa & ibi Bal. C. de preci. imper. offe. 13
& ex hoc oritur practica, quia dicimus in ſupplicatione & alias generaliter vel ſpecialiter reſervat &c: *& poſtea in clauſulis ponimus* & cum clauſula generalem reſervationem importan. &c: *& non debet in expeditione exprimi ut ſupra in hac regula dicitur, & pleriq; illam clauſulam non intelligunt.*

Item quod dicitur hic per duplex fiat, idem intelligas de duplici ſignatura per conceſſum id eſt per illum cui Papa commiſit ſignaturam arg. l. item eorum §. 1. ff. quod cuiuſque uni. *& ita practicat Cancellaria: & pondero hic quod reformatio & ſignatura in clauſulis æquiparantur, Nec obſtat glo. in ſimili* in c. ſuam de appel. & in l. ſi convenerit la. 1. ff. de pign. actio. *& iſta regula eſſet danda, licet concernat expeditionem* 14
quæ valet in intellectum generalis reſervationis, neſcio tamen ſi daretur hodie, quia non memini me vidiſſe.

COMMENTARIA JO. A CHORIER.

D*Ocet te facere ſupplicationes*) Vide Flam. Pariſ. *tract. de Reſign. benef. lib.* 8. *quæſt.* 7. ubi varias ſupplicationum formas adducit.

Sive per novam proviſionem) Effectum novæ proviſionis vide apud Rebuff. in 15
praxi tit. de nova proviſione, diſcrimen autem novæ proviſionis, & Perinde valere in eo conſiſtit, quod illa detur quando ſubeſt defectus in collatione facta ab alio quam à Papa: Iſtud autem datur, quando Papa confirmat gratiam ſuam aliqua ex parte invalidam, *Rebuff. in praxi initio partis* 2. *nu.* 3.

Sive per ſubrogationem) Conſule Rebuff. tit. de ſubrogationibus per tot. & quæ dicta ſunt ſupra ad Reg. 27. de ſurrogandis Collitigantibus.

Sive per gratiam ſi neutri, ſi nulli) Notent Juniores per gratiam *ſi neutri* acqui- 16
ri beneficium quando neuter litigantium ſuper illo jus habet; quod bifariam fieri poteſt: primo dirigendo gratiam ſeu reſcriptum Epiſcopo vel alteri cui Papa mandat, ut ſi per eventum litis ejuſmodi conſtiterit neutrum dictorum litigantium in dicto beneficio jus habere & idem beneficiũ, ut præmittitur vacare, & tempore datæ præſentium non ſit in eo jus alicui ſpecialiter acquiſitum cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem N. auctoritate noſtra conferas & aſſignare procures, inducens &c: Secundo quando Papa ipſemet confert *ſi neutri litigantium ſit ius quæſitum*, & hoc eſt tutius, & poſtea petit in judicio recipi in partem, & recipitur. Reſcriptũ verò, *ſi nulli*, dicitur quando ſunt tres vel plures nullum jus habentes, & ſuper eo dẽ beneficio litigantes & providetur à Papa tertio de tali beneficio: quod demum habet locum quando illud eſt litigioſum; vel quando partes eſſent pares in data, & ſe impedirent per concurſum, niſi tamen

tamen in gratia alterius eſſet clauſula gratificationis. Interea adverte quod gratia *Si neutri* non datur poſt tres ſententias victo, ſed poteſt dari reſcriptum *Si alteri*, videlicet ſi victori jus non competit, eidem victo conferatur, quo caſu is non poterit ius antiquum deducere, ſed novum tantum, ut pote hæreſim, vel ſimoniam quam victus neſciebat, & ſi illam probet illam obtinebit, alias opponetur exceptio rei judicatæ per tot. tit. de except. rei jud. Deniq; ſolet concedi gratia *Si neutri* in præſentationibus, vel electionibus in quibus prætenditur formam non eſſe ſervatam: & hodie in electionibus in quibus exactè vix ſervari poteſt forma Concilii Trid. operæ pretium eſt, ut electus impetret gratiam hanc *Si neutri*. Plura hac de re videantur apud Rebuff. *in praxi in 1. p. ſignat ubi latius hæc deducit & explicat.* 17 18

E *Generalis reſervatio*) Huc faciunt quæ dicta ſunt ſupra ad Reg 2.

F *Et nova proviſio præſupponit*) Nova proviſio definitur, ut ſit Papæ proviſio ad alterius iam factæ ab alio confirmationem, probatur in c. poſt electionem de conceſſ. præb & eſt nova & prima proviſio, inquit Rebuff. *in praxi tit de Nova proviſione*, quoad Papam, quia de recenti ipſe confert, quamvis collatio, præſentatio, electio, ab alijs antea facta fuiſſet; ſed impetrans eam proviſionem &c: dubitabat viribus non ſubſiſtere *DD. in d. c. poſt electionem*. Neque enim datur nova proviſio niſi in dubio validitatis prioris proviſionis, ut notat Rebuff. ubi ſupra. Quod ſi Papa providerit fortè inutiliter, tum non datur nova proviſio, ſed gratia Perinde valere, ut nimirum perinde valeat talis proviſio ac ſi ritè id temporis facta fuiſſet, nam Papa poteſt fingere expreſſum quod in primis litteris non eſt expreſſum *Flam. Pariſ. conſ.* 44. *vol.*4. de qua gratia Perinde vide quæ late ſcribit Rebuff. *in praxi, initio partis ſecundæ.* Sed hæc dicta ſint obiter in gratiam juniorum. 19

G *Sive præmiſſo, ſive alio*) Regulariter expreſſo uno modo vacandi, non venit alius *c. ſuſceptum de Reſcript in 6.* Ideò ſolet apponi clauſula memorata *ſive præmiſſo, ſive alio quovis modo* &c. per quam includitur omnis modus vacandi, ſive directus, ſive indirectus, etiam acceſſorius ex intentione concedentis, dummodo ex perſona expreſſa & nominata in gratia vacet, *gl. Geminia. Imo. in d.c. ſuſceptum Lapus alleg. 79. nu 2. Card. Pariſ. conſ. 33. nu, 20. lib.3. Caſſad. dec. 5. de Præb.* ſi tamen eſſet adjecta clauſula *ex alterius & cuiuſcumq; perſona vacet*. includeretur etiam modus vacandi per extraneam perſonam *Flam. Pariſ de Reſig. lib.8. q. 7. nu. 136* Vnde infertur ſi beneficium vacet per obitum, ut quia reſignans obiiſſet, poterit illud reſignatarius capere *Put deciſ.* 280 *lib.2. nu* 11. Secundo infertur, quod ſi alius impetrans verum expreſſerit modum, non præferretur iſti ſi poſterior fuerit, *Rebuff. in praxi tit. forma ſignaturæ num. 6 & 7.* ubi limitat niſi unus vacandi modus tantum eſſet expreſſus in bulla, & in executorijs litteris, de clau- 20

de clauſa *quovis modo*: quia per hoc non veniret alius modus, quam in bulla expreſſus, quia litteræ executoriæ non ampliant gratiam *text. & ibi DD. in cle.* 1. *in fin de Præbend.*

Tertio non litiganti) Hoc quotidie fieri in Francia notat Rebuff. in praxi *tit. de Reſcript. ſi neutri nu* 10.

Beneficia Officialium) Huc refer quæ ſcripſi ſupra ad Reg. VI.

Habetur pro motu proprio) Idem adſtruit noſter Auctor, ſupra ad Regu: 45. Non valeat impetratio &c.

Argumenta in Reg. LXIII.
Innocentii. VIII.

1. Dignitas Curata vel electiva exprimi debet in impetrationibus alias gratia eſt ſubreptitia
2. Papa ubi manus appoſuit, Cancellaria non debet ſe intromittere.
3. Cautela, cum bulla tranſivit per Cameram.
4. Hæc Reg. eſt de dandis.
5. An hæc Regula locum habeat in proviſione facta motu proprio.
6. An clauſula quod major ſpecificatio in confectione litterarum fieri poſſit, faciat ut cancell. poſſit exprimere qualitates non expreſſas in ſupplicatione.
7. Stylus Curiæ Rom. ſervandus eſt.
8. Qualitates inductæ à jure vel ſtylo Ro. Cu. ſi ommittantur vitiant gratiam.
9. Major idoneitas requiritur in Cura quam in aliis beneficiis.
10. Perinde valere ſuper eo quod fuit expreſſum capellaniam vel dignitatem eſſe ſine cura cum tamen haberet annexam curam animarum.
11. Exprimere non eſt neceſſe qualitates quæ inſunt beneficio de jure communi.
12. Valet impetratio de Regulari beneficio non expreſſo quod ſit manuale.
13. Non eſt facienda mentio qualitatum quę non conſiderantur à jure vel ſtylo.
14. Preciſta non tenetur exprimere qualitates beneficiorum quæ poſſidet.
15. Penſionarius impetrans beneficium tenetur penſionis quam habet in alio beneficio mentionem facere.

Regula lxiii. Innocentij viii.

De expreſſione qualitatum beneficiorum in impetrationibus.

Item voluit quod ſuper beneficiis Eccleſiaſticis, de qualitatibus illorum, videlicet an dignitates, perſonatus, vel officia ſint, eiſq;

cura immineat animarum, & ad illa conſueverint qui per electionem aſſumi mentio fiat: alias gratiæ peſuper factæ ſint nullæ: & ſi qualitates huiuſmodi affirmativè ſeu conditionaliter non exprimantur, negativa deſuper expreſſio fiat in beneficiis, quæ tales qualitates vel ex eis aliquas conſueverint habere.

GLOSSEMA ALPHONSI.

ISta Regula dicit, quod impetrans beneficium debet facere mentionem de qualitate ipſius an ſit dignitas, perſonatus, vel officium, & an illi immineat curat animarum, & an conſueverit quis per electionem aſſumi: alias non valet gratia: Et ſi prædictæ qualitates non exprimantur ſaltem conditionaliter, tunc Abbreviatores debent dare negativè, puta dicendo quod non eſt dignitas electiva, nec perſonatus, aut officium cui cura immineat animarum, hoc dicit.

Sed ego dubito in iſta Regula, quia ex quo primò dicitur quod gratia ſit nulla, quare mandat poſtea quod ponatur negativè? reſpondeo quod aliquando ex inadvertentia non ponitur & tunc gratia eſt nulla ſi probetur quod qualitas aliqua de hic expreßis ſibi inheret, vel ſi fortè expeditur per Cameram, tunc non exprimeretur negativè, ut hic dicitur, ſed ſimpliciter concederetur, ergò &c: Ratio huius Regulæ in aliquibus qualitatibus hic expreſ-
A *ſis fundatur iure communi: quia ſi dignitas eſt curata, debet alias fieri mentio de ea gratia*
B *eſt ſubreptitia. Idem ſi ſit electiva* ut in clc. 1. de præb. & cap. cum in illis cod. tit lib. 1
C VI. *Sed quod exprimatur quod ſit dignitas vel perſonatus, aut officium, non cavetur iure,*
D *quia ſatis eſt quod reputatur dignitas, cum iſta tria ſint ſinonima, & ſignificant idem, ut dicunt Doct.* in c. de multa de præb. & in c 1. de conſuet. lib. VI. *Ideò in ſupplicatione debet poni quod eſt dignitas, vel perſonatus, aut officium reputatur. Camera tamen ut intellexi tempore Sixti expedivit bullas mediante oculo caligante ſuper dignitate cui cura imminet animarum, ut electiva &c: licet in ſupplicatione nihil de hoc caveretur. Sed audivi poſtea quod fuit conceſſum, quod ſecundum tenorem ſupplicationis corrigeretur bul-*
E *la, & cancellaria noluit hoc corrigere, quia tranſiverat per Cameram. Nam ex quo Papa* 2
appoſuit manus, ipſa cancellaria non poteſt ſe intromittere c ut noſtrum de ap. *Sed in rei veritate non erraſſent Domini de Cancellaria, ſi vigore mandati correxiſſent; quia tunc ipſe Papa facit, & non ipſi, per iura vulgaria: tamen quia in illo mandato non fiebat mentio de Cancellaria, fortè ipſi intellexerunt quod corrigeretur per Cameram, & neſcio an Camera voluerit corrigere errores ſuos. Ideò eſt cautela quod quando bulla tranſivit per*
Cameram, ponatur in mandato quod corrigatur &c: per Cancellariam, per ſupradicta, & 3
tunc non eſſet dubium de ſtylo ignorantium.

Et iſta regula eſt danda, licet concernat expeditionem principaliter, quia habet decre- 4
tum irritans, & eam vidi produci.

Sed

Sed poſſet dubitari an hac Reg. haberet locum in proviſione facta motu proprio? & for-
tè propter decretum irritans poteſt dici quod ſic; quia non loquitur in impetrante : ſed di- 5
cit Regula quod ſuper beneficijs &c : mentio fiat &c : ad hoc faciunt gloſſ. in cle. literas
in verb. directas de præb. & in cle. ſi Romanus eo. tit. in verbo validat. dec.
Rot. cxi quæ incipit. Item licet motus proprius.

Vidi tamen in cancellaria altercari ſi propter iſtam clauſulam quæ ponitur in fine clau-
ſularum ſcilicet quod major ſpecificatio in confectione litterarum fieri poſsit : Cancellaria 6
poſsit iſtas qualitates non expreſſas in ſupplicatione exprimere in bulla. Et fuit mihi reſ-
ponſum quod una qualitas tantum poſſet exprimi, ſed omnes ſimul non : & nihil mihi fuit
allegatum, ſed quod ſtylus ita ſe habet, & ſatis eſt ad hoc per c. quam gravi de crimi- 7
ne falſi & cap. ex litteris de conſtit. *Camera tamen omnis qualitates illas daret cum*
illa clauſula, maximè tempore Sixti.

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A FVndatur jure) Textus eſt in I cum illis de præb. in 6. Qualitates autem
exprimendæ, vel ſunt à jure inductæ, & hæ ſi omittantur vitiant gratiam, 8
gl. in cle. 1. verb. alteri, prope med. de præb. text. & plo. in c. ſi motu proprio, de præb.
in 6. Bellam. deciſ. 697. col. pen. Caſſad. deciſ. 12. num. 5. de Reſcript. latiſsimè Meno-
chius de Arb. jud. lib. 2. cent. 2. caſu 201 *per tot.* etiamſi Papa alias conceſſiſſet
Felÿ in c. ſuper litteris col. 2 verſ limita 1. & cap. poſtulaſti de Reſcript. ſecus ſi ſint
tales ad quarum expreſſionem non tenetur impetrans de jure communi. *Felÿ in*
d. c. ſuper litteris nu 2 verſ limita primo & in c. in noſtra nu 14. *d tit.* vel ſunt in-
ductæ ex ſtylo curiæ quæ etiam ſunt exprimendæ, alioqui litteræ vitiantur *Lapus*
alleg. 89. Menoch. de Arb. iud. d. caſ. 201. *nu.* 27. *verſ aliqua.* & eſt communis obi-
nio, inquit Flam Pariſ *tract. de reſig. ben. lib.* 10. *q.* 2. *nu.* 13. quæ tota die practi-
catur, nam ſtylus curiæ eſt attendendus, & habetur pro lege, *Card Pariſ. conſil.*
44. *nu.* 17. *& ſeq. vol.* 1. *& conſ.* 14. *vol.* 4 ut & illæ quæ inſunt de facto ratione
conſuetudinis Eccleſiarum, vel alio modo, *Rota dec. 69. de Reſcript. Felÿ. d. nu.* 14.

B *Dignitas curata*) Adde Coraſ *de ben par. 4. c. 4 nu* 50. Menoch. *d. caſu*
201. nam cum Cura ſit ars artium, major idoneitas requiritur, & per conſequens
debet fieri ſpecifica mentio & per quantum tempus illam poſſederit *Flam. Pariſ.* 9
de reſig. ben. lib. 10. *q.* 2. *Franc. Marc. deciſ. Delphin. q.* 88. *&* 1004. aliud eſt ſi ſit
beneficium rurale quod careat cura *D. Seraphinus deciſ.* 947. Adverte tamen,
quod de ſtylo datur hodie Perinde valere quando fuit expreſſum dignitatem,
vel capellaniam eſſe ſine cura, cum tamen eſſet curata, & ponitur clauſula hæc:
" Sibiq; ſpecialem gratiam facien. Judici ſeu Judicibus ad quem vel quos litteræ
" prætactæ ſive conjunctim, ſive diviſim dirigantur, ut ſi per diligentem inquiſi-
" tionem Oratorem idoneum eſſe repererint, conſcientiam eorum onerando ad

 execution-

„ executionem litterarum prætactarum, ſervata alias earum forma, procedentes
„ litteras ipſas à data præſentium valere, plenamque roboris firmitatem obtinere,
„ & Oratori ſuffragari debere decerni, perinde ac ſi ipſi Capellaniæ cura anima-
„ rum imminebat expreſſum fuiſſet, committere dignemini. &c.

C *Electiva*) Adde gl. *in c. Cum illis de præb. in 6.* Rotam *deciſ* 41. *de reſcript. in antiq.* Biſignelt. *deciſ.* 13. *nu.* 5. *de præb.* Filij. *in c. in noſtra, de Reſcript.* ubi latè materiam tractant expreſſionis qualitatum beneficiorum.

D *Vel Patronatus*) Adde Rebuff. *in praxi in 3. p. ſig. nu. 6.* Geminia & alios *in c. 2. de præb. in 6.* Felij. *in d. c. in noſtra nu. 39. de Reſcript.*

E *Nihil de hoc caveretur*) Et merito, cum non ſit neceſsè facere mentio- 11
nem, an ſit cum cura vel ſine cura, quando eſt tale beneficium quod de ſe habet curam, *Rota deciſ. 201. in antiq. Felij. in d. c. In noſtra nu. 14. de Reſcript per not. Rotæ deciſ 13 de præb. in antiq.* quæ dat exemplum de cura animarum, quam habet Archidiaconus, Archipræsbyter, Decanus de jure communi; nam de ipſa non eſt neceſſe facere mentionem: quod enim certum eſt in jure, non eſt neceſſe illius facere expreſsionem *Felij. d. nu.* 14. Sic valet in regularibus impe- 12
tratio de beneficio Regulari, non expreſſo quod ſit manuale: quia Papa eo ipſo quod exprimit eſſe regulare, intelligit quod eſt amovibile, niſi eſſet curatum vel electium; ſecus ſi eſſet manuale ex conſtitutione, vel alio modo; quia tunc non tenet ſine expreſsione manualitatis, *Ita Caſſad. dec. 12. de præb. nu. 9.* Sic etiam
non eſt facienda mentio in litteris de qualitatibus nō conſideratis à jure & ſtylo 13
Fla. Pariſ. de reſig. ben. lib. 10. q. 2. nu. 18. apud quem hac de re plura vide. Ita etiam
in primarijs Precibus Imp. Preciſtæ non tenentur exprimere qualitates bene- 14
ficiorum quæ poſſident, licet aliud ſit in Nominationibus Vniverſitatum ita atteſtante *Rebuffo tract. de Nominatio. q 9.* Penſionarius tamen beneficium impetrans
tenetur penſionis ſuæ quam habet in alio beneficio mentionem facere *Io. Bapt.* 15
Caccialupus tract. de Penſio q 26. quod intellige quando reſervata eſt penſionario ut decentius ſuſtentari poſſit, ut communiter fit, *Gigas de Penſio. q. 67 num 4.* qua de reſcripſi ſupra Reg. 61. Plura de qualitatibus beneficiorum, & de quibus alias ſit facienda mentio ad nauſeam videto apud Felij. *in dict. cap. in noſtra nu. 10. uſq; ad nu. 45. incluſivè.*

Argumenta in Regula. LXIIII.
INNOCENTII VIII.

1. SI Papa providit alicui de beneficio quod exprimebatur vacare per contractum matrimonij Titij, & antequa incontraheret mortuus eſt Papa, & poſtea

ſtea Titius, priuſquam ſucceſſor promoveretur ad beneficium, an dicatur reſervatum;

2. Hæc Regula an ſit de dandis.

3. Beneficium non cenſeatur reſervatum per ſponſalia de futuro.

4. An ſit locus privationi ipſo jure ubi matrimonium de jure non tenet.

5. Per contractum matrimonij vacant beneficia, etiamſi non fuerit conſummatum vel alias de jure non ſubſiſteret.

6. Per contractum matrimonij vacant etiam penſiones.

7. Per contractum matrimonij vacant regreſſus & acceſſus & quælibet jura ad beneficia.

8. Gratia Papæ non dicitur perfecta, niſi litteris expeditis.

9. Beneficia in ſacris conſtituti matrimonium contrahentis non vacant ipſo facto, ſed per ſententiam.

Regula lxiv. Innocentii VIII.

De beneficiis vacantibus per contractum matrimonii.

ITem voluit quod ſi reſervaretur beneficium per contractum matrimonij, non dentur alii modi vacationum de futuro, nec cenſeatur beneficium reſervatum generaliter, vel affectum, niſi ſequatur matrimonium? Sed in beneficiis per promotionem, vel aſſecutionem vacaturis, ponatur clauſula, Cum beneficia huiuſmodi præmiſſo vel alio quovis modo &c, præterquam per obitum obtinentis vacare contigerit, etiamſi vacent &c.

Gloſſema Alphonſi.

A ISta Regula dicit quod ſi beneficium alicuius reſervetur per contractum matrimonij ipſius, tunc in bulla non debet dari alius modus vacationis de futuro, nec cenſetur illud beneficium ſpecialiter reſervatum nec affectum niſi ſequatur matrimonium: ſed ſi reſervatur beneficium alicuius per eius promotionem vel aſſecutionem alterius beneficij, tunc Abbreviatores debent ponere* Cum beneficium hujuſmodi præmiſſo vel alio quovis modo &c: præterquam per obitum obtinentis vacare contigerit, etiamſi vacet ad præſens & per Conſtitutionem Execrabilis &c: *hoc dicit.*

Et quoad primam partem videbatur quod illud beneficium ſemel reſervatum vel affectũ ſemper maneret reſervatum ſpecialiter vel affectum, per deciſionem Rotæ quæ hoc dicit, de qua

qua dixi ſuperius ſæpenumero : ſed hic deciditur contrarium : quia fortè impetrans malitioſè fecit ut ſemper eſſet reſervatum, ideò &c :

Sed vidi dubitari in curia, quia Sixtus providit uni de beneficio quod exprimebatur vacare per contractum matrimonij Titij, & antequam contraheret mortuus eſt Papa, & antequam Innoc. promoveretur mortuus eſt Titius, vel reſignavit, an beneficium illud dicatur 1
reſervatum ? & certè poteſt dici quod ſic : quia iſta regula mortua fuit cum Sixto, ut ſupra in proemio dicitur, ergò &c : ſed poſſet dici quod non: quia licet iſta regula ſit ſublata, tamen Papa major eſt, juxta ea quæ notantur in c. novit de jud. *reſervatum & ideò non eſſet magnum tenere, quod non ſit reſervatum, & propterea dixi alias propter hanc rationem ſubintellectam, quod ſi Papa reſervaſſet motu proprio per contractum matrimonij , tunc etiam ſemper maneret affectum, ex quo conſtat de intentione Papæ, facit dicta dec. Rotæ , & rationes ibidem allegatæ ; In ſecundo tamen caſu crederem quod maneret affectum beneficium, licet non ſequatur promotio &c : quia ſi non exprimitur niſi per contractum matrimonij, ergo per locum à ſpeciali, contrarium eſt regulare* c. præſenti §. loca de præb. lib. VI. *Verum eſt tamen quod impetranti non debebitur ſi vacaverit per obitum, ut hic dicitur, ſed manet affectum, & reſervatum ſpecialiter, quia ſi contrarium voluiſſet Papa, expreſſiſſet ſic in primo caſu,* cap. ad audientiam de decim.

Et credo quod quoad primam partem, ſcilicet quod non manet affectum &c. iſta regu- 2
la ſit danda, licet concernat expeditionem, quod non maneat affectum &c : Credo tamen quod in primo caſu Camera daret etiam clauſulam; quovis alio modo vacaverit &c : *etiam temporibus iſtis.*

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A NIſi ſequatur matrimonium) Et ſic non cenſetur reſervatum per ſpon- 3
ſalia de futuro *c.1. & 3. de Cler conjug. in 6 Rota dec.* 1 *d. tit in No. & dec.* 21. *de probat. in antiq. Capella Tholoſ. deciſ.* 239. *ibi Aufrer. Maſcard. tract de Probat. concluſ.* 182. *per totum Lud. lopes* 1 *p. Inſtruct. c.* 256. *col.* 6. *verſ. Interim iſtinc pullulat, Sanchez de Matrimonio lib. diſput* 42. *nu.* 1. ubi infinitos pro hac ſententia citat. Sed difficultas eſt an per contractum validè matrimonium, vacent ſeu amittan- 4
tur beneficia ipſo jure ? id quod eſt magnæ conſiderationis : nam ſi vacent ipſo jure clericus ſtatim poſt contractum matrimonium non poterit reſignare in favorem alicujus *Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib.* 3. *q.* 1. *num.* 21. quod ſi non vacent donec privetur, poterit ante ſententiam privationis adhuc lite pendente in favorem alicujus renunciare, *gl. c.* 2. *verbo finita. ut lite pend. Rebuff. de pacif. poſſ. num.* 261. *Covar. Cle. ſi furioſus de homicid.* 2. *par.* §. 3. *nu.* 7. *Flam. Pariſ. d. lib.* 3. *q.* 16. *nu.* 8. Breviter, Sanchez, *d. loco nu.* 2. & 3. poſtquam auctores contrariæ ſententiæ

Digitized by Google

tiæ produxit, affirmativam tuetur validiſſimis rationibus permultiſq; auctoritatibus, videlicet vacare ipſo iure beneficia illius clerici in minoribus ordinibus conſtituti, qui matrimonium contraxit, etiamſi nondum fuerit contractum per verba de præſenti: adeò, ut nec clericus recuperet beneficium nondum alteri collatum, quamvis ſponſa nondum cognita decedat, aut ad religionem tranſeat: quibus porrò rationibus hanc tueatur ſententiam, illam vero rejiciat apud illum videto, ſatis enim eſt brevitati ſtudenti illius mentem indicaſſe. Tantum ſubjicio prædictam ſententiam procedere & extendi etiam ad matrimonium quod non tenet de jure, ut quia contraxit cum impubere, vel conſanguinea, nihilominus enim erit locus privationi ipſo jure, *Rota dec. 1. & 2. de ſponſal. in antiq. Rom. conſ. 483. nu. 5. & 6.* quia ex quo non ſtetit per eum, videtur animum habuiſſe perdendi beneficium, & magis conſideratur effectus, *Rota deciſ. 1. & 2. de cler. coniug. in antiq. Gonzalez ad Reg. 8. Cancell. gl. 15. nu.* 44. Videndus tamen quoad hoc Sanchez *d. lib. 7. diſput. 43 per tot.* ubi nu. 5. idem cum prædictis cenſet; Non etiam, ſi matrimonium ſit irritum ex aliis cauſſis, puta ſi contraxerit matrimonium ſine teſtibus aut coram non proprio parocho, quod eſt contra diſpoſitionem Concilii Trid. *Seſſ. 24. c. de Reform. matrim.* quia eo caſu matrimonium nullum eſt ex defectu formæ ſeu ſolemnitatis, non incurritur pœna, ut coram R. P. D. Orano Rotæ Auditore celeberrimo probat Nicol. Garcia *tract. de ben. p. 11. c. 8. nu. 15.* Idemq; erit ſi ex aliis cauſſis, per eundem Zanchem allatis, quas ſi opus eſt videto, ut & Staphileum *de litter. grat. & Iuſt.* qui ejuſdem cum aliis præcitatis eſt opinionis, quod videlicet vacent beneficia per contractū matrimonij etiam ante copulam carnalem, imò etiamſi ſponſa religionem profiteatur ante copulam. Et quemadmodum vacant beneficia, ita etiam penſio *Gigas q. 54.* qui ait hanc partem amplecti Curiam Romanam, & ſibi in facto accidiſſe, & Navar. *de Orat. c. 21. nu. 53.* Flam. Pariſ. *lib. 1. q. 1. nu. 15. & lib. 6. q. 2. nu.* 1015. qui ait communem eam eſſe & receptam DD. ſententiam niſi tamen penſio non ſit in titulum beneficii præſignata; quippe cum talis penſio poſſit laico concedi, *Card. in Cle. 1. §. eadem q. 6. de ſuppl. negl. prælat.* non mirū eſt, ſi per contractum matrimonii non vacet. Sed Covar. *d §. nu. 7* uſum Curiæ Romanæ obtinuiſſe ſcribit, ut penſiones vacant per contractum matrimonii etiamſi ſimpliciter & nullo adiecto onere ſpiritali fuerint conſtitutæ, niſi conceſſæ fuerint à S. Pontifice alicui laico pro re in defenſionem Eccleſiæ utiliter gerenda, vel geſta, aut quando ex voluntate Romani Pontificis colligitur eum velle per contractum matrimonii non extingui, *Io. Bapt. Caccialup. tract. de penſio q. 50.*

5 6

7 Cæterùm, quemadmodum vacant regulariter per contractum matrimonii beneficia, & penſiones, ita etiam regreſſus, & alia quælibet iura ad beneficium eccleſiaſticum ipſi contrahenti competentia *glo. in c. verbi Clericalis de cler. coniug. in 6. Covar. d. tit. nu. 6.* ut ſi quiſpiam expectativam impetravit ad beneficium va-

catūrum

caturum,& antequam vacaret,iniit matrimonium,ac defuncta uxore vacavit, non poterit eam petere,& multò magis perditur jus in re,quam ius ad rem, *c. quemadmodum de iureiur. Navar, c.ſi quando exceptione 6.num 1.de Reſcript. Sanchez. d.tit nu.6.*

Sed quid ſi litteris reſignationis nondum confectis,ſeu bullis non expeditis matrimonium contrahat,vel cucullam monaſticam ſumat, an beneficium nihilominus cenſeatur vacare? Affirmativam tenet Ægid. *concluſ.644. incip. ſi Papa,* quia gratia Papæ non dicitur perfecta,niſi reducatur in mundum, qua de re latè ſcripſi *ad Reg.*xxv. 8

Denique,quod diximus in ſimplici clerico eius beneficia vacare per contractum matrimonii ipſo facto,non obtinere in beneficiato in ſacris ordinibus conſtituto,ſed per ſententiam iudicis eſſe privandum ſcribit Navar. *in Manuali c.25 tit de Peccatis clericor. nu.*120. Garcia *tract,de ben.par* 11. *cap.8. num.* 17. ubi multos allegat,quos videto. 9

Argumenta in Regul. lxv. Innocentij VIII.

1. AN Regularis poſſit obtinere beneficium ſeculare ſine diſpenſatione?
2. Iura loquentia de perſonis, loquuntur de idoneis, & non de aliis.
3. Quilibet præſumitur idoneus, niſi probetur contrarium.
4. Hæc Regula non eſt danda.
5. Camera non adſtringitur diſpoſitioni hujus Regulæ.
6. An ſolum Papam ſpectat derogare numero religioſorum.
7. Vbi non eſt certus numerus, Papa poteſt mandare,ut unus recipiatur ultra numerum tunc exiſtentem.
8. Regularis ſine diſpenſatione ſecularia beneficia obtinere non poteſt: limita ut numero 10.
9. Quid ſi Pontifex diſpenſet cum ſeculari concedendo ei beneficium regulare, & electivum, ea lege ut ſi per ceſſum,vel deceſſum vacabit, illud revertatur ad priſtinum ſtatum, an ſi is fiat alterius conditionis, quæ faciat, ut beneficium quantumlibet electivum vacet in Curia, retineat dictum benef. priſtinam ſuam qualitatem, an vero reſervatum cenſeatur?
10. Regulare beneficium ſeculari quando conferri poſſit.
11. Ordinarius an poſſit providere de beneficio alterius ordinis monacho.
12. Admiſſus ad beneficium regulare vel ſeculare admitti nequit in Capitulis generalibus,vel provincialibus,ſeu negotiis & officiis &c: ſine conſenſu Generalis.
13. Regularis habens beneficium ſeculare cum diſpenſatione abſolvitur ab obedientia ſui Superioris.

Regula

Regula LXV. INNOCENTII VIII.

DE CLAVSVLIS PONENDIS IN LITTERIS RELIGIOSORVM.

ITem voluit, quod ſi petatur aliquem religioſum recipi, ac ſibi de quovis benef. Eccleſiaſtico provideri per ſimplicem ſignaturam, fiat receptio huiuſmodi dumtaxat, detur adiecto, Si petens ſit idoneus, vel aliud Canonicum non obſiſtat, & exprimatur, ſi certus numerus Regularium ſit ibidem, cui etiam non derogetur, niſi expreſſè concedatur: & ſi numerus iſte non exiſtat, ponatur: Dummodo locus receptionis eiuſmodi nimium propterea non gravetur.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod ſi unus petat ſe recipi in religioſum alicujus monaſterij, vel Eccleſiæ regularis, & ſibi de quovis Eccleſiaſtico beneficio provideri, tunc ſi Papa ſimpliciter ſignet, videlicet* fiat *tantum debet ſibi dari receptio, & debet addi clauſula, ſcilicet*, ſi petens ſit idoneus, & aliud canonicum non obſiſtat, *Item debet exprimere ſupplicans an certus numerus regularium ſit ibidem, & tunc etiam non derogetur niſi expreſſè dicat Papa in ſignatura: & ſi certus numerus non ſit, tunc debet poni clauſula* dummodo locus receptionis huiuſmodi nimium propterea non gravetur. *hoc dicit.*

B *Hæc Regula venit ad declarationem notatorum per glo. &* Decium in c. quod Dei timorem, de ſtatu regul. *& eſt deciſio Rotæ, ſcilicet, an Regularis poteſt habere beneficium ſeculare ſine diſpenſatione, & quis poteſt ſecum diſpenſare quoad hoc ut habeat beneficia ſimplicia, vel curata, & ad tollendum iſtas ambitiones, Papa dicit quod ſi unus petit, quod recipiatur in religioſum, & quod poſſit ſibi provideri de quocumque beneficio ſeculari, quod per ſimplicem ſignaturam tantum detur ſibi, quod recipiatur in regularem, &c: ad tollendum ambitiones: quia ſi fortè iſte velit intrare religionem & velit gaudere utroq; lumino non petit iuſta: verum eſt tamen quod cum tali volente intrare religionem poteſt Papa diſpenſare, quod non completo voto habeat parochialem Eccleſiam ut dicit glo. ſing. quam Abb. neſcit alibi* in d. c. quod Dei timorem. 1

Sed ad tollendum hoc dubium an videretur Papa diſpenſare dando ſibi licentiam, quod poſſet habere beneficium curatum ut non intraret? dicit iſta regula quod tantum detur ſibi per ſimplicem ſignaturam, ut poſſit intrare religionem &c: Et quod dicitur hic de

clauſula, ſi ſit idoneus &c : *Iſta clauſula ſemper intelligitur: quia jura loquentia de perſonis, intelliguntur de perſonis idoneis, & non de alijs*, l. ut gradatim §. 1. ff. de mun. 2
& hon. & glo. in l. 1 C de ſacroſanc Eccle. & c. Eunuchus 55. diſt. *tamen quia* 3
quilibet præſumitur idoneus niſi probetur contrarium c. 1. de ſeru. & c. fi. de præſumpt. *ideò ponitur iſta clauſula ut examinetur iſte talis, & committitur principali prælato monaſterij, vel alteri canonico Eccleſiæ Cathedralis*, ſecundum cap. ſtatutum de reſcript. libro ſexto.

Iſta regula non eſt danda: quia concernit expeditionem litterarum, & non ponit de- 4
cretum irritans: & credo quod Camera per ſimplicem ſignaturam concederet etiam receptionem, & quod haberet beneficia ſecularia, vel regularia: quia iſta regula eſt Cancel- 5
lariæ & non extenditur ad Cameram ut ſæpe dixi ſupra & addendum eſt, & malè.

Item quoad ſecundam partem de derogatione numeri &c : tangit quod notatur in c. cum acceſſiſſent de conſt. & c. dilecto de præb. *quando Eccleſia, vel monaſterium habet certum numerum, & non creverunt facultates, quod ad ſolum Papam pertineret derogare numero. & quando non eſt certus numerus, ipſe poteſt cogere ut recipiatur unus ul-* 6
tra numerum &c: tamen Papa in hoc non vult facere præjudicium alicui l. 1. § ſi quis à principe ff. Ne quid in loco publico. 7

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A ISTA *Regula*) Hanc Reg. nonnihil ampliarunt Clemens VIII. & Paulus V. dum in extrema illius parte poſt verba *non gravetur*, ſubjecerunt ſequentia : *poſſintq́, Executores proviſionis hujuſmodi ad receptionem emiſſionis profeſſionis non expectato probationis anno procedere.*

B *An Regularis &c* :) Adverte quod hæc pertineant ad Regularos poſſidentes, non autem ad mendicantes incapaces beneficiorum ob renunciationem omnis proprietatis, *Emanuel Rodericus, tomo* 1. *Quæſt. Reg. q.* 34. *art.* 3. Cæterum quoad illos vide Rebuffum in praxi *tit. de diſpen. cum regularibus facta per tot.* ubì
etiam *nu.* 7. ſcribit regularem ſine diſpenſatione ſecularia beneficia obtinere nõ 8
poſſe, etiamſi ſolita ſint commendari *Concil. Trid. Seſſ.* 25. *de Reg. c.* 21. licet rarò & magna cum difficultate in Curia concedatur, quod beneficia commendata ad regularitatem in titulum reducantur, teſte D. Franciſco Leone *in ſuo Theſauro For. Eccleſ. p* 2. *c.* 3. *nu.* 19. multò ergo minus curata, aut curam animarum habentia ex Conſtit. Gregorij XIII. quam refert Gonzalez *ad Reg.* VIII. *Cancell. glo.* 7. *nu.* 53.) ergò nec vice verſa Regularia ſecularibus conferri poterunt. *Bellam. deciſ.* 172. *&* 714 *Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib.* 4. *q. Garcias Maſtrill. deciſ. Regni Sicil.* 31. *nu* 8. *Rot. deciſ.* 6. *de Iurepatro. arg. text in c In nova actione* 16. *q* 7 dum dicit,

dicit quod.In uno eodemq; beneficio non debet eſſe diſpar profeſſio, dicente Moyſe: Non arabis in bove ſimul,& aſino,i d eſt homines diverſæ profeſſionis in uno officio ſimul non ſociabis,& ideò in expectativa pro monacho,ſi petatur ad duo beneficia ſecularia,vel regularia,ponitur hæc clauſula: *ad unum beneficium ſui ordinis in titulum, Staphil. de litt.grat.tit.de Octava forma expect.*

9 Sed quid ſi S.Pontifex diſpenſet cum ſeculari concedendo ei beneficium regulare,& electivum,ea lege ut quandocumq; per ceſſum,vel deceſſum vacabit, illud revertatur ad priſtinum ſtatum, maneatq; ut ante regulare, & electivum, an ſi is fiat Cardinalis,aut familiaris Pontificis,aut alterius conditionis quæ faciat ut beneficium quantumlibet electivum vacet in Curia, & apud Sedem retineat dictum beneficium priſtinam ſuam qualitatem,an verò novam induat, ſeu reſervatum cenſeatur? & quidem reſervatum cenſeri, & ad collationem Papæ ſpectare cenſuit Senatus Sabaudiæ *in cauſſa Illuſt. D.Vincentij Laurei Cardinalis cõtra R.D.Abbatem de ſilly 6.Kal, Martij* 1589. teſte Ant.Fabro *lib.1. definit.forenſ.tit.2.definit.62.* & ratio eſt quod ex mutatione perſonæ,mutetur quoque ſtatus beneficii *arg.l. Per Curatorem 9. §. 1.de acq.hæred.l ult. C. de inoff. teſtam.* Siquidem non minus in conceſſionibus,quam in conventionibus conditio illa ſubintelligitur: Si res in eodem ſtatu manſerit *arg l.Cum quis 38 in pr.l.Cum Cornelius 82.ff. de ſolut.Ant.Faber d. loco.* Verum ut regrediar unde diverti,adverte. 1. quod etiã citra diſpenſationem poſſit beneficium Regulare ſeculari concedi, dummodo is emittat profeſſionem, *c.cum cauſſam c officij de electio. ibi Abb. nu.5.* niſi ſint abbatiæ,& beneficia adminiſtrationem habentia,quo caſu non niſi profeſſis conferuntur. Tempus autem emittendæ profeſſionis eiuſmodi promotis ad beneficium Regulare, eſt ſex menſium, *Concil. Trid. Seſſ.25.c.1.de Regul.* vel ſecundum arbitrium Superioris pro diverſitate qualitatis perſonarum *gl.in d.c. officij verbo competenter,Paulus Piaceſius in praxi Epiſcop.p 2.c.5.nu.23.* 10

Secundo averte Ordinarium non poſſe providere de beneficio Regulari niſi eo demum caſu quo Regularis Ordinarius fuerit in mora providendi *c. inter quatuor de Regul. Ant. Faber lib,1.definit.foren. tit. 2. definit.* 77. ubi inſuper addit beneficia regularia non ſolum conferri debere ei qui eſt ejuſdem Regulæ, verumetiam qui ejuſdem ordinis eſt,plerumque enim evenit aliquos eſſe ejuſdem regulæ,ſed non ejuſdem ordinis. Nam v g.Benedictini,& Ciſtercienſes ſunt ejuſdem regulæ,ſed non ejuſdem ordinis. Itaque regularia regularibus ejuſdem ordinis conferenda ſunt, niſi Romano Præſuli aliud expedire videatur, *VVameſ.conſ.238 nu.4.de Præb.* 11

Adverte 3 quod admiſſus ad beneficium regulare, vel ſeculare nequit admitti in Capitulis Generalibus,Provincialibus,ſeu Congregationibus, negotiis, & officiis,aut aliis adminiſtrationibus ordinis,niſi Generalis conſenſu interveniente, ſub pœna excommunicationis,quam admiſſus & admittens ipſo facto 12

Google

incurrunt teſte Emanuele Roderic. *tom.* 1. *Quæſt Reg. q.* 34. *art.* 5. quem etiam
vide *art.* 6. ubi ſcribit quod regularis beneficium habens ſæculare cum diſpen- 13
ſatione abſolvitur ab obedientia ſui Superioris, & ab omnibus & ſolitis obſer-
vantiis, quas non poteſt commodè obſervare cum execut one dicti beneficii;
unde nunquam poteſt dimittere habitum nec proprium habere, ſed tantum
adminiſtrationem rerum ſibi creditarum.

Argumenta in Regul. LXVI. INNOCENTII VIII.

1. Vt religioſus impetrans fruatur diſpoſitione huius regulæ debet eſſe eiuſdem ordinis.
2. Effectus clauſulæ: audiat talis & Iuſtitiam faciat.
3. Per ſignaturam ſimplicem non cenſetur facta mutatio vel translatio religionis.
4. Hæc Regula an ſit dedandis.

REGVLA LXVI.
INNOCENTII VIII.

DE TRANSLATIONE RELIGIOSORVM.

ITem ſi Regularis petat ſibi de beneficio ab aliquo monaſterio, aut alio regulari loco dependente provideri, & apparet ex eiuſmodi petitione quod alterius monaſterii, vel loci religioſus ſit, licet inibi translatio non petatur, nihilominus illa venit.

GLOSSEMA ALPHONSI.

*ISta regula dicit quod ſi unus regularis petat ſibi de aliquo beneficio provideri quod de-
pendet ab alio monaſterio, vel alio regulari loco: & ex narratione apparet quod iſte im-
petrans ſit alterius monaſterij, vel loci religioſus, quod etiamſi non petatur tranſlatio, tamẽ
venit per ſimplicem ſignaturã h.d.* Et *intelligo iſtam regulam quando impetrans eſt eiuſdẽ
ordinis, quia alias credo, quod non veniret arg. c. in nova actione* XVI. *q.* VII. *& ca. cum cau-
ſam de ele. & cle* I. *eo tit. & ad hoc facit in ſimili dec.* CCCLVI. *qua incipit, item ſi in com-
miſſione impetrata; ubi dicitur quod ſi unus petat cauſſam temporalem committi ſimplici-
ter & de plano, & nihil eſt tancellatum, ſed ſignatura dicat* audiat talis & juſtitiam fa- 2
ciat, *quod per iſtam ſignaturam non poteſt ipſe procedere ſimpliciter, & de plano: quia de*

comiſſione

commiſſione ſimpliciter & diplano requiritur ſpecialis commiſſio ut dicit glo. in verbo Comittimus in cle. Sæpè de verb ſig. *ergò requiritur ſpecialis ſignatura, & ſic v. ceretur quando unus regularis alterius habitus & profeſſionis, id eſt ordinis, peteret beneficium alterius ordinis &c: quia tunc per ſignaturam ſimplicem non videretur facta mutatio vel tranſlatio religionis, vel habitus, etiamſi in corpore peteretur per prædicta iura: & ſic audio quod practicat Cancellaria: Camera tamen etiamſi eſſet frater de obſervatione S. Franciſci per talem ſimplicem ſignaturam daret habitus mutationem, & etiam religionis tranſlationem: & pro hac deciſione ſic intellecta, ut dixi, facit deciſ.* lxxvi. quæ incipit Item ſi petatur committi cauſam, *& dec.* cccli. quæ incipit. Itē ſi committatur cauſa. 5

Et iſta regula licet concernit etiam expeditionem, ut cancellaria det etiam tranſlationē tamen quia etiam concernit iuſtitiam eſſet danda: ideò ſi Cancellaria omitteret tranſlationem, tamen quia venit per ſimplicem ſignaturam, poteſt illa regula dari & quod loquatur iſta regula de regulari eiuſdē ordinis patet ibi, alterius monaſterij vel loci ſit &c: 4

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

Q*Vod non veniret)* Niſi cum expreſſa clauſula translationis, *Rebuff. in praxi tit. de tranſlat. monachorum nu.* 18. Cæterùm de translatione Religioſorum, deq; poteſtate tranſeundi in alias religiones in triginta articulos diviſa, vide abundè apud Emanuelem Rodericum *q. Reg. tom.3. queſt. 52. per tot.* neque enim ſunt hujus loci.

Argumenta in Reg. LXVII. Innocentij VIII.

1. IN Reſcripto Apoſtolico, ſemper intelliguntur verba Si preces veritate nitantur.
2. Conditio quæ ineſt non facit contractum conditionalem, ſi non exprimatur.
3. Regula non eſt danda.
4. Omnis gratia habet in ſe tacitam conditionem, ſi preces veritate nitantur.
5. Narrativa gratiæ ante omnia eſt verificanda: cum narrativa ſit pars gratiæ.
6. Narrativa non verificata, cenſetur gratia ſubreptitia, nec ex ea conſequitur quis ius in re, nec ad rem.
7. Executores litterarum in forma gratioſa non tenentur verificare narrata pro executione facienda.
8. Impetrans quando parte opponente teneatur verificare gratiam.

Regula lxvii. Innocentij viii.

DE CLAUSULA SI EST ITA.

ITem quod in litteris ſuper beneficiis per conſtitutionem Execrabilis vacantibus ponatur clauſula, *Si eſt ita*: ſimiliter de quibuſcumque narratis informationem facti requirentibus.

GLOSSEMA ALPHONSI.

I*Sta Regula dicit quod ſi petitur beneficium vacans per conſtitutionem Execrabilis, vel narretur aliquid quod requirat informationem facti, tunc debet poni in bulla clauſula* ſi eſt ita. *hoc eſt quod dicit iſta regula, & eſt iuſta, & bona, tamen de iure idem eſt etiamſi* 1
non ponantur iſta verba, quia ſemper intelligitur iſta clauſula, ſi preces veritate nitantur c. 11. de reſcript. l. univerſa C. de preci impera. offe. *& etiam clauſula iſta* ſi ita eſt *ſemper intelligitur* ut dicit gl in d. c. 11. *tamen ponitur expreſſè in hac Regula propter ſimplices animos dubitãtes* c. 1. de nova forma fidel. coll. x. & l. 11. C. inſdict. vidui 2
tol. *Item etiam eſt iuſtum quod ponatur, quia conditio quæ in eſt, etiam de iure non facit contractum conditionalem ſi non exprimatur* l. conditionis ff. de cond. & demonſt & not. in c. ſignificaſti de elect. *ideò mandatur poni hic.*

Et hæc regula non eſt danda: quia concernit expeditionem litterarum, & non habet decretum irritans. Unde credo quod etiamſi non poneretur iſta clauſula, ſi eſt ita, *quod* 3
non propterea vitiaretur bulla per prædicta iura; nec eſſet reſcribenda. Tamen audivi quod unus novus Abbreviator qui omiſit ponere, fuit condemnatus ad reſarciendum expenſas impetranti, & quod faceret bullam reſcribi ſuis expenſis ſecundum Conſtitutionem Cancellariæ, & benè: ſed ille miſit ad Cameram, & tranſivit bulla ibi, & ſolvit aliquid Abbreviator ſibi.

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

A DE *iure idem eſt etiamſi*) Omnis enim gratia habet in ſe tacitam conditionem, ſi preces veritate nitantur, aut veris exiſtentibus prænarratis, aut 4
ut hic habetur *ſi ita eſt, Ripa in c. 2. nu 29. de reſcript. Felij in c fin. nu. 29. de præſumpt.* Ideò omnis narrativa eſt ante omnia verificanda *Caſ. de Graſſ. dec. 1. nu. 3.* 5
de

Digitized by Google

de Reſcript. Put. deciſ. 245. num. 1. lib. 1. Cum narrativa ſit pars ipſius gratiæ, *Achilles de Graſſis deciſ. 2. nu. 3. de Procur. Rot. deciſ. 534 nu. 1. p. 1. diverſ.* eaque 6
non verificata, gratia cenſetur ſubreptitia quoad effectum ſaltem utendi, *Caputaquen. deciſ. 345. nu. 3. p. 2.* nec ex ea conſequitur quis jus in re, nec ad rem, Et in tantum ſunt narrata verificanda, ut etiam id obtineat parte non opponente, quia ſunt pars gratiæ, ut dictum eſt, & ita reſolvit Rota *in una Cæſarauguſtana penſionis 20. Decembris* 1591. *coram D Pamphilio, & in una Serrarien. parochialis 1. Aprilis 1596. adde Bellam. deciſ. 666. incip. auditor nu* 1. Et quod dixi omnia verificanda intellige in gratioſis teſte Put. *deciſ. 322. nu. 2. lib. 3. Caputaquen. deciſ. 27. nu. 3. & 371. nu. 1. p. 1 Mohed deciſ. 35. alias 304. de Renunciat.* unde in una Oſcen. Archidiaconatus 19. *Octob.* 1601. *coram D. Lancellotto* fuit reſolutum Joſephum teneri juſtificare omnia delicta in ſua gratia narrata, quia cum non agatur ad ſolam privationem, ſeu depoſitionem poſſidentis, ſed ad effectum ut ſecuta privatione beneficium adjudicetur impetranti, omnia ſunt juſtificanda, *Bellam. deciſ. 735.*

In reſcriptis autem ad lites, ex pluribus narratis, ſatis eſt unum verificare quod ſufficeret ad movendum Principem *Rota deciſ. 7. de Reſcript. in No. Creſcen. deciſ 1. de Feriis, Achilles deciſ. 27. de Reſcript. Lapus alleg. 23. in fi. Maſcard. de Probat. concluſ. 325.*

Adverte tamen quod Executores litterarum in forma gratioſa non tenentur verificare narrata pro executione facienda: nam ad capiendam poſſeſſionem, probatio nequaquam requiritur *Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib.* 10. *q.* 3 *nu.* 53. qui ait eſſe communem. Quamvis contrarium velit Zerola *in praxi Epiſcopali p. 1. verb. Executor Apoſtolicus*: ſed ipſe fallitur, cum loquatur in diſpenſationibus quorum diverſa eſt gratia. Executores tamen tenentur verificare, ſi alius ſit in poſſeſſione beneficij, quem debet citare, vel alias compareat legitimus contradictor, tunc enim executor tenetur aſſumere partes Judicis, & Impetrans verificare ſuam gratiam, & ejus narrata, maximè parte opponente, quia ſunt pars illius, & ſubintelligitur clauſula *ſi preces veritate nitantur c. 2. de Reſcript.* exceptis ijs quæ jure præſumuntur *Io. And. & alij in c. 1. de lit. conteſt in 6. Inno. in c. ſuper litteris nu 19. de Reſcript.* Quin etiam parte non opponente Impetrans tenetur verificare narrata in gratia ut dictum eſt: quod intel- 7
lige, quoad ea quorum falſitas vitiat gratiam, ut quia Impetrans eſſet alias inhabilis, at expreſſum Clericatum, vel diſpenſationem, vel quia ſunt fundamentum gratiæ, ut reſervationem, vel devolutionem narratam, vel quia gratia fuit facta ſub conditione, ut in penſione dummodo remaneant 100. pro Rectore, ſeu dummodo dimidiam partem non excedat, vel quia alias Papa omnino non conceſſiſſet, & etiam ea quorum expreſſio movit Papam ad facilius concedendum, licet alias conceſſiſſet ut Doctoratum, Baccalaureatum, familiaritatem &c.

Bellam

Bellam. deciſ. 303. Parte verò opponente tenetur, verificare omnia narrata, id eſt non ſolùm jam dicta, ſed etiam valorem beneficij, & narrativam obtentorum, *Put. deciſ.* 24. *lib. Flam. Pariſ. de Reſig. ben. lib.* 10. *q.* 3. *nu.* 40. ut & beneficij qualitatem, videlicet quod non requirat reſidentiam, diœceſim ſuam, quæ probare tenebitur, ſi opponatur, alias non, *Nicol. Garcia tract. de ben. p.* 6. *c.* 2. *nu.* 156. *& ſeq.*

Argumenta in Reg. lxviii.

INNOCENTII. VIII.

1. Intellectus hujus Regulæ.
2. Beneficium non poteſt impetrari per obitum futurum.
3. Regula hæc an ſit danda;

Regula lxviii. Innocentij viii.

PETENTI PROVIDERI DE VACATVRO DENTVR LITTERÆ DE VACANTI.

ITem petenti ſibi provideri de vacaturo dentur litteræ etiam de vacante, & è converſo, prout expedierit impetranti.

REgula iſta dicit quod ſi unus petit ſibi provideri de beneficio vacaturo poteſt Cancellaria *dare clauſulam, quod provideretur ſibi de beneficio illo cum vacaverit per contractum matrimonij Titij, debet etiam poni clauſula, vel cum vacaverit per contractum matrimonij &c. prout voluerit impetrans, hoc dicit.*

Et iſta regula poteſt intelligi duobus modis: uno modo prout dixi, & alio modo quod loquatur Regula de impetrante tantum beneficium vacaturum, quod tunc ponatur clauſula vel ſi vacat ad præſens, *vel quod primo ponatur clauſula* ſi vacat ad præſens, *& poſtea addatur:* vel ſi vacaverit per eundem modum expreſſum. *& non debet intelligi, quod ſi ego impetro beneficium vacans per mortem alicuius, quod ponatur clauſula* vel cum vacaverit per obitum ipſius &c: *nam iſta regula loquitur de legitima impetratione permiſſa à iure, vel ſecundum ſtylum, & non prohibita per ius, ut in hoc caſu, faciat in ſimili glo.* in l. 1. C. de ſacroſan. eccleſ. & l. ut gradatim ff. de mu. & hon. *nam alias eſſet deriſio, & eſſet votum captandæ mortis illius,* contra c. 11. de conceſ. præb. lib. VI. cum ſimilibus. *& ſi impetro beneficium vacaturum per aſſecutionem, vel per promotionem, tunc bene poſſet poni clauſula* ſi vacat ad præſens etiam per obitum illius *per hanc regulam, ſed non per obitum futurum: & ſic intelligo regulam* 64. *ibi* præterquam ſi per obitum obtinentis vacare contigerit &c: *quæ verba ſunt futuri*

futuri temporis, & non præſentis, *facit quod dicit Baldus de iſtis temporibus in* l. fi. C. de codicillis. *Et iſta Regula non eſt danda, quia concernit expeditionem tantum*, *& non apponit decretum irritans.*

COMMENTARIA. JO. A CHOKIER.

ET *ſi impetrans*) Huc ſpectant quæ ſcribit Rebuffus in praxi tit. de reprobata benef. vivent. impet. nu. 41. & ſeqq. in tit de nominatio in fi.

Argumenta in Regula Lxix. Innocentii VIII.

1. HÆc Regula videtur ſuperflua ex quo Cancellarius ei derogat, & hodie ſub plumbo Executoriales & ſequeſtra non expediuntur.
2. Inferior, Superioris conſtitutionem tollere non poteſt
3. Vicecancellarius an præſcriptione poſſit derogare Regulis Cancellariæ.
4. Stylus Cancellariæ attendendus eſt etiamſi jus obſtet.
5. Quomodo in forma Humilibus poſſit derogare Vicecancellarius.
6. Ordinarius an poſſit ſequeſtrum imponere authoritate juris.
7. An hæc Reg ſit danda.
8. Clem. 1. de ſequeſt. poſſ. & Conſtitutio Pij IV. concedentis facultatem judicibus decernendi ſequeſtra fructuum beneficiorum lite pendente diſcutitur.
9. Sequeſtrum interdum etiam apponitur ante ſcientiam, & quando.
10. Violans ſequeſtrum excommunicatur & privatur jure beneficij.
11. Ordinarius de hodierno ſtylo non apponit ſequeſtrum, niſi de mandato Rotæ Auditoris qui ſententiam tulit.
12. Sequeſtrum ut concedatur debent adeſſe probationes judiciales, quod ſecus in caſu Piavæ conſtitutionis quia ſufficit ſi conſtet extrajudicialiter de reſervatione.
13. Sequeſtrum non conceditur ubi adeſt triennalis poſſeſſio.
14. Nullitatis exceptio non impedit aut excuſat, quominus vitetur ſequeſtrum.
15. Sequeſtrum apponi poteſt in qualibet inſtantia.
16. Sequeſtrum vitari non poteſt per cautionem.
17. Sequeſtrum non extenditur ad fructus perceptos.
18. Lata ſententia ab Auditore Cameræ ſolet mandari Diœceſano, ut ſequeſtrum apponat.
19. Sequeſtra ſunt odioſa, & vitanda.
20. Sequeſtratio triplex eſt.
21. Sequeſtratio regulariter prohibita.
22. Sequeſtratio eſt interdicta, ubi adeſt annalis vel triennalis poſſeſſio.
23. Sequeſtrum conceditur ſi Reus non ſit ſolvendo, vel dubitatur de dilapidatione fructuum.
24. Sequeſtrum conceditur in caſu attentati

tati, & ubi poſſeſſio eſt vacans.

25. Sequeſtrum ubi ſemel datum eſt durat uſque ad finem litis.

26. Sequeſtrum conceditur quando recuperatio fructuum eſt difficilis.

27. Sequeſtrum concedi ſolet ubi litigatur inter proviſum à Sede Apoſtol. vel ordinario, & Capitulum.

28. Sequeſtro locus eſt quando poſſeſſor recurrit ad Iudices ſeculares pro defendenda ſua poſſeſſione.

29. Alij caſus in quibus locus eſt ſequeſtro.

30. Sequeſtrum concedit Iudex ex officio, ubi iuſta ſubeſt cauſa.

31. Sequeſtratio ubi eſt prohibita poteſt pars nihilominus petere fructuum deſcriptionem.

32. Sequeſtratio ubi non eſt facta, & pendente lite vacat beneficium ad collationem Eccleſiæ litigioſæ, quis illud conferat?

33. Eccleſia diu ſuo Rectore non debet manere viduata.

34. Error juris vel facti quoad perceptionem fructuum excuſat, etiam in conſcientia.

35. Sequeſter an conferat beneficia pendente ſequeſtro vacantia.

36. A ſequeſtrationis ſententia non appellatur, quod limitatur ut ibi.

37. Sequeſtrum violare non licet, etiamſi nulliter ſit appoſitum.

38. Sequeſtrum proferri debet prævia ſummaria cauſſæ cognitione.

39. Sequeſtro non eſt locus in ſimplicibus beneficijs in partib & Diœceſi Leodien.

40. Authores qui de ſequeſtris ſcripſerunt.

Regula LXIX. Innocentij VIII.

DE MANDATIS APOSTOLICIS ET EXECVTORIALIBVS.

ITtem voluit & mandavit quod mandata ſuper fructibus ſequeſtrandis & remiſſionibus ad partes pro meritis cauſſarum recipiendis, ſive ſingulares, ſive communes fuerint, nec non ſuper exequendis ſententijs in Ro. Curia latis, ſub bulla expediantur, alias ſint nullæ.

GLOSSEMA ALPHONSI.

A *ISta Regula dicit quod mandata Apoſtolica ſuper fructibus ſequeſtrandis, & remiſſionibus ad partes & ſuper exequendis ſententijs latis in Romana curia, quod expediantur ſub plumbo, alias ſint nullæ, hoc dicit.*

Et certè

Et certè ſapè & ſapiſſimè dubitavi de iſta regula quæ hodie de nihilo deſeruit : nam
Vicecancellarius derogat huic Regulæ,& non expediuntur executoriales, vel ſequeſtra, 1
aut remiſſiones ſub plumbo : ſed in commiſſionibus petitur quod ſuo ſub ſigillo tradat lit-
teras Auditor cauſſæ &c:& non obſtante regula cancellariæ,quâ caveri dicitur quod litte-
ræ ſequeſtri,vel remiſſoriæ,aut executoriales expedientur ſub bulla; alias non valeant cui
pro hac vice dignemini derogare : & tunc cum ſimplici commiſſione Vicecancellarij tra-
duntur litteræ ab Auditore cum ſuo ſigillo &c : & hodie de nullo ſeruit iſta regula, & de
hoc ego miror quomodo Vicecancellarius poteſt derogare huic regulæ : quia inferior conſti- 2
tutionem ſuperioris tollere non poteſt, clem II. de elect. & cum interrogaverim doctiſſi-
mos viros & etiam practicos in Cancellaria,neſciuerunt mihi reſpondere : tunc ego op-
poſui hanc exceptionem in cauſſa propria, & non fuit admiſſa : & in hoc poteſt tolerari
iſta derogatio per Cancellarium de ſtylo curiæ,& quod valeat iſte ſtylus, & quod Vicecan-
cellarius poſſet hoc prætendere quaſi ex præſcriptione,facit text.not. ſecundum unum in- 3
tellectum in ſimili in cap.ſtatutum in principio in verbo, litterarum de reſcript.
lib.VI quam not Domi ibi ad quod facit quia Vicecancellarius poteſt derogare illi
cap ex certa ſcientia & Ioan. de Imol. dicit ibi quod in hoc eſt attendendus ſtylus cancella-
riæ : quia alias de iure non poteſt argum. dictæ clem.& cap cum inferior de majo. 4
& obed.

Et legendo hic in Vrbe Sextum ex illo dicto Ioan. de Imol. etiam intuli ad ſtylum cu-
riæ quoad iſtam Regulam cui derogat Vicecancellarius quotidie, & hoc etiam dico quod
valet ſtylus quo hodie cavetur quod in forma humilibus ſine ſupplicatione derogat Vice-
cancellarius cap.ſtatutum de reſcript.lib.VI. quoad dietas, & etiam poteſt derogare 5
quoad alia & facit ad hoc illa glo. in d. cap. quod ibi dicit Joan. de Imol. & Dom.
ſequitur & quod de illo reſcripto fit hodie in forma humilibus, dico quod ex tolerantia
Papæ valeat, argument.l. Barbarius ff.de offic.præto. ſed quoad iſtam regulam neſcio
ad quid ſit : ſed aut non deberet hic poni, aut ſi poneretur,deberet ſervari argum.cap ſi
Romanorum XIX. diſt. & ſic dixi Domin. Nicol de Caſtello qui compoſuit eam,
tamen ipſe excuſavit ſe dicens quod ſibi fuit mandatum à Papa, in caſtro ſancti Angeli
in præſentia Vicecancellarij quod nihil mutaret de antiquis Regulis, & tamen ego dixi
ſibi quod ſecundum hoc ipſe non fuit compoſitor Regularum,ſed tantum copiſta, & ipſe
ſcripſit,& confeſſus eſt,& non negavit.

Aliqui tamen dicunt quod Papa committit Vicecancellario vivæ vocis oraculo,
quod non credo : quia tunc conſtaret. Sed tunc etiam eſſet dubium an valeret talis
commiſſio in præiudicium partium, ſecundum ea quæ dicit Abb. in cap. quod ſuper
his de fide inſtrument. & ego dico in quæſtionibus Cardinal. quæſtione XVII. ad
longum, & non allego hic gloſſas multas concernentes hoc; præmaximè quia ego cog-
novi iſtum Vicecancellarium tempore trium Pontificum,& ſemper fecit hoc, & ſem-
per fuit iſta Regula &c : & ſi hoc eſſet verum, ſic poſſet dicere de omnibus
alijs regulis, quibus poſſet derogare, & præmaximè, quia Regula quarta infra

Digitized by Google

de poteſtate Vicecancellarij dicit quod poſſet proceſſus aggravare &c : & per litteras Apoſtolicas, alias non, & litteræ Apoſtolicæ dicuntur bullæ tantum c. licet & cap. quam gravi & ca. ad falſariorum de cri fal. *ergò &c : ſed poſſet ſalvari, quod non apponitur per partes ex quo concernit hoc ius partium, & non ſtatuentis*, facit gloſſ. in verbo, committatur & ibi Domi. in dicto cap. ſtatutum in princip. de reſcript. lib. vi &c. facit quod dicit Abb. in c. ſi de offic. deleg. *ſed ego appoſui ut dixi , &*
B *non valuit quod appoſui : ideò ſi conſulerem facientibus, Regulas Cancellariæ ſuaderem quod aut non fieret iſta Regula: aut poneretur quod Vicecancellarius non poſſet ei derogare, per prædicta.*

Item ſæpè dubitavi ad quid expeditur ſequeſtrum in curia, cum ordinarius poßit ibi ſequeſtrare auctoritate iuris lata una ſententia in curia ſecundum formam cle 1. de ſe-
C queſt. *& in hoc nunquam vidi ſervari illam cle. & conſului peritiores me, & reſponderunt ignotum per ignotius, ut dicit glo. in ſimili* l. 1. C. de natu. lib. *Sed quia iſta non eſt materia noſtra, ideò breviter dico, quod ordinarius hodie poteſt facere ſequeſtrum*
D *ſecundum illam clem. tamen oportet quod conſtet ſibi authenticè de ſententia, ſed quia tanti conſtaret illa ſententia in curia, ſicut ſequeſtrum, ideò partes volunt potius expedire ſequeſtrum, & forte quia non confidunt de ordinarijs &c: & hæc eſt veritas.* 6

Item quod dicitur hic de remiſſionibus particularibus, vel ſingularibus , vel communibus, *intelligendum eſt quod remiſsio poteſt fieri pro una parte tantum , & tunc eſt ſingularis; aut pro utraque & tunc eſt communis : & hoc eſt clarum & non oportet hic ponere materiam remiſsionis, quia eſſet legere multa capitula.*

Item quod dicitur hic quod ſub bulla expediantur, alias ſint nullæ, *intelligi debet ſub pulla, id eſt ſub plumbo* c. licet de crim. fal & facit glo. in verbo bulla in cle. 1 de jurejur. & ſuperius dixi in una regula & in aliis ſæpè.

Et in quantum habet iſta regula decretum irritans eſſet dandi : tamen quia concernit poteſtatem Vicecancellarij, & ſtylatur contrarium, nunquam daretur ſine commiſsione per placet. 7

COMMENTARIA JO. A CHOKIER.

A *Iſta Regula*) Hæc Regula in nonnullis eſt immutata per poſteriores Pontifices: ſic enim ſe habet *Voluit & ordinavit quod mandata Apoſtolica ſuper ſententijs in Rom. Curia latis executioni demandandis, ſub pulla expediantur, alias ſint nullæ.*

B *Derogare per prædicta*) Editio Lugdunenſis hic manca eſt : nam in antiquiſſima illa Romana quæ eſt de data anni 1504. quam ſemper ſecuti ſumus quod caſtigatior cæteris ſit, utpote per Rever. Magiſtrum S. Palatij correcta , legitur clauſula ſequens, *Niſi dicatur quod Papa eſt qui derogat ex quo commiſsio loquitur cum Papa, dicens, dignetur S.V. vel Beatiſsime Pater &c : & tunc Vicecancellarius,*

rius non derogat. ſed Papa de cuius mandato expreſſo vel tacito Vicecancellarius facit & hoc etiam probatur quod Vicecancellarius in tali commiſſione non dicit ſimpliciter fiat, vel aliqua alia verba denotantia auctoritatem propriam, ſed dicit de mandato D. N. Papæ &c: & ſic omnia noſtra facimus quibus auctoritatem impertimur &c: & circa ſeque-
C *ſtra, vide hodie bullam Innocentij per quam extenditur facultas ad illa & plura alia.*

Lata ſententia in Curia ſecundum formam clem. 1. de Sequeſt. poſſ.) Etiamſi lata ſit ſuper poſſeſſorio tantum, nedum petitorio, ut patet ex textu ibi, 8
in petitorio vel poſſeſſorio. Hodie ex Cõſtitutione Pij IV. de data 26. Octob. anni 1567. quæ in bullario eſt 142. adhoc ut apponatur ſequeſtrum quando lis eſt ſuper beneficio reſervato vel affecto, Ordinaria ſeu alia auctoritate nulliter collato, requiritur ut lis ſit ſuper petitorio: unde ſi eſſet ſolum introducta ſuper poſſeſſione, forſan ceſſaret ſequeſtrum: quia lis ſuper ſola poſſeſſione beneficij, non facit beneficium litigioſum *gl. in c. 1. de Confirm. util. vel inutil. ubi Abb. num. 5. Caſſad. dec. 6. nu. 2. de Reſcript Gomeſ. in Reg. de triennali q. 53. nu. 8.* Secus tamen quando ex productione titulorum ſuper beneficij poſſeſſione, non plenè liquet de alterutrius titulo, quo poſſit ſuſtineri petita poſſeſſio, quia tum Judices debent ſequeſtrare beneficium vel illius fructus: poſſunt enim & ſeparatim fructus & beneficium ipſum ſequeſtrare *Pet. Grego. de ben. c 40 nu. 22. per cle. unicam ibi gl. verbo Beneficium de Sequeſt. poſſ & fruct.* Adde Gonzalem *ad Reg. 8. Cancell. §. 7. proemij nu. 28. & ſeqq.* ubi alias ſubjicit differentias inter d. clem. 1 &
Conſtit. Pij IV. & quidem primò per cle. 1. non poteſt apponi ſequeſtrum ante 9
ſententiam in Rota promulgatam, *text. & ibi gl. verb. promulgata in d. cle. 1.* In caſu verò de Conſtitutionis poteſt ſtatim in principio litis, dummodo præcedat citatio, prout de jure requiritur ad hoc ut ſit locus ſequeſtro, *Card. in d. Cle. 1. nu. 28.* Interdum tamen ſecluſa iſta Conſtitutione, & ceſſante fructuum dilapidatione, ſequeſtrum apponetur ante ſententiam, ſi fructuum recuperatio aut executio ſit difficilis *Put. dec. 150. nu. 3. lib. 2. & 249. nu. 3 p. 3.* Item quando poſſeſſor in prima Inſtantia obtinuit remiſſoriam, aut ſi poſſeſſio fuerit capta lite pendente, & ſic attentata, *Caputaquen. dec. 151. & 157. p. 3. Mohed. deciſ. 1 nu. 3 de Sequeſt. poſſ. & fruct.*

Secundò, in caſu clem. 1. debet lis pendere in Curia, ſecus in caſu Pianæ *Gonzalez d. § 7. nu. 38.*

Tertiò, poſſeſſio & fructus ſequeſtratur in caſu cle. in caſu verò Pianæ ſoli fructus, *idem nu 41.*

3. Clementina procedit in quocumque beneficio litigioſo reſervato, vel non reſervato, Piana autem in beneficijs reſervatis, & affectis ratione menſis, vel alias, *Idem nu 44.*

4 Clementina apponit excommunicationis pœnam, vel privationis ipſo jure
contra violantem ſequeſtrum, *Gomeſ. ad Reg. de Annali q. 5, Pet. Greg. de ben. c.* 10

 40. num,

Digitized by Google

40.*nu*.24.*in fin*.Piana verò nullam iſtarum pœnarum infligit , & ideò pœna d. cle.ad conſtit. Pianæ non extendetur *Bellam.deciſ.* 54 *Mohed.deciſ.*1 *nu*.4.*&* 5. *de ſequeſt.poſſ & fru.*

5. Dicta Clementina dat facultatem Ordinario loci lata prima ſententia in Curia apponendi ſequeſtrum, *Card.in de cle.nu*.8.*&* 20. licet hodie de ſtylo Curiæ Ordinarius non apponat ſequeſtrum,niſi de mandato Rotæ auditoris qui ſententiam tulit, *Bonifacius Vitalin. in d. cle.*1 *nu* 48.*& ſeqq.* Piana verò conſtit. vult ut Judex qui de cauſa cognoſcit, ſive ſit ordinarius , vel delegatus ſequeſtrari mandet & faciat.

6.Ut intret ſequeſtrum in caſu cle. 1. debent adeſſe probationes judiciales,ut ex illis relaxari poſſit ſequeſtrum *Covar.lib.*1. *Var* 1. *per tot.* In caſu verò Pianæ ſufficit ſi conſtet de dicta reſervatione & intruſione extrajudicialiter, *Gonzalez* 12 *d.loco nu*.56 cum illud verbum *Conſtiterint* in Piana Conſtit. poſſit etiam referri ad extrajudicialem cognitionem *c.Cum contingat,ibi Feliη. nu*.6.*de Reſcript. & in c. Si conſtiterit nu*. 5.*de accuſat.*

Conveniunt tamen iſtæ Conſtit in multis. 1.quod procedant in quibuſcũque beneficiis,& cuiuſcumq; qualitatis *Gonzalez d.loco nu*.69.*& ſeqq.*

2.Quod in utraque non comprehendatur triennalis poſſeſſor ante litem mo- 13 tam, *Caſſad deciſ*.4.*de ſequeſt.poſſ.Caputaquen.deciſ*.354.*numero*.1.*part*.2 *Covar.lib*.2. *Var.c.*5.

3.Quod nullitatis exceptio non impedit aut excuſat quo minus vitetur ſe- 14 queſtrum in caſu utriuſque Conſtitutionis *Gonzalez d.*§.*num*.76.*& ſeqq.*

4.Quia ſicut appellatio interpoſita in terminis d cle.1. non impedit executionem,nec effectum ſequeſtri,ut latè per Caſſad. *dec*. 5 *num* 1 *d.tit.* Veſtrium *in praxi lib*.7 *c* 2.*nu*.5. Ita nulla appellatio ſequeſtrum Conſtitutionis Pianæ impedire valet: cum in hoc caſu ſequeſtrum potiùs imponatur à lege, quam ab homine,& Judex nihil aliud facit,niſi legem exequi,tanquam executor legis , *Veſtr. ubi ſupra nu* 9. à lege autem nemo poteſt appellare *l.ab executore ff. de appel. non lic*.nec à legis executore *l.ab executore ff.de appel.l.ab excutore C. quor. appel. non recip.Gonzalez d. loco.*

5. In eo conveniunt quod ſequeſtrum apponi poſſit in caſu utriuſq; Conſtit. 15 in qualibet Inſtantia.*Veſtr.lib*.7.*c*.2.*nu* 1. ubi ſcribit eum qui in ipſa citatione ad ſententiam omiſit petere ſequeſtrum,poſſe illud poſt ſententiã,vel ab eodẽ Auditore qui pronunciavit , etiam ſequenti audientia,vel facta ei inhibitione , à Judice ad quem,abſque alia ſpeciali commiſſione,petere, *Caſſad.d. deciſ.* 5. *nu*. 5.

6. Conveniunt,ut quemadmodum in caſu d cle. non poteſt evitari ſequeſtrum per cautionem oblatam de reſtituendis fructibus:ita nec in caſu d. Conſtit. Pianæ. Nam quoties à lege præcipitur ſequeſtratio,ut hic,toties cautioni 16 ſeu fidejuſſioni locus non eſt,ut ſcribit Veſtrius *d. c.* 2. *nu*.9. *&* 19. aliam rationem

nem addit Gonzalez,quod Piana Conſtitutio fundatur ne intruſus ex fructibus moleſtet Impetrantes Apoſtolicos *Card. d. cle.1.nu.16.* & ſi cum cautione d. ta ceſſaret ſequeſtrum,non occurretur huic nec aliis inconvenientibus, *Put. dec. 311. nu. 7. lib.1.*

7. Sicut in caſu d. cle.tertius ſequeſtrum,impedire non poteſt , quia tendit
C in illius commodum,ita nec in caſu d.Pianæ Conſtitutionis,cum utrobique militet eadem ratio,*Gonzalez ubi ſupra nu.100.*

8. Quemadmodum ſequeſtratio d.Cle.1. non poteſt extendi ad fructus per- 17
ceptos,ſed tantum ad ſtantes de tempore ſequeſtri, & futuros,ita etiam in caſu dictæ Conſtitutionis, *Idem nu.103.*

Ordinarius hodie poteſt) Dixi jam ante ſtylum Curiæ inoleviſſe , ut man- 18
detur ab Auditore Rotæ qui ſententiam tulit,Diœceſano , quatenus ſequeſtret beneficium iuxta determinationem dictæ cle. & ſic videtur quod Ordinarius nō poteſt ſe intromittere (contra quam hic ſcribit noſter Gloſſographus) niſi accedente hujuſmodi mandato,ut docuit Bonifacius Vitalin. *in d. cle.1.nu. 48. & 49.* Nec refert quod verba d clementinæ ibi *per loci ordinarium* indiſtinctè loquātur,quia debent intelligi recepto prius mandato de ſequeſtrando : quam Vitalini opinionem ſequi quotidianam praxim Romanæ Curiæ ſcribit idem Gonzalez *nu. 55.* Exiſtimat tamen Veſtrius *in praxi d. lib. 7. tit. 2. nu. 3.* facultatem Ordinarij in alijs in quibus Auditor non diſpoſuit, illæſam remaneret , & in ſimilibus,præſertim quæ Eccleſiæ ſervitium reſpiciunt,providere poſſe atq; debere ex ſua ordinaria facultate, quæ ex diſpoſitione d Cle.videtur potius excitata,quam de nono conceſſa *Io. And. in addit. ad ſpecul. in Rub. de Sequeſt. poſſ. in fi.* Qui tamen Gloſſographi noſtri opinionem ſequi vellet, deberet Ordinario cōſtare authenticè de ſententia,ut dicit Noſter. Sequeſtra enim ſunt odioſa , & quoad fieri poteſt,evitanda *cle. unica de prohib. Sequeſt. poſſ. Bella. dec.54.* ubi dicit cle.unicam eſſe conſtitutionem novam à jure exorbitantem, & reſtringendam. adde Mandoſ. *ad Reg.29. de Surrogandis collitig quæſt 12. nu 2.*

Cæterum, adverte 1. quod triplex eſt Sequeſtratio:Voluntaria,Neceſſaria , 19
Mixta Voluntaria eſt quæ fit ex conventione & voluntate partium,de qua in *l. intereſſe puto. ff. de acq. poſſ.* Neceſſaria eſt quæ præcepto,vel officio Judicis fit,ut in ſpecie *l. æquiſſimum ff. de Vſufruct. &c. pervenit 2. de appellat.* Mixta eſt, quæ fit authoritate legis vel Judicis de voluntate tamen partium. Hoc autem inter iſtas ſpecies intereſt , quod Sequeſtratio neceſſaria ſeu Judicialis non privat quem poſſeſſione ſua,quod ſecus eſt in voluntaria. *DD. in d. l.intereſſe.VVameſ. conſ.151. p.1. Farinac deciſ.604.nu.2. p.1.in noviſſ Gall. lib.1.obſervat.148.nu. 9. Card. Seraphinus deciſ. 941. Veſtrius in praxi lib.7. c.2. nu.17. Mandoſ.ad Reg.34. q. 43.*

Secundo pro Regula ſtatuendum regulariter prohibitam eſſe ſequeſtrationē *l. una D. de ſeq. prohib. Mandoſ. ad Reg 28. q. 13. VVameſ. conſ. 248. nu. 2. p. 1. Illuſt. Card.*

Digitized by Google

Card. Seraph. deciſ. 1096. *nu.* 1. *Farinac. deciſ.* 764. *nu.* 5. *in Noviſ.* nam pendente lite non eſt quis privandus poſſeſſione ſua, *c.* 1. *ut lite pen. c.* 2. *de ſequeſt. poſſ.* quod maximè procedit, quando poſſedit pacificè per annum, quia tunc non eſt locus ſequeſtro, ſed procederetur ſuper pleno poſſeſſorio, nam tunc demum res ſequeſtratur, quando incertum eſt quis poſſideat in interdicto, uti poſſidetis, *Bald.* 22
in c. 1. *col.* 2. *de Sequeſt. poſſ. cap. quia res* 11. *q.* 1. multo magis ubi quis poſſedit per triennium: excipit enim d. cle Vnic. Triennalem poſſeſſorem, non tamen Simoniacum *Mandoſ. ad Reg.* 20. *de Surrogandis q.* 5. *nu.* 3.

Inſuper locus erit ſequeſtro, ſi reus non ſit ſolvendo, & dubitetur de dilapidatione fructuum *l. Imperatores in fi. ff. de appell. Rebuff. tract. de ſequeſt art.* 1 *glo.* 23
2. *nu.* 6 debetque petens ſequeſtrationem, notum facere periculum aliquod ſubeſſe, vel ne res conſumatur, vel ne debitor efficiatur non ſolvendo, aut huiuſmodi aliquam probabilem cauſam ſubeſſe. *Maſcard de Probat. concluſ.* Mcccv. *nu.* 4. *Farinac. deciſ* 654. *nu.* 2 *in Noviſ par.* 2.

Præterea in caſu attentati, ſequeſtrum ex officio conceditur, ut decidit Rotæ *apud Card. Seraph. deciſ.* 797 *nu.* 7. Adhæc, ſequeſtrum apponi debet ſuper poſſeſſione capta tanquam attentatum *Idem Seraph dec.* 1403. *nu* 1. Itemque erit ſi 24
poſſeſſio vacat: nam vacante beneficio facilius apponitur ſequeſtrum, quia nemini ſit præjudicium, *c. cum vos. de off. ord.* & ita deciſum *in una Zamoren.* 27. *Aprilis* 1605. *coram R. P. D Lugdunen. apud Farinac. p.* 2. *deciſ.* 136. *nu.* 4. ubi fuit 25
dictum ſequeſtrum in cauſſa beneficiali ſemel appoſitum durare ad finem litis, etiamſi poſſeſſor obtineat pro ſe unam diffinitivam.

Amplius ſolet concedi ſequeſtrum in caſu, quo recuperatio fructuum eſſet difficilis. *Put. dec.* 150. *nu.* 3. *lib.* 1. *& deciſ.* 246. *nu.* 3 *p.* 3. *Rota deciſ.* 13. *nu.* 3 *par.* 2. 26
diverſ.

Item locus erit ſequeſtro quando litigatur inter proviſum à Sede Apoſtolica vel Ordinario, de aliqua dignitate, Canonicatu, præbenda, portione, ſeu alio 27
beneficio Eccleſiaſtico in aliqua Eccleſia Cathedrali vel Collegiata exiſtenti contra Capitulum ejuſdem Eccleſiæ *Gonzalez d.* §. 7 *proëmy in Reg. Cancell. nu.* 21. id quod probat ex Conſtit. Pij V. de data 3. Aprilis an. 1568. quæ eſt in Bullario 67.

Sed & locus eſt ſequeſtro, quando poſſeſſor recurrit ad Judices ſeculares pro 28
defendenda ſua poſſeſſione, *Gonzalez d* §. 7 *nu.* 36.

Deniq; alios caſus quibus ſequeſtro locus eſt: vide apud Jacobum Simonet- 29
tam *in repetit. c* 2 *de ſequeſt poſſ. & fruct. nu.* 26. *cum ſeqq.* ubi enumerat 28. caſus, quibus adde alios per gl. *in l.* 1. *C. de prohib. ſequeſt. petu. & in c.* 2. *de ſequeſt. poſſ. & fruct.* & Ang. de Peruſ. *tract. de ſequeſt. nu.* 4. *& ſeqq.* Abb. *in d. c.* 2 *nu.* 7. Lancell. de attentatis 3 *par. cap.* 12. *limit.* 12. *nu* 16.

Poſtremò, poteſt Judex ex officio juſta cauſſa motus concedere ſequeſtrum in omnibus caſibus, in quibus ſequeſtratio ad inſtantiam partis fieri nō poſſit, *bart.* 30

in l.

in l. Imperatores §. fin. nu. 3. ff. de appellat. Berous conſ. 116. *nu.* 6. *lib.* 3. *Lancell de attent.* 4 *part. c.* 12. *limit.* 12. *numer.* 26. *& part.* 3. *c.* 29. *numer.* 148.
ubi dicit, quod Rota generaliter ex cauſſa benè ſibi viſa ſolet deveni- 31
re ad ſequeſtrum, *Gonzal. d.* §. 7. *num.* 27. In caſibus autem, in qui-
bus eſt prohibita ſequeſtratio, poterit pars nihilominus petere re-
rum & fructuum fieri deſcriptionem, ad hoc, ut quantitas rerum & fru-
ctuum facilius probari poſſit, *text. in l.* 1 *§. fin. ibi Bart. de vent. in poſſ. mitt. & in*
d. l. unic. Bald. in cap 1. *de ſequeſt. poſſ & fruct. & in l. ſi fideiuſſor §. fin. ff. Qui ſatiſd.*
cog. Rebuff. ad conſtit. Reg. d. tract. gloſſ. 2 *nu.* 9. Sed dubitatur, quando ſeque- 32
ſtratio Eccleſiæ, de qua contenditur, non eſt facta, & pendente lite vacatio
acciderit beneficij pertinentis ad collationem vel præſentationem ejus Ec-
cleſiæ, quis habebit conferre vel præſentare; Nicol. Garcia *tract. de benef.* 5.
p. c. 6. *nu.* 22 ſic diſtinguit, aut enim eſt lis mota ſuper poſſeſſione, ita
quod pendet quæſtio, quis poſſideat, & tunc nullus Eorum
poterit conferre vel præſentare *c.* 2. *de in integ. reſt.* aut ſolùm movetur quæ-
ſtio ſuper proprietate, & tunc ſimiliter nullus poteſt conferre vel præſenta-
re: quia exiſtens in poſſeſſione rei, lite pendente poteſt colligere fructus il-
lius, cùm non debeat quis commodo ſuæ poſſeſſionis lite pendente priva-
ri. *cap.* 1. *ut lit pen. Lancell. cap.* 1. *de attent. limit* 1. *Rota deciſ.* 785. *num.* 3. *p.* 1. *& de-*
ciſ. 17. *in fi. p* 2. *diverſ.* ut & eo caſu, quo lis non eſſet intentata principaliter ſu-
per jure conferendi ſeu præſentandi, ſed acceſſoriè, & in conſequentiam, ut-
potè ſuperre cui competit, vel eſt annexum jus conferendi ſeu præſentan-
di, v. g. ſuper caſtro, Eccleſia, dignitate, cui competit jus conferendi ſeu præ-
ſentandi, tunc enim ex ſententia Lancellotti hujuſmodi lis non impediret
præſentationem vel collationem. *Lancell. ubi ſupra nu.* 544. licet eo caſu Ni-
col. Garcia *d. c.* 6. velit inſtitutionem differri in finem & eventum cauſſæ,
quia ſi inſtitueretur, inquit, præſentatus lite pendente, non teneretur fructus
reſtituere (ad quos alioqui poſſeſſor ſuccumbens tenetur, à die litis notæ, ſeu
poſt litem conteſtatam *l. centum, C. de Rei vind. l.* 2. *c. de lit. & fruct. expen.*) ex quo 33
legitimè inſtitutus removeri non debet. *Abb. in cap. ex litt. de Iurep. Rochus de*
Iurepat. q. 23. *verb. competens nu.* 52. Verùm hæc opinio Garciæ non mihi arri- 34
det: tum quia incongruum eſt, ut Eccleſia diu maneat Rectore viduata, *Co-*
raſ. de off. elect. & benef. Eccleſ. c. 7. *nu* 4. tum quia quoad perceptionem fru-
ctuum error juris vel facti excuſat, etiam in conſcientia, *Dynus ad Reg. benefi-* 35
cium. nu. 50. *&* 51. *de Reg Iur in* 6. Vbi autem ſequeſtrum eſt datum, adverte
quod ſequeſter clericus confert beneficia, eligit, & præſentat, *Rota deciſ.*
323. *in antiq.* eſt enim adminiſtrator rei ſequeſtratæ, ejuſdemque fructus col-
ligit, in fructibus autem connumeratur beneficiorum collatio, *Io And. Imò*
Barbat. in cap. examinata, de Iudic. Gambar. de off leg. lib. 4. *Rub. de poteſt. leg. Gyg-*

de penſio. q. 72. num. 3. Guiterr. tract. de tutelis par. 3. c. 17. num. 16. & 18. dicens communem, quam ſequitur Garcia *d. c. 6. num. 1. uſque ad nu 23.* Idque ſive ſequeſter ſit voluntarius, id eſt, ſimultanea partium voluntate electus eam poſſideat, *l. licet. C depoſiti*, ſive neceſſarius, id eſt, Judicis authoritate datus, *Guimer. in pragm. ſanctio. tit. de collat. §. voluit*, cum omnia beneficij cura exercere poſſit, *gloſſ. Clem. 1. de ſequeſt poſſeſſ. Coraſ tract. de benefic. cap. 6, num. 3.*

36 Porrò notandum eſt, non appellari à decreto ſequeſtrationis, nam appellatione non obſtante mandabitur executioni ſententia, ſeu decretum ſequeſtrationis *per l. Imperatores in fin. ff. de appellat. Bald. & Rom. in l. ſic fidejuſſor §. fi. ff. Qui ſatiſd. cogan.* Quia præſumitur fuiſſe appellatum cauſſa executionis impediendæ, vel differendæ. *l. ſatis apertè C. de falſ. Put. deciſ. 77. lib. 1. 2. 256. lib. 2.* ubi habetur decretum appoſitum non revocari niſi finita cauſſa. Quod limita primò, niſi fuerit appoſitum per modum proviſionis propter allegationem attentatorum & exceſſus. *Ill. Seraphinus deciſ. 1096. nu. 4.*

Secundò limita ſeu reſtringe, id procedere, quando agitur de revocatione ſequeſtri vigore Clementinæ unicæ de ſequeſt. poſſ. & ideo, modo non ſit nulliter appoſitum, non poteſt revocari, niſi revocata ſententia. *Seraphinus deciſ.*
37 *1335. num. 4.* Sed adverte, non propterea licere violare ſequeſtrum, quod ſit nullum ſeu nulliter appoſitum, alioquin violans ſuo jure privaretur. *Gomeſ. ad reg. de annuli quæſt. 5. in fin.*

38 Limita tertiò in ſequeſtro decreto parte audita, & non in contumaciam, debet enim proferri ſequeſtrum ſummaria cauſſæ cognitione præcedente *§. ſi verò etiam in Auth. de Exhib. Reis col. 5. afflict. deciſ. 98. Luc. de penna in l. pen. §. ſuper his. C. de erog. null. anno. lib. 12. Rebuff. d. tract gloſ. 2. art. 1. nu. 13.* & ita arreſto Pariſienſis curiæ judicatum refert Paponius *lib. 8. tit. 1. arreſt 8.*

39 Limita quartò ſequeſtrum non mandari excutioni in diœceſi & patria Leodien. ſi detur ſequeſter in ſimplicibus beneficijs litigioſis: nam ex concordato Leonis X. de data 1617. 12. Kal. Januarij fructus beneficiorum litigioſorum pro media parte Epiſcopo, & pro alia Archidiaconis competunt. Itaque Archidiaconus in tali eventu ſe opponere poterit dationi ſequeſtri. Itemque ſervari in Francia notatum habes apud Ruzeum *tract de regal. privil. 52. & ſequentibus, & Rebuff. dicta gloſſ. 2. nu. 17.* Plura qui volet legere de ſequeſtris, conſulat DD. *in cap. examinata de judic.* Rebuffum *ad conſtit. Reg tract. de ſequeſt.* Matthæum Colerum *tract. de proceſſ execut. p. 1. c. 2.* Mandoſ. *de inbibit. q. 128.* Milis *in verbo ſequeſtrum* & paſſim DD. *in d. Clem. unica.* Item Fran. Curt. Jacob. de arena, Angel. Peruſ. Carocium *tract. de ſequeſtris.* Veſtrium *in praxi lib. 7. cap, 2. per tot.*

REGVLA

Regula lxx. Innocentij viii.

REVOCATIO FACVLTATVM ET ALIARVM impoſitionum.

ITem revocavit quaſcumque decimarum, ſubſidiorum, vigeſimæ,& aliorum onerum impoſitiones, quæ à præfato prædeceſſore ſuo ex quavis cauſſa in ſubſidium expeitionis contra Turcas,& alios Orthodoxæ fidei hoſtes emanarunt, & tam ſuper decimarum,vigeſimæ,& onerum huiuſmodi exactione, quàm alias quaſcumque facultates quibuſvis fructuum, redditaum, & proventuum Cameræ Apoſtolicæ debitorum collectoribus, & Apoſtolicæ Sedis Nuntiis etiam cum plena poteſtate Legati de latere ab eodem prædeceſſore conceſſas; eorum collectoriæ officia & commiſſa eiſdem Nuntiis principaliter, ſeu alia quævis negotia non concernentes: ſuſpendit quoque ad ſuæ S. & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum quaſcumque plenarias indulgentias, quæ ab eodem prædeceſſore ex quavis cauſſa etiam expeditionis huiuſmodi conceſſæ fuerint,nec non deputandi & eligendi confeſſores,qui plenariè abſolvant,& alia faciant ad earundem indulgentiarum effectũ reliquas ſuas facultates indulgentias ipſas quomodolibet concernentes,quoad ea,in quibus indulgentiæ & facultates ipſæ ſunt ſortitæ effectum, ita ut in illis,qui implentes iniuncta eis in litteris indulgentiarum huiuſmodi iam conſecuti ſunt facultatem eligendi confeſſorem,qui abſolvat eos plenariè in mortis articulo per huiuſmodi ſuſpenſionem non præiudicentur, quin facultate ipſa uti poſſint in futurum.Decrevit quoque irritum & inane quicquid facultatum revocatarum earundem prætextu in poſterum contigerit attentari.

percipiendi pretium Officiorum Romanæ Curiæ pro tempore vacantium in toto, vel in parte, ac quaſvis conceſsiones & collationes, aliaſque diſpoſitiones per ſel. rec. Leonem Prædeceſſorem ſuum de dictis officijs etiam ex die collationum, conceſsionum, & diſpoſitionum earundem in antea vacaturis in ſavorem quarumcunque perſonarum, Eccleſiarum, Monaſteriorum, piorum locorum, Collegiorum, ſeu eorum menſarum, etiam perpetuò, etiam in vim contractus, & ex titulo oneroſo, & ſub alia quavis forma verborum, quam & præmiſſorum tenores pro expreſsis haberi voluit conceſſas & factas, quoad officia, quæ poſt obitum ipſius prædeceſſoris vacarunt, & impoſterum quomodolibet vacabunt. Item revocavit, caſſavit, ac annullavit, ac irritas declaravit quaſcunq; infeudationes, inveſtituras gratias, conceſsiones quoquo modo, etiam in emphyteuſin ad tempus, ſeu in perpetuum etiam motu proprio, & de plenitudine poteſtatis, ac cum quibuſvis derogatoriarum derogatorijs extra tamen conſiſtorium, & ſine S.^{rū} R. E. Cardinalium conſilio, & conſenſu à die conſtitutionis ſel. rec. Pij Papæ V. prædeceſſoris ſui ſuper prohibitione alienandi, & infeudandi civitates & loca S. R. E. ſub data Romæ apud S. Petrum anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo ſexto, quarto Calend. Aprilis Pontificatus ſui anno ſecundo, uſque in præſentem diem per quoſcunque Romanos Pontifices ſuos prædeceſſores aut mandato, vel auctoritate eorum quomodocunque ac qualitercunque, & quovis colore factas & conceſſas de civitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis S. R. E & ſanctæ Sedi Apoſtolicæ tam mediatè, quam immediatè ſubjectis, tunc videlicet de tempore dictarum infeudationum, inveſtiturarum, gratiarum & conceſsionum, nondum devolutis. Nec non quaſcunque prorogationes & extenſiones quarumcunque infeudationum, inveſtiturarum, gratiarum & conceſsionum de dictis civitatibus, terris, oppidis, caſtris, arcibus, & locis, tunc videlicet de tempore dictarum prorogationum & extenſionum nondum finitarum quibuſvis perſonis cuiuſcunq; gradus ſtatus, & conditionis ac præeminentiæ; etiamſi imperiali, Regali, Ducali, aut alia quavis præfulgeant dignitate, etiam in vim contractus, & ex quocunque titulo etiam oneroſo, & per quaſcunq; tam ſub plumbo, quam in forma brevis ſub annulo Piſcatoris, aut etiam alias quomodocunque, & qualitercumque expeditas litteras, ac ſub quavis verborum forma, quam & præmiſſorum omnium tenores ſanctitas ſua pro expreſsis haberi voluit latiſsimè extendere.

QVOD FRVCTVS IN TERTIA PARTE AVgeri poſſint, vigore clauſulæ.

64. *ITem cum nonnulli in impetrationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tempore vacantium, & certo modo vacaturorum aſſerendo illorum fructus, &c. certum per eos expreſſum annuum valorem non excedere, nonnunquam obtineant à ſanctitate ſua, ut huiuſmodi valorem annuum augere poſsint, ut verius poſsit in confectione litterarum*

rarum ſuper huiuſmodi impetrationibus ſumma, ac valor ipſe annuus exprimialiter deſuper non ſpecificato, ne de virtute huiuſmodi conceſſionis in poſterum hæſitari contingat, declaravit prætextu conceſſionis huiuſmodi, valorem ipſum uſque ad tertiam partem valoris expreſſi, & in prima, quæ de ſuper fiet, litterarum expeditione duntaxat augeri poſſe, & eas, quas litteris iam expeditis cum expreſſione valoris ſpecificati, aut non integro augmento prædicto denuò deſuper expediri contigerit, literas cum aliquo augmento valoris huiuſmodi nullius eſſe roboris vel momenti, etiamſi motu proprio beneficiales gratiæ & diſpoſitiones quæcumque à ſanctitate ſua emanarent.

DE INSORDESCENTIBUS

65. *ITem ne perſonis, pro quibus litteræ ſuæ ſanctitatis emanabant ob generalem abſolutionem* à cenſuris Eccleſiaſticis, quibus legati forent ad eorum effectum indifferenter: *concedi & in litteris Apoſtolicis apponi ſolita præſtetur occaſio cenſuras ipſas vili pendendi, & inſordeſcendi in illis ſtatuit & ordinavit huiuſmodi abſolutionem & clauſulam in literis, quas in futurum cum illa concedi continget non ſuffragari non parentibus rei iudicatæ, incendiarijs, violatoribus Eccleſiarum, falſificatoribus, & falſificari procurantibus litteras, & ſupplicationes Apoſtolicas, & illis utentibus, receptatoribus & fautoribus eorum, ac res vetitas ad infideles deferentibus, violatoribus Eccleſiaſticæ libertatis, via facti auſu temerario Apoſtolicis mandatis non obtemperantibus, & nuntios vel executores Apoſtolicæ Sedis, & eius Officialium eius commiſſa exequentes impedientibus, qui propter præmiſſa, vel aliquod eorum excommunicati à iure, vel ab homine per quatuor menſes ſcienter excommunicationis ſententiam huiuſmodi ſuſtinuerint, & generaliter quibuſcunque alijs, qui cenſuris aliquibus etiam alias quàm ut præfertur, quomodolibet ligati in illis per annum continuum inſorduerint.*

OFFICIALES NIHIL EXIGANT ULTRA DEbitum.

66. *ITem idem D. N. exactionibus, quas ſanctitas ſua non ſine diſplicentia plerumque fieri intellexit per Officiales Romanæ Curiæ, qui conſtitutis ſibi emolumentis pro exercitio Officiorum, quæ obtinent non contenti ultrà à proſequentibus negotiorum quorundam expeditionem in eadem exigere non verentur, obviare volens diſtrictè præcipiendo inhibuit omnibus & ſingulis, quævis officia in eadem curia obtinentibus, ne de cetero quicquam prætextu Officiorum, quæ obtinent, quovis colore, etiam celeriorum expeditionis ultra emolumenta eiuſmodi exigere, ſeu ad hunc effectum expeditionem eorum, quæ eis incumbunt, malitioſè differre, ſub excommunicationis, & præter*

illam

illam ſuſpenſionis à perceptione emolumentorum hujuſmodi pro prima ad ſemeſtre , & pro ſecundo ad annum & pro tertia vicibus,quibus ſic excederent,privationis Officiorum per eos obtentorum, in quibus ſic exceſſerint pœnis,ac voluit,quod S. R. E. Vicecancellarius & Camerarius excedentes ipſos reſpectivè ; prout eis ſubſunt per ſubtractionem emolumentorum eorundem, ac aliàs,ut præmittitur, compellant ab hujuſmodi illicitis exactionibus abſtinere,& contra eos per prædictas pœnas & alias, prout melius expedire viderint, procedant.

QVOD CARDINALES NON COMPREHENdantur ſub regulis faciendis.

67 *ITem cum S. R. E. Cardinales ipſi ſanctiſſimo D. N. aſſiſtant , ac propterea debeant ſpecialibus prærogativis & privilegijs gaudere,idem D. N. ſtatuit , ordinavit,decrevit , & declaravit,quod in quibuſcumque Conſtitutionibus , & regulis per ſanctitatem ſuam in poſterum poſt hanc primam editionem , & ſuarum conſtitutionum & regularum publicationem faciendis, non includantur ipſi Cardinales , niſi illa eorundem Cardinalium favorem concernant , vel ipſa conſtitutiones edenda de eorundem Cardinalium,vel majoris partis eorum conſilio edita fuerint.*

DE POTESTATE REVER^{mi}. Domini Vicecancellarii , & Cancellariam regentis.

68 *PRimò quod poſſit committere abſolutionem illorum , qui ignoranter in ſupplicationibus , vel in litteris Apoſtolicis aliquid ſcriberent , corrigerent , vel delerent.*

Item quòd poſſit corrigere nomina , & cognomina perſonarum , non tamen eorum , quibus gratia & conceſſiones fiunt ac beneficiorum , dumtamen de corpore conſtet.

Item quòd poſſit omnes cauſſas beneficiales , etiam devolutas committere in curia cum poteſtate citandi ad partes.

Item quòd proceſſus Apoſtolica auctoritate decretos aggravare poſſit cum invocatione brachij ſecularis , & ſententias executioni demandari facere contra intruſos & intrudendos per litteras Apoſtolicas deſuper conficiendas , & non alias.

Item quòd poſſit ſignare ſupplicationes manibus duorum Referendariorum ſignatas de beneficijs Eccleſiaſticis , ſæcularibus & regularibus diſpoſitioni Apoſto-

Digitized by Google

Apoſtolica generaliter non reſervatis, quorum cuiuslibet valor centum florenorum auri de Camera, vel totidem librarum Turonen, parvorum, ſeu totidem in alia moneta ſecundùm communem æſtimationem, valorem annuum non excedat.

Item quod poſſit ſignare ſupplicationes duorum Referendariorum manibus ſignatas de novis proviſionibus ſi neutri, & ſubrogationibus pro collitigantibus, in quibus non detur clauſula generalem reſervationem importans.

Item quòd poſſit ad ordines ſuſcipiendos arctatis prorogare terminos de dictis ſuſcipiendis ordinibus uſque ad proxima tunc à iure ſtatuta tempora, in quibus ſic arctati ſucceſſivè ad ipſos ordines promoveatur.

FINIS REGVLARVM CANCELLARIAE APOSTOLICÆ, & Commentariorum Ioannis à Chokier; quæ S. Pontificis, ac Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ cenſuræ ſubjiciuntur.

IESV CHRISTO REDEMPTORI, EIVS QVE PIISſimæ Matri ſemper Virgini laus, honor & gloria.

Digitized by Google

INDEX
RERVM ET VERBORVM DIGNIORVM TOTO HOC OPERE CONTENTORVM LOCVPLETISSIMVS.

A.

A Præpoſitio excludit terminum à quo, Reg. 18. *de viginti, num.* 39

*Abſens non habetur pro reſidente niſi in caſibus à iure expreſsis, Gloſ.XV. Reg. VIII. num.*4.

*Abſentes an poſſint dici familiares Cardinalium, ſi abſint propter ſua negotia. Reg.*3. *num.* 33.

Abſens brevi habetur pro præſente quoad effectum reg. de Impet. benef. per obit. famil. Card. ſecus ſi Cardinalis diu abſit. Reg. 17. *de ætat. num.* 59

Abſens Canonicus cauſa ſtudij an lucretur fructus ſui Canonicatus, ſi illi conſiſtant in diſtributionibus quotidianis, Reg. 55. *de fruct. in abſent. percip. num.* 5

Abſentia de qua in Reg. VIII. qui intelligatur. Reg.VII. num. 10

*Abſolutio à cenſuris ſufficit in foro conſcientiæ, etiam litteris non expeditis. Reg.*52 *nulli ſuffragetur, &c. num.* 13

Acceptatio debet fieri vel per ſeipſum, vel per procuratorem ad id ſpeciale mandatum habentem, Reg.V. num. 13

Acceptatio beneficij, quæ dicatur, Reg.V. num. 14

Acceptatio alternativæ debet fieri per patentes litteras, non per ſecretas, cum illæ maiorem fidem, quam iſtæ mereantur. Gloſ. XXI. Reg.VIII. num. 4

Acceptatio alternativæ debet fieri in propria diœceſi acceptantis illam. Reg. VIII. Gloſ. XXI. num. 8

*Acceptationis forma quæ? Gloſ. XXI. Reg. VIII. num.*3. *& Gloſ. XI. num.* 1

Acceptans alternativam, ea gaudet, etiam ante ſcientiam recognitionis, Gloſ.XXI. Reg. VIII. num. 14

*Acceptatio beneficij notoriè nulla poſſidenti nullum colorem tribuit, Reg.*27. *de ſurrog. num.* 36

Actus qui non tenuit ſeu ad ſuam perfectionem non pervenit, reiterari poteſt. Reg. VIII. num. 11

Accuſatione vel inquiſitione pendente, utrũ criminoſus poſſit reſignare ſua beneficia Gloſ. XV. num. 18. *& ad Regul. de Publicandis.*

*Acceſſus & regreſſus, & quælibet iura ad beneficia vacant per contractum matrimonij. Reg.*64. *de benef. vacant. per contract. mat. num.* 7

Adminiſtrator non habet titulum in beneficio, Reg. IX. num. 6

*Admiſſus ad beneficium regulare aut ſeculare admitti nequit in Capitulis generalibus, ſeu negotijs, & officijs, &c. ſine conſenſu Generalis, Reg.*65. *de clauſ. ponend. in litt. Relig. num.* 12

AEtas qualiter probetur XVII. de ætat. Can. num. 11

Ætatis probatio difficilis eſt, & propterea admit-

A

Digitized by Google

admittuntur tales, quales probationes. Reg. XVII. de ætat. Can. num. 12
Ætatem maiorem probandi cui incumbat onus ad effectum. Reg. XVII. de ætat. Can. vel decreti Concilij Trid. Reg. ead. num. 13
Ætatis defectum ſolus Papa tollit. Reg. de ætat. num. 16
In AEtate conſideranda ad beneficia requiſita attenditur etiam modicum tempus. Reg. 17. de ætat. num. 22
AEneas Sylvius repulſam paſſus ad Canonicatũ ob lingua imperitiã. Reg. 19. de Idiom. n. 8
Affectum beneficium ligat inferiores, etiam ſine decreto irritanti, quod ſecus eſt in reſervato. Reg 9. num. 11
Affecta beneficia ſemper manent affecta. Reg. 3. n. 7. & Reg. 9. num. 2. 9
Affectionis & Reſervationis differentia. Reg. 8. Gloſ. 19. n. 3. & Reg. 9. nu. 10
Affecta beneficia quæ dicuntur. Reg. VIII. Gloſ. XIX. nu. 2. & Reg. IX. declaratio reſervationis &c. num. 12
Affinitatis gradus in publica honeſtatis iuſtitia, quæ hodie attendatur ex conſtit. Concil. Trid. Reg. 47. de diſp. in Grad. conſang. nu. 8
Alphonſus Sotto reprehenditur. Reg. XIII. n. 11. & Reg. XIV. num. 16. & Reg. 4. num. 17
Alphonſus Sotto primus gloſſator Regularum Cancellariæ, 22. annos praxim in Rom. Curia exercuit, & annis pluribus Ius civile & Canonicum profeſſus eſt. Reg. 33. num. 13. Idemque nobilis. Reg. 15. in fi.
Altaria fundata abſque Epiſcopi, vel alius authoritate, non ſunt beneficia Eccleſiaſtica, nec ſub Reg. VIII. comprehenduntur. Gloſ. I. Reg. VIII. num. 2
Alternativa conceſſa per Pontifices locorũ Ordinarijs, quæ ſit ratio. Reg. VIII. num. 12
Alternativa quibus perſonis concedatur. Gloſ. XV. Reg. VIII. num. 1
Alternativa conceditur vere tantum reſidentibus. Gloſ. XV. Reg. 8. nu. 3
Alternativam probandi cui incumbat onus. Reg. VIII. Gloſ. XV. num. 6
Alternativa non intrat in beneficijs quæ nõ sũt libera collationis. Gloſ. XVI. Reg. VIII. n. 2
Alternativa ut ſit locus qualiter ſit attendenda quaſi poſſeſſio conferendi. Reg. VIII. Gloſ. XVI. num. 7
Alternativæ acceptatio quæ dicatur. Gloſ. XXI. Reg. VIII. num. 1
Alternativa acceptata durat uſque ad obitum Papæ vel Epiſcopi illam acceptantis. Reg. VIII. Gloſ. XXI. num. 2
Alternativa conceſſa Ordinario an cenſeatur revocata per Reg. X. Regula ead. nu. 24
Alternativa conceſſa Ordinario per prædeceſſorem cenſetur revocata per modernũ Papam. Reg. X. num. 25
Alternativa menſium nõ competit inferioribus collatoribus. Reg. VIII. Gloſ. XV. nu. 1. Vt nec Capitulis ſede vacante. ibid.
Alciati opinionem non probat author, neq; D. Argentrei. Reg. 49. de diſp. ſup. def. natal. ex nob. num. 58
Alciati opinio reprobatur quoad etymon Baccalaurei. Reg. L. de diſp. ſup. def. nat. n. 58
Anniverſaria an computentur in valore beneficij. Reg. 60. de benef. vacant. & cert. mod. vacat. num. 6
Anfractus quid? Reg. de ſurr. Coll. 27 n. 19
Anima legis, ratio legis. Reg. de benef. vac. per promot. num. 8
Annus pacificæ poſſeſſionis incipit currere à die adeptæ poſſeſſionis beneficij, quod impetratur, iſq; continuus eſſe debet. Reg. 32. de annal. poſſ. num. 26
Annus quo debet finire impetrans litẽ, incipit currere à die citationis; ſive fuerit miſſa intra ſex menſes, ſive ſub finem eorundem. Reg. 32. de Annal. poſſ. num. 14
Annexio, Vnio, Incorporatio differũt. Reg. XI. num. 4

An

Ante diem quartum Kal. idem eſt ac ipſo die quarto, Reg. XV. num. 18

Anni incipiunt currere à die quo quis conceptus. Reg. de ætat, Can. nu. 3

Annata intrãt in unionibus beneficiorũ, ſi excedãt valorẽ XXIII. librarũ. Reg. de Unio. n. 2

Appoſitionis manus Papæ ad beneficia ſpecies Reg. IX. declaratio reſervat. &c, num. 12

Appellatio ab interlocutoria ſubſiſtit, quando gravamen nõ poteſt reparari in diffinitiva. Reg. 35. de non appell. ante diffi.

Non appellatur iure civili ab interlocutoria, niſi ſubſit gravamen irreparabile. Reg. 35. ead. num. 4

In Appellatione ab interlocutoria cauſſa gravaminis inſeri debet. Reg. ead. num. 6

Appellans à ſimplici interlocutoria, an ſaltem de nullitate agere poſſit. Reg. ead. num. 7

Argumentum valet à ſignificatione Rubricæ, in Rub. num. 2. & Reg. XIX. num. 13

Atteſtanti ſibi quo ad mandatũ à Papa viva vocis oraculo non creditur in præiudicium alterius. Reg. 37. de litt. Relig. num. 9

Author horum Commentariorum libros ſex Politicorũ Paulo V. Pont. Max. dicavit. Reg. VIII. num. 26

Auctor datus Recuperator à R. D. Officiali Leodien. Cler. in una monocularitatis Leodiẽ. decidit, Papam ſeu eius Legatum monocularia beneficia in ſuis menſibus vacantia conferre poſſe. Reg. VIII. Gloſ. 4. num. 5

Authoris ſententia de valore aurei apud Rom. Reg. XXIII. de monet. num. 9

Author per tranſennam originem ſuam deducit. Reg. 49. de diſp. ſup. def. nat. nu. 38

Authores qui de ſequeſtris ſcripſerunt. Reg. 69. de mandat. Apoſt. num. 40

Auctuarium regulæ de Public. reſig. datũ eſt per Iulium III. reg. ead. num. 12

Auditores Rotæ nõ habẽt ius ſtatuẽdi in Curia in præſentia Papæ. Reg. 27. de ſur. Col. n. 9

Aureus, Solidus, numiſma, & Ducatus eadem ſunt, Reg. de moneta, num. 8

Aurei valor eiuſq; acceptatio. Reg. ead. n. 10

Aurei valor poſteriori Principũ ævo imminutus fuit. Reg. ead. num. 12

Aureus tẽporibus antiquis Romanorum 25. drachmis, id eſt, totidem Iulijs Romanis cõſtabat. Reg. ead. n. 11

B

Baccalaurei dicũtur graduati in Hiſpania. Reg. 49. de Diſp. ſup. def. natal. ex nob. n. 4

Baccalaurei etymon. d. Reg. num. 57. & in Reg. 15. de Concurr. in data, num. 32

Baccalaurei non comprehenduntur ſub Reg. 51. de Diſpenſ. quoad Incomp.

Baſilica qui differat ab Eccleſia. Reg. 7. n. 4

Baſtardi nobilium an ſint nobiles. Reg. 49. de diſp. ſuper def. natal. ex nob. num. 8

Beneficiũ Principis latiſſimè interpretãdũ. Reg. 56. de Ind. n. 1. & Reg. de Imp. ben. per obitum, &c. num. 58

Beneficiũ nõ poteſt impetrari per obitũ futurũ. Reg. 68. Petenti provideri &c. nu. 2

Beneficiũ cenſetur vacare per obitum reſignãtis, ubi in reſignatione nõ eſt expreſſus verus valor, reſignatariuſq; ſit illius inhabilis. Reg. 61. de Exprim. valore num. 24

Beneficiũ non cẽſetur vacare per ſpõſalia de futuro. Reg. 64. de benef. vac. per cõt. mat. n. 3

Beneficiũ ſurrogatũ beneficio ad cuius titulum quis eſt promotus reſignari non poteſt, niſi facta mentione quod ſit ſurrogatũ ei ad cuius titulũ fuerat reſignãs promotus, & quod habeat aliũde. Reg. 43. de Cõſenſu in reſig. n. 60

Beneficiũ nõ vacat per ingreſſum religionis ſed per profeſſionẽ. Reg. 44. de Ingreſſu relig. num. 5. & 6

Beneficium quod datur in ſtipẽdiũ poteſt clericus cõiugatus retinere. reg. 61. de valore. n. 6

Beneficiũ ſemel affectũ ſemper manet affectũ, Proœm. n. 9. & reg. 9. n. 2. & 9. & reg. 3.

Beneficiũ reſervatũ vacat in curia, reg. 1. n. 14

Beneficium obtinens reſervatum ſi ſpolietur non poteſt agere ſpolio. Reg. 1. num. 18
Beneficium apud ſedem vacans Papa confert. Reg. 1. num. 22
Beneficium non dicitur collatum abſenti ante illius acceptationem. Reg. 5. num. 11
Beneficiũ quãdo dicatur acceptatũ. Ib. n. 12
Beneficium curatum & dicatur, quæ requirantur. Reg. 8. Gloſ. 2. num. 1
Beneficium ſimplex potius quam curatum præſumitur. Ibid. num. 2
Beneficium curatum differt à Parochiali. Ibid. num. 3
Beneficium curatum non facit poteſtas fori contentioſi. Ibid. num. 6
Beneficium curatum non dicitur quando non habet curam perpetuam, Ibid. num. 8
Beneficium curatum non dicitur Prioratus per Vicarium perpetuum deſerviri ſolitus. Ibid. num. 9
Beneficium quando dicatur vacare in Curia. Reg. 8. gloſ. 6. num. 4
Beneficium aliter vacat apud ſedem, aliter in Curia, Ibid. num. 5
Beneficium debet eſſe liberæ collationis. d. Reg. gloſ. 16. num. 6
Beneficium ſi vacat de tempore quo Regula non eſt in rerum natura, utpote Papa mortuo, non incidit in reſervationem. Reg. 9. num. 13
Beneficium vacans ipſo iure, non poteſt in favorem alterius reſignari, poteſtque ſtatim impetrari, Reg. 8. gloſ. 7. num. 23
Beneficium ubi vacat ipſo iure, poſſeſſor illius ex tunc fructus illius non facit. Ibid.
Beneficia Protonotariorum an ſint reſervata, remiſſivè, Reg. 1. num. 23
Beneficia vacantia per privationem, depoſitionem, translationem, &c. ſunt Papæ reſervata. Reg. 1. num. 23
Beneficia electiva quorum electio fuit nulla, ſunt reſervata. ibid.
Beneficia vacantia per promotionem ſunt Papæ reſervata. Ibid.
Beneficia vacantia per Execrabilitatem ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia exempta ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia de quibus Ordinarij contra S. Concilij Trid. diſpoſitionem diſpoſuerunt, ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia familiarium Cardinalium ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia Collectorum & ſubcollectorum ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia Curialium dum Curia transfertur ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia Cubiculariorum & Curſorum Papæ ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia recepta in Confidentia ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia vacantia ob hæreſin ſunt reſervata, & quid in Germania? Ibid.
Beneficia collata perſonis nõ idoneis ex ſtatuto à S. ſede confirmato, ſunt reſervata. Ibi.
Beneficia vacantia ob delictum offendentis litigantes eorumque Advocatos, &c. in Rom. Cu. ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia eorum qui ſeipſos pro aliis examini ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt pro conſequendis beneficijs, aut impetrant pro aliis, vel qui pro ſeipſis beneficia impetrãt cũ intentione illa dimittendi, ſunt reſervata, Ib.
Beneficia Collatariorum Cardinalium non impetrantium novam proviſionem infra ſex menſes, ſunt reſervata. Ibid.
Beneficia litigioſa an ſint reſervata. Ibid.
Beneficia devoluta ad Papam, an dicantur reſervata? Ibid.
Beneficia quæ ſunt ad præſentationem Regum & Principum non comprehenduntur ſub Reg. 2. Cancell. Reg. 2. num. 12
Beneficia ut ſint reſervata debent eſſe perpetua, Reg. 3. num. 3

Be-

Beneficia Curialis qui habet partem ſeu portionem à Cardinale; an ſint reſervata? Reg. 3. num. 14

Beneficia ſubcollectorum à Collectoribus ſubſidiorum Papæ deputatorum, an ſint reſervata? Reg. 4. num. 2

Beneficia cuiuſcumque ſubcollectoris pro tempore unici ſucceſſive deputati, ſunt reſervatae. Reg. 4. num. 14

Beneficia plurium Collectorum in una Civitate vel diœceſi ſunt reſervata etiam antequam officium exerceant ut illud acceptent. Ibid. num. 19

Beneficia familiarum non ſunt reſervata antequam accептent familiaritatem. Ibid. num. 20

Beneficia Cardinalium Curiam, hoc eſt, Papam ſequentium, an ſub Reg. V. comprehendantur? Reg. 5. num. 7

Beneficia Cardinalium ſunt reſervata Papæ per Extravag. ad regimen. Ibid.

Beneficia familiarium Cardinalium comprehenduntur ſub Reg. V. quod intellige de familiaribus convictoribus, Reg. V. num. 8

Beneficiatus agens in ſtudijs gaudere debet fructibus ſuorum beneficiorum. Reg. 55. de fruct. in abſ. percip. num. 1

Beneficii appellatione quoad effectum Reg. de Triennali, an veniant officia? Reg. 33. de Trien. poſſ. num. 44

Beneficii appellatio in materia favorabili latior eſt. Reg. ead. num. 47

Beneficii appellatione non venit dignitas. Reg. ead. num. 57

Beneficia devoluta an ſint reſervata? Reg. ead. num. 73

Beneficia quæ dicantur devoluta Reg. ead. num. 74

Beneficia vacantia apud ſedem ſunt Papæ reſervata, conſerri tamen debent intra menſem à die vacationis, quod intellige de beneficiis vacantibus apud ſedem ſeu in Curia Gloſ. VI. Reg. VIII. num. 6

Beneficia quæ dicantur vacare in Curia, Gloſ. VI. Reg. VIII. num. 7

Beneficia reſervata Papæ non poſſunt per ordinarios in Germania conferri vigore concordatorum vacantia in illorum menſibus. Gloſ. VII. Reg. VIII. num. 12

Beneficia quot modis ipſo iure vacare dicatur. Gloſ. Reg. VIII. num. 96

Beneficia vacantia ex cauſſa incompatibilitatis ſunt reſervata. Gloſ. 7. Reg. VIII. num. 16

Beneficio cum quis privatur ipſo iure, ſtatim quidem illud conferri poteſt, non tamen collatio exequi poteſt, & realis poſſeſſio tradi, niſi prius vocato poſſeſſore, & cauſa cognita. Gloſ. VII. Reg. VIII. num. 24

Beneficia electiva veniunt ſub diſpoſitione Reg. VIII. & an ſub primariis Precibus comprehendantur. Reg. VIII. Gloſ. IX. num. 2.

Beneficia vacantia per Reg. Cancellariæ in menſibus reſervatis perpetuo manent affecta Papæ, Gloſ. XI. Reg. VIII. num. 28

Beneficia non liberæ collationis ſed ſimultaneæ vacantia in menſe Apoſt. non ſunt reſervata. Gloſ. XVI. Reg. num. 1

Beneficia ut ſint liberæ collationis, & è contra, conſuetudine, præſcriptione vel ſtatuto introduci poteſt. Reg. VIII. Gloſ. 16. num. 5

Beneficia quando ſunt ſimultaneæ collationis, Epiſcopus non confert ſine capitulo, nec è contra. Reg. VIII. Gloſ. 16. num. 6

Beneficia alias reſervata non includuntur in gratia cōceſſionis alternativæ Gloſ. XVIII. Reg. VIII. num. 2

Beneficia affecta excipiuntur à Reg. VIII. Reg. ead. Gloſ. XIX. num. 2

Beneficium non cenſetur poſſidere qui non percipit fructus. Reg. 15. de Concur. in data, num. 38. & num. 39

Beneficium ſi impetratur expreſſo uno modo vacandi, cum clauſula, vel quovis alio modo, etiamſi non vacet primo modo expreſſo, ſed alio, an nihilominus ſubſiſtat impetratio? Reg. 18. de Infirmis, num. 3. & 23
Beneficiũ per Papam unitum ad vitam ſit reſervatum. Reg. 21. de Vnionibus num. 31
Beneficiũ ibi vacat, ubi privatio facta eſt, ſive perſona quæ delictum commiſit ibi ſit, ſive non, Reg. 30. Non val. commiſſ. num. 41
Beneficium ipſo facto, & ipſo iure, & quibus modis vacare dicatur, & qui ſint utriuſq; vacationis effectus. Reg. 32. de annali poſſ. n. 27
Beneficiũ perpetuũ Iuriſpatronatus, Epiſcopus de conſenſu patroni poteſt efficere manuale. Reg. 22. de unio. num. 33
Beneficium ſine canonica inſtitutione obtineri nequit. Reg. 33. de triennali, num: 1
Beneficium licet ſit devolutum, uniri tamẽ poteſt per Epiſcopum. Ibid. num. 17
Beneficium quo quis eſt privatus, poteſt conferri, ſed nõ realis poſſeſſio tradi illo nõ vocato nec cõvicto, Reg. 27. de ſurrog. collitig. nu. 46
Beneficiũ recipiens ſi conſtituat dimittentẽ vel eius parentes ad percipiendũ & locandũ fructus beneficij reſignati, confidentiam committit. Reg. 27. de ſurrog. collitig. num. 22
Beneficium amovibile fit perpetuum & irrevocabile per appoſitionem manus Papæ. Reg. 36. Non ſtetur commiſſ. &c. num. 1
Beneficiũ manuale conſuetudine factũ perpetuũ monacho per Papam collatum non poteſt amoveri ad nutum ſuperioris. Reg. 37. De litt. relig. num. 12
Beneficium regulare clerico dare incõgruũ eſt. Reg. 41. de Commend. num. 1
Beneficiũ Commendatũ per Papã moriente Commendatario remanet affectum. Ibid. n. 12.
Beneficia Iuriſpatronatus Eccleſiaſtici an liceat ad manus Ordinarij liberè reſignare, & per illũ conferre familiaribus reſignantium, Reg. 43. de Conſenſu in reſig. num. 68
Beneficia in ſacris conſtituti, matrimoniũq; contrahentis non vacant ipſo facto, ſed per ſententiam. Reg. 64. de Benef. vac. per cont. matrim. num. 9
Beneficia vacant per contractum matrimonij etiam non conſummati vel alias de iure nõ validi. d. Reg. num. 5
Beneficia Officialiũ Sedis Apoſtolicæ ſunt generaliter reſervata. Reg. 62. de clauſ. ponen. in benef. vacan. num. 3
Beneficia reſervata impetrandi modus. Reg. eadem, num. 7
Beneficia omnia hodie ex generali conſtitutione reſcribuntur ad XXIV. ducat. Reg. 61. de Valore. num. 21
Beneficia Eccleſiarum titularium Cardinalium in Vrbe vacantia Papa non confert, ſed Cardinales, ſi tamen reſideant. Reg. 1. nu. 23
Beneficia Officialium Papæ etiam cauſſa honoris an cenſeãtur Papæ reſervata? Reg. 6. n. 1
Beneficia Conclaviſtarum ſunt reſervata. Ibid. num. 4
Beneficia poſſunt eſſe in Eccleſia non conſecrata. Reg. 7. num. 5
Beneficia Eccleſiarum Vrbis quæ non ſunt de titulis Cardinalium non ſunt reſervata. Reg. 7. num. 7
Beneficia debent potius conferri præſentibus in Curia, quam abſentibus. Reg. 8. n. 27
Beneficia iuris patronatus laicalis vel mixti non comprehenduntur ſub Reg. VIII. de Reg. Gloſ. 1. num. 3. limita tamen ut ibi.
Beneficia Iuriſpatronatus ex præſcriptione vel cõſuetudine cõpetentia, an ſub. Reg. VIII. cõprehẽdantur? & quid de iurepatronatus Eccleſiaſtico certis duntaxat perſonis debito aut filijs patrimonialibus? &c. d. Reg. num. 5
Beneficia manualia an cõprehendãtur ſub. Reg. VIII. de alternativa? d. Reg. Gloſ. 1. n. 16
Beneficia curata vacãtia per obitũ in mẽſibus

Digitized by Google

bus Apoſtolicis ſunt reſervata iuxta diſpoſitionem Reg. VIII. de Reg. Gloſ. 2. num. 10

Beneficia curata provideri debent per concurſum, etiamſi ſint reſervata ratione menſis, vel alia d. Reg. Gloſ. 2. num. 11

Beneficia omnia præſumūtur ſingularia niſi probentur regularia. d. Reg. Gloſ. 3. nu. 1

Beneficia regularia quæ dicātur d. Reg. Gl. 3

Beneficiū regulare alius quā Papa ſeculari cōmendare nō poteſt. Reg. 41. de cōmend. n. 7

Beneficia regularia quæ dicantur. Glóſ. 3. Reg. VIII. num. 4

Beneficia regularia non comprehēdūtur ſub generali reſervatione. Reg. VIII. Gloſ. 3. nu. 3

Beneficium ordinū militariū an cōprehēdātur ſub diſpoſitione Reg. 8. d. Reg. & Gloſ. nu. 6

Beneficia qualificata nō veniunt in generali diſpoſitione. d. Reg. Gloſ. 4. num. 17

Beneficia quæ includuntur ſub diſpoſitione Reg. VIII. d. Reg. Gloſ. 4. num. 2

Beneficia patrimonialia an comprehendātur ſub. Reg. VIII. d. reg. Gloſ. 4. num. 3

Beneficia monocularia an ſub reg. VIII. cōprehendantur. d. reg. Gloſ. 4. num. 4

Beneficia monocularia confert Papa in ſuis menſibus, modo tamen mentio fiat monocularitatis. d. reg. Gloſ. 4. num. 5

Beneficia conſiſtentia in Eccleſia non numerata an ſub. Reg. VIII. comprehendantur. d. Reg. Gloſ. 4. num. 8

Beneficia noviter erecta, an comprehendātur ſub reg. VIII. d. Reg. Gloſ. 4. num. 9

Beneficia vacātia in Curia nō cadūt ſub reſervatione. Reg. VIII. d. reg. Gloſ. VI. num. 1

Beneficio qui privatus eſt ipſo iure, an poſſeßione ſpoliari poßit inauditus nec citatus. Reg. VIII. Gloſ. VII. in fi.

Beneficia eorum qui promoti ſunt ad Epiſcopatum, vacant in Curia. Reg. de ben. vac. per prom. nu. 2

Beneficia priora translati an vacent, ſi promotus nō ſit aſſecutus pacificā beneficij ſecūdi poſſeßionē. Reg. de beneſ. vacat per prom. n. 18

Beneficia vacant per promotionem ad Cardinalatum, ut & ad Epiſcopatum. Reg. ead. num. 18

Beneficia promoti, qui diſpenſatus eſt, ut illa retineat, an eo in partibus moriente ſint reſervata? Reg. ead. num. 28

Beneficia reſignata in Curia, ſunt reſervata. Reg. XVIII. de Infirmis, num. 21

Beneficia familiaris Cardinalis tranſeuntis in familiaritatem Papæ, an ſint reſervata. Reg. 30. de Impet. beneſ. per obit. famil. num. 13

Beneficia vacantia per reſignationem non veniunt ſub diſpoſitione. Reg. 30. de beneſ. vacan. per obitum fam. Card. num. 34

Beneficia vacantia per aſſecutionem incompatibilis, vel profeßionem religionis, vel per exorationem, aut ſi beneficia ſint litigioſa an ſub diſpoſitione. Reg. 30. de Imp. ben. per obit. famil. Card. num. 34

Beneficia vacantia ex cauſa reſignationis per reg. de Infirmis an comprehendantur ſub Reg. de Imp. beneſ. per obit. famil. Card. num. 35

Beneficij appellatione venit penſio, ubi verſantur in materia favorabili. Reg. 15. de concur. in dat. num. 43

Beneficij appellatione ad effectum reg. de Annali an veniant officia. Reg. de Annali, num. 34

Beneficiati appellatione an veniat Penſionarius ad effectum reg. 15. de concur. in dat. Reg. ead. num. 43

Non Beneficiatus an præferatur intruſo beneficiato. Reg. ead. num. 44

Brizeure Gallis quid? Reg. 49. de diſpen. ſup. defect. nat. ex nob. num. 35

Bulla ſi diſcordet à ſupplicatione quid iuris? Reg. XXV. de non iud. iuxt. for. ſupp. nu. 14

Bulla male formata debet ad partis petitionem corrigi. Reg. ead. num. 21

Bullam

Bullam qui produxit an ſit arctandus proferre ſignaturam. Reg. ead. num. 37

Bulla male formata, qualiter corrigatur. Reg. ead. num. 40

Bullæ conſtitutionis Pij V. tenor. Reg. 43. de conſen. in reſig. num. 54

Bullas corrigere an poßit Secretarius Papæ ſolus, poſtquam eſt expedita. Reg. 37. de litt. Relig. num. 12

Bullæ pleraq; expediuntur per Cameram Apoſtolicam non ſervata Conſtitutione Martini V. de qua in Reg. de Mend. transfer. d. Reg. num. 13

Bulla requiſita. Reg. XV. de Concur. in data. num. 7

Bulla cur dicatur plumbum pendens. d. Reg. num. 21

Bullaria quid diſtet à Bullario. d. Reg. num. 20

In Bullis Apoſtolicis non ponitur ſignatura fiat, vel Cõceſſum. Reg. XXXI. ſignatura per fiat, &c. num. 1

C.

CAſarellorum antiqua & nobilis familia Reg. 13

Camera Apoſtolica an Bullas concederet contra Reg. de ingreſſ. relig. Reg. ead. num. 4.

Camera Apoſt. ſuas etiam habere debet Regulas concernentes litterarum expeditionem. Reg. 37. de lit. relig. num. 7

Camera Apoſt. rarò ſervat Reg. 38. de clauſula ponenda in lit. permut. ut nec aliquot ſequentes. d. Reg. num. 3

Camera an admitteret reſignationem non ſervata forma. Reg. 43. de conſenſ. in reſig. Reg. ead. num. 3

Camera non adſtringitur diſpoſitioni. Reg. 65. de clauſ. ponen. in litt. relig. ibid. num. 5.

Camerarius Papæ Vicecancellario iunior. 14

Cancellarij Etymon. 11. & 14

Cancellaria non ſolebat admittere procuratorem ad renunciandum poſt annum, ſed Camera ſecus. Reg. 43. de conſen. in reſign. num. 5

Cancellaria dicitur organum Papæ, Reg. 43. de conſen. in reſig. num. 42

Cancellaria quidquid facit, videtur factum à Papa. Reg. 43. de conſen. in reſig. num. 42

Canonicatus doctorales & Magiſtrales qui per concurſum conferuntur ſub Reg. VIII. non comprehenduntur Gloſ. 4. Reg. VIII. num. 7.

Canonici Leodien. in dignitate conſtituti ex ſola narrativa dignitatis prius obtentæ nõ excuſantur ab incompatibilitate. Reg. VIII. Gloſ. VII. num. 19

Canonum diſpoſitio plerumque relaxatur propter Regum & Principum authoritatem. Reg. VIII. Gloſ. X. num. 8

Canonicus in Eccleſia Cathedrali maior. ſeptennio poterat eſſe, licet antiquo tempore minor 14. annis. Reg. XVII. de ætat Can. num.

Capellanus Papæ eſt exemptus ab Ordinario, etiamſi actu non exerceat officium ſuum. Reg. VI. num. 2

Capellaniæ fundatæ abſq; Epiſcopi vel alterius authoritate, non ſunt Eccleſiaſtica beneficia, nec ſub Regula VIII. comprehenduntur. Reg. VIII. Gloſ. 1. num. 2

Cardinales Regulis Cancellariæ non comprehenduntur. Rubricæ num. 18

Cardinalis Burgeſij meritum, encomium, eiuſque familia, Proœm. quæ de Caſerellis num. 24

Cardinales partem ex Palatio accipientes non dicuntur continui commenſales, ideò beneficia eorum familiarum nõ ſunt reſervata. Reg. III. num. 36

Cardinales magis ſunt familiares Papæ quàm alij; non tamen quoad reſervationes beneficiorum niſi ſint continui commenſales. Papæ Reg. V. num. 5

Car-

Digitized by Google

Cardinales in Vrbe reſidentes conferunt beneficia Eccleſiarum titularium, ideoque in illis reſervatio non cadit. Reg. VIII. Gloſ. VI. num. 3

Cardinalis ſi negligat conferre beneficium vigore Indultis poſt ſex menſes, Papa non confert iure devoluto, ſed Archiepiſcopus. Reg. VIII. Gloſ. X. num. 6

Cardinales Legati de latere an comprehendantur ſub. Reg. VIII. Cancell. Reg. VIII. Gloſ. VII. num. 19

Cardinales à Curia abeſſe non debent citra licentiam Papæ. Reg. 30. impet. benef. per obitum famil. Card. num. 18

Cardinales abſentes à Curia non participant in Annatis. Reg. 30. de Imp. benef. per obit. famil. Card. num. 20

Cardinalis conſenſus de quo in reg. 30. de Imp. benef. per ob. fam. Card. expreſſus eſſe debet, d. reg. num. 53

Cardinalis ſi conſentire nolit quid iuris? Ibid.

Cardinalis abſens à Curia an gaudeat beneficio regulæ de Imp. benef. per obitum fam. Card. Ibid. num. 9. & 45. & quid in Cardinali brevi reverſuro? ibid.

Cardinales an comprehendantur ſub reg. 18. de infirmis, d. reg. num. 10

Cardinalis conſenſus poſt impetrationem de qua in reg. 30. intervenire poteſt, d. reg. num. 49

Cardinalis ſi ante præſtitum conſenſum de quo in reg. 30. moriatur, quid iuris d. reg. num. 52

Cardinalium conſtitutio facta in conclavi tempore electionis circa reg. 30. de Imp. ben. per ob. fam. Card. ibid.

Cardinalium appellatione an Papa comprehendatur. ibid.

Cautela ut ſola ſignatura ſufficiat, reg. LIII. Nulli ſuffrag. diſp. &c. num. 11

Cautela ut quis non poßit diſponere de beneficio quo venit iure privandus, reg. 27. de ſurrog. coll. num. 2

Cautela ſelyni reprobatur d. reg. 27. de ſurrog. collitig. num. 45

Cautela contra reg. 36. non ſtetur commiſsioni, &c. reg. eadem num. 4

Cautela contra reg. 37. de litt. relig. d. reg. num. 4

Cautela contra reg. 38. de clauſula ponenda in litt. perm. d. reg. num. 2

Cautela pro permutante ubi conſtat alterũ nullum ius in beneficio habuiſſe, reg. 38. de clauſ. pon. in litt. permut. num. 7

Cautela cum Bulla tranſivit per Cameram reg. 63. de expreſſ. qualit. &c.

Cautela Curialium circa regulam de Veriſimili notitia, regula de Veriſimili 29. numer. 7. & 9

Cautela Curialium notata ad reg. 20. de non imp. benef. per obit. viv. Reg. d. reg. n. 3

Cauſſa non dicitur beneficialis cum legitur de privatione facti, reg. de annal. poſſ. num. 5

Ceßiones iuris an comprehendantur ſub reg 18 de Infirmis, d. reg. num. 19

Clauſula non obſtantibus Conſtitutionibus, &c. an tollat regulas Cancellariæ.

Clauſula derogatoria regulæ, Non valeant Commißiones &c. d. reg. num. 17

Clauſula apponi ſolita in tranſeuntibus ad alios ordines, reg. 22. de Mendican. transfer. num. 7

Clauſula apponi ſolita in abſolutione pro Presbytero promoto ante legitimam ætatem, & proviſo de curato aut alio ſacrum ordinem requirente, reg. 23. de male promotis, num. 12

Clauſula reſtrictiva pro promoto ante legitimam ætatem, ibid. num. 11

Clauſula pro promoto per ſaltum minoribus prætermißis. ibid. num. 12

Clauſula Motus proprij & cum derogatione an

ne an cenſeatur repetita in ſecunda parte Regulæ, &c. de Benef. vacant. per promot. d. Reg. num. 6

Clauſula de plenitudine poteſtatis nihil operatur, ſi cauſæ ſtatus non fuerit Papæ narratus Reg. XX. de non impet. benef. viv. num. 27

Clauſula apponi ſolita in abſolutione malè promoti. Reg. XXIV. de malè promotis num. 10

Clauſula de plenitudine poteſtatis facit ceſſare diſpoſitionem regulæ XX, de Imp. bene. viv. d. Reg. 2. num. 19

Clauſula de plenitudine poteſtatis eſt maioris ponderis quam clauſula motus proprij, vel ex certa ſcientia. Reg. XVI. de non toll. ius quæſ. num. 23. & Reg. XX. nu. 26

Clauſula non obſtant. quibuſcumque conſtitutionibus & ordinationibus etiam Regulis Cancellariæ, non ſufficit ubi requiritur ſpecialis derogatio Reg. XVII. de ætate num. 16

Clauſula in diſpenſatione ætatis apponi ſolita. Ibid. num. ib. & 18

Clauſula vel alio quovis modo vacet effectus Reg. XVIII. de viginti num. 2. 4. & 26

Clauſula quovis modo vacet an comprehendat caſum mortis, deque illius clauſulæ vi & effectis d. Reg. num. 26

Clauſula in diſpenſatione ſeu derogatione Regulæ de Idiomate apponi ſolita, Reg. de Idiomate, num. 19

Clauſula Motus proprij non inducit diſpenſationem licet tollat ſubreptionem reg. 20. de non imp. benef. per obit. viv. num. 23

Clauſula Motus proprij appoſita ab inferioribus idem operatur ac ſi fuiſſet appoſita à Papa d. Reg. num. 23

Clauſula Motus proprij pleniſſimam recipit interpretationē reg. XV. de Concur. in dat. num. 51

Clauſula Dummodo tempore dator præſentium non ſit alteri ius quæſitum, importat cōditionem & gratiæ effectum ſuſpendit reg. 16. de non toll. ius quæſ. num. 6

Clauſula omnes de ſtylo Curiæ & conſuetudine apponi ſolita, habentur pro appoſitis, etiamſi non exprimantur reg. XVI. de non toll. ius quæſ. num. 16

Clauſula Motus proprij non tollit defectionem intentionis principis reg. de non imp. benef. per obit. viv. num. 18

Clauſula reſtrictiva in diſpenſatione ad duo incompatibilia reg. LI. de diſp. quoad incomp. num. 13. & 15

Clauſula apponi ſolita in impetrationibus in eventum privationis reg. 21. de ſurrog. collitig. num. 53

Clauſulæ apponi ſolitæ in reſtitutione, & intellectus clauſulæ dummodo tempore dator præſentium &c. Reg. XXXIV. de Publican. reſig. num. 29

Clauſulæ apponi ſolitæ in reſervationibus penſionum reg. XLIII. de Conſenſu in reſig. num. 48

Clauſula dummodo remaneant debet iuſtificari per penſionarium d. Reg. num. 51

Clauſula iuxta ipſarum oblationes qui intelligenda reg. LXI. de Valore, num. 22

Clauſulæ tollentes neceſſitatem exprimendi valorem. Ibid. num. 22

Clauſula ſine præmiſſo vel alio modo expenditur, reg. LXII. de clauſulis ponend. &c. num. 20

Clauſula quod maior ſpecificatio litterarum fieri poſſit, an faciat ut Cancellaria poſſit exprimere qualitates non expreſſas in ſupplicatione reg. LXIII. de expreſſ. qual. ben. num. 6

Clauſula Audiat talis & iuſtitiam faciat quid operetur reg. LXVI. de translat. relig. num. 2

Clau-

Digitized by Google

☞ Clauſula ſi eſt ita in impetrationibus ſemper intelligitur etiamſi non apponatur Bulla reg. LXVII. de clauſ. ſi eſt ita num. 3

Clauſula reſtrictiva cum Papa diſpenſat ſuper Canonicatu & parochiali reg. LI. de diſp. quoad incomp. num. 18

Clemens VIII. ſuſtulit pœnam privationis ipſo iure in reg. de Male promotis expreſſam reg. ead. num. 4

Clementina 1. de Sequeſt. poſſ. & conſtitutio Pii IV. concedentis facultatem Iudicibus decernendi ſequeſtrum expenditur reg. LXIX. de Mand. Apoſt. num. 8

Clericus bene notus an poſſit ſine litteris dimiſſoriis promoveri ad S. Ordines reg. 23. de Male promotis num. 6

Ciceronis cognomen fuit ignobile, ſed illuſtre factis reddidit reg. 49. de diſp. ſup. def. nat. num. 42

Citatio geminata pro valida habetur, etiamſi fuerit male executa. Reg. 33. de Trien. num. 67

Citatione facta debet quolibet anno renovari per aliquem actum. Reg. ead. 33. n. 26

Citatus etiam nulliter, dum tamen proceſſus ſit introductus, non dicitur pacifice poſſidere. Reg. 32. de Annali. num. 38

Citationem fuiſſe decretam intra ſex menſes ſatis eſt ad effectum reg. de Annali poſſ. reg. ead. 32. num. 8

Coadiutoriæ an ſubſint & comprehendantur ſub diſpoſitione 8. reg. Gloſ. 1. reg. 8. n. 21

Coadiutoria materiam qui tractent. Gloſſ. 1. reg. 8. num. 23

Coadiutoria non inducit incompatibilitatem Gloſ. 1. reg. 8. num. 22

Coadiutoria per Papam conceſſa non extendetur illius effectus ad menſem ordinarium reg. VIII. Gloſ. XI. num. 7. etiam data derogatione concordatorum ut patet ex gratia Motus proprii Pauli V. de qua d. Gloſ. XI. num. 22

Collatio libera quæ dicatur. Reg. VIII. Gloſ. 17. num. 1

Collatio Papæ ſeu manus appoſitio eiuſdem, quando non eſt ſortita effectum non inducit affectionem, nec tollet Ordinarius ius conferendi reg. de Infirmis num. 22

Collatio beneficii devoluti per alium quam per Papam facta, nulla eſt. Reg. de Trien. 33. num. 15

Collatio non eſt libera, quæ fit cum alterius conſilio vel conſenſu. Gloſ. 17. Reg. VIII. num. 1

Collatores Ordinarii qui dicantur & qui extraordinarii. Gloſ. X. Reg. 8. num. 2. & 3

Per collationem acquiritur ius in re reg. XI. num. 8

Collatio beneficii reſervati per ordinarium nihil prodeſt, nequidem quoad titulum coloratum Reg. 1. num. 15

Collitigantes ad effectum. Reg. de Surrog. collitig. qui dicantur reg. ead. 27. num. 35

Collectoris & Subcollectoris facultas quomodo probetur reg. 4. num. 6

Collectoris & Subcollectoris facultas nedum inducit reſervationem, ſed exemptionem reg. 4. num. 7

Collectores ſunt inſtar Nunciorum Apoſtolicorum & gaudent nonnullis privilegiis, & honoribus, ſicut Capellani Papæ, illorumque beneficia ſunt reſervata, etiamſi collectores eſſe deſierint reg. 4. num. 8

Commenda, item dignitates & officia Eccleſiaſtica comprehenduntur ſub Reg. de veriſimili not. ibid. num. 16

Commiſſionis appellatione non venit Breve Papæ XXX. Reg. non Val. Com. num. 7

Commiſſionis ſimplicis appellatione non venit commiſſio in qua continetur ſupplicatio. Reg. ead. num. 8

In Commiſſione attenditur tempus præſentationis reg. ead. num. 11

Digitized by Google

Commiſſio quid diſtet à ſupplicatione? Reg. de unio. num. 25

Per commendam non perimitur prima vacatio, reg. IX. num. 5

Commendatarius an reg. de Trien. poſſ. ſe tueri poſſit. Reg. ead. 33. num. 42

Comparens ad cauſſam cum mandato pro cura, habetur pro legitimè citato. Reg. 33. de Trien. poſſ. num. 68

Commiſſio an ſit ſignanda cum clauſula, prout de iure reg. 25. de non iud. iuxt. for. ſupp. num. 15

Commendatarij ſub reg. 34. de public. reſig. comprehenduntur. Reg. ead. num. 18

Commendæ & Capellaniæ an comprehendantur ſub reg. 32. de Annali. Reg. ead. num. 25

Computare valorem beneficij ſecundum varietatem regionum & cambiorum incongruum eſſet. Reg. 60. de beneſ. vacan. & cert. mod. vac. 51

Concilium Trid. mandat examinari uniones perpetuas, ſive ſortita ſint effectum, ſive non, quæ à 40. annis factæ ſunt, revocatq; illas quæ ſubreptitiæ fuerint repertæ Reg. XI. num. 20

Concilium Trid. permittit uniri beneficia curata cum alijs, ubi ſubeſt tenuitas fructuũ reg. 8. Gloſ. 1. num. 19

Concluſione facta dicitur liquere de cauſa reg. 36. Non ſtetur. commiſſ. &c. num. 9

Concilij Trid. diſpoſitio de conferendis beneſ. regularibus. perſonis regularibus. reg. 41. de commend. num. 9

Conditor reg. de exprim. val. beneſ. in imp. fuit Vrbanus 6. reg. LXI. ead. num. 2

Conditio quæ ineſt non facit contractum conditionalem, ſi non exprimatur. Reg. 67. de Clauſ. ſi eſt ita. num. 2

Concordata Nat. Germaniæ nõ capiunt beneficia regularia reg. 41. de Commend. nu. 12

Concordatorum Germaniæ & Galliæ ſumma. Reg. 2. num. 16

Concordatorum Germaniæ non facta mentione. Papa non cenſetur in illorum præiudicium novas inducere reſervationes. Reg. 24. de beneſ. vac. per promot. num. 20

Concordatis Germaniæ nõ obſtantibus reg. de beneſ. vacat. per promot. comprehendit dignitates electivas. d. reg. 24. num. 19

Concordata nullatenus per reg. 8. læduntur Gloſ. XI. Reg. 8. num. 10

Concordata favorabilia ſunt & latiſſimè interpretanda. Gloſ. ead. reg. 8. num. 11

Concordata tollunt tantum gratias præventivas nec impediunt quominus Papa vel Legatus concurrat cum Ordinarijs, etiam in illorum menſibus. Gloſ. ead. reg. 8. num. 18

Concordata ut includantur ſub reg. 8. debent eſſe, & acceptata, & obſervata. Gloſ. ead. reg. 8. num. 25

Concordata Germaniæ reſpectu Leodien. ſunt confirmata per varios Pontifices. Gloſ. ead. num. 2

Contractu matrimonij vacant beneficia. Reg. 8. Gloſ. 7. num. 19

Contrariorũ eadẽ eſt diſciplina. reg. 48. de diſp. ſup. def. nat. num. 3

Cum conceditur aliquid omnia cenſentur conceſſa, ſine quibus conceſſo uti non poſſumus. Reg. 51. de diſp. quoad Incomp. num. 18

Confirmatio Papæ ex certa ſcientia, id quod à principio erat nullum, validum & firmum reddit reg. 33. de Trienn. num. 20. & 76

Confirmationis Papalis effectus qui ſunt. Reg. 33. de Trienn. num. 82

Conſenſus quod ſuperveniat poſt impetrationem an ſatis ſit quod ad effectum reg. de Imp. beneſ. per obit. Reg. ead. numer. 25

Conſenſus penſionarij de quo in reg. 43. de

de conſen. in Reſig. ut intelligatur. d. Reg. num. 6

Conſenſus Procuratoris penſionarij ſufficit in Curia. Reg. 43. *de conſen. in reſig. num.* 7

Conſenſus debet præſtari per reſignantem, aut procuratorem ad hoc ſpecialiter conſtitutum, reg. 43. *de conſen. in reſig. num.* 10

Conſenſus quando extendi debent. Reg. *ead. num.* 11

Conſenſus præſtari poteſt etiam poſt obitum reſignantis, quod extenditur, etiamſi probaretur conſtituentem mutaſſe voluntatem, niſi tamen eiuſmodi voluntatis mutatio fuerit intimata procuratori conſtituto, vel ipſi reſignatario. Reg. ead. num. 12

Conſenſus non poteſt poſt obitum præſtari quando reſignans porrexit tantum ſupplicationem, & poſtea conſtituit Procuratorem *ad conſentiendum reſignationi, nam ſi interim moriatur reſignans, procurator poſt eius mortem non poteſt præſtare conſenſum. Reg. ead. num.* 13

Conſenſus etiam induci poteſt per ſolam ſupplicationis porrectionem ex ſententia Mohedani. *Reg.* 43. *de conſ. in relig. num.* 33

Conſenſus formalis ſolet præſtari in Camera vel Cancellaria. Reg. *ead. numer.* 41

Conſenſum non eſt neceſſe præſtare intra tempus conſtitutum per Clementem 8. *reg.* 43. *de conſenſu in reſig. nu.* 42. 43. *ubi Rota deciſio de conſenſibus præſtandis.*

Conſenſus præſtitus à procuratore etiam poſt quatuor menſes à morte reſignantis valet, Reg. ead. num. 44

Conſenſum imponentis penſionem ſufficit præſtari per reſignantem vel reſignatarium ex intervallo d. reg. num. 45

Conſenſus conditionales de ſtylo Cancellariæ non recipiuntur in reſervationibus penſionum. d. Reg. num. 46

Conſenſus apponi præſtitus ab eo cui de beneficio nulliter proviſum erat, non præiudicat ei, cui beneficium legitimè obtigit. Regul. 43. *de conſ. in reſign. numer.* 52

Conſuetudo in uno iudicio probata, in altero inter concives produci poteſt. Reg. 26. *de reg. Cancell. produc. num.* 16

Conſtitutio nova re eadem cum antiqua, ſed quæ, clarius diſponit, non eſt ſuperflua, reg. 1. Reſervat. *generales, &c. num.* 2

Conſtitutio ſeu lex non debet eſſe obſcura. Reg. 3. *Reſervatio dignitatum nec non, &c. num.* 5

Conſtitutio Sixtina Leodienſibus data tollit reſervationem tertiæ reg. & concedit Præpoſitis *electis adminiſtrationem præpoſiturarum toto tempore ſeu menſium datorum ad petendam confirmationem à S. Sede. Reg.* 3. Reſervatio *dignitatum, nec non &c. num.* 18

Conſtitutiones ad Regimen & Execrabilis, ſunt perpetuæ reg. 1. *Reſervationes general. &c. num.* 1

Conſtitutio pœnalis ſi emanat in favorem animæ debet extendi ad caſus ſimiles Reg. 2. *de veriſ. notitia num.* 5

Conſtitutio Cardinalium facta in conclavi tempore electionis Innocentij circa reg. de Impet. benef. per obit. ibid. num. 12

Conſtitutio quando non ſolum diſponit, ſed etiam ultra procedit, tunc dicitur inducere formam. Reg. XXI. de unio. nu. 20

Conſtitutio de qua in Reg. *de moneta an extendatur ad* Cancellariam. Reg. *XXIII. de monet. num.* 7

Conſtitutio ſeu lex ſpecialis propter generalita-

Digitized by Google

ralitatem rationis, generaliter eſt accipienda reg. XXIII. de moneta, num. 8
Conſtitutio Martini V. quos religioſos comprehendat reg. XXII. de mendic. transf. num. 5
Conſtitutio generaliter loquens comprehendit in ſe etiam exceptiones poſitas in alijs conſtitutionibus licet ibi non dicatur reg. 12. num. 4
Conſtitutio Pij V. de retentione Canonicatus cum Parochiali. ut intelligenda. Reg. 52. de diſp. ad duas paroch. vel dig. n. 15
Conſtitutio Eugeniana pro Ledien. quoad familiares Cardin. reg. 30. de impet. benef. per obit. famil. Card. num. 38
Conſtitutio Pij V. vetans filijs ſpurijs, eorumque filijs, & conſanguineis aliquid relinquere reg. 48. de diſp. ſuper def. nat. numer. 9
conſtitutio ſine regula poteſt probari per teſtes reg. 26. de reg. cancel. produc. num. 12
Conſtitutio Pij IV. adverſus intruſos decernens ſequeſtrum. Reg. 33. de Trien. num. 85
Conſtitutio reg. 27. de ſurrog. Collitig. an verificetur ſolum facta per Papam, an etiam per ordinarium d. Reg. 27. num. 55
Conſtitutio Gregorij 13. de Publicandis eſt hodie in viridi obſervantia. Reg. 34. de Public. reſig. num. 14
Conſtitutio Clementis VIII. de Extend. conſenſibus non eſt in uſu. Reg. 43. de Conſ. in reſig. num. 11
Conſtitutio Pij V. dans formam reſig. coram Ordinarijs Reg. 43. de Conſen. in reſig. num. 54
Conſtitutio Papæ non poteſt tolli per contrarium uſum, ſine ipſius Papæ ſcientia, & expreſſo conſenſu reg. 43. de conſ. in reſig. num. 69
Conſtitutio quoad aliqua interdum ſervatur, & quoad alia non. Reg. 43. de conſen. in reſig. num. 42
Conſtitutionem ſuperioris inferior tollere non poteſt. Reg. 69. de mandat. Apoſt. numer. 2
Conſtitutio ſpecialis generaliter intelligenda, ubi par ſimiliſque ratio militat. Reg. 23. de moneta num. 8
Credulitas non facit ceſſare diſpoſitionem reg. de non Imp. benef. per obit. vivent. num. 24. ſecus ſi crudelitas ſit iuſta & probabilis. ibid.
Cubicularij extra muros ut nec Curſores ſunt continui Commenſales Papæ. Reg. VI. Reſervatio benef. Cubicul. num. 3
Cubicularij extra muros, ſive honoris an ſub reg. VI. comprehendantur. Reg. VI. Reſervatio ben. &c. num. 4
Curia Romana ibi, ubi Papa. Gloſ. VI. Reg. VIII. num. 1
In Curia præſentes præferuntur abſentibus in concurrentia datæ. Reg. XV. de conc. in data num. 15
Et qui præſentes dicantur. ibid. num. 39
Curiales Papæ & Officiales an ſint exempti à Iuriſdictione ordinaria. Reg. VI. Reſerv. benef. Cubicul. num. 7
Curſores in Vrbe ad effectum. Reg. VI. quid? Reg. VI. Reſervatio benef. Cubil. num. 8
Cura animarum non arguitur per actum baptizandi. Reg. 8 Gloſ. II. num. 4
Cura animarum non infertur ex iure ſepeliendi nec ex iure decimarum. Reg. 8. Gloſ. 2. num. 5
Curialis beneficia decedentis ultra duas diætas ab Vrbe an ſint reſervata, ſi tempore peſtis, vel animi cauſſa ſit illuc profectus. Reg. V. Reſervatio benef. Curial. &c. num. 2
Curialium appellatione veniunt etiam

Car-

Cardinales. Reg.V. Reſervatio benef. Curial.num. 4

Curia Romana quando transferri dicatur Reg.ead.num. 15

Cucullam monaſticam ſumens, ſi ſit ordinatus ad titulum beneficij quid iuris? Reg.44. de Ingreſ. Relig.num. 12

Curia de qua Reg. 43. de conſ. in reſig. quo pacto accipiatur.d.Reg.num. 4

D.

Data parva nullam fidem facit in iudicio. Reg. de Dictionibus numeralibus XV. num. 13

Datæ bullarum debent ad longum ſcribi, non autem per abbreviaturas Ibid. num. 5

Datarius non poteſt lacerare ſupplicationem ſignatam per conſenſum, nec in Cancellaria poteſt arreſtari ad inſtantiam partis reg.XXXI. ſignatura per fiat num. 11

Decreti irritantis vis & poteſtas reg. 8. Gloſ. 10

Decretum irritans inficit titulum & poſſeſſionem reg.1.n.21.& reg.8.Gloſ.XI. n. 7

Decretum irritans in fine regulæ 7. appoſitum refertur ad omnes regulas præcedentes reg.7. num. 13

Decretum Concilij Trid. circa uniones beneficiorum reg.8.Gloſ.1.num. 19

Decretum irritans, an liget Papam reg. 8. Gloſ.11.num. 19

Decretum irritans operatur duntaxat quoad gratias præventivas; nec tollit facultatem conceſſam legatis de latere Gloſ.XI.Reg. 8.num. 20

Decretum irritans in reg. 26. de reg. Cancell. producendis habet tacitam conditionem ſi is cuius favorem reſpicit uti voluerit reg. 26. de Reg. Cancell. producendis num. 19

Decretum irritans ſi ponatur in iure comprehendit Papam reg. 27. de ſurrog. collitig. num. 3.& 36

Decretum Concilij Trid. Seſſ.7. cap. 4. importat canonem latæ ſententiæ. Reg. LII. de diſpenſ. quoad duas parochiales & dig. num. 3

Decretalis ubi eſt dubia recurrendum ad regiſtrum, Proem. num. 2

Declaratio Papæ quando tollat ius quæſitum reg. XVI. de Non. toll. ius quaſ. num. 17

Declaratio Papæ contra effectum Regulæ de non imp. ben. per obitum fam. Card. ead. reg. num. 6

Delegatus S. Principis ſententiam ſuam exequi poteſt reg.XLVI.num. 5

Delegatus poteſt ſubdelegare ſi ſit delegatus ſummi Principis, aliter non d. Reg.XLVI. de Executio faciend. num. 6

Delegatus vel ſubdelegatus ab Ordinario ſubdelegare non poteſt. Ibid. num. 10

Defenſio non tollitur excommunicato Reg. 33. de Triennali num. 54

Derogare Concordatis poteſt Papa ex iuſta & rationabili cauſſa, alias ſecus Reg.8. Gloſ. 11. num. 21

Derogatione facta privilegiorum perſonis conceſſorum, non cenſentur derogata privilegia collegijs conceſſa reg. VIII. Gloſ. 14. num. 3

Derogatio conſtitutionum Apoſtolicarum an comprehendat Regulas Cancellariæ, Proemio. num. 31

Derogatio reg. de Infirmis, ut vim habeat debet eſſe ſpecialis reg. XVIII. de Infirmis num. 27

Derogatio reg. de Infirmis facta per Papam vel eius legatum an præiudicet nominatis

Vniverſitatum ſi reſignans infra 20. dies moriatur in menſibus eis deputatis d. reg. de Infirmis num. 37

Derogatio reg. de Conſenſu in reſignationibus quando concedatur, ead. reg. num. 47

Derogare numero religioſorum ad ſolum Papam ſpectat, reg. LXV. de clauſ. ponen. in lit. relig. num. 6

Detentio ſola etiam Aſinina & iniuſta ſufficit ad effectum regulæ de Annali poſſ. Reg. ead. num. 62

Devolutio non includit reſervationem generalem reg. XXXIII. de Triennali poſſ. num. 16

Devoluta beneficia duobus modis conferuntur. ibid. num. 75

Dictio ante includit diem in quo ponitur reg. XV. de dictio. num. 3

Dictio Videlicet quid importet Proem. num. 1

Dictio infra de qua in reg. de Infirmis quomodo accipiatur. reg. 18. de Infirm. numer. 8

Dictio Vero inducit interpretationem omnium qualitatum in præcedenti diſpoſitione, reg. XXV. de Beneſ. vacan. per promot. num. 24

Dictio idem denotat identitatem iuris, licet diverſitatem facti, eſtque declarativa & ampliativa, reg. 30. de Impet. beneſ. per obit. famil. Card. num. 6

Dictio quæ in reg. LXII. de clauſ. ponen. in beneſi. vacan. num. 9

Dictio quibuſcumque, reg. XX. de non imp. beneſ. per obit. &c.

Dictiones numerales in litteris Apoſtolicis debent poni extenſivè, quod ſecus eſt in parva data, Reg. XV. de dictio. numeral. num. 12

Dies de qua in regula de infirmis ut intelligatur, reg. XVIII. de Infirmis numer. 7

Dies quot modis accipiatur. Ibid. num. 38

Dies quo conſenſus præſtatur à reſignante debet computari de momento ad momentum, non tamen computatur in termino XX. dierum de quibus in reg. de infirmis d. reg. num. 39

Dies obitus reſignantis non eſt habitus pro completo, reg. XVIII. de Infirmis numer. 39

Dignitas curata vel electiva exprimi debet in impetrationibus, alias gratia eſt ſubreptitia, reg. LXIII. de expreſſ. qual. beneſ. num. 1

Dignitates maiores poſt Pontificales valorem 10. flor. excedentes ſunt reſervatæ ceſſantibus Concordatis. Reg. I. num. 23

Dignitates de quibus in reg. II. ſi vacent poſt obitum Papæ quid iuris? reg. II. num. 5

Dignitas maior quæ dicatur in Eccleſia collegiata, reg. 111

Dignitas maior poſt Pontificalem ut dicatur, quæ ſint conſideranda reg. III. num. 19

Dignitates maiores poſt Patriarchales an comprehendantur ſub reſervatione reg. III. ead. reg. num. 3

Dignitates Ordinum Militiarum an ſub reg. III. comprehendantur? Ibid. numer. 28

Dignitates maiores & minores ſub reg. VIII. comprehenduntur, Reg. VIII. Gloſ. 4. num. 6

Dignitates maiores electivæ poſt Pontificales in Cathedralibus, & principales in collegiatis ſunt reſervatæ S. Sedi ſi promovendus illarum poſſeſſor reponat ad manus Ordinarij. reg. 8. Gloſ. XI. num. 31

Diſpen-

Diſpenſatio ad pluralitatem non [illegible] per narrativam ſeu expreſſionem beneficiorum ante obtentorum reg. 8. Gloſ. 7. num. 20. & 19.

Diſpenſatio obtinendi unum intelligitur de primo vacaturo & unico reg. LI. de diſp. quoad incomp. num. 16

Diſpenſatio Papæ non eſt ſemper tuta in foro conſcientiæ reg. 8. Gloſ. 7. num. 18. & reg. de [illegible] transſ. num. 4

Diſpenſatio ad duo incompatibilia per ſolam ſignaturam ſortitur effectum reg. 13. num. 6

Diſpenſatio præſumpta quæ fundatur in reg. de Triennali non habet locum in illegitimis qui beneficia obtinent in Eccleſiis ubi eorū patres beneficia habuerunt reg. 33. de Triennali num. 54

Diſpenſatione Papæ ſtante in gradu prohibito an cenſeatur quis abſolutus ab excommunicatione Clem. 1. de Conſang. & aff. num. 6

Diſpenſatio ad duo incompatibilia intelligitur de duobus primis reg. LI. de diſp. quoad incomp. num. 3

Diſpenſatur ad plura beneficia maximè in Germania & Polonia reg. LI. de diſp. quoad Incomp. num. 6

Diſpenſatus ad plura beneficia intra certum tempus quo finito ſi non dimittat aliud, primo erit privatus ipſo iure, & ſi utrumque retinere contendat, utroque ibid. reg. LI.

Diſpenſatio non prodeſt ei cui beneficia non ſunt Canonicè collata. Ibid. num. 8

Diſpenſare poteſt Epiſcopus in duobus benef. reſidentiam requirentibus ibid. numer. 12

Diſpenſatus ad plura beneficia cenſetur diſpenſatus à reſidentia. Ibid. num. 17

Diſpenſatus ad duo ſub eodem tecto, &c. Ibid. num. 19

Diſpenſatus ad tria incompatibilia, licet illa retineat bullis diſpenſationis non expeditis non tamen incidit in pœnam Extravagantis Execrabilis reg. LIII. Non ſuffragetur diſp. &c. num. 8

Diſpenſare an poſſit Epiſcopus quoad incompatibilia ubi invicem coniungit reg. LII. de diſpen. ad duas Paroch. vel dig. numer. 3

Diſpenſatio ad plura obtinenda dicetur ſubreptitia ſi tacite non ſit expreſſa alia beneficia diſpenſationem petentis. Reg. 51. de diſp. quoad Incomp. num. 15

Diſpenſatio Papæ in his quæ adverſantur Concilio Trident. non requirit expreſſam illius derogationem Reg. ead. num. 6

Diſpenſatio an in foro conſcientiæ ſufficiat litteris non expeditis. Reg. 53. Nulli ſuffrag. &c. num. 9

Diſpenſationem an inducat expreſſio plurium beneficiorum reg. 52. de diſp. ad duas Paroch. in fi.

Diſpoſitio ſeu oratio diſtinguenda eſt ſalva ratione recti ſermonis. Reg. 4. num. 1

Diſpoſitio reg. 8. non includit collatores vigore concordatorum Gloſ. XI. Reg. 8. num. 1

Diocæſis in iure qualiter accipiatur reg. XV. de concur. in dat. num. 46

A Diſpoſitione reg. 8. quatenus recedatur per Concil. Trid. in proviſis ad collegiatas Eccleſias Cathedrales, & Parochiales. d. reg. num. 9

Diſpoſitio reg. de Idiomate ceſſat quando Papa diſpenſat. d. Reg. num. 18

Diſpenſationis appellatione venit omnis collatio & conceſſio iuris de futuro, & omnis modus vacandi. Reg. 20. de non Imp. benef. per obit. viv. num. 9

Diſpoſitio habens plures rationes, non ceſ-

ſare cenſetur, ubi una ratio tantum ceſſat. Reg.18. de viginti num.

Diſpoſitio Reg. Triennali poſſ. ceſſat in ſpurijs minus habilibus. d. reg. nu. 3. 41. & 50.

Diſpoſitio una & eadem poteſt diverſis reſpectibus iudicari favorabilis & odioſa. Reg. 18. de Infir. num. 36

Diſpoſitio generalis Papæ non comprehendit Reges & Principes. Reg. 40. de derog. Iuriſp. num. 8

Diſpoſitio quæ reſpicit bonum publicum non recipit reſtrictionem ad habilitatem perſonarum. Reg. 33. de Trien. poſſ. num. 55

Diſpoſitum in prima diſpoſitione, videtur repetitum cum eiſdem clauſulis & ſubſtantijs in reformatione. Reg. 42. de Reformat. num. 1.

Docti & Litterati tanquam ſtellæ in firmamento fulgent in Eccleſia Dei, Reg. VIII. in proem. num. 25

Doctoris appellatione venit Licentiatus in favorabilibus, ſecus in odioſis. reg. XVI. de conc. in dat. num. 8

Doctor ignarus an gaudeat prærogativa. Reg. XVI. de Concur. in dat. reg. ead. num. 30

Doctores iiſdem gaudent privilegijs, quibus Nobiles reg. 49. de diſp. ſup. def. nat. ex nob. num. 43

Ducatus quomodo æſtimetur in impetrat. benef. reg. de Moneta. num. 5

Ducati auri de Camera valor. reg. XXIII. de Moneta, num. 9

E.

Eccleſia S. Petri de urbe an ſit potior ſeu principalior Lateranenſi. reg. VII. n. 1

Eccleſia Lateranenſis prima totius Vrbis & Orbis, & à quo condita. Ibid. num. 14

Eccleſia collegiata quando habeat curam animarum, &c. reg. VIII. Gloſſ. 2. num. 7

Eccleſia parochialis quæ dicatur, & quæ beneficia curata reg. XIX. de Idiomate. num. 13

Eccleſia non debet diu ſuo rectore manere viduata. reg. LXIX. de Mand. Apoſt. num. 33

Eccleſiæ omnes Cathedrales Hiſpaniæ, Caſtellæ, Galliæ ſunt de Iure patronatus Regis, nec Papa confert. Reg. XL. de Dereg. iuriſpat. num. 11

Eccleſiæ Cathedrales comprehenduntur ſub Reg. de benef. vacant. per promot. reg. ead. num. 13

Eccleſiæ Patriarchales in Vrbe ſunt quatuor & cur ita nuncupentur. reg VII. numer. 1

Effectus Motus proprij remiſſivè, reg. XV. de Concur. in data num. 24. vide verb. Clauſula Motus proprij.

Egreſſus unius operatur ingreſſum alterius reg. VIII. gloſſ. 20. num. 7

Electio ſeu Præſentatio præbendarum & dignitatum in Collegiatis ſpectat ad Prælatū & Capitulum, reg. VIII. glo. XVI. nu. 4

Electioni non conſentientes &c. an poſſint compelli d. reg. 8. glo. XVII. num. 6

Electionis appellatione intelligitur de confirmata vel de ea quæ requirit confirmationē. Reg 33. de Triennali. num. 8

Per Electionem non acquiritur ius in re, ſed ad rem Ibid. num. 7

Per Electionem ſolam ſine confirmatione ius in re non tribuitur. Ibid. n. 62. limita ut ib.

Enunciativis creditur in antiquis, reg. 22. de Vnionibus, num. 39

Epiſcopus qui primatur iure alternativæ quod v. g. contulerit beneficia reſervata vel affecta non inde privabitur ſuis menſibus, reg. 8. glo. XX. num. 6

Epiſcopus qui ignoravit alternativam fuiſſe Roma acceptatam, an poſſit acceptare in ſuis quatuor menſibus, Ibid. glo. 21. num. 15

Epiſcopus poteſt diſpenſare in 157. caſus relatos per Ioannem Randeum, reg. LI. de diſpenſ. quoad incomp. num. 11

Epiſcopus non diſpenſat ſuper pluralitate beneficiorum ibid.

Epiſcopus an poſſit diſpenſare contra decreta Conciliorum, reg. 49. de diſpen. ſuper defectum ætat. num. 14

Epiſcopus poteſt diſpenſare cum illegitimis ex quocumque coitu ad Minores ordines & beneficia ſine cura, reg. 48. de diſpen. ſuper defectu natal. num. 12

Epiſcopus non debet beneficia religionem ingredientis conferre, niſi facta profeſſione, reg. 44. de Ingreſſu relig. num. 13

Nec Epiſcopus nec Imperator vigore facultatis ipſis data de conferendis benef. ſecularibus & regularibus conferre poſſunt Regularia ſecularibus, vel è contra Reg. 41. de Commend. num. 8

Epiſcopus titularis an ſubiaceat diſpoſitioni Regulæ de Benef. vacaturis per promotionē d. Reg. num. 17

Epiſcopi conferentes beneficia reſervata vel affecta ipſo iure ſunt privati uſu & beneficio Alternativæ, reg. VIII. glo. 20. nu. 1

Epiſcopus abſens tribus Menſibus ipſi conceſſis pro recreatione an interim gaudeat alternativa, reg. 8. glo. 15. num. 5

Epiſcopus extra propriam diœceſim voluntariam iuriſdictionem exercet, reg. 8. glo. 21. num. 9

Epiſcopi tunc incipiunt gaudere alternativa acceptata quando litteræ patentes acceptationis recognitæ fuerint, d. regul. numero 13

Epiſcopi in dedicatione Eccleſiarum ſolent dare quadraginta dies Indulgentiarum, reg. quinquageſima nona de temp. Indulg. numero 1

Epiſcopi & Archiepiſcopi ante impedimentum regulæ 8. ſeu vacante ſede conferunt beneficia in utroque menſe, reg. octava. num. 6

Epiſcopi & Ordinarij locorum in certis caſibus admittunt reſignationes in favorem ex Conſtitutione Pij V. Reg. 8. Gloſ. 7. num. 5

Epiſcopatus, Archiepiſcop. & Patriarchatus an ſub reg. de Idiomate comprehendantur reg. ead. num. 8

Error iuris valde dubij cauſatus à varietate opinionum, eſt excuſabilis, & errori facto æquiparatur reg. 52. de diſp. ad duas Paroch. vel dig. num. 9

Error communis excuſat à pœna. Reg. 43. de conſenſ. in reſig. num. 42

Error iuris vel facti quoad fructuum perceptionem excuſat, etiam in conſcientia. Reg. 69. de mandat. Apoſt. num. 34

Eruditus quis præſumitur longa mora ſtudij, reg. 55. de fruct. in abſen. percip. num. 2

Etymologia & vocabulorum nimia diſputatio negligenda reg. de Moneta num. 2

Evocatio intra ſex menſes intelligitur à tempore datæ impetrationis non exped. Bullarium reg. 32. de Annal. poſſ. num. 12

Excluſio unius, incluſio eſt alterius. Rub. num. 19

Exceptio de non uſu Concordatorum irrelevans eſt, & nulla. Gloſ. XI. Reg. 8. num. 13

Exceptio reg. de Trien. an obſtet impetrāti ob non ſolutionem mediæ Annatæ d. Reg. 33. de Trien. num. 28

Exceptio firmat regulam. d. Reg. num. 35

Exceptio in ſubdelegantem inutiliter proponitur poſt litem conteſtatam. Reg. 46. de Execut. fac. num. 18

Excommunicatus poſſidens triennio ex titulo colorato, iuvatur beneficio regulæ de Trien. reg. ead. 33. num. 36

Exempta beneficia non ſunt reſervata reg. 1. de reſervat. general. &c. num. 23

Exempti & exemptæ ſub reg. 18. *de Infirmis comprehenduntur. d. Reg. de Infir. num.* 12

Execrabilis demum excurrit pœnam execrabilitatis poſt pacificam ſecundi poſſeſſionem, non ſterilem, ſed quæ commodo fructuum fruatur. Reg. 51. *de diſp. quoad incomp. num.* 9

Executores litterarum in forma gratioſa non tenentur verificare narrata pro executione facienda. Reg. 67. *de Clauſ. Si eſt ita. num.* 7

Executor non poteſt fulminare proceſſum niſi viſa Bulla. Reg. non val. Commiſſ. num. 3

Executor ante præſentationem litterarum nulliter procedit. Reg. non val. Commiſſ. num. 18

Expectans an per obitum Papæ eius gratia expirat Rub. in proem. num. 8

Expectanti non eſt tempus præfixum ut curet ſibi provideri. Proem. num. 11

Expectativa dicitur privilegium principis, & non reſcriptum Reg. X. num. 1

Expectativa an cenſeatur revocata per obitum concedentis reg. X. num. 4. & 20

Expectativa cenſetur revocata ſi antequam veniat ad manus Executoris & fulminet proceſſum Papa moriatur d. reg. 10. *num.* 5

Expectativæ & mandata de providendo ſunt hodie ſublata per Concil. Triden. d. reg. num. 18

Expectativa conceſſa non expirat morte Papæ d. reg. 10 *num.* 20

Per Expectativam ius in re non acquiritur expectanti ante proviſionem d. Reg. 10. *num.* 19

Expreſſio vacationis in menſe Ordinario declarat intentionem præveniendi ſi ſupplicatio ſignatur reg. 8 *num.* 17

Expreſſio beneficiorum obtentorum an inducat tacitè diſpenſationem? Reg. LII. de diſp. ad duas paroch. vel dig. num. 11

Exteri ſunt capaces beneficiorum in Hiſpania, ſi intelligant & ſciant loqui idioma, accidente tamen regis conſenſu reg. XIX. de Idiomate num. 1

Extravagantes an ſint producendæ, & quid in ſententia contra eas lata reg. XXVI. de reg. Cancell. producendis. num. 9

Ex tunc dictio, denotat extremitatem temporis reg. 18. *de Annali poſſeſſore nu.* 13. 26. & 45

F.

Facultas conferendi beneficia conceſſa Regibus an comprehendatur ſub reg. 13. *per quam Pontifex revocat facultates quibuſvis conceſſas de diſpenſando ſuper matrimonio, natal. &c. reg. XIII. num.* 12

Facultas limitata diſpenſandi, limitatum producit effectum d. reg. XIII. num. 7

Falſitates multa committi poſſunt in ſupplicationibus, quæ non committuntur in Bullis. Reg. 25. *de non Iud. iuxta form. ſupplic. num.* 2

Familiæ antiquæ quis dicatur eſſe. Reg. 49 *de diſp. ſup. def. nat. num.* 23

Familiaris Cardinalis litigans ſi moriatur, collitigans conſenſum Cardinalis obtinere non tenetur. Reg. 27. *de Surrog. Collitig. num.* 18

Familiaris Cardinalis factus familiaris Cardinalis alterius, ſi familiaris iſte moriatur, debet requiri conſenſus prioris Cardinalis, Reg. 31. *de Imp. benef. per obit. famil. Cardin. num.* 5

Familiaris Cardinalis factus familiaris Papæ

Papæ ſub Reg. de non Impet. benef. per obit. non comprehenditur reg. ead. 31. num. 7

Familiaris Papæ licet eſſe deſinat, beneficia tamen eius quæ tempore familiaritatis obtinebat, mortuo Papa remanent ſucceſſori reſervata. Reg. 31. ead. num. 9

Familiares Papæ qui dicantur. Reg. 31. num. 15

Familiaris Cardinalis; eo mortuo factus familiaris alterius, an conſenſus huius intervenire debeat. d. Reg. 31. num. 26

Familiaris Cardinalis ad effectum. Reg. Non val. Commiſſ. &c. quis dicatur. Reg. 31. de Imp. benef. per obit. &c. num. 16

Familiares Cardinalium qui dicantur apud Leodienſes ex Conſtitutione Eugeniana. Reg. 31. de Imp. benef. per obit. &c. num. 38

Familiaris veri Papæ qui ſint? Reg. 1. de Reſer. general. &c. num. 22. *in fi.*

Familiares differt ab eo, qui eſt de familia reg. 3. Reſervatio dignitatum &c. num. 10

Familiaritas eſt quædam ſocietas. Reg. 3. Reſ. dignitatum &c. num. 12

Familiaris Cardinalis beneficio vacante conſenſus eiuſdem Cardinalis in Curia tamen exiſtentis; requiritur ut per Papam conferatur. ibid.

Idem in Legato dicendum ſi is facultatem habeat conferendi benef. reſervata. ibid.

Familiares Cardinalium de quibus in Reg 3. Revocatio facult. &c. qui dicantur, & quo temporis intervallo contrahatur eiuſmodi familiaritas. d. Reg. 3. numer. 31

Familiares familiarium Papæ vel Cardinalium, an ſub Reg. 3. comprehendantur, per quam Pontifex revocat facult. conceſſas quibuſvis &c. d. Reg. 3. num. 33

Familiaris Papæ ad effectum d. Reg. 3. qui dicantur d. Reg. 3. num. 34

Familiaris Cardinalis non dicitur qui partem è Palatio Cardinalis accipit d. Reg. 3. num. 37

Familiaris Cardinalis recedens à familia illius ante publicationem, an beneficia dicti familiaris ſint reſervata. d. Reg. 3. num. 6

Familiaris Cardinalis habens duntaxat partem an dicatur continuus familiatis d. Reg. 3. num. 8

Familiaris familiaris an dicatur familiaris d. Reg 3. num. 11

Familiari Papæ recedente vel mortuo Papa ceſſat cauſſa familiaritatis, & vacante poſtea beneficio ceſſat prærogativa. Reg. X. Revocatio Expectativarum &c. num. 12

Familiaritas ut inducatur ad minus durare debet ad quadrimeſtre continuum. Reg. 30. Non val. commiſſ. &c. num. 37

Familiaritas quo pacto probetur d. Reg. Non val. Commiſſ. &c. 30. num. 39

Familiaritas ad effectum reſervationis quomodo conſideretur in Civitate ut diœceſi Leodien. d. Reg. 30. num. 39

Familiaritas Papæ præferenda familiaritati Cardinalis, & licet familiaritas Papæ morte diſſolvatur, durat tamen affectio. d. Reg. 30. num. 41

Feudum de Caneva & de Camera, quod? Reg. 3. Revocatio facultatum &c. num. 32

Fidalguia in Hiſpania, quæ nobilitas Reg. 49. de diſp. ſup. def. nat. ex nob. num. 10

Filius presbyteri legitimari per Papam non poteſt, ut ſuccedat in bona presbyteri, ſecus ſi diſpenſetur ex certa ſcientia. Reg. 48. de diſpenſat. ſuper. defect. natal. num. 6. & 7

Flaminij Pariſij opinio defenditur, eiusq; formulæ reſignationum conſiderantur. Reg. 42. de Conſenſu in reſignationibus num. 64

Forma dandi regulas Cancellariæ Reg. 40. de derogatione Iuriſpatron. num. 33

Forma omiſſa actus nullus eſt. Reg. XV. de Dictionib. numeral. num. 24

Franciſci Orani Rotæ Auditoris encomium reg. 8. Gloſ. 7. num. 15

Fraus & dolus nemini debent ſuffragari. Reg. XI. Revocatio Vnionum, &c. num. 7

Fraus fit reg. 34. de publicandis reſignationibus, quando reſignans conſtituit ſe poſſidere nomine Reſignatarij. Reg. 34. de public. reſig. num. 2

Fraus non præſumitur, mutata cauſa poſſeſſionis. Reg. 34. de publ. reſig. num. 3

Fructus groſſi attendendi ſunt in abſentia Reg. 61. de exprimend. valore beneficiorum in impetrat. num. 26

Fructus, qui non percipit, beneficium habere non cenſetur Reg. XVI. de concurrentibus in dat. num. 39

G.

IN Gallia nec legati, nec Ordinarij poſſunt alienigenis conferre Reg. de Idiomate numer. 15

Germaniæ Concordata, vide litteram C. Concordata.

Germaniæ beneficia non comprehenduntur ſub regulis reſervativis reg. XXIV. de beneſ. vac. per prom. num. 1

Gentil hommes de nom & darmes, quid reg. XLIX. de diſpenſ. ſuper deſ. nat. ex nob. num. 9

Generalis reſervatio non comprehendit beneficia electiva. Reg. 8. Gloſ. IX. numer. 1

Gradus Baccalaureatus non eſt neceſſarius ad gradum doctoratus in Italia, nec in Belgio ſed aliud in Hiſpania, reg. LI. de diſpen. ſuper Incomp. num. 14

Graduatorum prærogativa qualis, reg. 15. de Concurrent. in data num. 31

Gratia ſeu reſervatio facta ad favorem certæ perſonæ de beneficio vacaturo, non ſe extendit ad beneficium poſt datam gratiæ creatum reg. 8. Gloſ. 4. num. 10

Gratia acceptationis durat uſque ad mortem Papæ vel Epiſcopi, vel uſque dum Epiſcopus transferatur ad aliam Eccleſiam Reg. 8. Gloſ. XI. num. 15

Gratia ſuſtinetur etiamſi non ſit diſpoſitivè facta mentio menſis ſi conſtet ex aliquibus ſignis Papam voluiſſe prævenire reg. 8. Gloſ. 13. num. 5

Gratia non facta diſpoſitivè menſis eſt ipſo iure nulla quod limita ut ibi. d. reg. & Gloſ. num. 7. & ſeq.

Gratia Apoſtolica de qua conſtat verbo valet etiamſi ſcriptura ſuper ea confecta non ſit reg. IX. num. 1

Gratiæ ſignata per Papam prædefunctum ſortiuntur effectum per reg. Rationi congruit &c. IX. num. 3

Gratia non eſt ſubreptitia quando annexa ſunt acceſſoria ad beneficium impetratum, reg. XI. Revocatio unionum &c. num. 13

Gratia facta per Papam ſuper Iuriſdictione an probari debeat per ſacros apices. Reg. XII. Revalidatio litterarum, &c. num. 1

Gratia ſi ad alterius preces ſit conceſſa, an ceſſet effectus motus proprij, Reg. XV. de Concur. in data nu 25

Gratia Ordina vel alicui inferiori conceſſa conferendi primum vacaturum in menſe Apoſtolico habere ſolet clauſulam quod proviſi à Sede Apoſtolica teneantur accipere novam proviſionem Reg. X. Revocat. unionum num. 20

Gratia Papæ eſt perfecta per ſolam ſignaturam & ſolo eius verbo, Reg. de non ind. iuxta form. ſupp. 26. num. 1. & 24

Gratia ſpecialis præfertur generali Reg. 18. de viginti num. 4

Gratia ſi neutri quando habeat locum regula 34. de annali poſſeſſore num. 19

Gratia Papæ non dicitur perfecta niſi reducatur in mundum reg. 25. de non ind. iuxta form. ſupp. num. 5

Gratia Papæ probari debet per litteras. Ibid. num. 21

Gratia licet dicatur facta ſine expeditione litterarum, non tamen poteſt ſine litteris in exercitium deduci Reg. LIII. Non ſuffrag. diſpenſ. niſi &c. num. 9

Gratia motus proprij non includitur ſub Reg. de valore Reg. LXI. de Exprimendo valore in benef. amp. num. 14

In Gratia motu proprio conceſſa iuxta regulas antiquas non erat neceſſaria expreſſio beneficij obtenti, nec ob omiſſionem dabatur vacatio, ſecus iure noviſſimo & ſecundum regulas modernas d. Reg. num. 17

Gratia ſi neutri, vel ſi nulli, aut ſurrogationis, non debet dari niſi collitiganti & debet hoc ſpecificari reg. LXII. de clauſulis ponen. in benef. vacat. num. 6

Gratia ſi neutri, ſi nulli effectus, Reg. LXII. de clauſ. ponen. in beneſ. vac. num. 16

Gratia ſi neutri concedi ſolet in præſentationibus vel electionibus, in quibus prætenditur formam non eſſe ſecutam: Ideò his temporibus opere pretium eſt ut in electionibus in quibus difficulter forma Concilij Triden. obſervatur obtineatur Gratia ſi neutri, Reg. LXII. de clauſ. ponen. in beneſ. vacant. num. 18

Gratia ſi neutri non datur poſt tres ſententias conformes, ſed bene Gratia ſi alteri d. Reg. LXII. num. 17

Gratia Papæ ad beneficia de uno caſu ad alium caſum non extenditur. Reg. XLIX. de Diſpenſ. ſuper defectum ætatis numer. 14

Gratia habet in ſe tacitam conditionem ſi preces veritate nitantur. Reg. LXVII. de clauſ. ſi eſt ita num. 4

H.

Habilitates perſonarum tam circa ætates quam circa alia præſumuntur, quando actus habet debitam formam Reg. 17. de ætat. Can. num. 15

Hæreticus poſſidet nec repellitur beneficio Reg. 33. de Triennali. num. 8. & 19

Hidalgi ſive fidalgi Etymon. Reg. 49. de diſp. ſup. deſ. natal. num. 44

In Hiſpania & regno Caſtellæ exteri ſunt capaces beneficiorum, ſi ſciant loqui idioma Reg. XIX. de Idiomate. num. 1

Homicida non eſt privandus ſuo beneficio ipſo iure, poteſtque renuntiare ante ſententiam, diſtingui ut ibi. Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 44

Homicida poteſt renunciare ſuo beneficio, non obſtante alterius impetratione. Reg. 27. di Surrog. Collitig. num. 16. & 43

Homicida, ſpurius & quicumq; alias inhabilis utitur exceptione Reg. 33. de Trien. n. 40

Homicida privandus demum per ſententiã, ideo

ideo ante illam poteſt reſignare, quod limita in reſignatione ſimplici, non in favorem, & dummodo homicidium non ſit, qualificatũ. Reg.32. de Annal.poſſ. num. 29

Hoſpitalia etiamſi conferantur in titulum non ſunt per Reg.8. reſervata, limita ut ibi. Gloſ. 1. Reg.8.num. 9

Hoſpitalia an comprehendantur ſub reg. de Annali reg.32. de Annal.num. 25

Hoſpitalia quæ dantur in titulum, comprehenduntur ſub reg. de Triennali 33. reg. ead.33.num, 46

I.

IDoneus quis præſumitur, niſi probetur contrarium reg. 65. de Clauſ. ponen. in litt. Relig. num. 5

Idoneitas maior requiritur in Cura, quã in alijs beneficijs. Reg.63. de Expreſſ.qualit. benef. num. 9

Ignobilis non eſt omnis qui ruri habitat, etiamſi arua proprijs manibus colat. Reg. 49. de diſp.ſup. deſ. natal. ex nob. num. 49

Ignorantia eum excuſat, qui certat de damno vitando non eum, qui de lucro captando. Reg. 32. de Annali num. 64

Ignorantia an excuſat impetrantem beneficium per obitum viventis reg. 20. de non Impet. beneſ. per obit. vivent. num. 14

Et quid ſi ſequatur ratihabitio? ibid.

Ignorantia eius qui neſcivit ſe promovendum, an excuſet ipſum ſic, ut ſubſiſtat renunciatio reg.25. de beneſ. vacant. per promot. num. 7

Illegitimi defenduntur reg. de Triennali. Reg. ead.33. num. 53

Imago apud Veteres pro nobilitate, & quæ illa? Reg. 49. de diſp. ſup. deſ. nat. ex nob. num. 27

Imagines in thecis ligneis, & in atrijs ædium collocabantur, diebuſque feſtivis & lætitiæ aperiebantur. d. Reg.49.num. 28

Imagines funera d[illegible]ciorum ſequebantur, in perticiſque oblong[illegible] collocabantur. d. Reg.49.num. 29

Imaginis ponendæ ius quibus competeret. d. Reg.49.num. 30

Impetrans tenetur probare narrativam vacationis, in qua ſe fundat. Reg. VIII. de Reſervat. menſ. Apoſt. & alternat. num. 11

Impetrans beneficium contra concordata, eſt ipſo iure eo privatus Gloſ. XI. Reg.8.num.9

Impetrans beneficium nec faciens mentionem de annexis, ſi verum valorem etiam cum annexis expreßit, gratia non eſt ſubreptitia. Reg.XI. de revocat.unio. num. 12

Impetrans beneficium à Papa per verum modum vacandi præfertur alij non exprimenti. Reg.18. num. 4

Impetrans ex non iuſta cauſa putativæ vacationis, fit inhabilis ad illud beneficium. Reg. 25. de non Imp. beneſ. per obit. vivent. num. 26

Impetrans beneficium viventis alioqui reſervatum, qui tempore proviſionis Papalis erat in vivis, & poſtea in menſe Apoſtolico moriatur, an eiuſmodi proviſio ſubſiſtat? Reg. XX. de non Imp. beneſ. per obit. viven. num. 3. & 12

Impetrans beneficium per obitum viventis, an defendatur Reg. de Trien. d. Reg. XX. num. 16

Impetrans beneficium familiaris Card. debet exprimere nomen Cardinalis, etiam abſentis à Curia, licet ipſius conſenſus non requiratur. d. Reg.XX.num. 17

Impetrans ſecundus cum conſenſu Cardinalis præfertur primo Impetranti ſine cõſenſu, aut eo ex poſt facto interveniente. Reg.30. de Imp.beneſ.per obit.Card.num. 50

Impe-

Impetrans prærogativam à Papa quid obſervare debeat. Reg. 32. de Annali. num. 42

Impetranti qui ignorabat aliquē eſſe Annalem poſſeſſorem, an obſtet diſpoſitio. Reg. de Annali. d. Reg. 23. de Annal. n. 63

In Impetratione hodie derogari ſolet primæ parti, Reg. 32. de Annali, d. Reg. de Annali, nu. 43

Impetrare prohibitus, non prohibetur obtinere motu proprio, Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 24

Impetranti in eventum privationis providetur de beneficio cauſa permutationis per privandum reſignato. d. Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 54

Impetratio facta lite pendente, non facta mentione de lite, nō valet, limita ut ibi. Reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 11

In Impetratione diſpenſationis in gradu affinitatis, an ſit neceſſaria expreſſio impedimenti iuſtitiæ publicæ honeſtatis, Reg. 47. de diſp. in grad. conſang. nu. 12

Impetrationes ſunt ambitioſæ. Reg. 44. de Ing. relig. nu. 1

Impetrans per ingreſſum religionis, debet probare actu ingreſſum, d. Reg. 44. de Ingreſſ. relig. num. 2

Impetrans tenetur facere mentionem de vacatione, & de modo vacandi, Reg. 45. non val. Imp. facta, &c. num. 6

Impetrans an ſit arctandus ad probanda omnia narrata, Reg. 45. non val. Imp. &c. num. 7

Impetrans beneficiū ob crimen privatione dignū quam clauſulam habeat inſerere ne criminoſus interim poſſit reſignare, d. Reg. 45. non val. Imp. &c. num. 8

Impetrans ut teneatur facere mentionem valoris beneficij obtenti, iure non cavetur, Reg. 61. de exprim. valor. benef. in Impet. num. 1

Impetrans beneficium curatum, an non iam obtenti valorem exprimere debeat, d. Reg. 61. num. 9

Impetrans quando parte opponente teneatur verificare gratiam, Reg. 67. de clauſ. ſi eſt ita, nu. 8

Impetratio valet de Regulari beneficio non expreſſo quod ſit manuale, Reg. 63. de expreſ. qualit. benef. in impet. nu. 12

Impetratio beneficij in genere nec ſpecificato modo vacandi eſt nulla. Reg. 45. Non val. Imp. fact. &c. nu. 1

Impetratio ſecundi valet ſpecificato modo vacandi; non etiam prima, non expreſſo vero vacandi modo, Reg. 45. Non valeant Impet. factæ & nu. 2

Incompatibilitas non tollitur per unionem in foro poli & vaſtis, Reg. XI. de Revoc. unio. num. 11

Incompatibilitas tollitur per unionem, uti & per adminiſtrationem & commendam, de Reg. 11. num. 9. & 10.

Incompatibilitas beneficiorum ſupplicium quando inducatur, Gloſ. VII. Reg. VIII. numer. 15

Incompatibilitas ceſſat ubi adeſt Papæ diſpenſatio, d. glo. & Reg. nu. 18

Incompatibilitas etiam primo exiſtente litigioſo, Reg. 51. de diſp. quoad incomp. num. 11

Incompatibilitatem non excuſat quod Bullæ non ſint expeditæ, Reg. 51. de diſp. quoad incom. nu. 11

Incorporatio, annexio, & unio differunt, Reg. XI. de revocat. unio. numer. 4

Indultum conferendi in utroque menſe conceſſum Erneſto, & Ferdinando Epiſcopis Leodienſi-

dienſibus, Gloſ. xi. Reg. VIII. nu 3

Indultum concedens facultatem conferẽdi beneficia reſervata non extenditur ad beneficia reſervata duplici reſervatione, Reg. VIII. Gloſ. xi. in fi.

Indulta Cardinalium non extenduntur ad beneficia vacantia in Curia, niſi in Eccleſiis ſuis titularibus in vrbe exiſtentibus, Reg. 33. de Trien. nu. 72

Indulgentia á quolibet nouo Pontifice debet peti renouari, Re. 57. de Clauſ. ponend. in litt. Indul. nu. 2

Indulgentiæ non cenſentur reuocatæ per mortem concedentis, d. Re. 57. nu. 4

Indulgentiæ quid operentur, Re. 58. de Temp. indul. nu. 2

Induſtria perſonæ vbi eſt electa, delegatus etiam á ſummo Pontifice ſubdelegare non poteſt, Reg. 46. de execut. facienda numer. 7.

Induſtria perſona cenſetur electa per clauſulam Tuam conſcientiam onerantes. d. Re. 46. nu. 8

Infirmus in Curia ſi reſignet cum derogatione Reg. de viginti, an reſignatarius debet obtinere, ſi infirmus ſupervixerit per xx. dies, an alius cui fortè Papa prouidit, ſeu reſignauit iſtud benef. per obitũ futurum. Re. xviii. de infirmis, num. 6. & nu. 31

Infirmitas de qua agit reg. de infir. 18 ibi num. 15

Ex Infirmitate eadẽ quis mori præſumitur, niſi contrariũ probetur, Reg. 18. de infir. num. 31

Infirmus ſi ex alio caſu obierit, an ſit locus Reg. de infirmis, Reg. ead. 18. numer. 32.

Ingreſſione religionis profeſſione ſecuta, vacant beneficia, Re. viii. Gloſ. 8. n. 19. verſ. Tertius modus.

Ingreſſus vitioſus dari non poteſt in beneficialibus, admittitur tamen titulus inualidus, Re. 33. de Trien. nu. 93

Inſignia deſcendentium diſcriminantur ab inſignijs primogeniti, Re. de diſp. ſup. deſ. natal. ex nob. nu. 37

Inſignia familiæ integra primogenito decedẽte ſecundogenitus geſtat integra, d. Reg. 49. de diſp. &c. nu 34

Inſignia collateralium diſtincta eſſe debẽt ab inſignijs ſtipitis ſeu primogeniti familiæ, Reg. ead. de diſp. ſup. deſ. ex nob. numer. 33.

Inſignium gentilitiorum vſus á quo tẽpore cœptus ſit, & apud quos primum. Re. 49. de diſp. ſup. &c. nu. 26 & 31

Inſinuatio priuationis non eſt facienda Epiſcopo beneficia reſeruata conferenti, Limita vt ibi Re. Gloſ. xx. Reg. viii. 5

In inſtrumento vno licet fiat mentio alterius inſtrumenti, vel priuilegij, tamen debet conſtare de illo, Reg. 58. de Indulg. ad inſtar. num. 1

Inſtrumenti alterius vel priuilegij ſi tamẽ Princeps mentionem faciat in vno inſtrumento, perinde erit ac ſi totum inſereretur. Re. 58. de indul. ad inſtar. nu. 2

Interpretatio verborum Regulæ xxxiii. Antiquas lites penitus extinguentes, Re. ead. de Trien. nu. 23. & 33.

verus Intellectus Rè. 27. de Surrog. collit. quis ſit, d. Re. 27. nu. 1 & 34.

Interpellatio vbi requiritur ſufficit extraiudicialis, Re. 34. de public. reſig. numer. 7

Interlocutoria quando vim diffinitiuæ habere dicatur, Re. 35. de non appel. ante diffi. num. 5

Intelligere & loqui idioma tẽpore vacationis

onis an ſufficiat ad effectum Re. de idiomate, an vero tempore conceſsi mandati, Reg. de Idiom. numer. 12

Interpretatio illa eſt ſumēda, quæ benignior eſt. Reg. 32. de annali nu. 2

Intellectus Reg. Signatura per fiat, &c. Re. 31. num. 2

Intereſſe habentes vocandi in vnione concedenda, & qui? Reg. xxi. de vnioni. nu. 28

Intruſus quis dicatur. Reg. de Trient. 33 num. 21

Intruſus non dicitur qui caret titulo, & quod ad effectum reg. de Trien. reg. ead. 33. num. 30

Intruſus in beneficio licet ſit bonæ fidei, an beneficia ſpectantia ad illius collationem conferre poſsit, Reg. 33. de Trien. nu. 48

Intruſus quis dicatur ad effectum reg. 27 de Surrog. Collit. reg. ead. 27. nu. 51

Ius in re & ius ad rē quot modis quæratur, Regul. xvi. de non tollend. ius quæſ. num. 13.

Ius dicitur quæſitum per ſolam Papæ ſignaturam, Reg. 43. de conſen. in Reſig. num. 42

Ius patronatus probatur per inſignia alicuius familiæ inſculpta in Eccleſia, reg. 49. de diſp. ſup. deſ. natal. nu. 25

Ius ciuile ſequendum ex diſpoſitione Concilij Trid. in recipienda appellatione ab interlocutoria, quod & ſequitur Camera Imperij, reg. 35. de non appell. ante diffinit. num. 8.

Ius non abdicatur á reſignante, niſi beneficium acquiratur reſignatario, quod intellige vt ibi, regul. 43 de conſenſ. in reſignat. num. 16.

Ius & titulus beneficij non cenſetur á reſignante abdicatus, donec poſſeſsio & titulus ſit reſignatario quæſitus, & interim poſſeſsio ſemper remanet penes reſignantem, Reg. 43 de conſenſ. in reſig. nu. 20

Iuri patronatus illuſtrium perſonarum Papa derogare debet ſpecificè & determinatè, reg. 40. de iure pat. nu. 17

Iuri quæſito ſiue principaliter, ſiue in conſequētiam, Papa non cenſetur velle derogare, d. re. xvi. nu. 14

Iura loquentia de perſonis loquuntur de idoneis, Reg. xv. de concurr. in dat. numer. 6

Ius patronatus Eccleſiaſticum in Hiſpania an comprehendatur ſub Reg. viii. Reg. viii. Gloſ. viii. nu. 4

Ius patronatus laicum vel mixtum non comprehenditur ſub Re. viii. ſed tantum Eccleſiaſticum, Gloſ. 1. & viii. Reg. viii. numer. 1

Ius patronatus laicale vel mixtum competens ex præſcriptione, conſuetudine, vel priuilegio, non tollit reſeruationem Reg. viii. & eſt ſublatum per Concil. Trid. Gloſ. viii. reg. viii. nu. 2

Iuriſdictio & poteſtas diſponendi de beneficijs á principio non Apoſtolis, ſed ſoli Petro á Chriſto data fuit, regul. viii. numer. 3.

Iuſtitia publica honeſtatis an cenſeatur comprehendi expreſſa affinitate, reg. 47. de diſp. in grad. conſan. nu. 2

Iuſtitia publica honeſtatis dirimit matrimonium, reg. 47. de diſp. in grad. Affin. nu. 2

Iuſſus ſecundus Principis habetur pro certa ſcientia, reg. 45. Non valet Impet. &c. num. 5. & reg. 65. de Clauſ. ponen. in beneſ. vacan. num. 13

Iudex delegatus Principis poteſt ſubdelegare, reg.46. de execut.facien.num. 1

Iudicis induſtria videtur electa, ubi à Papa datur per ſignaturam, reg. ead.46. numer. 2

Iudex in cauſa beneficiali poteſt ex officio ſupplere Reg. XXV. de non Iud. iuxt. form. ſupplic. num. 22

Iulij III. Conſtitutio contra retinentes & apprehendentes beneficia litteris non expeditis, d.reg.25.num. 31

Iudex non debet iudicare niſi ſecundũ Bullam expeditam, Reg.26.de Reg.Cancel. produc. num. 2

K.

Kalendæ unde dictæ, Reg.XIV.de dictionibus numeralibus num. 18

Kalendarum appellatione qui dies veniant d.reg.XIV.nu. 16

Kalendæ cur ſic dictæ, d.Reg. XIV. numer. 17

Kalendis, intra Kalendas, ante Kalendas, in ante Kalendas, eadem ſunt, Reg. d.XIV. num. 19

L.

Laicus poteſt præſentare accumulando Reg. XL. de Iurepatron. num. 29

Lapſus Alphonſi Sotto Reg. XIII.n.13

Legatus de latere concurrit cum quolibet ordinario in ſex menſibus ordinarijs per concordata aſſignatis.reg.viii.Gloſſ.xi.nu. 16

Legatus de latere dicitur Ordinarius in ſua provincia. Ibid.num. 17

Legatus de latere & alius inferior an poſſit ius alteri quæſitum tollere. Reg.xvi. de non toll. ius quæſitum num. 25

Legatus cum poteſtate legati de latere, an regulæ de infirmis derogare poſſit.d.reg.num. 35

Legatus de latere poteſt ex cauſa unire beneficia, ſua provinciaque confert. Reg. de unionibus. num. 34

Legatus neque alius inferior poteſt tollere conſtitutiones & decreta S. Pontificis, niſi ſpecialem de eo habet à Pontifice facultatem, reg.xviii. de viginti num. 35

Legatus de latere concurrit, ſicut & Papa, cum omnibus ordinarijs in collatione beneficiorum, eſtq; inter eos locus præventioni, reg. xxxiii. de Triennali num. 77

Legatus de latere non poteſt derogare Iurispatronatus Laicorum, reg. xl. de derogat. iurispatron.num. 6

Legatus de latere an conferat beneficia Iurispatronatus eccleſiaſtici, reg. xl. de derogat. iurispatron.num.24.& n. 32

Legatus de latere ſuper pluralitate beneficiorum non diſpenſat. Reg.Lii.de diſpenſat.ad duas parochiales.nu. 10

Legis una pars aliam declarat Proem. num. 3

Legatum pauperibus relictum, intelligitur etiam relictum ſervientibus illis., reg.xx. de Imp.beneſ.per obitum num. 14

Lex incipit ligare à die promulgationis Proem. num. 5

Lex ſeu conſtitutio non debet eſſe obſcura reg. iii. num. 5

Lex non ligat niſi poſt duos menſes aut ſaltem poſt promulgationem, Proem.num. 5

Lex ubicunque deſignat certum tempus, illud debet eſſe continuum in odioſis, alias ſecus reg.de Triennali xxxiii. num. 63

Lex declarativa vel interpretativa alterius, debet intelligi in terminis illius declaratis reg.13. revoc.litt.num. 2

Lex

Lex quando eſt ſpecialis, ratio vero generalis, tunc generaliter lex eſt intelligenda, Reg. xiv. de Dictio. numerat. num. 15

Lex ubi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus, Reg. xvi. de concur. in data num. 13

Lex ceſſare debet, ut ceſſat ratio naturalis conſiderata ex lege, Reg. xx. de non imp. benef. per obit. vac. num. 5

Legitimatus per Papam non cenſetur legitimatus in præiudiciũ venientium ab inteſtato, Reg. xlviii. de Diſpenſ. ſuper def. nat. num. 1

Legitimatus quoad Ordines, non cenſetur diſpenſatus quoad Ordines, nec quoad beneficium, Reg. xlviii. de Diſp. ſuper def. natal. num. 2

Legitimatus an excludat à ſucceſſione parentum filios, qui à ſtatuto privantur ſucceſſione parentum extantibus maſculis, & quid in feudis, Ibid. num. 10

Leodienſes præter concordata habent alternativam menſium ex conceſſione Eugenij IV. reg. viii. num. 2. 3. & 36

Libera non dicitur collatio ſi ſit expedienda cum conſenſu Capituli, reg. viii. Gloſ. xvii. num. 3

Libra Turonenſis origo, reg. xiv. de Moneta num. 4

Liberi dictio in reſervationibus penſionum apponi ſolita quid importet? Reg. xliii. de conſenſu in reſig. num. 50

Licentiatus impetrans beneficium tanquã doctor, nulliter impetrat, reg. xv. de concur. in data num. 9

Lis non dicitur mota antequam ille cui monetur ſciat ſe eſſe citatum, reg. de Annali poſſ. num. 7

Lis mota ſuper beneficio, an finiatur morte collitigantis, an verò demum per ſententiam reg. xxvii. de Surro. collitig. numer. 5

Lis finitur per iuramentum & per renunciationem litis, reg. xxvii. de ſurro. collit. num. 6

Lis non dicitur pendere, quando ſuperſtes deſtitit à lite, ibid. num. 7

Lis hodie in Curia nunquam cenſetur finita, niſi per ſententiam ibid. num. 13. limita ut ibi, & num. 41

Lis dicitur pendere quoad collationem per citationem factam in Curia ad dicendũ contra commiſſionem, ibi. num. 14. & 41. Item per appellationem extraiudicialem in partibus legitimè interpoſitam. ibi.

Lis an finiatur per mortem collitigantium ſine ſententia, limita ut ibi, & quid in morte civili, ibi, num. 38

Lis finitur tranſactione, iuramento, renunciatione, ibi. num. 39

Lis pendere quando dicatur in Curia, ibid. num. 42

Lites deprecandæ, ibi. num. 50

Litem non proſequens intra longum tempus, pro derelicto habere illam præſumitur, Reg. xxvii. de ſurro. collitig. num. 40

Litteræ ſi non fuerint confectæ tempore præſentationis commiſſionis, ſed ſtatim poſt præſentationem fuerint expeditæ, quid iuris? Reg. xxix. non valeant commiſſiones, &c. num. 15

Litteras Apoſt. qui præſentavit præfertur ei qui non præſentavit, Reg. xv. de concur. in dat. num. 19

Litteræ ſi expediantur quocumque tempore an ſatis ſit quoad effectum reg. 53. non ſuffrag. diſp. &c. num. 7

Litteræ patentes debent propria manu Episcopi ſubſcribi, Reg. VIII. *Gloſ.* 21. *numer.* 5.

Literæ patentes acceptationis Alternatiuæ debent eſſe munitæ ſigillo acceptantis. d. Gloſ. & Reg. nu. 7

Litteræ gratiæ, & iuſtitiæ expirāt per obitum Papæ illas concedentis, reg. 12 *de Reuo. Vnio. nu.* 8

Litteræ Apoſtolicæ in quibus ſcriptæ non ſunt dictiones numerales extenſiue, ad bullarium mitti non debent, alioquin bullæ nullæ ſint, Reg. 15. *de diction numeral. numer.* 23

Litteræ dimiſſoriæ Vicarij Generalis an ſufficiant promoueri cupienti. Reg. 23. *de male prom. nu.* 8

Louanienſis Academiæ ſtudioſi ex priuilegio Martini V. percipiunt fructus in abſentia, reg. 55. *de fruct. in abſent. percip. numer.* 5.

Louanienſium nominatio. Vide nominatio.

M.

M*Andatum de prouidendo an poſsit concedi minori* 14. *annis, Reg.* 17 *de ætate Canon. nu.* 7

Mandatum ſecundum non tollit primum etiamſi in eo ſit clauſula Anteferri, *quod verum niſi Papa deroganerit Regula De non tollend. ius quæſitum. reg.* 15. *de Concur. in data.* ibid.

Mandatum an prouidendo expirat mortuo Papa re integra reg. 10. *Reuocat. expect. num.* 3

Matrimonium cum rapta, quando valeat, reg. xlvii. *de Diſpen. in Grad. conſang. num.* 5.

Matrimonium contrahere impedior cum ea quæ cognationis vinculo coniuncta eſt ipſi cum qua ſponſalia ante contraxi. reg. 47. *de diſpenſationibus in grad. conſang. & affinit. nu.* 7

Matrimonium contrahens in gradu prohibito debet poſt diſpenſationem de nouo conſentire. reg. 13. *reuocatio facult. quibuſuis conceſſ. num.* 5

Mandoſii opinio reprobatur aſſerentis beneficia ſub collectoris officium ſibi datum ignorantis eſſe reſeruata. reg. iv. *reſeruatio beneſ. &c. nu.* 11

Materia Turnorum diſcuſſa apud Garciam reg. viii. *Glo.* 16. *nu.* 8

Martini V. *priuilegium conceſſum ſtudioſis Academiæ Vniuerſitatis Louanien. de fructibus beneſ. in abſentia percipiendis. reg.* lv. *de fruct. in abſen. percip. nu.* 5

Materia captandæ mortis non concedenda. re. 20. *de non imper. beneſ. per obitum viuen, nu.* 1

Mandati forma ſeruari debet, &c. reg. 28. *de Clauſul ponend. num.* 33

Menſis Apoſtolicus quando incipiat, & quando finiatur. reg. viii. *nu.* 10

Menſis cur debeat diſpoſitiuè exprimi in ſupplicationibus de beneficijs reſeruatis vacātibus. reg. viii. *Glo.* 13.

Menſis de quo in regula 27. *de ſurrog. coll. non eſt computandus à die obitus, ſeu die quo mors ſciri potuit, ſed ante conceſſionis gratiæ tertio, ead. reg. nu.* 33

Mens & cogitatio talis præſumi debet, qualis ex verbis apparet, reg. 32. *de Annali poſſ. nu.* 59

Mentio menſis diſpoſitiuè facienda eſt, ſiue vacatio ſit de iure, vel de ſolo facto, ſiue ſit vacatio per obitum, ſeu alia, re. 8 *Glo.* 13. *nu.* 6.

Minor

Minor tempore conceſſi mandati de providendo, factus autem maior tempora vacationis, an ſub reg. 17. *de Aetate Canon. comprehendatur, reg. ead. nu.* 23

Modi vacationum, ipſo iure reg. viii. Glo. 13. *num.* 3

Monachus poteſt ex cauſa á ſuo Prælato remoueri á ſuo beneficio nõ obſtante Papæ collatione, reg. 37. *de lit. relig. nu.* 3

Monachus habens Prioratum á Papa tenetur renunciare ad mandatum Abbatis, ſi Papa non dixerit quod remoueretur, Ibid. num. 11

Monachus ante profeſſionem poteſt renunciare coram Ordinario, neque ante profeſſionem vacabit huiuſmodi beneficium, & quid de fructibus, reg. 44. *de Ingreſſu relig. num.* 10

Monachi & fratres qui differant, reg. iii. num. 2

Monaſteria virorum valorem 200. *flore. auri excedentia ſunt reſeruata ceſſantibus* Concordatis, Proem. & *regul.* 2. *numer.* 4

Monaſteria quæ compoſita ſunt viris & fœminis, an ſint per reg. 11. *reſeruata, reg.* 11. *num.* 6

Mori quomodo quem probetur ex antiqua & noua infirmitate, reg. 18. *de infirm. num.* 30

Monaſteria quæ comprehendantur ſub re. 11. *Reg.* 11. *num.* 20

Monachi habitum dimittentes ſpe obtinendæ facilioris diſpenſationis, non cenſeutur diſpenſati. reg. de Mendican. transfer. numer. 8

Mors ciuilis non æquiparatur naturali, niſi in caſibus à iure expreſſis, reg. 28. *de Veriſimili notitia, num.* 12

Mortuo vno ex collitigantibus non poteſt fieri collatio vel proviſio illius beneficij alteri quouſque finita ſit prima lis. reg. 27. *de Surrog. collitig. nu.* 2

Mortuo altero ex collitigatoribus poteſt fieri collatio beneficij alteri lite non finita, ſi Papa in collationa vel ſurrogatione litis mentionem fecerit, reg. de Surrog. 27. *numer.* 4

Motus proprius licet tollat ſubreptionem, non tamen ſupplet defectum intentionis, reg. viii. Gloſ. vii. nu. 13. *& reg. de Vnion. nu.* 37. *& reg.* 19. *nu.* 7

Motus proprij Pii iv. Adriani vi. Gregorij 13. *& Pauli v. quibus ipſi declarant non intendiſſe ſe derogare concordatis nationis Germanicæ, regul. viii. Glo.* 11. *numer.* 22

Motus proprius an ſubiaceat diſpoſitioni, reg. de non tollendo ius quæſitum, reg. ead. nu. 4

Motus proprius quid operetur in Gratia Apoſtolica. reg. 16. *de concurren. in data nu.* 1

Motus proprius non tollit ius tertij, ibid. num. 2

Motus proprius tollit ſubreptionem, ibid. nu. 3. *& reg.* 37. *nu.* 10

Motus proprius Legati vel Ordinarij idem operatur, ac motus proprius Papæ quoad effectum Regulæ, reg. 16. *de non tollen. ius quæſitum, num.* 5

Motus proprius nihil operatur contra veriſimilem mentem concedentis, nec in his quorũ plenam notitiam Princeps non habet reg. 32. *de Annali nu.* 53

Plura de Motu proprio, vide Clauſula Motus proprij.

Motus proprius quos defectus tollat, reg. 39. *de ſupplend. defect. nu.* 3

Mulier

Google

Mulier quæ uno tempore quatuor peperit liberos & 40. diebus poſt alium adhuc prolem Reg. xxxviii. de veriſimili notitia, num. 13

N.

NArrativa gratiæ ante omnia eſt verificanda, cum narrativa ſit pars gratiæ. Reg. 67. de clauſ. ſi eſt ita, num. 5

Narrativa non verificata cenſetur gratia ſurreptitia, nec conſequitur quis ius in re nec ad rem. Reg. ead. 67. num. 6

Natus ex matre & patre ignobili, vel è contra gaudebit prærogativa. Reg. 49. de diſp, ſup. deſ. natal. ex nob. num. 56

Quod non obtinet in privilegio nobilitatis, ibid.

Navarri conſilium 23. lib. 3. expenditur. Reg. 45. de conſen. in reſig. num. 63

Nicolaus de Caſtello Auctor ſive ſcriptor regularum Innocentij VIII. Reg. x. de revocat. expect. num. 16. & reg. 69. num. 5

Negativa probanda eſt per eum qui ſe in ea fundat ſive ſit negativa iuris, ſive facti, ſive qualitatis. Reg. 34. de Public. reſig. num. 31

Negativa non publicationis probatur ex eo, quod infra tempus datum ad publicandum non habuit reſignatarius collationem, ſine qua poſſeſſio adipiſci non poteſt, d. Reg. 34. num. 36.

Nobilitas non exprimenda illam non habẽti, Reg. 32. de Annal. poſſ. num. 10

Nobilitas quanto antiquior, tanto honoratior eſt, Reg. 49. de diſp. ſup. deſ. natal. ex nob. num. 12

Nobilitas probari poteſt ex antiquis familiæ inſtrumentis Reg. 49. de diſp. ſuper deſ. nat. ex nob. num. 11

Nobilitas etiam probatur ex antiquis habitationibus, ut ex eo quod quis ſit admiſſus inter nobiles, d. reg. 49. num. 21

Nobilitas unius fratris non probat nobilitatem alterius, Reg. ead. num. 22

Nobilitas an amittatur mercatura? reg. ead. num. 51

Nobilitas eorum qui civitatem incolunt honoratior eſt reg. ead. num. 52

Nobilitas amittitur procuratoris officio, quod limita ut ibi, reg. ead. num. 56

Nobilitati non officit qui iudicem vel advocatum egit, Reg. ead. num. 52

Nobilitatem generis amittunt qui viles & ſordidas arces exercent, reg. ead. num. 50

Nobilitare poteſt quos vult Princeps. reg. ead. num. 7

Nobilitatis probatio in perilluſtri Capitulo Leodien. qualis eſſe debeat, reg. ead. numer. 19

Nobilitatis præſumptio quando ceſſet, reg. ead. num. 14

Nobilitatis probatio dependet à moribus, & conſuetudinibus regionum, reg. ead. nu. 15

Nobilitatis definitio, reg. ead. num. 11

Nobilitatis expreſſionem excuſat etiam fama in contrarium, vel probabilis ignorantia. Reg. ead. num. 11

Nobilis in lata ſignificatione etiam dicitur is qui non eſt nobilitatis antiquæ. reg. ead. nu. 11

Nobilis poteſt haberi in uno loco, & in alio ignobilis, reg. ead. num. 16

Nobilis eſt, cuius mater fuit plebeia, pater nobilis. reg. ead. num. 45

Nobilis

Nobilis verè eſt qui è nobilibus ortus, quiq; exemptus eſt ab oneribus & tributis plebeiorum, reg. ead. num. 53

Nobiles qui diſtinguantur à generoſis, reg. ead. num. 8

Nobiles de antiqua nobilitate, qui præſumantur eſſe, reg. ead. num. 12

Nobiles qui dicantur. reg. ead. num. 2

Nomen & titulus Cardinalis exprimi debet, etiamſi conſenſus illius non requiratur. reg. 30. Non val. commiſſ. &c. num. 44

Nominatio Simoniaca, illiusq; acceptatio nulla eſt, reg. 4. de Iurepat. derog. nu. 28

Nominationes Louanienſium in quibus menſibus Apoſtolicis modo vigeant. Gloſ. xi. reg. viii. num. 33

Nundinæ antiquitus fiebant ſingulis menſibus, reg. xv. de Dictionib. numeral. num. 2

Nullitas induci non debet niſi in caſibus à iure expreſſis, d. reg. xv. num. 10

Nullitatis & obreptionis exceptio impedit litis ingreſſum, reg. xi. de revocat. vnio. num 23

Nullus ante expeditionem litterarum dicitur habere Canonicum titulum, reg. 25. de non iud. iuxta form. ſupp. nu. 6

O.

OBtinens gratiam motus proprij, an regulam de Annali ſervare teneatur? reg. 32. de Annal. nu. 51

Officia quæ non dantur in titulum an cadunt ſub reſervatione, reg. viii. Gloſ. 1. reg. viii. num. 24

Officiales Papæ de quibus in reg. xiii. de Revalidatione litterarum, &c. an ſint revocati, & quid de Comite Palatino? reg. xiii. de revalid. litter. num. 9

Officiales Papæ, & Curiales an ſint exempti à iuriſdictione ordinaria, reg. vi. de reſ. benef. Cubicul. num. 7

Officialium Papæ beneficia ſunt generaliter reſervata. reg. 62. de clauſ. in benef. ponen. num. 10

Officiorum Curiæ Rom. reſignatio an comprehendatur ſub diſpoſitione reg. de infirmis reg. 18. de infir. num. 19

Onus probandi, effectum reg. xviii. de infirmis cui incumbat. d. reg. 18. num. 18

Onus probandi non incumbit impetranti, ſed danti de reg. ſuppoſito quod impetrans probaverit obitum præceſſiſſe, & debet probare concludenter, reg. 29. de veriſimili notit. n. 23

Optio Canonica non habet locum in beneficijs vacantibus in Curia, ſeu apud ſedem, Gloſ. vi. reg. viii. num. 9

Oratio ſeu diſpoſitio diſtinguenda ſalva ratione recti ſermonis. reg. 4. de reſervat. benef. collect. num. 1

Oratoria fundata abſq; Epiſcopi, vel alius authoritate non ſunt beneficia Eccleſiaſtica, nec comprehenduntur ſub reg. 8. Gloſ. 1. reg. viii. num. 2

Ordinarius in ſuis menſibus confert beneficia quocunque modo vacatura. Gloſ. vii. re. viii. num. 2.

Ordinarius per reſervationem nihil habet iuris ad beneficia. reg. 2. de reſervat Eccl. Cathol. num. 1

Ordinarius non poteſt diſpenſare contra Regulam de ætat. Can. Reg. ead. xvii. de ætat. Canon. num. 7

Ordinarius non poteſt relaxare diſpenſationem reg. xviii. de ætat. Can. num. 4

Ordinarius an poſſit conferre motu proprio ad effectum reg. de non imp. benef. per obit. reg. 20. de non impet. &c. num. 5

Ordinarius difficilius fallitur quam Papa circa

Digitized by Google

circa ſuæ iuriſdictionis adminiſtrationem. reg 32. de Annali num. 56
Ordinarius an provideat de commendis. reg 41. de commend. num. 13
Ordinarius an poſſit providere de beneficio alterius ordinis monacho. reg. 65. de clauſ. ponen. in litt. relig. num. 11
Ordinarii reſignationes beneficiorum admittere non debent, niſi is qui reſignat, habeat commode aliunde vivere poſſit. re. 43. de conſen. in reſig. num. 55
Ordinarij recipientes reſignationes ex cauſis in Conſtitutione Piana relatis, non poſſunt conferre ſuis, aut reſignantium familiaribus, conſanguineis aut affinibus. reg. 43. de conſen in reſig. num. 56
Ordinarij quomodo admittant reſignationes eorum qui ſunt religionem ingreſſuri. i. d. reg. num. 57
Ordinarii in Germania an poſſunt conferre beneficia in ſuis menſibus vacantia, &c. re. viii. Gloſ. vii. num. 19
Ordinarij non obſtantibus concordatis poſſunt recipere reſignationes beneficiorum, etiam in menſe Pontificis, Gloſ. 11. re. viii. n. 30
Ordinarij in Germania non conferunt beneficia in illorum menſibus quæ ſunt reſervata, reg. viii. Gloſ. viii. num. 12
Ordinarij appellatione quod veniat, quoad effectum reg. 14. de revocat. facult. &c. d. reg. 14. num. 14
Ordinarij collatio de beneficio reſervato, nihil prodeſt, ne quidem ad titulum coloratũ. reg. 1. de reſervat. gener. & ſpecial. num. 15
Ordinarijs per reſervatorias regulas nulla fit iniuria, reg. viii. num. 7
Ordinarijs collatoribus Papa non intendit praiudicare. reg. viii. Gloſ. xiii. num. 1
Ordinariorum collatio uti favorabilis, eſt amplianda. Reg. x. de Revocat. Expectativarum. num. 24
Ordinationes Cancell. quid deſignent. Rub. in pr. num. 3
Ordo transferendi mendicantes quis? reg. 22. de mendic. transfer. num. 6
Ordines omnes ut ſumantur breviori tempore, & extra tempora Papa interdum, & quando, diſpenſat. reg. 24. de male promot. num. 9
Origo poſſeſsionis attenditur, quoad effectũ reg. 33. Trienn. de reg. ead. 33. num. 4
Oriundus non oriundo præfertur, ſi tamen ſit idoneus. Reg. xv. de concur. in dat. nu. 18
Oriundus quis ad effectum reg. xv. de concurr. in dat. reg. ead. 15. num. 45

P.

Pagani & Villani Etymon. reg. 49. de diſp. ſup. &c. num. 42
Papa non cenſetur velle derogare iuri in re vel ad rem, reg. xvi. de non tollen. ius quæſ. n. 9
Papa dicitur aſſumptus facta electione etiam ante coronationem, Rub. in proœm. n. 4
Papa quando non exprimit in conſtitutione quod ſit perpetua, ſed quod daret certo tempore limitato, talis conſtitutio non ſe extendit ultra illud tempus: proœm. num. 20. in fin.
Papa electus ad Pontificatum ſolet plerunque reſervare omnia beneficia quæ vacaverũt ſede vacante, proœm. num. 22
Papa hodiernis temporibus non amplius ſignat ſupplicationes in conclavi, nec ante coronationem, proœm. num. 19
Papa dans facultatem conferendi quæcunque beneficia non includuntur reſervata, reg. 1. de reſer. general. & ſpecial. num. 17
Papa ſi concedit alicui privilegium, ut eius beneficia nõ ſint reſervata, etiamſi foret colle-

ctor vel ſubcollector Apoſtolicus, & is poſtea fiat, Collector, vel Subcollector, an illius beneficia ſint reſervata? reg. 4. de reſervat. benef. collect. vel Subcollect. num. 4

Papa cur Epiſcopus nominetur. reg. vii. de reſervat. ben. Eccleſ. &c. num. 3

Papa proprio iure confert beneficia in urbe exiſtentia, niſi ſubſint titulis Cardinalium reg. vii. ibid. num. 8

Papa initio naſcentis Eccleſiæ ſolus ordinavit, & inſtituit dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica, reg. viii. de reſervat. menſ. Apoſt. & altern. num. 4

Papa primum conceſſit Epiſcopis & Archiepiſcopis facultatem conferendi beneficia in ſua Diœceſi exiſtentia. reg. viii. de reſ. menſ. Apoſt. & alternat. num. 5

Papa de ſuo iure nonnihil decedere voluit in gratiam ordinariorum, quibus quatuor menſes ad conferendum permiſit. d. reg. viii. num. 8

Papæ poſterioris ævi ſuſtulerunt omnes expectativas, & mandata de providendo, & reſervationes in favorem. d. Reg. num. 13

Papa concurrit cum ordinarijs in menſibus ipſis conceſſis, eſtque præventioni locus, ſi velit, licet nolit, niſi expreſſe deroget Reg. viii. d. reg. viii. num. 14

Papa non præſumitur velle conferre beneficia ad collationem ordinariorum, niſi ex tenore gratiæ conſtaret de præventione. d. reg. viii. num. 16

Papa ſi negligat conferre intra tres menſes, non propterea conferet ordinarius privativè, ſed erit præventioni locus. Gloſ. xi. Reg. viii. num. 5

Papa per concordata Germaniæ reſervat diſpoſitioni ſuæ beneficia vacantia per conſtit Execrab. cum certis tamen limitationibus. Gloſ. xi. Reg. viii. num. 2

Papa per clauſulam generalem. Non obſtantibus privilegijs facultatibus, *&c. cenſetur derogare alternativæ in Concordatis conceſſæ Reg. xiii. Gloſ. xi. num.* 21

Papa poteſt ex cauſa iuſta & rationabili, ſi velit derogare Concordatis Gloſ. xi. Reg. viii. num. 22

Papa non poteſt aliquam legem ſuis ſucceſſoribus imponere. d. glo. & Reg. num. 22

Papa per conceſſam electionem vigore concordatorum non ſic adſtrictus eſt, quin poſſit ea non obſtante, ex rationabili, & evidenti cauſa, poſtpoſito electo de alio prælato providere, Reg. viii, Gloſ. xi. num. 27

Papa non conferens intra tres menſes á die notæ vacationis, beneficium reſervatum, eius collatio devolvitur ad ordinarium. d. Gloſ Reg. viii. num. 35

Papa non intendit præiudicare ordinarijs collatoribus in alternativa menſium, etiam in gratia motus proprii. Reg. viii. Gloſ. xi. & in proem. d. Reg. xi. num. 14

Papa ubi ſemel manus appoſuit, cadit affectio, & inferiorum manus ligantur. Gloſ. 19. Reg. viii. num. 4. *Limitatur remiſſivè, ibid.*

Papa ſi concedit alicui, ut plura beneficia, puta incompatibilia, uſque ad ſuæ voluntatis beneplacitum retineat; eiuſmodi gratia per illius obitum expirat, ſecus ſi ad Apoſtolicæ Sedis beneplacitum. 5. d. cap. ſi gratioſè. Reg. ix. de declarat. reſervat, &c. num. 1

Papa de ordinaria poteſtate non poteſt tollere ius alteri quæſitum. Reg. ix. de declarat. reſervat. &c. num. 4

Digitized by Google

Papa mortuo ſi quis intrat in familiaritatem Cardinalis, & exit ante creationem alterius, beneficia eius non erunt reſervata, Reg. 9. de declar. reſ. &c. num. 14

Papa mortuo an Epiſcopi collatio ſacta ante obitum Papæ teneat ſi beneficium vacavit, quod vivente Papa erat reſervatum? d. reg. 9. num. 15

Papa reſervando generaliter derogat omnibus iuribus, ſtatutis, & conſuetudinibus, & tollit omnem poteſtatem conferendi, Reg. viii. Gloſ. 1. num. 5. in fin.

Papa bina iuſſio habetur pro motu proprio, reg. 62. de clauſ. in beneſ. vacant. ponen. n. 13

Papa utrum poſſit tollere ius alteri in beneficio quæſitum, & quando? Reg. 16. de non toll. ius quæſit. num. 19. & 23.

Papa per clauſulam De plenitudine poteſtatis tollit ius alteri quæſitum, ſecundum aliquos, ſed contraria opinio verior, Reg. ead. 16. num. 24

Papa ſi per viam legis deroget regulæ de non toll. ius quæſitum. quid iuris? reg. 16. de non toll. ius quæſ. num. 27

Papa an tollere poſſit ius ex privilegio Apoſtolico & conſuetudine immemoriali Decano & Capitulo quæſitum? dict. reg. 16. num. 28

Papa conferendo pupillo dignitatem, non propterea videtur diſpenſare ſuper defectu ætatis, etiam cum clauſula motus proprij, reg. xvii. de ætat. canon. num. 5. & 7.

Papa communiter hodie derogat Reg. de Infirmis, quando reſignantes ſunt extra Curiam. reg. xviii. de Infirmis, num. 34

Papa ſi provideat alicui de parochiali ex certa ſcientia, & motu proprio, ceſſat regula de idiomate Reg. 19. de idiomat. num. 5

Papa derogans regulæ 19. de idiomate non Reg. pen. de expectat. an cenſeatur utrique derogare? Reg. de idiomat. 19. num. 6

Papa per gratiam motus proprij non intendit derogare iuri tertij, Reg. xx. de non Imp. ben. per obit. viven. num. 28

Papa nonnunquam derogat Reg. xx. de non Imp. ben. per obit. viven. hoc eſt in ſecunda impetratione, quando in ea non eſt facta mentio prioris impetrationis ante obitum, d. Reg. num. 22

Papa nonnunquam concedit ob doctrinam, & bonum teſtimonium de conſenſu ordinarij, ut quis omnes ordines breviori tempore & extra tempora ſuſcipiat. Reg. 23. de male promot. num. 9

Papa promovendo aliquem ad regimen Eccleſiarum, reſervat ſuæ diſpoſitioni eius beneficia, ut & penſiones. Reg. 25. de ben. vac. per promot. num. 3. & 25.

Papa cenſetur derogare Reg. 25. de beneſ. vacat. per promotio. per clauſulas motus proprij, & ex certa ſcientia. d. reg. num. 4

Papa per verba derogatoria poteſt ſibi legem imponere, ſed non ſucceſſori. d. reg. num. 5

Papa non cenſetur velle inducere novas reſervationes in præiudicium concordatorum, niſi de ijs expreſſam mentionem fecerit. d. reg. num. 20

Papa an reg. 30. Non val. commiſs. &c. derogare poſſit? & quid operetur talis derogatio. d. reg. 30. num. 16

Papa conſilium Cardinalium ſequi non tenetur, re 31. de Imp. ben. per obit. famil. num. 21

Papa creatus an aſtringatur, ſeu ligetur conſtitutionibus Cardinalium in conclavi factis? reg. 30. Non val. commiſſ. &c. num. 43

Papa ubi voluntatem ſuam limitavit, cenſetur & limitaſſe facultatem ſui Legati. reg. 19. de Idiom. num. 15

Papa ſolet parte inſtante tempus ſex menſium prorogare, & quando? reg. 32. de Annal. num. 44

Papa ſimpliciter conferens cenſetur iuri patronatus clericorum derogare, ſi illud ſit ſolum præſcriptione, vel privilegio acquiſitum, reg. 40. de derog. Iuriſpat. num. 25

Papa poteſt derogare iuri patronatus mixto d. Re. 40. num. 31

Papa ſi provideat proprio motu, cenſetur derogare. Reg. de commendis. 41. Re. 41. de commen. num. 5

Papa commendans ad vitam, moriente commendatario remanet beneficium affectū d. Re. 41. num. 12

Papa reformando bullam non intendit cuiquam afferre præiudicium. reg. 42. de reformat. num. 2

Papa non cenſetur alicui afferre præiudicium cum clauſula motus proprij, vel non obſtantibus &c. reg. 42. de reform. num. 6

Papa diſpenſans ſuper impedimento publicæ honeſtatis iuſtitiæ, cenſetur diſpenſare ſuper legitimitate filiorum, etiam reſpectu ſucceſſionum, & hæreditatum. reg. 47. de diſp. in grad. affi num. 9

Papa poteſt diſpenſare quoad raptam, ſi velit. d. reg. 47. num. 11

Papa diſpenſat ad obtinendā quæcunque beneficia exceptis dignitatibus & præbendis in Cathedralibus, ac Principali in Collegiatis. Reg. 48. de diſp. ſup. def. natur. num. 11

Papa reſervat ſibi ſemper plenitudinem poteſtatis, Reg. 52. de diſp. ad duas Paroch. num. 1

Papa ubi ſemel manus appoſuit, amplius inferior ſe intromittere non poteſt. Reg. xxv de non Ind. iuxt. form. ſupp. num. 13

Papa ſi providerit alicui de una præbenda & committit an partibus per breve ſuum incluſis ſupplicationibus, quod poneretur in poſſeſſione, an poſſit huic proviſo opponi reg xxv. de non Iud. iuxta form. ſuppl.? Ibid. num. 17

Papa mortuo an ſint producendæ Regulæ Cancellariæ? reg. 26. de reg. Cancellariæ producen. num. 10

Papa ſolet derogare Reg. 27. de Surrog. Collitig. in favorem ſuorum, vel Cardinalium d. Reg. 27. num. 22

Item quomodo deroget eidem Reg. 27. ibidem.

Papa an poſſit derogare, ut quis non teneatur reſign. publicare? Reg. 34. de public. reſig. num. 38

Papa maiorem ſibi poteſtatem reſervat, quam confert. Reg. 36. non Stetur Commiſſ &c. num. 6

Papa derogando iuripatronatus Laicorum non cenſetur derogare iuri patronatus Ducum, Marchionum &c. niſi hoc expreſſe dicatur. Reg. 40. de derog. iuriſp. num. 1

Papa poteſt derogare iuri patronatus Laicorum d. Reg. 40. num. 15. & 23

Papa reſervat ſibi inſtitutionem in Eccleſiis Cathedralibus Hiſpaniæ, ſive etiam Caſtellæ, & Galliæ, dicta Reg. 40. num. 12

Papa ſpecificè tantum & determinatè poteſt derogare iuripatronatus Illuſtrium perſonarum, quod ampliatur multis modis, ut ib. d. Reg. 40. num. 17

Papa in his quæ facti ſunt, decipi poteſt reg. 50. de Indulg. conceſ. ad inſtar. num 3.

Papa ubi manus appoſuit, Cancellaria non debet ſe intromittere. Reg. 63. de Expreſſ. qualit. benef. in imp. num. 2

Papa ſi providit alicui de beneficio quod exprimebatur vacare per contractū Titii, & ante-

Digitized by Google

antequam contraheret, mortuus eſt Papa, & poſtea Titius, priuſquam ſucceſſor ad beneficium promoveretur, an illud dicatur reſervatum? reg. 64. de beneſ. vacant. per contract matrim. num. 1

Papa ubi non eſt certus numerus, poteſt mandare ut unus recipiatur ultra numerum tunc exiſtentem, Reg. 65. de Clauſ. ponen. in lit. relig. num. - 7

Papa quid ſi diſpenſet cum ſeculari concedendo ei beneficium Regulare, ea lege ut ſi per ceſſum vel deceſſum vacabit, revertatur ad priſtinum ſtatum, an ſi is fiat alterius conditionis, quæ ut beneficium quantumvis electivum, vacet in Curia, retineat dictum beneficium priſtinam ſuam qualitatem, an vero reſervatum cenſeatur, d. Reg. 65. de clauſ. ponen. in lit. relig. num. 9

Papæ ſcientia infertur ex ſcientia ſuorum officialium, reg. 43. de conſen. in reſignat. num. 42

Parcus unde dicatur. Reg. 26. de reg. Cancell. produc. num. 11

Patrimonialia beneficia an cadant ſub diſpoſitione Reg. xviii. de Infirmis, ead. Reg. de Infirmis, num. 19

Pacificus quis dicatur ad effectum reg. 32. de annali? reg. ead. 32. num. 6. & 24

Patronus laicus quatuor menſes habet ad præſentandum. Reg. 40. de derogat. Iuriſpat num. 21

Patronus Eccleſiaſticus non variat poſt electionem, etiamſi a principio indignum præſentaverit. d. Reg. 40. num. 27

Patronus Eccleſiaſticus indignum præſentando, privatur iure præſentandi. Reg. 40. de derog. Iuriſp. num. 30

Patrono non præſentante infra tempus, nec Epiſcopo infra ſex menſes inſtituente, collatio devolvitur ad Archiepiſc. & ab illo ad papam. Reg. ead. 40. num. 4

Patrono non præſentante infra tempus conſtitutum ius devolvitur ad ſuperiorem. d. reg. 40. num. 16

Patronus Eccleſiaſticus habet ſex menſes ad præſentandum, à die notitiæ vacationis. d. Reg. 40. num. 19

Patronus Eccleſiaſticus quis? d. Reg. 40. num. 20

Paulus V. revocavit derogationem Concordatorum, per Clementem viii. ſuum prædeceſſorem factam. Reg. viii. Gloſ. xi. num. 27

Penſio extinguitur penſionarii, morte, reg. viii. Gloſ. 1. num. 12

Penſio eſt quid temporale. Gloſ. 1. Reg. viii. num. 11

Penſio quando dicatur beneficium Eccleſiaſticum Gloſ. 1. Reg. viii. num. 13

Penſiones an cadant ſub diſpoſitione Reg. viii? Gloſ. 1. Reg. viii. num. 10

Penſiones etiam vacant per promotionem Reg. de beneſ. vacat. per promot. num. 17

Penſiones & præſtimonia an comprehendantur ſub reg. 32. de Annali? d. reg. 32. num. 25

Penſio ut ſolvi poſſit ſub ſimplici ſignatura datur cautela. Reg. xxv de non Iud. iuxta form. ſuppl. num. 20

Penſio quando ſubſiſtat litteris non expeditis? & an eo caſu penſionarius cogi poſſit ad illius ſolutionem. d. Reg. 25. num. - 38

Penſionis an ſit facienda mentio impetrationibus beneficiorum? Reg. 61. de Exprim. Val. beneſ. in impet. num. 11. & 20. & 28

Penſiones vacant per contractum matrimonii, reg. 64. de beneſ. vacant. per contract.

tract. matrim. num. 6

Penſionarius impetrans beneficium tenetur penſionis quam habet in alio beneficio, mentionem facere, Reg. 63. de *Expreſſ. qualit. benef. in impet. num.* 15

Penſionarius an teneatur facere mentionem penſionis litteris non expeditis. reg. xxv. de non Iud. iuxt. form. ſupplic. num. 19

Pendere non dicitur cui renunſiatum eſt. Reg. 33. de Trien. num. 24

Per *denotat. continuationem omnimodā* Reg. 33. *de* Trien. num. 11

Percuſſus ſi reſignet ſuum beneficium, & ex alia infirmitate moriatur, an ſit locus Reg. *xviii. de Infirmis. Reg. ead.* 18. *num.* 29

Permutationes *beneficiorum ſunt nullæ non facta mentione, quod permutans ad titulum beneficii permutati fuit ſacris ordinatus niſi permutatio ſit æqualis. reg.* 43. *de conſen. in reſig. nu.* 62

In permutatione non ſortita effectum an permutans propria authoritate poſſit redire ad ſuum beneficium, de reg. 43. *num.* 19

Perceptio fructuum per reſignantem inducit præſumptionem confidentiæ, quæ tamen præſumptio tollitur cum conſtat de cauſa ex qua percepti fuerunt. reg. 34. *de public. reſig. num.* 41

Permutans *ſi non habuerit ius in beneficio, an alter poſſit redire ad ſuum beneficium ſine nova collatione. reg.* 38. *de Clauſ. ponen in lit. permut. num* 6. 11. & 13

Permutans non amittit ius ſui beneficij niſi compermutans acceptet. d. reg. 30. *nu.* 14

Permutatio *non ſubſiſtit niſi beneficia ſint permutantibus propria d. reg.* 38. *nu.* 10

Perinde Valere, *ſuper eo quod fuit expreſſam* Capellaniam *vel dignitatem eſſe ſine cura, cum tamen haberet annexam curam animarum. Reg.* 63. *de Expreſſ. qualit. benef. in empt. num.* 10

Perinde Valere *quoad malè promotos. reg. xxiv. de male promot. num.* 6

Periurium debet eſſe iudiciale, ut cadat privatio, reg. viii. Gloſ. vii. num. 32

Pœnæ impoſita ipſo iure, non conſiſtant in mera privatione, & non requirunt aliquā actionem poſitivam, incurruntur abſque aliqua executione vel ſententia, Gloſ. xx. reg. viii. num. 4

Pœna 50. *ducat. de qua in* Reg. 32. *de Annali an hodie exigatur, Reg. ead.* 32. *num.* 54

Pius V. annullavit legitimationes de naturalibus & ſpuriys factas in præiudicium venientium ab inteſtato. Reg. 48. *de diſp. ſup. def. natal. num.* 13

Plebeia nupta nobili gaudet privilegio nobilitatis, ſi tamen poſt obitum mariti nubat plebeio, excidit privilegio quæſitæ nobilitatis. reg. 49. *de diſp. def. nat. ex nob. num.* 47

Portiones & præbendæ pari paſſu ambulant, quoad effectum Canonis Concilij Trid. ſecus in dimidijs portionibus. Reg. xvii. de ætat. Canon. num, 19

Portionis appellatione non veniunt dimidiæ portiones d. Reg. xvii. num. 20

Portionem habens pro ſe & uno familiari ab uno Cardinali, & tenebat tres aut quatuor familiares, an beneficia omnium ſint reſervata. reg. 3. *num.* 13

Poſſeſſio inſtrumentalis an ſufficiat ad effectum reg. xv. de concur. in dat. num. 36

Poſſeſſio, ſive detentio beneficii reſervati caret omni iuris adminicul. reg. 1. *de Reſer. gener. &c. num.* 19

Poſ-

Digitized by Google

Poſseſſio dat titulum ad effectum Reg. xv. 12
de concur. in dat. num.

Poſſeſſio dat titulum, etſi colorata tantum 14
d. reg. 15. num.

Poſſeſſor cadens à poſſeſſione in caſu Reg. xv. de Concurrent. in dat. poteſt petere beneficium à quocunque poſſeſſore, etiam habente titulum, quod ſecus in caſu reg. 33. Triennal. d 15
reg. xv. num.

Poſſeſſor pacificus poteſt quis reputari quo ad quædam, licet lis ſit illi per alios mota, & quid ſi lis fuerit cum prædeceſſore poſſeſſoris annalis? Reg. 32. de Annali, num. 9. & poſt. 33

Poſſeſſionem eſſe pacificam quoad titulum etiamſi fructus non percipiat, ſatis eſt ad effectum reg. 32. de Annali, Reg. eadem num. 34

In poſſeſſore citato vigore Clauſulæ: omnes alios intereſſe habentes, quid iuris? Reg. 32. de Annali poſſ. num. 37

Poſſeſſor mittens mandatum pro cura, habetur pro ritè citato. Reg. 32. de Annali nu. 41.

Poſseſſor annalis non gaudet beneficio regulæ 32. de Annali, ſi ipſius cedens pacificè per annum non poſſederit. Regul. de Annali 32

Poſſeſſio pacifica qualiter intelligatur, quoad reg. 33. de Trienn. num. 12. & 63

Poſſeſſio beneficii triennalis defendit poſſidentem quoad poſſeſſionem, non quoad titulum, Reg. 33. de Trienn. num. 18

Poſseſſio pacifica de qua in Reg. 33. de Trienn. ut intelligatur, & an qui poſſidet fructus dicatur, pacificè poſſidere? d. Reg. 33. de Triennali num. 63

Poſſeſſio pacifica an interrumpatur per citationem nullam? d. Reg. 33. num. 66

Poſſeſſionis effectus conſiſtit in perceptione fructuum, Reg. 51. de diſp. quoad Incomp. num. 10

Poſſidere pacificè cenſetur qui eſt in mora vel negligentia, quominus fructus percipiat. d. Reg. 51. quoad incomp. num. 11

Poſseſſor pacificus incompatibilium ipſo iure privatur beneficiis, etiam ſine alia monitione. Reg. 52. de diſput. ad duas paroch. num. 6

Poſseſſor non audiendus dando de iure tertii per productionem ſupplicationis ſignatæ. Reg. 25. de non Ind. iuxta form. ſupplic. nu. 32

Poſſeſſio triennalis an acquirat titulum poſſidenti, & an defendat execrabilem contra tertium reg. 33. de Trienn. num. 81

Poſseſſio quoad effectum reg. de public. reſig. peti poteſt coram Notario & teſtibus d. reg. 34. de public. reſig. num. 6

Poſſeſſor triennalis non tenetur docere de publicatione, limita ut ibi. Reg. ead. 34. num. 32

Poſſeſſio beneficii non ſimpliciter ceſſa, ſed in favorem non abdicat ius à cedente, niſi probetur ab eo captam fuiſſe, in cuius favorem ceſſa fuit. Reg. 38. de Clauſ. ponen. in lit. permut. num. 15

Poſſeſſio pacifica ſecundi incompatibilis beneficij intelligi debet cum perceptione fructuum. Reg. 51. de diſp. quod duo Incomp. n. 9. limita, ut num. 10

Poſſidens beneficium contra diſpoſitionem cap. licet Canon, an interim fructus ſuos, &c. faciat? Reg. 54. de non promoven. ad 5. ordin. num. 2

Potior tempore potior iure, Reg. xv. de Concur. in dat. num. 35

Poteſtas diſponendi de beneficijs à principio non Apoſtolis, ſed ſoli Petro à Chriſto data fuit. Reg. viii. num. 3

prærо-

INDEX.

Prærogativa acquiſita concurrenti in eadem data per præſentationem litterarum. Reg. xv. de Concur. in dat. num. 49

Prærogativa habentis motum proprium. Reg. xv. de Concur. in dat. num. 50

In Prærogativatis Reg. *xv. de Concur. in dat. attenditur ordo ſcripturæ, Reg. eadem* 15. *num.* 52

Prærogativatus, Reg. *xv. de Concur. in dat. an præferatur* Cardinali *? reg. ead.* 15. *num.* 54

Præceptoriæ 4. *de quibus in reg. tertia non ſunt reſervatæ. reg.* 3. *de reſervat. dignit. &c num.* 4

Præbendæ quæ conſiſtunt in mera temporalitate an includantur ſub Reg. viii. ? Gloſ. 1. *reg. viii. num.* 6

Preces primariæ Imperatoris an capiant beneficia Iuriſpatronatus laici vel mixti ? Gloſ. viii. reg. viii. num. 3

Preces primariæ non includuntur ſub concordatis ? Gloſ. xi. reg. viii. num. 35

Preces primariæ Caſ. an capiant beneſ. electiva ? reg. viii. Gloſ. ix. ibi remiſſivè ibid.

Preces primariæ non comprehenduntur ſub decreto Concilij *Tridentini tollentis expectativas* Reg. *x. de declarat. reſervat. &c. num.* 17

Præciſta poſterior habens litteras, an præferatur priori non habenti litteras. Caſ. ? reg xv. de Concur. *in dat. num.* 48

Præcibus primarijs non officit reg. 27. *de public. reg. ead.* 27. *num.* 32

Preces primariæ an capiant beneficia vacantia ipſo iure, remiſſive, reg. 27. *de Surrog* Collitig. *num.* 48

Præcepta Canonica retaxantur propter regum & principum authoritatem Gloſ. x. reg. viii. num. 8

Præpoſitus an ſit maior Decano ? reg. 3. *de reſervat. dignit. &c. num.* 20

Præſtimonia an ſub viii. reg. comprehendantur ? Gloſ. 1. *reg. viii. nu.* 14. *limita ut ibi*

Præſentes in Curia qui dicantur ad effect. reg. xv. de concur. in dat. ? reg. ead. 15. *n.* 39

Præſentia excludit fraudem. Gloſ. xvii. reg viii. num. 5

Prærogativæ papæ quæ nondum ſunt ſortitæ effectum, an ſint revocatæ per reg. x. de declarat. & reſervat. &c. num. 7

Prærogativa Papæ eſt ſeparabilis à gratia de reg. x. num. 9

Prærogativa ad inſtar deſcriptorum ceſſat, ubi ceſſat prærogativa deſcriptorum familiarium. d. reg. x. num. 13

Prærogativæ in reg. xv. de concur. in data attenduntur ab ordine litteræ. d. Reg. *xv. num.* 21

Præſentatio litterarum cedit alijs prærogativis de quibus in d. reg. xv. ead. num. 20

Præſens in Curia ſi ſit beneficiatus, & abſens à Curia *non ſit beneficiatus, nihilominus præſens præferetur. reg. ead.* 15. *num.* 17

Præſumptio publicationis reſultans ex triennali poſſeſſione, quando poſſeſſorem non iuvet. reg. 34. *de public. reſig. num.* 33

Præſentationis definitio, eſtque duplex. reg. 42. *de derog Iuriſpat. num.* 18

Primus in ordine ſcripturæ dicitur potior tempore. Reg. *xv. de concur. in dat. num.* 53

Princeps per quamcumq; commiſſionem nō tollit ius quæſitum alteri. Reg. *xvi de non tollen. ius quæſ. num.* 1. *limita ut ibi.*

Princeps ſupremus ſcienter diſponens contra ius tollit iuris obſtaculum. d. Reg. *xvi. num* 11

Principalis ut dicatur dignitas attenditur conſuetudo Reg. 3. *de reſervat. dig. &c. nu.* 1

F Prin-

Princeps non tenetur ſequi conſilia ſuorum Senatorum Reg. 31. de Imp. benef. per obitum famil. num. 47

Privationi an ſit locus ipſo iure. ubi matrimonium de iure non tenet, reg. 64. ben. vacant per contract. matr. nu. 4

Privilegium ſecundum non faciens mentionem primi valet. reg. 67. de clauſ. ponen. in litt. Indul. nu. 1

Privilegio principali revocato, an ſit revocatum ad inſtar. reg. 58. de Indul. conceſſ. ad inſtar num. 5

Privilegia ſeptem reſervationis per obitum apud ſedem. reg. 33. de Trien. num. 69

Privilegia & indulta Cardinalibus conceſſa temerè per Papam revocari non debent. reg. 30. de Impet. ben. per. obit. num. 57

Privilegium principis debet eſſe perpetuum reg. xi. de revoc. Expectat. num. 1

Prioratus eſt dignitas. reg. 3. de reſervat. dig &c. num. 16

Probationes & inſtrumenta poſt concluſionem in cauſſa produci non poſſunt. reg. 36. non de Hetur commiſ. &c. num. 8

Promotio an à tempore diſpenſationis, an pacificæ poſſeſſionis ſit attendenda, reg. 54. de non promoven. ad ſacr. ord. num. 2

Proviſus contra Concordata, nec titulum nec poſſeſſionem coloratam habet, nec tutus in beneficio, re. 32. de Annali & 33. de Trien. nec in foro conſcientiæ, quoad perceptionem fructuum. Gloſ. xi. re. viii. num. 4

Proviſi per Papam de beneficijs reſervatis tenentur publicare gratiam infra tres menſes Gloſ. xi. reg. viii. num. 4

Proviſio præbendarum & dignitatum in Cathedralib. non eſt libera de iure communi, ſed ſimultanea Epiſcopi. & cap. Gloſ. 16. reg. viii. num. 5

Proviſus de beneficio reſervato, non eſt tutus reg. 32. & 33. de Annal. & Trien. poſſ. reg. viii. Gloſ. xi. num. 8

Proviſus debet compleviſſe 14. annum, & in collegiata decimum attigiſſe. reg. 17. de ætat. canonica. num. 2

Proviſo de canonicatu an ſufficiat attigiſſe hodierno iure 14. annum. de reg. 17. num. 10

Proviſio facta non habenti ætatem legitimam ſeu requiſitam in beneficio, nulla eſt quod procedit etiamſi ad ætatem requiſitam deſit modicum tempus, d. reg. 17. de ætate Canon. num. 21

Proviſiones contra regulam de veriſimilis notitia obtentæ, non quidem iuvant poſt trienium reg. 29. ead. num. 17

Proviſio & nova proviſio qui differant reg. 62. de clauſ. ponen. in beneſ. vacan. n. 5

Proviſionis nova definitio. d. re. 62. num. 19

Proviſionibus commendarum debet adeſſe ſignatura fiat ut petitur de commenda, alioquin non ſubſiſtunt, limita ut ibi reg. 41. de commend. num. 5

Proviſus ſi contra formam regulæ de comm. diſpolietur, quid iuris, reg. ead. 41. num. 10

Inter proviſos eadem die proviſus à Papa, cæteris paribus præfertur proviſo à legato vel ordinario, & proviſus à legato præfertur proviſo ab Ordinario, & hic proviſus alijs ab inferiori proviſis. reg. xv de concur. in dat. num. 27

Limita ut ibi.

Publicatio non dicitur niſi fiat coram multitudine, vel quando tranſit in publicum reg. 34. de public. reſig. num. 35

Publicatio reſignationis qualiter fiat in Curia d. reg. 34. num. 5

Publicatio eſt quoque neceſſaria in reſignatione coram ordinarijs, & quidem iuxta formam con-

Digitized by Google

conſtit. Gregor. etiamſi reſignatio ſiat coram ordinario, & proviſio per Papam. d. reg. 34. num. 24

Publicatio quo in loco, & quo tempore fieri debet d. reg. 34. num. 25

A publicatione Conſtit. Gregor. qui nam excuſentur? reg. 34. num. 26

A publicationis reſignationis nervo excuſatur, d. reg. 34. num. 17

Publicatio præſumitur facta tempore opportuno. d. reg. 34. num. 30

Non publicationem probandi onus utri incumbat an impetranti ob non publicationem, an vero opponenti? d. reg. 34. num. 29

Non publicationis probatio ſufficit per conjecturas, & quæ illæ, reg. d. 34. num. 34

Q.

Qualitas adiecta verbo debet adeſſe tempore verbi. reg. x. de declarat. reſervat. &c. num. 10

Qualitates quæ requirantur, ut beneficium Eccleſiaſticum dicatur, Gloſ. 1. reg. viii. num. 1

Qualitas quando ponitur cauſa demonſtrationis, ſatis eſt ſi adſit momento temporis reg. x. de declar. reſervat. num. 11

Qualitates inductæ á ſtylo Rom. Curiæ, ſi omittantur, vitiant gratiam. reg 63. de expreſſ. qualit. benef. num. 8

Qualitates quæ inſunt beneficio de iure communi, exprimere non eſt neceſſe. reg. ead. 63. num. 11

Qualitates beneficiorum quæ poſſidet, non tenetur exprimere Preciſta. reg. 63. de Expreſ. qualit. benef. &c. num. 14

Qualitatum non eſt facienda mentio quæ conſideratur à iure vel ſtylo, d. reg. 63. nu. 13

Quæ requirantur ut reg. de Infirmis ſit locus. reg. 18. de Infir. num. 14

Qui petit ſe admitti ut talis, debet probare ſe talem reg. xvii. de ætat. Can. num. 14

Quæſtores quærunt potius commodum pecuniarum, quam animarum. reg. 56. de Indulg. num. 1

Quæſtorum abuſus ſublati per Concil. Trid. & per Statuta Synodalia in patria Leodienſi d. reg. 56. num. 4

R.

Ratihabitio facta in favorem impetrantis ſcienter beneficium viri, an relevet, reg. xx. de non imp. benef. per obit. viv. num. 15

Ratio reſervationis Papalis. reg. viii. num. 9

Regula de male promotis non eſt inſerta Regulis Innocentij viii. reg. ead. num. 1

Regula de male promotis quid contineat? Ibid.

Regula de Moneta an ſit infructuoſa, d. reg num. 6

Regula de benef. vacan. per promotionis inventa eſt, ut vitetur omnis occaſio ambitionis, & ideo favorabilis eſt & extendenda, ead. reg. num. 10. 11. *& an extendatur ad Eccleſias inferiores, ibid. num.* 14

Regula de benef. vacantibus per promot. an etiam extendatur ad beneficia eorum, qui promoventur ad Epiſcopatus in partibus infidelium & quid in penſionibus. ibid. num. 15

Regula de benef. vacant. per promot. comprehendit etiam dignitates electivas, non obſtantibus Concordatis nationis Germaniæ, ibid num. 19

Regula de veriſimili notitia an habeant locum in Legato, ead. reg. num. 1

Reg xiii. Revocatio facultatum de diſpen. &c. declarat ſeu limitat xiv. Regulam praecedentem d. reg. xiii. num. 1

Regula xiv. revocans indulta & facultates conferendi non revocat alternativas Ordinariorum, ead. reg. num. 5

Reg. xv. de Dictio. numer. an loquatur etiam in aliis dictionibus numeralibus quam in illa expreſſis, ead. reg. num. 14

Regula xvi. de concur. in data loquitur de collatione facta diverſis, eod. num. 10. & de poſſeſſore beneficii, qui ante illud detinet, ead. reg. num. 37

Regula Cancell. ſtrictum recipiunt interpretationem, reg. xvi. de concur. an data nu. 14

Reg. xvii. de non toll. ius quaeſitum in quo aucta ſit per Gregorium XV. regula ead. numer. 5

Regula xvii. de non toll. ius quaeſitum praeſervat ius quomodolibet quaeſitum directè vel indirectè, ead. reg. num. 7

d. Regula an obtineat in eo cui tantum eſt ius quaeſitum ſub conditione vel ad tempus, ut quid in eo cuius poſſeſſio tollitur? ead. reg. numer. 18

Regula, Ordinationes & Conſtitutiones quid inter ſe differant? Rubrica in pr.

Regula Cancellaria toto orbe obſervantur rubrica num. & 20. & cur ſic dicta, ibidem num. 18

Regularum Cancell. diviſio, ibid. nu. 16

Regula Cancell. ut faciant fidem extra lucrum debent impetrari à Vicecancellario, ib. num. 21

Regula Cancell. an durent poſt obitum Papae prom. num. 8

Regula Cancell. quando incipiant ligare? ibid. num. 20

Regula III. non publicata utpote Papa mortuo, ſi familiaris Cardinalis recedat à familiaritate, an ipſius beneficia ſint reſervata? ead. reg. num. 6

Reg. III. non comprehendit Cardinales, ead. reg. num. 3. & 15.

Regula III. an ſit derogatum per concordata natio Germaniae ead. reg. num. 16

Regula III. an comprehendat unam tantum dignitatum maiorem poſt Pontificalem, an vero plures? ead. reg. num. 24

Regula IV. qua reſervat benef. collectarum tollit leges generales vel ſpeciales loquentes in contrarium ead. reg. num. 5

Regula VII. reſervatio qui differat à reg. viii. & an comprehendat beneficia vacantia in aliis dioeceſibus ubi Cardinales accidentaliter ſunt Epiſcopi ead. reg. 12

Regula VIII. aliaq; reſervatio uni expirant morte Papa, ideoq; ſede vacante Epiſcopi conferant beneficia in utroq; menſe vacantia reg. viii. num. 18

Regula VIII. Locum habet in quacunq; vacatione, ead. reg. num. 25

Regula VIII. conditor Clemens VIII. ead. reg. num. 24

Regula VIII. reſervat quaſcunq; vacationes exceptis vacationibus in Curia & vacationibus ex cauſſa reſignationis, reg. viii. Gloſ. viii. num. 1

Regula VIII. includit etiam vacationem de ſolo facto. ead. reg. Gloſ. vii. num. 11

Regula VIII. nedum comprehendit ordinarios collatores, ſed etiam extraordinarios. ead. reg. Gloſ. x. 10

Regula VIII. an loquatur de reſignatione ſimplici, an etiam de ea qua fit in favorem, ead reg. Gloſ. vii. num. 3

Regula VIII. an excipiat Cardinales lega-

tos

Digitized by Google

tos á latere in ſuis premijs degentes, & quid i. Cardinalibus abſentibus à Curia, ead. re Gloſ. x. num. 5

Reg. VIII. non includit Reges & Principes qui de iure patronatus laicali vel mixto conſerunt beneficia, ead. reg. Gloſ. x. num. 7

Regula VIII. derogatur per concordata ſi ſint acceptata, ead. reg. Gloſ. xi. num. 14

Regula VIII. quoad expreſſionem menſis, locum habet in octo menſibus reſervatis ead. reg. Gloſ. xiii. num. 2

Regula VIII. non omnino derogat privilegijs & indultis Apoſtolicis, ſed effectus duntaxat illorumque ſuſpendit. ead. reg. Gloſ. xiv. num. 4

Regula VIII, in quo aucta ſit per noviſſimos Pontifices, ead. reg. num. 5

Regula VIII. an locum obtineat in Legatis & Ordinarijs? ead. reg. num. 16

Regula VIII. extendenda ad quaſcunque Pontifices conceſſiones, ead. reg. num. 13

Regula VIII. ceſſat in gratijs extinctis, ead. reg. num. 14

Regula IX. de litteris an forma rationi congruit an obtineat locum in gratia Pontificis verba facta, & per teſtes probata? d. reg. numer. 15

Regula IX. ſymbolizat cum extravagante ad Roman. d. reg. num. 8

Regula IX. non procedit in caſu cap. ſi Apoſtolica 35. de præben. in 6. reg. ix. num. 8

Regula X. revocat reſervationes ſpeciales exceptis illis, ſuper quibus litteræ in Cancellaria ſecundum ſtylum expediuntur, & quæ ſunt illa, reg. x. num. 15

Regula X. non eſt inter regulas moderni Pontificis, & quare, ead. num. 21. & 22

Reegula XI. in quo aucta ſit per Iulium iii. & modernum Pontificem, ead. regul. numero 14

Regula XII. per quam revalidantur litteræ prædeceſſoris infra annum conceſſa, an habeant locum in expectativis, ead. reg. num. 2. & quid in novis proviſionibus.

Regula XVI. de concurrentibus in data, venit ad declarationem cap. ſi à ſede de præben. in 6. ead. reg. num. 4

Reg. XVII. de non toll. ius quæſitum, an habeat locum in iure quæſito ex privilegio, & quid ſi privilegium abierit in contractum. reg. ead. num. 29

Regula XVII. de Ætate Canon. non habetur inter regulas noviſſimorum Pontificum, & quare, reg. ead. num. 8

Regula XVIII. de viginti, inventa ad obviandum fraudibus hominum Ordinarios & expectantes circumducere cupientium, ead. reg. num. 1

Regula de viginti, ſive de infirmis an obtineat in Cardinalibus, reg. ead. num. 10

Regula de viginti comprehendit quoſcunque familiares Cardinalium & Papæ, ead. regul. num. 11

Regula de viginti an comprehendat caſum, quo quis intra viginti dies mortuus eſt, à die facta per eum reſignationis ſi ſupplicatio alium abſque mandato porrecta ſit á ſummo ſignata ante obitum reſignantis, ead. reg. num. 17

Regula de viginti in quibus beneficijs locum obtineat, ead. reg. num. 19

Regula de viginti an locum obtineat in reſignatione coram Ordinario, ead. reg. numer. 20

Regula de viginti non inducit reſervationem ead. reg. num. 25

Regula de viginti an procedat in permutationibus, & quibus, ead. reg. num. 24

Regula de viginti, ut ſi locus ſatis eſt re-

reſignantem eſſe infirmum ante vel poſt preſtitum conſenſum, ead. reg. num. 33

Regula de viginti an ſit odioſa vel favorabilis, ead. reg. num. 41

Reg. de idiomate penales eſt, ead. reg. nu. 4.

Regula de idiomate non habet locum in Ordinario. ead. reg. num. 3

Regula de idiomate an habeat locum in Eccleſia commendata, ead. reg. num. 9

Regula xx. non Imp. beneſ. per obitum vac. an locum obtineat in proviſione facta motu proprio, ead. reg. num. 2

Reg. xx. eſt favorab. & extend. ead. re. n. 10

Regula xx. comprehendit mandata & providendo e ad. reg. num 12

Reg. xx. an locũ habeat in ordin. ead re. n20

Reg de unionibus comprehendit etiam diſmembrationes & applicat. fructuũ, ead. re. n. 15

Regula de unionibus, de quibus confirmationibus loquatur, ead. re. nu. 35

Regula de veriſimili notitia xxix. iuri communi confirmis eſt. ea. re num. 6

Reg. de veriſimili notitia an locum habeat in alia vacatione quam per obitum, ead. reg. num. 10. & 22.

Reg. de veriſimili comprehendit etiam proviſiones motu proprio factas, ead. reg. num. 25

Reg. xxx. Non valeant commiſſiones niſi litteris expeditis, an habeat locum in Brevi Apoſtolico ſupplicat. ſignata introcluſa, ead. n. 6. & 13

Reg. xxx. extenditur etiam ad familiares Cardin. moriẽtes in curia rom. ead. reg. nu. 1

Regula xxx. de impet. beneficia per obitum familiarum Cardinalium, an habeat locum in morte civili, ead. reg. num. 1. 3. & 4

Regula xxxi. an locum habeat in officialibus Sedis Apoſtolicæ, alioquin familiaribus Cardinalium, ead. re. num. 10

Reg. xxxi. an locum obtineat in ſurrogatione iuris familiaris unius Cardinalis, ead. re. n. 22. & quid in gratia motus proprij, ibid.

Regula xxx. non valeant commiſſiones, niſi litteris expeditus, quæ beneficia comprehendat, ead. num. 33

Regula xxx. an obtineat in gratia motus proprij, ead. re. num. 48

Regula xxxi. ſignatura perficit, &c. extenditur etiamſi habens ſignaturam per conceſſum ſit poſterior, re. num. 3

Regula de Annali xxxii. non habet locum in vacatione per ſententiam, ead. re. num. 4

Regula xxxii. de Annali locum habeat extra Curiam eorum Legato vel Ordinario, ead re. num. 55

Regula xxxii. an procedat in gratia ſi neutri, ead. re. num. 32

Regula xxxii. an procedat contra execrabilem ſi poſſedit per annum, & quid in intruſo, re. ead. num. 32

Regula xxxii. de Annali poteſt opponi in quacunque inſtantia, ead re. num. 32

Regula xxxiii. de Triennali poſſ. locum tantum habet in perſonis, quæ alias ſunt habiles ad beneficia re. ead. num. 2

Reg. xxxiii. locum obtinet in electionibus quæ confirmationẽ non requirunt, ead. re. nu. 9

Regula de Triennali an habeat locum in impetrationibus in forma iuris, &c. ead. re. num. 27. & quid in privato ipſo iure, vel per ſententiam, ead. num. 29

Regula de Triennali licet defendat poſſeſſorum, non tamen inducit titulum, ead. reg. num. 31. & 72

Regula de Triennali non tuetur eum qui poſſidet duo curata, nec reſignatarium qui non publicavit reſignationem, & quid in commenda, & beneficio Iuriſpatronatus, ead. re. num. 49

Regula

Regula de Triennali an habeat locum in ſpurijs & alijs perſonis inhabilibus? ead. re. nu. 51

Regula de Triennali loquitur de reſervatione tantum beneficiorum vacantium per obitum in curia, ead. re. num. 70

Regula de Triennali defendet tantum poßeſſorum etiam maleſidei quoad poßeſſionem, non quoad titulum, ead. re. num. 78

Regula de Triennali non extenditur ad petitorium, ead. re. num. 79

Regula de Triennali contenta eſt titulo præſumpto, ead. re. num. 90

Regula de Triennali non afficit ordinarium ead. reg.

Regula xxv. de non iudicum iuxta form. ſupp. in quibus caſibus & gratijs locum habeat? ead. num. 12. 28. & ſeqq.

Regula cancellaria mutantur pro temporũ variatate, re. xxvi. de regul. cancell. prod.

Regula cancell. quando fidem faciant in partibus. re. xxvi. num. 4

Regulas Cancellariæ quæ nota ſunt producere non eſt neceſſe modo probentur per teſtes, d. reg. num 8

Regula de dandis, dantur ſub plumbo extra Curiam, ibid. num. 14

Regula concernentes litterarum non faciunt fidem extra Curiam, ibid. num. 17

Regula Cancell. in una cauſſa producta, poteſt in alia repeti, ibid. num. 15

Regula xxvii. de Surrog. collitig. habet locum in promovendis ad regimine Eccleſiarum ead. reg num. 21

Regula xxvii. non habet locum in Legato & Ordinario, ead. re. num. 26

Regula xxvii. non obtinet in eo cui lis mota fuit qui erat Triennalis poſſeſſor habilis ſaltem & coloratus, ead. re. num. 31

Regula xxvii. ceſſat in Expectativis, nominationibus, & Primarijs Precibus, ead. re. num. 31

Regula xxxiv. de Publicandis an habeat locum in reſignatione facta, an partibus de beneficio reſervato ignorante reſignatario qui tempore laſſo venit ad Curiam, eadem reg. num. 10

Regula li. de diſpenſat. quoad Incomp. non eſt inter regulas Pij V. & quare? eadem reg. num. 5

Regula Cancellar. ſunt ſtricti iuris, & ſtrictum recipiunt interpretationem, Regula xxx de Imp. beneſic. per obitum fam. Cardinal. num. 34

Regula lxi. de exprimendo valere inventa eſt ob fraudes propter Annatas, &c. reg. ead. num. 4

Regula lxi. non habet locum in ordinarijs, ead. reg. num. 15

Regula lxiii. non habet locum in proviſione motu proprio facta, ead. reg. num. 3

Regula xxxiv. de publicandis reſignat. immutata eſt, & partim abrogata per Gregorium xiii. ead. reg. num. 13

Regula de non appellante diffinit. non habet locum extra Curiam, reg. ead. num. 3

Regula quæ habent decretum irritans ſolent dari, reg. xl. de derogat. Iuriſpatronat. num. 10

Regula Cancell. loquentes de Papa, locum non habent in Legato, reg. xxviii. de veriſimili notitia, num. 2

Regularia beneficia an comprehendantur ſub reg. 18. de infirmis? reg. eadem 18. numer. 19

Regulare beneficium ſeculari quando conferri poſſit, reg. 65. de clauſ. ponen. in litt. reli. num. 10

Regularis habens beneficium ſeculare cum di-

ſpenſatione

Digitized by Google

antequam contraheret, mortuus eſt Papa, & poſtea Titius, priuſquam ſucceſſor ad beneficium promoveretur, an illud dicatur reſervatum? reg. 64. de beneſ. vacant. per contract matrim. num. 1

Papa ubi non eſt certus numerus, poteſt mandare ut unus recipiatur ultra numerum tunc exiſtentem, Reg. 65. de Clauſ. ponen. in lit. relig. num. 7

Papa quid ſi diſpenſet cum ſeculari concedendo ei beneficium Regulare, ea lege ut ſi per ceſſion vel deceſſum vacabit, revertatur ad priſtinum ſtatum, an ſi is fiat alterius conditionis, qua ut beneficium quantumvis electivum, vacet in Curia, retineat dictum beneficium priſtinam ſuam qualitatem, an vero reſervatum cenſeatur, d. Reg. 65. de clauſ. ponen. in lit. relig. num. 9

Papæ ſcientia infertur ex ſcientia ſuorum officialium, reg. 43. de conſen. in reſignat. num. 42

Parcus unde dicatur. Reg. 26. de reg. Cancell. produc. num. 11

Patrimonialia beneficia an cadant ſub diſpoſitione Reg. xviii. de Infirmis, ead. Reg. de Infirmis, num. 19

Pacificus quis dicatur ad effectum reg. 32. de annali? reg. ead. 32. num. 6. & 24

Patronus laicus quatuor menſes habet ad præſentandum. Reg. 40. de derogat. Iuriſpat num. 21

Patronus Eccleſiaſticus non variat poſt electionem, etiamſi à principio indignum præſentaverit. d. Reg. 40. num. 27

Patronus Eccleſiaſticus indignum præſentando, privatur iure præſentandi. Reg. 40. de derog. Iuriſp. num. 30

Patrono non præſentante infra tempus, nec Epiſcopo infra ſex menſes inſtituente, collatio devolvitur ad Archiepiſc. & ab illo ad papam. Reg. ead. 40. num. 4

Patrono non præſentante infra tempus conſtitutum ius devolvitur ad ſuperiorem. d. reg. 40. num. 16

Patronus Eccleſiaſticus habet ſex menſes ad præſentandum, à die notitiæ vacationis. d. Reg. 40. num. 19

Patronus Eccleſiaſticus quis? d. Reg. 40. num. 20

Paulus V. revocavit derogationem Concordatorum, per Clementem viii. ſuum prædeceſſorem factam. Reg. viii. Gloſ. xi. num. 27

Penſio extinguitur penſionarii, morte, reg. viii. Gloſ. 1. num. 12

Penſio eſt quid temporale. Gloſ. 1. Reg. viii, num. 11

Penſio quando dicatur beneficium Eccleſiaſticum Gloſ. 1. Reg. viii. num. 13

Penſiones an cadant ſub diſpoſitione Reg. viii? Gloſ. 1. Reg. viii. num. 10

Penſiones etiam vacant per promotionem Reg. de beneſ. vacat. per promot. num. 17

Penſiones & præſtimonia an comprehendantur ſub reg. 32. de Annali? d. reg. 32. nu. 25

Penſio ut ſolvi poſſit ſub ſimplici ſignatura datur cautela. Reg. xxv de non Iud. iuxta form. ſuppl. num. 20

Penſio quando ſubſiſtat litteris non expeditis? & an eo caſu penſionarius cogi poſſit ad illius ſolutionem. d. Reg. 25. num. 38

Penſionis an ſit facienda mentio impetrationibus beneficiorum? Reg. 61. de Exprim. Val. beneſ. in impet. num. 11. & 20. & 28

Penſiones vacant per contractum matrimonii, reg. 64. de beneſ. vacant. per contract.

tract. matrim. num. 6

Penſionarius impetrans beneficium tenetur penſionis quam habet in alio beneficio, mentionem facere, Reg. 63. de Expreſſ. qualit. beneſ. in impet. num. 15

Penſionarius an teneatur facere mentionem penſionis litteris non expeditis. reg. xxv. de non Iud. iuxt. form. ſupplic. num. 19

Pendere non dicitur cui renunciatum eſt. Reg. 33. de Trien. num. 24

Per denotat. continuationem omnimodã Reg. 33. de Trien. num. 11

Percuſſus ſi reſignet ſuum beneficium, & ex alia infirmitate moriatur, an ſit locus Reg. xviii. de Infirmis. Reg. ead. 18. num. 29

Permutationes beneficiorum ſunt nullæ non facta mentione, quod permutans ad titulum beneficii permutati fuit ſacris ordinatus niſi permutatio ſit æqualis. reg. 43. de conſen. in reſig. nu. 62

In permutatione non ſortita effectum an permutans propria authoritate poſſit redire ad ſuum beneficium, de reg. 43. num. 19

Perceptio fructuum per reſignantem inducit præſumptionem confidentiæ, quæ tamen præſumptio tollitur cum conſtat de cauſſa ex qua percepti fuerunt. reg. 34. de public. reſig. num. 41

Permutans ſi non habuerit ius in beneficio, an alter poſſit redire ad ſuum beneficium ſine nova collatione. reg. 38. de Clauſ. ponen in lit. permut. num 6. 11. & 13

Permutans non amittit ius ſui beneficij niſi compermutans acceptet. d. reg. 30. nu. 14

Permutatio non ſubſiſtit niſi beneficia ſint permutantibus propria d. reg. 38. nu. 10

Perinde Valere, ſuper eo quod fuit expreſſam Capellaniam vel dignitatem eſſe ſine cura, cum tamen haberet annexam curam animarum. Reg. 63. de Expreſſ. qualit. beneſ. in empt. num. 10

Perinde Valere quoad malè promotos. reg. xxiv. de male promot. num. 6

Periurium debet eſſe iudiciale, ut cadat privatio, reg. viii. Gloſ. vii. num. 32

Pœnæ impoſitæ ipſo iure, non conſiſtunt in mera privatione, & non requirunt aliquã actionem poſitivam, incurruntur abſque aliqua executione vel ſententia, Gloſ. xx. reg. viii. num. 4

Pœna 50. ducat. de qua in Reg. 32. de Annali an hodie exigatur, Reg. ead. 32. num. 54

Pius V. annullavit legitimationes de naturalibus & ſpurijs factas in præiudicium venientium ab inteſtato, Reg. 48. de diſp. ſup. def. natal. num. 13

Plebeia nupta nobili gaudet privilegio nobilitatis, ſi tamen poſt obitum mariti nubat plebeio, excidit privilegio quæſitæ nobilitatis. reg. 49. de diſp. deſ. nat. ex nob. num. 47

Portiones & præbendæ pari paſſu ambulant, quoad effectum Canonis Concilij Trid. ſecus in dimidijs portionibus. Reg. xvii. de ætat. Canon. num. 19

Portionis appellatione non veniunt dimidiæ portiones d. Reg. xvii. num. 20

Portionem habens pro ſe & uno familiari ab uno Cardinali, & tenebat tres aut quatuor familiares, an beneficia omnium ſint reſervata. reg. 3. num. 13

Poſſeſſio inſtrumentalis an ſufficiat ad effectum reg. xv. de concur. in dat. num. 36

Poſſeſſio, ſive detentio beneficii reſervati caret omni iuris adminicul. reg. 1. de Reſer. gener. &c. num. 19

Poſ-

Poſſeſſio dat titulum ad effectum Reg. xv. de concur. in dat. num. 12

Poſſeſſio dat titulum, etſi colorata tantum d. reg. 15. num. 14

Poſſeſſor cadens à poſſeſſione in caſu Reg. xv. de Concurrent. in dat. poteſt petere beneficium à quocunque poſſeſſore, etiam habente titulum, quod ſecus in caſu reg. 33. Trienn. d reg. xv. num. 15

Poſſeſſor pacificus poteſt quis reputari quo ad quadam, licet lis ſit illi per alios mota, & quid ſi lis fuerit cum prædeceſſore poſſeſſoris annalis? Reg. 32. de Annali, num. 9. & poſt. 33

Poſſeſſionem eſſe pacificam quoad titulum etiamſi fructus non percipiat, ſatis eſt ad effectum reg. 32. de Annali, Reg. eadem num. 34

In poſſeſſore citato vigore Clauſulæ: omnes alios intereſſe habentes, *quid iuris? Reg. 32. de Annali poſſ. num.* 37

Poſſeſſor mittens mandatum pro cura, habetur pro ritè citato. Reg. 32. de Annali nu. 41.

Poſſeſſor annalis non gaudet beneficio regula 32. de Annali, ſi ipſius cedens pacificè per annum non poſſederit. Regul. de Annali 32

Poſſeſſio pacifica qualiter intelligatur, quoad reg. 33. de Trienn. num. 12. & 63

Poſſeſſio beneficii triennalis defendit poſſidentem quoad poſſeſſionem, non quoad titulum, Reg. 33. de Trienn. num. 18

Poſſeſſio pacifica de qua in Reg. 33. de Trienn. ut intelligatur, & an qui poſſidet fructus dicatur, pacificè poſſidere? d. Reg. 33. de Triennali num. 63

Poſſeſſio pacifica an interrumpatur per citationem nullam? d. Reg. 33. num. 65

Poſſeſſionis effectus conſiſtit in perceptione fructuum, Reg. 51. de diſp. quoad Incomp. num. 10

Poſſidere pacificè cenſetur qui eſt in mora vel negligentia, quominus fructus percipiat. d. Reg. 51. quoad incomp. num. 11

Poſſeſſor pacificus incompatibilium ipſo iure privatur beneficiis, etiam ſine alia monitione. Reg. 52. de diſput. ad duas paroch. num. 6

Poſſeſſor non audiendus dando de iure tertii per productionem ſupplicationis ſignatæ. Reg. 25. de non Ind. iuxta form. ſupplic. nu. 32

Poſſeſſio triennalis an acquirat titulum poſſidenti, & an defendat execrabilem contra tertium reg. 33. de Trienn. num. 81

Poſſeſſio quoad effectum reg. de public. reſig. peti poteſt coram Notario & teſtibus d. reg. 34. de public. reſig. num. 5

Poſſeſſor triennalis non tenetur docere de publicatione, limita ut ibi. Reg. ead. 34. num. 32

Poſſeſſio beneficii non ſimpliciter ceſſa, ſed in favorem non abdicat ius à cedente, niſi probetur ab eo captam fuiſſe, in cuius favorem ceſſa fuit. Reg. 38. de Clauſ. ponen. in lit. permut. num. 15

Poſſeſſio pacifica ſecundi incompatibilis beneficij intelligi debet cum perceptione fructuum. Reg. 51. de diſp. quod duo Incomp. n. 9. limita, ut num. 10

Poſſidens beneficium contra diſpoſitionem cap. licet Canon, an interim fructus ſuos, &c. faciat? Reg. 54. de non promoven. ad 5. ordin. num. 2

Potior tempore potior iure, Reg. xv. de Concur. in dat. num. 35

Poteſtas diſponendi de beneficijs à principio non Apoſtolis, ſed ſoli Petro à Chriſto data fuit. Reg. viii. num. 5

prærо-

Prærogativa acquiſita concurrenti in eadem data per præſentationem litterarum. Reg. xv. de Concur. in dat. num. 49

Prærogativa habentis motum proprium. Reg. xv. de Concur. in dat. num. 50

In Prærogativatis Reg. xv. de Concur. in dat. attenditur ordo ſcripturæ, Reg. eadem 15. num. 52

Prærogativatus, Reg. xv. de Concur. in dat. an præferatur Cardinali ? reg. ead. 15. num. 54

Præceptoriæ 4. de quibus in reg. tertia non ſunt reſervata. reg. 3. de reſervat. dignit. &c. num. 4

Præbendæ quæ conſiſtunt in mera temporalitate an includantur ſub Reg. viii. ? Gloſ. 1. reg. viii. num. 6

Preces primariæ Imperatoris an capiant beneficia Iuriſpatronatus laici vel mixti ? Gloſ. viii. reg. viii. num. 3

Preces primariæ non includuntur ſub concordatis ? Gloſ. xi. reg. viii. num. 35

Preces primariæ Caſ. an capiant benef. electiva ? reg. viii. Gloſ. ix. ibi remiſſivè ibid.

Preces primariæ non comprehenduntur ſub decreto Concilij Tridentini tollentis expectativas Reg. x. de declarat. reſervat. &c. num. 17

Præciſta poſterior habens litteras, an præferatur priori non habenti litteras. Caſ. ? reg. xv. de Concur. in dat. num. 48

Precibus primarijs non officit reg. 27. de public. reg. ead. 27. num. 32

Preces primariæ an capiant beneficia vacantia ipſo iure, remiſſive, reg. 27. de Surrog Collitig. num. 48

Præcepta Canonica retaxantur propter regum & principum authoritatem Gloſ. x. reg. viii. num. 8

Præpoſitus an ſit maior Decano ? reg. 3. de reſervat. dignit. &c. num. 20

Præſtimonia an ſub viii. reg. comprehendantur ? Gloſ. 1. reg. viii. nu. 14. limita ut ibi

Præſentes in Curia qui dicantur ad effect. reg. xv. de concur. in dat. ? reg. ead. 15. n. 39

Præſentia excludit fraudem. Gloſ. xvii. reg viii. num. 5

Prærogativæ papæ quæ nondum ſunt ſortitæ effectum, an ſint revocatæ per reg. x. de declarat. & reſervat. &c. num. 7

Prærogativa Papæ eſt ſeparabilis à gratia de reg. x. num. 9

Prærogativa ad inſtar deſcriptorum ceſſat, ubi ceſſat prærogativa deſcriptorum familiarium. d. reg. x. num. 13

Prærogativæ in reg. xv. de concur. in data attenduntur ab ordine litteræ. d. Reg. xv. num. 21

Præſentatio litterarum cedit alijs prærogativis de quibus in d. reg. xv. ead. num. 20

Præſens in Curia ſi ſit beneficiatus, & abſens à Curia non ſit beneficiatus, nihilominus præſens præferetur. reg. ead. 15. num. 17

Præſumptio publicationis reſultans ex triennali poſſeſſione, quando poſſeſſorem non iuvet. reg. 34. de public. reſig. num. 33

Præſentationis definitio, eſtque duplex. reg. 42. de derog. Iuriſpat. num. 18

Primus in ordine ſcripturæ dicitur potior tempore. Reg. xv. de concur. in dat. num. 53

Princeps per quamcunq; commiſſionem nō tollit ius quæſitum alteri. Reg. xvi de non tollen. ius quæſ. num. 1. limita ut ibi.

Princeps ſupremus ſcienter diſponens contra ius tollit iuris obſtaculum. d. Reg. xvi. num 11

Principalis ut dicatur dignitas attenditur conſuetudo. Reg. 3. de reſervat. dig. &c. nu. 1

F Prin-

Princeps non tenetur ſequi conſilia ſuorum Senatorum Reg. 31. de Imp. benef. per obitum famil. num. 47

Privationi an ſit locus ipſo iure. ubi matrimonium de iure non tenet, reg. 64. ben. vacant per contract. matr. nu. 4

Privilegium ſecundum non faciens mentionem primi valet. reg. 67. de clauſ. ponen. in litt. Indul. nu. 1

Privilegio principali revocato, an ſit revocatum ad inſtar. reg. 58. de Indul. conceſſ. ad inſtar num. 5

Privilegia ſeptem reſervationis per obitum apud ſedem. reg. 33. de Trien. num. 69

Privilegia & indulta Cardinalibus conceſſa temerè per Papam revocari non debent. reg. 30. de Impet. ben. per obit. num. 57

Privilegium principis debet eſſe perpetuum reg. xi. de revoc. Expectat. num. 1

Prioratus eſt dignitas. reg. 3. de reſervat. dig &c. num. 16

Probationes & inſtrumenta poſt concluſionem in cauſſa produci non poſſunt. reg. 36. non de ſetur commiſ. &c. num. 8

Promotio an à tempore diſpenſationis, an pacifica poſſeſsionis ſit attendenda, reg. 54. de non promoven. ad ſacr. ord. num. 2

Proviſus contra Concordata, nec titulum nec poſſeſſionem coloratam habet, nec tutus eſt in beneficio, re. 32. de Annal. & 33. de Trien. nec in foro conſcientiæ, quoad perceptionem fructuum. Gloſ. xi. re. viii. num. 4

Proviſi per Papam de beneficijs reſervatis tenentur publicare gratiam infra tres menſes Gloſ. xi. reg. viii. num. 4

Proviſio præbendarum & dignitatum in Cathedralib. non ea libera de iure communi, ſed ſimultanea Epiſcopi. & cap. Gloſ. 16. reg. viii. num. 5

Proviſus de beneficio reſervato, non eſt tutus reg. 32. & 33. de Annal. & Trien. poſſ. reg. viii. Gloſ. xi. num. 8

Proviſus debet compleviſſe 14. *annum*, & *in collegiata decimum attigiſſe. reg. 17. de ætat. canonica. num.* 2

Proviſo de canonicatu an ſufficiat attigiſſe hodierno iure 14. annum. de reg. 17. num. 10

Proviſio facta non habenti ætatem legitimam ſeu requiſitam in beneficio, nulla eſt quod procedit etiamſi ad ætatem requiſitam deſit modicum tempus, d. reg. 17. de ætate Canon. num. 21

Proviſiones contra regulam de veriſimilis notitia obtenta, non quidem iuvant poſt trienium reg. 29. ead. num. 17

Proviſio & nova proviſio qui differant reg. 62. de clauſ. ponen. in benef. vacan. n. 5

Proviſionis nova definitio. d. re. 62. num. 19

Provisionibus commendarum debet adeſſe ſignitura fiat ut petitur de commenda, a-*lioquin non ſubſiſtunt, limita ut ibi reg. 41. commend. num.* 5

Proviſus ſi contra formam regulæ de commẽdis ſpolietur, quid iuris, reg. ead. 41. num. 10

Inter proviſos eadem die proviſus á Papa, cæteris paribus præfertur proviſo á legato vel proviſus à legato præfertur proviſo ab Ordinario, & hic proviſus alijs ab inferiori proviſis. reg. xv de concur. in dat. numer. 27

Limita ut ibi.

Publicatio non dicitur niſi fiat coram multitudine, vel quando tranſit in publicum reg. 34. de public. reſig. num. 35

Publicatio reſignationis qualiter fiat in Curia d. reg. 34. num. 5

Publicatio eſt quoque neceſſaria in reſig. coram ordinarijs, & quidem iuxta formam con-

conſtit. Gregor. etiamſi reſignatio fiat coram ordinario, & proviſio per Papam. d. reg. 34. num. 24

Publicatio quo in loco, & quo tempore fieri debet d. reg. 34. num. 25

A publicatione Conſtit. Gregor. qui nam excuſentur? reg. 34. num. 26

A publicationis reſignationis nervo excuſatur, d. reg. 34. num. 17

Publicatio præſumitur facta tempore opportuno. d. reg. 34. num. 30

Non publicationem probandi onus utri incumbat an impetranti ob non publicationem, an vero opponenti? d. reg. 34. num. 29

Non publicationis probatio ſufficit per coniecturas, & quæ illæ, reg. d. 34. num. 34

Q.

Qualitas adiecta verbo debet adeſſe tempore verbi. reg. x. de declarat. reſervat. &c. num. 10

Qualitates quæ requirantur, ut beneficium Eccleſiaſticum dicatur, Gloſ. 1. reg. viii. num. 1

Qualitas quando ponitur cauſa demonſtrationis, ſatis eſt ſi adſit momento temporis reg. x. de declar. reſervat. num. 11

Qualitates inductæ á ſtylo Rom. Curiæ, ſi omittantur, vitiant gratiam. reg 63. de expreſſ. qualit. benef. num. 8

Qualitates quæ inſunt beneficio de iure communi, exprimere non eſt neceſſe. reg. ead. 63. num. 11

Qualitates beneficiorum quæ poſſidet, non tenetur exprimere Preciſta. reg. 63. de Expreſ. qualit. benef. &c. num. 14

Qualitatum non eſt facienda mentio quæ conſideratur à iure vel ſtylo, d. reg. 63. nu. 13

Quæ requirantur ut reg. de Infirmis ſit locus, reg. 18. de Infir. num. 14

Qui petit ſe admitti ut talis, debet probare ſe talem reg. xvii. de ætat. Can. num. 14

Quæſtores quærunt potius commodum pecuniarum, quam animarum. reg. 56. de Indulg. num. 1

Quæſtorum abuſus ſublati per Concil. Trid. & per Statuta Synodalia in patria Leodienſi d. reg. 56. num. 4

R.

Ratihabitio facta in favorem impetrantis ſcienter beneficium vim, an relevet, reg. xx. de non imp. benef. per obit. viv. num. 15

Ratio reſervationis Papalis. reg. viii. num. 9

Regula de male promotis non eſt inſerta Regulis Innocentij viii. reg. ead. num. 1

Regula de male promotis quid contineat? Ibid.

Regula de Moneta an ſit infructuoſa, d. reg num. 6

Regula de benef. vacan. per promotionis inventa eſt, ut vitetur omnis occaſio ambitionis, & ideo favorabilis eſt & extendenda, e ad. reg. num. 10. 11. & an extendatur ad Eccleſias inferiores, ibid. num. 14

Regula de benef. vacantibus per promot. an etiam extendatur ad beneficia eorum, qui promoventur ad Epiſcopatus in partibus infidelium & quid in penſionibus. ibid. num. 15

Regula de benef. vacant. per promot. comprehendit etiam dignitates electivas, non obſtantibus Concordatis nationis Germaniæ, ibid num. 19

Regula de veriſimili notitia an habeant locum in Legato, ead. reg. num. 1

Reg xiii. Revocatio facultatum de diſpen. &c. declarat ſeu limitat xiv. Regulam præcedentem d. reg. xiii. num. 1

Regula xiv. revocans indulta & facultates conferendi non revocat alternativas Ordinariorum, ead. reg. num. 5

Reg. xv. de Dictio. numer. an loquatur etiam in aliis dictionibus numeralibus quam in illa expresſis, ead. reg. num. 14

Regula xvi. de concur. in data loquitur de collatione facta diverſis, eod. num. 10. *& de poſſeſſore beneficii, qui ante illud detinet, ead. reg. num.* 37

Regula Cancell. ſtrictum recipiunt interpretationem. reg. xvi. de concur. an data nu. 14

Reg. xvii. de non toll. ius quæſitum in quo aucta ſit per Gregorium XV. regula ead. numer. 5

Regula xvii. de non toll. ius quæſitum præſervat ius quomodolibet quæſitum directè vel indirectè, ead. reg. num. 7

d. Regula an obtineat in eo cui tantum eſt ius quæſitum ſub conditione vel ad tempus, ut quid in eo cuius poſſesſio tollitur? ead. reg. numer. 18

Regula, Ordinationes & Conſtitutiones quid inter ſe differant? Rubrica in pr.

Regula Cancellaria toto orbe obſervantur rubrica num. & 20. & cur ſic dicta, ibidem num. 18

Regularum Cancell. diviſio, ibid. nu. 16

Regula Cancell. ut faciant fidem extra lucrum debent impetrari à Vicecancellario, ib. num. 21

Regula Cancell. an durent poſt obitum Papæ præm. num. 8

Regula Cancell. quando incipiant ligare? ibid. num. 20

Regula III. non publicata utpote Papa mortuo, ſi familiaris Cardinalis recedat à familiaritate, an ipſius beneficia ſint reſervata? ead. reg. num. 6

Reg. III. non comprehendit Cardinales, ead. reg. num. 3. *&* 15.

Regula III. an ſit derogatum per concordata natio Germaniæ ead. reg. num. 16

Regula III. an comprehendat unam tantum dignitatum memorem poſt Pontificalem, an vero plures? ead. reg. num. 24

Regula IV. quæ reſervat benef. collectarum tollit leges generales vel ſpeciales loquentes in contrarium ead. reg. num. 5

Regula VII. reſervatio qui differat à reg. viii. & an comprehendat beneficia vacantia in aliis diœceſibus ubi Cardinales accidentaliter ſunt Epiſcopi ead. reg. 12

Regula VIII. aliaq; reſervatio uni expirant morte Papæ, ideoq; ſede vacante Epiſcopi conferant beneficia in utroq; menſe vacantia reg. viii. num. 18

Regula VIII. Locum habet in quacunq; vacatione. ead. reg. num. 25

Regula VIII. conditor Clemens VIII. ead. reg. num. 24

Regula VIII. reſervat quaſcunq; vacationes exceptis vacationibus in Curia & vacationibus ex cauſſa reſignationis. reg. viii. Gloſ. viii. num. 1

Regula VIII. includit etiam vacationem de ſolo facto. ead. reg. Gloſ. vii. num. 11

Regula VIII. nedum comprehendit ordinarios collatores, ſed etiam extraordinarios. ead. reg. Gloſ. x. 10

Regula VIII. an loquatur de reſignatione ſimplici, an etiam de ea quæ fit in favorem, ead reg. Gloſ. vii. num, 3

Regula VIII. an excipiat Cardinales legatos

tos á latere in ſuis premijs degentes, & quid in Cardinalibus abſentibus à Curia, ead. re Gloſ. x. num. 5

Reg. VIII. non includit Reges & Principes qui de iure patronatus laicali vel mixto conſe runt beneficia, ead. reg. Cloſ. x. num. 7

Regula VIII. derogatur per concordata ſi ſint acceptata, ead. reg. Gloſ. xi. num. 14

Regula VIII. quoad expreſſionem menſis, locum habet in octo menſibus reſervatis ead. reg Gloſ. xiii. num. 2

Regula VIII. non omnino derogat privilegijs & indultis Apoſtolicis, ſed effectus duntaxat illorumque ſuſpendit. ead. reg. Gloſ. xiv. num. 4

Regula VIII, in quo aucta ſit per noviſſimos Pontifices, ead. reg. num. 5

Regula VIII. an locum obtineat in Legatis & Ordinarijs? ead. reg. num. 16

Regula VIII. extendenda ad quaſcunque Pontifices conceſſiones, ead. reg. num. 13

Regula VIII. ceſſat in gratijs extinctis, ead. reg. num. 14

Regula IX. de litteris an forma rationi congruit an obtineat locum in gratia Pentificis verba facta, & per teſtes probata? d. reg. numer. 15

Regula IX. ſymbolizat cum extravagante ad Roman. d. reg. num. 8

Regula IX. non procedit in caſu cap. ſi Apoſtolica 35. de praben. in 6. reg. ix. num. 8

Regula X. revocat reſervationes ſpeciales exceptis illis, ſuper quibus littera in Cancellaria ſecundum ſtylum expediuntur, & quæ ſunt illæ, reg. x. num. 15

Regula X. non eſt inter regulas moderni Pontificis, & quare, ead. num. 21. & 22

Reegula XI. in quo aucta ſit per Iulium iii. & modernum Pontificem, ead. regul. numero 14

Regula XII. per quam revalidantur litteræ prædeceſſoris infra annum conceſſæ, an habeant locum in expectativis, ead. reg. num. 2. & quid in novis proviſionibus.

Regula XVI. de concurrentibus in data, venit ad declarationem cap. ſi à ſede de preben. in 6. ead. reg. num. 4

Reg. XVII. de non toll. ius quæſitum, an habeat locum in iure quæſito ex privilegio, & quid ſi privilegium abierit in contractum. reg. ead. num. 29

Regula XVII. de Ætate Canon. non habetur inter regulas noviſſimorum Pontificum, & quare, reg. ead. num. 8

Regula XVIII. de viginti, inventa ad obviandum fraudibus hominum Ordinarios & expectantes circumducere cupientium, ead. reg. num. 1

Regula de viginti, ſive de infirmis an obtineat in Cardinalibus, reg. ead. num. 10

Regula de viginti comprehendit quoſcunque familiares Cardinalium & Papæ, ead. regul. num. 11

Regula de viginti an comprehendat caſum, quo quis intra viginti dies mortuus eſt, à die facta per eum reſignationis ſi ſupplicatio alium abſque mandato porrecta ſit á ſummo ſignata ante obitum reſignantis, ead. reg. num. 17

Regula de viginti in quibus beneficijs locum obtineat, ead. reg. num. 19

Regula de viginti an locum obtineat in reſignatione coram Ordinario, ead. reg. numer. 20

Regula de viginti non inducit reſervationē ead. reg. num. 23

Regula de viginti an procedat in permutationibus, & quibus, ead. reg. num. 24

Regula de viginti, ut ſi locus ſatis eſt reſignantem

reſignantem eſſe infirmum ante vel poſt praeſtitum conſenſum, ead. reg. num. 33

Regula de viginti an ſit odioſa vel favorabilis, ead. reg. num. 41

Reg. de idiomate penales eſt, ead. reg. nu. 4.

Regula de idiomate non habet locum in Ordinario. ead. reg. num. 3

Regula de idiomate an habeat locum in Eccleſia commendata, ead. reg. num. 9

Regula xx. non Imp. beneſ. per obitum vac. an locum obtineat in proviſione facta motu proprio, ead. reg. num. 2

Reg. xx. eſt favorab. & extend. ead. re. n. 10

Regula xx. comprehendit mandata & providendo e ad. reg. num. 12

Reg. xx. an locũ habeat in ordin. ead re. n20

Reg. de unionibus comprehendit etiam diſmembrationes & applicat. fructuũ, ead. re. n. 15

Regula de unionibus, de quibus confirmationibus loquatur, ead. re. nu. 35

Regula de veriſimili notitia xxix. iuri communi confirmis eſt. ea. re num. 6

Reg. de veriſimili notitia an locum habeat in alia vacatione quam per obitum, ead. reg. num. 10. & 22.

Reg. de veriſimili comprehendit etiam proviſiones metu proprio factas, ead. reg. num. 25

Reg. xxx. Non valeant commiſſiones niſi litteris expeditis, an habeat locum in Brevi Apoſtolico ſupplicat. ſignata introcluſa, ead. n. 6. & 13

Reg. xxx. extenditur etiam ad familiares Cardin. morientes in curia rom. ead. reg. nu. 1

Regula xxx. de impet. beneficia per obitum familiarum Cardinalium, an habeat locum in morte civili, ead. reg. num. 1. 3. & 4

Regula xxxi. an locum habeat in officialibus Sedis Apoſtolicae, alioquin familiaribus Cardinalium, ead. re. num. 10

Reg. xxxi. an locum obtineat in ſurrogatione iuris familiaris unius Cardinalis, ead. re. n. 22. & quid in gratia motus proprij, ibid.

Regula xxx. non valeant commiſſiones, niſi litteris expeditis, quae beneficia comprehendat, ead. num. 33

Regula xxx. an obtineat in gratia motus proprij, ead. re. num. 48

Regula xxxi. ſignatura perficit, &c. extenditur etiamſi habens ſignaturam per conceſſum ſit poſterior, re. num. 3

Regula de Annali xxxii. non habet locum in vacatione per ſententiam, ead. re. num. 4

Regula xxxii. de Annali locum habeat extra Curiam eorum Legato vel Ordinario, ead re. num. 55

Regula xxxii. an procedat in gratia ſi neutri, ead. re. num. 32

Regula xxxii. an procedat contra execrabilem ſi poſſedit per annum, & quid in intruſo, re. ead. num. 32

Regula xxxii. de Annali poteſt opponi in quacunque inſtantia, ead re. num. 32

Regula xxxiii. de Triennali poſſ. locum tantum habet in perſonis, quae alias ſunt habiles ad beneficia re. ead. num. 2

Reg. xxxiii. locum obtinet in electionibus quae confirmationẽ non requirunt, ead. re. nu, 9

Regula de Triennali an habeat locum in impetrationibus in forma iuris, &c. ead. re. num. 27. & quid in privato ipſo iure, vel per ſententiam, ead. num. 29

Regula de Triennali licet defendat poſſeſſorum, non tamen inducit titulum, ead. reg. num. 31. & 72

Regula de Triennali non tuetur eum qui poſſidet duo curata, nec reſignatarium qui non publicavit reſignationem, & quid in commenda, & beneficio Iuriſpatronatus, ead. re. num. 49

Regula

Regula de Triennali an habeat locum in ſpurijs & alijs perſonis inhabilibus? ead. re. nu. 51

Regula de Triennali loquitur de reſervatione tantum beneficiorum vacantium per obitum in curia, ead. re. num. 70

Regula de Triennali defendet tantum poſſeſſorum etiam malefidei quoad poſſeſſionem, non quoad titulum, ead. re. num. 78

Regula de Triennali non extenditur ad petitorium, ead. re. num. 79

Regula de Triennali contenta eſt titulo præſumpto, ead. re. num. 90

Regula de Triennali non afficit ordinarium ead. reg.

Regula xxv. de non iudicum iuxta form. ſupp. in quibus caſibus & gratijs locum habeat? ead. num. 12. 28. & ſeqq.

Regula cancellaria mutantur pro temporũ variatate, re. xxvi. de regul. cancell. prod.

Regula cancell. quando fidem faciant in partibus. re. xxvi. num. 4

Regulas Cancellariæ quæ notæ ſunt producere non eſt neceſſe modo probentur per teſtes, d. reg. num 8

Regula de dandis, dantur ſub plumbo extra Curiam, ibid. num. 14

Regula concernentes litterarum non faciunt fidem extra Curiam, ibid. num. 17

Regula Cancell. in una cauſſa producta, poteſt in alia repeti, ibid. num. 15

Regula xxvii. de Surrog. collitig. habet locum in promovendis ad regimine Eccleſiarum ead. reg num. 21

Regula xxvii. non habet locum in Legato & Ordinario, ead. re. num. 26

Regula xxvii. non obtinet in eo cui lis mota fuit qui erat Triennalis poſſeſſor habilis ſaltem & coloratus, ead. re. num. 31

Regula xxvii. ceſſat in Expectativis, nominationibus, & Primarijs Precibus, ead. re. num. 31

Regula xxxiv. de Publicandis an habeat locum in reſignatione facta, an partibus de beneficio reſervato ignorante reſignatario qui tempore laſſo venit ad Curiam, eadem reg. num. 10

Regula li. de diſpenſat. quoad Incomp. non eſt inter regulas Pij V. & quare? eadem reg. num. 5

Regula Cancellar. ſunt ſtricti iuris, & ſtrictum recipiunt interpretationem, Regula xxx de Imp. beneſic. per obitum fam. Cardinal. num. 34

Regula lxi. de exprimendo valere inventa eſt ob fraudes propter Annatas, &c. reg. ead. num. 4

Regula lxi. non habet locum in ordinarijs, ead. reg. num. 15

Regula lxiii. non habet locum in proviſione motu proprio facta, ead. reg. num. 3

Regula xxxiv. de publicandis reſignat. immutata eſt, & partim abrogata per Gregorium xiii. ead. reg. num. 13

Regula de non appellante diffinit. non habet locum extra Curiam, reg. ead. num. 3

Regula quæ habent decretum irritans ſolent dari, reg. xl. de derogat. Iuriſpatronat. num. 10

Regula Cancell. loquentes de Papa, locum non habent in Legato: reg. xxviii. de veriſimili notitia, num. 2

Regularia beneficia an comprehendantur ſub reg. 18. de infirmis? reg. eadem 18. numer. 19

Regulare beneficium ſeculari quando conferri poſſit, reg. 65. de clauſ. ponen. in litt. reli. num. 10

Regularis habens beneficium ſeculare cum diſpenſatione

Digitized by Google

penſatione, abſolvitur ab obedientia ſuperioru, d. reg. 65. num. 13

Regularis ſine diſpenſatione beneficia ſecularia obtinere non poteſt, limita. ut ibid. num. 10. d. reg. 65. num. 8

Relatio debent fieri ad proxima, & non ad ſuperiora. xxi. de Vnion. num. 7

Relatio curſoru requiritur, ut citatio executa cenſetur. reg. 32. de annali num. 39

Religioſus impetrans, ut fruatur diſpoſitione, reg. 66. de Tranſlat. religioſ. debet eſſe eiſdem ordinis, reg. ead. 66. num. 1

Renunciatio quid diſtet à ceſſione, reg 43. de conſenſ. in reſig. num. 1

A Remotione unius contrarij ſequitur poſitio alterius reg. viii. Gloſ. xx. num. 8

Res eſt integra ante excutam citationem quod limita, ut ibi re. xii. de revocat. union. n. 9

Reſcriptum non eſſe præſentatum vel præſentatum Iudice, non obtentis ab eo litteris, paria quoad effectum reg. xii. de revocatione union. num. 5

Reſcripta iuſtitia expirant re integra morte Papæ, ſed per regul. xiii. de revalid. litt. &c. reviviſcunt. reg. x. declar. reſervat. &c. num. 2. & 22.

Reſcripta gratiæ revalidantur, per reg. viii. de litteris in forma rationi congruit expediendis, d. reg. x. num. 23

Reſcriptio Papæ vel privilegio non derogatur iure tertij re. 48. de diſp. ſup. def. natal. n. 4

Reſervationes Apoſtolicæ non comprehendunt beneficia Iuriſpatronatus laicorum, quoad præſentationem tollendam. reg. 40. de derog. Iuriſpat. num. 26

Reſervatio generalis diſpoſitivè nunquam dari debet in bulla, niſi in caſibus ibid. expreſſis, reg. 62. de Clauſ. ponen. in beneſ. vacan. n. 2.

Reſervatio ſpecialis dicitur quæ inducta eſt per regulas Cancellariæ reg. 62. de clauſul. ponen. in beneſ. vac. num. 10

Reſervationis inductæ vigore regularum Cancellariæ, & reſervationis inductæ vigore concordatorum Germaniæ differentia. reg. viii. Gloſ. 11. num. 26

Reſervatio generalis in corpore iuris clauſa una tantum reperitur. reg. 33. de Trien. n. 14

Reſervata an ſint beneficia quæ vacant de tempore quo Papa mortuus eſt. reg. ix. de lit. in form. rationi cong. expedien. num. 14

Reſervatio reg. viii. Excludit omnes conſuetudines optandi maiores præbendas, Gloſ. xiv. reg. viii. num. 1

Reſervatio reg. viii. Excludit privilegia & indulta apoſtolica in menſibus reſervatis, d. Gloſ. & reg. num. 2

Reſervationes ceſſant poſt obitum Papæ, donec altero creato rurſum publicentur. reg. ix. de lit. in for. rat. cong. exped num. 3

Reſervatio facta ad favorem certæ perſonæ de beneficio vacaturo, non ſe extendit ad beneficium poſt datam gratiæ creatum Gloſ. 4. reg. viii. nu. 10

Reſervationes factæ diſpoſitioni ſedis Apoſt. non expirant morte papæ. Gloſ. v. reg. viii. n. 2

Reſervatio eſt iuris communis correctoria, & propterea reſtringenda. Gloſ. vii. reg. viii. n. 7

Reſervatio ob aſſecutionem alterius incompatibilis extenſa eſt per Paulum V. ad vacatura ante reſignationem, Gloſ. viii. reg. viii. n. 17

Reſervatio de qua in reg. viii. an ſit ſpecialis vel generalis, Gloſ. xii. reg. viii.

Reſervatio eſt odioſa, nec inducitur niſi in caſibus expreſſis reg. vi. de reſervat. beneſ. cubicular. & curſ. num. 5

Reſervationes expectativarum non capiunt beneſ. unita nec unienda, cum vacaverit per ceſſum vel deceſ. limit. ut ibi glo. 1. reg. viii. n. 18

Reſervatio

Reſervatio III. regula ſublata eſt per concordata reg. 3. de reſerv. dignit. &c. num. 17
Reſervationis an ſit facienda in expeditione litterarum? reg. 2. de reſer. cathed. &c. n. 19
Reſervationes dignitatũ electivarium ſunt hodie ſublatæ per concordata. reg. 2. de reſerv. Cathed. num. 16
Reſervatio ubi apparet Index debet quã primum ſequitur apponere. d. reg. 2. num. 14
Reſervatione 2. Regulæ non ligantur Germani nec Galli, d. reg. 2. num. 9
Reſervatio quib. modis probetur? remisſivè ib
Reſervationes ceſſant in Gallia & Germ. r. 1
Reſervationes inductæ per extravag. ad regimen, & execrabilis ſunt generales reg. 1
Reſervationes inductæ per regulas cancellariæ ſunt ſpeciales, reg. 1
Reſervationes inductæ per Cancell. Regulas ceſſant morte Papæ, proœm. num. 20
Reſervationes inductæ per reg. cancell. non comprehendunt beneficia Germaniæ. reg. xxv. de beneſ. vacat. per promot. num. 21
Reſignationes in favorem coram Epiſcopo ſunt ſimoniacæ Gloſ. vii. reg. viii. num. 4
Reſignatio conditionalis non abdicat ius niſi adimpletis conditionalibus. reg. 43. de conſen. in reſig. num. 15
In reſignatione conditionali poſſeſſio demũ tranſit à reſignante in reſignatarium ſive cõpermutantem, quando reſervatio ſeu compermutatio ſuum ſortita eſt effectum d. re. 41. n. 18
Reſignatio requirit ſpeciale mandatum. d. reg. 43. num. 31
Reſignatio nihil prodeſt ad effectum capiẽdæ poſſeſſionis litteris non expeditis d. re. 43. nu. 35
Reſignatio quid differat à renunciatione. d. reg. 43. num. 37
Reſig. beneficij an valeat an cuius titulum eſt ordinatus non facta mentione tit. in ſupplicatione, eſto quod ſit facta mentio reſignantem habere, unde commodè aliundè vivere poſſit? & quid de ſtylo Curiæ? d. reg. 43. num. 58
Reſignatio beneficij facta ſub penſione ſufficienti ad congruam ſuſtentationem, non tamen facta mentione, quod ad illius titulum ſit quis ordinatus, non valet. d. reg. 43. num. 61
Reſignatio ingredi volentis religionem ſubſiſtit, ſi ante ſuſceptum habitum, vel ingreſſum religionis facta ſit. d. reg. 43. num. 8
Reſignationem beneficij ad cuius titulum eſt quis promotus admitti prohibet Conc. Trid. ſeſ. 21. cap. 2. niſi conſtito quod aliunde commodè vivere poſſit. reg. 43. de Conſ. in reſig. num. 59
Reſignatarius ſi litteris expeditis ante captam poſſeſſionem moriatur, an beneficium vacet per obitum? & quid ſi reſignans moriatur conſenſu præſtito antequam reſignatarius expedierit, litteras an beneficium vacet per obitum? reg. 25. de non iud. iuxt. for. ſupp. num. 27
Reſignatarius poteſt obtinere Breve ab Auditore Cameræ, ut conſtito de reſignatione admittat ipſum in poſſeſſione, ſoletque auditor Cameræ decernere monitorum. d. re. 25. de non Iud. iuxt. form. ſupplic. num. 31
Reſignatarius facta publicatione poteſt poſt adeptam poſſeſſionem reſignanti locare fructus beneficij reſignati, qui ſi moriatur in poſſeſſione tanquam conductor, beneficium non vacat per obitum. reg. 34. de public. reſig. num. 21
Reſignatariorum uter ſit præferendus, an poſterior in conſenſu, an vero anterior. ſed in data prior? reg. 43. de conſenſ. in reſig. num. 22
Reſig. publicanti non prodeſt reg. de public. reſig. nec de annali reg. 34. de publ. reſig. n. 32.
Reſignatarius ceſſionis iuris, an publicare teneatur, d. reg. 34. num. 37
Reſignãs ſi moriatur in poſſeſſione, quid iuris & quid in poſſeſſione litigioſa, d. reg. 24. n. 38
Reſignans tenetur facere mentione quod ad titulum

titulum beneficij fuerit promotus, nec ſufficeret ſi poſtea conſtiterit illum habere aliunde, ex quo comode vivere poſſit. reg. 44. de ingreſ. relig. n. 19

Reſignantis beneficium iuriſpatronatus nedum requiritur conſenſus, ſed etiam ipſius patroni, reg. 43. de conſen. in reſig. num. 40

Reſignantis in Curia conſenſus requiritur, non autem eius procuratoris d. reg. 43. num. 39

Reſignans conſtituens ſe nomine reſignatarij poſſidere an ligetur diſpoſitione. reg. 34. de publ. reſig. num. 20

Reſignans ſi moriatur in poſſeſſione, reſignatio nulla eſt, & beneficium vacat per obitum, & quid ſi non moriatur, ſed vivit poſt tempus in reg. 34. de publ. reſig. ſtatutum, reg. 34. de public. reſig. num. 8

Reſignans à quo tempore deſinat facere fructus ſuos, reg. 43. de conſenſ. in reſig. num. 14

Reſignanti liberum eſt pœnitere antequam præſtetur conſenſus in Cancellaria, vel Camera reg. 43. de conſenſ. in reſig. nu. 23. & 26.

Reſignans parva data non obſtante poteſt pœnitere & reſilire à reſignat. reg. 43. ead. nu. 24

Reſignans ſi moriatur poſt ſignatam ſupplicationem ante præſtitum conſenſum in Camera vel Cancellaria, beneficium vacat per obitum, & non per reſignationem. reg. 43. de conſen. in reſig. num. 27

Reſignans poteſt revocare procuratorem ad reſignandum etiam ſupplicatione ſignata, & dato parvo conſenſu, intimando revocationē in cam. vel cancel. reg. 43. de conſ. in reſig. nu. 2

Reſignans an revocare poſſit procuratorē ad reſignandū per litt. ſive miſſivas, d. reg. 43. n. 30

Reus habens notitiam citationis executæ, ſi veniat ad cauſam, lis dicitur pendere. reg. 32. de annali num. 35. limitatur, ut nu. 36

Ritus antiquarum Calendarum, non obſervatio damnatur per cap. ſi quis 26. quæſt. 7. reg. xv. de concur. in dat. num. 26

Romæ ſex ſunt ſedes, ſeu tituli Cardinalium reg. viii. num. 6

Rubricæ ſunt de textu: prœm. rub. num. 1

Rubricæ interpretationem accipiunt ab ipſo textu. Prœm. nu. 10

Rubricæ textui conſonantes poſſunt allegari. prœm. num. 12

Rubricæ decret. non poſſunt allegari. ib.

S.

Scientia incipit à cognitione vocabulorum. reg. 25. de monet. num. 3

Scriptores Apoſtolici an dimiſſo officio deſinant eſſe ipſorum beneficia reſervata, re. 1. n. 9

Scire, vel ſcire debere paria ſunt, reg. 1. n. 11

Sententia præclara Ciceronis reg. 49. de diſp. ſup. def. natal. ex nobil. nu. 40

Sententia contra ſtylum lata eſt nulla. reg. 43. de conſ. in reſig. num. 68

Sententia lata in partibus vigore regularū Cancellariæ contra diſpoſitionem. reg. 26. de reg. Cancell. produc. eſt nulla. reg. 25. de non iud. iuxt. form. ſupp. num. 7. & 18

Senatus Sabaudiæ non ſolet arctare allegantes regulas, ut eas ſub plumbo producant. reg. 26. de reg. Cancell. producend. num. 20

Sequeſtrum violare non licet, etiamſi nulliter ſit appoſitum. reg. 69. de mand. Apoſt. n. 37

Sequeſtrum proferri debet prævia ſummaria cauſæ cognitione. reg. ead. num. 38

Sequeſtro non eſt locus in ſimplicibus beneficijs in patria & diocœſi Leodienſ. reg. ead. n. 39

Sequeſter an conferat beneficia pendente ſequeſtro vacantia, reg. ead. num. 35

A Sequeſtrationis ſententia non appellatur, quod limitatur ut ibi. reg. ead. num. 36

Sequeſtrum imponere authoritate iuris an poſſit ordinarius? reg. 69. de mandat. apoſt. n. 6

Sequeſtrum interdum etiā apponitur ante ſententiam. reg. 69. de mandat. apoſt. nu. 3

Sequeſtrum violans excommunicatur, & privatur iure beneficij. reg. ead. num. 10

Sequeſtrum de hodierno ſtylo non apponit ordinarius niſi de mandato Rotæ Auditoris qui ſententiam tulit. reg. ead. num. 11

Sequeſtrum ut concedatur debent eſſe probationes iudiciales. quod ſecus in caſu Pianæ conſtit. qua ſufficit ſi conſtet extra iudicialiter. de reſervatione. reg. ead. num. 12

Sequeſtrum non conceditur ubi adeſt triennalis poſſeſſio, reg. ead. nu. 13. *& num.* 22

Sequeſtrum quominus vitetur, non impedit, aut excuſat nullitatis exceptio. re. ead. nu. 14

Sequeſtrum apponi poteſt in qualibet inſtantia. reg. ead num. 15

Sequeſtrum vitari non poteſt per cautionem reg. ead. num. 16

Sequeſtrum non extenditur ad fructus perceptos reg. ead. num. 18

Sequeſtrum ut apponatur ſolet mandari diœceſano lata ſententia ab Auditore Cameræ. reg ead. num. 18

Sequeſtrum conceditur ſi reus non ſit ſolvendo, vel dubitatur de dilapidatione fructuum, reg. ead. num. 23

Sequeſtra ſunt odioſa & vitãda. reg. ead. n 19

Sequeſtratio regular. prohibita, re. ead. n. 21

Sequeſtratio triplex eſt. reg. ead. num. 20

Seqneſtrum conceditur in caſu attentati & ubi poſſeſſio eſt vacans. reg. ead. num. 24

Sequeſtrum ubi ſemel datum eſt, durat uſque ad finem litis. reg. ead. num. 25

Sequeſtrum conceditur quando recuperatio fructuum eſt difficilis, reg. ead. num. 26

Sequeſtrum concedi ſolet, ubi litigatur inter proviſum à Sede Apoſt. ut ab ordinario, & capitulum. reg. ead. num. 27

Sequeſtro locus eſt quando poſſeſſor recurrit ad Iudices ſæculares pro defendenda ſua poſſeſſione, reg. ead. num. 28

Sequeſtrum quibus in caſibus alijs quam enumeratis conaretur, reg. ead. num. 29

Sequeſtrum concedit Iudex ex officio, ubi iuſta ſubeſt cauſa, reg. ead. num. 30

Sequeſtratio ubi eſt prohibita, poteſt pars nihilominus petere fructuum deſcriptionem. reg ead. num. 31

Sequeſtratio ubi non eſt facta, & pendente lite vacat beneficium ad collationẽ Eccleſiæ religioſæ, quis illud conferat, reg. ead. num. 32

Signatura ſola tribuit ius illam habenti. reg. 30. non valeant. commiſs. num. 2

Signatum habens aliquid pro expreſſo valet. etiamſi non ſpecificetur. reg. 58. de Indul. conceſſ. ad inſtar. num. 6

Signatura fiat, ut petitur *ſignificat gratiã de præſenti. reg. 31. Signat. per fiat. & c. nu.* 12

Signatura non ſufficit ad probationem gratiæ illiuſque probationem, reg. 25. de non Iud. iuxt form. ſupplic. num. 27

Signaturæ ſoli quando credatur? d. reg. 25 de non Iud. iuxt. form. ſupp. num. 33

Signaturam habens per fiat *præfertur habenti per* conceſſum, *etiam graduato, vel privilegiato, reg. 31. Signatura per fiat, & c. num.* 14

Signaturã habens per fiat *præfertur habenti per* conceſsũ, *etiamſi ſit poſſeſſor. d. re. 31. n.* 16

Signaturam habens per fiat *motu proprio. & habens per* fiat ut petitur, *inter præferatur. d. reg. 31. num.* 19

Signatura per Placet *reg. 25. de non Iudic. iuxt. form. ſupp. num.* 10

Simplicis appellatione non venit compoſitum reg. 30. Non val. commiſs. num. 9

Simonia de qua reg. 33. dd Trien. loquatur. reg. ead. 33. num. 58

Simoniæ realis & conſuetionalis definitio, de que pœna utriuſque d. reg. 33. num. 59

Simoniacus ignorans an ſe tueri poſſit exceptio.

ptio. Reg. de Trien. 33. ibid. num. 60

Simoniacus an audiatur in poſſeſſorio iudicio, & quid in Simoniaco ignorante, an iuvetur beneficio regulæ de Trien. d. reg. 33. num. 86

Sixtus V. induxit pœnam privationis ipſo iure adverſus infractores Piavæ Conſtit. authoris Regulæ de male promotis, d. Re. num. 3

Spurius ſucceſſionis incapax ex conſtitutione Pij V. reg. 48. de diſp. ſup. natal. num. 9

Statuta extenduntur ad caſum privilegiatū reg. xv. de concur. num. 47

Statutum vel lex poſterior quando tollat priorem? reg. 20. Imp. benef. per obit num. 23

Statutum loquens de morte intelligitur de naturali, nec extenditur ad civilem, Reg. 18. de viginti num. 16

Statutum quando dat certam formam, non oportet perſcrutari aliam ſcripturam, etiamſi in ea fiat mentio alicuius ſcripturæ reg. 47. de diſp. ſup. grad. conſang. num. 3

Statuta debent declarari ſecundum ius commune reg. 32. de Annali poſſ. num. 40

Statutum, aut alia diſpoſitio cum prohibet aliquid fieri ſine conſenſu alicuius, ſatis erit illius præſentia, etiamſi non conſentiat, vel conſulat id fieri, Gloſ. xvii. reg. viii. num. 4

Statutum diſponens deportare litteras bannitorum ad civitatem, an habeat locum in portante citras vel contraſigna? reg. xvi. de concur. in dat. num. 11

Stemmata maiorum plurimum valent apud poſteros ad honorem, &c. reg. 49. de diſp. ſup. def. nat. ex nob. num. 39

Stemmata ſine virtute parum proſunt, d. reg 49. de diſp. ſup. def. nat. ex nob. num. 41

Stylus Romanæ Curiæ eſt, ut diſpenſatus ad unum beneficium obtinendum poſſit in permutatione primum dimittere, & aliud admittere abſque nova diſpenſatione, reg. 51. de diſp. quoad incomp. num. 15

Stylus Rom. Curiæ facit ius non ſolū in Curia ſed etiam in partibus, reg. 43. de conſ. in reſig. num. 67

Stylus Rom. Curiæ in reſig. benef. ad cuius titulum eſt quis promotus, reg. 43. de Conſen. in reſig. num. 65

Stylus Cancellariæ in ſupputandis Kalend. & Idibus reg. xv. de Concur. in dat. num. 4

Stylus Apoſtol. non ſervatus facit litteras ſuſpectas de falſitate, reg. ead. xv. num. 25

Subſcribens approbat omnia contenta in ſcriptura, reg. viii. Gloſ. xxi. num. 6

Sumptum bullæ probat, reg. 30. Non val. Commiſſ. num. 19

Sumptum ex Regiſtro ſupplicationum non probat: reg. 30. Non val. commiſſ. &c. num. 20

Superior poteſt aſſignare tempus inferiori, infra quod inſtituat, alias devolvitur collatio ad eum, reg. 40. de derog. iuriſp. num. 3

Subcollector unicus quis dicatur, & an qualis eſſe debeat ad effectum quartæ reg. de Reſervat. ben. coll. &c. reg. 4. de reſer. benef. coll. &c. n. 9

Subcollector ſubcollectorem an conſtituere poſſit, ita ut etiam iſtius beneficia ſint reſervata, d. reg. 4. num. 16

Supplicationi ſeu ſignaturæ Papæ non creditur ſine confectione litterarum. reg. ix. de litt. in form. rationi congruit, num. 2

Supplicationi ſeu ſignaturæ creditur, quoad effectum reg. ix. d. reg. ix. num. 6

Supplicatio accipitur pro reſcripto ſignato & obtento, re. xix. de nō imp. benef. per ob. vivēt. n. 13

Supplicatione ſola exiſtente, ordinarius poteſt conferre beneficium, quod per ſolam Papæ ſignaturam alteri collatum eſt, reg. 25. de non iud. iuxt. form. ſupp. num. 27

Supplicatio non eſt littera Apoſtolica, quia non eſt bullata, d. reg. 25. num. 3

Supplicatio ſecunda ſignata per conceſſum expeditur iuxta formam reformationem, qua

ſignata eſt motu proprio, reg. 42. de refor. n. 5

Surrogatio in ius defuncti criminoſi non valet, niſi ſententia tranſierit in rem iudicatam. reg. 27. de ſurrog. collitig. num. 32

Surrogationis tempus, an ſit præfinitum collitigatori reg. ead. 27. num. 33

Surrogatus in iure & ad ius, videtur ſurrogatus quoad poſſeſſionem, ſi fiat mentio poſſeſſionis, reg. ead. 27. num. 10

T.

Tempus datæ in omni conceſſione inſpici debet, reg. 7. de ætat. can. num. 24

Tẽpus veriſimilis notitiæ iudicis arbitrio relinquendum, reg. 29. de veriſim. notit. num. 14

Tempus veriſimilis notitiæ nunquam incipit currere niſi ab ipſo obitu, etiam occulto, non autem á iuſta cauſa, reg. ead. 29. num. 21

Tempus Reg. de Annali poſſ. non currit contra Impetrantem, ſi per opponentem mora iniciatur, de quo tamen proteſtari debet. Reg. 30. Non val. commiſs. &c. num. 15

Tempus non currit impetranti ſuperveniẽte impedimento facto partu vel iudicis, reg. 32. de Annali poſſ. num. 46

Tempus Reg. 32. an currat impetranti, ſi intra annum poſſeſſor ceſſit beneficio vel deceſſit. d. reg. 32. de Annali poſſ. num. 48

Tempus nullum eſt ſtatutum ad inſtituendũ quem in beneficio, reg. 4. de derog. Iuriſp. n. 2

Temporis contextu quod debet fieri non valet diverſis temporibus actum reg. 30. de Impet. benef. per obit. famil. Card. nu. 37

Tenuitas fructuum an excuſet ab incompatibilitate reg. 62. de diſp. ad duos Paroch. n. 10

Terminus ſtatuti nunquã eſt peremptorius, ſi probetur impedimentũ re. 34. de publ. reſig. n. 11

Teſtamentum producens non tenetur probare, quod teſtator fuerit maior 14. annis, re, xvii de ætat. can. num. 16

Teſtes & inſtrumenta in cauſa beneficiali etiam poſt concluſionem in cauſa poſſunt produci reg. 36. non ſtetur commiſs. &c. num. 2

Teſtes & inſtrumenta de æquitate Rotæ produci poſſint poſt cõcluſionẽ in cauſa d. re. 36. n. 2

Teſtes & inſtrumenta ut produci poſſint poſt concluſionem in cauſa beneficiali, expreſſe ei debet derogari. d. re. 35. non ſtetur commiſ. &c. n. 3

Titulus coloratus ad effectum reg. xv. de concur. in dat. quid? ibid. num. 33

Titulus coloratus, & poſſeſſio colorata quæ dicatur reg. xv. de concur. num 34

Titulum Canonicum habens etiamſi violentes ingrediatur poſſeſſionem, non dicitur intruſus, reg. 33. de Trien. num. 22

Titulus coloratus quomodo in reg. 32. de Trien. conſideretur, ibid, num. 88

Tit. invalidus non dat colorẽ, d. re. 33. n. 92

Titulus beneficialis præſcriptione non acquiritur, reg. 41. de Commed. num 10

Tranſlatio ſeu mutatio religionis non cenſetur facta per ſignaturam ſimplicem, reg. 66. de Tranſlat. Relig. num 3

Triennium de quo in reg. 33. de Trien. poſſ. debet eſſe continuum, d. reg. 33, num 10

Tunc, dictio, denotat tempus datæ impetrationis, reg. lxi. de valor, num 8

Turnorum materia diſcuſſa apud Garciam, reg. viii, Gloſ. xvi. num 8

V.

Vacant beneficia eius qui ante electionem vel inſtitutionem per ſe vel alium ſe ingerit & adminiſtrat, reg. viii Gloſ. vii. verſ. 8. &c.

Vacant beneficia per promotionem ad Epiſc: reg. viii, Gloſ. vii: verſ: Nonus, &c, & in reg: de ben, vacant ob promotionem.

Vacant beneficia vacantia per militiam ſæcularē reg.viii.Gloſ.vii. verſ.decimus, &c.

Vacant beneficia per electionis caſſationem. reg.viii. Gloſ. vii.verſ.Vndecimus,&c.

Vacant beneficia per poſtulationem, repulſionem, reg. viii. Gloſ. vii. verſ. xii.

Vacant beneficia per ingreſſionem violentam in poſſeſſionem biennij, Item per violationē ſequeſtri, per non oſtentionem tituli, ſeu diſpenſationis, inſuper ſi habetur beneficium pro derelicto, reg.viii. Gloſ. vii. verſ. xiii. & ſeqq.

Vacant beneficia propter crimen hæreſis, ſuntq́; Papæ reſervata. reg. viii. Gloſ. vii. verſ xviii. & quid in Germania? Ibid. Item beneficia hæreticorum eorumq́; qui obtinuerunt ad preces hæreticorum. ibid.

Vacant beneficia ob ſimoniam commiſſæ crimen læſæ maieſtatis, falſitate literarum apoſtolicarum, aſſaſinium. re. viii. Glo. vii. v. xx. & ſe.

Vacant beneficia percutientis Cardinalem *aut* Epiſcopum*, vel occident.* Rectorē *ſua ecclesia aut quēlibet clericū, item incarcerantis cleric. donec reſignaverit, item ob ſodomiam, ob non factā publicationē. re. viii. Gl. vii. ver. xxiii. & ſeq.*

3 *Vacant beneficia ob non ſervatam formam concurſus in conferendis parochialibus. ibid.*

Vacant beneficia eius qui pro ijs obtinendis ſeipsum pro alio examini ſuppoſuit, &c. ibid.

Vacat beneficium per obitum Papæ *Collectoris quando fuit collatū ad beneplacitū illius. ibi.*

Vacat beneficium eius cui ad certum tempus Papa *illud contulit, illo ſcilicet finito. reg. viii Gloſ. vii. verſ. xxiv.*

Vacant beneficia per depoſitionē & privationē, item per apprehenſionem poſſeſſionis de beneficio à Papa *collato ante expeditionē litterar. ib.*

Vacant beneficia retinentis indebitas ſcripturas ſpectantes ad Cameram *apoſt. ibid.*

Vacant beneficia offendentium litigantes in reg. curia eorumq́; Iudices*, advocatos, &c. ibid.*

Vacant beneficia per confidentiam. ibid.

Vacationis ipſo iure effectus re. 8. Gl. 7. n. 23

In vacatione ipſo iure ſive ipſo facto an requiratur ſententia declaratoria. reg. 32. de Annali. num. 28

Vacatio de qua in reg. de concur. in dat. xv. omnem vacationis modum comprehendit. d. reg. xv. de concur. in dat. num. 23

Vacationis effectus de iure plures recenſentur. Gloſ. vii. reg. viii. num. 23

Vacationis in Curia, & vacationis apud ſedem differentia. reg. viii. Gloſ. vi. num. 4

Vacant beneficia ob non promotionem intra annum, qui aſſecutus eſt Eccleſiam parochialē. reg. viii. Gloſ. vii. ver. quartus modus, &c.

Vacant beneficia per translationem Prælati ad aliam Eccleſiam*, literis tamen expeditis. re. viii. Gloſ. vii. verſ. Quintus, &c.*

Vacant beneficia ſi electus intra menſem à tempore electionis, ei præſentatæ electioni non conſentiat. reg. viii. Gloſ. vii. ver. Sextus, &c.

Vacant beneficia ſi electus intra tres menſes poſt conſenſum electioni præſtitū confirmationē non poterit. reg. viii. Gloſ. vii. ver. ſeptimus, &c.

Quod fallit in patria Leodienſi.

Vacatio beneficij per aſſecutionem alterius quomodo probetur. reg. 1. num. 23

Valor utrinſq; beneficij uniēdi debet exprimi in confirmationibus unionum. reg. xxi. nu. 3

Valor beneficij in reſidendo non computatur ſed in abſentia. reg. 60. de benef. vacant. & certo mod. vacat. num. 3

Valor beneficij obtinendi intelligitur exceptis diſtributionibus quotidianis. reg. 61. de exprim. valor. benef. in impet. num. 5

Valor diſtinctè probandus, & non in confuſo reg. 61. de exprim. valor. benef. num. 16

Valorem probandi utri incumbat onus lite orta inter proviſum Apoſtolicè, & à nuncio. d. reg. 61. num. 18

Digitized by Google

Valor falſus, ſed maior ſi ſit expreſſus quid iuris? reg. ead. de exprim. valor. &c. nu. 25

Valor falſus beneficij ſeu maior ſeu minor expreſſus gratiam reddit nullam d. reg. 61. nu. 25

Valor beneficij quomodo probetur. d. re. 61. num. 27

Valor Canonicatuum in German. & Hiſpania non egent iuſtificatione. reg. de valor. n. 27

Valoris ſuppreſſio in beneficialibus non inducit vacationem, ſeu reſervationem. reg. ead. 61. de valore. num. 25

Variatio clericis prohibita, reg. 18. de viginti num. 17

Veritas pravalet opinioni reg. 34. de publ. reſig. nu. 4

Verbum Nullatenus *annullat actum ipſo iure perinde ac clauſula irritans. reg. 43. de Conſ. in reſig. num.* 2

Verbum Quicunque *in reg. 32. de Triennali intelligitur de perſonis habilibus, d. reg. 32. de Triennali. num.* 52

Verbum aliquod quod non inducit neceſſitatem, quando ponitur in materia dante regulã vel etiã certam formam, tunc importat neceſſitatẽ. reg. 26. de Reg. Cancell. producend. n. 5

Verba: certo modo vacare prætendit *quid important. re. 32. de annali n. 22. & 66.*

Verba; alius modus vacationis non veniat *ut intelligantur; d. reg. 32. num.* 18

Verba in reg. 32. de Annali poſſ. poſita debeat, & teneatur *neceſſitatem important, d. reg. 32. num. 16. & num.* 50

Verbum prætendet *in reg. de Annali poſſ. refertur tantum ad tempus præſens, & præteritum, non futurum, d. reg. 32. num.* 1

Verba regulæ, eo ipſo *important privationem à lege ipſo iure & latæ ſententiæ. Gloſ. xx reg. viii. num.* 3

Verbum libera *denotat poteſtatem faciendi actum ſua ſponte. Gloſ. xxii. reg. viii. num.* 10

Verba enunciativa plurium inſtrumentorũ habent vim famæ, & fama in antiquis plenè probat. reg. xxi. de unionib. num. 39

Verbũ Generaliter, *debet aliquid operari.*

Vicecancellarij in urbe poteſtas proœm. n. 12

Vicecãcellarius dicitur Quæſtor de iure communi Ibid.

Vicecancellariatus dignitas quando originẽ ceperit proœm.

Vicecancellarius cur ſic dictus prœm. n. 28

Vicecancellarius Papæ an poſſit aliquem ſubſtituere. reg. 46. de Execut. faciend. num. 3

Vicecancellarius an præſcriptione poſſit derogare regul. cancell. re. 69. de mandat. apoſt. n. 3

Vicecancellarius quando in forma humilibus poſſit derogare. reg. 69. mandat Apoſt. num. 5

Vicarij general. litteræ dimiſſoriæ ſufficiant cupiẽti promoveri re. xxiv. de male promot. n. 8

Vicariæ perpetuæ an comprehendantur ſub reg. 32. de Annali. poſſ. reg. ead. 32. num. 25

Vicariæ temporales & non perpetuæ, quæ non dantur in titulum, non ſubſunt diſpoſitioni reg viii. Gloſ. 1. reg. viii. num. 7

Vicariæ perpetuæ quæ dantur in titulũ ſunt beneficia Eccleſiaſtica. Gloſ. 1. reg. viii. nu. 8

Vicarius Cardinalis abſentis qui indultum habet præſentialitatis, cõſenſum præſtare poteſt reg. 30. Non val. commiſſ. &c. num. 46

Vicinitatis probatio cui incumbat. reg. 4. de obſervat. benef. collect. num. 10

Virtus non ſufficit niſi adſit qualitas commendalitatis. reg. 30. Non val. Commiſſ. &c. nu. 38

Videlicet, dictio, eſt declarativa, & reſtrict.

Vir naturæ ætatis non poteſt tranſire ad minores ordines ſine authoritate Papæ, reg. 22. de mendicant. transfer. num. 2

Vitium litigioſi quando tranſeat in tertium qui cauſſam ab aliquo ex collitigantibus, ita ut iuvari non poſſit, reg. 33. de Triennali, reg. 27 de Surrog. collitig. num. 35

Vnio fit tribus modis reg. xxi. de union. n. 3

Vnio ſi fit per Epiſcopum & Capit. valet etiã non vocato rectore qui unitur. d. reg. xxi. n. 5

Vnio quid ſi fiat motu proprio ſine expreſsione valoris, d. reg. 21. num. 12

Vnio ut expediatur, debet committi in partibus illius diſcuſſio, vocatis ijs quorum intereſt & in quo conſiſtat eiuſmodi diſcuſſio. d. reg. 21. num. 26. & 27.

Et quid in unione quæ fit in forma gratioſa per Papam? ibi. n. 28. & 29.

Vnio ſi facta ſit motu proprio, an in ea valor exprimi debeat? d. reg. num. 3

Vnio quomodo probetur? d. reg. num. 3

Vnio Eccleſiarum vel beneficiorũ eſt contra ius commune, re. xi. de revocat. expect. &c. n.

Vnio, annexio, incorporatio differunt? reg. xi. de revoc. expect. num. 4

Vnio dicitur non ſortita effectum, quando non eſt ſecuta poſſeſſio, niſi fiet per eum, cuius favore fiebat unio. reg. xi. de revoc. expect. n. 21

Vnio viribus carẽs defectu poteſtatis vel formæ exprimã nõ eſt in impetrat. ben. re. xi. n. 22

Vniones benef. ſunt odioſæ, ideò debent fieri cum cauſſa, & expreſſione valoris utriuſque beneficij reg. 21. de unionib. num. 1

In Vnione quorum intereſt ſunt vocandi, re. 21. de unio. nu. 26. & 27.

Vnionis confirmatio ſupplet omnes defectus ſolemnitatis omiſſæ in unione. d. reg. 21. n. 9

Vnionem revocare nullus inferior poteſt poſt confirmationem Papæ. d. reg. 21. num. 10

In unionis bulla quid ſi non ponatur clauſula vocatis quorum intereſt, *d. reg. 21. nu.* 11

Vnionis ſpecies quæ? d. reg. 21. num. 14

Vnitum beneficium non ſervata forma de unionibus eſt impetrabile, d. reg. 21. de union num. 22. Et quid ſi fuerit poſſeſſum tanquam poſſeſſum à longiſſimo tempore. ibid.

Vnionem ad probandam ſufficit allegare præſcriptionem immemorialem, imò etiam quadragenariam abſque alia tituli allegatione, & probatione, d. reg. 21. de union. num. 24

Vniones ad vitam qui ſunt per Concil. Trident. ſublatæ, d. reg. 21. num. 32

Vniones ab ordinarijs faciendæ an ſub diſpoſitione Regulæ 21. de unio. & quid de beneficijs exemptis & reſervatis. reg. 21. de unio. num. 33

Vniones beneficiorum quæ conceſſæ per Concil. Trid. reg. viii. Gloſ. 1. num. 19

Viniones, &c. per Epiſcopos factæ an ſint per reg. xi. de revoc. exp. revocatæ? d. reg. xi. n. 15

Vniones quæ à reg. xi. excipiunt.? d. re. xi. n. 17

Vniones ſunt reſtringendæ, maximè quando non ſunt ſortitæ effectum. d. reg. xi. num. 19

Vbi uniuntur diverſæ Eccleſiæ, & unus idemque eſt utriuſq; Eccleſiæ adminiſtrator, non ideo bona utriuſq; Eccleſiæ tranſeunt in dominium alterius Eccleſiæ reg. viii. Gloſ. 1. num. 19

Vniones an comprehendantur ſub reg. 33. de trienniali? reg. ead. 33. num. 47

Per Vnionem extinguitur nomen & effectus beneficij. d. reg. 33. de Triennali poſſ. nu. 48

Voluntatem noſtram verbo oſtendimus ſive factis. reg. 27. de Surrog. Collitig. num. 8

Vrbanus IV. edidit Regulas de Valore, Reg. 61. de Exprim. valor. benef. in Imp. benef. num. 13

VVameſii encomium, reg. 51. de diſp. quoad Incomp. num. 16

FINIS.